Hs 92 — 19.

In hoc codice continent(ur) sermones dom
ni Gerrici abb(a)tis. Liber s(an)c(t)i Bauonis
Gandansis eccl(es)ie seruanti benedictio.
tollenti maledictio. Si q(ui)s eu(m) abstule
rit. uel foliu(m) inde curtauerit. si non
satis fecerit anathema sit. fiat. fiat.
fiat. A M E N.

Titulus s(an)c(t)i bauonis i(n) Gandauo ann(i)

[illegible] curiatu ; Albicantes ; Inopiam ; Nagula [illegible] ; Ni [illegible]

[illegible] uiniſcens ; Puigiliu Sca[illegible] ; Crepitum ; Preclue [illegible] Tri[illegible]

[illegible] xorix ; Dependiſſe ; Lacertoſis ; Inuidatus Celibatus [illegible]

[illegible] Lucidentis . Expurgationis . Incerula ; Strofivos [illegible]

[illegible] Honoratio . Inſopibilis ignis . Amicuſuos Crepitacula . Prurit [illegible] Ala[illegible]

[illegible] incantos . Miſtica bulla . Mundi [illegible] . Pi[illegible] [illegible] Oſunuos . Pupes [illegible]

[illegible] Caliginem . Miſceris [illegible] Crepitabant . [illegible]

[illegible] ultabant . Rapuabat . [illegible] . Violens . Declin[illegible]

[illegible] Exanclata . Cera[illegible] Vernantes . Indigus . Re[illegible] . [illegible]

[illegible] Metatis . Conſpicetis . Extimus [illegible] Alipidem . S[illegible] . [illegible]

[illegible] Placiditas . Decretio . [illegible] Jugatas . Nexio [illegible]

[illegible] Fotibus Repigmus . [illegible] . Famulicii . Com[illegible]

[illegible] Anomalum . Puiglia . Labo[illegible] . [illegible] Cu[illegible] . Centr[illegible]

[illegible] Orbiculam . Polose . Deculata . P[illegible] . Querelosis [illegible] . [illegible]

[illegible] Vigetur . Cheruscus . [illegible] S[illegible] Ob[illegible]

[illegible] Sancire . Publicare . Mansitabant . Titubarent . Pugnatus . Domicilium

[illegible] Secundani Obſequozilli . Con[illegible] . Aulicorum [illegible]

[illegible] Perspicuitas Fluoros Abliga . Arbitrarium [illegible] Occali[illegible]

[illegible] Peſſimabor . Arrogantem [illegible] D[illegible] Conubios [illegible]

[illegible] Vbere . Vibrabilis . August[illegible] [illegible] . Braſteatas .

[illegible]

[illegible] expoſitionis [illegible] deſiderio [illegible]

[illegible] incolis [illegible] preceptis [illegible] de [illegible]

[illegible] Q[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ex eo guſtare [illegible]

[illegible]

[illegible] xl dieb[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Caim filius adam primus ciuitatem primam quam effrem uocauit edidit.
Tubal filius caim musicam artem primus inuenit et omnia eius instrumenta
Obal filius lamech opera ferri eris auri et argenti primus inuenit;
Jonitus filius Noe primus astronomiam inuenit et sydera celi cognouit
Abraham patriarcha primus egyptiis que sunt de astrologia tradidit
Ninus rex niniuitarum filius beli primum idolum (Bel) in babylonia fundauit;
Ysis regina inachi filia egyptiorum litteras repperit; Hę sunt litterę
y. e. p. c. n. a. e. x. o. c. & Mercurius leges eis tradidit;
Foroneus rex grecis leges et iudicia primus omnium regum instituit;
Cicrops attheniensibus primus leges dedit et postea solon iudicia tradidit
Cathmus agenoris filius grecis litteras a phenice primus omnium attulit.
A. B. Γ. Δ. E. Z. I. K. Λ. M. N. O. Π. P. C. T. Φ. Postea
Palamides de troiano bello reuersus grecis tres litteras addidit. Σ. Θ. Ψ
Moyses legis lator dux hebreorum in regione pharanoth eis leges tradidit; hebree
A. B. Γ. Δ. E. Z. H. Θ. I. K. Λ. M. N. Ξ. S. P. C. T. Y. Φ. X. Ψ. ω. Λ. litterę
Apollo et sculapius et ypocrates medicine artis auctores exstiterunt;
Salomon rex primus templum domino in ierusalem edificauit; orbis anno iiii
Ligurcius lacedemonis primus omnium iura studiose confinxit
Romulus et Numa pompilius atque postumus romanis leges diuersis temporibus tradiderunt
Appius. Claudius. Genucius. Veturius. Julius. Manlius. Sulpicius. Sextus.
atque Curatius leges et iuditia romanorum proferendo iudices exstiterunt;
Carmentis nympha italis litteras latinas prima tradidit. que sunt.
a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. x. y. z;
Gaius Julius cesar primus romanorum singulare sumpsit imperium
Ptholomeus philadelphus rex egypti per lxx interpretes hebraica uolumina transtulit
Constantinus et uestra theodosius leges xpianorum nouas constituerunt;
Constantinus sancto pape siluestro romane urbis priuilegium primus tradidit;
Helena augusta mater constantini augusti lignum sancte crucis primum inuenit;
Focas imperator anno domini dcxiii panteon (Rome) sancto bonifacio pape dedit
Faramundus nepos priami ducis troiani francorum regum omnium primus rex fuit;
Lidricus harlebeccensis primus comes flandrie anno domini dccxcii regnare cepit;
Balduinus ferreus quartus comes flandrie anno domini dccclxii Judith filiam regis (calui) karoli cepit
Godefridus filius eustachii comitis bolonie anno domini mxcviiii ierusalem cepit;
Rotbertus quartus x comes flandrie godefridum ierosolimis tunc regem constituit

dcccc xxx

ADAM cū fere eēt nongentoꝝ triginta annoꝝ · se asseruit moriturū · sed langore detineri gͣuissimo · quadāq; sentire ligni odorē · q̄d dm̄ ī paradyso offenderit ; Dixitq; Seth filio suo ; Vade cōtͣ orientē supͣ ripā oceani & extensis in celū manib' dm̄ inuoca · & forsitan inuenies hui' rei auxiliū ; Qui cū patri iussa implesset · asportat' in paradysū ab angelo · de ligno supͣdicto ramo distracto · reportat' ē · & ad patrē ueniens · odore ligni refect' · obiit ; Deinde Seth ramū plantauit · creuitq; in arborē · & usq; ad Salomonis tēpora ꝑdurauit ; Architectores autē tēpli · uidentes lignū arboris pulchrū & aptū · exciderūt illud · sed reꝓbatū ē ab edificantib' · sicut lapis q̄ factꝰ ē in caput anguli · & iacuit ibi uacuū per spatiū mille nonaginta annoꝝ · uidelicet usq; ad xp̄m ; De q̄ ligno crux xp̄i facta ē · ut ꝑ q̄d seducti sumꝰ · nos filiū dī redimeret ihs xp̄s dn̄s noster ;

DE DILUVIO

IOBAL filii seth · in colūpnis laterū & lapideis · celestiū rerū doctrinā & rerū cōscripser · ne cōsumerent igne ł diluuio · nā ꝑdixerat dn̄ adā exterminationem omniū rerū · sed ignorabant utrū delerent aut igne aut diluuio ;

DE DILUVIO

MARCIANꝰ felix capella asserit eē montē in tͣra orestis flagrantiq; ciuitate desup quondā gygantū · quę sola mūdi diluuio asserit n̄ oꝑta ; Itē iohannes damasceni ait ; Est mons in armenia supͣ mynade fluuiū noē Beris · in quo tp̄re diluuii multos ēfugisse & ibi eē saluatos quidā autumant ; Iuxta quē est tracia · cui' incole bardi noē appetitū mortis habētes n̄ possē mori quando uolt ·

dcc

BABYLONIA ꝑsidis p' diluuiū · anno septingentesimo à Nenbroth gigante in cāpo sennaar fundata · ambit' in circuitu muro q̄drato ꝑ leugas lx ; Cui' muri spissitudo q̄drigas uicenas capere uidet' · habens à fronte muroꝝ centū portas ęneas ; Altitudo u̇ ei' · passus habet quinq; milia · centūq; septuaginta · hoc st̄ pedū msurę · decē milia · & ccc lᵗᵃ · q̄ faciunt leugas tres & dimidiā · dimī umbrā tͣrę in septētrionali parte leugarū septē in meridie ; In cui' cacumine in muroꝝ ipsiu' spissitudine Ninus rex assyrioꝝ & Semiramis uxor ei' fabricari iusser per circuitū palatia miro opere in pinnarū sūmitate ;

DE MOYSE & AARON

MOYSES fuit septimꝰ ab abrahā · hoc m̄ · Abrahā genuit Isaac ; Isaac gen̄ Iacob ; Iacob gen̄ Leui ; Leui gen̄ Caath ; Caath gen̄ Ambri ; Ambri gen̄ Moysen & Aaron · Aaron fr̄ moysi genuit eleazarū ; Eleazar gen̄ fineēs ; Finees gen̄ heli ; Heli gen̄ Ioachi ; Ioachī genuit Iohem ; Iohs gen̄ Ioaddū ; Ioaddus genuit Oniā ; Onias gen̄ Symonē ; Symon gen̄ eleazarū ; Hic fuit in dieb' ptholomei philadelfi regis egypti · Cui' gͣā idem rex iudeoꝝ captiuoꝝ centū milia remisit ī iudeā elegitq; lxx intͣp̄tes iudeoꝝ q̄ legē iudaicā in grecā transferrent linguam ;

OCTAUO kł aprilis mūd' fact' ē · & adā plasmat' · & immolatio arietis pro Isaac facta est ; & transit' filioꝝ israhel ꝑ mare rubrū fuit · & xp̄s adnuntiat' · & passus · & uictoria michaelis archangeli cū dracone diabolo ;

Q florid. ij.

Joachim genuit de ANNA MARIAM matrē dñi. & Mariā uxorē zebed[ei]
matrē iohis euāgliste & Jacobi; Joachim u° defuncto: duxit cleophas ANNA[M]
de qua genuit Mariā sororē matris dñi uxorē alphei matrēq: Jacobi frīs dñi.
Anna pdicta & esmaria sorores fuerē. Anna ut dictū ē. genuit MARIAM
matrē dñi. & esmaria genuit elizabeth matrē iohis baptiste. Et Eliu.
Amathiā; Eliu frē elizabeth. genuit Emiu; Emiu u° genuit scm̄ Seruat[ium]
de matre Mylitena. Scs u° Seruacius fuit in hebrea psida i[n] uico pist[...]

Augusto octauiano regnante anno nono fuit prima indictio. Post duob[us]
cōpletis indictionū ordinib[us]. annis xxx[iii] trib[us]. xpō nato. quarta fuit indic[tio]
epacta xi[ma] cōcurrens v. & ann[us] scds decennouenalis cycli. & luna viii[ua]
Anni augusti regnantis xl[mo] scds. [...] ab orbe cōdito quinto[v] miliario
anno ducentesimo[cc] quinquagesimo[l] octauo[viii]; & ab Vrbe romana cōdita. anno
septingentesimo[dcc] quinquagesimo[l] scdo; Herode regnante anno tricesimo[xxx] scdo;
Iste herodes v filios habuit. Achelauū. herodē. Antipatrē. lysiā. & Philippū;

Iudeorum heretici. Essei. Galilei. Marbonite. Geniste. Meriste. Saducei.
Pharisei. Herodiani. Samarite. Hyroen baptiste. SEPTĒ ARTES.
Grāmatica. dialectica. Rethorica. Geometria. Arismetica. Astrologia. Musica.
NOMINA PHYLOSOPHORUM HERETICORUM. Platonici. Epycurei. Pytagorici.
Peripatetici. Stoyci. Achademici. Cyrinaici. democriti. Cynici. Ginophiste.
Theologi. Physici. Ciceronici. Maronici. Eraclyti. Varroni;

Stadiū unū. habet pedes cxxv. & stadia xxiiii[or]. faciunt leugā unam.
& leuga una gallica: hēt passus mille[tos] d. hoc sunt pedes [i]ii. que faciunt
stadia xxiiii[or]; Sunt a castro sci audomari usq: ad romā. leuge cccc xxx vii.
Habet una legio milites vi. d lxvi; & cohors una hēt milites xx iiii.
Legiones tres & dimidia[legio] & ex sexta parte legionis milites mille. x[cc]q: & noue[m]
faciunt cohortē unā ut dictū ē. uiginti iiii[or] milia militum;

Annus mūdanus a pricipio mūdi incept[us] finietur testante macrobio. cū vii planete
uidelicet luna. mercurius. Ven[us]. Sol. mars. Jouis. Saturn[us]. & signa. omnisq: stell[e]
& sydera. ad eundē locū remeauerint idemq: pricipiū. ita ut ne una celi stella
in alio loco sit quā inq° fuit in pricipio; Hoc autē annorum xv contingit.

ANNO DNI. M[mo] XC[mo] VII[mo]. nonas aprilis. tē die paschali. expeditionis Jhe[ro]-
[solimitane] ... cepit. & anno p[ost] xx.v. [anno] hoc est dñico
[...] primo. eadē nocte itē nonas april. luna xiiii[ma]. tē paschali [...] hora
noctis prima [...] ante nrm pascha. cepit fusca tegi caligine; Cūq: tota
[...] uersa est in colorē croceū. & sic pdurauit usq: ad noctis medium;
Hoc [...] eclypsis dicitur. qd est latine defectus lune;

Beli	Arbaces	Ianus	Nero	Valentinian	Ludoicus	Karolus martell
Ninus	Sosarmus	Saturnus	Galba	Valens	Karolus	Pipinus
Semiramis	Madidus	Picus	Vaspasian	Gratianus	Arnulfus	Karolus magnus
Zamias	Cardicas	Faunus	Tytus	Theodosius	Henricus	Ludoicus
Arrius	Deioces	Latinus	Domicianus	Archadius	Otto	Karolus calvus
Aralius	Fraortes	Eneas	Nerva	Honorius	Otto	Ludoicus
Xerxes	Cyaxares	Ascanius	Traianus	iunior Theodosius	Henricus	Karolus simplex
Amamitre	Astiages	Silvius	Adrianus	Marcianus	Conradus	Karolus baro
Belochus	Nabugod	Latinus	pius Antoninus	Leo	Henricus	Odo
Balchus	Cyrus	Clarus	antoninus Marcus	Leo iunior	Henricus	Karolus fil odonis
Altades	Cambises	Epytus	comodus Aurelius	Zenon	Henricus	Rotbertus frodon
Mamitus	Darius	Capys	ant comod Lucius	Anastasius		Rodulfus fil rob
Machaleus	Xerxes	Capetus	helius pertinax	Iustinus		Ludoicus fil kar
Spherus	macrochir Artaxerxes	Tyberinus	affricanus Severus	Iustinianus		Lotharius augustus
Mamilius	nothus Darius	Agrota	antonius Aurelius	Iustinus		fil loch Ludoicus iuvenis
Sparetus	mnemon Artaxerxes	Aventinus	Opilius macrinus	Tyberius	Ecce nomina	qui sine herede
Ascatades	ochus Artaxerxes	Palatinus	aurelius Marcus	Mauricius	Regum Francorum	de mortuo
Amyntas	Xerxes	Procas Numitor	alexand. Aurelius	Focas	Faramundus	IX finito
Belochus	pater alexandri Philippus	Ylia t Rea	Maximinus	Heracleus	Clodio	factus est
Bellopares	Darius	Remus	Gordianus	Constantinus	Merovech	dux Hugo fil hug
Lampides	magnus Alexander	Romulus	Philippus	Constantinus	Childeric	Rotbertus
Pannias	lagi filius Ptholomeus	Numa pompil	Decius	Iustinianus	Clodoveus	Hugo
Sosarmus	ptholomeus Phyladelf	Iulius hostil	Gallus	Leo	Lotharius	Henricus
Tautanes	ptholomeus Euergetes	Marcus ancus	Valerianus	Tyberius	Chilpericus	Philippus fil h.
Teutheus	ptholomeus Phylopater	Priscus tarquinius	Claudius	Philippicus	Lotharius	Ludoicus
Thynes	ptholomeus Epyphanes	Servius tullius	Aurelianus	Anastasius	Dagobertus	rex puer Philippus
Dercilus	ptholomeus Phylometor	Lucius tarquinius	Tacitus	Theodosius	Clodoveus	Anno domini incarnationis
Eupales	ptholomeus Physcon	Bruti consules	Probus	Leo	Lotharius	MCXX
Laustanes	ptholomeus Sother	et ceteri consules	Carus	Constantinus	Childericus	XIII kal. [illegible]
Piritiades	ptholomeus Alexander	[illegible] imperatores	Dioclecianus	Karolus magnus	Clodoveus	[illegible]
Ofrateus	ptholomeus Dyonisius	Iulius gaius	Constantius	Ludoicus	Childebertus	Silvanec[illegible]
Offratanes	Expliciunt nomina regum orientis	augustus Octovianus	Constantius	Lotharius	Dagobertus	[illegible]
Acrazapes		Tyberius	Constantinus	Ludoicus	Chilpericus	philippi in rege coronandi
Sardanapal	incipiunt nomina regum italie	caligula Gaius	Apostata Iulianus	calvus Karolus	Theodericus	
Thonos	regionis	claudius Tyberius	Iovianus	Ludoicus	iunior Pipinus	

[illegible]

INCIPIT PROLOGUS LAMBERTI IN FLORIDUM

AD LAUDEM ET GLORIAM
domini nostri ac redemptoris omnium pertinet eius magna-
lia operaque mirabilia diligenter perscrutari nos
velle, et perscrutando ea fidelium auribus commendare,
ut eo amplius creatura in creatoris sui amorem
exardescat, quo cum mirabiliora et magis inaudita
ineffabiliter condidisse recognoverit. Cum igitur diversis temporibus
diversis in libris sanctorum patrum curiosa manus opum eius magnificentiam stilo
fideli exaraverit, suisque posteris ad edificationem anime legenda reli-
querit, nos in diebus quorum temporibus mundus olim sacris [florens] studiis penitus
exaruit, qui illa omnia velud tediosi et inertes relegere non possumus, saltem
quedam de multis excipere optimum iudicamus, ut de magni regis mensa
rara nobis proposita fercula aviditer ore cordis sumamus. Sepe nimirum
contigit cum in convivio potentis alicuius nobis epulantibus diversa ferculorum
genera apponerentur, ut hoc propter illud animus fastidiosus refugeret, et a neu-
tro tandem recreari valeret. Cuius rei incommoditatem devitans ego Lambertus
filius Onulfi canonicus sancti Audomari, libellum istum de diversorum auctorum floribus
deo sanctoque Audomaro pro patrono nostro contexui, ut tamquam de celesti prato
flore diverso coadunato fideles apicule ad hunc confluerent, saporisque
celestis inde dulcedinem haurirent. Quem quoniam sic ratio postulat, Floridum
titulavi, quia et variorum librorum ornatibus florere, rerumque mirandarum narratione perpollet.

EXPLICIT PROLOGUS. INCIPIUNT CAPITULA IN FLORIDUM.

Prim lib [illegible]

i [V]ictā xpi & cecidit [illegible]
ii De [illegible] iudicib[us]
iii Spera [com]perta gēnū mūdi
iiii S[illegible] pncipii p contral regū
v Spera minotauri dom' dedal[i]
vi Spera mūdi & [illegible]
vii Firault de regior pncipib'.
viii Egesipp[us] de ideor iudicib;
viiii De sapientia salomonis.
x De salomone & ei' glā;
xi Spera [illegible] xii & [illegible];
xii De circulo [illegible]
xiii Apocalipsis [illegible]
xiiii Spera due uētus & [illegible]
xv Spera duę solis & lunę
xvi Spera [illegible] & mortes
xvii Martyrologium
xviii Chronica [illegible]
xviiii De vi mūdi [illegible]
xx Diffinit[illegible]
xxi Itē de [illegible]
xxii Anni d[illegible]
xxiii N[illegible]
xxiiii Nomina [illegible] pontifi[c]
xxv De gen[illegible]
xxvi De puinciarū epatib;
xxvii Mappa [illegible]
xxviii De .v. famosis ciuitatib;
xxviiii De mundi puinciis.
xxx De [illegible] uocabulis.
xxxi De mūdi ciuitatib;
xxxii De nōib ciuitatū [illegible]
xxxiii De [illegible]
xxxiiii De [illegible]
xxxv De [illegible]
xxxvi D[illegible]
xxxvii De [illegible]
xxxviii D[illegible]
xxxix De g[illegible] ecclasticis
xl D[illegible]

[illegible]

xlii De mensuris [illegible]
xl[illegible] De nōib; sibille [illegible]
xliii Vers' sibille de [illegible]
xl[illegible] De naturis bestiarū
xlvi De [illegible]
x[illegible] De [illegible] serpentib;
xlviii De coco[illegible]
xl[illegible] De [illegible]
L De [illegible]
Li De monstris [illegible]
Lii De [illegible]
L[illegible] De [illegible]
Liiii De [illegible] xii [illegible]
Lv Itē de [illegible] & gemmis
L[illegible] De [illegible]
Lvii H[illegible] angl[illegible]
Lviii De an[illegible]ab[us];
Lviiii Dicta vii sapientū.
Lx G[illegible] nomin[illegible]
Lxi D[illegible] i dialogo s greg
Lxii De vii uirtutib & uiciis
Lxiii De [illegible] iudeor
Lxiiii De q[illegible]
Lxv De xii uirtutib[illegible]
Lxvi De fide cath & essentia di.
Lxvii De gr[illegible] litteris.
Lxviii De numer[illegible] litterarū.
Lxviiii De figuris caracter[illegible]
Lxx De g[illegible] numeror.
Lxxi De [illegible] sillabis.
Lxxii De [illegible] minor
Lxxiii D[illegible] numer[illegible]
Lxxiiii Flores puerbior salomonis.
Lxxv De ecclasiste & ecclastico;
Lxxvi D[illegible]
Lxxvii D[illegible] solis.
Lxxviii De iiii elementis
Lxxviiii Beda de astrolabi[illegible]
Lxxx Itē de astrolabi[illegible]
Lxxxi De xii signis.

lxxxii Item de aſtrologia
lxxxiii De tonitruo
lxxxiiii De natur[illegible]
lxxxv De tempeſtatibus
lxxxvi De [illegible]
lxxxvii Penitentia ſalomonis
lxxxviii De alexandro & hiram [illegible]
lxxxviiii De xp̄o [illegible]
xc De iohē euangeliſta
xci De xii apoſtolis
xcii De diuerſi nominib;
xciii De xii plagiſ egypti
xciiii De decliſ [illegible]
xcv De decē uerba legiſ
xcvi De libris recipiendis
xcvii De viiii pſalmorib;
xcviii De libris legendis
xcviiii De libris apocriphoꝝ
C De duob; principiis
Ci De duob; [illegible]
Cii De [illegible]
Ciii De monſtris [illegible]
Ciiii De pphetiſ [illegible]
[illegible] Q̄t modis [illegible]
Cvi De cyclo paſchali
[illegible] De iiii ieiuniis in tempoꝝ
Cviii De xii uigiliis p annū
Cviiii De decem [illegible]
Cx [illegible] grecoꝝ & latine
Cxi Sȳbolū grecoꝝ & latine
Cxii De motib; diluuio [illegible]
Cxiii De [illegible]
[illegible] De certa [illegible] et de ſcō gauone
Cxv De cōſanguinitatū gdib;
[illegible] Genealogie arbor[illegible]
Cxvii Gene[illegible]
[illegible] Cōfecti [illegible] ac paſch[illegible]
Cxviiii De antixpo ſignis; xv
[illegible] Geſta xpianoꝝ [illegible]
[illegible] Cōpotꝰ lunę [illegible]
Cxxii De paſchali [illegible]
Cxxiii De iiii [illegible]
Cxxiiii Genealogia mundi
Cxxv Ordo [illegible]
Cxxvi Nomina arboꝝ & herbaꝝ
Cxxvii De infantia moyſi
Cxxviii Teſtimoniū ioſephi de xp̄o
Cxxix De herode & archelao [illegible]
Cxxx De angeloꝝ ordinib;
Cxxxi Li[illegible]
Cxxxii De alexandro magno
Cxxxiii De [illegible]
Cxxxiiii D[illegible]
Cxxxv Cronica oroſii
Cxxxvi G[illegible] romanoꝝ pontificum
Cxxxvii Geſta romanoꝝ imperatoꝝ
Cxxxviii De archa Noe & animalib;
Cxxxix De terremotu ſignisq; diuerſis
Cxl De excidio [illegible] ſigna
Cxli De q̄d̄a antixpi membro
Cxlii De ſignis ī ſole & luna & reliq
Cxliii De lumine aggeris ſublato
Cxliiii De ieiunio puellarū ii
Cxlv De annona que pluit ē celo
Cxlvi De [illegible] & exercitu
Cxlvii De [illegible]
Cxlviii De [illegible]
Cxlix De terremotu magno & arboꝝ
CL De lupo diſcurrente [illegible]
CLi De ſignis lunę & ſolis
CLii De miraclo qđ in turenna accid[illegible]
CLiii Geſta danoꝝ gothoꝝ & hunnoꝝ
CLiiii Viſio cuiuſdā pbri de anglis
CLv De [illegible] diuiſione [illegible]
CLvi C[illegible]
CLvii D[illegible]
CLviii S[illegible]
CLix De xii lapidib; p̄cioſis
CLx De aduentu dn̄i ī die iudicii
CLxi De vii [illegible]

clxii De bona arbore & mala ;
clxiii De mundi di gradib; sex & de ppetuo iudicio
clxiiii De symonia sedm Willelmū
clxv De sacrificio corporis xpi ;
clxvi De elemosina quomodo sit danda
clxvii De qua stirpe ort⁹ sit herodes ;
clxviii De iudeorum ultimis principib;
clxviiii De francorum regib; primus
clxx Ysidorus cont iudeos de xpo ;
clxxi Genealogia ihu xpi ;
clxxii Epta abgari regis ad xpm ;
clxxiii Epta xpi ad regem abgarum
clxxiiii De sco audomaro epo ;
clxxv De sctis apostolorum ;
clxxvi De diuersitate numeri
clxxvii De etatib; diuersorum tpum ;
clxxviii Rabbanus de di nominib; ;
clxxviiii De iudeorum heresib; ;
clxxx De ueteri & nouo testam ;
clxxxi De regionib; & insulis ;
clxxxii De gentib; & locis ;
clxxxiii De ciuitatib; & opidis ;
clxxxiiii De philosophorum heresib;
clxxxv De uera philosophia ;
clxxxvi De quodam hoe antiocheno ;
clxxxvii De mundi genealogia ;
clxxxviii Gesta apollonii regis ;
clxxxviiii De sco iud & ppositis loci ;
c. xc De [illegible] Dauid ;

EXPLICIUNT CAP. INCIPIT PROLOGUS ODONIS EPISCOPI CAMERACENSIS;

Cum pretereuntes [illegible] coadiutu. die quadam silua [illegible] uante cont iudeum quendam nomine leonem questionem incarnationis xpi more dialogi exsequuturus sum. & ut iudeus quesiuit. ego respondi. Nomen autem inuoco per spm scm. ut qui mihi dedit ad conuincendum iudeum reddat adinstruendum mentes fidelium. Itaq; cum post meridianum somnum uenisset iudeus ad hospicium meum confidenter nobis. ita dixit; IUDEUS LEO. DIC o episcope: Quod remissio peccatorum non sufficit aduentus xpi tui quid utilitatis attulit [illegible] mundo ? ODO. Dic o iudee. quid utilitatis credis afferre tuum quem credis adhuc uenturum messiam ? LEO. Quod in prophetis legimus. scilicet in illo omnia regna mundi nob subdenda. nos sub illo perpetuam pacem habituros. & de omib; regnis nos cum gloria in ihrlm cogregandos. & ihrlm dnatum regnorum omnium habituram; Que quia in xpm tuum non uidemus impleta. miramur quid ab illo expectatis; ODO. Nos per xpm regnum celorum expectamus. quia uos felicitatem terrenam. nos per xpm speramus celestem; LEO Errare uidemini; Nos enim per messiam & temporalem felicitatem. & per legis obseruantiam celeste post hanc uitam regnum speramus; Temporalia nob bona promittunt prophete. celeste regnum expectamus ex lege; Docet enim lex pro unoquoq; peccato quale fiat sacrificium. & sic dimitti peccatum; Regi etiam dauid adulterii & homicidii peccatum confesso. dixit nathan propheta. dimissum est peccatum tuum; Si ergo in lege

remissio ē peccatorum sine xpō uirō: cōsequitur & beatitudo gtīa;
Beati enī quorum remissę sē iniquitates · & quorum tecta sī peccata; Quid
ergo facit xps uester? O · Non satis attendistis rectitudinē iustitię; Cui enī
dimittitur peccatū · n̄ statī pmouetur ad glām, Peccati remissio · penas aufert
glām n̄ cōfert · Cui pena subtrahitur · n̄ statī gla dat; Non statī qui decora
tur · cui ira dimittitur · Nā & dauid quando filio dimisit reatū fricidii ·
N̄ nondū passꝰ ē eū sibi psentari · nec dedit gratiam cui dimiserat irā; Simulit
homo quidem peccauit sed penitenti & rursus obedienti etiā bene seruienti
pena in lege dimittitur · sed nondū gratiam meretur · ad quā nisi p recōpensationē
peccati · iuste n̄ puenit; Iniustū ē enī ordinare peccatorē · cū his qui n̄ peccauer
sine satisfactione peccati; In lege ergo dabatur hominī remissio peccatorum: Sed
quia neque satisfacere p peccato · n̄ potest p legē ad glām peruenire; Ideo necessa
riū est mūdo xps · quia in ipso p peccato satisfaciemus · & ad glām perueniamus;
QUOD EXCERCICIUM BONORUM OPERUM N̄ SUFFICIT AD DELENDUM PECCATUM;
·Leo Homo quidem quomodo in xpō uirō p peccato satisfaciat nescio · in lege autē quomodo
crederet peccatū uideo; Obsecrationib; enī & sacrificiis oblationibus
& elemosinis & aliis bonorum operū exercitiis p peccato satisfaciemus in lege dō.
O Seruus erga dnm̄ antiquo debito obligatus · si postea peccauerit in dnm̄ · nunquid
antiqui debiti redditione posteriū peccatū purgabit; An prioris debiti solutio
iuste reputabitur posterioris culpe satisfactio · Nunquid separatī exigit dns iustus
priū debitū · & posteriū admissū; L Ita; O homo ergo n̄ poterat emendare pecca
tū exercitio bonorum operū · omne enim bonū quod poterat ante peccatū dō debebat
N̄ a quo & acceperat · Reddat ergo homo omne bonū quod accepit · iuste tamen exigitur
malū quod fecit; Non ergo potest homo sub legis seruitute redimere quod peccauit
QUOD PATIENCIA INCOMMODORUM N̄ SUFFICIT ADDELENDUM PECCATUM; · i · sit
·Leo Si homo n̄ poterit redimere peccatū p id quod ante debebat: esto.
Certe labores & morte prius pati n̄ debebat; Quis enī dicat eum
debere pati quod n̄ meruerit; Legimꝰ autē quod dēs hominī penas indixit
p peccato dicens quocumq; die comederis · morte morieris. Ecce mortē; In
sudore uultus tui uesceris pane tuo · Tribulos & spinas tibi terra germinabit. Ecce
labores & tribulationes; Si has penas dēs hoī dedit p peccato · aut sufficiunt
ad expiationē peccati · aut n̄ sufficiunt; Si sufficiunt · sequitur ut expiato pec
cato · perueniamꝰ ad celeste glām sine xpō uirō; Si n̄ sufficiunt · dicendꝰ est
inconueniens penas inflixisse · que ad expiationē peccati n̄ sufficiunt;
Quod quia nefas ē de deo dicere · plurimum quod sapientis dēs sed in peccati [illegible]
modū opposuit penarū: Justus enī dēs iustā debuit facere uindictā · que

nec peccato minor esset nec modum excederet; Non debuit minus punire pec-
catorem iuste nec magis quam merebatur puniri; Labores ergo huius vitae et tribulationes
et novissime mortem homo si patienter tolerat peccatum emendat bono patientiae
quod prius non debebat; Non enim debebat pati qui non peccaverat; Et ita recom-
pensatione boni delet peccatum quia quantum mali fuerat culpa tantum boni
recompensat patientia; Ubi ergo solutum est peccatum quod impedit ad regnum?
Non hoc diceres si quanti sit ponderis peccatum scires; Et ideo
peccatum quaeramus quam minimum possimus ut ex eo videamus in ceteris quanti
sit ponderis. L. Ecce tu ipse propone quod placet. O. Nihil occurrit minus quam brevis
cogitatio vana; Si ergo Deus tibi prohibeat ne intentionem tuae cogitationis a se quoquam
deflectas et alius tibi vere dicat quia nisi cito alio te vertas statim peribis et
redibis in nihilum: putasne alio cogitationem tuam vertendam breviter contra voluntatem domini
pro teipso ne pereas et tantillum peccatum fieri pro redemptione tui? [illegible] ne
iudicabis te pro peccato vivere quam pro iustitia perire? Quare non [illegible]?
Quia omnipotens Deus meliorem potest te post servatam iustitiam restituere quam [illegible] per
peccatum quaeras vivere et quia pro peccatum viventem te iuste faceret miserum: propter
pro iustitia iuste restitueret beatum; Praeponderat ergo peccatum quod proposuisti quod fa-
ciendum non fuit etiam pro redemptione tui. L. Placet quod dicis. Non enim animadver-
tebam tanti ponderis esse parvulam culpam. O. Sed dic si deberes pro angelo quod non
deberes pro te ipso. L. Secundum rationem quam de me dixisti neque pro uno neque pro omnibus
[illegible] tota creatura faciendum est ut minimum quod contra domini; Potest enim omnipotens Deus
[illegible] restituere quod pro [illegible] iustitia potuit perire et quibus sine merito dedit de
[illegible] misericordia ut essent his iuste cum merito daret ut melius essent; O. Bene dixisti,
[illegible] non enim abolere potest omnis creatura id quod contra domini est in aliqua creatura ne vi-
deat Deus egere creatura ad abolitionem quod contra se est in creatura; Servus cum servum
liberare non potest; Et cum ancilla Dei sit omnis creatura nulla creatura liberare
potest a peccato creaturam quae se subdidit peccato; Quae enim se subdidit peccato
[illegible] adeo; Creatura ergo quae creaturam liberat a peccato [illegible]
[illegible] facit; Sed beatum esse melius est quam esse; Attribuit ergo creaturae quod maius est
[illegible] creatori quod minus. [illegible] idem creator fecit quod est esse creatura vero facit quod beatum
[illegible] quia est impossibile non potest creatura creaturam a peccato liberare; O. Omnem [illegible]
creaturam praeponderat minimum peccatum quia minimum peccatum est contra domini [illegible]
[illegible] creatura maior est; Non enim sufficit omnis creatura ad recompensationem minimi
peccati. L. In magno periculo sumus qui cotidie peccamus si pro minimo ut dicis tanti [illegible]
L. Si ergo Deus induxit homini poenam quae non sufficit ad delendum [illegible];
Sed cur Deus peccatori poenam induxit si illa poena pro peccato non sufficit?

Odo. Pro remissione peccatorum. Omnia enim huiusmodi id est omnium molestiarum
patientia iniuriis et corporis castigationes multimodae et omnia quae; ad bonum
fit exercitatio sine plena peccati recompensatione valere tantum possit ad veniam
non autem ad gloriam; QUOD PRO PERFICIENDA CELESTI CIVITATE FACTUS SIT HOMO;
Leo. Quod vero quia satisfacere potest homo ut quod recompenset pro peccato si tota creatura minor est nec ad delendum peccatum sufficere potest? O. Nullo modo per se.
L. Ad hoc quoque contextio rationis nostrae venit ut si homo vitat poenas pro peccatorum venia nec tamen pervenit ad gloriam habeat statum medium quo in primum quiescat. ut angeli qui non peccaverunt in gloriam permaneant: homo vero qui peccati remissionem accepit huiusmodi quietem obtineat quia vero sine remissione est poenas perpetuas incurrat: L. Et ad hoc pessimum quod mundo Christus venit in nullo est necessarium; Nam status ille quietis sine Christo per legem habetur in qua remissio peccatorum legitur; Et quod proposuisti Christi tui virtutem ostendere probasti hominem nullo modo ad gloriam pervenire; O. Hoc melius est ut probetur non solum posse sed necessarium esse hominem ad gloriam angelorum pervenire; Quod cum Christo adiuvante fecero precor ut relicto errore christianus fias; L. Hoc dimitte et quod promittis prosequere; O. Constabit gloriam hominis esse ~~non esse~~ possibile si probari poterit esse necessaria; Nam quod necessarium est esse possibile est esse; L. Ita est; O. Credo non negabis verum esse quod de illo legitur in multis locis scripturae; Omnia quaecumque voluit fecit;
Leo. Verissimum est; O. Voluit autem deus civitatem facere caelestem cui cives angelos creavit; Omnes autem angelos bonos deus non creavit nisi bonos; A qua civitate iusti sunt eiecti qui nequam sunt facti. Civitatem quoque ex parte vacuatam imperfectam
N remansit opus quod ceperat deus; Propositum vero dei non potest cassari et civitas quam ceperat deus necesse est ut perficiatur ne deus dicatur stulte coepisse quod postea noluit vel non potuit perficere; Sed nefas est deo ascribere instabilitatem voluntatis vel impotentiam; Ergo quod coepit perficiet deus; Fecit quoque hominem et debit propagationem ut coeptum inde perficeret; Necesse est quoque ut propositum dei fiat; Omnia enim quaecumque voluit fecit; QUOD NUMERUS CIVITATIS CELESTIS PERFICIENDE MAIOR SIT ANGELORUM PRIME CONDITIONIS;
Leo. Quia sermo primae conditionis se intulit quaero an numerus qui facti sunt angeli sufficiebat civitatis perfectioni ante quam angeli fierent mali; O. Non videtur; Si enim numerus angelorum qui facti sunt sufficiens esset per solos his qui ceciderit homo valeret et de eorum casu gaudere quorum gloriam teneret; Et cum gloriam caelestem nemo nisi iustus intret quomodo iustus erit qui de alterius peccato
N gaudebit. Ideo dicimus apud deum esse numerum perficiende civitatis maiorem numero angelorum primae conditionis hominem vero factum ut si omnes angeli in iustitia

mansissent · de homine fieret ciuitatis residuū; Si u͞ defluerent: de hoc pficere͞t totū; QD SOLVS DS SATISFACERE POTEST PRO PECCATO;.

o Si di ppositū n͞ potest cassari: necesse hoi ē in glam anglor transferri; ds autē omps ē; Ergo omē qd pposuit potest; Necesse ē g hoēm in glam transferri; Sed superius disputata pbant impossibile ēē; Quom g necesse ē ēē: qd impossibile ē ēē? Quę ē tanta rationū contrarietas? Cū ppositū di respicio: necesse ē in glam transeat hō; Cum hominis cōsidero impotētiā & di iusticiā: omnino ē impossibile hominē ad glam uenire; Quid magis cōtrariū quā impossibili necessariū? Veniat xps n͞ · ueniat & hanc cōtrarietatē dissoluat; l· Quomodo?

o Audi si bene superius cōphensa recolis; Sola p peccato satisfactio gram impedit hois; Nā si posset p peccato satisfacere: posset utiq: ad glam peruenire; Sed hō n͞ potest; Quid g? Est ne omino impossibile qd hō n͞ potest? Nonne ds potest qd hō n͞ potest? Alioqn ds omps n͞ est; Ds g p peccato satisfacere potest, l· Quom ds satisfaciet · ad quē n͞ ptinet? Quom q n͞ peccauit p peccato satisfaciet? Peccator satisfacere debet. ds n͞ debet · o. Quia necesse ē hominē ad glam uenire qd sine satisfactione n͞ potest · satisfacere u͞ ds potest sed n͞ debet · hō u͞ debet sed n͞ potest: Ideo necesse ē ut utriq: naturę hois & di couenıant · & fiat ds hō · & unus ihs xps ds & homo; Non aliu ds & aliu hō · sed tot quicquid est ds ē · & tot quicqd ē hō ē · n͞ cōfusione naturarū quasi altera euacuetur in alterā · sed utriusq: naturę pprietate integra pmanente in una uera psona; Est g ihs xps n͞ duo: sed unus omino & indiuisus in psona; Qui ex eo qd omps ds ē · p peccato satisfacere potest; Ex eo qd hō ē: debet. potest ut ds · debet ut hō; QD XPO PTINEAT SATISFACERE P PECCATO Q

·l· Quod debet quāuis sit hō · cū sic dicitis · n͞ est ·PECCAVIT;· peccator hō? o · Cōpassione & misedia · qa n͞ poteram emdare peccatū: emdauit ipse p nob · utpote fr̄ p frib; & eidē naturę nobiscū; Nulli eni ē alienū suę naturę cōdescendere · & p his q suę naturę sunt: satisfacere; Inde p identitatē scilicet naturę · nr̄a peccata portauit · pro peccatis nr̄is plagas & mortē sponte sustinens · quę n͞ debebat; Non eni talia meruerat; Carne & sanguine suo nos pascit · ut nos cōcorporet secū ut & nos simus ipse · & ipse sit unus nobcū; Ido nr̄as miserias suas facit · peccata nr̄a sibi ascribit · · sermones nr̄os in suā psonā transfert · in psalmis & pphis · ut ibi; Ds ds ms respice in me · quare me dereliquisti · longe a salute mea uerba delictor meor: cū in psona sua nec a dō derelictus erat · nec ulla delicta

habebat; Sed q̃a nos reputat in se: hoc q̃d nos habemus dicit de se;

QVID POTVIT DARE XPS P̄ PECCATO MAIVS QVAM SIT OMNE PECCATVM.

Quomodo satisfacit p̄ homine? Quomodo peccatū hoīs recōpensauit. p̄ q̄ totus
mundus n̄ sufficit? O. Dedit p̄ciū uitā suā. sustinuit mortē indebitā pe-
nā; L. Quomodo uita & mors hoīs unius recōpensat peccatū. cui n̄ sufficit totus mundus?
Odo. Non potes negare q̃a n̄ potest aliq̃d cōparari deo. sed incōparabilit̄ superat om̄ia
dš; Peccatū g̃ humanū cōparari dō n̄ potest. q̃a dš multo magis ē bon'. quam
N. peccatū sit malū; Cū g̃ dš dedit uitā suā. p̄ciū dedit q̃d superat omē peccatū;
Hoc p̄ciū si solūmodo cōpararet peccatū. sufficeret ad delendū; Nēc ū cū multo p̄pōderet
magis satisfacit; Porro si uita dī est om̄ib; melior. & mors ē om̄ib; peior. q̃a necesse
est ut cui' ē generatio melior. ei' corruptio peior.; Sed uita xp̄i bona ē sup̄ om̄ia;
Mors g̃ ei' mala ē ult̃ om̄ia; Est g̃ mors xp̄i omē ult̃ peccatū; Quando g̃ xp̄s
passus ē mortē. portauit penā sup̄ omē peccatū. & maiorē quā merebat̃ omē peccatū.
Soluit g̃ totū peccatū mūdi. q̃ & maiorē pass' est penā. id est mortē; & mai' p̄ciū
dedit scilicet uitā suā. quā sit peccatū totius mūdi; Iste ē agnus q̃ tollit peccata mū-
di; Hec est hostia que semel oblata. iustor omiū peccata delet. & ab initio p̄terita
& p̄sentia & usq; ad finē futura; Hec hostia se misericorditer nob' t̃dit. ut que se semp̄ offert
patri p̄ nob in celo eā iugit̄ patri sacrificam' in t̃ra. n̄ mortē iterū inferendo. sed
mortē ei' deuotissime memorando in remissionē peccator tā uiuor quā mortuor.
Recta g̃ iustificationib; multimodis accepta remissione peccator. recta uia
p̄gam' ad celū. pacta iā satisfactione peccati p̄ xp̄m. ut l. his solis ualeat
satisfactio. q̄b; ē cōcessa remissio. cooperantib; suis ut p̄ximor meritis; Qui
eni remissionē accipere n̄ potest. ei satisfactio nichil p̄dest; Ideo beati quor
remisse st̄ iniq̃tates; Nā cui peccatū dimittit̄. n̄ est cur a regno differatur
impleta satisfactione p̄ xp̄m; Ergo xp̄s n̄ mūdo nimis necessariu' ē. sine quo
N. n̄ potest hō uiuere nec uenire ad gl̃am. p̄ q̄ fact' ē; Non sufficit in lege. peccati
remissio. nisi satisfactio xp̄i sequat̃ in euāglio; Idō quāuis peccata dimissa st̄ anti-
quis patrib; & pp̄his. tam̄ in gl̃a n̄ fuert̄ donec impleret̃ satisfactio p̄ passionē xp̄i.
Leo. Ubi fuerunt? O. In loco iustis q̄dem tc̄ t̄poris cōgruo. n̄ tam̄ glōso. L. Rati-
onabilit̄ loqueris. n̄ habeo q̄d rationabilit̄ obiciā; Non tam̄ credo. ne subti-
litate uerbor & uersucia decept'. a firmissima stabilitate sc̄e legis euanescā;

VTRVM SIT GRA VBI EST NECESSITAS;

Leo. Sed que gr̃a dō est habenda de
nr̄a salute. si ad hoc duct' ē ex necessitate? Certe humana salute
indiget. in qua uirt' sui p̄positi pendet; Nā si n̄ saluat hominē. sui p̄positi
impotēciā ostendet & falsitatē; Ne g̃ in eo fiat tā magnū incōueniens. ne-
cesse ē ut p̄curet humanā salutē. O. Necessariū q̄dem est reddere. q̃d n̄ fuit necessa-
riū p̄mittere; Nā q̃ sponte promittit. obligat se necessitate reddendi; Et

quamuis necessitas sit sequens redditio uoluntatis: tamen est et gratię precedens promis-
sio; Hec autem necessitas quę precedit ex gratia separanda non est ipsa a gratia. dicatur
factum quod primum fuerat magna gratia promissum; CUR SATISFACTIONEM PEC-
I. CATI NON DEBET DEUS QUI DEBET OMNE BONUM;
ET hoc me turbat quod superius dixisti deum non debere satisfacere pro pec-
cato. nisi fieret homo; Magnum enim bonum est peccati satisfactio;
Sed omne bonum ab eo est qui summe bonus est; Quomodo ergo dictum est deum non debere
facere quod suum est? Quis magis debet bonum. quam ille a quo est omne bonum?
Debet ergo deus satisfactionis bonum qui debet omne bonum. O. Deus debet et non debet.
quia debitum duobus modis dicitur. debitum gratię et debitum meriti; Forsitan enim
adiuuare debeo. hunc quidem meritis suis. illum uero gratia mea; Similiter forte pati
debeo. aut si peccaui merito. aut sola gratia patior; Proinde satisfacere pro
peccato deus non debuit merito. quia nec ipse meruit per suam culpam. nec homo meruit
per suam iustitiam satisfacere. tamen debuit per solam gratiam; Itaque satisfacere non debuit
deus debito meriti. et satisfacere debuit debito gratię; Superius ergo cum dictum
est quia solus deus satisfacere poterat. sed non debebat utrobique est intelligendum meri-
ti debitum. quia et deus non debebat ex merito. et ex merito debet homo. Verum est
hoc modo: quia pro peccato hominis satisfacere non debet deus nisi sit homo; Quia uero factus est
deus homo. quamuis ineffabili gratię sit ascribendum: tamen in satisfactione satis redolet
meriti debitum. ut quia erat factus homo et filius hominum. merito naturam suam non contemp-
neret in hominibus: sed frater fratribus merito subueniret. et pro fratribus merito satisfaceret;

R. homo uero non poterat sed debebat. utrobique

I. QUOD DE VIRGINE FACTUS EST HOMO SINE INIURIA INMUNDICIE FEMINEĘ
Nos quidam ualde ridemus et insanos iudicamus. Dicimus enim deum in matris uisceribus
obsceno humore conceptum. et immundicias femineas obsceno carcere fetidi uen-
tris clausum. nouem mensibus pati. et tandem pudendo exitu qui intuitum sine confu-
sione non admittit: decimo mense progredi. inferentes deo tantum dedecus quantum de
nobis quamuis uere sine magna tamen uerecundia non dicimus; O. Deus omnia implet:
et est ubique totus; Cum ergo nos implet et in nobis sit totus qui peccatores sumus. inmun-
ditia tamen peccatorum nostrorum non contingitur: sed incontaminatus manet et mundus;
Omnia uidet: et nichil illi nocet; Videt tenebras. a tenebris purus: quia lux
in tenebris lucet. et nox sicut dies illuminabitur; Videt peccata nostra mundissimus. R.
et iniusticias nostras iustissimus: quia iuste ordinat omne malum quod uidet; Nam a peccatorum
illusione non fuscatur lumen iusticię. sicut lumen huius mundi corporeum. corporeum corpus
illustrans sordidum: nec sordidatur. Quid ergo offenderis si deus concipitur in uirgine.
quę sua mundicia sequatur ubique? QUID INTER SENSUM ET RATIONEM IUDICETUR;
O. AMPLIUS;. Duo sunt quibus omnia iudicantur. Sensus et Ratio; Sed aliter
ratio iudicat. aliter sensus; Sensus usu et libidine iudicat et cupi-

ditate et horum contrariis. Visitata pferimus inuisitatis. utilia dampnosis. id quod suaue libet. ei quod insuaue offendit; Ratio uero subtiliuus rei naturam inquirit; Ratio namque animata pfert inanimatis. sensibilia insensibilibus; celestia terrenis; Cicuteni eligit rustice perire serpentem de foramine terre. quam petram de suo pariete consulens cupiditati. et uisus suauitati. quia horribile est uidere serpentem. et non est horribile lapidem; Ratio uero serpentem pfert quamlibet precioso lapidi; Sensus pfert optimam domum frugifere arbori. ut malit arborem succidi quam domum comburi; Ratio uero inanimate domui arborem animatam pfert; Malle rustice multas feras perire de silua quam unum de marsupio denarium. cum tamen ratio non iudicet ullum denarium animali comparandum; Mallet rustice plures stellas perire de celo. quam unam arbusculam de agro; cum tamen celestia terrenis rustice pponat ratio; Sic sensus pudenda nostra et uiscera impendit et stercora et inmunda iudicat. Ratio autem nichil iudicat inmundum preter peccatum quia omnia creauit deus bona; Hoc ipsum testatur euangelium domini ihesu; Non lotis manibus manducare non coinquinat hominem; Omne autem quod intrat in os in uentrem uadit et in secessum emittitur et non coinquinat hominem; Que autem de corde exeunt que sunt adulteria homicidia et his similia hec sunt que coinquinant hominem; His concordat apostolus noster. primum uir iudeus et in lege doctus. nunc se erigens contra uos. quid quosdam cibos secundum legem iudicatis inmundos; Omnis creatura dei bona est et nichil reiciendum quod cum gratiarum actione percipitur; Porro cum lex iudicet multa secundum sensum inmunda: ecce euangelium domini ihesu et eius apostolus doctrina iudicio rationis omnem creaturam bonam et mundam dicit; Ratio pfertur sensui et de sensibus iudicat; Sensus autem aspirare neque ad rationem. sed uile rationis iudicium. stultum sepe putat et insanum; Nos autem postposito carnis sensu. de humano corpore duce ratione consideramus. quod unitate psone xpisti iunctum. et cum ea eterna unitate habiturum honoris semper particeps uel decoris. omni corpori pponimus. mundo luna. sole preciosius uenturum ad iudicium. et cum sua iure. gloriam ut penas subiturum. eterna in se dei ostendens misericordiam. uel paciens iusticiam. animale nunc. sed spiritale futurum in iudicio; Quid usquam inter corpora sublimatur tanta prerogatiua; Si celum comparo non conuenit. Si solis stellarumque fulgorem oculis preciosumque considero occurrit; Quid uero sensus; In tanto non timet stolide uituperare quod displicet. horret uisus pudendorum figuram. nares subsannant odorem. spurciciam refugit tactus. Ecce iudicium tale est de re. cui nec celum comparari potest;

DE GLORIOSA DEI GENITRICE ET VIRGINE MARIA:

N. Odo. Si nostrum corpus tantum est quod peccatores sumus: quid de uirginis corpore dicemus. de qua natus est dominus; Certe de illa dixit gabriel angelus: gratia plena; Si plena: nil eius omnino erat uacuum gratia; Nichil quod eius peccato uacabat. cuius totum

gr̃a implebat. Ig̃r̃ glorios' sexus. glorios' uent̃. gloriosa uiscera. glosu totũ:
quia totũ gr̃a plenũ; Vere mulier illa sensu excedebat: que dixit. Beat'
uent̃ q̃ te portauit. & ubera que suxasti; Vbi est qd̃ dixisti immũdicia femi-
nea. obsceni carcer. uent̃ fetidus? Hec uirgo facta ẽ in cõspectu suo thalamus
om̃ipotentis di. sacrariũ sp̃s sc̃i; In quã singulari & alio modo habitauit ds. quã
etiã in summis celestiũ uirtutũ spiritib'; Cui' beator uiscerũ secreta. tanto
sanctiora erant. quanto familiariu' ibi pullulabant diuina mysteria; Beata uir-
go. de cui' uiscerib; sumebant' seminalia que fierent ds; Quid in tota creatura
sanctiu'. q̃d mũdiu'. q̃d puriu'. quã uirgo de qua sumebat' qd̃ fieret ds? O uent̃.
o uiscera in q̃b; & de q̃b; creator creabat'. ds incarnabat'; Certe cetera hominũ N.
corpora p̃tulim' omib; corporib;: hui' autẽ beatissime uirginis MARIE corp'. etiã
angelicis p̃fero spiritib; de q̃ uoluit ds unde fieret assumere. ex q̃ cepit qd̃ insepa-
rabilit̃ sibimet uniret. unde m̃dũ redimeret. celũ restitueret. unde spoliarent̃ inferi.
t̃m medicarent̃. p̃ficerent̃ celestia. ad qd̃ nullũ elegit celestiũ spirituũ; IUDEUS;.
.I. Audio qd̃ amplius ñ audiui. hactenus nesciui uos tantis interiorib; fultos; O. Cur g̃
ñ credis? I. Quia ueritatẽ rei n̄re ñ audeo cõmittere ur̃is uerbis;. ODO EPS DIX;
Has iudeo reddidi rationes de aduentu xp̃i cogentib; me quodã subtilius disputante
quibusdam catholicis q̃ int̃ erant p iudei parte;. LIBER ODONIS EXPLICIT;
IUDEUS QUIDÃ DISPUTANS CŨ GISLEBTO ABBATI WESTIMONASTERII; DIX;
Vos xp̃iani multa p̃fertis de lege & pp̃his. que ñ sc̃ scripta in lege & pp̃his;
Illud enĩ qd̃ de hieremia posuisti. Post hec uirtus ds uisus est & cũ hominib;
cõuersat' ẽ: hieremias ñ dixit. ñ scripsit; Qd̃ si hoc in hieremia scriptũ inueneris.
cetera ueracissime dicta ẽẽ cõcedo; Si aut̃ in hieremia ñ inueneris. depone tãtã
aduersũ nos animositatẽ. erubesce adinuentã contra nos falsitatẽ. & agnosce primũ
apud nos p̃manere in lege & pp̃his ueritatẽ; Nã & illud qd̃ uniuersi uos xp̃iani
aduersũ nos p̃fertis. Ecce uirgo cõcipiet & pariet filiũ. Isaias ñ dixit. ñ scripsit.
sed tantũ Ecce inq̃t abscondita cõcipiet & pariet filiũ; Tam si hoc ipsũ dixisset
Isaias qd̃ dicitis ecce uirgo cõcipiet & pariet filiũ. ñ tam addidit qd̃ uos ex parte
additis qd̃ uirgo in cõceptu mansit. & post partũ uirgo p̃mansit; hoc nec Isaias
dixit nec ullus aliu' pp̃ha; GISLEBERTUS RESPONDIT. LXX int̃ptũ testimonio;
Quia xp̃s ueritas est. fides xp̃i falsitate nulla indiget. nec ullus in s̃cta xp̃i
locus est falsitati; Que p̃ferim' scripta in lege & pp̃his. s̃cta xp̃i a uobis accepit.
& qd̃ a uobis accepit: inmutatũ p tot s̃cla ad hec usq; tẽpora cõseruauit; Tẽporib; N.
q̃dam Ptolomei regis egypti: LXX. interpretes ur̃e gentis tc̃ eruditissimi doc-
tores. legẽ & pp̃has ex hebreo in grecũ int̃p̃tati sc̃. n̄ri autẽ de greco in
latinũ uerbũ ex uerbo. aut sensũ ex sensu postea int̃pretati sc̃; Ab illis

exemplarib; primiſ· ab illiſ interpretib; primiſ acceperim⁹· quicquid in lege ⁊ pphiſ ſcriptū habem⁹· Lege nouoſ· lege ueteres ueteris instrumenti codiceſ· lege ap̄ grecoſ· lege ap̄ Latinoſ· ⁊ nuſq̄ in lege ⁊ pphiſ uarietatē reperieſ ap̄ noſ· ſed eandē ueritatē ⁊ ueritatiſ unitatē· ⁊ in lege ⁊ in pphiſ p totū orbē t̄rarū ap̄ noſ inuenieſ; IUDEUS·

De iſtiſ lxx.ta doctorib; nichil aliud ap̄ noſ habet̄· niſi qđ t̄porib; moyſi· moyſeſ ipſe lxx.ta uiroſ elegit ſeneſ popli q̄ſ ſuoſ adiutoreſ ⁊ iudiceſ ēē conſtit[ui]t; Iſti nec ſcripturaſ docuerūt· q̄a nec du[m] erant nec ſcripturaſ interpretati ſt̄; Procedente u̇ t̄pore ſerie· ap̄ noſ poſtea fuerūt dauid ⁊ pphe q̄ multa hebrea lingua dixerūt ⁊ ſcripſerūt; Quicquid ġ aliud in lege ⁊ pphiſ quā ap̄ noſ habet̄ ⁊ alit̄ quā p̄mū exemplar continet aliq̄ſ interpretat⁹ ē· falſo interpretat⁹ ē· nec alicui⁹ auctoritatiſ ēē poteſt; GISLEBERTUS·

Septuaginta ſub moyſe uiroſ interpreteſ fuiſſe n̄ dicim⁹· ſed tantū ſeneſ popli ⁊ iudiceſ; Sed illoſ fuiſſe lxx.ta interpreteſ dicim⁹· q̄ſ ad id officiū popls iudeor miſit ad ptolomeū regē egypti· iā ſubiugato regno iudeor ab antiocho rege egypti; Hi alexandriā a uobiſ miſſi ſt̄· ⁊ ap̄ alexandriā ſcripturaſ omſ quaſ t̄c habebatiſ ex hebreo in grecū interpretati ſt̄; An u̇ n̄ ita ſit ap̄ uoſ· ſeu aliq̄m immutatū ſit· ut prior⁹ de medio ſublatū· neſcio; Sed qm̄ lex ſanxit qđ in ore duor uł triū teſtiū ſtabit omē uerbū· plane concedi oportet ap̄ uoſ· ut ſtet illud uerbū qđ lxx.ta interpreteſ unā gentē ſ apbati teſteſ pari aſſenſu conteſtant̄ ēē dictū· ⁊ in hebreo n̄ a ſcriptum;

Inter[rogat] [M]al[chus] [I]h[esu]s dicens·

Dialogus malchi ad iheſum preſbiterum INCIP̄;

Sinē otia habiturus ⁊ t̄ n̄ diſplicet· uolo tu m̄ te interroganti de q̄buſdā queſtiunculiſ reſpondeas; Ih̄s· Dic ġ, malchuſ· Q̄t modiſ fit interrogatio? Ih̄s· Trib⁹ ſcilicet· cū diſcendi aut docendi· aut t̄ptandi cauſa aliqđ querit̄ ab aliq̄; M· Quiſ p̄m⁹ interrogauit ī uniūſo mūdo? Ih̄s· Diabol⁹ p ſerpentē dicenſ ad euā· Cur p̄cepit uob dſ· ut n̄ comederetiſ de omī ligno paradyſi· cauſa t̄ptandi ⁊ decipiendi interrogans; M· Quā diu p̄mi hōeſ in paradyſo demorati ſt̄? Ih̄s· Incertū ē· fortaſſiſ tamē ī p̄mo die q̄ conditi ſt̄. M· Q̄t filioſ ⁊ filiaſ genuit adā? Ih̄s· Hoc ignoram⁹· cū ī apochriſiſ legat̄ eū· L· filioſ ⁊ L· filiaſ genuiſſe; M· Quiſ p̄m⁹ litteraſ inuenit? Ih̄s· Enoch q̄ vii⁹ erat ab Adā· Moyſeſ ū p⁹ diluuiū p̄m⁹ litterarū auctor erat; M· Cur ī libriſ regū dr̄ qđ Salomō cū ſenueriſ p mulierū delectatione uſq; ad idolor culturā peccauerit· qui cū ēēt annor xii regnare cepit· annisq; xl tantū ī⁹ regnauit? Ih̄s· Si ioſephuſ n̄ mentit̄· lxxx anniſ regnauit· xl anniſ dō placuit· ⁊ in xl dn̄i offendit; M· Q̄t in diſcipliſ dn̄i cognominati ſt̄? Ih̄s· Int̄ illoſ erant treſ iacobi· ⁊ treſ iude· ⁊ treſ Symoneſ· Duo tadei· ⁊ duo cephe; Iacob; filiu⁹ zebedei· ⁊ Iacob⁹ filiuſ alphei ambo erant apli; Terti⁹ iacob⁹ fr̄ dn̄i ieroſolimor eps̄ int̄ xii n̄ ē numerat⁹· quiſ merito tantē ſcītatiſ aplo uocaret̄ apoſtoluſ; Itē Iudaſ tadeu⁹ erat aplſ ⁊ Iudaſ ſcariothiſ pditor dn̄i· ⁊ Iudaſ q̄ thomaſ dr̄ ut euſebiuſ ait·

et Symon petrus et Symon chananeus et tercius Symon; Tadeus predictus apostolus et tadeus
unus de lxx duobus qui a thoma ad abgarum missus est apostolus post ascensionem domini curavit eum;
Cephas autem petrus et cephas unus discipulorum et duo philippi inter illos fuerunt;
Philippus apostolus et Philippus unus de vii diaconibus cum Stephano ordinatus qui iiii filias virgi-
nes sanctissimas habuit; M. Quo scelere iudas proditor plus peccavit? Ihs. Plus scelere
desperationis quo se ipsum occidit quam dominice traditionis de qua si penitentiam ageret veniam
reciperet; Unde etiam cayn plus dominum offendit desperando quam fratrem occidendo. Dixit
enim. Maior est enim iniquitas mea quam ut veniam merear. M. Estne eadem an diversa est
maria marthe et maria magdalena? Ihs. Rectius estimandum sunt due diverse quam
una ut non nulli senciunt; M. Quot sunt fontes qui ignem temporale pariterque eternum extingunt?
Ihs. Tres utique. Fons baptismatis. fons lacrimarum penitencie. fons sincere obediencie. qui
extingunt ignem fornicationis et inferni; Addendus est quartus. fons sanguinis christi qui
etiam perditos facit utiles; M. Quot sunt mortes que plus quam vita? Ihs. Tres. id est.
Mors impii et crudelis hominis cuius vita multis nocet. mors [illegible]. Mors semi-
nis grani quod si in terra mortuum fuerit multum fructum affert; M. Quid est iniusti-
cia. et plusquam iniusticia. et misericordia. et plusquam misericordia? Ihs. Iniusticia est
nocere ei qui tibi non nocuit. plusquam iniusticia est. nocere ei qui tibi benefecit. hoc est malum
reddere pro bono quod est iniquitas maxima; Misericordia est illum non ledere cui possis qui te lesit. sed
cito ei indulgere. plusquam misericordia est non solum te ledentem non ledere sed etiam in benefacere.
hoc est enim bonum reddere pro malo. quod est perfectorum proprium; M. Quatuor sunt arma que diabolus
magis timet? Ihs. iiii Humilitas. castitas. abstinentia karitas; M. Quid durius ada-
mante. et mollius limo? Ihs. Diabolus qui nullo modo cordis conpunctione molliri potest.
et tamen ab infantibus et feminis fidelibus vincitur. M. Quis sublimior erit in celo in hominibus?
Ihs. Qui humilior erit in terra, M. Quis insipientior est inter homines? Ihs. Qui sibi sapien-
tior esse videtur; M. Que est origo ut materia divine contemplationis? Ihs. Ardens
ignis celestis desiderii. et perfecta dei dilectio et perfectus mundi contemptus; M. Quot species sunt
divina contemplacio? Ihs. Duas; M. Quomodo inchoatur et perficitur? Ihs. Post omnium
sollicitudines expulsionem in deserto loco adepta vita quieta. Tunc qui vult ar-
duum contemplationis culmen ascendere. caveat ne ullius corporis imagine in deo
cogitet. quia deus summa eternitas est. summa sapientia. summa karitas. summus spiritus invisibilis
incircumscriptus. immutabilis. inestimabilis. omnipotens. sine inicio. sine fine. sine aug-
mento. sine detrimento. totus ubique: nullo tamen clauditur loco super omnia manens non localiter
sed excellenter infra omnia sufferendo. circa omnia continendo. Qui in multum proficit: sciat
se longe a dei visione abesse. et ita iudicare pars magna sciencie est. M. Numquid
iusti in regno celi semper in scientia dei proficient? an quod semel post diem iudicii accep-
turi sunt. hec eis semper sine aliquo successu augmento? Ihs. Omnis perfectus perfectu non indiget.
aut si indiget. iam perfectus non est; Vas enim plenum. non capit augmentum. aut si capit. plenum

n̄ est · Nemo aut̄ in regno di erit impfect⁹ ut n̄ plen⁹ di scientia secdm
cogitā mensurā & meritū · Nemo ḡ i celo sēp pficiat · ne sēp ad pfectionē n̄ puē-
niat · & n̄ solū ratio qđ dico uerū ēē c̄firmat · sed etiā i expositione euāgelii
ita ēē inueni ; M Verū credi oportet habuisse xpm̄ ante passionē suā
pfectū scientię secdm animā · Ihs Cū in euāglio de xpo legit̄ · ihs pficiebat
sapientia & ętate & grā apud dm̄ & hoēs facile crederet̄ · q̄a sic incrementū
ętatis secdm carnē habuit · ita pfectū quendā sapientię & scientię habue-
rit secdm animā · nisi hieronim⁹ & alcuin⁹ alit̄ sentirent q̄ uoce cōsona
plenā eū ab initio adsūptę humanitatis sapientiā dicētes habuisse pfectū
in eo sapientię negauerit ; Quom̄ scriptū ē ḡ pficiebat sapientia · nisi quia
magis magisq: hominib⁹ suā ostēdebat sapientiā & doctrinā · Vnde scrip-
tū ē ; Puer aute crescebat & cōfortabat̄ plen⁹ sapientia · sed plen⁹ n̄ eguit
pfectu M Quę dicis placent m̄ omīa · Quid dicendū ē de anglis scīs ·
Possit ne cogitationes hominū omīs cōphendere & inspicere · Ihs Nullus
omīs humani cordis cogitationes & intentiones cernere potest nisi
solus ds̄ Multas eñ hominū cogitationes parti sciunt na-
turali scientia parti diuina inspiratione illuminati sic sci pphę mul-
ta psciuit n̄ naturali scientia sed diuina ; M Verū unusquisq: ḡdus
angli sibi inuicē ęquales sīt · an alii aliis minoresq: ḡdu excellentiores
sunt · Ihs · Sic n̄ omīs hoēs ęq̄les sīt · ita in singulis cęli gradib⁹ alii aliis
sublimiores ēē p di donū credendi sīt ; M Cū omīs hoēs anglos comites
se regentes & custodientes testāto scriptum habent · utrū xp̄s dn̄s fuit in
carne · talē credend⁹ ē habuisse anglm · Ihs · Si xp̄s auxilio anglor non
eguit · tam̄ ministrabant ei ut in euāglio legit̄ · & i nocte passionis ei⁹
angls ei apparuit cōfortans eū ; M Nūqđ nā credi oportet saluatorē
nrm̄ ad uehendas quozdā scōz animas ad cęlū · p se ipsū de cęlo solere
descendere · an anglos ad illud officiū mittere · Ihs · Quāuis beat⁹
gregori⁹ in suo dialogo scriptū reliqt qđ ipse dn̄s aliqdo in occursū
scōrū animarū de cęlo descendit · m̄ tam̄ uidet̄ qđ pociu⁹ anglos ex psona
illi⁹ sepe mittit · Vnde in apocalypsi · angls q̄ iohi apparuit multa locut⁹
est ex psona xpi dicens · Fui mortu⁹ & ecce sū uiuens in scła scłoz Amē ·
Si autē aliqs dixerit unde scis qđ n̄ ipse p se dn̄s hęc locut⁹ ē · responde ·
Scio · q̄a angls q̄ hęc & multa alia locut⁹ ē · phibuit iohem se adorare
uolentē dicens · noli hoc facere · cōseruu⁹ enī tuu⁹ sū & fratrū tuoz ·
dm̄ adora ; Simili m̄ angls de nube ad saulū loquens ait · Saule sau-
le qđ me psequeris · & paulo p⁹ · Ego sū ihs quē tu psequeris ; M Scire
uelī quom̄ futura sciri possit cū n̄ sīt · & quom̄ antixpm̄ uenturū ēē sciri⁹ n̄

diem iudicii et multa alia quae necdum fiunt? M. Prophetae sancti quando divina
revelatione praesciverunt Christum esse venturum et passurum et cetera de eo prophetata, nisi
homines cernerent ut nisi quid esset homo, quid mors, quid Deus prius cognoscerent? Nos quoque
per similitudinem rerum praesentium intra concipientes et naturam formamque earum quae
cotidie videntes tale futurum esse hominem ut quando futurum sciamus in ea animae
imaginem gerimus et hoc non sine auxilio rei quae est in re scimus quae nondum est. Non
enim re vera futura scimus ut praesentia sed potius credimus. Aliud quippe est scire et aliud
credere. Sed quia certa fide quaedam futura credimus, idcirco quasi scire ea dicimus.
D. Quid ergo de numero hominum dicendum est? An numero aequales erunt angelis
bonis simulque malis ut quidam putant, an homines utrimque plures erunt? M.
Tertia pars angelorum cecidisse Iohanne in apocalypsi testante creditur. Duplo autem
parti quae in beatitudine remansit electi homines qui cum Christo sine fine regnabunt
teste Gregorio numero coaequabunt. Dominus in evangelio ait: Multi vocati,
pauci electi. Hinc aperte intelligitur quia valde numerosior erit multitudo
hominum quam omnium angelorum et incomparabiliter numerosior exceptis reprobis quam
electorum. D. Si aequalis est numerus electorum hominum et bonorum angelorum, dic rogo,
sancti viri et mulieres aequali numero erunt in caelo an inaequali? M. Hoc me
nescire fateor, quamvis veri simile est aequales esse. D. Ubi nunc Christus secundum carnem
esse creditur? An in caelo aethereo infra firmamentum, an supra? M. Numquid non
recolis quod super hac re Paulus apostolus et psalmista atque Augustinus testantur
qui Christum super omnes caelos ascendisse confirmant? Hoc tamen pro certo scimus quod si in
caelo aethereo Christus pro homine esse elegerit, huiusmodi locus nullorum illius meritum
ut potentiam minueret, quia dominus est omnium non solum secundum divinitatem sed etiam secundum
hominem. D. Ubi iusti post diem iudicii manebunt, in terra an in caelo? M.
Clemens in sua historia refert homines iustos in terra degentes sublato
firmamenti velo superioris caeli secreta et deum et angelos esse visuros. Sed firmior
est apostolica auctoritas qua dicitur: Rapiemur in aera obviam Christo et sic cum ipso erimus.
Dominus quoque in evangelio ait: Ubi fuerit corpus illuc congregabuntur aquilae. Id est ubi
fuerit Christus secundum carnem ibi erunt iusti. Christus autem sine dubio in caelo est. Erit
ergo cum illo ibidem post diem iudicii omnis electi qui a domino aquilarum nomine vocantur.
Augustinus itaque in libro de civitate dei multiplici disputatione iustorum corpora
resurgentium ad caelos elevanda ac rapienda esse confirmat et illic semper mansura.
D. Quid putandum est de antichristo, utrum ipse se fallatur, sequitur dolo plenus est, an
diabolo deceptus re vera se Christum existimet, quemadmodum Severo testante de
quibusdam monachis legimus factum, quorum unus diabolo instigante se Iohannem bap-
tistam crediderit, alter maiore dementia se Christum fuisse existimavit? M. Facile
credi possit tanta dementia a diabolo antichristum seduci ut se Christum esse cre-

dere nisi in apocalypsi iohis simulata mors & resurrectio anti xpi legeret; Sic
p̄cessit in symone mago mysteriu iniq̄tatis cui simulata mors & resurrectio in
libro aplicę passionis maiore legit; A res nāq: cum cesare & poplo uere decollat ē:
sed parte magicā quasi symon uisus ē decollari. Idōq: die tcio q̄si resurrexisse
creditus est; M Quis plus peccat q̄ iustu occidit an q̄ impiu: cu interfector
impii ad morte mittit cu gtīa: Interfector u iusti ad una cu mittit phennē.
Ihs Pessimus herror est estimare plus eu peccare q̄ occidit impiu quā q̄ iustu.
Nemo eni dubitare debet quin plus execrabilis peccauerit q̄ petru & paulū &
scōs martyres occiderit quā reos & scelerat os trucidauerit. Intencionē nāq pessimā
q̄ scī occidunt iudicat ds. n̄ mercede q̄ boni assecūt meritis; Alioqn iudei infide-
les p̄miu mererent. q̄a multis pfuit immo uniūso mūdo facin qd ppetrauerunt
occidendo xpm. n̄ intencionē inuidię & odii q̄ crucifixerunt dnm ds iudicaret;
M Quę est uirt quę fūdamtū ē omniu uirtutū. quę custos. quę culmen?
Ihs. Fides fūdamtū ē uirtutū. Sine fide eni apls ait impossibile ē placere dō;
Custos u uirtutū humilitas est. At u culmen caritas ē. de q̄ dicit. Caritas sup
exaltat omia. M Itē uolo scire quę est uirt. quę casū & ruinā nescit. Ihs. Eadē
uidelicet caritas in amore di & pximi dilectione & discretio int bonū & malū.
& int bonas cogitationes & malas. & int bonos angłos & malos; Quid plura? Hęc
quedā ē & moderatrix omiu uirtutū. omiūq: bonoꝝ operū quę n̄ inueniunt nisi p
p̄ces ad dnm fusas & p seniorꝝ cōsiliu. & p humilitatē; M Nūqd de inferno celu
fieri potest? Ihs Etiā si inq ds habitat celū dicit. Unde dicim Pat nr q̄ es in
celis id est in iustis. Eodē m inferni dicunt impii q̄ ē tepui diaboli. Impii aut coti-
die p grām di & p p̄ces scōꝝ iusti efficiunt. & sic de inferno facti ē celi; M Itē
quero nū ipsi defunctoꝝ sps in somnis apparent uiuoꝝ peccata [illegible] ut q̄m
sūt eis indicantes; Ihs. Scim aut q̄a sepe ut p fallacias demonū [illegible] animę
fantasias mortuoꝝ imagines in animab; depingunt dormientiu; M Ut interim
te pueriliter interrogē. dic m ubi sit corp qd nullo cōtinet loco; Ihs. Cur ubi ē
dicis de eo qd n̄ ē in loco? Frustra eni queris huius rei corp qd n̄ ē in loco. Nam nec
nullū corp sine aliq̄ locali spatio inuenit. excepto toctus mūdi corpore; Supma
eni omiu corporꝝ extremitas nullo corporeo circūdat loco. Alioqn n̄ eet extre-
mitas uocanda; M Ubi credit inferni ee. in tra. an alibi? Ihs Et in terra
credit ee & in celo; M Serio hoc dicis an ioco? Ihs Serio q̄a uerū ē. sed q̄
audi. Scis ne qd firmamtū celū uocat? M Scio; Ihs Scis etiā qd tra quasi cent[illegible]
ī medio firmamti spatio sita ē? M Et hoc a pueritia mea didici; Ihs. Inferni i cor[illegible]
tre ee dicit. M Sic legit; Ihs Si ḡ infern in medio tre ē. tra aut ē [illegible] in
medio celi spatio sita ē. manifestu ē in celo infernū ee; M Hoc m potest q̄[illegible]
defendi. sed tam lōge est a regno di; Dic m q̄s habuit auū sine patre &

patrē sine auo. Ihs Xp̄s auū habuit joachim patrē marię sine patre
terreno ⁊ patrē habuit celestē sine auo. qa ds pat̄ n̄ habuit patrē. M. Vir
erat hō sine patre . sine matre . ⁊ nec erat filius nec filia. Ihs. In paradyso
erat eua parentes n̄ habuit terrenos. nec eadē filius u̅l filia fuit. qa uxor
adę fuit n̄ filia; M. Quis pat̄ fuit suę matris. Ihs Xp̄s qui filius est
marię . alio m̄ pat̄ eī; M. Si nosti dic quę ē filia quę matrē suā genuit.
Ihs. Nix de aq̄ nata ē . ⁊ aq̄ rursus de niue nascit̄. M. Quę ē res quę se
ipsā gignit unde sua proles ⁊ parens est ipsa. Ihs. Fenix auis unica ⁊
singularis. Nā p̄ mille quingentos ardens in cinerē uertit̄. ⁊ itē de eodē
cinere nascit̄. Sanē forsitan puerilis in his ulterius lusimus enigmatib;
M. Dic q̄ quę sī ille duę sorores sibi inuicē aduersantes. quarū una
q̄d colligit . altera dispgit ⁊ dissipat. Ihs Memoria ⁊ obliuio q̄si
due ment̄ filię s̄. Q̄cq̄d aut̄ [illegible] memoria [illegible] totū perq̄
dissipat obliuio ⁊ ad internitū trahit; M. Quis ager [illegible]
nat̄ ⁊ nullus germinat donec [illegible] in uno die [illegible]
segetē. Ihs. Ager ē hec tra quę cotidie mortuis [illegible]
resurgit usq; ad diem iudicii in q̄ omīs ex tra [illegible];
M. Quę res onere deposito plus grauat̄ ⁊ onere [illegible] magis [illegible].
Ihs Anima impii onere corporis amisso . [illegible] grauat̄ . [illegible]
sui [illegible] in peccatis letat̄. M. Vbi fuit [illegible] pregnans [illegible]
part̄ in [illegible] n̄ creuit . tant̄ enī fuit in die [illegible] quant̄ in primo
die cōcipiendi; Ihs Archa noe q̄ [illegible] die [illegible]
in ultimo die hoīs ⁊ animalia emisit foras; M. [illegible]
[illegible] ipsū n̄ [illegible] Ihs Oculus q̄ abena bona ul mala [illegible]
ipsū uidere n̄ [illegible]; M. Quę sunt ciuitates [illegible] in quib;
nūq̄ā discordia inuenta ē. Ihs Vnitas angłoꝝ beatoꝝ [illegible]
corpoꝝ . unitas monachoꝝ perfectoꝝ in uno monasterio habitantiū . ⁊
his oīs . transcendit unitas patris ⁊ filii ⁊ sp̄s sc̄i dei unius omni-
potentis cui honor ⁊ glā nūc ⁊ per omīa s̄cłoꝝ s̄cła . am̄. Finit dialogus;

Finis nr̄ xp̄c ē perficiens nos. Ipse erit refectio ⁊ laudatio nr̄a in
s̄cła s̄cłoꝝ. Ibi erit uere maximū sabbatū n̄ habens uesperā.
Finis ḡ desideriorum nr̄oꝝ xp̄c rē erit q̄ sine fine uidebit̄ sine
fastidio amabit̄ sine fatigatione laudabit̄; Tē uero erit sab-
batū nr̄m cui finis n̄ erit uespera. sed dn̄icę dies ut octauus ⁊
et̄nū q̄ xp̄i resurrectione parat̄ ē. Ibi uacabim̄ ⁊ uidebim̄. ui-
debim̄ ⁊ amabim̄. amabim̄ ⁊ laudabim̄. Ecce q̄d erit in fine sine
fine. Nam q̄s alius nr̄ ē finis nisi puenire ad regnū cui nullus ē finis.

VERSVS DE SCŌ AVDOMARO [illegible] EPŌ:

Cōstātinēsis regio · loc9 aurea uallis
Friulf genitor · genitrix Domitta ...
Audomare tue refer exordia uite ;
Iste beatoꝝ dec9 & speculū monachoꝝ
& monach9 fact9 monachi uigilāt ī act9
Xpō psallebat si qndo lingua tacebat
Vota dō soluit noua cātica pectore uolue
Sobri9 & cast9 p cuncta negotia iust9.
P cunctis humil9 piu9 atq; p omia mitis
Exemplar moꝝ se pbuit ipse bonoꝝ.
In cunctis lec9 nullo merore repletur.
P ïol ... agebat & idem
Toto corde suo querens secreta qetis.
Pauit doctrina tristia corda fideli :
doctor p cunctis ieiunia scā frequentans.
In ieiunando plus fit studiosus ;
O quā dulcis hō quā clemens quiq; beat9:
Quā bon9 & iust9 dnōq; p omia gratus.
Cōtēplatiue nolens bona pdere uite.
Iā cū scōꝝ grege regnat ī arce poloꝝ. Aōi

GLORIOSVS PONTIFEX AVDOMARVS

Anno dni dccc xxx.
Fridegis(us) sithiu p(re)fuit an-
nis xiiii. Hugo abb sci
quintini . annis xx.
Adelard(us) a xxii
Hugo an xxiii
Odo an xviiii
Hilduin(us) xxvii
Aluuin(us) a viii;
Lotmar(us) xvii;
Heleum(us) xxxi;
Ebrum(us) viiii; Baldu-
in(us) viiii; Frumold(us) viii;
Folcard(us) iv; Reger(us) ii;
Baldarrensis an iii;
Arnulf(us) annis xliiii;
Orger(us) annis

[illegible]

oi alit moyſeſ i egypto annis xl. ooi madian annis xl. oi deſert annis xl. hoc ſunt anni cxx et obiit.

Moyses [illegible] pia [illegible]
[illegible] regis [illegible] matrimonio [illegible] de ja
[illegible] et [illegible] & ſic [illegible] moyſeſ [illegible]
[illegible]. De hac ü ciuitate ſaba [illegible] regina illa [illegible]
[illegible] [illegible] in iherlm cum
[illegible] aromata & auru infinitu & gemmas pciosiſ & loq
est [illegible] que habebat in corde ſuo. Et docuit eã ſalomon omnia uerba
que pposuerat. Non fuit ſermo q regẽ poſſ[illegible] latere. Videnſ aute regin
ſaba omnem ſapientiã ſalomonis & domu quã edificauerat & cibos [illegible] & ha
tacula [illegible] miniſtrantiũ ueſteſq; eor & pincernas [illegible] & ea que
offerebat in domo dni [illegible] ſpu. Dixitq; ad regẽ. Verus eſt ſer
quẽ audieram in terra mea ſup ſermonib; tuis & ſup ſapientia tua & n credebam
narrantib; m̃ donec ipſa ueni & uidi oculis meis & pbaui qd media pars m̃ n
[illegible] Maior eſt ſapientia tua quã rumor quẽ audiui. Beati uiri
tui & beati ſerui tui qui ſtant corã te ſemp & audiunt ſapientiã tuã; Sit
dnſ dẽ tuuſ benedictus cui placuiſti & poſuit te ſup thronu [illegible] & conſtituit te reg
[illegible] Dedit ḡ regina ſaba regi ſalomon c xx
[illegible] gemmas pcioſaſ; Rex aute ſalomon dedit regin
ſabe [illegible] a perat ab eo [illegible] hiſ que ultro obtulerat ei mun
[illegible]; Que reuerſa [illegible] ſuã. Erat pondus auri qd afferebat ſalomoni p
annos ſingulos [illegible] lx ſex talenta. Excepto eo qd afferebant uiri q ſup uect
[illegible] omnes reges arabie [illegible]. Talentum [illegible] lxxx libr
continet. Hoc [illegible] ſalomoni [illegible] cc lxxx libr. Qd [illegible] auri p
ſingulos dies [illegible] quarta pars talenti. Hoc fiunt [illegible]
xl auri libr. A mundi ḡ exordio uſq; ad ſupradicte [illegible] coniugiſ moyſ
[illegible] xxv [illegible] regina ſaba [illegible]
anni [illegible] X p̃o ũ nato [illegible] auguſti [illegible] hora [illegible]
repente liquido ac puro ſereno circulus [illegible] celeſtiſ arc⁹ orbẽ ſoli
ambiuit quaſi [illegible] ſoliq; clariſſimu [illegible]
[illegible] ſolus mũdiq; totiuſ & [illegible]
[illegible]; In dieb; [illegible] romæ [illegible] taberna meritoria [illegible] ole
[illegible] tociuſ diem [illegible] fluxit; Quo ſigno [illegible]
[illegible] toto orbe [illegible] xpi natiuitas declarare
[illegible] toti diem. [illegible] eſt [illegible] romani imperii de taberna meritoria [illegible]
[illegible] de hoſpita [illegible] xpm [illegible] unctos [illegible]
[illegible] et mirã [illegible]
[illegible]
[illegible]
X p̃S [illegible] a patre [illegible]
ab oie. uelut ſapientia [illegible]
[illegible]

ab exhi opiſſa uſq: ad regina ſaba qndo uenit ad ſalomonẽ anni . ccccxc. coputant

de incar natione xpi ihu;

ORDO MIRACULORUM XPI IHU SCDM MATHEU · MARCUM ET LUCAM · ATQ; IOHANNEM · SED PRIMU DE NATIVITATE ;

m · Ihs nat̄ ē in bethleem iude in dieb' herodis regis filii antipatris alienigen̄ ;
m · Ioseph cū puero ihu & matre eī fugit in egyptū p' apparitionē stelle & magor̄ ;
m · Ihs defuncto herode · de egypto reuertit̄ in nazareth : archelao regnante ;
m · l · Iohs in dieb; illis p̄dicabat in deserto iudee · dicens iudeis penitētiā agite ;
m · Ihs cū · xxx eēt annor̄ · uen̄ ad iohem ut baptizaret̄ in iordane ab eo ;
m · mr · l · Ihs baptizat' · duct' ē i desertū āspū scō & ieiunau̅ xl dieb; & xl noctibus ;
m · mr · Ihs exinde cep̄ p̄dicare · penitētiā agite · appiquabit eni regnū celor̄ i uob̄ ;
m · mr · l · Ihs iuxta mare galilee eleḡ petrū · & andreā · & iacobū · & iohem filios zebed ;
ioh sol · Ihs elegit philippū & nathanahel uerū isrlahelitā : inde progrediens sec̄ mare galilee .
ioh sol · Ihs in galilea ad nuptias sex hydrias aque plenas · mutauit in uinū · hoc ī signū ;
m · mr · l · i · Ihs in galilea p̄dicans · sanabat i synagogis om̄s infirmos eor̄ ·
m · mr · l · Ihs dix̄ discipulis suis · sic orabitis · Pat̄ nr̄ q̄ es in celis · & reliqua ;
m · mr · l Ihs cū descēdisset de mōte · sanau̅ lepsū dicens · Vade & offer mun' ;
m · l · i · Ihs cū introisset capharnaū · puerum centurionis sanau̅ · febricitantē ;
m · mr · l · i · Ihs capharnaū sanau̅ paraliticū in lecto q̄ a iiii portabat̄ ante eū ;
ioh sol · Ihs ad piscinā in ihrlm sanau̅ languidū habēte xxxviii ān̄os infirmitat̄ ;
i · m · mr Ihs sup̄ mare ambulauit · & uenit ad discipulos suos q̄si p stadia xxx ;
ioh sol · Ihs mulierē in adulterio dep̄hensā libau̅ & dix̄ uade & āplu' noli peccare
m · mr · l Ihs socrū petri febricitātē sanauit · & om̄s male habētes curauit · ibi ;
m · mr · Ihs surgens a somno imperauit uētis & mari · & obedierunt ei cōtinuo ;
m · mr · l · Ihs i regionē gerasenor̄ demonia expulit ab hoīe · & introier̄ porcos ;
m · mr · l · Ihs i nazareth paraliticū sanau̅ dix̄q; ei remittūt̄ t' peccata tua ;
m · mr · l Ihs matheū eleḡ sedentē in theloneo q̄ euāgeliū p̄m' scripsit ;
m · mr · l · Ihs filiā p̄ncipis suscitau̅ · & mulierē a fluxu sanguinis xviii ān̄or̄ lib̄ ;
Luc sol · Ihs ydropicū in domo cuiusdā p̄ncipis phariseor̄ sanauit sabbo ;
Luc sol · Ihs x uiros lepsos mūdauit · dū p mediā samariā transiret ;
m · sol · Ihs duos cecos illuminau̅ · & mutū & surdū a demonio liberauit ;
m · l · Iohs misit duos discipulos ad ihm dicētes Tu es q̄ uētur' es & reliq̄ ;
m · mr · l · Ihs hoī manū aridā habenti sanitati restituit die sabbati ;
m · mr · l · Ihs cecū & mutū a demonio libau̅ ut recte loqueret̄ & uideret .
ioh · sol · Ihs in iudea baptizabat · & iohes in enon iuxta salem ī deserto ;
ioh · sol · Ihs ext' ciuitatē sychar cū muliere samaritana loquebat̄ ad puteū ;
Luc sol · Ihs filiū uidue unicū ext' portā efferentē suscitauit a morte ;
m · mr · Ihu p̄dicāte herodes tetracha iohem baptistā posuit in carcere ;
m · mr · l · i Ihs · v · milia hoīū absq; mulierib; & paruul' de v panib; & ii piscib' saciau̅ ;
m · mr · ioh sol · Ihs ambulans sup̄ mare uocauit petrū & uen̄ ad eū sup̄ aquas mar̄ ;

m·mr · Ihs uenit ĩ trã genesar. & quicuq; fimbriã uestimti ei' tãgebant, sanabãt
m·mr · Ihs filiã mulieris chananeę a demonio libau̅ ĩ partes tyri & syd;
m mr l · Ihs iiii milia hoĩu ex̄t paruulos & mulieres de vii panib; saciauit;
m mr lu sol · Ihs p̄cep discipulis suis ut nemini dicerent q̄a ipse eēt xps;
m · sol · Ihs in bethsaida cecū illum· dixq; cū ĩ uicū introieris nemini dixeris;
m mr l · Ihs assūpsit petrū & iacobū & iohem frēm ei' & transfiguratꝰ ē ante eos;
m · sol · Ihs puerū lunaticū quē discipli ei' curar̄ n̄ potuer̄ ademonio libauit;
m · sol · Ihs p se & p petro tributū dare iussit sed staterē a pisce distractū;
Lu · sol · Ihs lxx ii elegit & misit illos binos ante faciē suā q̄ erat uētur;
m · sol · Ihs egrediens de iericho· duos cecos sedentes sec' uiā illuminauit;
mr sol · Ihs filiū thimei· nōe barthimeū cecū iuxta uiā illuminauit;
m mr l · I Ihs ueñ ihrlm sup pullū asine & eiecit uēdētes & emētes de tēplo;
Luē sol · Ihs cecū ext̄ iericho sedentē secus uiam illuminauit;
Luē sol · Ihs Zacheū uisitauit & ille excep̄ eū gaudens. fecitq; ei cōuiuiū;
m mr · Ihs uidens ficulneā & n̄ reperiens in ea fructū maledix̄· & aruit;
m mr l · Ihs de tēplo dix̄· N̄ relinqur̄ lapis sup lapidē q̄ n̄ destruat;
m mr · Ihs dix̄ de hora iudicii· nemo scit neq; angli neq; filiꝰ· nisi sol' pat̄;
m · sol · Ihu p̄dicante de die iudicii· iudei c̄siliū fecer̄ ut eū occiderent;
m mr · Ihs cū eēt indomo sym̄ lepsi· maria magd uxit pedes ei' ungēto p̄cioso;
ioh sol · Ihs cecū anatiuitate illumiñ· quē iudei a synagoga eiecerunt;
ioh sol · Ihs lazarū suscitauit & pōtifices iudei· c̄siliū ut eū occiderent;
ioh sol · Ihu ante sex die' pasche fecer̄ ē uiuiū maria & martha & laz̄ i beth;
m mr l · Ihs fr̄ v facto uespere discūbebat cū xii· & p ea traditꝰ ē a iuda;
ioh sol · Ihs surgens a cena· lauit pedes discipłox & extersit linteo q̄ erat p̄cinct
ioh sol · Ihs panē intinctū dedit iude & p ea introiuit in eū satanas;
ioh sol · Ihs dix̄ discipulis· Vado ad patrē· & mittā uob' spm̄ paraclytum;
m mr l i · Ihs vi fera crucifixꝰ ē & cū eo duo latrones a dextris & a sinistris;
m mr lu · Ihu sepulto altera die p' parasceuen· milites custodier̄ sepulchrum;
mr sol · Ihs surgens amorte apparuit primo marię magd stans in orto;
m sol · Apparuit duab; mulierib' in uia currentibus & flentibus;
mr lu · Apparuit luce & cleophę ut peregrinꝰ euntib' in castellū emaus;
Iohs sol · Apparuit petro & ioh̄i euāglistę cui matrē cōmidauerat in cruce;
ioh m mr · Apparuit in galilea xi discipłis clausis ianuis dixq; eis pax uobis;
ioh sol · Apparuit thome cū ceteris dixq; noli eē incredulus sed fidelis;
ioh sol · Apparuit discipłis ad mare tyberiadis· & petrꝰ sup aquas uenit ad eū;
ioh sol · Ihs petro p' resurrectionē dix̄· Si diligis me pasce oues meas;
ioh sol · Ihs dix̄ petro· sequere me· & petrꝰ de iohe· Unē hic autē q̄d· & reliqua;
mr lu · Ihs discipłos in bethaniā edux̄· & benedix̄ eis· & ferebatꝰ in celum;

DESCRIPTIO ODONIS EPI CAMERACENSIS: SUPER CANONES EWANGELIORUM·

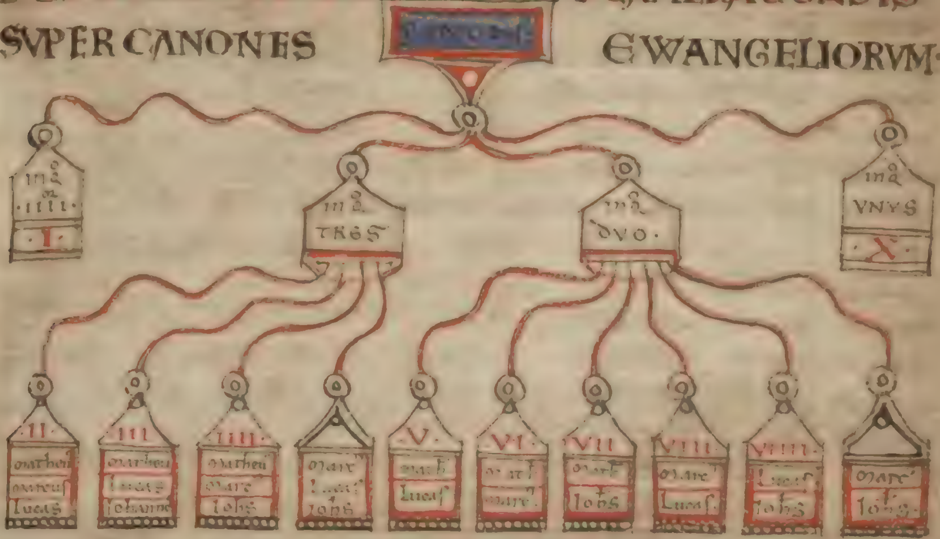

·I· Capitula de concordia ewangeliorum·

SCOR EWANGELIORUM

lectio· canon grece· latine idest instructio uel regula est religionis perfecte· Vnde canonici uocantur qui secundum institutionem sacrorum euangeliorum uiuunt· Singulas igitur sacrorum euangeliorum sententias canones uocamus. Sed quia euangeliorum regule uel canones in iiii libris iiii euangelistarum consummantur· euenit ut in quibusdam sententiis omnes insimul couentant· ut quod in uno euangelistarum dictum sit· eodem modo ut similiter in reliquis tribus inueniatur. In quibusdam uero sententiis tres tantum ut in quarto non inueniatur quod tres euangeliste similiter dixerunt· In aliis uero duo tantum· reliquis duobus id ipsum tacentibus; In aliis uero singuli euangeliste proprias sententias emittunt ceteris tacentibus quod ipsi dixerunt· ut hec plane possit fieri diuisio generis quasi in quasdam species. Canonum alii in quibus iiii euangeliste conueniunt· alii in quibus tres· alii in quibus duo· alii in quibus singuli proprios canones· idest regulas ponunt. Canonum uero in quibus iiii· nulla est subdiuisio· Eorum canonum in quibus tres sequuntur iiii sunt euangeliste· iiii sunt differentie· quia iiii modis continuari potest eorum trina complexio· Prima est una cum conueniunt matheus marcus lucas; Alia· matheus marcus iohannes. Tertia· matheus lucas iohannes. Quarta· marcus lucas iohannes. Pluribus modis non potest continuari trina complexio iiii rerum. Sed harum iiii complexionum quarumque est ... iiii ...

Iohs. hic uacat. qa in toto euāglioꝝ textu puto n̄ posse inuenire tres istos euange-
listas aliqd cōmunit dixisse in genere eoꝝ in qb9 tres. Eoꝝ canonū in qb9 duo. qm̄
iiii st̄ euāgliste. sex. nec plures fieri possunt cōplexiones. Possīt eni in iiii bini
cōiungi. aut matheus marc9. aut marc9 lucas. aut lucas iohs. aut matheus iohes.
aut matheus lucas. aut marc9 iohs. Quaꝝ ultima que est marc9. iohs. iterū hic
uacat qa nusq̄ puto eos couenire in genere eoꝝ in qb9 duo. Canones in qb9 un9
scdm iiii euāglistas qdruplices st̄. Inueniunt eni in unoqq; euāglioꝝ multa ita
ppie dicta. ut eoꝝ canonū similitudo in aliis nulla sit. Et hi canones quis scdm
iiii euāglistas qdruplices sint. recte tam̄ in unā formā reuocant9. ut qa in gene-
re st̄ eoꝝ in q un9. et ipsi unius speciei ēē dicant9. Sunt g canones scdm pdic-
tā diuisionē decē. Canon in q iiii. prim9. Canonū in q tres. ille in q cuenunt
matheus marc9 lucas. scds. Ille in q cueniunt matheus luc. iohs. tcius. Matheus
marc9 iohs. quart9. Eoꝝ in qb9 duo. matheus lucas. quint9. Sext9. matheus marc9.
Septim9. matheus iohs. Octaui9. marc9 lucas. Non9. lucas iohs. Decim9 ē canon.
in q un9. Cui quis p iiii euāglia currat. uniformis decipit et decim9 fit. pmi cano-
nis retinens qdā in similitudinē quis longe min9 pfect9. qd unius solius euāglisty nitat9
auctoritate. hoc autē nunc eueniss. qd scdm duas cplexiones similitudinē euan-
geliste n̄ recipiunt. ut in denario numero sint. qd sine mysterio magno ēē n̄ credo.
nisi qd occurrit m̄ ex hoc ipso patere soliditatē sci euāglii sub littera ueteris
testamti qsi sub uelamine latet fuisse. et inde ad lucē intelligendi p grām dn̄i
ihu pcessisse. qd sicut uet9 testamtū in decalogo cōsistit decē pceptoꝝ. sic scm
euāgliū qsi inde pcedens in numero cplect9 decē canonū. Et ut hec que pdicta
st̄ magis appareant. etiam oculis ostendat supin notata descriptio;

·I· Capitulo9 cōcordia;

QD NVMERI CANONV. QD NVMERI SIGNIFICENT CAPITVLOꝜ.

Et qm̄ in supdictis decē canonib9 omia cōtinent9 capitula uel iiii.
uel triū. uel duoꝝ. uel singuloꝝ euāglioꝝ. oportet ut capitulis
cōcordiū sententiolarū. cōiungant9 numeri canonū. ut ex numeris capituloꝝ

inueniantur sententie. Post numeros uero canonum quos rubeo colore solent adiungi scitur utrum sit
communis sententia cum aliis, necne. Et si est communis, inter quot et inter quos est communio. Et ut
ratio ad medium deducatur, monstremus exemplis quod dicimus. Sumamus unam sententiam mathei, cum
scilicet que octauo capitulo pronotatur. Cui si copulauerimus eam marci que secundo, et eam luce
que vii.mo et eam iohannis que x.mo capitulo pronotantur, similis est in omnibus. Et ideo supradictis iiii.or
capitulis iiii.or euangelistarum addendus est primus numerus, ut sententia predictis capitulis notata sciatur
ad primum canonem pertinere, utpote communis iiii.or euangelistis. Item si eam mathei sumamus que
vii.mo capitulo insignitur, et ei eas que sunt luce in sexto, et iohannis in sexto capitulo compa-
remus, similes inuenimus. Et ut sciamus quod et quot euangeliste conueniant in sententia predictorum ca-
pitulorum, ternarium numerum rubeo colore annotamus. Ex quo numero scimus et tres euangelistas
conuenire, et qui sint nominatim. Canonis enim in quo tres ea specie qua matheus lucas iohannes conueniunt,
tertius canon in superiore descriptione dicebatur. Sic ergo per capitula sententie euangeliorum [illegible] reperiuntur
inueniuntur notantur. Per numerum canonum quot euangeliste et qui sint nominatim cognoscimus.
Item de canone in quo duo. Tertio capitulo mathei comparetur secundum capitulum luce, et est similis sen-
tentia in capitulis inuenta. Sed in numeris capitulorum per se positis quot euangeliste et
utrum plures quam duo conueniant ignoramus. Sed si numerus canonis quinarius rubeo colore
apponitur, canon in quo duo quintus secundum quem manifeste matheus et lucas conueniunt scitur.
Ita numeris canonum non solum quot euangeliste conueniant, sed etiam nomina eorum scimus. Quamuis
nomina euangelistarum ubique uideri ascripta numeris canonum. Sed hoc puto fieri tarditate
nostre memorie magis quam alia ratione. Cum enim multiplices sint nominum complexiones, quarum
unaqueque in suo significetur numero, cum uides numerum uel audis, quam complexionem significet
non cito recolis. Et ideo cum canonis numero etiam nomina significata superpono. In eo
uero canone in quo unius [illegible] nomina euangelistarum in numero canonis non intelligimus. Nam quia huius
speciei uniformitas que ex multiplicitate iiii.or euangelistarum aduenit, nullius determinate
in hac specie intelligitur. Assumitur ergo ad capitulum sententie et numerus canonis et
nomen euangeliste; per numerum capituli sententia tenetur, per numerum canonis quod non sit
communis sententia inter plures, sed propria unius euangelistarum intelligitur. Ergo etiam

in superiorib: ascenbit nomi n solu ppt pdicta memorię caritate sodera ppt hoz simili tudine;

·I·
capitulor ecordia·

CVR AD PLVRES NVMEROS CAPITVLOR ITERATVR;

Contingit aliquando comunē sententiā apud unū euuāglista· in uno tantū loco inuenirι· & ap aliū in plurib; ita ut ap unū habeat tantū unū capitulū· & ap aliū plura· Vt ea sententiola quę ap mattheū terminatur capitulo xi^mo· & ap marcū quarto & ap lucā x^o· apud iohem in iiii inuenitur locis· & iiii^or ōmnes capitulis. Unde in ea serie capitulor̄ (l cōgerie) in q tocius euuangelior̄ text^o omīa capitula sub suis canonib; ordinant^r· euenit in pdicta sententia ut ad iiii^or capitula iohis· quat^r repetat^r decimū capitulū lucę· & quartū marci· & xi^mu matthei· & qt capitula habebit in uno sententia· tociens reperitur in alio; **EXPLICIT DESCRIPTIO CANONV EWANGELIOR**

·I·
ecordia euuāglior̄ & sanguinitatis xpi;

(filia cleophę sīt alfei·)
MARIA mat^r dn̄i· & maria iacobi fr̄is dn̄i & ioseph mat^r (iohis pūgt & Jacobi·) uxor alphei· & m̄ mat^r filior̄ zebedei· tres sorores fuerūt; Iacob; alfei· ideſt filiu alfei ad distinctionē superioris iacobi q fuit de maria (filia) cleophę quę erat soror matris dn̄i· ex patre alfeo nat^ est; hic cleophas· & pr̄e marię hu^s fuit· & fr̄ ioseph; Itē Ioachim uxorē habuit nōe anna· ex q nata ē uirgo maria; defuncto ū ioachim· accepit eā cleophas uxorē· de q genuit mariā quę est soror matris dn̄i; dedit autē cleophas filiā suā alfeo uxorē· ex q nat^ est iacob; fr̄ dn̄i dict^; desponsauit etiā ioseph corā fr̄e suo cleopha· mariā uirginē matrē xpi; Itē· Esmaria & anna sorores fuerūt; Esmaria pepit elizabeth· & eliu· & amathiā; anna ū mariā matrē dn̄i; elizabeth q: iohem baptistā; eliu autē fr̄ elizabeth· genuit emiū; emiū ū genuit scm̄ seruatiū de matre dicta memilia; scs ū s· fuit i hebrea pfidia uico q dr̄ pestica;

(Agn̄ fr̄ iiii^or: maria mater dn̄i· maria uxor alphei· & maria uxor zebedei & maria magd·) Super pdictas tres marias· quartāq: mariā magdalenā fuisse in euuāglio legim^. cui primo in die resurrectionis suę xp̄s apparuit· deinde duab; a monumento currentib; Postea lucę & cleophę· deinde petro; exinde aplis omib; Post· die xl^mo· quingentis adstantib & uidentib· ascendit in celum;

AFRECULFUS EPS DE IUDEORUM IUDICIB; ET REGIBUS;

A b adā uſq: ad obitū moyſi libri ipſiuſ V. cōtinent annoſ tria
milia dcc xxx. tē ihunaue dux fuit & eleazar pōtifex i iſr̄l.
A b exitu iſr̄l de egypto anno lxxvii. gothoniel iudex annis xl.
& finees pōtifex erat. tē cathmuſ thebeis & erictoniuſ dardaniſ regnā
Anno ab exitu iſr̄l de egypto cxii. aoth iudex annis lxxx. eo tp̄re ſub
deucalione in theſſalia fuit diluuiū. & incēdiū ſub fetōte factū eſt;
Anno ab exitu iſr̄l. clxxxiii. barach & debora iudices erāt annis xl.
his regnātib; regnū defec̄ argiuor̄ q̄d ſtetat p annoſ q̄ngētoſ xliiii;
Anno ab exitu iſr̄l ccxiii. gedeon iudex annis xl extitit. tē iliū
fuit ēditum in grecia. & picus ſaturni filiuſ regnauit in italia;
Anno ab exitu iſr̄l cclxxviii. abimelech & thola annis xxv erant
iudices. tē marſepia & lāpeto reginę amazonū. & priamus in troia regnauerunt;
Anno ab exitu iſr̄l cccv. Jayr & eſebō & lapedon & ealabon iudices
erant annis xlvii. tē cartago ēdita ē. & priamus helenā rapuit & xv reges
grecor̄ cū priamū dimicātes. de grecis ceciderūt cclvii. de troianis u. cxxxiiii;
Anno ab exitu iſr̄l ccc xxxvii. Samſon iudex erat annis xl. poſtea
Saul primus rex iudeor̄ regn. annis xl. tē amazones tēplū epheſi incēder̄,
Anno ab exitu iſr̄l ccccvii. dauid rex regnaui anni xl; athenis. codrus.
latinis. aſcaniuſ; lacedemonis. ale..ſ regnauer̄. p̄ tcia ṽ olympiadē;
Anno a cōditione tēpli primo. Salomō ſecdm ioſephum regnauit annis lxxx. tē yram tyri
& Italię latinus & poſtea Siluiuſ regnauerit; Eodē tp̄re effeſus cōdita eſt;
A cōd tēpli anno lxxxi ſcdm ioſephū. Roboā & hieroboā ſimul. &
abia. & aſa regnauer̄. hieroboā ſup x trib;. Roboā u ſup duas regn
A cōd tēpli c iiii. Ioſaphat i iudea. In iſr̄l. nabad. & Bazela. &
amri. & achab & iezabel regnauer̄, his regnātib; fuit helias i mūdo;
A cōd tēpli anno cxxxiiii. Iorā. & ochozias. & athalia & Ioas regnauer̄
in iherlm unuſ poſt aliū. Hiſdem tēporib; helias pph̄a raptuſ eſt;
A cōd tēpli anno clxxxiii. Ioas & amaſias & hieu. & Ioachas regna
uer̄. & Ioiada ſacerdos. & heliſeus pph̄a fuer̄. Eo tp̄re kartago fuit ēdita;
A cōd tēpli anno cc xxvi Azarias q̄ & ozias in iudea. & Roboā in
iſr̄l regnauer̄; latinor̄ auentinuſ & ſiluiuſ regn̄; Hic aſſyrior̄ defec̄ & medor̄ ſuccessit regnū.
A cōd tēpli anno cclxxii. Ioathan regnau i iſr̄l; latinor̄ rex erat
amuliuſ expulſo frē numitore q̄ pat̄ fuit rēe idest ilię, mat̄ remi & romuli;
A cōd tēpli anno ccc iiii. achaz in iudea; & ezechias fil ei i iſr̄l re
nauer̄. eo tp̄re erant pphę amos. yſaias. micheas. oſee. Ionas. iohel
cū iā regnaret Ioathan q̄ ſucceſſit ozię. Tē regnatū ē i ſamaria. an... c...
Tē captiuitas prima x tribuū iſr̄l facta ē a ſennacherib q̄ & ſalmana...

ſar· rege chaldeoꝝ· Tunc defecit regnū aſſyrioꝝ· cepitq; regnū pſarū·
A cōd tēpli anno ccc xl iiii· ezechias regnauit in iudea & x trib[illegible]
iſrt erant ī captiuitatē tē rome rex erat numa pōpiliꝰ· tē nicomedia cōdita ē;
A cōd tēpli anno ccc lvii manaſſes rex iudeoꝝ ductꝰ ē in babylonia ſed pea
reuſꝰ ē· & Amon ſucceſſit· tē rome tulliꝰ tertiū regnauit· & cenſꝰ pmꝰ rome agitur;
A cōd tēpli anno cccc xi· Joſias regnauit in iudea timens dnī· tē philippꝰ
erat rex macedonū· tē anchꝰ marciꝰ auētinū montem & ianiculū montem urbi rome addidit;
A cōd tēpli anno cccc xxxv· Joſias a nechaone rege egyptioꝝ occiditur;
cui ſucceſſit ioachaz quē nechao uinctū duxit in egyptū pꝰ bellū babylo
nioꝝ & ſubſtitutꝰ ē p eo ioachī q & eliachī· Igitr ioachī viii° regni eiꝰ anno·
nabugodonoſor metuens ei tributū annis tribꝰ pbuit· tcio ū anno
n̄ reddidit; tē nabugodonoſor ī iudeā ueniens cepit ihrlm & occi
dit regē ioachī & iuuenes duxit in babyloniā decē milia octingentos dccc
xxx· Int qs ezechiel ppha & daniel & annanias· azarias· & miſael
ducti ſt· Paruū ū ioachī noē ſedechiā regē cſtituit· hec iuxta aſ
ſertionē ioſephi retulimꝰ eo tpre rex philippꝰ maced & tarqniꝰ rome regi
A cōd tēpli anno cccc lxvii· pphante hieremia in lacu in q erat
poſitꝰ· ihrlm a pncipibꝰ babyloniorꝰ capta ē & ſedechias regis babyl pditor
adductꝰ ē ad regē & iuſſu regis cecatꝰ· pductꝰ ē in babyloniā;
Porro rex nabug· miſit nabuzardan pncipē militie in ihrlm & tēplū
ſubuertit· & uaſa aurea· & argētea· & colūpnas ereas· & capitella earū
& mſas aureas· & cādelabra tulit· tēpluq; ſuccēdit & regalia ciuitatēq; deſtrux
Ab egreſſu autē iſrt de egypto tē erant anni mille ſexaginta ii· mſes vi
dies x· A diluuio ū uſq; ad cōbuſtionē tēpli· anni mille nogenti dcccc l vii
Ab adā ū· uſq; ad tēpli excidiū· anni tria milia quingenti xiii· & mſes vi
Manſit autē hic ppls ſub regibꝰ a ſaul & dauid p quingentos xxx duos annos
ſub iudicibꝰ ū annis plus quingentas poſt mortē moyſi & ducis ihu· ſic ioſephus
narrat hiſtoria Eo tpre pcha auus regis ilie que fuit matr romuli regnare pcha
cepit· & eodē tpre babylon a cyro rege ſubuerſa ē· & ſub una eademq; cōiunctione
tēporꝰ· babylon in oriente cecidit· & Roma in occidente ſurrexit· Quo in tpre
iudeoꝝ erat captiuitas p annos lxx· Igitr nabugod rege mortuo; [illegible]
[illegible] filius eiꝰ Amilmadapachꝰ ſucceſſit in regnū q regē iecho
niā q & ioachī ſoluit a uinculis· Amilmadapacho pꝰ annos regni ſui xviii
& viii mortuo· egeſſarinꝰ filiꝰ eiꝰ· regnū xl annis tenuit· Eoq;
mortuo ad eiꝰ filiū naboſardachū puenit imperiū Q ēt dū nouem
m̄ ſib; habuiſſet eo mortuo tranſiit ad Balthaſar qui naboar
uocabatr· Cōtra regē pdictū caſtra metati ſt· cyrꝰ rex pſarū & dariꝰ medo
& pincipatū babyloniorꝰ deſtruxerē· Iſte cyrꝰ quinqginta milia iudeoꝝ
laxata captiuitate regredi

sit i iudeā cū iosedech eorū pōtifice et tēplū salomonis redificare pcep ;
D einde scythiā ingressus araxi transmisso flumine castra metatus ē et uni eps
usq; dedit. scytharū cōtempto exercitu suplxs discubuit. hoc thamaris regina cōp
to : cōpositis inē mōtes insidiis : ducenta milia psarū cū cyro rege deleuit. capq; ei
amputatū atq; i utrem humano plenū sanguine pici iubet increpans satia te
inqt sanguine quē sitisti. cui p annos xxx inuictabilis pseuerasti. Quo interfecto.
cābises cyri filius quē nabugodonosor scdm hebreos. Nunc sub quo iudith historia cōscribitur regnauit.
J s enī tēplū ciuitatēq; ihrtm redificari pcep. Ergo tēpli redificatio sub cyro
exordiū habuit mansitq; impfectū usq; ad darii regis imperiū cui regni anno scdo. a
iesu Zorobabele cōstruct. Josephus autē perfectū dicit templum anno nono regni regis
darii. Aggeo et hieremia pphantib. A prima q edificatione tēpli sub salomone usq. ad
scdam redificationē sub dario. annos quadrigentos et xl vii iosephus sicut cōfirmat.
E o tpr. romani bruto et colatino. primos consules habuerunt ;
A redificatione tēpli anno xx v dario artaxerxi regnāte. hesdras dirigitur
hierusolimā. et neemias pincerna regis. ad legē ciuitatēq; restaurandā ;
A redificatione tēpli anno xl vii. Neemias muros ciuitatis ihrlm pfecit et pont
fex [illegible] fuit ioachi helias. quē iosephus iudā nominat. Quo defuncto [illegible] ei
pōtificat honorē suscep. A redificat tēpli. anno c v. [illegible] sub q lib [illegible] est
iudeos i transmigratione dux. atq; i hircania iuxta mare caspiū habitare pcepit
A redificat tēpli anno c lxxvii. Jaddus pōtifex erat iudeor et manasses et sanballath
sacerdotes. eo tpr. edificatū ē tēplū sup mōtē garazin ad [illegible] tēpl. hierosolimor.
E o tpr. magnus alexander thebanos et urbes achaie et [illegible]
bello domuit. Inde ad psas cū [illegible] fuere peditū [illegible] eqtū [illegible] et
et naues c lxxx. Primo ei cū dario rege cōgressus [illegible] milia psarū fuerunt atq;
quā [illegible] alexādri supatā quā uirtute macedonū [illegible] uertet. Postea [illegible]
[illegible] tpr. cū ccc milib peditū et c milib eqtū [illegible] pcedit in aciem [illegible]
alexāder occurrens. utriq; pugna cōmittitur [illegible] ambo reges alexād et dariū [illegible]
ac [illegible] [illegible] fugere dariū. Deinde alexander iudeā ingressus. [illegible]
hierosolimā. Cui iaddus pontifex cū tēpli sacerdotib in albis occurrens [illegible]
laminā deferens aureā dei nomine signatā [illegible] cū timore [illegible]
dī nom adorauit. pōtif [illegible] honoratus est. Cui dix parmenio [illegible]
de [illegible] adorasti pontificē et cui ille. Non hūc [illegible]
[illegible] sacerdocii [illegible] nā p somniū in huiusmodi habitu [illegible]
J nde ad tēplū [illegible] dō [illegible] sacerdotes [illegible]
ac sacerdotib multa donauit. et vii annis sine tributo [illegible]
pfect ad tyrū [illegible] Postea [illegible] fuere [illegible]
[illegible] spe pacis amissa [illegible] pedit et c milia [illegible] alexander ab
egypto reuertens apud [illegible] oppressit. sed ab alexandro [illegible]

fugã arripuit. Qui cũ ꝑpinquꝯ captꝰ eẽt iussu alexandri cõpedib; aureis
uinctꝰ est & ductꝰ ante exercitũ multis cõfossꝰ uulnerib; insolẽter obiit.
In his trib; pliis ex parte darii quinquies decies centena milia eq̃tũ & ex regno alexã
decies nouies centena milia referunt fuisse cõsupta. Occiso ũ dario. alexander macedo
monarchiã in oriente orbis optinuit Deinde indiam ingressus porũ regẽ bello deuicit
& inde rediens apud babyloniã ministri insidiis hausto ueneno interiit.
A reedificatione tẽpli usq; ad interitũ alexandri anni clxxxvi cõputant͛. Mortuo q°q;
alexãdro (philadelphus) ptholomeꝰ alexãder hierosolimã expugnauit & dolo ciuitatẽ ingressꝰ multos ca
ptiuos a montanis iudee & samarie & a gazarim trahens ad egyptũ cõmigrauit. Princeps
sacerdotũ hierosolimis onias filiꝰ ioaddi erat. Quo mortuo symõ filiꝰ eiꝰ successor extit
Quo etiã defuncto eleazarꝰ pricipatũ sacerdocii accepit regis amicꝰ necessariꝰ ppt mor
humilitatẽ ab eo dilectꝰ. cuiꝰ grã captiuos iudeos centũ milia remisit i iudeam. P q
receptione quadringenta (cccc) talenta sũt a rege largita. misitq; hierosolimã pateras uiginti
aureas argẽteasq; xxx & crateras v & mẽsã mirabilit͛ gẽmis fabricatã & c talẽta
hi fuer mãdans eleazaro eligi uiros sapientissimos q̃ legẽ sibi afferrent & prudent͛ interptando
LXX interptes in grecã transferrent linguã. Quo expleto remisit eos donans unicuiq; stolas opti
mas & auri talenta duo & eleazaro principi sacerdotũ x talenta auri & purpu
& coronã & lineas de bysso cẽtũ & pateras & trulli & libatoria & crateras de auro
direxit. A reedificatione tẽpli anno cclxiiii. Jħs filiꝰ syrach sapientie librũ
cõposuit. tũ eleazaro mortuo manasses eiꝰ patruꝰ successit. post cuiꝰ uite finẽ onias
sacerdociũ habuit. auarꝰ in populos q° in irã regẽ ptholomeũ cõmouit. DE MACHABE
A reedificatione tẽpli anno ccxc onia defuncto antiochꝰ frater eiꝰ successit Quo tpre
rex antiochus ab egypto reuersus ingressus ciuitatẽ hierosolimoꝝ multos interemit & tẽplũ
expoliauit & captiuos usq; ad x milia inde eduxit. coegitq; eos religionẽ suã relin
quere & idolũ uenerari [illegible]. Quod uidens mathathias & filii eiꝰ v uidelicet Johs
& Symon & Judas machabeus & eleazarꝰ & Jonathas cõgregata multitudine
patriã & religionẽ tẽpliq; defendunt sic in libris machabeoꝝ legitur.
Tũc potifex iudeoꝝ ionathas erat. q° frĩs iude necẽ successerat romanoꝝ amicꝰ
A reed. tẽpli anno ccclxviii. Johs filiꝰ symonis iudeoꝝ dux & potifex erat.
Quo regnãte rex antiochꝰ iterũ in iudeã dux exercitũ & obsedit hierusalẽ
Johs autẽ patefacto sepulchro dauid. ablatis inde pecunie plusq trib; talẽ
mil [illegible] antiocho trescentis ei talẽtis datis ab obsidione discedere
A reed. tẽpli anno cccc xii post mortẽ iohis aristobolus potificatũ suscepit
Quo mortuo alexand iãneꝰ frater eiꝰ regnũ pariter & sacerdotiũ iudeorũ
obtinuit. & in ciues suos crudelissime regnauit. Nã iudeoꝝ quinquaginta milia
[illegible] annos interfecit. Tres [illegible] frẽs habuit. unũ occidit. alterũ a regno expulit
[illegible] nudatũ secũ retinuit. Pugnauit etiã
[illegible] quẽ [illegible] sibi euocauerant i auxiliũ. A quo uictꝰ secessit i mo
Quo anno xxvii regni mortuo coniunx sua alexandra sabine reliq
regni habens duces hyrcanũ & aristobolũ hyrcano potificatũ cũ regno
[illegible] mortuo herodes successit sic i libro isto cõtinet͛ sub hoc signo

Require in
ii folio

FINES ASIE EVROPE AFFRICE DIVERSE

Asia tribus mũdi partib; oceano circũcincta p totã transuersi plagã orientis extendit. Hęc a dextera cõtigit europã. a sinistra autẽ affricã dimittit. Terre totius terrę ꝗdã circulus ducentis quinquaginta duob' milib' stadiorũ cõputatione discutit hoc st leug; xxi; ambit' omis. milib; stadiorũ. tresancies quindecies centena milia supputacion discutit;

Europa incipit a flumine tanay p̃teriens aras magni alexandri meotidasq; paludes. iuxta theodosiam urbẽ. pontũq; euxinũ. Inde iuxta cõstantinopoli longe mittuntur angustię. donec eas mare nr̃m accipit. usq ad colũpnas herculis;

Affricę principiũ est a finib; egypti urbisq; alexandrię. Deinde i transuersu p ethiopiã deserta cõtra meridianã plagã. Terminũ affricę ad occidentẽ ẽ usq; ad fauces freti gaditani. & a meridię usq; ad montẽ hesperiũ & i fine montẽ adlanticũ;

ORDO ERNPINLE...

Prima etate mundi Adã i paradiso locatur. & postea eiectus. longe post natis gigantibus corrupta ē terra. Deinde post longo tempore dispositum mundum diluvio perire. Secunda etate. archa in medio fere agrum. & longe post filii cham turrim construere babel. linguarum ... divisione multa. Tercia etate. abrahã primus deum cognovit. & longe post gens hebrea ... Quarta etate david & Salomon regnaverunt. templumque domini nobilitatum in orbe. & longe post tempore a chaldeis est dissipatum. & gens hebrea sub rege nabuchodonosor in babylonia cum rege iechonia e translata. Quinta etate ... in babylonis flumina residens. cyro regnante ... & longe post regnante Augusto gens iudea romanis facta ē sub tributo. Sexta etate mundi ... pphus ibi xps filius di in carne apparuit. & in cruce dormiens ... huius etatis vespera ... obscurior in antixpi est persecutione ventura :·

Minos rex.

P[illegible] [illegible] [illegible] Theseus minotaurum [illegible]
[illegible]
Dedalus [illegible]
Fecit [illegible]

Sex etates p sex milib; dicu͂t· fine facientes in anno dn͞i dcc xl ii ;·

Etas qd de multis sctis instruct̄ dicta ē: totu͂ temp' uite psentis ab initio usq: ad fine·

Isidorus dicit· Etas ppetua ē: cui neque initiu͂ neque extremum nescitur·

Micro cosmos

hoc ē minor mu͂d[us]

DESCRIPTIO ETATIS HOMINIS

Per sex etates hois describ[itur]

I[nfantia] usq: ad annos VII;

Pueritia usq: ad annos XIIII;

A[dolescentia] usq: ad annos XXVIII;

I[uventus] usq: ad annos L

Gravitas usq: ad annos LX

Senectus usq: ad annos LXX

Decrepita usq: ad anno finis

FRECULFUS EPS HISTORIAGPH DE MVNDI EXORDIO · DE FILIIS ADE ET NOE & REGNOR REGIB; VSQ; AD XPM.

IN exordio creationiſ mūdi · dſ angelos · & celoſ · & aquarū ſpecië
& t̄re cōdidit · & ſolē & lunā & ſtellas · & ex aqſ animātia · & t̄re
animalia · hominēq; creauit · In prima enī etate generationeſ x
inueniunt̄ uidelicet adā · ſeth · enos · cainan · malalec · iared ·
enoch · matuſſalan · lamech · & noe · In hac qq; etate noe archā
edificare cepit & anno cētesimo eā cōſūmauit. Erat noe quin-
gentor annor ante diluuiū · & p̄ diluuiū uix̄ annis trecentiſ qͥnquaginta ·
Iapheth filiꝰ noe · vii filioſ habuit · Isti cū generatione ſua optinuerūt re-
gioneſ a tauro mōte ꝑtinētē in aſia · uſq; ad fluuiū thanay & magog inītia
ſcytarū · & fere omſ inſulas uſq; ad oceanū britānicū poſſiderūt · DE CHAM.

filius noe fuit cham

Cham & chanaan cū filiſ ſuiſ t̄rā optinuer̄ quā iudei poſtea poſſederunt
& utrāſq; galileaſ · Vtreq; galilee ſyria & phenice adherent · ab occaſu ſoliſ
t̄minante ptolomaida & mōte carmelo · tyrior finib; · tyroq; conectit̄
gabaa ciuitaſ & ab oriente yppene & gadara & a meridie ſcytopoliſ & ſamaria
& a ſeptētrione tyrior claudit̄ regio · cuiꝰ obiectu utreq; t̄minantur ·
Galilea inferior ab urbe tyberiade · uſq; ad urbē zabulon ſup̄ maritima
ptolomaidiſ extēdit̄ · galilea autē ſuperior · a campo tabee uſq; ad uicum
bacathe attigit in cōfinio t̄re tyri · Cuiꝰ initiū iordaniſ eſt ut eiꝰ [illegible]
Ab ortu ſoliſ a philadelfia que eſt in arabia uſq; ad iordanē in occaſu extenditur.
Samaria ū regio int̄ iudeā & galileā iacet media · Vtraq; montuoſa & cāpeſtriſ ·
t̄ra ſolubiliſ & molliſ · frumētiſ utiliſ · nulli ſedā · maturitate fructuū prior omib;
aqua dulciſ · lacte & melle habundātiſ · regio nemoroſa · arborib; pomiferiſ pal-
mariūq; referta · Latitudo autē iudee a fluuio iordaniſ uſq; ioppen · & a
mōte lybano · uſq; ad lacū tyberiadiſ dilatat̄ · In medio autē iudee · ciuitaſ
hieroſolima ſita eſt · habūdans mediterraneiſ copiiſ · DE MELCHISEDECH.

fuit noe · elā · aſſur · arfaxat · ludi · aram ·

Sem ū & filii eiꝰ v cū generatione ſua · aſiam & eufraten facientes initiū ·
uſq; ad oceanū regna optinuer̄ diuerſa · Sem iſte filiꝰ noe q̄ & melchi
ſedech rex & primꝰ pōtifex · ciuitatē ſalem cōdidit Salem ut refert ioſephuſ
non eſt hierlm ut multi dicunt · ſed eſt opidū iuxta ſcytopolim qđ uſq; hodie
appellat̄ ſalem iuxta ennon iohē euāgliſta teſtāte ubi iohſ baptiſta baptiza-
bat · Oſtēdit̄ ibi palatiū melchiſedech · & ruina ueteriſ operiſ mire magni
tudiniſ · Apl̄s hē ſine patre & ſine genealogia eē deſcribit · q̄a genealogiā
eiꝰ ſcā ſcriptura n̄ narrat · ut q̄a ſcdm legalē traditionē n̄ offerebat hoſtiaſ
quaſ dnſ ſacerdotib; leuitici generiſ immolare p̄cepit · ſiue q̄a ex tribu
leui nec patrē habuit nec matrē · Nembroth autē filiꝰ chus q̄ chus
fuit filiꝰ cham filii noe cū generatione ſua turrī edificare cepit cuiꝰ cacum

facilitate plusq sperare q's possit · multis manib' fabricata · crescebat & idō uocatū ē nom ei' babel q(ua) ibi cōfusū ē labiū uniuersę terrę.

Diuisiones autē linguarū septuaginta duas fuisse declarat historia q(ue) tot principes familiarū de filiis noe procreatos ostendit · Ab his diuisę st̄ gentes in t(er)ra p' diluuiū · Iste nebroth filius chus · nepos noe cepit esse potens in t(er)ra · Fuit autē principiū regni ei' babylon i(n) campo magno sennaar usq: aracha quę est edissa & achaz quę nisyben di(citur) · Hunc etiā scripsisse astrologiā & geometriā · diuisionesq: orbis fecisse · syri tradunt ·

De t(er)ra illa sennaar exiuit assur · q(ui) fuit de filiis sem · & edificauit niniuen · quā mirabilit(er) dilatauit nin' rex assyrior(um) filius beli · ut eius cōditor uocaret(ur) · regnauitq: annis lviii · Unde apparet de progenie sem exortos fuisse q(ui) postea regnū gigantis nebroth optinuerunt · Igitur nino mortuo · Semiramis uxor ei' p' ipsū regnauit annis xlii & Zamias xxxviii Arriu' xxx · Aralius xl · Xerxes balels xxx · Armamitres xxxviii Beloc' lv · Balch' lii · Altades xxxii · Mamitus xxx · Machaleu' xxx · Sferus xx Mamiliu' xxx · Sparet' xl · Ascatades xl · Amintas xli · Belochus xxv · Belopares xxx · Lamprides xxvii · Sosares xx · Lauranes xxxii · Teutheu' xl Tyneu' xxx Dercil' xl Eupales xxxviii · Laustanes xlv · Pirriades xxx · Offrateu' xx Offratanes l · Acrazapes xlii · Thonos xx · Hucusq: reges assyrior(um) ·

Postea reges medor(um) regnare cep(er)unt · Arbaces annis xxvii · Sosarm' xxx · Madid' xl · Cardicas xiii · Deioces liiii · Fraortes xxiiii · Cyaxares xxxii · Astiages xxviii · Hucusq: reges medor(um) · postea reges persarū regnauerunt

Cyrus regnauit annis xxx Cābises q(ui) & nabuchodonosor sc̄d's ei' fit an(nis) viii Dariu' xxxvi · Xerxes xx · Artaxerxes xl · Darius nothus annis xviii Artaxerxes mnmon iudeor(um) assuer' q(ui) habuit hester regnauit annis xl · Artaxerxes och' xxvi · Xerxes och' iiii · Philipp' xxv · Dariu' xerxis annis vi · Alexander magn' xii · Ptolomeu' lag(i) xl · Ptolomeus philadelph' xxxvii · Euergetes xxvii · Philopator xvii · Epyphanes xxiii · Philometer xxx · Fiscon sot(er) xvii · Alexander x · Dyonisiu' xxx · Hucusq: reges p(er)sarū regnauer(unt)

Postea romanor(um) fuit imperiū regnante gaio iulio cesare annis iiii · Quo interfecto · Octauian' august' regnau(it) Cui' anno xlii · Ihs xps nat' est · & p' augustū tyberiu' & ceteri p(er) ordinē sicut in serie annor(um) dn̄i cōtinetur;

EGESIPPVS HISToRIOGRPH DE IVDEOR(VM) IVDICIBVS SACERDOTIBVS EORVMQ REGIBVS ·

Fuerunt ex q(uo) egressi st̄ ab egypto filii isr(ae)l · usq: ad salomone eor(um) duces & iudices xv · uidelicet Iosue · Gothoniel · Aioth · Deborra · Barach · Gedeon · Abimelech · Thola · Iayr' · Esebon · Lapidon · Ealaon ·

Samſon · decē · Samuel pp͞ha · qui prophetabat apud hebreos regnāte Saul
rege eoꝝ primo · Fuerunt etiam iudeoꝝ ſummi principeſ ſacerdotū xiiii ·
q̄ p ſucceſſionē adepti ſt̄ ſacerdotiū p annoſ ſexcentos xii · A ſalomone autē uſq; ad
tp̄a captiuitatiſ quando popl̄s in ſyriā demigrauit urbe capta tēploq; exuſto fuert̄ regeſ xii ·
Roboā · Abia · Aſa · Joſaphat · Jorā · Ozias · Joathan · Achaz · Ezechiaſ · Manaſſeſ · Amon · Joſias ·
Fuert̄ etiā tē ſumi ſacerdotū pricipeſ · x · & uiii · Tē etiā principatuſ regum
Defecit aſſyrioꝝ & medoꝝ ſurrexit regnū · & olympiaſ a grecīſ cōſtituit;
& tē pp͞he · Nathan · Aias · Iohel · Azarias · heliaſ heliſeū · Amos · Jſayaſ · Micheaſ · Oſee ·
Jonaſ · Obel · hieremiaſ · hiezechiel fuert̄ · p annoſ quadringentoſ · lx & mēſeſ ſex · & dieſ · x ·
Septuaginta autē anniſ · in captiuitate popl̄s fuit · Poſtea cyruſ rex pſarū cū dimitteret
poplm de regione regeodi aſſyrioꝝ · & tēpli edificādi poteſtatē daret · etiā ſacerdotū pncipē
Joſedech q̄ ſimul abductꝰ erat redire pmiſit · Ipſe ẽ & poſteri ſui xv · uidelicet Zachari
aſ ppha filiuſ ioiade ſacerdotiſ quē rex ioaſ int̄ tēplū & altare interfec̄ ·
uſq; ad antiochū eupatorē officio functi ſt̄ p ordinē ſucceſſioniſ anniſ qdringentiſ q̄tuordecī
Antiochꝰ ū & liſiaſ · occiſo onia ſacerdotū pricipe · in locū eiꝰ ſubſtituert̄ Alchimum ·
Qui exacto triennio defunctꝰ ē ſine herede · Fuit itaq; ſeptē anniſ ciuitaſ · ſine pncipe
ſacerdocii · Aſamongi poſtea nacti poteſtatē poplo pſidendi · Ioathan ſacerdotū prin-
cipē cōſtituert̄ · q p annoſ ſeptē functꝰ · ſuſcepto munere p inſidiaſ triphoniſ finē uite
inuenit · In cuiꝰ locū · Symon fr̄ germanꝰ ſucceſſit · Quē generi inſidiiſ int̄ epulaſ extinctū
accepimꝰ · Aq; ad filiū eiꝰ hyrcanū · quē fuga periculo exemerat · progenitua ſacerdocii
demigrauit · Hyrcano autē · Ariſtobuluſ · & Ariſtobolo · alexander ſubſtitutꝰ ē · Peneſ
Alexandrū · & regnū & ſacerdotiū · uſq; ad diem uite eiꝰ ultimū p xx & uii annoſ manſit ·
Quo defuncto · Alexandra uxor eiꝰ hyrcanū eiꝰ filiū · patri ſubſtituit in ſacdociū
& frēm eiꝰ Ariſtobolū ſacerdocio priuauit & regno · Quo cōpleto · Alexandra obiit ·
Ariſtobolꝰ autē eiꝰ filiꝰ quē a regno expulit regiſ arabi aduerſuſ
auxiliū · pōpeio uenienti de egypto querimoniā detulit · Qui elu-
dentē Ariſtobolū · anno tcio imperante bello uicit ipſūq; capti-
uū cū filiiſ romā dirigi pcepit & hyrcano frī eiꝰ ſacerdocii dignitatē
cōceſſit · Qui xx & iiii annoſ in poteſtate exegit uſq; ad tēpꝰ q deuictꝰ
a parthiſ · truncatiſ aurib; antigono nepoti ſuo tradit · & interfectꝰ ē ab eo
eoq; patrē eiꝰ Ariſtobolū cooperante pōpeio expulerat a regno · herodiſ cōſilio ·
Nactꝰ ẽ regnū herodeſ qd antigonꝰ triennio trib;q; mēſib; tenuerat ·
ſacerdociū n̄ aſamonei generiſ qſ clarioriſ fuiſſe pprie cognouimꝰ ſub-
ſtituit · ſed ignobileſ qſq; qſ aut libido aut caſuſ dediſſet · Hyrcano nāq;
mortuo · herodeſ alienigena · ionathan coniugiſ ſue frēm ſeptē decēq; annoſ
agentē ſacerdotē creauit · & poſt ex ignobilib; p ordinē reliqſ ſubſtituit ·
Igitur a regno herodiſ uſq; ad romanoꝝ imperiū atq; inde uſq; ad tēpli excidiū
& triumphū Tyti · ſacerdotū pricipeſ fuert̄ xx uiii · p annoſ c & uii ·

sane apud plerosq; eor dignitatis sola functio penes paucos etiā ius potes-
tatis fuit. Regnauit autē herodes ex quo a romanis regnū suscepit iudaicū annis
xxx vii. Quo regnāte: ihs xps in bethleem iude nat est. Anno a reedifi-
catione tēpli quę sub dario facta ē: quingentesimo quinto x. & a salomone
hoc est a prima ędificatione tēpli anno millesimo uicesimo vii. & a moyse e-
gressu filiorū de ęgypto anno millesimo quingentesimo vi. & ab abraham
Nino assyriorū rege. anno bis milleno xi. & a diluuio. anno bis milleno
nongentesimo uicesimo i. & ab adā. anno quinquies milleno & centesimo
uicesimo nono regnante octauiano augusto anno ei imperii xl. ii.
In hac quoque serie annorū secdm genesim & affricani supputationē: amplius inue-
niunt anni. uidelicet centū & uiginti nouem. hoc ē a protoplasto usq;
ad xpi natiuitatē anni quinquies milleni & ducenti quinquaginta octo.
Capit. xviii. Regnauit Saul primus rex hebreorū annis xl. ut in actib; aplorū ...
Regnauerūt a moyse usq; ad salomonē iudeorū xv iudices ut regnorū
testatur liber tercius: annis quadringentis. octoginta cū rege dauid.
Salomonē regnasse libri regū annis quadraginta asserūt. Josephus autē
annis octoginta eū regnasse testat. & omē uitę illius spatiū: annorū
nonaginta iiii. fuisse asserit. & anno regni sui xi. omē opus tēpli ēsummau...
Regnauerūt a salomone usq; ad xpm̄ uiginti iiii iudeorū reges. uidelicet
Roboam. Abia. Asa. Josaphat. Jorā. Ozias. Joathan. Achaz. Ezechias.
Manasses. Amon. Josias. Jechonias. Salathiel. Zorobabel. Abiud. Eliachim.
Azor. Sadoc. Achim. Eliud. Eleazar. Mathan. Jacob. annis m. xxv...

CAIPHAS QUI & JOSEPHUS ANTIQUITATŪ HISTORIOGRAPHUS DE SAPIENTIA SALOMONIS FACIT MENTIONEM DICENS; & HAIO...

IX Prestitit dns salomoni ut demones eiceret. & incantationes institue-
ret quib; egritudines mitigant atq; curauit; Vidit enim ... iosephus qui-
dā eleazarū de gente iudeorū psente uaspasiano & tyto curantē eos q a demo-
nib; uexabant; Gen curationis fuit huiusmodi; Intulit narib; ei q a demonio ue-
xabat anulū sub radicē habentē signaculū a salomone mostrat... & repente cecidit
homo; At ille coniurauit eū. nomina salomonis obiciens. eadēq; carmina quę salomon
cōposuit dicens sup eū; Deinde p nares odorantis demoniū extraxit: & ne ultra ad eū
redire auderet adiurans cōtestatus est; & ut ostenderet eleazarus hanc se habere uirtu-
ponebat in medio peluim plenā aqua pcipiens ut demon ab homine egressus h...
peluim uerteret. dans omnib; indiciū qd hominē reliquisset; Quod cū fieret: admirabant
sapientiam salomonis; Salomon autē cū decreuisset ędificare domū dni & palaciū
sibi: numerauit lxx milia uirorū humeris portantiū. & lxxx milia q cederent la-
pides in montibus. prepositosq; tria milia. sexcentos;

QVOD IN PRINCIPIO DS SEX DIEBUS FECIT

Die p̄mo d̄s nouē ordines celeſtiū ſp̄itū . videlicet
angloſ . archangloſ . virtuteſ . poteſtateſ . principat̄ . dominationeſ .
thronoſ . cherubī . ſeraphī . c̄didit ; Die ſc̄do d̄s celū . vii
c̄didit ; Celū inferiuſ p̄mū . aereū . ſimile . [illegible] . p̄mi ;
Celū ſc̄dm d̄r firmamentū . multiplici motu ſolidatū ; Celū
t̄tiū c̄tinet paradyſū . in q̄ ꝑfectoꝝ animę requieſcūt . Celū q̄rtū co
tinet angloſ & archangloſ q̄ i miniſtrando mittunt' . Celū quintū . ubi ſūt uirtu
teſ & poteſtateſ . Celū ſextū . dn̄ationeſ & thronoſ & ſtellaſ . in quo ſūt p̄ncipat̄ . Celū vii .
ſupremū c̄tinet dn̄m & angelica ſublimiora agmina cherubin & ſeraphin . q̄ꝝ tn̄ de cuncta
ſc̄ia mi hec eodem nulli alii ſp̄s inueniunt ; Die t̄cio d̄s mare occeanū & aq̄s firmamento
impoſitaſ ad ignē ſideꝝ temperandū & iiii flumina . geon . phiſon . tygrim & eufraten . de
paradyſo manantia . & t̄rā q̄ rotunda & ordinatā c̄didit . Circuit' aūt cc . lii . milib' ſtadioꝝ .
hoc ē leuge . xxvi . ambitu . Longitudo ab india uſq; ad occidentē . [illegible]
centū ſex vii milia [illegible] ; Europe longitudo . leugaſ . [illegible] d . l iiii . [illegible]
tineaſ . xl milia . Aſia aūt longitudo [illegible] xv milia . & latitudo dccc xxx [illegible] ;
Die quarto d̄s ſole & luna ſtellaſq; c̄didit . Sol ſc̄dm beda quam [illegible] amplior eſt . &
hilperico [illegible] teſtantib' . octies . Luna [illegible] ē . & [illegible] in modū
ſpeculi a ſole lumen recipit . [illegible] ſol cū ſubtrahit radioſ ſuoſ [illegible] ,
teſtante tullio ; Die quinto d̄s ex aq̄s animalia c̄didit . uidelicet Balenaſ .
focaſ . boceſ . delfineſ . porcoſ marinoſ . coruoſ . cladioſ . plagoſ . [illegible] . [illegible] .
lupoſ . mulloſ . [illegible] . [illegible] . glaucoſ . tymaloſ . [illegible] . [illegible] . [illegible] .
[illegible] . [illegible] . [illegible] . alleceſ . anguillaſ . dracones marinoſ . murenaſ .
loligneſ . cōchaſ . cocleaſ . cancroſ . [illegible] . teſtudineſ . & alia multa . & leuiathan ;
Die ſexto d̄s animantia t̄re c̄didit . uidelicet leoneſ . tygrideſ . pantheraſ . [illegible]
[illegible] . pardoſ . leopardoſ . Rinocerotaſ . [illegible] . [illegible] . camelopardoſ . lin
ceſ . urſoſ . caſtoreſ . [illegible] . lupoſ . [illegible] . ſymiaſ . cinocephaloſ . ſatiroſ . [illegible] .
[illegible] . [illegible] . antipodeſ . [illegible] . yppopodeſ . [illegible] . [illegible] . vulpeſ .
[illegible] . [illegible] . leontoforoſ . [illegible] . ceruoſ . [illegible] . [illegible] . [illegible] . damulaſ . [illegible]
[illegible] . [illegible] . camuloſ . aſinoſ . muſtelaſ . mureſ . talpeſ . glireſ . AVES .
Fenicem . griphes . aquilaſ . [illegible] . [illegible] . alcioneſ . pellicanoſ . [illegible] .
[illegible] . grueſ . [illegible] . [illegible] . [illegible] . falcoſ . [illegible] . [illegible] . [illegible] . [illegible] .
Pauoneſ . oloreſ . [illegible] . Picoſ . Ciconiaſ . [illegible] . [illegible] . noctícoraceſ . Ardeaſ . Lagoſ .
Accipitreſ . [illegible] . [illegible] . [illegible] . columbaſ . [illegible] . [illegible] . [illegible] . Coruoſ .
Cornicaſ . picaſ . [illegible] . faſianoſ . gallaſ . anaſ . [illegible] . [illegible] . [illegible] .
[illegible] . [illegible] . [illegible] . [illegible] .
[illegible] . [illegible] . [illegible] quoꝝ n̄ ē numeruſ ;
[illegible] adā de limo t̄re . & euā de coſta adę ;

De statu mundi ab Adam usque ad Salomonem et in templo separata [illegible]

A[illegible] usque ad enoch anni [illegible] dccc lxvii; Ab enoch usque ad [illegible] nes anni ccc; Ab enos [illegible] usque ad diluvium anni [illegible] A diluvio usque [illegible] anni d lxi; Ab [illegible] usque ad abraham [illegible] cccc lxxxi. Ab abraham usque ad [illegible] et ingressum [illegible] [illegible] anni cccc xxx; Ab egressu [illegible] usque ad salomonem [illegible] [illegible] templum anni d ii; Templum hoc sub salomone . vii annis [illegible] [illegible] et cccc . lx vii [illegible] Deinde [illegible] [illegible] in babyloniam [illegible] [illegible] Deinde cyrus rex persarum [illegible] quinquaginta iudeorum milia [illegible] templum dei [illegible] [illegible] templum [illegible] est [illegible] xx [illegible] copiose [illegible] H[illegible] appellavit; [illegible] ad legem [illegible] H[illegible] [illegible] regis [illegible] templum [illegible] Q[illegible] regis templi edificatio [illegible] Q[illegible] xl [illegible] S[illegible] hic [illegible] nove sequentibus [illegible] xii [illegible] P[illegible] x [illegible] xl vi [illegible] D[illegible] [illegible] xvi [illegible] cc . lxx . vi [illegible] [illegible] xxx [illegible] hoc [illegible] [illegible] xxx [illegible]

H[illegible] usque ad annos [illegible] usque ad annos [illegible] annos xxviii; [illegible] usque ad annos L; [illegible] usque ad annos lxx; [illegible] usque ad annos Lxxx; [illegible] usque ad finem vite. [illegible] **etatis hominis;**

E[illegible] ab adam usque ad noe; [illegible] a noe usque ad abraham; [illegible] ab abraham usque ad dauid; [illegible] hora nona a [illegible] dauid usque ad [illegible] babylonis; [illegible] usque ad [illegible] hora xi [illegible] usque ad [illegible] I[illegible] [illegible] in orbe [illegible]

Abisalon et salomon filii dauid de una uxore erant. Abisalon autem in ramo suspensus; salomon obiit parvulus. ob cuius memoriam salomonem vocavit quem ex ea quem fuit viri genuit;

De ventis R. Hoc est ventis et ventorum . . .

Ventus est aer commotus et agitatus. Nec aliud intelligitur quam flatus aeris. qui utique . . . ordinatione dei cogitur . . . ad exsiccandos fructus terre et ad temperandas . . . in ventos . . . sortitur sic in hac . . .

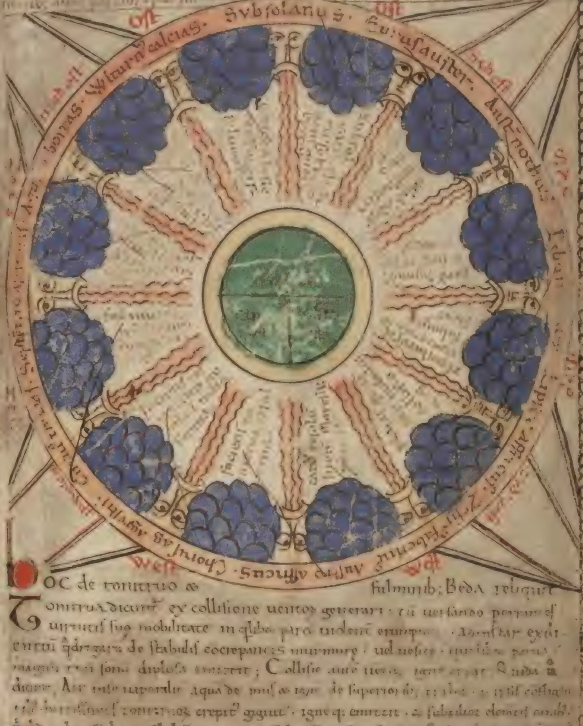

Hoc de tonitruo et fulminibus Beda reliquit

Tonitrua dicuntur ex collisione ventorum generari . . . in mitius sue mobilitate in globo . . . erumpi . . . ad instar exeuntium . . . de stabulis concrepantes murmure . . . ; Collisio autem . . . aer . . . aqua de . . . de superioribus . . . crepitu gignit . . . igneque emittit . . . elementis . . . penetrant. Et hoc . . .

Tonitruum vero fieri dicitur ex visceribus ad instar spongie cavernosis inclusis . . . vario murmure . . . effundere. Non fit nisi celo mari tranquillo . . .

SPERA MACROBII DE V ZONIS

Mare mediterraneum qd ab ortu solis ad occidentē tendit & orbē terre diui(dit) ... ocul(us) ... qm solis ardore semper illustratū accessus sep(t)...

Zona septentrionalis habitabilis nrā est. In hac posuit ds adam & suā; & in hac p obliquū sol oritur. Oriens

Zona australis habitabilis filiis ade in(cogni)ta ē. Austral(is) zona ...

cap xxi

cui mōn luna illus

luce

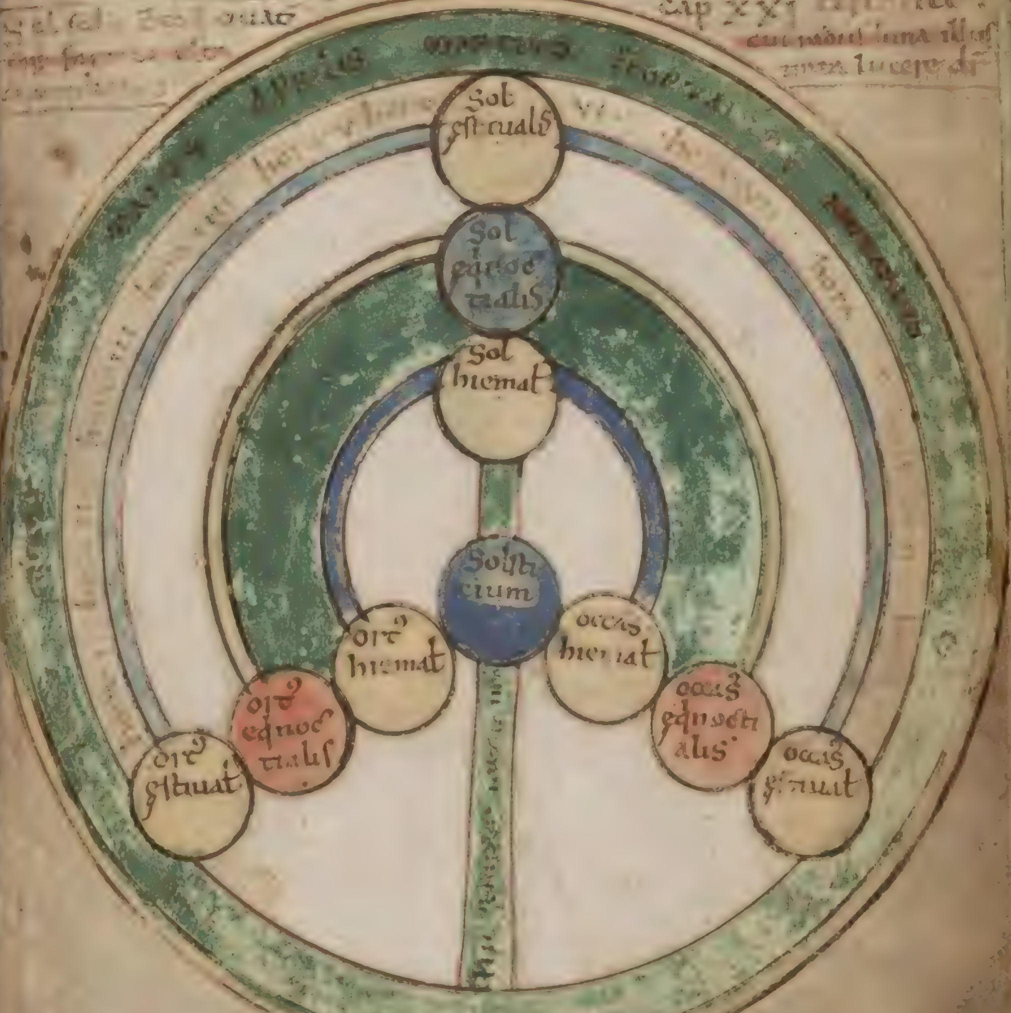

A

magnitudo solis

apparet

CV P̄S LVNRE AND SCERO;

Luna a ꝓpriū nō hꝫ lumē · sed inmodū speculi irradiatā a sole resplē...

Nūq͂ ab eo totᵃ tegi aut occultari potest hilperico testante;

Sol radiis suis eā ... cū sub ē̄a ē un... diq: ab ...

Luna ... hinc ccc

... luna ...

... in breu ...

... xxviiii Lu...

... ccc ...

... os luna ... tur.

SPHERA APVLEI VITE ET MORTIS

[illegible]

[illegible]

XVII · Hebraice · SABATH · Grece [illegible]

INCIPIT MARTYRHOLOGIUM.

[illegible]

KL IAN [illegible] · [illegible]

B IIII Finit embolismus · IIII

C III

D II [illegible] epi qui [illegible]

E NON. Edwardus rex anglorum

F VIII Epyphania dni LXX.

G VII Incipiunt claves termin[illegible]

XVI A VI [illegible] luciani · [illegible]

Iani prima fuit lux · septima sanguinis ictus;

V B V Pauli primi heremite

C IIII

D III Eductio dni de egypto

E II

F IDUS [illegible]

G [illegible] [illegible]

Primus terminus septuages.

[illegible] v · Primu LXX.

Sol in aquario

[illegible] mr

A[illegible] mr

[illegible]

D[illegible]

VIIII [illegible]

Incip claves terminorum XL

[illegible]

[illegible] D hoc die [illegible] bona [illegible] S [illegible] kl [illegible] bona [illegible] tempestates [illegible] bona [illegible]

Hebr. **ADAR.** Grece Peritios.

Reg. X. **K**L FEBRVARIVS HABET DIES XXVIII ET ANNO BISSEXTILI XXVIIII.

	D	KL		FEBR. Ignacii mr. Brigide virg.	
XI	E	IIII		Purificatio sce MARIĘ.	
XIX	F	III		Blasii mr.	
VIII	G	II			Dies eg[illegible]
	A	NON		Agathe virg. et mr.	Mors februi quarta [illegible] mors tercia stat [illegible]
XVI	B	VIII	ID	Vedasti et Amandi epoz	
V	C	VII	ID	Primus quadragesimalis terminus.	
	D	VI	ID	PRIORV̄ QVADRAGESIMV̄.	
XIII	E	V	ID	Ansberti epi. Diabolus recessit a deo.	
II	F	IIII	ID	Scolastice et Austrabertę virginum	
	G	III	ID		
X	A	II	ID		Primum ieiunium IIII tempor. In I ebd quadrag[illegible]
	B	IDVS			
XVIII	C	XVI	KL	MART Valentini mr.	
VII	D	XV	KL	Sol in PISCIBVS ;. O[illegible]	[illegible]
	E	XIIII	KL	Iuliane virg.	
XV	F	XIII	KL	Silvini epi. Ihs ad nuptias die tercia [illegible] xl die[illegible]	
IIII	G	XII	KL		
	A	XI	KL		
XII	B	X	KL		
I	C	VIIII	KL	LXXVIII mr. Bellum casel[illegible] anno [illegible] LXXI.	
	D	VIII	KL	Cathedra sci PETRI. VER ORITVR.	
VIIII	E	VII	KL	LXII mr.	
	F	VI	KL	Mathię apli Locus bissexti. Arch[illegible]	
XVII	G	V	KL	Walburgis virg.	
VI	A	IIII	KL		Dies eg[illegible]
	B	III	KL	[illegible]	
XIIII	C	II	KL	Nox habet horas XIIII. Dies vero X.	

Memento quod anno byssextili lunam febr. mensis XXX computes et lunam mart. XXX dies habere ne paschalis lunę racio vacillet;

pncip. Hebraice. NISAN; Grece dystros:

KL MARTIUS HABET DIES XXXI. Lun. ...

DE XII DIEB; VENERIS IEIUN: PCO E INTRAE MARTI...

III	D	KL	Martii. Albini epi & cc lx mr. Dies egypt.
	E	VI N	Martius hic dies XXXI & regulares V. Sunt simul XXX... Septies quinque XXXV. unu qui remanet da aprili. Sic demo...
XI	F	V N	Sed si tota ... p VII expensa nil superfuit ... illi nos VII
	G	IIII N	Lucii pape. regulares dandos ... sexto ...
XIX	A	III N	Eusebii pbri — VII embol.
VIII	B	II N	Mensis ... in primo. ... quinte ab uno — III embol.
	C	NON	vltimi ... XL. Perpetue & Felicitatis
XVI	D	VIII Id	.I. incensio lunae pas...
V	E	VII Id	Gregorii fris sci Basilii
	F	VI Id	In persida. xl ii mr.
XIII	G	V Id	Incip claves terminorum pasche
II	A	IIII Id	Gregorii pape & Innoc p.
	B	III Id	
X	C	II Id	Rome. xl IIII mr.
	D	IDUS	Longini mr q lat x pt
XVIII	E	XVII kl	April. Largi. Smaragdi
VII	F	XVI kl	Gertrudis virg. & S
	G	XV kl	Dies I. secli. Sol in ariete ...
XV	A	XIIII kl	talis ... erit: primus terminus ...
IIII	B	XIII kl	Cuthberti conf.
	C	XII kl	Benedicti abb. Equinoctium.
XII	D	XI kl	PRIOR PASCHA XPIAN.
I	E	X kl	... anno ...
	F	VIIII kl	Concurrentium locus:
VIIII	G	VIII kl	Mund. fact. Ada plasmat. Xps adnuntiat & passus ... immolatio Isaac ... filios Isrt ... mari ... dicuntur
	A	VII kl	
XVII	B	VI kl	RESURRECTIO DNI NRI IHU XPI.
VI	C	V kl	A... ducissa apulie ob. dnica. Dies egypt.
	D	IIII kl	
XIIII	E	III kl	Fr. IIII pasche Boamund dux antiochie ad ...
III	F	II kl	Martius ... obiit ...

Hic primus anni mensis institutus a Romulo: martis noe...

Rex phil. ... anno dni m lxxi

Anni dni MCX...

[Q]ui ad hoc m XVIII ... notate sunt in lineis ... nos dni. Sumens ... in linea anni dni scripta computa a V martii & numero ... finito invenies terminum pasche iudeorum quod ... XIIII luna & p. die ... pascha nrm.

Concurrentes

B	I	II	III	IIII
B	VI	VII	I	II
B	IIII	V	VI	VII
B	II	III	IIII	V
B	VII	I	II	III
B	V	VI	VII	I
B	III	IIII	V	VI

Nox habet horas XII. Dies vero XII. Equinoctium

Luna ... dies XXXI.

Numer lunaris aureus	DECENNOVENNALIS cyclus paschalis Pachomio missus	Epac te lunares	Claves terminorum
I	Nonas apr V	Null	XXVI
II	VIII — kal apr I	XI	XV
III	Idus apr VI	XXII	XXXIIII
IIII	IIII — non apr II	III	XXIII
V	XI — kal apr V	XIIII	XII
VI	IIII — id apr III	XXV	XXXI
VII	III — kal apr VI	VI	XX
VIII	XIIII — kal apr IIII	XVII	XXXIX
VIIII	VII — id apr VII	XXVIII	XXVIII
X	VI — kal apr III	VIIII	XVII
XI	XVII — kal mai I	XX	XXXVI
XII	II — non apr IIII	I	XXV
XIII	VIIII — kal apr VII	XII	XIIII
XIIII	II — id apr V	XXIII	XXXIII
XV	kalendas apr I	IIII	XXII
XVI	XII — kal apr IIII	XV	XI
XVII	V — id apr II	XXVI	XXX
XVIII	IIII — kal apr V	VII	XVIII
XIX	XV — kal mai III	XVIII	XXXVIII

Anni dñi	cocur̄	t̄ (mini)	p̄	DIES PASC
ī c xxi	v	D	B	iiii — id. apl
ī c xxii	vi	G	A	vii — k. apl
ī c xxiii	vii	E	G	xvii — k. mai
ī c xxiiii	ii	A	e	viii — id. apl
ī c xxv	iii	ð	ð	iiii — k. apl
ī c xxvi	iiii	B	c	iii — id. apl
ī c xxvii	v	E	B	iii — N. apl
ī c xxviii	vii	c	G	x — k. mai
ī c xx·ix	i	F	F	xviii — k. mai
ī c xxx	ii	B	e	iii — k. apl
ī c xxxi	iii	G	ð	xiii — k. mai
ī c xxxii	v	c	B	iiii — id. apl
ī c xxxiii	vi	F	A	vii — k. apl
ī c xxxiiii	vii	ð	G	xvii — k. mai
ī c xxxv	i	G	F	vii — id. apl
ī c xxxvi	iii	c	ð	xi — k. apl
ī c xxxvii	iiii	A	c	iii — id. apl
ī c xxxviii	v	ð	B	iii — N. apl
ī c xxx·ix	vi	F	A	viii — k. mai
ī c xl	i		F	vii — id. apl
ī c xli	ii		e	iii — k. apl
ī c xlii	iii		ð	xiii — k. mai

Hebraice. YAR. Grece. Xanthicos.

KL APRILIS HABET DIES XXX. T C

A[F] ERIT SERENITS EGIS NB IB

G		KL	APRIL. Walarici epi. anno d[omini] m c xiiii.
A	IIII	N	Marie egyptiace. Bald[uinus] rex ihr[oso]l[imitanus] obiit.
B	III	N	Dena sub aprili ... undena q[ue] fili.
C	II	N	Ambrosii epi. Dies egypt.
D	NON		It. i xpianor[um] ... Prima incensio lune paschalis. Ann[o] m xcvii
E	VIII	ID	Incipiunt aves cantare.
F	VII	ID	Epyphanii & xiiii mr. VII eligunt
G	VI	ID	Maximi cof.
A	V	ID	In Syrmio. VII uirginu[m] Spemani. II.
B	IIII	ID	Capiunt ...
C	III	ID	Leonis pp. ~~Vini ...~~
D	II	ID	Erkenbodonis epi. ...
E	IDUS		Ida comitissa bolonie ob.
F	XVIII	K	MAI. Tyburtii & Valeriani.
G	XVII	K	Donant assi.
A	XVI	K	Cesar augusti XVIII mr.
B	XV	K	Sol in tauru[m]. ...
C	XIIII	K	Ultim[us] t[er]min[us] paschalis. ... pasche ...
D	XIII	K	Hucusq[ue] a t[er]mino paschali ... a xii kl apl cu[m] p[re]dicto xx[mo] ...
E	XII	K	Victoris pp p[ost] petru[m]. Dies egypt.
F	XI	K	
G	X	K	Clericor[um] cc monachor[um] d.
A	VIIII	K	Georgii mr.
B	VIII	K	Alexandri & XXXIIII mr.
C	VII	K	Marci eu[an]g[eliste]. Letani maior. Ultim[um] Pascha
D	VI	K	Clete mr. & Sci Richarii p[res]b[yteri] ...
E	V	K	
F	IIII	K	Vitalis mr. Egressio noe de archa
G	III	K	Incipiunt claues t[er]minor[um] Pentecost.
A	II	K	Eupbi epi. que[m] sci ordinauit cl...

Aprilis sequitur septembriu[m].

Nox habet horas X. DIES VERO XIIII

Hebraice· SYVAN· Grece Artem

Reg XI

KL MAIVS HABET DIES XXX

Iniciū p̄dicationis ihu xpi dni nri;

IIII dies ueneris ante Ascens	XI	B	KL	MAI· Philippi & Iacobi aptor
		C	VI	Athanasii epi· — Est omni pagina luxerunt septima nigra·
V dies ante pent·	XIX	D	V	Invēt scē crucis· Alexādri & al' dies
	VIII	E	IIII	Scōr xl mart; C auē embolismū·
		F	III	
	XVI	G	II	Iohs i feruēd olei doliū miss ante portā latin
	V	A	NON	
		B	VIII	Macharii archiepi in gandauo;
Term pet	XIII	C	VII	Transt Andree apli & luce eug cōstatin
I· Pete c·	II	D	VI	Gord & Epimachi mr Transt s Nicolai b
S cdm rei or IIII tpr in ebd· pentecost·		E	V	
	X	F	IIII	Nerei· achillei· Pancracii mr
		G	III	Dedic ecclē s marie ad mr a Bonifacio p
	XVIII	A	II	
	VII	B	IDVS	
		C	XVII	IVNII In chio insula ysidori mr·
	XV	D	XVI	
	IIII	E	XV	Sol in geminos
		F	XIIII	Potentiane uirg Dūstani archiepi
	XII	G	XIII	Rome Basille uirg·
	I·	A	XII	
		B	XI	Autisiodoro helene uirg
	VIIII	C	X	Lingonis Desiderii epi & mr
Aluerig		D	VIIII	
	XVII	E	VIII	Vrbani pp & mr Estas oritur Dies
	VI	F	VII	Augustini epi anglor & XX II mr
		G	VI	
VI die or IIII tpr in pent	XIIII	A	V	Parisius sci Germani epi·
	III	B	IIII	Via tyburtina VII germanor — Quā cū Flace cōsul uellet accipere triduo inducias orationi uacans p triduū emisit spm
		C	III	
	XI	D	II	Petronille uirg Mai respōdit august

Nox habet horas VIII· Dies uero XVI·

R… XII

Hebr̄. Thaci · Grece Desoes ·

KL IVNIVS HABET DIES XXX ·

	E	KL		Iunii · Nicomedis mr̄
XIX	F	IIII	N	Marcelli et Petri et xl mr̄
VIII	G	III	N	Vltim̄ Ascensio
XVI	A	II	N	Eclypsis solis hora vi · Anno dcc lxiii · Ind. ii ·
V	B	NON		Bonifacii epi
	C	VIII	Id	Desinunt aues cantare; F. iii; luna xiiii
XIII	D	VII	Id	Hierusalem a xpianis obsessa ē anno m xc viiii
II	E	VI	Id	Translatio sc̄or Audoini · Medardi · Gildardi epor̄
	F	V	Id	Primi et Feliciani mr̄; Anno [illegible]
X	G	IIII	Id	Barnabe apli et xx mr̄ · Delfini dies egyp[illegible] — Iunii dena ligat · quindenaque [illegible] fatigat ·
	A	III	Id	
XVIII	B	II	Id	Basilidis · Cyrini · Naboris mr̄
VII	C	IDVS		Vltim̄ pentec̄
	D	XVIII	Kl	Iulii Rufi et Valeriani mr̄ ·
XV	E	XVII	Kl	Margarete uirḡ — Anno dn̄i mcxviii com̄ Baldeob [illegible]
IIII	F	XVI	Kl	dies egyp[illegible]
	G	XV	Kl	Rome cc lx ii mart · Sol in cancrū ·
XII	A	XIIII	Kl	Marci et Marcelliani mr̄
I ·	B	XIII	Kl	Geruasii et Protasii mr̄
	C	XII	Kl	Baini epi Tuen̄ · Solsticiū
VIIII	D	XI	Kl	Eusebii conf̄
	E	X	Kl	
XVII	F	VIIII	Kl	Vigilia
VI	G	VIII	Kl	Natiuitas s̄ Iohis baptiste ·
	A	VII	Kl	
XIIII	B	VI	Kl	Iohis et Pauli mr̄
III	C	V	Kl	
	D	IIII	Kl	Leonis pp̄ · Vigilia
XI	E	III	Kl	Aptor̄ PETRI et PAVLI · Hic [illegible]
	F	II	Kl	Comemoratio sc̄i PAVLI apti ; [illegible]

Iunius copar est Iulio — Marcialis apli [illegible]

Nox habet horas VI · Dies uero XVIII ·

Hebraice ABVL; Grece Panemos

KL IVLIVS HABET DIES XXXI·

XIX	G	KL		Iulii Saluii epi·
VIII	A	VI	N	Processi et Martiniani mr· (…anda …cha ne Rochasia)
	B	V	N	Transl s Thome apli de india ad Edissā urbē
XVI	C	IIII	N	Transl et ordinatio sci Martini epi·
V	D	III	N	
	E	II	N	
XIII	F	Non		
II	G	VIII	Id	Ingressus Petri apli Rome
	A	VII	Id	
X	B	VI	Id	VII· fres filiorum sce Felicitatis Ianuarius Felix Philippus Siluanus Alexander Vitalis Martialis
	C	V	Id	Transl Benedicti abb· hec fuit …
XVIII	D	IIII	Id	Iulii undecima lux denaque sternit ad ima
VII	E	III	Id	In affrica scorum cc martyrum· Dies egypt·
	F	II	Id	Dies caniculares incipiunt q st· LIIII;
XV	G	IDVS		Feria· VI· Luna XXIII· Hierlm franci capiunt uirtute potenti· Die XXXVIII
IIII	A	XVII	K	AVG· Transl s Bertini abb· Anno M XC VIIII·
	B	XVI	K	
XII	C	XV	K	Arnulfi epi· Sol in LEONEM·
I	D	XIIII	K	In thebaida s Arsenii monachi
	E	XIII	K	Wlmari conf· Margarete uirg
VIIII	F	XII	K	Praxedis uirg·
	G	XI	K	Marie magdal· Wandregisili abb· Dies egypt
XVII	A	X	K	Apollonaris epi et mr· rauennatis;
VI	B	VIIII	K	… sci iohis euuangeliste·
	C	VIII	K	Iacobi apli et Xpofori mr et Cucuphatis mr·
XIIII	D	VII	K	Transfiguratio dni in monte thabor·
III	E	VI	K	Sci VII dormientes: Maximianus· Malchus· … Constantinus· Serapion· Dyonisius· Iohannes·
	F	V +	K	Pantaleonis mr·
XI	G	IIII	K	Felicis· Simplicii· Faustini· Beatricis mr·
	A	III	K	Abdon et Sennis mr·
	B	II	K	Autisiodoro s Germani epi·

Nox habet horas VIII· Dies uero XVI

+ Anno M C XIIII V kl aug … flam… … apopte… plu… magis … facta e …

Hebrice · ELVL; Grece LOR.

KL AVGVST' HABET DIES XXXI:

Augusti prima parat' artem · secundaq; luna.

VIII	C	KL		AVḠ Ad uincula s̄ Petri & Machab	dies egyp
XVI	D	IIII	N	Stephani pape & mr.	
V	E	III	N	Stephani protomr. Gamal' Nicod' abib inuēc	
	F	II	N	Gertrudis comitissa ob. Anno M C XIII. Funes.	
XIII	G	NON			
II	A	VIII	Id	Sixti · Felicissimi · Agapiti mr.	
	B	VII	Id	Donati epi & mr.	
X	C	VI	Id	Cyriaci mr.	
	D	V	Id	Romani mr. Vigilia.	
XVIII	E	IIII	Id	Laurentii leuite mr.	
VII	F	III	Id	Tyburtii mr.	
	G	II	Id		
XV	A	IDVS		Ypoliti sociorumq; ei' mr.	
IIII	B	XIX	KL	Sept. Eusebii conf Vigilia.	
	C	XVIII	KL	Assuptio scē MARIĘ uirg	
XII	D	XVII	KL	Arnulfi epi & cōf	
I	E	XVI	KL		
	F	XV	KL	Agapiti mr. Sol in VIRGINEM:	
VIIII	G	XIIII	KL		
	A	XIII	KL		
XVII	B	XII	KL	AVTVMNVS ORIT.	
VI	C	XI	KL	Timothei & Simphoriani mr.	Broker
	D	X	KL	Timothei & Apollonaris mr.	
XIIII	E	VIIII	KL	Bartholomei apti.	
III	F	VIII	KL	Hunegundis uirg.	
	G	VII	KL		
XI	A	VI	KL	Rufi mr	
XIX	B	V	KL	Hermetis mr Augustini epi.	
	C	IIII	KL	Decoll's Iohis baptiste · Sabine uirg	
VIII	D	III	KL	Felicis & Adaucti mr.	
	E	II	KL	Paulini epi.	

Nox habet horas X. Dies uero XIIII.

Prima dies lune augusti Letifi: minuitur.

Hebraice : TISRY . Gr Gorpeos

KL SEPTEBER HABET DIES XX[X]

XVI	F	KL	SEPTEBRIS · Prisci mr · Egidii conf ·
V	G	IIII	Antonini
	A	III	Tercia dissolidat septembris dena ...
XIII	B	II	
II	C	NON	Bertini . Alii ... XVI
	D	VIII	
X	E	VII	Euurcii epi ;
	F	VI	Nats marie Adriani
XVIII	G	V	Audoeni epi Gorgon mr
VII	A	IIII	
	B	III	Proti et Jacincti mr
XV	C	II	
IIII	D	IDUS	Maximi epi ;
	E	XVIII	Oct · Exalt sce crucis · corn cypr
XII	F	XVII	Nicomedis mr ;
I	G	XVI	Lucie et Geminiani
	A	XV	Lamberti mr ;
VIIII	B	XIIII	Sol in libra ·
	C	XIII	
XVII	D	XII	Equinoctium ;
VI	E	XI	Mathei euangliste ·
	F	X	Mauricii cu sociis suis sex milib; qngent...
XIIII	G	VIIII	Tecle uirg ;
III	A	VIII	Coceptio sci Johis baptist
	B	VII	Firmini epi et mr ;
XI	C	VI	
XIX	D	V	Cosme et Damiani mr ;
	E	IIII	
VIII	F	III	Dedicatio ecclę Michaelis ;
	G	II	Hieronimi pbri ;

Aureus numerus lunaris	Epacte In septb incipiunt
I ·	Nulla (XXX)
II ·	XI ·
III ·	XXII ·
IIII ·	III ·
V ·	XIIII ·
VI ·	XXV ·
VII ·	VI ·
VIII ·	XVII ·
VIIII ·	XXVIII
X ·	VIIII
XI ·	XX
XII ·	I ·
XIII ·	XII ·
XIIII ·	XXIII ·
XV ·	IIII ·
XVI ·	XV ·
XVII ·	XXVI ·
XVIII ·	VII ·
XVIIII	XVIII ·

Regul...
Sepemb
Octob
Noueb
Decemb
Januar
Febru
Mar
Aplis
Mai
Junius
Julius
Augt

Bledriac

Nox habet horas XII · Dies uero XII ·

Hebr. MARESVAN. Gr. yperberethios

KL OCTOBER HABET DIES XXXI

XVI	A	KL		Octobris. Remigii Bauonis et alior. cf.
V	B	VI	KL	Leodegarii epi et mr.
				Nona fit octobris luce tenui ... denaque probris;
XIII	C	V	KL	dies egypt.
II	D	IIII	KL	Eistach obiit ...
	E	III	KL	Rotbt chelis morit; Atrebas sepelit; Anno dni MCXI.
X	F	II	KL	
	G	NON		Marci pape.
XVIII	A	VIII	ID	Benedicte uirg.
VII	B	VII	ID	Dyonisii sociorumque ei et s. Richarii cf.
	C	VI	ID	Gereonis sociorumque ei CCC XVIII mr.
XV	D	V	ID	Venantii abb.
IIII	E	IIII	ID	Cypriani cu IIII milib; nongentis LX VI ...
	F	III	ID	
XII	G	II	ID	Calixti pp et s. Donatiani archiepi
I	A	IDVS		Colonie maurorum CCC LX martyrum
	B	XVII	KL	Nov. Momolem epi et CC LXX martyrum
VIIII	C	XVI	KL	
	D	XV	KL	Luce euangeliste. Sol in SCORPIONEM;
XVII	E	XIIII	KL	Concilium ... calixti pp ... V IX.
VI	F	XIII	KL	Marthe et Saule cu XI milib; uirginum
	G	XII	KL	Inuent s. AVDOMARI epi Antiochia obsessa
XIIII	A	XI	KL	Salome que ad sepulchrum dni uenit Dies egypt
III	B	X	KL	Seuerini epi colonie.
	C	VIIII	KL	
XI	D	VIII	KL	Crispini et Crispiniani mr et C LX VIII mr
XIX	E	VII	KL	Transl s. Amandi epi.
	F	VI	KL	Vigilia
VIII	G	V	KL	Aplor. Symonis et Jude
	A	IIII	KL	
XVI	B	III	KL	Scorum CC X martyrum.
V	C	II	KL	Quintini mr. ... Vigilia

Nox habet horas XIIII. Dies uero X.

Hebraice · CASLEU · Grece Dyos.

				NOVEMBER HABET DIES XXX
	D	K		NOVEMBRIS · Omnium sanctorum festiuitas ·
XIII	E	IIII		Omnium fidelium defunctorum commemoratio
II	F	III		
	G	II		Perpetue uirg · Antiochia capta est anno MXCV [Fer v luna]
X	A	NON		dies egypt
	B	VIII		Winnoci · conf · Leonardi conf [Quinta noctis membris et tercia plaga nouembris]
XVIII	C	VII		
VII	D	VI		IIII Coronatorum Seueri Seueriani · Carpofori [Victoriani]
	E	V		Theodori · mr
XV	F	IIII		
IIII	G	III		MARTINI epi Menne mr et · XX · martyr
	A	II		Missio sancti huius martini et curion
XII	B	IDVS		Bricci epi
I	C	XVIII		DEC
	D	XVII		Felicis epi cum aliis · XXX · mr ·
VIIII	E	XVI		Gregorii neocesariensis epi ·
	F	XV		Indictione iiii; Luna xxviii · Sol in Sagittari
XVII	G	XIIII		Concilium urbani pp clarmontis Anno D M XCVI ·
VI	A	XIII		
	B	XII		
XIIII	C	XI		
III	D	X		Cecilie · uirg ·
	E	VIIII		Clementis pape · HIEMPS oritur
XI	F	VIII		Chrysogoni · mr ·
XIX	G	VII		Caterine · uirg ·
	A	VI		
VIII	B	V		Maximi epi · Primus terminus aduentus dni ·
	C	IIII		A · V · kl dec · usque · iii · non · dies egypt
XVI	D	III		Saturnini mr · dec · ubicumque dnica dies Vigilia ·
V	E	II		ANDREE apli · euenerit · aduentus dni incitabit ·

Nox habet horas XVI · Dies uero VIII ·

Hebraice Thebeth · Grece Apyleos ·

KL DECEMBER HABET DIES XXXI ·

XIII	F	KL		DECEMBRIS · Eligii epi ·	
II	G	IIII	18		Prim' embot ·
	A	III	18	Vltim' t'min' aduent' dni ·	
X	B	II	18	Barbare virginis ·	Quart' embt ·
	C	NON			Delphin' orit' ;
XVIII	D	VIII	18	Nicolai archiepi ·	
VII	E	VII	18	Septima cu dena rapit ossa decebris hyera ·	Dies egyp
	F	VI	18	Cōceptio sce MARIE ·	
XV	G	V	18		Eli? ob.
IIII	A	IIII	18		
	B	III	18	Fusciani · Victorici · Gentiani mr ·	
XII	C	II	18		
I	D	IDVS		Lucie uirg · Iudoci [illegible]	
	E	XIX	K	IAN · Nicasii sociorumque ei' & sci Folquini epi ·	
VIIII	F	XVIII	K		
	G	XVII	K		
XVII	A	XVI	K	Lazari & marthe sororis ei' & · l · mart ·	
VI	B	XV	K		Sol in cap' cornu
	C	XIIII	K		
XIIII	D	XIII	K		
III	E	XII	K	Thome apli Solsticiu ·	Vent' magi' anno domini m c xviii [illegible]
	F	XI	K	Thelesphor' papa p' s petru vii constituit ut nocte nat dni miss celebrarent · & gla in excelsis do hora sacrificii ab omnib; canerent ;	
XI	G	X	K		
XIX	A	VIIII	K		Vigilia
	B	VIII	K	Natiuitas dni · & dcc uirginu mr	
VIII	C	VII	K	Stephani protomartyris ·	
	D	VI	K	Johis euangeliste ·	
XVI	E	V	K	Scor innocentu mr ·	
V	F	IIII	K		Sunt in anno
	G	III	K		ebd LII ·
XIII	A	II	K	Siluestri pape ·	Dies CCCLXV ·

Nox habet horas XVIII · Dies uero VI ·

CHRONICA YSIDORI DE V ETATIBUS

nongentesimo trigesimo
Anno ab orbe condito DCCCXXX. adā mortuū
millesimo ducentesimo sexagesimo vii
Anno ab orbe cōd̄ M CC LXVII. Enoch gen̄ matusal
miliario secdo ducentesimo xl ii.
Anno ab orb cōd̄ II CC XLII. uenit diluuiū et omīs pdi
miliario tcio centesimo octogesimo .iiii.
Anno orbis cōditi III C LXXXIIII. Tharā genuit abrahā
miliar̄ .iii. ducent̄ octogesimo .iiii.
Ano orb cōditi III CC LXXXIIII Nin rex regnauī babilo
mil tcio quingentesimo xl v
Anno orb cōd̄ III D XLV. Ioseph dn̄abat̄ tr̄ egypti.
miliario .iii. septingentesimo uicesimo
Anno orb cōd̄ III DCC XXVIIII. Moyses hebreoꝝ dux fuit
miliario quarto uicesimo .iiii.
Anno orb cōd̄ IIII XXIIII. Troia capta est
mil quarto centesimo uicesimo .iiii.
Anno orb cōd̄ IIII CXXIIII. Saul Samuel et omerus fuer
mil quarto cētesimo sexagesimo .iiii.
Anno orb cōd̄ IIII C LXIIII. Dauid regnauī karta go cō
mil quarto ducentesimo .iiii.
Anno orb cōd̄ IIII CCIIII. Salomō teplū dn̄i edificauī
mil quarto quadringētesimo quinquagesimo iiii.
Anno orb cōd̄ IIII CCCC LVIIII. Roma conditur.
mil quarto quingentesimo nonagesimo viii.
Anno orb cōd̄ IIII D XCVIII. Nabugodonosor Iudeā et
mil quarto septingentesimo xii
Anno orb cōd̄ IIII DCC XII. Iudei liberant̄.
mil quarto octingentesimo sexagesimo viii.
Anno orb cōd̄ IIII DCCC LXVIII. alexand̄ ihrtm cepi
miliario quinto ducentesimo xii
Anno orb cōd̄ V CCXII. Iulius cesar rome regnauit
mil quinto ducentesimo xvii
Anno orb cōd̄ V CCXVII Octauian̄ regn̄ Xps nat̄e
quinquies milies ducenti
Anni ab orbe cōdito usq; ad xpm̄ V CC XVII

PRIMA ETAS MUNDI. XIX

Ab adam usq; ad enoch sunt anni M CC LXVII
Ab enoch usq; ad ortū noe sunt anni CCC LXXV.
Ab ortu noe usq; ad diluuiū st̄ anni DC; Seda etas
A diluuio usq; ad heber sunt anni D LXI.
Ab heber usq; ad Abrahā st̄ anni CCC LXXXI; Tcia etas
Ab abrahā usq; ad moysen st̄ anni D XLII.
A moyse usq; ad euersionē troie st̄ anni CCC.
Ab euersione troie usq; ad dauid st̄ anni CXXX; IIII ta e
A dauid usq; ad Romulū dū Romā cond̄. anni CC XCVI
A cond̄ Rome usq; ad captiuitatē iudeoꝝ. anni CC XV
A captiuitate usq; ad Brutū. anni LXXXVII. V ta etas
A bruto usq; ad Augustū. anni CCCC LX
Ab augusto usq; ad xpm̄. anni XLII; VI ta etas.
Suma annoꝝ ab adā usq; ad xpm̄ V. CC. LVII;

Etas aliquando pro VII annis dicit᷑. ſicut dicunt᷑
ſex etateſ unius hominiſ. Aliqdo ętaſ. quinquaginta anni
Aliqdo tēp' uitę hominiſ a natiuitate ſua uſq; ad mortē. Aliq-
do pro ſex milib; ſex ętateſ dicunt᷑. Prima ętaſ ab adā uſq;
diluuiū. Scđa: a diluuio uſq; ad abrahā. Tcia ab abrah uſq;
ad dauid. Quarta a dauid uſq; ad tranſmigrationē babylonis
Quinta a tranſmig bab. uſq; ad xp̄m. Sexta a xp̄o uſq; ad iudiciū;
Vnde yſidor' dic̄ Sexta ętaſ quę nc̄ agit᷑ uſque q mūd' finiat᷑; cui'
tēp' ſoli dō eſt cognitū. Aetaſ ḡ dr̄ etiā totiu tēp' uitę p̄ſentiſ
ab initio uſq; ad finē. Inde yſidor' dic̄ Aetaſ ppetua ē. cui' nec
initiū neq; extremū neſcit᷑. Itē alia diffinitio. Aetaſ ē. qđ de
multiſ ſclis inſtruit᷑. & dicta ē ętaſ quaſi ęquitaſ. hoc ē ſimilitu-
do ęui. Nā ęuuſ dict' ē greco uocabulo eonas qđ ap̄ grecoſ
aliqdo p ſclo. aliqdo pro ętno ponit᷑;.

DE SECVLO.

Seculū nom̄ ē cōpoſitū. hoc ē ab illo uocabulo qđ eſt ſex. &
alio nomine qđ ē cult'. Inde ſclm dr̄ a ſeno cultu qa p ſex
ętateſ mūdi uita humana colit᷑. Sclm autē uocat᷑ totū p̄ſenſ
tēp'. & ſclm ſequendo dr̄ eo qđ conſtę intrib; tēporib; p̄ſentiſ ſcli que
dicunt᷑ p̄ſenſ. p̄teritū. & futurū. Vnūqdq; tēp' de hiſ aliud tēp'
ſequit᷑ ut p̄ſenſ. p̄teritū. & futurū. Preſenſ ſequit᷑ Inde yſidoruſ
dicit. Scła dicta ſt. eo qđ ſequant᷑ abeuntib' eni aliiſ ſeculis
alia ſuccedunt.

DE MVNDO.

Munduſ duob; modiſ dict' eſt. hoc eſt a munditia ſiue
a motu. Quare ḡ mund' a munditia dicat᷑. auguſtin' oſtendit
dicenſ. Mūd' a munditia nom̄ accepit. quia unaquaq; reſ &
unaquaq; creatura in principio uerbo dnī creata & ab aliiſ
ſegregata ad mūdū apparuit. hoc ē apta & clara. Siue
mūd' ſicut yſidor' dic̄ a motu dr̄. quia mundi elemta ſemper
in motu ſt. ut cęlū. & aer. ſol. & luna. & om̄ia ſidera
& mare. & flumina. & tempora. & dieſ. nocteſq; & anni.
ſemp in motu ſunt. Quib; elementiſ ut ait yſidoruſ
nulla requieſ conceſſa eſt;

PRIMA ETAS CÕTINET IN EXORDIO SUI CREATIONE MUNDI

Primo die Ds in lucis nõe anglos cõdidit · S
die · In firmamti appellatione celos cõdidit Tertio d
aquaru specie & t͞ra cõdidit · Quarto die · Sole & lu
& stellas cõdidit · Quinto die · animãtia ex aqs cõdi
Sexto die · animãtia t͞re & adã cõd · Septimo · requieuit

ducentesimo tricesimo
ADA genuit Cain & Abel · Ite anno CC XXX · genuit S
Post hos · genuit ada XXX^ta filios · & XXX^ta filias ;·

nongenti triginta
Oms anni adam · DCCCC · XXX · GENEALOGIA filio

ducentesimo quinto / nongenti
Seth anno CC V · gen Enos Oms anni Seth DCCCC

centesimo nonagesimo / octingenti
Enos anno C XC gen Cainan Oms anni enos DCCC

centesimo sexagesimo quinto / nongenti
Cainan anno C LX V gen Malaleel Oms anni cainan · DCCCC

sexagesimo quinto / octingenti nonag
Malaleel anno LX V · gen Jared Oms anni malal DCCC · XC

centesimo sexagesimo quinto / nongenti sexaginta
Jared · anno C LX V gen Enoch Oms anni Jared DCCCC LX

centesimo sexagesimo quinto / Rapt quadringenti sexaginta
Enoch anno C LX V gen Matsalan Oms anni enoch CCCC LX

centesimo septuagesimo septimo / nongenti sexaginta
Matsala anno C LXX VII · gen Lamec Oms anni matsal DCCCC LX

centesimo octogesimo secundo / septingenti septuaginta
Lamech anno C LXXX II · gen NOE Oms anni lamec DCC LX

quingentesimo
Noe aute anno D · gen Sem & cham & Japhet · cepit
edificare archam · & anno C consummauit eam ;·

centesimo / trecentorum
Archa autem CCC cubitor longa & quinquaginta lata ·

triginta / nongentorum
XXX alta cubitor fuerunt · & e ducta · DCCCC cubitor e

SCDA ETAS EILIOS NOE CÕTIN

trecentis quinquaginta / nongenti quinq
Noe p diluuiu uixit annis CCC L · Omnes anni noe DCCCC
Sem filiu noe ut hebrei asserunt · fuit melchisedech rex
salem & prim pontifex · benedixitq: illi ds · qui obtulit pan
& uinu abrahe regresso a cede regu · Tradt etiam hebrei

triginta
Sem supputasse abnepote suu abrahã annis XXX · V · hoc m

tos / ta
Eo nãq: tpre q ortus e abrahã · habuit Sem CCC · XC ann
q ita supputant ; Anno sedo p diluuiu · cum Sem · C

Ab ortu noe usq: ad ortu sem · Anni D · Ab ortu sem usq: ad ortu abrahe
anni CCCC Vixit Abrahã annis C LXXV · Vixit sem p abrahã annis XXX
tos · & Anni Vixit sem in sua etate mundi annis C lxuiiii obiit ;

Seth hic ... anni ii & ... dilun ... Ante dilunii ... DCCCC · LX · IX · Unde fit ...

... sem anno xxxvii genuit heber.
heber anno xxxiiii gen̄ phaleg. Phaleg anno xxx gen̄ Rau
Rau anno xxxv gen̄ Seruch. Seruch anno xxx gen̄ Na
Nachor anno xxxviii gen̄ thare. Thare anno lxx gen̄ abram
... anni abrahā clxxv. Hor(um) omniū supputa numerū & adde
annos xxxv q̄s supuixit Sem. & inuenies uite ei(us) annos ...
& supuixisse abnepotē suū abrahā ut dictū est. annis ...
Anni ... ccc ... & clxxv ... xxxv coplent annos ... Sem.
...misse ... ad tp̄s Xerxi(s) ... regis assyrior(um) ... & eū obisse ...
in ... etate anno c lviii. regnante Armanitre anno iiii ...

TERTIA ETAS REGES ASSYRIOR(UM) CEPIT

Ninus (filius Beli) rex babylonie q̄ edificauit niniuen ciuitatē. rex assy-
rior(um) principatū & dnātū regior(um) i oriente p̄mi(us) tenuit annis lviii.
cui(us) imperii anno xlii. nat(us) est abrahā. Semiramis uxor fuit nini.
Semiramis p(ost) mortē nini regnauit annis xlii. que ethiopiā suo
adiecit impio. & babyloniā muris āplauit turrib(us) muniuit.
Zamias filiu(s) nini regnauit annis xxxviii. Quo regnante
Sedoma. gomorra. Adama. Seboim. Segor tp̄r loth perierunt.
Arrius regnauit annis xxx. Eo tp̄r abrahā genuit Isaac. Egyp
tus que sc̄ de astrologie tradidit. Tē argiuor(um) regnū cepit.
Aralius regnauit annis xl. Tē Isaac genuit Iacob. & esau. Esau ... Raguel.
Raguel gen̄ Zareth. Zare gen̄ Iob. Vnde Iob ab abrahā quint(us) est.
Xerxes (Baleus) regnauit annis xxx. Tē Abrahā morit(ur). Inachus argis regnauit.
& Foroneus in egypto rex fuit. Hic primū argiuis leges ...
Armanitres regnauit annis ...
tē Sem morit(ur) ... anno xi...
Belochus regnauit annis l...
& tē in achaia uenit dilu...
Balchus regnauit annis l...
ad eū pat(er) ei(us) & xi filii...
Beniamin. Dan...
Tē troia condita...
Anserunt filii ...

abrahā obiit anno ...

ass Aladeſ regnauit annis XXXII tē Iacob morit̃ …

ass Mamit regnauit annis XXX tē Ioseph morit̃ & Ophis rex egyptiorum regn…

ass Machaleus regnauit annis XXX tē Argis Triasius regnauit tē Atlans fuit astro…

ass Sferus regnauit annis XXX tē ethiopes iuxta egyptum cōsederunt & Amonopis rex e…

ass Mamilius regnauit an XXX tē Moyses natus fuit. In egypto Orus regnauit tē & …

ass Sparetus regnauit an XL; tē in egypto Censeros regnauit; & Argis Cycrops Regnum Athe…

ass Aschatados regnauit annis XL. Cuius anno VIII. Pharaone regnante in egyp-
to, Moyses prodigiis insignibus filios isrl de egypto eduxit uidelicet
sexcenta milia & mille. & nongentos XXX absque paruulis & mulier…
quos pharao cum exercitu suo persequens perit in mari rubro. tē Aaron

ass Amyntas regnauit annis XLV. tē Moyses morit̃ & Iosue dux hebreorum cōstitu…
& eleazar pontifex efficit̃ tē Argis Danaus & grecis regnauit & Erictonius

ass Belochus regnauit annis XXV tē Gothoniel iudex in hebreorum fuit & Finees pont…

ass Belloparès regnauit an XXX tē Aoth iudex isrl fuit & in thessalia fuit dilu…

ass Lampridos regnauit an XXVII tē Deborra prophetissa isrl iudicauit annis X…
tē & argiuorum regnum defecit. Tē & Apollo medicus claruit. & Tyrus cō…

ass Pannias regnauit annis XLV. tē Gedeon isrl iudicauit tē …
& Pycus rex primus in italia fuit tē & Mercurius deus gentilium fuit.

ass Sosarmus regnauit annis XX. tē Abimelech & Thola isrl iudicabant; & tunc
exortum est regnum amazonum. & tē Priamus erat in troia.

ass Tautanes regnauit annis XXXII tē Paris alexander helenam rapuit &
troia subuersa est anno ab orbe cōdito IIII … tē Eneas uenit in italia

ass Teutheus regnauit an XL. tē Samson isrl gubernauit & Aschanius filius Enee
Albam cōdidit tē & Heli sacerdos fuit tē & archa capta est.

ass Tyneus regnauit annis XX… tē Samuel propheta & Saul in rex isrl fuit & Siluius
filius Aschanii in italia regnauit tē … Omerus philosophus fuit.

MEDORUM REGES

…x iudeorum fuit. & kartago…
…lomon rex isrl & per VII…
…luii italie regnauit;
…larus filius; & …pitus
…uitas cōdita est;
…morit̃ & regnum eius …
filius Egypti regnauit
… tē in …
… illum que ex ea …

Ophratheus regnī annis XX. Tē Iosaphat in parte iudeę regnī & Achab & Iezabel
regnavit ... Helias pp̄ha claruit & Italię capetus filius capis regnavit;
Ophratanes regnī annis L. Tē Ochozias & Ioram regnabant in isrl. & Italię
tyberinus filius capeti regnavit. Tē Helias raptus est & Heliseus in loco eius fuit;
Acrazapes regnī annis XLII. Tē Ioas & Amasias regnabant in isrl & Italię
Agrippa filius tyberini regnavit Tē Heliseus pp̄ha moritur;
Thonos (sardanapall) regnī annis XX Tē Ozias & Azarias regnabāt in isrl & Italię
Auentinus filius agrippę regnavit Tē olympiades agvei constituntur;
HIC ASSYRIORUM REGNI PRINCIPATUS MINUIT & MEDORUM REGNUM CREVIT
Arbaces regnavit annis XXVIII. Tē Ozias adhuc in iudea regnavit
& Italię palatinus filius auentini & macedonię caramus I regnavit;
Sosarmus regnī annis XXX. Tē Ioatham in iudea & Italię numitor filius
palatini regnavit Iste numitor genuit Iliam matrē Remi & Romuli
Ilia autē de stirpe Enee ut dicitur descendisse creditur sic inferius demonstratur;
Eneas genuit Ascanium. Ascanius genuit Silvium. Silvius genuit Latinum
Latinus genuit Clarum. Clarus genuit Epytum. Epytus genuit Capim.
Capis genuit Capetum. Capetus genuit tyberinum. tyberinus genuit Agrippam
Agrippa genuit Auentinum. Auentinus genuit Palatinum. palatinus genuit numitorem
Numitor genuit Iliam. Ilia autem uno partu Remum & Romulum ut dicitur de marte
Madius rex medorum regnī annis XL. Tē Achaz in iudea & Ezechias in isrl regnī
Tē Amos. & Isaias. & Micheas & Osee & Ionas prophetaverunt. Eo tempore
captiuitas X tribuum filiorum isrl a Senacherib idest Salmanasar rege chaldeorum facta est Tē Romulus Romā ędificare cepit anno ab orbe condito
IIII XC II & ab euersione troię anno CCCC XIIII. Tē ezechie ... manasses ... in iudea regn.
Cardicas regnī annis XIII. Tē adhuc in iudea Ezechias regnavit Romę
uero Numa pompilius secundus rex regnavit. Tē & Sibilla claruit ...
Deioces regnī annis LIIII. Tē Manasses in iudea regnavit sed ductus est in babylonē
Tē Rome Tullus hostilius tertius rex regnavit & census ī rome agit.
Fraortes regnavit annis XXIIII. Tē Iosias in iudea & philippus ī macedonia regnī
Tē Rome Ancus marcius quartus rex regnavit Tē Thales philosophus fuit;
Cyaxares regnī annis XXXII. Tē Ioachim in iudea regnī & Daniel & Ananias
& Azarias & Misael ducti sunt in captiuitatē a Nabogodonosor rege babilonis
Romę Tē Tarquinius priscus quintus rex regnavit
Astyages regnī annis ... XVIII Tē Sedechias rex ... prophetantibus Hieremia &
Ezechiele sub Nabogod tenetur captivus in babilonē anno ab ędificatione
... Romę Tē Servius tullius sextus rex regnavit.
... REGNI PRINCIPATUS MINUIT & PERSARUM CREVIT REGNUM
... BABYLONIS FACTA EST CYRO REGNANTE

Summa ab orbe condito usque ad ... IIII ... VI

QUI REGES PERSARUM & TEMPORA SIMUL CONTINET

Cyrus rex persarum regnauit annis xxx qui babyloniam subu-
ertit & templum domini hierusolimis reedificauit & quinquaginta
milia iudeorum in hierusalem regredi precepit. Tunc lucius rex vii romanorum
pers. Nabugodonosor secundus cambises dictus filius cyri regnauit annis viii.
Hic babylonem in egypto condidit. Sub quo iudith historia scri-
pers. Darius regnauit annis xxxvi. Eo regnante Rome a septem
predictis regibus videlicet a Romulo qui regnauit annis xxxvii & a
vii Numa pompilio qui regnauit annis xliii & a Julio hostilio qui regnauit annis x
Re & a marco ancio qui regnauit annis xxv & a prisco tarquinio qui regnauit annis xxxv
ges & a seruio tullio qui regnauit annis xlii & a lucio tarquinio qui regnauit annis xx iiii
Ro regnatum est annis ccxl. Postea romani consules habere ceperunt
ma nam regnante dario consules rome fuerunt. Brutus. Colatinus tarquinius. Valerius
norum publicola. Lucretius. Oratius puluinus. Largius lucius.
pers. Xerxes filius darii regnauit annis xx. Tunc esdras & neemias cum iudeis
uenientes in hierusalem legem incensam & templum domini renouauerunt.
Tunc Rome consules mamercus emilius. Furius camillus. Tytus quintius. Lucius m-
nilius. Gaius sulpicius & valerius papirius fuerunt.
pers. Artaxerxes machir regnauit annis xl. Tunc iudas pater iohannis ibi pontifex fuit
& Rome consules tytus ueturius spurius postumius appius claudius Quintus
fabius. Cornelius. Rufinus iulius fuerunt. Tunc ypocras & socrates fuerunt.
pers. Darius nothus regnauit annis xviiii. Tunc romani leges solonis exporta-
uerunt. Ibi tunc consules valerius leuius Publius sulpicius Decius manlius fuerunt.
pers. Artaxerxes mnemon qui ab hebreis assuerus dicitur regnauit annis xl. Tunc
plato & pytagoras & dyogenes fuerunt & consules rome Fabricius honestus
cornelius lentulus Curius dentatus qui iiii elefantos romam perduxit & fab-
ius licinius. Claudius canna Quintus culnius Fabius pictor fuerunt.
pers. Artaxerxes ochus regnauit annis xxvi. Tunc iohannes filius iude sacerdos
summus fuit in hierusalem. Eo tempore Alexander magnus natus est. Tunc autem consules fuer-
unt consules romani Atilius regulus appius claudius Quintus fuluius Valerius
maximus. Duellius cornelius scipio aquilinus. Mallius uulsio fuerunt.
pers. Xerxes filius ochi regnauit annis iiii. Tunc pyrrus rex epyrotarum romanos
Rome consules Atilius regulus. Seruius fuluius. Seruilius
Philippus pater alexandri magni regnum adeptus ...

uictoriā in thebanos & lacedemonios exercuit · Rome cōsules tunc
Sēpniu blesus · Cecliu metellus Furiu placidus Claudiu pulcher fuerunt ;
Darii xerxi filiu · regnauit annis VI quē magnus alexander occidit Rome
cōsules Lutaciu catulus · Postumiu albinus Aulus mal · Corneliu lentulus erant
Alexander magnus · regnauit annis xii · qui fere totū oriente obtinuit Rome Papyr
Flauiu flacco · Malliu torquatus Attiliu uulsco Juniu albinus · Fuluiu centumalus
luciu emiliu · Fabiu historicus · Claudiu metellus · Corneliu scipio Minuciu ruf erant
Ptolomeus largi filiu · alexandrie regnauit annis xl tē ihrlm princeps sacerdotū Adonias & symon
filius eius erat machab lib · i cōscrib · Rome cōsules Pōpeius corneliu tyberius
sēpniu · Flāmineu · Fabiu maximus · Emiliu paulus Varro Duo scipiones · (erant
claudiu metellus Valeriu leuinus Tytus māliu Sulpici marcellus · Scipio affricanus ·
Ptolomeus philadelfus · regnauit an xxxviii · tē ihrlm pōtifex eleazarus erat &
onias filius eius post eū · tē & lxx interpretes · tē Rome cōsules tytus quinctius
Aquiliu glabrio · Corneliu albinus · Luciniu dux · Aniciu pretor Maliu censoriu ·
Ptolomeus euergetes · regnauit an xxvi · tē ihrs filius syrach librū sapientie fecit & manas
ses sacerdos iudeorum fuit Rome cōsules Manliu scipio Publiu imperiticius ·
Cecliu metellus Mūmiu destructor Quintus popeius · hostilian mancinus ·
Ptolomeus Philopator · regnauit an xvii tē rome cōsules Plicianus crassus & pinna celius Cas
siu lōginus Domiciu clauinus Muciu sceuola ; Scipio tē hanibali occurrit ;
Ptolomeus Epyphanes regnauit an xxiiii tē machabeorum martyres & lib machab ii fact ē
cōsules R · calpurniu bestia · Mariu Iugurtha Rutilius · cepio nobilis fuerē ;
Ptolomeus Philometor · regnauit an xxx · tē macedoniū rex pseudo erat tē antiochi sacerdos
ihrlm erat tē cōsules R · Gneu pōpei · Corneliu silla Gneius octauius ·
Luciu corneliu Corneliu cinna · Norbanus · Mariu marii filiu fuerunt ;
Ptolomeus Phiscon sother · Antipatrus regnauit an xvii · tē ionathas filius iude ihrlm pōtifex et Iohs filius
symonis dux iudeorum erant & Antiochus in iudeā dux exercitū · Rome cōsules
Papiu carbo Memiliu lepodius · metellus pius Semboniu Seruiliu cōconius ·
emiliu lepidus liciniu lucullo Maurdiu cota Aufidiu orestes Corneliu lentulus ·
Ptolomeus Alexander · regnauit an x · tē pōtifex ihrlm Aristobolus fuit Rome tunc
Ponpeius fortissimus pretor fuit · & Rutiliu cōsul ; ROMA capta est ...
Ptolomeus Dyonisius · regnauit an xxx · Tē alexander iudeorum rex ultimus regnauit & hircanus
eius filius post ipsum · Qui Antigonus nepos eius herodes cōsules ... tē ...
regnū iudeorum obtinuit Rome tē cōsules Lucullus fortis · ... pōpeius ·
Metellus creticus · Tulliu cicero · Sergius catilina · Juliu sillanus · ...
Antoniu · Corneliu scipio · corneliu faustus · Cato ... · Duo bru...
Iuliu cesar cōsul annis x · Ita rome regnatū ē a cōsulibus annis ...
Iuliu gaius cesar primus singulare imperiū obtinuit annis VI Qui
interfecto : Octauianus augustus regnauit annis LVII ; Cui ...
anno xlii : XPS natus est & Anno ... regni ... herodes xx...
Indictione iiii ... ciclo ... xviiii cycli ...

Regnante aug ... anno viii : facta est prima indictio

... nat est. ī4 ... copleta est ... IIII indict 10 a p̄ma ... q̄ ceſ ſomg ic...

ANNI DNI · VI · ETAS

I Ihs xps in bethlem nat e
II anno ceſaris octauiani
III Auguſti xlii · Olympiadis
IIII anno c̄ .. iii; a reedifi
V catione templi · anno d x
VI & a Salomon · I · xxvii ·
VII & a moyſe anno I · d · vi ·
VIII & ab Abraham · anno II · xi
VIIII & a diluuio II decc xxi ·
X & ab adā · v̄ · cc · lviii ;
XI Secūn ū geneſim & aſ
XII fricani ſupputatione · in
XIII ueniuntur · v̄ · cc lviii ·
XIIII ... & Joseph requiebāt ī ihrl̄m
XV Hic incipiunt indictionum ordin in ihrl̄m
XVI & xii ſup ſep iūgut omnib; ordinib;
XVII indictionū integras uſq; ad annū
XVIII de q̄ queris & indictione illius anni
XVIIII reddita . annū dnī inuenies;
XX Tyberius ſeds ab augusto ·
XXI Quarta indictione ſcdm dionisiu
XXII nat est xps · & i ſcdo anno decennouē
XXIII nalis cycli & in xviii lunaris cycli
XXIIII & v concurrentes erant;
XXV Summa annos dnī ... in
XXVI ... i p̄ſenti · & his adde re
XXVII ... illos ... anno
XXVIII qui paſſ ... de indictione
XXVIIII qua nat ... & totā hanc
XXX ſummā partire p xv · & q̄t re
XXXI ... indictio in
XXXII in p̄ſentis · Si nichil remāſerit ·
XXXIII xv eſt indictio ·
XXXIIII ... epacte ...
XXXV ... adde · xi · & ſt xxii ·
XXXVI ... xvii iunge xi · & ſt
XXXVII ... xxviii · ... xxx · & tres
... p epactis ſequentib;
Sic ... ;

XXX Ihs ... & ...
XXXI ... baptiz
XXXII P... ... ſ ...
XXXIII Xps paſſ ... viii kl apr
XXXIIII & Reſurrexit vi kl apri
XXXV & aſcendit iii id mai.
XXXVI miſit apſtis paracletū
... idus mai
...

XXXVIII
XXXVIIII Petrus ...
XL
XLI Gallicula regn · iii ·
XLII Pilat ſeſe interfecit
XLIII Ind II
XLIIII
XLV Claudius · iiii
XLVI Cecl Petrus ... romā
XLVII Claudius uenit i britāni...
XLVIII Fames a pphtis p̄dicta ...
XLVIIII
L Marc euāgliū ſcripſit ...
LI XXX iudeoz i ihrlm ...
LII
LIII Philipp aplſ tranſiit
LIIII
LV
LVI
LVII
LVIII Ind Paul romā ...
LVIIII Nero · v ·
LX
LXI
LXII Iacob apl paſſ
LXIII Itē Lazar mortu ...
LXIIII
LXV
LXVI Marc euāgliſta tranſiit
LXVII
LXVIII
LXVIIII Petrus & paul ...
LXX
LXXI ...
LXXII
LXXIII Ind Galba · vi · ...
LXXIIII C... ...
LXXV Ihrlm obſeſſa a vaſpaſi...
... ſub nerone ...

Lxxvi	Vaspasian' regn̄ · vii		C xiiii	
lxxvii			cxv	
lxxviii			cxvi	
lxxviiii			cxvii	
lxxx		ind	cxviii	
lxxxi	Cletus papa		cxviiii	
lxxxii			cxx	Alexander papa
lxxxiii			cxxi	
lxxxiiii			cxxii	
lxxxv	Tytus regn̄ · viii ·		cxxiii	Adrian' regn̄ · xii
lxxxvi			cxxiiii	
lxxxvii			cxxv ·	
lxxxviii	Domician' regn̄ · viiii ·		cxxvi	
lxxxviiii			cxxvii	Adrian' iudeos ab his ... expellit
xc			cxxviii	
xci			cxxviiii	
xcii			cxxx	Xystus papa. Cöc l̃m. Hic instituit ... lebrari ... ieiunium ante pascha ...
xciii	Clemens papa		cxxxi	
xciiii			cxxxii	
Xcv		ind	Cxxxiii	
xcvi	Dyonisius areopag. tras		cxxxiiii	
xcvii			cxxxv	
xcviii	Hieronim' s̄ transiit		cxxxvi	
xcviiii			cxxxvii	
C			cxxxviii	
C i	Iohes eugt sepelitur ·		cxxxviiii	
C ii	Anacletus pp. Cöc l̃m		cxl ·	Thelesphorus papa ·
C iii	Nerua regn̄ · x ·		cxli	
C iiii	Traian' regn̄ · xi ·		cxlii	
C v			cxliii	
C vi			cxliiii	Antonin' piu' regn̄ xiiii
C vii			cxlv	
C viii			cxlvi	
C viiii			cxlvii	
C x		ind	cxlviii	
C xi	Euaristus pp.		cxlviiii	
C xii			cL	
C xiii	Baptismu hibnesiu ... cuaristi pape ·		c li	Yginus papa

Clii		Cxc	
clii		cxci	
cliiii		cxcii	
clv	Pius papa. Indi	cxciii	
clvi		cxciiii	Eleut' papa
clvii		cxcv	
clviii	Cōcurrens prim' in principio	cxcvi	
clviiii		cxcvii	
clx		cxcviii	
clxi		cxcviiii	
clxii		cc;	Heliu' ptinax. xvi.
Indi clxiii		cci	Seuerus xvii.
clxiiii		ccii	
clxv		cciii	
clxvi		cciiii	
clxvii		ccv	
clxviii	Antoniu' uer'. xviiii.	ccvi	
clxviiii		ccvii	
clxx	Indi	ccviii	
Clxxi		Cviiii	Victor papa
clxxii		ccx	
clxxiii		ccxi	
clxxiiii	Anicet' papa.	ccxii	
clxxv		ccxiii	
clxxvi		ccxiiii	Cōcurrens prim'.
clxxvii		ccxv;	
clxxviii		ccxvi	
clxxviiii		ccxvii	
clxxx		ccxviii	Aureliu' antoniu' xviii
clxxxi		ccxviiii	Zepheriu' papa.
clxxxii		ccxx	
clxxxiii		ccxxi	
clxxxiiii		ccxxii	
clxxxv	Sother papa Ind	ccxxiii	Sabelliu' orit'
clxxxvi	Cōcurrens prim'.	ccxxiiii	
clxxxvii	[illegible] cōmod'. xv.	ccxxv	Marc' aureliu' xviiii
clxxxviii	Luciu' rex brit̄ missa ad pp. eleutheriu epla. [illegible] ei	ccxxvi	
clxxxviiii	cū regnu sui [illegible] bapti[illegible]	ccxxvii	Calixtus papa.

Ccxxviii	
ccxxviiii	
ccxxx	
ccxxxi	Aurelius alexand. xx̄ı̄.
ccxxxii	
ccxxxiii	Vrbanus papa.
ccxxxiiii	
ccxxxv	
ccxxxvi	
ccxxxvii	Poncianus papa.
ccxxxviii	
ccxxxviiii	
ccxl	
ccxli	
ccxlii	Cōcurrens prim⁹.
ccxliii	Fenix xi (ĕcĭt) reformat̄.
ccxliiii	Maxim⁹ xxi.
ccxlv	Antheri⁹ papa. — Ind
ccxlvi	
Ccxlvii	Gordian⁹. xxii.
ccxlviii	Anni⁹. m acō d io
ccxlviiii	Line impleť est
ccl	
ccli	
cclii	
ccliii	Ind — Philipp⁹ xxiii. xpian⁹. i
cclliii	
cclv	
cclvi	
cclvii	Fabianus papa.
cclviii	
cclviiii	
cclx.	Deci⁹ impi⁹. xxiiii.
cclxi	
cclxii	
cclxiii	Gallus xx v.
cclxiiii	xxvi.
cclxv	Galien. Valer. xxvii

Cclxvi	
cclxvii	
Ind — cclxviii	
cclxviiii	
cclxx	Cōcurrens prim⁹.
cclxxi	Cornelius pp̄.
cclxxii	
cclxxiii	Lucius papa.
cclxxiiii	
cclxxv.	Stephan⁹ pp̄
cclxxvi	Claudius xx viii
cclxxvii	
cclxxviii	Aurelian⁹ xxviiii
cclxxviiii	
cclxxx	
cclxxxi	
cclxxxii	Xystus pp̄ Dyon pp̄
Ind — cclxxxiii	Tacit⁹ Florian⁹ xxx.
cclxxxiiii	Probus xxxi
Cclxxxv.	
cclxxxvi.	S̄ alban⁹ pass⁹ in britannia
cclxxxvii	Felix pp̄
cclxxxviii	Carus xxx ii Gai⁹ pp̄
cclxxxviiii	
ccxc.	Diocletian regn̄. xxxiii
ccxci	Eutichian⁹ papa
ccxcii	Gaius papa
ccxciii	
ccxciiii	
ccxcv	
ccxcvi	
ccxcvii	
ccxcviii	Ind — Cōcurrens prim⁹
ccxcviiii	
ccc	
ccci	
cccii	Scā Thebeor. legio coronat̄ ma…
ccciii	Marcellin⁹ pp̄.

Ccc IIII		Ccc xlii	Cōstantin' interfecit. Constans
ccc v	Ind i	ccc xliii	
ccc vi		ccc xliiii	
ccc vii	Cōstancius imperat	ccc xlv	
ccc viii	annis xvi	ccc xlvi	
ccc viiii	Cōstancius in brit regnū	ccc xlvii	
ccc x	Cōstantin' filius helenę xxxii	ccc xlviii C	
ccc xi		ccc xlviiii	
ccc xii	Marcellus pp	ccc L	
Ind i ccc xiii		ccc Li	Marcus papa.
ccc xiiii		ccc Lii	
ccc xv		ccc Liii	Julius papa
ccc xvi		ccc Liiii	Cōcurrens primi
ccc xvii	Eusebius pp	ccc Lv	
ccc xviii		ccc Lvi	
ccc xviiii		ccc Lvii	
ccc xx	Ind i	ccc Lviii	
ccc xxi	Martinus sabarie natus ē.	ccc Lviiii	
ccc xxii		ccc Lx	
Ccc xxiii		Ccc Lxi	
ccc xxiiii	Melchiades pp	ccc Lxii	
ccc xxv		ccc Lxiii	
ccc xxvi	Cōcurr pri	ccc Lxiiii	
ccc xxvii		ccc Lxv	Apostata ē iulian' xx
ccc xxviii	Siluest scs pp qui cōstātinū	ccc Lxvi	Liberius pp
ccc xxviiii	filiū helenę baptiz.	ccc Lxvii	Iouianus xxxvii
ccc xxx		ccc Lxviii	Valentinian' xxxv
ccc xxxi	Constans puehit ad imperiu	ccc Lxviiii	
ccc xxxii		ccc Lxx	
ccc xxxiii		ccc Lxxi	
ccc xxxiiii		ccc Lxxii	Felix papa.
ccc xxxv	Cōstantin' magnus obiit Ind v	ccc Lxxiii	Damasus pap
ccc xxxvi	cui successerunt filii ei' cō	ccc Lxxiiii	
ccc xxxvii	stantin' & constans	ccc Lxxv	Martin' ordinat' ep̄s
ccc xxxviii		ccc Lxxvi	S Germani' nat in
ccc xxxviiii		ccc Lxxvii	
ccc xl	Cōstantin' cū fre impat	ccc Lxxviii	
ccc xli		ccc Lxxviiii	Valens xxxviiii

ccclxxx	Ind.	Ccccxviii	Augustinus eps claruit.
ccclxxxi	Saxones i britānia uenī	ccccxviiii	Faramundus in francia
ccclxxxii	S. Germanus pdic britān	ccccxx	
ccclxxxiii	Cōcurr pmi	ccccxxi	
ccclxxxiiii		ccccxxii	
ccclxxxv		ccccxxiii	Zosimus papa
ccclxxxvi		ccccxxiiii	Bonifacius pp
ccclxxxvii		ccccxxv	Archadius xl iiii.
ccclxxxviii		ccccxxvi	
ccclxxxviiii		ccccxxvii	Celestinus papa
cccxc		ccccxxviii	
cccxci	Syricius pp.	ccccxxviiii	Clodius regnat pmus rex francorum
cccxcii		ccccxxx	
cccxciii		ccccxxxi	
cccxciiii		ccccxxxii	
cccxcv	Gratianus xl. Indic	ccccxxxiii	
cccxcvi		ccccxxxiiii	
cccxcvii		ccccxxxv	Xystus papa.
cccxcviii		ccccxxxvi	
Cccxcviiii		Ccccxxxvii	honorius xl. v.
cccc	S. Martinus transiit.	ccccxxxviii	Cōcurr pmi
cccci	Maximianus xl primi.	ccccxxxviiii	Meroveus ii rex francie
ccccii		ccccxl	
cccciii		ccccxli	
cccciiii		ccccxlii	
ccccv	Anastasius papa	ccccxliii	Leo papa
ccccvi	Valentinianus xl ii.	ccccxliiii	
ccccvii		ccccxlv	
ccccviii	Innocentius pp.	ccccxlvi	
ccccviiii	Roma a gothis fracta e;	ccccxlvii	Theodosius minor xl vi.
ccccx	Cōcurr pmi. Indi	ccccxlviii	Scotti a britannia expulsi sunt. Deinde britones a Hengesto
ccccxi	Britani cēsu romę n ded.	ccccxlviiii	saxone [illegible] ducibus [illegible] a regno expulsi [illegible]
ccccxii	Attila gallia uastat	ccccl	
ccccxiii	[illegible]	ccccli	
ccccxiiii	Theodosius xl iii.	cccclii	
ccccxv		ccccliii	
ccccxvi		cccclilii	
ccccxvii		cccclv	

Cccclvi		Ccccxciiii	Côcurrentes prim'
cccclvii	Morouec ob	ccccxcv	
cccclviii	Hildric iii rex francie	ccccxcvi	Anastasius Symach'
cccclviiii		ccccxcvii	Clodoueu a scō Remigio bap[illegible]
cccclx		ccccxcviii	
cccclxi		ccccxcviiii	
cccclxii		D	[illegible]
Ind cccclxiii		Di	
cccclxiiii	hylarius papa	Dii	
cccclxv		Diii	
cccclxvi	Côcurrentes prim'.	Diiii	
cccclxvii		Dv	
cccclxviii		Dvi	
cccclxviiii	[illegible] rex [illegible]	Dvii	
cccclxx	Simplicius pp. Ind	Dviii	hormisda papa
cccclxxi		Dviiii	
cccclxxii		Dx	
cccclxxiii		Dxi	Clodoueu' ob
cccclxxiiii		Dxii	lotharius fil clod' regn v
Cccclxxv		Dxiii	
cccclxxvi		Dxiiii	
cccclxxvii	Ella rex i anglia brit occ[illegible]	Dxv	
x cccclxxviii		Dxvi	
cccclxxviiii	Marcian' xl vii	Dxvii	Childeric [illegible]
cccclxxx	[illegible]	Dxviii	
cccclxxxi	Hilderic' ob	Dxviiii	
cccclxxxii	Clodoueu iiii rex franc	Dxx	Zenon xlviiii
cccclxxxiii		Dxxi	
cccclxxxiiii	Felix pp.	Dxxii	Côcurrentes prim'
cccclxxxv	Leo minor xlviii.	Dxxiii	Ind. i.
cccclxxxvi		Dxxiiii	
cccclxxxvii		Dxxv.	Johs papa.
cccclxxxviii		Dxxvi	Clodomeri francorum rex [illegible]
cccclxxxviiii		Dxxvii	Felix papa.
ccccxc	Scs patricius transiit	Dxxviii	Anastasius. l
ccccxci		Dxxviiii	
ccccxcii	[illegible]	Dxxx	
ccccxciii	[illegible] pp. Leo minor	Dxxxi	Bonifacius pp.

D.xxxii	Inct ii · or̄ pp̄ · Felix	Dlxx	
Dxxxiii	Iohs mercuriu pp̄	Dlxxi	Scs amand nat'.
Dxxxiiii		Dlxxii	
Dxxxv	Agapit' p̄	Dlxxiii	Iustin' iunior l ii.
Dxxxvi	Siluerius pp̄.	Dlxxiiii	
Dxxxvii	Vigilius pp̄.	Dlxxv	
Ind Dxxxviii		Dlxxvi	
Dxxxviiii		Dlxxvii	Benedict' papa
Dxl	Eclipsis solis xii kl iulii	Dlxxviii	Cōc' pri'
Dxli		Dlxxviiii	
Dxlii		Dlxxx	
Dxliii		Dlxxxi	
Dxliiii	[illegible]	Dlxxxii	Pelagius pp̄ sedit
Dxlv	Ind i	Dlxxxiii	
Dxlvi		Dlxxxiiii	Tyberius. l' iiii.
Dxlvii		Dlxxxv	Hilpic' occidit Lotharius magn' regi
Dxlviii	A cāt pomg ī ccc ān	Dlxxxvi	
Dxlviiii		Dlxxxvii	
Dl	Cōcurrens prim'.	Dlxxxviii	
Dli		Dlxxxviiii	
Dlii		Dxc	
Ind Dliii	Pelagius pp̄	Dxci	Mauricius l'. v.
Dliiii		Dxcii	Greg dialog pp̄ sedit
Dlv	Iustin' · L i	Dxciii	
Dlvi	[illegible]	Dxciiii	
Dlvii		Dxcv	
Dlviii		Dxcvi	Greg misit Augustinu i anglia
Dlviiii		Dxcvii	Britania credit ad [illegible]
Dlx	Ind i	Dxcviii	
Dlxi	[illegible]	Dxcviiii	
Dlxii	Lothariu ab Hilpic regi	Dc	[illegible]
Dlxiii		Dci	
Dlxiiii	Iustinian' L ii.	Dcii	
Dlxv	Iohs pp̄ · Iustin' L iii	Dciii	
Dlxvi	[illegible]	Dciiii	Focas imperium regit.
Dlxvii		Dcv	Greg pp dialog obiit
Ind Dlxviii	Gran'	Dcvi	Sabinian pp̄ sedit
Dlxviiii	Iohs pp̄.	Dcvii	Bonifaci' papa

	Dcviii	Bonifaciu pp.	Dcxlvi	Martinꝰ pp.
	dcviiii		dcxlvii	Cōstatinꝰ fit cōstāt
	dcx		dcxlviii	X roma cōd ī cccc anni
	dcxi		dcxlviiii	
al	dcxii	Eracleuꝰ augꝰ regni;	dcl	
Indi.	dcxiii	R[illegible] dedicat̄	dcli	
Bonif	dcxiiii	Domꝰ dei [illegible] pp	dclii	Eugenian pp.
	dcxv	Augustinꝰ mellitꝰ fit eps	dcliii	
	dcxvi		dcliiii	
	dcxvii		dclv	
	dcxviii	Bonifaciꝰ pp.	dclvi	Vitalianꝰ pp.
	dcxviiii		dclvii	
	dcxx	Ind 1.	dclviii	
✝	dcxxi		dclviiii	
	dcxxii		dclx	Clodꝰ ob Lotharꝰ suc
	dcxxiii		dclxi	
	dcxxiiii	honoriꝰ pp.	dclxii	
	dcxxv		dclxiii	Cōcurrenſ prior.
	dcxxvi		dclxiiii	
	Dcxxvii		Dclxv	
Ind 1.	dcxxviii		dclxvi	
	dcxxviiii	Lothariꝰ magnꝰ ob.	dclxvii	sedis Lotharꝰ ob Dagobtꝰ regni sedis
	dcxxx	Dagobtꝰ fit lothari regi	dclxviii	Scs audomar fit eps.
	dcxxxi	Scs Bauo ob	dclxviiii	
	dcxxxii		dclxx	Adeodatꝰ pp.
	dcxxxiii		dclxxi	
	dcxxxiiii		dclxxii	
	dcxxxv	Cōcurrenſ pri' — Ind 1	dclxxiii	
	dcxxxvi	imperat	dclxxiiii	Donus pp Iustinian
	dcxxxvii	Severinꝰ pp. Cōstatinꝰ	dclxxv	
	dcxxxviii	Iohs pp lotharꝰ ob	dclxxvi	Agathon pp
	dcxxxviiii	Theodorꝰ pp.	dclxxvii	
	dcxl		dclxxviii	Leo pp S. Audoenꝰ ob
	dcxli	p̄mū xlmū in anglia	dclxxviiii	Benedictꝰ pp
	dcxlii	[illegible]	dclxxx	Iohs pp.
	dcxliii	[illegible]	dclxxxi	Chonō pp
	dcxliiii	fit lothariꝰ magnꝰ	dclxxxii	Sergiꝰ pp
	dcxlv	Dagobtꝰ ob clodoveꝰ suc	dclxxxiii	Dagobtꝰ ob teoderiꝰ fr lotharii suc

Dclxxiiii	Leo imp.	Dccxxii	Theodosius minor imper
dclxxv	Pluuia sang i anglia	dccxxiii	
dclxxvi	Tyberius imp	dccxxiiii	Chilpric ob. Teoderic succ
dclxxvii	[illegible]	dccxxv.	Wilred ctor rex cacie ob
Ind dclxxviii	Conuuala rex angl i rome baptizat a pap Sergio	dccxxvi	
dclxxviiii		dccxxvii	
dcxc		dccxxviii.	
dcxci	Cōcurrens prios. thiod ob	dccxxviiii	
dcxcii	hucusq: rom epi i anglia	dccxxx	Beda pbr. obiit.
dcxciii	Teoderic ob hilderic suc	dccxxxi	
dcxciiii	Johs pp.	dccxxxii	Zacharias pp.
dcxcv	Justinian pdict Indi	dccxxxiii	
dcxcvi	Scs Audomarus transiit	dccxxxiiii	
dcxcvii	Johs pp.	dccxxxv	
dcxcviii	Sisinnius pp Hilder ob	dccxxxvi	
dcxcviiii	Cōstātin pp. Clodov	dccxxxvii	
dcc. Scs ben[illegible]	ob clodti [illegible] rex	dccxxxviii	
dcci	Philippic imper.	dccxxxviiii	Teoderic ob.
dccii		dccxl	Pipinus paruus rex
Ind Dcciii	Anastasius imperator	Dccxli	ab adā
dcciiii		dccxlii	Stephanus pp VI ann.
dccv		dccxliii	Hucusq: gesta cōtinet
dccvi	Greg pp. II.	dccxliiii	Feniy xii informat
dccvii		dccxlv	
dccviii		dccxlvi	
dccviiii	[illegible]	dccxlvii	Paulus pp. Cō[illegible]
dccx	Indi	dccxlviii A	Roma cod. i. d. [illegible]
dccxi		dccxlviiii	
dccxii		dccl	
dccxiii	Hild[illegible] dagobt suc	dccli	
dccxiiii		dcclii	
dccxv		dccliii	
dccxvi		dccliiii	
dccxvii	puer	dcclv	
Ind dccxviii	dagobt ob chilpic succ	dcclvi	
dccxviiii	Cōi [illegible] ob	dcclvii	Stephan pp.
dccxx	S erkebodo tuei eps;	dcclviii	
dccxxi	Greg pp. III.	dcclviiii	

Dcclx	Adrianus papa	Dccxcviii	
dcclxi	Expeditio a Pippino in aquitaniam	dccxcviiii	
dcclxii	Leo imp	dccc	Karolus imperator factus est
dcclxiii	Ind. i. Hiemps maxima.	dccci	tempore Nicefori imperatoris Constantinopolitani
dcclxiiii	Eclypsis solis. ii. non iunii.	dcccii	
dcclxv		dccciii	Concurrentes primi
dcclxvi	Corpora sanctorum Gorgonii Naboris Nazarii de roma in franciam delata sunt	dccciiii	Leo papa ad karolum aquis venit
dcclxvii	Pippinus rex ob	dcccv	Stephanus papa.
dcclxviii	Karolus magnus fit rex francorum	dcccvi	In luna xiiii. crux apparuit
dcclxviiii	Signum crucis in cęlo	dcccvii	Eclypsis solis iii id febr.
dcclxx	Adrianus [illegible]	dcccviii	
dcclxxi	Constantinus imp constantinop	dcccviiii	
dcclxxii		dcccx	Pippinus rex ob
dcclxxiii	Karolus papiam obsedit	dcccxi	
dcclxxiiii		dcccxii	Paschalis papa.
dcclxxv		dcccxiii	
dcclxxvi	Concurrens primus.	dcccxiiii	Karolus magnus ob. v k febr.
dcclxxvii	Saxonia a karolo subacta est.	dcccxv	Augustus piissimus ludovicus [illegible]
dcclxxviii	Ind. i. karolus in hispaniam perrexit	dcccxvi	S. Folquinus [illegible] fit eps.
Dcclxxviiii		Dcccxvii	
dcclxxx		dcccxviii	
dcclxxxi	Pipinus filius karoli romę baptizatur.	dcccxviiii	Eugenius pp
dcclxxxii		dcccxx	Fridegisus abb sci bertini factus est. iste a consortio monachorum sci audomari [illegible]
dcclxxxiii		dcccxxi	
dcclxxxiiii	Leo papa. Ind. i.	dcccxxii	Valentinus pp sedit xl.
dcclxxxv	Nuntii adriani in angliam ad fidem renovandam [illegible]	dcccxxiii	Gregorius papa
dcclxxxvi		dcccxxiiii	
dcclxxxvii	Eclypsis solis xv kl decembris.	dcccxxv	
dcclxxxviii	Tilpinus eps remorum obiit;	dcccxxvi	Gunhardus abbas gandensis [illegible]
dcclxxxviiii	Karolus sclavos domuit	dcccxxvii	Sci Sebastiani suessionis delatio
dccxc		dcccxxviii	Reliquie sanctorum marcellini et petri delatę ad monasterium sci [illegible]
dccxci	Palatium wormacię incenditur	dcccxxviiii	
dccxcii	Ludricus comes Fland. i. regnat.	dcccxxx	
dccxciii	Dracones ignei in aere.	dcccxxxi	
dccxciiii	Leo pp. [illegible]	dcccxxxii	V[illegible]
dccxcv	Romani leonis pp linguam absciderunt	dcccxxxiii	
dccxcvi		dcccxxxiiii	
dccxcvii	[illegible]	dcccxxxv	

Dccc xxx vi		Dccc lxx iiii	
dccc xxx vii		dccc lxx v	Ludouic' fil' ludouici regis
dccc xxx viii		dccc lxx vi	Marinus pp
dccc xxx viiii	Sergius papa	dccc lxx vii	Adrian' pp. Stephan' pp
dccc xl	caluu' Ludouic' imperator obiit	dccc lxx viii	Karol' simplex nascitur
dccc xl i	Karol' fil' ludouici fit rex	dccc lxx viiii	Bald' com' sepelit' i sithiu
dccc xl ii	Leo papa	dccc lxxx	Karol' fit imperator.
dccc xl iii	Relatio s' aud' a folqno epo	dccc lxxx i	Norm' sithiu incenderunt? sit.
dccc xl iiii	(comes) hugo ab' interfect' e' i aquitania	dccc lxxx ii	—
dccc xl v	Indi	dccc lxxx iii	Formosus pp.
dccc xl vi	Pirate danorum i frisia.	dccc lxxx iiii	Adalbero eps ob' Hereland' succ'
dccc xl vii		dccc lxxx v	
dccc xl viii Á	Roma cod' i de anni	dccc lxxx vi	die xvi Arnulf fit imperator
dccc xl viiii	Benedict' pp	dccc lxxx vii	Bonifac' Stephan' pp. Kar' ob' impe'
dccc L	Pirate dan' templu' s' bau' i co	dccc lxxx viii	Romanus pp Theodor' pp — Cō... pri...
dccc L i	Nau' ccc l danorum i anglia.	dccc lxxx viiii	Iohis pp
dccc L ii	Nicholaus pp. Anni	dccc xc	
Ind. dccc L iii	Anni ab ada iiii dcc xl	dccc xc i	Benedict'
dccc L iiii		dccc xc ii	Normanni nauigant ultra mare;
Dccc L v	S' Folqn' eps transiit. Hunfrid' succ' eps.	Dccc xc iii	
dccc L vi		dccc xc iiii	Leo papa x post' p
dccc L vii	Adelbald' rex anglorum filia Karoli calui accepit.	dccc xc v	Sergius pp. North-
dccc L viii		dccc xc vi	dani uener' in normania & Rollo eoz. i. dux.
dccc L viiii	Cocurr' prim'	dccc xc vii	
dccc Lx	Adrian pp Ind	dccc xc viii	Fulcone archiepm' interfecerunt ex liberi
dccc Lx i	Dani tuena' deuastant.	dccc xc viiii	
dccc Lx ii	B aldiuino ferreo iudith filia Karoli secuta est	Dcccc	
dccc lx iii		Dcccc i	
dccc lx iiii	Dani uener' i fladria.	Dcccc ii	Anastasius
dccc lx v	Bald' ferr' filia karoli calui iudith desponsauit.	Dcccc iii	Lando pp. Iohis papa
dccc lx vi	Johannes pp	Dcccc iiii	
dccc lx vii		Dcccc v	
Ind. dccc lx viii	Hunfrid' eps ob' Actard' succ'	Dcccc vi	
dccc lx viiii		Dcccc vii	
dccc lxx	Karol' ... resoluit.	Dcccc viii	
dccc lxx i	Ludowic' fil' karoli regis	Dcccc viiii	
dccc lxx ii	Adrian' pp	Dcccc x	
dccc lxx iii		Dcccc xi	

…x ordine in dictionis expl…

	Dcccc xii	
d	Dcccc xiii	
c	Dcccc xiiii	
B	Dcccc xv	
G	Dcccc xvi	Cōcurr' ꝑrios
F	Dcccc xvii	Leo pp. Stephanꝰ pp
e	Dcccc xviii	
d	Dcccc xviiii	Bald' com' gand' ob calui'
B	Dcccc xx	Iohs papa
A	Dcccc xxi	
G	Dcccc xxii	Karol' rex occisꝰ ē Rotbt' fr̄ odonis fit rex p' hug'
F	Dcccc xxiii	
d	Dcccc xxiiii	Leo papa
c	Dcccc xxv	
b	Dcccc xxvi	Rotbtꝰ rex occisꝰ ē Rodulfus fit rex
A	Dcccc xxvii	Stephanꝰ pp.
g	Dcccc xxviii	Eleuatio sci Folqini epi.
e	Dcccc xxviiii	
d	Dcccc xxx	Marinꝰ pp. Ambrosius ob
c	Dcccc xxxi	
A	Dcccc xxxii	
G	Dcccc xxxiii	Agapitꝰ pp;
F	Dcccc xxxiiii	Stephanꝰ epc ob
E	Dcccc xxxv	Rodulf rex ob Wicfrid' fit epc et Ludoic' fit rex.
C	Dcccc xxxvi	
B	Dcccc xxxvii	
A	Dcccc xxxviii	
G	Dcccc xxxviiii	
e	Dcccc xl	
d	Dcccc xli	Inuentio scor' audomari et Bertini
c	Dcccc xlii	Iohs pp.
B	Dcccc xliii	
A	Dcccc xliiii	Cōcurr' ꝑmꝰ
	Dcccc xlv	
	Dcccc xlvi	
	Dcccc xlvii	
	Dcccc xlviii	A roma cōd i o c e viii
	Dcccc xlviiii	

Dcccc l	G	Leo pp.
Dcccc li	F	Benedictꝰ pp. Iohs p…
Dcccc lii	D	
Dcccc liii	c	
Dcccc liiii	B	Ludoic' rex ob Lothari' suc…
Dcccc lv	A	
Dcccc lvi	F	
Dcccc lvii	e	
Dcccc lviii	d l	Benedictꝰ pp. Inuē sci … maxi… epi
Dcccc lviiii	C	Wicfrid' epi ob dauid su…
Dcccc lx	A	Dōnus de suum pp.
Dcccc lxi	G	Bonifac pp mile i.
Dcccc lxii	F	Benedictꝰ pp.
Dcccc lxiii	e	
Dcccc lxiiii	c	
Dcccc lxv	B	
Dcccc lxvi	A	
Dcccc lxvii	G	
Dcccc lxviii	e	
Dcccc lxviiii	d	
Dcccc lxx	c	
Dcccc lxxi	B	Iohs pp. Iohs pp
Dcccc lxxii	G	Iohs pp; …
Dcccc lxxiii	F	
Dcccc lxxiiii	E	dauid epi ob Frameric' su…
Dcccc lxxv	d	
Dcccc lxxvi	B	
Dcccc lxxvii	A	
Dcccc lxxviii	G	
Dcccc lxxviiii	F	
Dcccc lxxx	d	
Dcccc lxxxi	c	
Dcccc lxxxii	B	
Dcccc lxxxiii	A	Gregorius pp. v.
Dcccc lxxxiiii	F	
Dcccc lxxxv	e	Iohs pp.
Dcccc lxxxvi	d	Lothari' rex ob
Dcccc lxxxvii	c	Silvest' pp. Ludoic' succes…

DCCCCLXXXVIII	A		B	M XXVI	
DCCCCLXXXVIIII		Franricus eps ob. Bald. succ.	A	M XXVII	cōcurr poi.
DCCCCXC	F		F B	M XXVIII	Canonici a[illegible] expulsi sr
DCCCCXCI	E	Johs pp. noe Sico	E	M XXVIIII	
DCCCCXCII	C	Johs pp. noe Fanas[illegible]		M XXX	Bald. eps ob. Drogo fit eps
DCCCCXCIII	B	Germ[illegible] p noe o[illegible]		M XXXI	Silvest pp. Greg pp.
DCCCCXCIIII	A		A B	M XXXII	Fricox Rodbt rex obiit
DCCCCXCV	G		G Ind I	M XXXIII	Henric fi. ei p ipsu regn.
DCCCCXCVI	E	Benedict pp [illegible]		M XXXIIII	Clement pp. Sugeru[illegible]
DCCCCXCVII	D		E	M XXXV	
DCCCCXCVIII	C		C B	M XXXVI	
DCCCCXCIX	A	Ludovic ob. Hugo suc.	B	M XXXVII	
M. cōcurr. pri			A	M XXXVIII	
M I	E		G	M XXXVIIII	
M II	D		E B	M XL	
M III	C	Susanna regina ob.	D	M XLI	Primu Pascha
M IIII	A		C	M XLII	
M V	G	Henric imperator [illegible]	B	M XLIII	Damasus pp. noe poppo
M VI	F		E B	M XLIIII	
M VII	E	[illegible]		M XLV	
M VIII	C	Johs pp. [illegible]	E	M XLVI	Leo pp. [illegible] Bruno
M VIIII	B		D	M XLVII	
M X	A		B B Ind I	M XLVIII A	Roma cōd. I. DCCC anni phil
M XI	G		A	M XLVIIII	Henric rex dux[illegible]
M XII	E		G	M L	Cōcilium [illegible] Remis Leonis pape
M XIII	D		F	M LI	Victor pp. Steph p
M XIIII	C		D B	M LII	Wido archieps ostend scti audomari
M XV	B		C	M LIII	Imperator H. [illegible] ad [illegible]
M XVI	G	Hugo rex ob. Rodbt suc.	B	M LIIII	Bell[illegible] Benedict pp.
M XVII	F	noe Theophilact	A	M LV	Canonici insul cōstituti sr
M XVIII	E	Benedict pp.	F B	M LVI	cōc I. Girardus Nicol pp.
M XVIIII		Rodbt rex obsed scti aud.	E	M LVII	
M XX	B	Henric imp obsed gandau	D	M LVIII	Henricus rex francor ob. [illegible]
M XXI	A		C	M LVIIII	Philipp fit rex francor [illegible]
M XXII	G		A B	M LX	Folcard fit pposit sci aud.
M XXIII	F	Cōrad imp fil henric [illegible]	G	M LXI	
M XXIIII	D		F	M LXII	
M XXV	C		E Ind I	M LXIII	Eduard rex anglor obiit

imp. [illegible] Henric fit [illegible]

M lxiiii	B	C	iii id apr	Stella cometes apparuit
M lxv		B	vi kl apr	Terra anglorum expugnata e a Willelmo
M lxvi		A	xvi kl mai	[illegible]
M lxvii		G	vi id apr	Bald comes insulan ob & Bald mor
M lxviii	B	E	x kl apr	
M lxviiii		D	ii id apr	Ernulf advocat ap arda canonicos
M lxx		C	ii N apr	Bald comi mōtensis & fladrie ob pat
M lxxi		B	viii kl mai	viii kl marcii Bellu casel inq rodbt arnulfu nepo
M lxxii	B	G	vi id apr	Hildebt Greg vii pp · qui [illegible] H. [illegible]
M lxxiii		F	ii kl apr	
M lxxiiii		E	xii kl mai	Arnulf fit ppositus sci Aud
M lxxv		D	Nonas apr	
M lxxvi	B	B	vi kl apr	
M lxxvii		A	xvi kl mai	vi kl [illegible]. Onulf canonic pat labri q libru scrip
M lxxviii		G	vi id apr	Drogo eps morinor obi[illegible]
M lxxviiii		F	viiii kl apr	ii kl [illegible] Incendiu teple sci Aud te ernulf ppo
M lxxx	B	D	ii id apr	
M lxxxi		C	ii N apr	Rome cocit greg vii · cu Henrico imperator[e] (viii id decēb)
M lxxxii		B	viii kl mai	Reversio canonic ex sci aud. Labri [illegible] (xiii k mar[cii])
M lxxxiii		A	v id apr	
M lxxxiiii	B	F	ii kl apr	
M lxxxv		E	xii kl mai	Odo Urbanus pp · [illegible]
M lxxxvi		D	Nonas apr	Willelm rex anglor ob · [illegible]
M lxxxvii		C	v kl apr	S · Nicolai de myrrea: Barri[illegible]
M lxxxviii	B	A	vi x kl mai	Eccla sci Dyonisii dedicat & [illegible]
M lxxxviiii		G	kalend apr	Comes Rodbt fladrie barb[atus] [illegible] hierosolim [illegible] anglor [illegible] & [illegible] rex danor [illegible] est
M xc		F	xi kl mai	
M xci		E	Idus apr	
M xcii	B	C	v kl apr	Rodbt comi barbat q iacet casel[illegible]
M xciii		B	xv kl mai	
M xciiii		A	v id apr	
M xcv		G	viii kl apr	
M xcvi	B	E	Idus apr	xiiii k decēb Cōciliu clarimōtis Urbani pp de hu[illegible]
M xcvii		D	Nonas apr	[illegible] Itē pimu xpianor i expeditione ierusolim
M xcviii		C	v kl apr	[illegible] Antiochia obsessa a xpianis capta est
M xcviiii		B	iii id apr	Comet appar · hierlm fract[illegible] [illegible] potenti
M C	B	G	kalend apr	Rex godefrid ihrlm ob Bald fr ei[illegible]
M C i		F	vi kl mai	B · [illegible] archiepisc[illegible]

Anni dñi		Dies pasche	Cl[illegible]	Numer' lune i [illegible]
Mcii		e – viii – id' apr	xxvi	i hoc anno currit luna i
Mciii		d – iiii – kt apr	xv	ii hoc anni currit luna i
Mciiii	B	b – xv – kt mai	xxxiiii	iii hoc anni currit luna i
Mcv		a – v – id' apr	xxiii	iiii hoc anni curr luna i
Mcvi		g – viii – kt apr	xii	v h anni curr luna i
Mcvii		f – xviii – kt mai	xxxi	vi numer' lune i
Mcviii	B	d – Nonas apr	xx	vii numer lune i
Mcviiii		c – vii – kt mai	xxxix	viii numer' lune i
Mcx		b – iiii – id' apr	xxviii	viiii numer' lune i
Mcxi		a – iiii – N' apr	xvii	x numer' lune i
Mcxii	B	f – xi – kt mai	xxxvi	xi numer' lune i
Mcxiii		e – vii – id' apr	xxv	xii numer' lune i
Mcxiiii		d – iiii – kt apr	xiiii	xiii numer' lune i
Mcxv		c – xiiii – kt mai	xxxiii	xiiii numer' lune i
Mcxvi	B	a – iiii – N' apr	xxii	xv numer' lune i
Mcxvii		g – viii – kt apr	xi	xvi numer' lune i
Mcxviii A		f – xviii – kt mai	xxx	xvii numer' lune i
Mcxviiii d		e – iii – kt apr	xviiii	xviii numer' lune i
Mcxx B	B	c – xiiii – kt mai	xxxviii	xix numer' lune i
Mcxxi d		b – iii – id' apr	xxvi	i In hoc i est luna i
Mcxxii g		a – vii – kt apr	xv	ii numer' lune i
Mcxxiii e		g – xvii – kt mai	xxxiiii	iii numer' lune i
Mcxxiiii A	B	e – viii – id' apr	xxiii	iiii numer' lune i
Mcxxv d		d – iiii – kt apr	xii	v numer' lune i
Mcxxvi b		c – iii – id' apr	xxxi	vi numer' lune i
Mcxxvii e		b – iii – N' apr	xx	vii numer' lune i
Mcxxviii c	B	g – x – kt mai	xxxix	viii numer' lune i
Mcxxviiii f		f – xviii – kt mai	xxviii	viiii numer' lune i
Mcxxx b		e – iii – kt apr	xvii	x numer' lune [illegible]
Mcxxxi g		d – xiii – kt mai	xxxvi	xi numer' lune [illegible]
Mcxxxii e	B	b – iiii – id' apr	xxv	xii [illegible]
Mcxxxiii f		a – vii – kt apr	xiiii	xiii numer' lune [illegible]
Mcxxxiiii d		g – xvii – kt mai	xxxiii	xiiii numer [illegible]
Mcxxxv g		f – vii – id' apr	xxii	xv [illegible]
Mcxxxvi c	B	d – xi – kt apr	xi	xvi [illegible]
Mcxxxvii a		c – iii – id' apr	xxx	xvii numer [illegible]
Mcxxxviii		b – iii – N' apr	xviiii	xviii [illegible]
Mcxxxviiii		a – [illegible] – kt mai	xxxviii	xviiii [illegible]

M lxiiii	B	C	iii id apr	Stella cometes apparuit
M lxv		B	vi kl apr	Terra anglorum expugnata est a Willelmo [illegible] / S exagesimus sextus millesimus annus xpi · cum pereunt angli monstrante cometa:
M lxvi		A	xvi kl mai	
M lxvii		G	vi id apr	Bald comes insulanus ob. & Bald minor [illegible]
M lxviii	B	E	x kl apr	
M lxviiii		D	ii id apr	Ernulfus advocatus apud Ardam canonicos [illegible]
M lxx		C	ii non apr	Bald comes montensis & Flandrie ob. pater [illegible]
M lxxi		B	viii kl mai	viii k marcii Bellum casel inter Rodbertum Arnulfum nepo[illegible]
M lxxii	B	G	vi id apr	Hildeb Greg vii pp · que [illegible]
M lxxiii		F	ii kl apr	
M lxxiiii		E	xii kl mai	Arnulfus fit prepositus sci Aud
M lxxv		D	Nona apr	
M lxxvi	B	B	vi kl apr	
M lxxvii		A	xvi kl mai	vi kl [illegible] Onulfus canonicus pater Labbi qui librum scrip[illegible]
M lxxviii		G	vi id apr	Drogo eps morinorum obiit [illegible]
M lxxviiii		F	viii kl apr	ii kl [illegible] Incendium templi sci Aud tempore ernulfi ppo[illegible]
M lxxx	B	D	ii id apr	viii id dec[illegible]
M lxxxi		C	ii non apr	Rome cocit greg vii · cum Henrico imperatore
M lxxxii		B	viii kl mai	Reuersio canonicorum ex sci Aud. Labbi [illegible] / xiii kl mai
M lxxxiii		A	v id apr	
M lxxxiiii	B	F	ii kl apr	
M lxxxv		E	xii kl mai	Odo · Urbanus pp · [illegible]
M lxxxvi		D	Nonas apr	Willelmus rex anglorum ob · Willelmus [illegible]
M lxxxvii		C	v kl apr	S · Nicolaus de myrrea: Barrum [illegible]
M lxxxviii	B	A	x kl mai	Eccla sci dyonisii [illegible] & Tiebaldus [illegible] / Comes Rodbertus Flandrie barbatus hierosolimam [illegible] Willelmus rex anglorum obiit & Cnuth rex dacie [illegible] est
M lxxxviiii		G	kalend apr	
M xc		F	xi kl mai	
M xci		E	Idus apr	
M xcii	B	C	v kl apr	Rodbertus comes barbatus qui iacet casel ob.
M xciii		B	xv kl mai	
M xciiii		A	v id apr	
M xcv		G	viii kl apr	
M xcvi	B	E	Idus apr	viii k decem Concilium clarimontis Urbanus pp de [illegible]
M xcvii		D	Nonas apr	[illegible] latere primum xpianorum in expeditione ierusolim.
M xcviii		C	v kl apr	[illegible] Antiochia obsessa a xpianis capta est
M xcviiii		B	iiii id apr	comet appar hierlm franci capiunt uirtute potenti
M C	B	G	kalend apr	Rex godefridus iherlm ob Bald fr eius [illegible]
M C i		F	xi kl mai	[illegible]

Anni dni		Dies pasche							
MCII		E	VII	Id. apr.	Bellū viiii cōs babylonios				
MCIII		D	IIII	kł. apr.	Ptolomaida que Achon dr capta ē a[n]				
MCIIII		B	XV	kł. mai	Dambē patriarcha depositꝰ [illegible]				
MCV		A	V	Id. apr.	Bellū x [illegible]				
MCVI		G	VIII	kł. apr.	Boamūdꝰ dux Antioch ad [illegible]			Henricꝰ imptr [illegible] stella com[illegible]	
MCVII		F	XVIII	kł. mai	[illegible]				
MCVIII	B	D	Nonas	apr.	Philippꝰ rex frāc ob & Ludovicꝰ succē.			Eodē anno Boamūdꝰ ob.	
MCVIIII		C	VII	kł. mai					
MCX		B	IIII	Id. apr.	Anni M DCCC LXII a roma cōdita				
MCXI		A	IIII	Nō apr.	Rodbtꝰ comes chelis ob mile pbr tē			Henricꝰ imp: romę cepit pas. halē papā	
MCXII	B	F	XI	kł. mai					
MCXIII		E	VIII	Id. apr.	Ida comitissa ob	coc	quelibet	cū septimanis a nativitate dni usq ad q̄drag.	
MCXIIII		D	IIII	kł. apr.	Pax cōfirmata ubiq:	III	XII	currente: septimanis VII	habet xl
MCXV		C	XIIII	kł. mai		IIII	XVIII	currente: septimanis X	habet xl
MCXVI	B	A	IIII	Nō apr.	B comes filius comitis [illegible]	VI	IIII	currente: septimanis VIII	habet xl
MCXVII		G	VIII	kł. apr.	Adūt dni [illegible]	VII	XV	currente: septimanis VII	habet xl
MCXVIII		F	XVIII	kł. mai	[illegible]	I	XXVI	currente: septimanis VIIII · dies V	habet xl
MCXVIIII		E	IIII	kł. apr.	Bald comi ob · v · [illegible] kł ap:	II	VII	currente: septimanis VII · dies III	habet xl
MCXX	B	C	XIIII	kł. mai	[illegible] iii xv kł [illegible]	IIII	XVIII	currente: septimanis X · dies II	habet xl
MCXXI		B	IIII	Id. apr.	[illegible]	V	nulla	currente: septimanis VIIII	habet xl
MCXXII		A	VII	kł. apr.	i viii kł ap:	VI	XI	currente: septimanis VII	habet xl
MCXXIII		G	XVII	kł. mai	vi id ap:	VII	XXII	currente: septimanis VIIII · dies VI	hab xl
MCXXIIII	B	E	VIII	Id. apr.	ii [illegible] ap:	I	III	currente: septimanis VIII · dies III	hab xl
MCXXV		D	IIII	kł. apr.	vi kł ap	III	XIIII	currente: septimanis VII · dies III	hab xl
MCXXVI		C	III	Id. apr.	iii iiii id ap	IIII	XXV	currente: septimanis VIIII · dies II	hab xl
MCXXVII		B	III	Nō apr.	vi i kł ap	V	VI	currente: septimanis VIII · dies I	hab xl
MCXXVIII	B	G	X	kł. mai	iiii [illegible] kł	VI	XVII	currente: septimanis XI	hab xl
MCXXVIIII		F	XVIII	kł. mai	vii [illegible]	I	XXV	currente: septimanis VIIII dies V	hab xl
MCXXX		E	III	kł. apr.	ii vi kł ap	II	VIIII	currente: septimanis VII · dies III	hab xl
MCXXXI		D	XIII	kł. mai	i xvii kł	III	XX	currente: septimanis X · dies III	hab xl
MCXXXII	B	B	IIII	Id. apr.	iiii ii [illegible] ap	V	I	currente: septimanis VIIII	hab xl
MCXXXIII		A	VII	kł. apr.	vi xi kł ap	VI	XII	currente: septimanis VII	hab xl
MCXXXIIII		G	XVII	kł. mai	v ii id ap	VII	XVIII	currente: septimanis IX · dies VII	hab xl
MCXXXV		F	VII	Id. apr.	i kł ap	I	IIII	currente: septimanis VIII · dies V	hab xl
MCXXXVI	B	D	XI	kł. apr.	· I pascha · iiii [illegible] kł	III	XV	currente: septimanis VI · dies III	hab xl
MCXXXVII		C	III	Id. apr.	i v id ap	IIII	XXVI	currente: septimanis VIIII dies II	hab xl
MCXXXVIII		B	III	Nō apr.	v iiii kł ap	V	VI	currente: septimanis VIII dies I	hab xl
MCXXXVIIII		A	[illegible]	kł. mai	iii xv kł	VI	XVIII	currente: septimanis XI	hab xl

Mcxl	B	F	vii	id apr
m c xl i		E	iii	kl apr
m c xl ii		D	xiii	kl mai
m c xl iii		C	ii	N apr
m c xl iiii	B	A	vii	kl apr
m c xl v		G	xvii	kl mai
m c xl vi		F	ii	kl apr
m c xl vii		E	xii	kl mai
m c xl viii	B	C	iii	id apr
m c xl viiii		B	iii	N apr
m c L		A	xvi	kl mai
m c l i		G	vi	id apr
m c l ii	B	E	iii	kl apr
m c l iii		D	xiii	kl mai
m c l iiii		C	ii	N apr
m c l v		B	vi	kl apr
m c l vi	B	G	xvii	kl mai
m c l vii		F	ii	kl apr
m c l viii		E	xii	kl mai
Mclviiii		D	ii	id apr
m c lx	B	B	vi	kl apr
m c lx i		A	xvi	kl mai
m c lx ii		G	vi	id apr
m c lx iii		F	viiii	kl apr
m c lx iiii	B	D	ii	id apr
m c lx v		C	ii	N apr
m c lx vi		B	viii	kl mai
m c lx vii		A	v	id apr
m c lx viii	B	F	ii	kl apr
m c lx viiii		E	xii	kl mai
m c lxx		D	Nonas apr	
m c lxx i		C	v	kl apr
m c lxx ii	B	A	xvi	kl mai
m c lxx iii		G	vi	id apr
m c lxx iiii		F	viiii	kl apr
m c lxx v		E	Idus apr	
m c lxx vi	B	C	ii	N apr
m c lxx vii		B	viii	kl mai

Aureus numerus	Epacte anni illius	decennouenna le cyclus	claues terminorum
I.	Nulle	V nonc april	XXVI
II.	XI.	I viii kl april	XV
III.	XXII.	VI. id apl	XXXIII
IIII.	III.	II. iiii N april	XXIII
V.	XIIII.	V. xi kl april	XII.
VI.	XXV.	III. iiii id april	XXXI
VII.	VI.	VI. iii kl april	XX.
VIII.	XVII	IIII. xiiii kl apl	XXX.[illegible]
VIIII.	XXVIII	VII. vii id apl	XXVIII
X	XX.	III. vi kl apl	XVII
XI	VIIII.	I. xvii kl mai	XXXVI
XII	I.	IIII. ii N apl	XXV
XIII	XII	VII. ix kl apl	XIIII
XIIII	XXIII	V. ii id apr	XXXIII
XV	IIII	I. kl apr	XXII
XVI	XV	IIII. xii kl apr	XI
XVII	XXVI	II. v id apr	XXX
XVIII	VII	V. iiii kl apr	XVIIII
XVIIII	XVIII	III. xv kl mai	XXXVIII

Hec Retinet dni Dum fuit passus
est in parasceue. Ad nat dni. et lun xiii

Bissextus	I.	II.	III.	IIII
Bissextus	VI.	VII.	I.	II
Bissextus	IIII.	V.	VI.	VII
Bissextus	II.	III.	IIII.	V
Bissextus	VII.	I.	II.	III
Bissextus	V.	VI.	VII.	I
Bissextus	III.	IIII.	V.	VI

Quali feria viiii kl apl fuerit tal concurrens ipso anno erit. Quem sumens adde his numerum decennouenalis cycli anni presentis et epacte eiusdem. Si ii. ii. t iii. t iiii. t v. t vi. t vii fuerit tal erit feria paschalis termini. Quod si sup septem adcreuerit ii. t iii. t iiii. t v. t vi. t vii tal etiam feria erit paschal termini. Et in sequenti dnica pascha erit;

Vltimum pascha post i die.

Mc lxx viii		A	v	id' apr
Mc lxx viiii		G	kalendas	apr
Mc lxxx	B	E	xii	kl mai
Mc lxxx i		D	Nonas	apr
Mc lxxx ii		C	v	kl apr
Mc lxxx iii		B	xv	kl mai
Mc lxxx iiii	B	G	kalendas	apr
Mc lxxx v		F	xi	kl mai
Mc lxxx vi		E	Idus	apr
Mc lxxx vii		D	iiii	kl apr
Mc lxxx viii	B	B	xv	kl mai
Mc lxxx viiii		A	v	id' apr
Mc xc		G	viii	kl apr
Mc xc i		F	xviii	kl mai
Mc xc ii	B	D	Nonas	apr
Mc xc iii		C	v	kl apr
Mc xc iiii		B	iiii	id' apr
Mc xc v		A	iiii	N apr
Mc xc vi	B	F	xi	kl mai
Mc xc vii		E	viii	id' apr
Mc xc viii		D	iiii	kl apr
Mc xc viiii		C	xiiii	kl mai
Mcc	B	A	v	id' apr
Mcc i		G	viii	kl apr
Mcc ii		F	xvii	kl mai
Mcc iii		E	viii	id' apr
Mcc iiii	B	C	vii	kl mai
Mcc v		B	iiii	id' apr
Mcc vi		A	iiii	N apr
Mcc vii		G	x	kl mai
Mcc viii	B	E	viii	id' apr
Mcc viiii		D	iiii	kl apr
Mcc x		C	xiiii	kl mai
Mcc xi		B	iii	N apr
Mcc xii	B	G	viii	kl apr
Mcc xiii		F	xviii	kl mai
Mcc xiiii		E	iii	kl apr
Mcc xv		D	xiii	kl mai.

Sume regulares cuiusque mensis & adde his epactis que fuerint in illo anno · et quem numerum effecerint · ipsa est etas lune in kalendis. Quod si xxx excreverint, eis sublatis quot remanserint tanta erit.

A xv kl ianuarii [illegible] loca quo sol [illegible] radium factis in pariete punctis usque xii kl [illegible] videbis per singulos ortus [illegible] semper in ante progredi [illegible] Item xii kl [illegible] xi kl aliquantulum retro redire & superiora repetere prospicies. Deinde si per singulos ortus loca notaveris videbis eum cotidiano processu ad Africum tendere usque xii kl iulii. Quo die signato sequenti die retro redire conspicies solsticio pacto & ad inferiora redire per eadem loca per que venerat ab ortu estivo usque ad hiemi. Peragit annum suum ascendens a brumali solsticio ad boreale indeque rursus descendens ad brumale.
Cum ergo sol per clxxx ii ortus per lineas ascendens a. per easdem descendens annum perficiat · duplica predictum numerum · et habes ccc lxiiii dies anni solaris · sed ab estivo solsticio usque ad hibernum plus computatur unus dies. Designatis vero dictis punctis in pariete per singulos radiorum ictus orientis solis ab uno ad alterum solsticium [illegible] videbis equinoctio [illegible] [illegible] ipsorum punctorum surgentis solis radio peti;

Vltimum pascha · letania maior

Aduē dñi

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Mccxvi	B	B	iiii	id apr
mcc xvii		A	vii	kl apr
mcc xviii		G	xvii	kl mai
mcc xviiii		F	vii	id apr
mcc xx	B	D	iiii	kl apr
mcc xx i		C	iii	id apr
mcc xx ii		B	iii	non apr
mcc xx iii		A	viiii	kl mai
mcc xx iiii	B	F	xviii	kl mai
mcc xx v		E	iii	kl apr
mcc xx vi		D	xiii	kl mai
mcc xx vii		C	iii	id apr
mcc xx viii	B	A	vii	kl apr
mcc xx viiii		G	xvii	kl mai
mcc xxx		F	vii	id apr
mcc xxx i		E	x	kl apr
mcc xxx ii	B	C	iii	id apr
mcc xxx iii		B	iii	non apr
mcc xxx iiii		A	viiii	kl mai
Mcc xxx v		G	vi	id apr
mcc xxx vi	B	E	iii	kl apr
mcc xxx vii		D	xiii	kl mai
mcc xxx viii		C	ii	non apr
mcc xxx viiii		B	vi	kl apr
mcc xl	B	G	xvii	kl mai
mcc xl i		F	ii	kl apr
mcc xl ii		E	xii	kl mai
mcc xl iii		D	ii	id apr
mcc xl iiii	B	B	iii	non apr
mcc xl v		A	xvi	kl mai
mcc xl vi		G	vi	id apr
mcc xl vii		F	ii	kl apr
mcc xl viii	B	D	xiii	kl mai
mcc xl viiii		C	ii	non apr
mcc L		B	vi	kl apr
mcc L i		A	xvii	kl mai
mcc L ii	B	F	ii	kl apr
mcc L iii		E	xii	kl mai

In libro viii orosii· in chronicis Jordanis epi rauennatis de origine gētis hun̄ ꝛc· Filemer rex gothoꝝ & gandarici magni filiu̅ q̅ p̄ egressu̅ Scandze insule iā quinto loco tenens p̄ncipatu̅ getaru̅ q̅ & t̄ras scythicas cu̅ sua gēte introisse legit̄· repperit i p̄plo suo q̄sdā magas mulieres q̄s patrio sermone haliurunnas is ipse cognominauit· easq̄. habens suspectas de medio sui proturbauit longeq: ab exercitu fugatas in solitudine coeg· errare· Quas sp̄s inmundi p̄ heremu̅ uagantes du̅ uidissent· & eaꝝ cōplexib; in coitu miscuissent· gen̄ hoc ferocissimu̅ ediderunt qd̄ p̄mu̅ fuit int̄ paludes meotidas minutu̅· tetru̅· atq; exile q̄si hominu̅ gen̄· nec alia uoce notu̅ nisi qd̄ humani sermonis imagine̅ adsignabat· Tali ḡ hunni stirpe creati· gothoꝝ finib; aduenerunt quoꝝ nacio iuxta meotide palude [illegible] ne tātu̅ nec alio labore experta· nisi qd̄ post transisse in populis fraudib; & rapinis uicinaru̅ gentiu̅ quietem cōturbans;·

Fenix xiiii eios reformabit̄

Hic anni· π· a Roma cōd implebu̅t

Resurrect̄ dn̄i· Dn̄ fuit passus·

Anno· Dn̄i· m· cc· lxxx· [illegible] est magna [illegible]
[illegible]

M cc liiii		D	ii	id apr
M cc lv		C	v	kl apr
M cc lvi	B	A	xvi	kl mai
M cc lvii		G	v	id apr
M cc lviii		F	viii	kl apr
M cc lviiii		E	idus	apr
M cc lx	B	C	ii	non apr
M cc lxi		B	viii	kl mai
M cc lxii		A	v	id apr
M cc lxiii		G	kaled	apr
M cc lxiiii	B	E	xii	kl mai
M cc lxv		D	non	apr
M cc lxvi		C	v	kl apr
M cc lxvii		B	xv	kl mai
M cc lxviii	B	G	vi	id apr
M cc lxviiii		F	viii	kl apr
M cc lxx		E	idus	apr
M cc lxxi		D	non	apr
M cc lxxii	B	B	xv	kl mai
M cc lxxiii		A	v	id apr
M cc lxxiiii		G	kaled	apr
M cc lxxv		F	xviii	kl mai
M cc lxxvi	B	D	non	apr
M cc lxxvii		C	v	kl apr
M cc lxxviii		B	xv	kl mai
M cc lxxviiii		A	iiii	non apr
M cc lxxx	B	F	xi	kl mai
M cc lxxxi		E	idus	apr
M cc lxxxii		D	iiii	kl apr
M cc lxxxiii		C	xiiii	kl mai
M cc lxxxiiii	B	A	v	id apr
M cc lxxxv		G	viii	kl apr
M cc lxxxvi		F	xviii	kl mai
M cc lxxxvii		E	viii	id apr
M cc lxxxviii	B	C	v	kl apr
M cc lxxxviiii		B	iiii	id apr
M cc xc		A	iiii	non apr
M cc xci		G	x	kl mai

Q[illegible] ordine inueniunt anni d[omi]ni
Quo[modo] fuit annus d[omi]ni cu[m] apud
[illegible] [illegible] rehe [illegible]
[illegible] B: p[illegible] renouata e[st] [illegible] R
M C XIIII · Quom[odo] scis [illegible] Rescede
Per ordines indictionu[m]. Quot infra
h[ec] numeri ordines s[un]t indictionu[m]
R · lxxiii · Modo diuide
Viciens quindeciens: sunt ccc
Ite[rum] uiciesquindeciens: s[unt] ccc
Iteq[ue] uicies quindeciens: s[unt] ccc
Ecce DCCCC anni s[un]t in lx or
dinib[us] indictionu[m]. Te[rum] remanent
tredeci[m] ordines indictionu[m]. Modo
diuide Tredeciens quindeciens: s[unt]
C · XC · V · His adde regulares XII
& fiunt anni M C VII · Ite[rum]
adde numeru[m] indictionis anni
p[re]dicti scil[ice]t [illegible] VII Modo collige
[illegible] ecce te[rum] anni d[omi]ni M C XIIII ·
In q[uo] anno fuit indictio septima
[illegible] epact[a] XII & co[n]currens tercius.
& ann[us] sec[un]d[u]s post bissextu[m] & luna
XIIII · nono Kalendas aprilis &
Pascha d[omi]ni · IIII kl aprilis ·

ETATES MVNDI ·
Ab ada[m] usq[ue] ad noe anni [illegible] cc xlii ·
A noe · ad abraha[m] anni DCCCC XLII ·
Ab abraha[m] ad [illegible] anni DCCCC LXXIII ·
A [illegible] anni D XII
A [illegible] ad [illegible] anni D XLVIII ·
Su[m]ma annor[um] [illegible] CC XVII ·

A xpo usq[ue] ad capta[m] [illegible] [illegible]
rege in ea regna[n]te anni M XC VIIII
& anno d[omi]ni M [illegible]
& [illegible] eius Baldwin[us] successit ::
Su[m]ma annor[um] omniu[m] VI [illegible] XVII

TEXTA LEGES RMNIMTPNOBREAPLICO[illegible]

QT ANNIS IMPATORES REGNAVERŪ & APLICI PAPATŪ REXE[RUNT]

Octouian' xlii	Tacit' floriān' I	Theoderic'	Petruſ an xxv
Xps ré· oc[illegible] xv	Probus an vi	Pipinus	Linus an xii
Tiberiu' an xxi	Car' annis II	Karol' magn'	Cletuſ an xii
Gaius · an · iiii	Diocliciān' xx	Ludowicuſ	Clemenſ an viiii
Claudius xiiii	fil heleng Cōſtāciu' xxxi	Lotharius'	Anaclet' an viiii
Nero · an xiiii	fil cōſtanti Cōſtātin' xxiiii	Arnulf'	Euariſtuſ ix
Galba ann̄ II	Julian' apoſt· I s	Henric'	Alexander x s
Vaspaſian' viii	Iouianus · · I ·	Otto maior	Syxtus x
Tytus an · III ·	Valētinian' xi ·	Otto minor	Teleſforuſ xi
Domician' xv ·	Valens x III ·	Henricuſ	Yginus IIII
Neruanus · I ·	Grānus vi ·	Conraduſ	Pius xviiii
Traian' xviiii	Maximian V Valētinian VIII	Henricuſ	Anicetuſ xi
Adrian' xxi ·	Theodoſiu' xi	Henricuſ	Sother ix s
pius Antoninus xxiii	Archadiu' xii	Henricuſ	Eleuther xv
uerus Antoniu' xviii	Honoriu' x		Victor x
comodus Antoniu' xiii	Theodoſiu' xxxii	Ceſar Auguſt' ·	Zepherin' viii s
Heliu' ptinax s	Marcian' vi	Rex Imperator ·	Calixtuſ vii ·
Seueruſ xvii	Leo maior xvi		Vrbanuſ v
antonius Aurelius vii	Zenon xiii	Coſul · Procōſul	Pōcianuſ viii s
Macrinus vi	Anaſtaſiu' xx	Dux Tribunuſ	Anterus xii
Aurel alexād xiii	Juſtinuſ viii	Senator Sen[illegible]	Fabianuſ xv
Maximuſ III	Juſtinian' xxx	Prefect' Dictator	Corneliuſ II
Gordianuſ vi	Juſtinuſ xi	Iudex Pr[illegible]	Lucius III
Philipp' xpian' vi ·	Tyberiuſ vii	[illegible]	Stephan' vii s
Deciu' p[illegible] III	Mauriciu' xx	[illegible]	Syxtus II
Gallus an II	Focas vii ·	[illegible]	Dyoniſiuſ vi
Galien' Valer' xv	Eracliu' xx vii	Palacii Princep'	Felix IIII
Claudiu' aug II	Sigebt'	Cubiculariuſ ·	Eutichian' I
Aurelian' v s	Hildericuſ	Primuſ Comeſ	Gaius xi
	Dagobtuſ	Primiſcriniuſ ·	Chriſtogon'
			Marcellin' viiii
			Marcellus v s
			Euſebius vii

Melchiadis IIII
Silvester XXIIII
Marcus II
Iulius XV
Liberius VI
Felix VI I
Damasus XVIII
Siricius XV
Anastasius III
Innocentius XII
Zozimus III
Bonifacius VIIII
Constantinus
Celestinus VIII
Syxtus VIII
Leo XXI
Ilarius VI
Simplicius XV
Felix VIII
Gelasius IIII
Anastasius II
Simachus XV
Hormisda IX
Iohannes III
Felix IIII
Bonifacius II
Mercurius II
Agapitus XII
Silverius II
Vigilius XVII
Pelagius XII
~~Benedictus IIII~~
Iohannes XIII
Bonifacius III
Pelagius X
Gregorius magnus XIII
Sabinianus II
Bonifacius VIII
Bonifacius VI

Deusdedit III
Bonifacius VI
Bonifacius V
Honorius XIII
Severinus II mensis
Iohannes II
Theodorus VII
Martinus VI
Eugenius IIII
Vitalianus XIIII
Adeodatus IIII
Donus II
Agathon II
Leo X mensis
Benedictus X mensis
Iohannes anni I
Chonon XI mensis
Sergius XIII
Iohannes III
Iohannes II
Sisinnius XX dies
Constantinus anni VII
Gregorius XVI
Gregorius X
Zacharias X
Stephanus V
Paulus X
Stephanus IIII
Adrianus XXIIII
Leo XX
Stephanus VII
Paschalis VII
Eugenius III
Valentinus XL dies
Gregorius XVI
Sergius III
Leo VIII

Benedictus II
Nicolaus VIIII
Adrianus V
Iohannes X
Maximus I
Adrianus I
Stephanus VI
Formosus IIII
Bonifacius XV dies
Stephanus II mensis
Romanus III mensis
Theodorus XVIII dies
Iohannes anni II
Benedictus IIII
Leo I mensis
Christoforus VII mensis
Sergius anni VII
Anastasius II
Lando V mensis
Iohannes anni XV
Leo VI mensis
Stephanus anni II
Iohannes V
Leo anni IIII
Stephanus III
Marinus IIII
Agapitus VIIII
Iohannes VIII
Leo anni I
Benedictus II mensis
Iohannes anni VII
Benedictus II
Domnus de suri II
Bonifacius I mensis
Benedictus anni VIIII
Iohannes VIIII mensis
Iohannes IIII mensis

Iohannes X
Gregorius II
Iohannes I
Silvester III
Iohannes V mensis
Iohannes IIII I
Sergius III
Benedictus XII
Iohannes X
Benedictus XIII
Silvester LVI dies
Gregorius anni II
Clemens VIIII mensis
Damasus XXIII dies
Leo anni V
Victor II
Stephanus VII mensis
Benedictus VIIII
Nicolaus III
Alexander XII
Gregorius XII
Urbanus XII
Paschalis XV
Gelasius I
Calixtus

Filii Noe Sem. cham. & Iapheth. DE GENTIV̄ VOCABV[LIS]

Filii Sem .v. elam a quo elamite. Assur aq̄ as[syrii]
Arphaxat aq̄ chaldei. Ludi aq̄ lidi. Aram aq̄ Sy[ri]
Filii aram .iiii. Chus aq̄ traconite. Ul. aq̄ arme[nii]
Gether aq̄ carmeli. Mesa aq̄ meoni. Heb nepos arphaxat a[q̄]
hebrei. Heb genuit Falech aq̄ bactriani; de bma geñ Ismael
sarraceni. Ismael gen̄ Nabaioth aq̄ nabathei. Moab filius loth
genuit moabitas. Amon fr̄ moab gen̄ amonitos. Edom fil e[sau]
gen̄ Idumeos. DE GENTIV̄ VOCABVLIS FILIOR̄ CHA[M]

Filii cham .iiii. Chus aq̄ ethiopes. Mesraim aq̄ egyptii
Futh aq̄ lybii. Chanaan aq̄ chananei; Filii chus .v[i].
Saba aq̄ arabes. Euilath aq̄ getuli. Sabatha aq̄ ...
Regma & Chuda; Filii regma Saba & Dadan. Filii mesra[im]
Labim & Ceslouin aq̄ phylistei. Filii chanaan .x.
Syden aq̄ sidones. Aeth aq̄ ethei. Iebus aquo iebusei
Amorreus aq̄ amorrei. Geser aq̄ gersei. Eueus aquo euei
Aracen aq̄ aracheni q̄ archas condidit. Assenus aq̄ assenei.
Aradius aq̄ aradii. Amatheu aq̄ Synenses; DE FILIIS IAPHE[TH]

Filii Iapheth .vii. Gomer aq̄ galathe idest galli. Mag[og]
aq̄ scythe & gothi. Maday aq̄ medi. Iuuan aquo greci
Tubal aq̄ hispani. Mosoch aq̄ capadoces. Tyras aq̄ traces.
Filii gomer .ii. Riphan aq̄ parlagones. Togorma aq̄ frigas.
Filii iuuan .iiii. Elisa aq̄ eolides. Tharsis aquo tharsenses
Cethim aq̄ cethienses & cypenses. Dodani aq̄ rothdenses.

ARCHIEPISCOPATUS PROVINCIARV[M]

europe & nom̄a ciuitatum̄ epatuum̄ sic in gestis franco[rum]
habetur. Prouintia gallie lugdunensis prima: ht̄
metropoli lugdunense. & ciuitates .iiii. uidelicet
eduorum. Lingonum̄. cabillonensium̄. masconensium̄. Prouintia lugdu
nensis secunda: ht̄ metropoli Rotomagense. & ciuitates .v. Baiocas[sium]
Abrincatum̄. Euaticorum. Saiorum. Constantiam̄. Prouintia lugdune[nsis]
tercia: ht̄ metropoli turonorum. & ciuitates .viii. Cinomanorum
Roddonum̄. andegauorum Nannetum̄. ariosopitum̄ Venetum̄ Osismo[rum]
diablendorum. Prouintia lugdunensis quarta: ht̄ metropolim

Assiria ab assur filio cham dicta ē· ab eufrate usq; ad indos t̄minata;
Media amedo rege filio egei dicta· orientis plagam tenet ;
Carmania puintia amōte ceraune usq; ad mare psicum terminatur;
Persida a rege pseo dicta· a psis possessa ē· qui a grecia transier̄ in asiam;
Mesopotamia puintia a mesan & tampno fluminib; nun cupata est ;
Caldea puintia a caleth filio nachor frīs abrahę· nomen accepit ;
Carsima puintia amōte ceraune usq; ad fluuiū figotū t̄minatur
Ophyr ubi aurū repperit· super eufraten cōt̄ taxoratiū t̄minatur;
Arabia quę & saba regio dr̄· a saba filio chus nomen accepit ;
Syria ab assirim nepote abrahę· ut a syro quodā indigeno apellata ē ;
Comagena a comage urbe dicta· contra montē lybanū sita est.
Phenix a phenice fratris cathmi dicta· contra sydonē sita est.
Sydonia prouincia a syden filio cham dicta· inregione phenice sita ē;
Philistea a philistiim urbe dicta· palestina dr̄ inqua st̄ allophili.
Iudea a iuda filio iacob dicta· q̄ndā chananea a chanaan filo cham dicebat;
Samaria ab urbe nomē accepit a senacherim rege assiriorum condita;
Galilea dicta est eo quod gignit candidos hoīes nā galileus candidus dr̄;
Nabathea a nabath filio ismahelis dicta ē· & extenditur usq; ad mare rubrū;
Egypt̄ a rege dicto egypto fratre danai nomen accepit; ferax frugib;
Seres prouincia orientis ab opido seres nominato nomen accepit
Gangaridū regio int̄ assyrios medosq; sita usq; ad seres opidū terminat;
Bactria regio abactro dicta fluuio· scytas expulsos continet
Sythia & gothia a magog filio iapheth possesse· sic appellate sunt
Hyrcania a silua hyrcana dicta est· ubi bestię tygres habitant;
Albania a pto albo crine dicta· infra montes caspie abalexādro iclusa latitat;
Armenia abarmeno iasonis socio dicta· usq; ad portas caspię extenditur;
Amazonū· id est feminarū regio ante portas mōtis caspie terminat;
Hyberia ab herbis quib; tincturę fiunt dicta est· mōte appenino sita;
Capadocia ab urbe sic nominata dicta ē· usq; ad mōte arad t̄minata
Bythinia a bythino rege dicta usq; ad frigiā cōt̄ troiā extenditur;
Galacia agallor̄ gentib; dicta ē· qui arege bythinię reuocati sunt
Frigia a friga europis filia dicta· int̄ troiam & pgamū sita est
Troiana puītia a tros rege qui nepos fuit dardani nominata est
Cycropis regio a cycropi dicta· ab atticis hoc ē atthenienssib; possid
Tyrrenia· afrīb; lido & tyrreno nomē accepit· in q̄ tyr̄ ciuitas sita est;

Pamphilia á ſitu loci uocat᷑. t̃minata uſq: ad phenice ſydo
Cilicia á cilice qui ante ioue᷑ extiterat. nomen accepit ;
Licia puintia ñcupatur eo q̃d iuncta ſit cilicię puintię
Alánia ab alaniſ dicta eſt. infra paludeſ meotideſ ſita ;
Mesia á meſſiũ prouentu dr̃. cõtinenſ urbem theſſaliam ;
Tracia a tyraſ filio iapheth dicta. cõſtantinopolim cõtinet
Macedónia á maſſagetiſ dicta ẽ. q̃ ex ſcythaꝝ genere pceſſert
Gretia á rege greco dicta. int̃ traciã dardaniamq: ſita eſt.
Dalmatia a dalma ciuitate dicta. dardaniam continet
Epyroſ a pyrro achilliſ filio dicta. infra gretiam ſita eſt
Elladeſ a rege ellano deucalioniſ filio nuncupata eſt
Boetia á cathmo fr̃iſ phenicę de bouiſ nomine ñcupata eſt
Peloponeſiſ regio á rege pelopę qui regnauit in ea nom̃ ſumpſit
Theſſalia a rege theſſalo qui prim᷒ regnauit in ea nom̃ accepit.
Alexandria ab alexandro magno q̃ regnauit in ea nom̃ ſupſit
Achaia á rege acheo qui primuſ regnauit in ea nom̃ accepit
Archadia ab archa filio iouiſ qui regnauit in ea nom̃ accepit
Lacedemonia á lacedémone filio ſémele nomen accepit ;
Pannonia ab alpibuſ apenniniſ dicta. nomen accepit
Germanię duę dicunt᷑. quia lingua & natione q̃ſi germanę ſ
Hyſtria ab hyſtro fluuio dicta. t̃minat᷑ uſq: ad pannoniam ;
Italia ab italo rege ſyculoꝝ dicta. Romã mũdi cõtinet dominã
Sabinia a ſabino dicta ẽ. & Sicania á ſicano nom̃ accepit
Tuſcia a thuriſ abundantia & idoloꝝ frequentia ñcupatur.
Ymbria cladiſ ymbrib; eminenſ. ppt̃ ymbreſ ſic eſt apellata ;
Etruria eo q̃d uſq: ad tyberim fluuiũ fluat. ſic ẽ nominata ;
Apulia & cãpania. atq: calabria. prouintię ſunt italię ;
Gallia á candore popl̃i dicta ẽ. q̃a grecę galá. lac latine dicit᷑
Gallia belgica á ciuitate belgiſ & gallia ciſalpina q̃a circa alpeſ
& gallia tranſalpina q̃a tranſalpeſ ẽ. ita diuerſe nominantur ;
Burgũdia á burgiſ uulgo nom̃ accepit. ad radiceſ mõtiſ iouiſ ſita ;
Vaſconia á duce vaſcano quẽ põpeiũ de mõte pyreneo depoſuit. dict
Aquitania ab aquiſ lygeriſ fluuii q̃ in ea fluit. nom̃ accepit ;
Recia a reno fluuio nom̃ accepit. q̃ a monte iouiſ defluit ;
Dacia á daciſ. q̃ſ de gothoꝝ ſtirpe genitoſ. ſcantia inſula nutriuit. di

Wandaloꝝ regio a fluuio wandalico dicta iuxta paludes t̄minat;
Saxonia a gente dura ꝫ saxea rebelli ꝫ indomita · ita est apellata ;
Hispania idest hisperia a grecis nom accepit. ꝫ inpretat̄ uespera ;
Lybia a uento lypso hoc ē affrico dicta ē · eoqd inde flat ;
Affrica ab affro uno ex posteris abrahe dicta · nomen accepit .
Massilia affricę a mallili duce illius prouintię · nuncupata est .
Cyrenensis regio ab urbe cyrene quę est in lybia · nom̄ accepit ;
Pentapolis puintia a quinq; urbib; regionis illius nom̄ accepit ;
Tripolitana puintia a tribus urbib; regionis ei9 nom̄ accepit ;
Byzancea regio ab opido suo ita nominato nuncupata est ;
Zeugis regio similit̄ ab opido suo ita nominato · nuncupata est;
Getulia mediterranea affricę a getulis possessa · sic est uocata ;
Numidia idest uaga sedis · qm̄ a uagis incolit̄ · sic est uocata
Mauritania a colore poploꝝ nom sūpsit · q̄a mauri nigri dicit̄ ;
Cesariensis regio a colonis urbis cesarie quę ē in affrica nom̄ sūpsit ;
Tyngitana regio a ciuitate tyngis quę ē metropolis nom̄ accepit;
Garamantis regio a garama opido qd est in affrica nom̄ accepit ; XX
Ethiopia dicta e a calore poploꝝ · q a chus filio cham pcesserunt ;

GENTES ASIĘ EUROPĘ ET AFRICĘ ;

Noa aregnis ꝫ regib; vel a situ regnoꝝ gētib; iposita ;
Indi ab indo · Elamite · abelam · Assyrii · ab assur · Chaldei a caleth .
Syri · ab assuri · Armeni · ab armeno · Carmeni · a carmelo · Hebrei
ab heb · Bactriani · a bactro · Aggareni · ab agar · Ismahelitę ab ismael
Sarraceni · a sara · Nabathei · a nabath · Moabitę · a moab Amorrei · ab amō .
Idumei · ab edom · hyrcani · ab hyrcana · Parthi · a parthia · Medi · a medo ;
Pse · a pseo · Sabei · a saba · Carsini a carsinia · Samaritani a samaria !
Phenices a phenicę · Sydones a syden · Ethei · ab eth · Iebusei · a iebus ·
Gersei · a geser · Euei · ab eueo · Arche · ab aracen · Aradii · ab aradio ·
Arabes · ab arabia · Comagine ab urbe comag̃ · Seleuci · a seleuco · dama-
ceni · a damasco · Sparti · a sparto · Iudei · a iuda · Galilei · a candore ;
Antiocheni · ab antiocho · Philistei · aphilistiim · Egyptii · ab egypto ·
Galathę · a gomer · Albani · ab albedine · hiberi · ab herbis · Capadoces
ab urbe · Bythini · a bithinio · Ellades ab ellano · Greci · a greco ·
Troiani a trois · Frigia a friga · dardani a dardano · danai · a danao ·
Argiui · ab argo · Cycropes · a cycropi · tyrrenia a tyrreno · Chorinthi ·

A corintho. Thesalonicenses. a thessalo. Alani. ab alanna. Massage
a mesan. Macedones a macedone; Epyrote a pyrro. Dorici a Doro. L
demones. a lacedemonio. Traces. a tyras. Romani. a romulo Itali
italo. Sabini. a sabino. Sicani. a sicano. Tusci a thure. Ymbri ab y
Marsi a marsida. Achei. ab acheo. Archadi. ab archeo. Histri. ab hi
Huni a rege. Gothi. a magog. Burgūdiones. a burgis. Saxones. a sa
Franci. a ferocitate. Hispani. ab hisperia. Cantabri. ab urbe. Celt
a celtis & hibero. Affri. ab affro. Lybii. a lypso. Cyrenenses. a cyre
Tripolitani. a trib; urbib; Pentapolenses. a quinq; urbib; Byzanc
ab urbe. Getuli. ab urbe. Numidi. a uagis. Mauritani. a mauro
est nigrū. Garamantes. a garamna. Ethiopes. a colore tenebrosi; (.i. nigri.)

XXXI.

ROMĀ. Romulus condidit; DE CIVITATIBUS
Enoch ciuitatē indię. caim filius adę. condidit—
Babylonia. nebroth gygas. & postea semiramis cōdi
Salē opidū iuxta enn. Sem filius noę cōd. Mediā. med' filius ęgei cō
Persipoli. perseus adanę filius cōd. Susis opidū. fr mennonis condidit
Bactrū opidū. bactriani cōdidit. Carrā mesopotamię. parthi cōdideru
Edessā urbē nebroth gigas cōd. Seleuciā. seleuc' filius alexandri cō
Philadelfiā. gens rafaim cond. Antiochiā. seleuc' filius alexādri. co
Damascū. damasc' dispēsator abrahę cōd. Gazā palestinę. eueı cōdid
Philistium. allophili cōdidit. Dor. idest cesareā philippi. herodes rex
Joppen palestinę. palestini cōd. Hiericho opidū. Jebusei cōdiderun
Sichen samarię. emor cond. Bethel samarię urbē. Jebusei cōdidi
Bethleem. iebusei cōdider. Ebron ubi patriarchę sepulti st. gigāte
Samariā. senacheri rex assirioꝝ cōd. Tyberiade iudeę. herodes rex co
Sydonē urbē. phenices cōdider. Tyrū urbē. phenices condiderun
Kartaginē Romani cōdidert. Menphyn egypti. (babyl.) epaphus filius iouis
Tannium egypti gigātes cōdidit. Elyopoli egypti. filii isit condideru
Alexandriā. alexād magn' cōd. Thebas egypti & Boetiā. cathmus co
Ptolomaidā reges egypti cōdidit. Beronicā. reges egypti condiderun
Tharsū ciliciae. perseus cōdidit. Smyrnā urbē theseus condidit;
Dyosconā. amphit' condidit. Nicomediā. nicomed' rex bithinię con
Cōstantinopoli. cōstātin' cond. Epyrū tracię. pyrr' filius achillis con
Athenas. cycrops cōdidit. Corynthū achaię. corint' filius orestis cōdidi

Alexandriaſ xii · ſcılıcet · Alexādriā Bucephalā · Alexādriam montuoſam ·
Alexādriā in india · Alex̄ in Scythia · Alexādr̄ in chaldea · Alex̄ apud maſſagetaſ
Alexād̄ in egypto · Alexād̄ ap̄ origalam · Alexād̄ ap̄ grānicū · Alexād̄ ap̄ troadā
Alexādriā apud tygridē · Alexandriā ap̄ xanctū · alexander magn̄ condidit;
Thebaſ boecię cathmuſ condidit · Mecenaſ lacedemō filiꝰ ſemele cōdidit;
Spartā · ſpartꝰ filiꝰ foronei cōdidit · Achaiam ciuitatē · acheuꝰ cōdidit;
Peloponenſe · pelopſ rex argiuoꝝ cōd̄ · Samū · angeuꝰ ligurei fił cōdidit;
Theſalonicā · theſſalꝰ greci fił cōdidit; Brūduſiū italię · greci cōdiderunt;
Pōpeiā cāpanię · hercules condidit; Lauiniā italię · eneas condidit;
Albam italię aſcaniuſ fił eneę cōdidit; Capuā · capiſ fił epiti condidit;
Oſtiā in exitu tyberiſ · ancꝰ marciꝰ cōd · Mediolanū italię · galli cōdiderunt;
Calabriā · meſapus rex condidit; Rauennā italię · romani cōdiderunt;
Mantuā italię · tyreſię filia cōdidit; Parthonopiā uirgo partonope cōd;
Tarentū · neptuni filiuſ condidit; Maſſiliā · macedeſ a cyro fugati c̄diderunt;
Narbonā & arelatū · pictaui c̄diderunt; Burdegalā · burgi galli cōdiderunt;
Terraconā · hiſpanię · ſcipioneſ c̄diderunt; Kartaginē ſpartanā · affri c̄diderunt;
Emeritā · ceſar octouianus condidit; Oloſoparā ciuitatē · ulixes c̄didit;
Spalim iſpanię · Juliuſ ceſar condidit; Gadeſ opidū · affri condiderunt;
Septenū opidū · vii fr̄s condiderunt; Ceſareā mauritanię · Juba rex c̄didit
Ceſareā yconiā · ſocii herculiſ c̄diderunt; Cyrenen lybię · cyrenen regina c̄didit.

Marcianus Felix capella de gentib; diverſiſ & monſtris

Arimaſpy poſt fonteſ ripheoſ tranſ aquilonē yperborei · ap̄ quoſ mundi axiſ cōtinua rotatione torquetur · genſ morib; pollens · plixitate uitę deorum · ſex menſibus diem · totidemq: noctē cōtinuā habent; Riphey quippe · iā ī aſia c̄ſtituti · equalē yperboreiſ uitā degunt · cunctiſ gētib; uenerandi · ut ad eoſ p defenſione metuenteſ & rei c̄fugiant; Ultra hoſ amazoneſ habitant; In thyle ultima inſularū omniū · ſolſticiali tpr̄e · cōtinuuſ dieſ · brumaliq: nox p̄ henniſ exigitur ultra quā nauigatione uniuſ diei · mare cōcretū eſt; Adlanſ monſ qui ultra nubiū poteſtatē extollitur & ab occaſu littora pſpectat oceani · nemoroſuſ · fontibus ſcatenſ · arboreſ gignit cypreſſi ſimileſ · lanā ferenteſ inſtar ſerici p̄cioſam · Satyri · egypaniq: ultra mōtē adlanticū ad occaſū p quinquaginta milia · ſaltꝰ lybię occupant; Nec multū diſtant vii mōteſ qui equalitate cacuminiſ fratreſ ſunt appellati · elephantoꝝ pleni; Qui aduerſi coeunt cū ſibi c̄ueniunt Elephanſ · Non h̄t ut ſurgat quia nūquā crura recuruat · Incūbit ligno arboriſ eximio Cū uenit incūbit · cūq: ruente ruit · & ſic pſtratꝰ a uenatorib; occiditur; Syrtis minor a kartagine ccc milib; · ſerpentib; diuerſiſ & feriſ plena eſt; Interior affrica ad meridiem h̄t ethiopeſ horridoſ & ceteroſ monſtruoſe nouitatiſ hoēſ; Poſt quoſ ad oriente inter ſolitudineſ · degunt Aclanteſ quę neq; ulla inter ſe nomina habent; hi ſolē adorant · eoqd̄ cū meſſib; eoſ cremet urit; Hinc ſomniare uident; Troglodite manent in ſpeeub; · ueſcunturq: ſerpentib; ſtriduntq: potiuſ quā loquunt; Garamanteſ · uulgo feminiſ ſine matrimo —

Regine amazonum · Marſepia · Lapeto · Anthiope · Orithia · Menalipe · hypolite · Pentesil[illegible]

mē ſociauit̄. Argyle colunt inferoſ; Capaſanteſ nudi ambulant; Blemmi ſine capite
Satyri. atq; oſ & oculoſ gerunt in pectore; Satyri hominū nichil habent niſi faciem; Egi
pani. paneſ qualeſ pinguntur exiſtunt; Antipodeſ debilitate pedū habenteſ ſerpunt potius
Atlantē. quā incedunt. Fanisi comiteſ fuere herculiſ; Poſt hoſ finiſ eſt affrice; Fonſ eſt in li
Trogodit. tore rubri mariſ que cū oueſ biberint in rubrū colore incipiunt mutare lanaſ;
Garamant. Eſt in ſyria monſ noīe caſſiuſ cui altitudo quarta uigilia noctiſ ſolē p tenebraſ ui
Argyle. det in ſyria; Genſ ſereſ undiſ aſpgunt arboreſ ſuaſ ut lanugo que ſericum
Capaſāteſ. creat poſſit admitti; aliarū gentiū hoēſ aſpnantur & appoſitione mercium ſin
Blemmy. colloquio gaudent implere contractū; Hinc attageny ypborei bonitate c
Antipodē. ſimileſ cir cuiacētu uallū aiaſ neſciunt; India que a medoꝝ montib; inchoa
Fanisy. mare eoum habenſ a meridie ſalubriſ flabriſ fauonii biſ fruge mittit ann
Pygmei. ſingulis mūdi parſ tcia opida habenſ quinq; milia; Ibi regeſ gentiuq; diuerſi
Fauni. taſ & elephantoꝝ multitudo maxima; In cuiꝰ mōtib; pigmey nigrioreſ fuligine
Cinocefali. habitant; Omīſ indi comarū diſtinctione decorantur; Alii ceruleiſ alii cro
Gigantes. fulgorib; tincti gēmiſq; comunt̄; Sūt in india palatia colūpniſ aureiſ pariete
Ictiofagi. tib; deauratiſ miro opere fabricata; Eſt in ea fluuiuſ inquo ypotanni maioreſ ele
Colliſeſ. phantoꝝ habitant; Sūt in ea ſcorpioneſ & ceraſtarū ſerpentiuq; uariiſ diſti
Armaſiu. ti colorib; agmina & cancri & cocodrilli & leoneſ albi & linceſ & tygri
Cyclopedeſ. deſ & panteri & veſpilioneſ colūbinſ corporibꝰ equaleſ & tyrannia beſtia m
Macrobi. ior elephanto tirib; armata cornib; & muireſ uulpib; ſimileſ & aueſ nycti
Herbiceſ. coraceſ uulturibꝰ pareſ & Beſtia ſerrato tgo habenſ capita duo cocodrilli g
Onceſ. renſ formā duriſ munita dentib; & uiri atq; mulieres piloſi & nudi noue
Panthiaſ. pedū alti quoſ indi faunoſ appellant & cenocephili q corpora humana & canina
Ypodeſ. habent capita; In taprobana inſula ſeptētrioneſ n̄ apparent; Lunā ab octaua
Ichthiophagi. in ſextā decimā tantū ſup traſ uident; Ibi ſyduſ canopoſ in ſiniſtra cōſpicitur;
Ypnoideſ. Homineſ ibi corpore grandioreſ ult̄ humanū modū comiſ rubicūdiſ oculiſ ter
pedeſ ciores ſoni nullo lingue negociaterib; in ripa fluminiſ merceſ apponunt &
iii. fa- uix cōplacitaſ mutant; Etaſ illiſ ult̄ humanā fragilitatē plixa ut mature
uunt pereat qui centenariuſ morit̄; Pomiſ redundant hercule colunt venationeſ &
longa. piſcationeſ amant; Dehinc habitant ychtiofagi quoſ alexander ueſci piſcibus
de uetuit; Chaldee gentiſ babylonia caput eſt. Vrbſ ipſa muriſ amplectit̄
ceteſ in circuitu leugarū .vl. qui ducentiſ cubitiſ alti quinquageniſ lati ſr̄; Ibi ē
tēplū beli qui inuentor fuit diſcipline ſyderaliſ; Trogoditarū & ychtiophagoꝝ g
feraſ curſu p̄curunt marinaſ beluaſ uincunt; Inſula canaria canib; inmenſe mag
nitudiniſ plena eſt nemoroſa palmifera nuce pinea & melle copioſa & piſcibꝰ;
Sūt in arabia beſtie multe uidelicet antalopeſ longa cornua ferri ſimilitu
dinē habenteſ & pardi uarietate diſtincti & Rinoceroteſ unū cornu
in fronte habentes & cameleōneſ qui ad coloreſ quoſ uident cuerſione uariant
& Cameleopardi albiſ aſpſi maculiſ & Simie cynocephali caudaſ haben
teſ ut leopardꝰ & Spynge comiſ uilloſe & colliſtriceſ pductā faciem &
barbā habenteſ & hymdriceſ beſtiole que cocodrillū interficiunt & tra
gellafi ut cerui armoſ uilloſoſ & barbaſ habenteſ & Dromede centum
miliaria in die currenteſ & onagri qui ſr̄ aſini ſiluestreſ & cameli &
hyene utriuſq; ſexū gerenteſ & fenix auiſ unica & ſingulariſ & a
.L. hec ē altitudo turriſ babel que facit
... terre ſeptē leugarū in meridie

Cynomolcus · & Psytacus · & Alcyon · & Pellycanus · & Strucio · & cynamomum & piper · & balsamum & aromaticum; In euilath & Opyr · aurum optimum repperitur. Unde aurum afferebatur regi salomoni; Assyria in qua niniue · & chaldea in qua babylon fundata est · que in tercia etate caput erat regnorum omnium; reges Assyriorum in ea principatum & dominatum mundi tenuerunt annis mille ccxxx; Et eo deficiente in quarta etate reges medorum regnauere annis cc · xlvii. Quibus expletis · reges persarum in quinta etate imperium regnorum adepti sunt · illudque tenuerunt annis cc; In hac etate regnauit cyrus rex persarum qui babyloniam subuertit · quem scytharum regina thamaris interfecit; In hac scythia lapides smaragdum repperiuntur · quos gryphes custodiunt; Persarum regno ab alexandro deuicto · regnum macedonum quod est grecorum surrexit · annisque ccc fere uiguit; Alexander itaque v · x · agens annum orientem aggrediens suo subiecit imperio · macedoniam · & tinciam · atque lyconiam · inde sicliam; Exinde ingressus italiam · romani coronam auream ei dirigunt; Et transiens · cyprum lybiam · egyptum · Syriam · tyrum · Iudeam · Persidam · Arabiam · Achaiam · Thebas · Corinthum · Athenas · ciliciam · Lacedemoniam · Mediam · Indiam · atque Babyloniam; Tantus timor reges orbis terrarum inuasit · ut ad supplicandum alexandrum · legatos suos babylonie mitterent;

ASIE URBIS ANTIQUA NOMINA NUNC UERO MUTATA;

Achar quondam nominata · Nunc Nisibin ciuitas appellatur · (t. (o)r(r)ispotamia) XX

Reblatha quondam uocata · Nunc antiochia ut epyphania apellatur; II

Arbe uel Arboc quondam uocata · Nunc ebron ciuitas dauid est nuncupata;

Sichem ut sycima quondam uocata · Nunc Neapolis samaritanorum est apellata;

Arihel ciuitas quondam nominata · Nunc areopolim ciuitas · est nuncupata;

Turris stratonis quondam uocata · Nunc accaron uel cesarea palestina est nominata;

Loth ciuitas quondam uocata · Nunc ciuitas diospolis · est nuncupata;

Effrata ciuitas quondam uocata · Nunc Bethlehem ciuitas est apellata;

Emaus castellum quondam nominatum · Nunc ciuitas nicopolis nuncupatur;

Edissa, (ut antiochia) ciuitas quondam (t. gm...) uocata · Nunc Rothasia est nuncupata;

Tyrus ciuitas quondam uocata · Nunc Sur ab incolis est nominata;

Sydonia ciuitas quondam uocata · Nunc Sagitta a ciuib; est apellata;

Ramatha ... quondam dicta · Nunc Ramula ab incolis est uocata;

Berytho opidum quondam nominatum Nunc Baruth ab incolis est apellatum;

Ptolomaida quondam nominata · Nunc achon a ciuibus apellatur

Ciuitas iudeorum hierusalem primum a iebus filio chanaan · Iebusalem est apellata; deinde a salomone · Salomonia est dicta · Quo defuncto · a hieroboam seruo eius hierosolomonia est uocata · P... ...o cesare qui eam munifice decorauit · ...

PARADYSI · DE INSULIS

Paradysi insula in oceano i oriente est
Palacū insul cōt indiā in oceān
Chriſoroaſ ī oceno cōt arabiā sita
Soliſ insul in oriente cōt indiā ;
Ethiopica cōt ethiopiā in oceano
Iunonia cōtra ethiopiā deſertā ;
Iriona cōt ethiopiā in oceano
Gorgodeſ IIII cōt ethiopiā ī oc̄ ·
Fortunata cōt mōtē Atlanticū ;
Beata cōt mauritaniā sita est ·
Meuania insul cōt colūpnā herculi
Baleareſ cōt hiſpaniā ī oceano ;
Ebesuſ cōt hiſpaniā ī oceano ;
Hiberuſ int̄ hiſpaniā & brittāniā ;
Brittānia cōt galliā in oceano ;
Tenathoſ cōt fretū gallicū ī oceān
Thile ult̄ brittāniā sita est ·
Orcadeſ XXXIII int̄ britāniā & gothiā
Hibnia pxima brittāniȩ sita est
Scotia & ipſa pxima brittāniȩ sita
Scanzia cōt gothiā sita ē ī oceān
Gadiſ cōt mare tyrrenū sita est ·
Cyproſ carpatio mari pxima est
Creta cōt pelopēſeſ sita est ·
Abidoſ sup hellespōtū sita est ·
Cooſ pxima atticȩ cōstat sita ·
Cycladeſ myrtēo circūdātur pelago
Deloſ in medio cycladū sita est
Rodoſ prima est cycladū ibi coloſ
Tenedoſ in q̄ fuit ciuitaſ athene
Carpat cōt egyptū & rodū sita ·
Lethem pxima ibi uenus fuit orta
Icaria int̄ samū & miconiā sita ;
Naxon fertiliſ uiſceū pxima ;
Melos rotūda mittit sardū lapid
Cyon gignit masticū & aromata
Sicilia cōt italiā sita est
Eolię insule sr̄ cicilię ī q̄ fuit eo
Cademon · VII habet insulas
Styadeſ cōt narbonā sita est
Albania cōt ſcytaſ ī oceano sita
Orona cōt hyrcaniā ī oceān sita ę
Samaia cōt mōte samai ī ocean
Octoſgonia cōt aracusiā ī ocean
Griphę & argire ī mari indico s
Tyloſ indię sep̄ floribꝫ uernat
Taprobana indię auro gemmisq; habū
Sardinia fonteſ habet calidoſ ·
Corſicę a filiis herculiſ poſſeſſe ·

REGNA IRRIGAT · DE PARADISI FLUUIIS

Geon fluuius de paradyso emergenſ · ethyopiā irrigat quē nilum uſitato nomine apellant
Fiſon fluuiꝰ indię a paradyso defluenſ a multiſ gangeſ uocat
Eufrateſ fluuiꝰ arabię de paradyſo pcedenſ fluit in mesopotamiā p babylonem ·
Tigriſ fluuiꝰ parthię de paradyſo ueniens · decurrit p regionē quę media dicitur ·
Ior & dan a mōte lybano pcedenteſ in unū cōfluunt · & hi duo fonteſ iordanē faciunt & in galilea deſcēdenſ · mare uocatur galilęę · & cōt tyberiadem mare tyberiadiſ & ſtagnū genesar & cōt palestinā · mare palestin

PA RA DYSUS

FLVMINA ORIENTIS.

Theorideſ a capiſ ſcythicis i caſpio.
Cyd a mõte caumeſte i occa ori;
Ganges a ſeloante: i oceano orient
Figoton a mõte caucaſo i oc̃ orie
Indaſpeſ a capiſ indoꝝ. i oc̃ ori
Eufrateſ a capiſ indie: ĩ oc̃ ori
Arnodrũ ab ethiopia: ĩ ſinu pſico
Armantia a capiſ comag. ĩ pſico;
Cortacię a capiſ arabieiſ: ĩ pſico
Suſa a media pũicia: in pſico.
Chryſoroaſ a mõte caucaſo. ĩ pſico
Tygriſ a mõte caucaſo: in pſico
Libotia a mõte lyſco. ĩ oc̃ ori
Odiopagita a capiſ indię ĩ oc̃ ori
Araxuſ. a mõte armenio: ĩ pſico.
Pactol a mõte caucaſo: in ſinu pſico
Chryſoſ a capiſ ſyrię: ĩ egeũ mare;
Eleuũ a capiſ ſyrię. ſub cypro ĩſula;
Adonis a tyberiade: ĩ mari adriatico
Iordaniſ a mõte lybano: ĩ mari mortũ;

FLVMINA OCCIDENTIS.

Betis. a capiſ hiſpanię: ĩ oc̃ occid;
Tag. a capiſ hiſpanię: i oc̃ occid;
Miniũ. a pyreneo: in oceano occid;
Hiber a mõte pyreneo: ĩ oc̃ occid;
Arniſ a paratione: ĩ mari tyrreno;
Ariſ. reniſ. a bicornũ appellat;
Rodan. a capiſ gallię. ĩ oceano occ;
Garonna a capiſ aquitanię ĩ oc̃ occid
Geon a capiſ gallie. ĩ oceano occid;
Danubiũ ex alpib. ĩ põto diffūdit
Suaũ a mõte alpienſi danubio iũgit
Strimõ a capiſ dardanię. ĩ egeo mari
Tyberiſ a mõte apennino [illegible]

FLVMINA OCEANI SEPTENTRIONIS.

Thanaiſ a mõte hyperboreo. ĩ pal meot
Boriſteneſ. ab hyperboreo: in põtũ;
Meotiſ a mõte ſpanio: ĩ mare meotĩ;
[illegible] aſ. a mõte tauro: ĩ mare põticũ;
[illegible]helimõ a mõte caucaſo: ĩ põticũ;
[illegible]aſiſ. a caucaſo: in mari põticũ
[illegible]horoſteſ. a mõte tauro ĩ mari tyr
[illegible]hinniſ a tauro ĩ mari tyrrenũ
G[illegible] a tauro: ĩ mari cycladũ;

Spinuũ a tauro: in mari adriatico;
Sperhiũ a mõte yda: in mari egeo;
Achelouũ a capiſ epyri. ĩ mari ionico;
Alpheũ a capiſ achaię: ĩ mari tyrreno;
Cinocaſ a capiſ frigię. ĩ mari heleſpõtico
Rudac a capiſ ſyrię. ĩ mari heleſpõtico
Erimunaſ a capiſ aſię: ĩ mari cycladũ
Meand a capiſ atlanticaſ. ĩ mari cycladũ:
Sin a capiſ pãphilię. ĩ inſula ro eſ.
Haſdrubela a mõte boduã ĩ mari caſpio

FLVMINA OCEANI MERIDIANI.

Nilus q̃ & geon de ſecretioribꝫ; pmit ſed in exordio uidetur; in ethiopia puenienſ ad cataractas.
Bagrada ab africa: in ethiopiam;

DE TRIB; MVNDI PARTIB;

Asia tribꝫ partibꝫ oceano; circũcincta p totã tranſuerſi plagã orientiſ extẽditur. Hęc occaſũ uerſ ad dexterã ſui ſub axe ſeptẽtrionis incipienſ cõtigit europã. a ſiniſtra autẽ africã dimittit. Sub egypto ũ & ſyria mare nr̃m qd magnũ dicimꝰ: ht.

Europa incip a flumine thanay pteriens aras magni alexandri. meotidaſq: paludeſ. iuxta theodoſiã urbẽ. põtiq: euxinũ. Inde iuxta cõſtãtinopoli longe mittitur anguſtię donec eaſ mare nr̃m accipiat. cuiꝰ t̃minꝰ ĩ hiſpaniae ap gadeſ. i. colũpnaſ herculiſ;.

Africę pncipiũ ẽ. a finibꝫ ęgypti urbiſq; alexandrię. inde per caſtra alexãdri. & ſup lacũ calearſiũ. Deinde ĩ tranſuerſũ p ethiopiã deſertã cõt meridianã plagã; t̃mini africę ad occidentẽ ſunt uſq: ad fauceſ gaditani freti. Vltimꝰ aũt finiſ eiꝰ ẽ monſ adlanſ & inſule fortunatę: & ſub africo mõtem h̃t heſperiũ. a meridie genteſ, auliluũ quaſ gauludeſ uocant uſq: ad heſperiũ mõtẽ;.

DE FLUVIIS & FONTIB & LACIS

Iuxta romã aquę albulę oclos sanat.
Fons cyceronis italię oclos curat.
Iames fons affricę uoce fac claram
Clytorion lac. italię uini tediū fac.
Fons chio insulę ē q hebetes fiunt.
Fons in boetia memoriã tollit.
Fons alt in boetia obliuionē affert
Cytici fons libidinem tollit;
Cortię lac. libidinē exardescit;
Aquę i capania sterilitatē aufert:
Fons ęthiopię rubeu lyphatico redd
Fontes ii cicilię un sterilē alt fęcd fac
Flumina duo thesat ex i. nigrę no bibit ex ii albę do bibit
Clytam lac ymbriae boues gignit.
Assalas lac indię nichil qd unū recip
Syden lac indię ē in q nichil natat.
In aleę lacu n mergunt sed natat oiā
Malsida fons frigię saxa generat.
Styx apellata potata Inficit.
Fons iob idumeę q i anno mutat
Introgoditis lac. t i die fit dulcis amarus
Syloe fons iudeę dieb incertis ebullit
Fons i iudeę siccat sabatis omib;
Fons in pyro faces extiguit & accendit
Fons garamātu ē algens die ac nocte
St fōtes in italia ppeti feruētes.
Mare rubri littorū colores gignit mult
Lac auini aues desup uolare n patit
Coapis psarū fluuius pocula dat regib
Mineus galatię auripigmtū ministrat
Pactolus fluuius asię & Boetis fluuius boetię & hermus asię & tagus fluuius hispanię aureas arenas hnt

EXPLICIT DE FLUVIIS & FONTIBUS

DE CREATURIS DIVERSIS

Sunt in oriente creatę humanę que nascunt decati & barbati;
St ibi ermafroditę utriuq; sexu hntes;
St ibi gygantes statura magna gndes;
St ibi gētes modico foramine potū uiuetes;
St ibi alii sine linguis nutu sermonis utentes;
St ibi satyri cornua pedesq; capraniorū habentes;
St ibi fauni parue staturę siluestres;
St cenocephali in india corpus humanū & canina capita hntes;
St ibi cyclopides in frōte oclū i nu hntes
St ibi alii sine narib informes uultu hntes;
St ibi alii labro subtiori facie tegētes;
St ibi macrobii pedū xii statura hntes;
St ibi pigmei staturā cubitalē hntes;
St ibi feminę quiquenes cōcipientes;
St ibi derbices q parētes occidt & comedt
St lepnates in lybia sine capite os & oculos hntes in pectore;
St ibi alii sine ceruicib oclos i humeris hntes
St ibi antipodes plātas uersas hntes;
St panothias in sythia auribus totū corpus dū dormiut cōtegentes;
St ibi ypopodes eqnos pedes hntes;
St artopagyte in ęthiopia pni ambulātes annū xl n implentes;
St ibi cynopides pede i no se cōtegentes;

AUG in libro XVI de ciuit di cap VIII

Verū qsqs uspiā nascit hō id est animal rationale mortale qlib& nris iusitatā sesib gerat corporis formā seu colorē siue motū siue sonū ex illo uno protoplasto origine ducere nullus fideliū dubitet;

A XPI NOMINA GRECE ET LATINA

Alpha· principiũ; Ω· finis· Pantocraton· omps; Agy
ſcs· Macharioſ· beat9· Kyrrioſ· dñſ· Emanuel· nobcũ dś·
O theoſ· dś· Prophytiſ· ppħa· Exodon· oriens· Ylioſ· ſol·
Chryſtiſ· iudex· Dikeoſ· iuſt9· Yſkiroſ· fortiſ· Yleon· leo· Meſſias· unc
Ypſiſtoſ· altiſſim9· Tonoxpiſton· xp̄s· Vſyon· unius ſubſtantię· Para
clyt9· cōſolator· Stereoma· firmamītū· Nymphioſ· ſpons9· Chryſton· lap
Lithro· redēptor· Doxa· ġła· Eulogytoſ· benedict9· Baſyleuſ· rex·
Colyx· uermiſ· Antropoſ· homo· Dynatoſ· potenſ· Criſtoſ· bonus·
Euſtyſ· rect9· Eleoſ· miſ̄cdia· On· pat̄· Logoſ· uerbū· Chiyon· aries·
Boythoſ· adiutor· Odo· iuſt9· Angli· nuntiu9· Sotyr· ſaluſ· Toſto· os
Althia· ueritaſ· Dykeoſin· iuſticia· Onomoſ· lex· Enıſ pax· Oroſ· mo
Sotirion· ſalutariſ· Megaſ· magn9· Geneſiſ· lauſ· Adelfoſ· fr̄· Tauron· tau
Syneſin· prudentia· Foſ· lux· hylea· oliua· Elpyſ· ſpeſ· Bothiaſ· robur·
Foberoſ· terribiliſ· Archon· princepſ· Xenoſtiſ· peregrin9· Moſchon· uitul
Staivotenta· crucifix9· Tafenta· ſepult9· Ymera· dieſ· Cethyra· porta·
Rabbi· magiſt̄· Arton· paniſ· Yetirmon· miſericorſ· Ampelon· uinea·
Tribon· ſemita· Trigon· turt̄· Yeriſ· ſacerdoſ· Melchiſedech· pontifex·
Ylaſtin· ppitiu9· Tonſtagmon· maceria· Cortiſ· ſollēpnitaſ· Macro· pacien
Tachemelon· fūdamītū· Cephalim· caput· Ypipiſta· clippeu9· Dycōſin· iuſtic
Cryſiſtoſ· ſuauiſ· Althinoſ· uerax· Keyzon· uita· Theroſ· lib̄· Gala· lac
Ptocoſ· paup̄· Stoneoma· ēt̄n9· Dyathicin· teſtamītū· Ymelon· mediator
Thron9· ſedeſ· Protocon· p̄mogenit9· Martyſen· teſtiſ· Catafigō· refugiū m
Mopſtoſ· fideliſ· Ylamptiſ· ſplendor· Oplo· ſcutū· Catafigiſ· fortitudo·
Taumaſtoſ· mirabiliſ· Anyr· uir· Enetoſ· laudabiľ· Thiſia· hoſtia·
Exomelogyſiſ· ġła & decor· Ycoſ· dom9· Megalon· magnific9· Chiraſ· man
Euthitin· eq̄taſ· Brachion· brachiū· Dexia· dextera· Ycumeni· mundus·
Ypſiloſ· excelſ9· Nazareu9· ſcſ· Aethu· aq̄la· Yathoſ· floſ· Jethiaſ· piſciſ·
Eneufroſin· leticia· Epythimitin· deſiderabiľ· Arnyon· agn9· Pbatō· ouiſ
Oſtalmoſ· ocuľ· Tologyon· eloq̄ū· Meriſ· portio· Archiron· principium·
Mely· mel· Mycoſotan· pacific9· Ypoliſ· ciuitaſ· Droſoſ· roſ· Peloſ· uituſ·
Ydiroma· hereditaſ· Chyon· nix· Lithroſiſ· redēptio· Cephaſ· petra·
Anapauſim· reqieſ· Toagyaſ· ſcificatio· Tynegerſin· reſurrectio
Ofeoſ· ſerpenſ· Eparſiſ· eleuatio· Thiſia· ſacrificiū· Pazon· iuuenc

Ygon· dux· Thuenesis· laudatio· Dexasmenos· glos͛· Omb· ymber·
Sitatos· triticū· Stafilon· uua· Selym· luna· Ihs· saluator;

NOMINA X QVIBVS HEBREI DEVM INVOCANT

Hel· ds· Heloy· ds ds· Heloe· ds ms· Helyon· ds ho· Sabaot omp͛
Eieie· Adonay· dns; Ia· laus dei· Sother· salus· Tet͛ragrammaton;

EVCHERIVS· DE NOMINV̄ INTP̄RETATIONIBVS·

Michael· q̄s ut ds· Gabriel· fortitudo di· Raphael· medicina dei;
Adam· tirgena· Eua· Calamitas· Abel· miserabil͛· Caim·
lamtatio· Enoch· dedicatio· Matussalan· mortui· Noe· requies;
Sem· nominat͛· Cham· calid͛· Japheth· latitudo· Loth· declinans;
Melchisedech· rex iust͛· Abrahā· pat͛ multarū gētiū· Sara· princeps·
Agar· aduena· Ismahel· auditio di· Isaac· ris͛· Iacob· supplantator;
Rebecca· patiencia· Isrł· uidens dm̄· ut princeps cū dō· Rachel· uidens;
Lia· laboriosa· Ruben· uidens in medio· Symeon· audiens tristicias;
Leui· adposit͛· Iudas· cōfessio· Zabulon· habitaculū pulchritudinis;
Isachar· merces· Dan· iuditiū· Gad· tēptatio· Aser· beat͛· Neptalim·
cōusantis· Beniamin· filiu͛ dexterę· Effraim· frugifer· Manasses· oblit͛·
Esau· aceruu͛ lapidū· Cedar· tenebrę· Iob· mag͛ ut dolens· Amalech·
poplſ lambens· Moyses· assūptio· Aaron· mons fortis· Pharao· dissipator;
Iosue· saluator· Athoniel· respōsio· Aoth· glos͛· Semegar· incolumis·
Baruch· fulgorans· Deborra· apis ut loquax· Gedeon· tēptatio iniq̄tatis;
Abimelech· pat͛ mi rex· Thola· uermicul͛· Iayr· illuminans· Iepte· apiens;
Esebon· cigulū merens· Achialon· uiuens dō· Abdo· seruu͛ ei͛· Samson· Ille
solis fortitudo· Dalila· paupcula· Samuel· nom͛ ei͛ ds· Saul· expeticio incedns·
Dauid· desiderabilis· Ionathas colūbe donū· Absalon· pat͛ pacis· Salomon·
pacific͛ ut cōcionator· Edida· dilect͛ dni· Roboā latitudo populi·
Abia· pat͛ dns· Asa· attollens· Iosaphath di iuditiū· Ioram· excelsus·
Ozias· apphendens dm̄· Athalia· tēp͛ dni· Ioas tēporat͛· Amasia͛ pplm tollens·
Ioziaś· fortitudo dni· Azarias· auxiliū dni· Ioathā pfect͛· Acaz· apphēdens;
Ezechias· fortitudo di· Manasses· oblitus· Amō· fidel͛· Iosias· salus dni;
Ioachas· robust͛· Ioachi pparatio· heliachi di resurrectio· Iecomia͛ pparatio dnī
Sedechias· iust͛ dni· Ieroboā· diiudicans poplm· Nade· latitt͛· Baasa pinguedo
Helā· sclm· Zābri· cāticū· Omri· crispans mi· Achab fr͛ pacis· Iezabel
sterquiliniū· Ochozias· apphēdens dnm̄· Iorā· excels͛· hieu· ipse est;
Zacharias· memor dni· Manaen· cōsolans· Faceas· apiens; PROPHETĘ;

Helias: dns ds. Heliseus: di mei sal'. Osee: saluator; Iohel: est deus.
Amos: potens. Abdias: seruus dni. Iona: columba. Michea: quis est iste.
Naum: germen. Abbacuc: amplectens. Sophonias: absconditus. Aggeus: solemnis.
Zacharias memor dni. Malachias: angelus dni. Isaias: salus dni; Hieremias
excelsus dni. Hiezechiel: fortitudo dni. Danihel: iudicium di. Iudith: laudans;
Ioseph: auctus. Maria: stella maris. APOSTOLI. Symon: obediens;
Petrus: agnoscens. Bariona: filius columbe. Cephas: petrus. Paulus: mirabilis.
Saulus: temptatio. Andreas: uirilis. Iacobus: supplantator. Iohs: di gratia.
Philippus: os lampadarum. Bartholomeus: suspendens aquas. Thomas abyssus t didimus.
Matheus: donatus. Zedebeus: cortulus. Tadeus: ipse est et iudas iacobi.
Chananeus: possidens: ipse est Symon a uico chana: ipse est et Zelotes.
Ischarioth: memoria mortis. Marcus: excelsus. Lucas: consurgens. Stephanus:
coronatus. Pontius: declinans consilium. Pilatus: os malleatoris. Barrabas: filius
patris. Eden: delitie. Hierusalem: uisio pacis. Syon: specula. Babilon confusio.
Ethiopia: tenebre. Egyptus: tribulatio. Tyrus angustia. Romani: sublimes.
Roma: uirtus. Synai: mensura. Gehenna: uallis gratuita. Hebrei: transitores.
Saducei: iustificati. Pharisei: diuisi. Galilei: uolubiles. Rama: excelsa.
Samaritani: custodes. Racha: uanus ut inanis. Abba: pater. Man: quid. Man-
na: quid est hoc? Anathema: perditio. Maranatha perditio in aduentu dni;
Mamona: diuitię. Teraphin: figura. Seraphin: ardentes. Cherubin:
scientię multitudo. Mandragora: genus pomi. Mazuroth: zodiacus. Fath
plaga. Ramnus: spinarum genus. Rumphea: gladius. Framea: hasta ut gladius.
Capparis frutecti genus ut lentisca. Palathe: masse de ficis recentibus.
Dabyr: oraculum in quo erat archa. Byssus: genus fili grossioris. Fenicium
coccinum. Luteres conchę ut cantari. Lathomi: cesores lapidum. Fuscinę:
ad carnes de caldariis extrahendas. Sambucę: genus symphoniarum.
Nablum: psalterium. Tympanum: quod fit ex pelle ut corio. Cynaris:
tabula quę percussa in modulos concitatur. Thina: ligna iudeis incognita;
Sethym spinarum genus et lignum imputribile. Sabeth: uirgultum;
Lebetes: ęnei minores: usui coquendi. Cophini: corbes. Hidria: uas
aquarum. Conchi: poculum. Lechitus: ampulla olearia. Lenticula: uascu-
lum ex ęre habens oleum quo ungebantur. Parapsis: uas maius ut catinum.
Epistilia: quę super capitella columpnarum ponuntur. Mechonoth fulturę
quas bases apellamus. Corbana: gazophilatium: id est oblatio sca;
Chasina: hyatus. Erissibe: erugo ut rubigo messium. Zyzania: lolium;

Sicera · sue pomox · Nardu pisticu · nardu fidele · Nardu spicatu · ab eo qd species ipsa nardi · in modu spice sit · Alabastru gen⁹ marmoris;

DE GRADIB; & MINISTRIS ECCLASTICIS · ATQ: OFFICIIS;

Apostolus · miss⁹ · Propheta · pdictor · Martyr · testis · Confessor · cfess⁹ · Eps · sup inspector · Presbit · senior · Diacon⁹ · minist · Subd · subminī · Clerus · sors · Cleric⁹ · sorte electus · Eccta · euocatio · Catholica · uniusalis · Synagoga · couent⁹ Ethnic⁹ · gentilis · hypocrita · simulator Hereses · secte diuerse · Monach⁹ · solitariu⁹ · Heremus · desertum; Parrochia · adiacens dom⁹ di · Diocesis · gubnatio · Laic⁹ · popularis · Caticumin⁹ · instruct⁹ ut audiens · Neophit⁹ · nouella plantatio; Baptisteriu · tinctoriu · Chrysma · unctio · Eucharistia · bona gra; Holocaustu · totu cobustu · Symbolu · colatio aut pactu t coplacitu; hymn⁹ · carmi laudis di · Antiphona · uox recipca · Pentatheucum · quinq; libri moysi · Exod⁹ · exit⁹ · Deuteronomiu · scda lex euagtice legis pfiguratio · Paralypomenon · ptmissox ut reliquox librorum coiunctio · Euuangliu · boni nuntiu · Apocalypsis · reuelatio; Gazophylatiu · diuitiaru custodia · Synod⁹ comitat⁹ · ut cetus; Canon · regula · Thecos · uolum · Apochripha recodita ut occulta; Exempla · sex simplica · Apollogia · excusatio · t purgatio · t defensio; Anagoge · superior sens⁹ · Tropologya · moralis intellect⁹ · Parabola · similitudo · Anacephaleosis · recapitulatio · Pascha · transit⁹ hebreu e; Phase pparatio sabbati · Pentecostes · quinquagesima · Scenophegya · tabnaculox sollepnitas · Encenia · noue edificationis obseruatio; Epyphania · apparitio ut ostesio · Neomenia · noue lune · uel tepli dedicatio · Parasceue · pparatio paschalis · Sabbatu · requies; Alleluia · hebr · laus di · Amen · uere t fideliť · Osanna · saluifica; Abyssus · est pfuditas aquaru impenetrabil · Auru ab aura dictu est; Argetu · grece argyrion dr · Es · a splendore eris · sic auru uocatu est; Es qd corinthiu dr · comixtio omiu metallox e; Pyropu · untia eris addito auri scrupulo · bractea tenui ignescit; Electru e · qd fit ex puro metallo & trib; auri partib; & argeti una · mixti solutu; Electru etia dr · qd ex pini arborib; fluit · qd sucinu uocat · Auru obrizu qd hebrei ophyr noant · greci pyron apellant · qd e ptiosissimu auru; Nothu⁹ · ex patre nobili · & matre ignobili genit⁹ · dr · Spuriu⁹ ex matre nobili · & patre ignobili genit⁹ · ncupat;

ysi-dor⁹. BEL idolū ē babylonis uetustissimū. DE IDOLIS GENTIUM
Bel enī fuit pat̄ Nini regis assyrioꝝ q̄ niniuen ędificauit
quo mortuo · ninꝰ · in eiꝰ honore · idolū fieri iussit;
Beelphegor idest BAAL · idolū fuit moab sup̄ montem
phegor · qđ interp̄tat̄ simulachrū ignominię; hoc latini
priapū nominant · Adramelech · idolū assyrioꝝ est
qđ & samaritani coluerunt · Astarten idolū · qđ sonat facturā sup-
fluā · gentes sydonioꝝ coluer̄. Beelzebub siue Belial · idolū fuit
accaron · Saturnū filios suos fert̄ deuorasse · Iouis incestꝰ in suis · im-
pudicę in extraneis describit̄; Neptunū dn̄i aquarū; Vulcanū dn̄m ig
· Plutonē · dn̄i inferni · Liberū · dn̄i uini · Mercuriū · dn̄m sermonū ·
interpretē Martē · dn̄m belli · Apollinē siue solē · dn̄m medicinę dicū
Dianā · idest lunā · deam nemoꝝ · Cererem · deam terrę · Iunonē
iouis sororē & cōiugē · deam celi · Mineruā siue tritoniā · deam
artiū uariarū · Palladē · deam insularū · Venerē · deā libidinis.
Ysin · deam ęgyptioꝝ · dicunt & asserunt; Cupidinē · dn̄m amoris
Pan · dn̄m rusticoꝝ · Semipim · dn̄m arguioꝝ · affirmant ac credunt;
Diabolus · deorsū fluens · ut criminator dr̄ · Satan · aduersarius
t̄ transgressor noāt̄ · Syrene · demones · aut dracones magni cristati
appellant̄ · Vlule · n̄ aues s̄t nocturnę · q̄s cauannas dicunt · sed
onocentauri dicunt̄ · iuxta dictione lxx̄ interpretū · Lamia · ge-
nus ē monstri · ut qdā assert̄ · Pilosi · insania demonū generat̄
nonnulli hos etiā incubones ut satyros · ut siluestres hoēs putant;

ysi-dor⁹ XLI. Talentū · est pondus · LXXX · librarū · DE PONDERIBUS ·
Mina · est libra una · & semi untia · Talentū · h̄t minas lx
Dragma · scribula tria h̄t; Didragma · dragmę duę s̄t;
Stater · est nūmꝰ habens untiā unā · idest aureos · VI · Sicel · idest
siclus · uncię pōdꝰ habet · ut scribula x · Obol h̄t · scribulū dimidiū
qđ facit siliquas · III · Siclus · xx obolos h̄t · DE MENSURIS;
ysi-dor⁹ XLII. Chorus h̄t modios xxx · Bat⁹ · h̄t amphorā · I · Amphora · mod III
Cad⁹ · h̄t amphoras · III · Ephy · h̄t · modios · III · Metreta · h̄t
sextarios centū · Artabe · III · faciunt mod x · Sata · facit mod III
Gomor · fac̄ sextarios XII · Nebel · h̄t mod III · Eresin · sextariū est
liqđ de speciei · Cotyla · est emina · In ezechiele x inquit
cotyle · faciunt gomor; YSIDORUS · DE SIBILLIS X ·

Non aptian^9 felix capella n x sybillas sed duas tantum fuisse asserit. scil. Erophylen troianam marmensi filiam. & Simmachiam hyppotensis filiam. que erycthea insula [illegible] cumis est uaticinata. Que q: cymea est ut frigia. cymea a cum[illegible] frigia [illegible]

PRima sybilla fuit i persida; ii. i lybia. iii delfica; iiii. i india; v. erophila in babylone orta. que pdix grecis troia ee pitura; Sexta phemonoe. in samya insula; Septima. elespontica; Octaua. frigia; Nona. tyburtina. noe albunia; X ericthea cumana. noe Symmachia; de qua virgilius. Vltima cumei uenit ia carminis etas. Cui in sycilia manet sepulchru. Fuit aut temporib; moysi ante euersione troie annis. cccxc. CARMEN EIVSDE DE XPO; XL III

Item Symmachia de xpo

Dabunt aut alapas do manib; incesti & impurato ore expuent sputa uenenata. Dabit q° ad ubera simplicit semi dorsu. & colaphos accipiens. tacebit. Ne qs agnoscat qd sit ubu ut unde ueniat ut inferis loquat. corona spinea coronet. Ad cibu aut fel. ad sitim. acetu dabt. Inhospitalitatis hanc demostrabunt msa. Iudea insipiens. tuu dnm n intellexisti. mode te mortaliu sensib; sed spinis coronasti. & horridu fel miscuisti. Teplu u uelu scindet. & medio die nox erit tenebrosa trib; horis. & morte morietur. Trib; dieb; somno suscepto. tc ab inferis regressus. ad luce ueniet primus resurrectionis principio reuocatis ostenso. Vix p^9 [illegible] dc. x. Oms anni [illegible]

Iudicii signu. tellus sudore madescet
E celo rex adueniet p secla futuru
Scilicet i carne psens. ut iudicet orbe
Vnde dm cernent incredul atq: fideles
Celsu cu scis. eui ia termino in ipso
Sic anime cu carne aderunt qs iudicat ipse
Cu iacet incult densis in uepribus orbis
Reicient simulacra uiri cuncta q: gaza[illegible]
Exuret terras ignis. pontuq: poluq:
Inquirens tetri portas effringet auerni
Scor sed enī cuncte lux libera carni
Tradet. sontes eterna flama cremabit
Occult actus retegens tc quisq: loquetur
Secreta atq: ds reserabit pectora luci
Tc erit & luct. strident dentib; oms
Eripit solis iubar & chor interit astris
Voluet celu. lunaris splendor obibit
Deiciet colles. ualles extollet ab imo
Non erit in reb; hoīs sublime uel altu
Ia equant campis montes [illegible]
Omnia cessabt. tellus cofracta [illegible]
Sic pariter fontes torrentur [illegible]
Et tuba tc sonitu [illegible]
Orbe gemens facinus [illegible]
Tartareumq: chaos monst[illegible]
Et coram hic dño reges [illegible]
E[illegible]

Leo rex
Bestiarū porcus
Leo
cū dormite · eius vigilant
oculi · Circa hominē leonū
natura ē · ut nisi lesi, nequeant
irasci · Captiuos obuiaf repa
triare permittunt
Est in porcello leonū
apertis oculis et dormario
qui cum voluerit
habeo potestatē animā
meā
Ego dor
cū porcello
Cū leena parit
diebus et tribus noctibus catulus dormire fert · deinde
tremefactus cubilis locū
catulū dormientē ;
Cauda sua

ISIDORVS SPALENSIS EPS DE NATVRIS BESTIARVM;

LEO cauda ppria operiens uestigia ne uenator eū inueniat. leonē ortū de tribu iuda significat. qui in fine sc̄łoꝝ humanitatis suę cauda, ne antiquitus a diabolo agnosceretur. gl̄am deitatis occuluit. LEO rex bestiarū & dn̄s. rugitu suo & fremitu catulū suū excitat triduo dormientē. ds̄ deoꝝ & dn̄s filiū suū. die tercia a morte suscitat incolumē. LEO cauda trā percutiendo circulū faciens. quę desiderat inde abstrahit. Xp̄s di filiu' fine suę mortis que p caudā notat' quę finis est bestię. percutiens barathrū. quos uoluit inde eripuit. [illegible]

LEO sibi resistentes occidit & deuorat ac peregrinos repatriare pmittit. Xp̄s u' supbos destruens. humiles exaltat [illegible] & peregrinos pauperes spiritu ad paradysi gaudia repatriare [illegible];

Tygris bestia uariis distincta maculis. uirtute [illegible] & uelocitate mirabilis crudelis est nemini parcens;

Pantera bestia nigra ut alba orbiculata uarietate distinguitur [illegible] fuluis depicta orbiculis. Hęc semel omnino parit. nam onerata fetib; uuluā tāq obstantē partui unguib; lacerant ita ut semen infusum postea retinere non possit. [illegible]

Antalops animal nimis acerrimū. a uenatoribus capi non potest. Habet autē longa cornua serre similitudinē habentia. ita ut possit etiā arbores secare altas. & ad trā psternere. Dū u' [illegible] ad [illegible] Est autē [illegible] iuxta fluuiū qui dr̄ Eufrata [illegible] multa subtilia [illegible] plexa. Cūq; ceperit ludere obligat [illegible] suis; in uirgultis [illegible] Et cū diu pugnauerit & se liberare n̄ possit. exclamat [illegible] Cuius uocē uenator audiens. uenit [illegible] & occidit eū.

Pardus uarietate distinctus uelox nimis & preceps ad sanguinem. saltu ad mortem ruit [illegible] [illegible]

Leopardus ex adulterino concubitu leonis & pardi [illegible] pardo & leena nascitur. fuluus [illegible] nigris distinctus [illegible]

Rynoceron · hoc ē monoceron · idest unicornis · eoqd unū cornū
in fronte habeat pedu iiii longū · ita acutū ē · ut qdqd impetie
rit · pforet · Nā cū eleph antis sepe certamē hī · & in uentre uulnera
psternit · Tante aut̄ est fortitudinis · ut nulla uenantiū uirtu
te capi possit · nisi p puellā; Puella naq: ei pponit · que uenienti
sinū aperit · in qo omi ferocitate deposita caput ponit · sicq: soporat
uelut inermis capitur a uenatoribus · & occiditur ;

Elephantes formā motas habentes reb; apte [illegible] bellicis Nā persæ
indi ligneis turrib; i eorq: dorso collocat [illegible] tāq de muro iaculis di
micant · Quando aut̄ pariunt · in aqs [illegible] insulis dimittunt fetus ppt
dracones qa inimici st · Biennio aut̄ portant fet' · nec amplius [illegible]
gignūt nec plures · sed tantu unū; Viuunt aut̄ annis trecentis ;

Cameleon diuersa uar etate color' ut pard' · ad colores qs uide
facillima cōuersione uariatr · & in diuersis [illegible] coloribus,

Cameleopard' albis maculis asps · collo equo similis · pedib; bubalis cap
te camelo est similis · & uelox nimis · quasi dromeda

Linx · maculis distincta ut pard' · lupo similis ē · Cui urina con
uerti in duritiā · lapide dicit̄ p̄ciosū · qui ligurius appellatur ·

Ursus fert dict' [illegible] ore suo formet fet' qsi ors' · Nā aiunt eos info
rmes generare fet' & carnē qndā nasci · quā mat lambendo membra cōpo
nit & format lingua · fetū · & die tricesimo · uitā recipit ;

Castores a castrando dicti st · nā testiculi eorū apti st medicaminib;
pp qs cū [illegible] uenatorē · ipsi se morsib; castrant · ut sic euadāt

Vulpis dicta qsi uolupes idest uolubilis pedib; · nūquā rectis itiner
sed tortuosis currit · animal fraudulentū & ingeniosum ·

Lupi toto anno n̄ amplius q dies xii · coeunt; Lupos ethiopia gignit
iubatos · & ita uarios · ut nullū eis colorē dicant abesse ;

Licisca dicunt · eoqd ex lupis & canib; nati miscentur · Ex hienis aut̄
& tigride bestia nasci canis dict · adeo fortes ut leones cōplevu [illegible]

Simie pressis narib; facie feda · pedes hnt qsi man' hoīs · Cenope
thice [illegible] sunt in arabia caudas habent · ut leopardus ;

Singe [illegible] mamis pruinetib; dociles [illegible]

Cynocephali · corp' habent humanū · & caput caninum ;

Satyri · facie grata in fronte b; habent cornua · pedes st capri

Callitrices · pilosi facie & barba · & latā caudā habent ·

...ere inviter animal hermaeu simile vocatu assi... [illegible]
S[illegible] ergo lacertas enectat cimes intinerat rt sequentes.
E[illegible] ...Isi intrande ... [illegible] ... cocodrillu ...
... erat ...ei ... corpus et ... cocodrilli ...
S[illegible] ... cui adversus asside ... [illegible]
... ipsis observans ... [illegible] ... decepta ...
L[illegible] conco... bestia ... que capra ... [illegible]
... posses ... leonis necant si ex ea comes ...
H[illegible] ...e lasciuii animal et feruens est ad coitum. cuius cruor lapide...
adamante dissolvit augustinus restatur. quo ignis nec ferrum ...
C[illegible] ervi dum infirmantur. ipsi natura ... ceruus ... [illegible]
... uenenum ... ere eorum pabulo ... infirmitate ...
I[illegible] ... quoque pasti acceptas sagittas excuciunt cervi ;
I[illegible] bices que sunt capree morantes cum ... de altissimis
... cacuminibus sese ... in suis cornibus se illesa suscipi...
T[illegible] ragellafi ut cervi armos villosos et ... barbis hirsuta habe...
H[illegible] innuli cervorum sunt filii quos vocamus capreolos nimium velaces;
D[illegible] ammula timidum animal est. L[illegible] epus idest leuipes currit in loco ...
B[illegible] ubali boum similes indomiti iugum non recipiunt
V[illegible] ri agrestes boves sunt in germania habentes cornua ...
... regibus terre pocula prebeant ...
M[illegible] ... genus est ... [illegible]
M[illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... matres ... [illegible]
C[illegible] ... [illegible]
P[illegible] ... [illegible]
... [illegible]
M[illegible] us ... [illegible]
T[illegible] ... [illegible]
G[illegible] ... [illegible]
... [illegible]
V[illegible] ... [illegible]
I[illegible] ... [illegible]
C[illegible] ... [illegible]
M[illegible] ... [illegible]
... [illegible]

... [illegible] ... et diligit amat illos ... [illegible]
... [illegible] ... Physiologus ... [illegible]
... [illegible]

Rynoceron · hoc ē monoceron · idest unicornis · eoqđ unū cornu
in fronte habeat pedu iiii longū · ita acutū ē · ut qcqđ impetie
rit · pforet · Nā cū eleph̄ antis sepe certamē hт · ⁊ in uentre uulnera
psternit · Tante aūt ē fortitudinis · ut nulla uenantiū uirtu
te capi possit · nisi p puellā ; Puella naq; ei pponit · que ei uenienti
sinū aperit · in q̄ ciui ferocitate deposita caput ponit · sicq; soporat
uelut inermis capitur a uenatoribus ⁊ occiditur ;

Elephantes formā montis habentes reb; apti s̄ bellicis · Nā psse
indi ligneis turrib; i eorū dorso collocatis · tāq de muro iaculis di
micant ; Quando aūt pariunt · in aqs [illegible] solis demittunt fet9 pp
dracones qa inimici st · Biennio aūt portant fet9 · nec amplius [illegible]
gignūt nec plures · sed tantū unū ; Viuunt aūte annis trecentis ;

Cameleon diuersa uarietate corp9 ut pard9 · Ad colores q̄s uidet
facillima couersione uariat · ⁊ indiuersis uariat coloribus ·

Cameleopard9 albis maculis asps · collo eq̄ similis · pedib; bubalis ca
pite camelo est similis · ⁊ uelox nimis · quasi dromeda

Linx · maculis distincta ut pard9 · lupo similis ē · Cui urina con
uerti induritiā · lapidē dicit p̄ciosū · qui ligurius appellatur ·

Vrsus fert dict9 q̄ ore suo formet fet9 q̄si ors9 · Nā aiunt eos infor
mes generare fet9 ⁊ carne q̄ndā nasci · quā mat lambēdo in mēbra copo
nit ⁊ format lingua fetū · ⁊ die tricesimo · uitā recipit ;

Castores a castrando dicti st · nā testiculi eor apti st medicaminib;
pp q's cū psenserint uenatores · ipsi se morsib; castrant · ut sic euadāt

Vulpis dicta q̄si uolupes · idest uolubilis pedib; · nūquā rectis itinerib;
sed tortuosis currit · animal fraudulentū ⁊ ingeniosum ·

Lupi toto anno n̄ amplius q̄ dies xii · coeunt ; Lupos ethiopia g͠nat
iubatos · ⁊ ita uarios · ut nullū eis colorē dicant abesse ;

Liciski dicunt · eoqđ ex lupis ⁊ canib; nati iunsint · Cyhena aūt
⁊ tygri bestia nasci canes dicunt · adeo fortes ut leones cōplexu psternant ·

Simie pressis narib; facie feda · pedes hnt q̄si man9 hoīs · Cercope
thece · q̄ sunt in arabia caudas habent · ut leopardus ;

Sfingue comis uillose mammis pminētib; dociles st ad feritatis obliuionem

Cynocephali · corp9 habent humanū · ⁊ caput caninum ·

Satyri · facie grata in frontib; habent cornua · pedesq; capinos ;

Callitrices · pene toto [illegible] facie ⁊ barba ⁊ lata caudā habentur ·

Physiologus de leone ceteriſq;

[illegible] odore uenatore[m] ſentit · cauda ſua [illegible]
[illegible] uenator cubile eius inueniat xp[ist]m ſignificant q[ui] [illegible]
[illegible] opperitur donec deſcenderet [illegible]
[illegible] humanu[m] · Item Physiologus Leo [illegible] dormit [illegible]
[illegible] in canticis canticoru[m] teſtat[ur] ſponſus dicens · Ego dormio
[illegible] xp[ist]s in cruce obdormiens ſepult[us] e[st] · [illegible]
[illegible] Ecce n[on] dormitabit neq; dormiet q[ui] cuſtodit [illegible]
[illegible] comederit t[er]tiis diebus dormit
[illegible] de ſomno emittit rugitu[m] & cu[m] rugitu [illegible]
[illegible] ſup[er] omnia animalia · Cu[m] q[ue] audiunt uoce[m] ei[us] [illegible]
[illegible] odore tanto ſeq[uu]ntur ſ[e] · Sol[us] aut[em] draco audita [illegible]
[illegible] ſe intra cauernis ne odore[m] ſentiat tam dulce[m]
[illegible] xp[ist]m die t[er]tia reſurgere & omn[ia] [illegible] [illegible]
[illegible] deſcendit [illegible] in cauernis [illegible] Item Phys[iologus]

[illegible] analopis ſcriuiſtis duo cornua ſignant duo teſtamenta
[illegible] homine omnia uitia corporalia · Physiologus
[U]nicornis hoc e[st] rinoceron puſillu[m] animal hedo ſim[ile]
[illegible] cornu h[abe]t in capite · q[uo]d p[er] puella[m] ut ſuperius ſcrip[tum] [illegible]
[illegible] in palatiu[m] regis [illegible] figura[m] tenens xp[ist]i [illegible]
[illegible] dilect[us] ſic filius unicorniu[m] · & exaltabit[ur] ſic [illegible]
[illegible] · Puſillu[m] aut[em] animal humilitate[m] xp[ist]i deſign[at]
[illegible] q[uia] [illegible] & humiles corde · Unicor[nis]
[illegible] xp[ist]i d[e]i filius in utero uirginis deſcendit · Est
[illegible] ſimilis · xp[istu]s u[ero] fact[us] e[st] in ſimilitudine carnis peccati & [illegible]
[illegible] peccatu[m] in carne · Physiolog[us] de onagro hoc e[st] ſiluest[ri]
[O]nager uiceſimo quinto die martii p[er] ſingulas horas [illegible]
[illegible] duodecies in nocte & in die ſimilit[er] horaru[m] nu[merum]
[illegible] equinoctiu[m] · figura[m] tenens diaboli q[ui] rugit omi [illegible]
[illegible] quem deuoret · Physiolog[us] de castorio
[C]aſtor teſticulos uenatori dimittens ſignifica[n]t illu[m] q[ui] [illegible]
[illegible] ſecando a ſe omnia uicia & p[ro]icit illa in faciem d[iaboli] [illegible]
[illegible] renuntians omnib[us] operib[us] ei[us] · Physiolog[us] de [hyena]
[H]yena immu[n]da belua aliq[ua]ndo maſcul[us] aliq[ua]ndo femina e[st] [illegible]
[illegible] filii iſrahel qui nec uiri nec femine ſunt q[ui]a duplice[m]
[illegible] d[eu]m ſeruier[unt] poſtea u[ero] idola adorantes [illegible] fideles · [illegible]
[H]ydrus animal uolatile in nilo flumine inimicu[m] [illegible]
[illegible] cu[m] uiderit cocodrillu[m] in littore fluminis dor[mientem]
[in]uoluit ſe in limo luti q[uo] facili[us] poſſit faucib[us] [illegible]
[illegible] intrans [illegible] [illegible] · & [illegible]
[illegible] uiuus egreditur · Cocodrill[us] [illegible] ſigna[t]
[illegible] q[ui] luto [illegible] carnis [illegible] [illegible]
[illegible] ſepulchris uiuus apparuit a morte [illegible]

Formica dicta est eo quod ferat micas farris que preparat ut hieme [illegible] ne comedat. Dicunt enim in ethiopia esse formice ad formam canis [illegible] arenas eruunt pedibus custodiuntque gesserunt ad necem;

Formicaleon id est leo formicarum parvum animal formicis infestum quod se abscondit in pulvere et formicas frumenta gestantes interficit. [illegible] qui [illegible] optimi [illegible] super exiguam pelle capitis [illegible] adherente cervices erecti oculos magnos aures [illegible] guttur [illegible] parvulas [illegible] longos [illegible] pedes lata [illegible] nes [illegible] pedes siccos caudam [illegible] ungulam rotundam [illegible]

xlvi.

Phisiologia avium

AVES

Grifes animal pennatum et quadrupes. Corpus leonis habet rostrum et alas pedesque habens aquile in equos vehementer crudelis nimium nam homines discerpit [illegible] Illa etiam smaragdus lapis preciosus repperitur.

Aquila [illegible] dicitur esse intuitus ut cum super maria immobili penna feratur nec humanis pateat obtutibus de tanta sublimitate pisces natare videat et descendens raptam predam ad litus pertrahat. Fertur etiam contra solis radium non flectere obtutum. Unde et pullos suos ungue suspensos radiis solis obicit et quos viderit immobilem tenere aciem ut dignos genere conservat et si quis flexerit obtutum quasi degeneres abicit. Cum senuerit gravantur ale eius et obducuntur caligine oculi eius. Tunc querit fontem et volat in altum contra fervorem solis incendit alas suas et caliginem

oculorum conburit de radio solis. & descendens ad fontem. trina in-
mersione renouatur. ita ut alarum uigore & oculorum splendore mul-
to melius & uolare & uidere possit. Sic aquila i renouatur & cetera. pro mo ... ritur

Fenix auis arabie. unica & singularis dicitur. Hec quingentos
ultra annos uiuens. dum se senuisse sentit. intrat in saltum lybani
& collectis uirgultis aromatum. conuersa ad solis radium. alarum plausu
sibi nutrit incendium. & se ipsam exurit. sicque de cineribus suis re-
surgit. Prima namque die de cinere illo. uermiculus paruus creatur.
die uero secundo. auicula figurata reperitur. tercio quippe die. iam instaru
pristino perfecta uidetur. & inde recedens. uolat in arabia

Cynomolgus. auis arabie. ex frutectis cynamomi nidum suum componit
in sublimiori altitudine arborum & cacumine ramorum. ne ibi homines
possint concendere. Quos nidos mercatores plumbatis appetentes
iaculis. cynnama deponunt & preciis amplioribus uendunt;

Psitacus auis indie uiridis. circulum puniceum habens circa collum.
grandi lingua hominum exprimens uerba. ex natura salutat di-
cens aue ut Kere. Ceterum nomina institutione discit. Hinc
est illud. Psitacus a uobis aliorum nomina discam. hoc didici per me dicere caesar aue

Alcyon pelagi uolucris in stagnis oceani nidos facit. qua cu-
bante. fertur extento equore pelagus uentis silentibus continua
vii dierum tranquillitate mitescere. & eius fetibus educandis obsequium
prebere. retrorsum fugiens. donec pullos eduxerit;

Pellicanus. id est onocrotalus auis egyptia. habitans in soli-
tudine nili fluminis. fertur natos suos occidere cum genuerit
eosque per triduum lugere. Deinde se ipsam uulnerat. & aspersione
sui sanguinis natos suos uiuificat. sicut xpistus peccatores

Strucio auis affrice. r... pennas habens. oua sua fouere ne-
gligit. sed proiecta fotu pulueris animatur. Ferrum quoque deuorat

Vultur auis italie. a uolatu tardo. sine coitu concipit
generatur. centum uiuens annos. & ultra mar... ...

Grues litterato uolantes ordine. ...
sa autem petunt. quo facilius uideant ...

Nocte uero faciunt excubias tenentes lapides ...
quibus somnos arguant. Senectus autem ...

Gradipes auis greca. uolatu ...

Cyconię · ueris nuntię · serpentiū hostes · maria transuolant; In asiam · collecto agmine tendunt · Cornices · ducatu eis pbentes · ipse quasi exercitus subsecunt' · intrante autumno;·

Olor · carminis dulcedinē modulatis uocib; fundit · Fer enī citharizando posse capi · hc optant nautę quia se n̄ mergit in undas · Cigni enī domestic' · ex et genere possēt ·

Caradrius tot' alb; nutrit in domib; regū · Qui si uiderit infirmū ad mortē infirmantē · auertat faciem suā ab eo · Si ū aduitā · intēdit in eū & plaudit alis & se lętū ostendit;

Huppupę cristis extantib; quasi galeata · pullos suos miro affectu fouet & nutrit · Qui cū parentes suos uiderint senuissē · neq; uolare posse · neq; uidere p caligine oculoꝝ · euellunt eoꝝ pennas uetustissimas · & fouent eos sub alas suas · donec recrescant pennę eoꝝ & reilluminent' eoꝝ oculi · educantes eos in senectute · sic̄ illi in iuuentute eduxert eos exhibētes circa parētes suos obsequū suū;·

Meropes · parētes suos · eodē afectu · fouent & diligunt ·

Dyomeda auis · in insula dyomeda int scopulos littoꝝ & saxa uolitans · iudicat int suos & aduenas · nā si grecū uiderit & ppius accedit · blanditur · Si ū aduenā morsu impugnat & uulnerat;

Mennonides aues egypti · catuati aduolant de egypto ad ylium iuxta mennonis sepulchrū · quinto semp anno · & biduo circūuolantes illud · die tcio pugnā ineunt · & se unguib; rostrisq; dilaniant · in eo uidelicet loco ubi mennon periit ·

Ercynnę aues ab ercynio saltu germanię dictę ubi cōmorant' · p obscura noctis emicant · Quarū pennę ad psidiū itineris dirigendi in tenebris lucent · cuiusq; uię parat indicio plumarū fulgentiū;

Ybis auis nili fluminis · seipsā purgat rostro · in anū aquā fundens;

Nocticorax auis · idest bubo ut strix · & noctua · clamosa uoce stridentes · tenebras semp amantes · solē uidere n̄ possēt · nocte pastū querentes Unde lucan' ait · Qd crepid' bubo · qd strix nocturna querunt;

Ardea · idest erodius petens ardua ymbres formidando supra nubes euolat · ne pcellas nubiū sentiat · Cū autē altius uolat tēpestatē significat · dū ū ima petit · serenū denuntiat;

Mergus ab assiduitate mergendi dict' · cū tēpestatē sentit eq̄ris tendit ad eq̄ra · & cū grauissimā tēpestatē uiderit · fugit ad lit';

Lagꝰ· idest lepꝰ· habenſ nidoſ in medio aquę· maritimo delec-
tatꝰ pfūdo· quę dū tēpeſtatē pſenſerit· fugienſ in uado ludit;
Accipit auiſ· aliiſ auib; rapiendiſ auida· circa pulloſ ſuoſ ſe
hēt impie· n̄ pbenſ eiſ eſcaſ cū ſenſerit poſſe uolare ſed pen-
niſ uerberat· & a nido pcipitat· & recedit ab eiſ· ſſidiatꝰ;
Miluus molliſ uolatu & uirib; rapax ē· & ſēp domeſticiſ auib; in-
Oſſifragꝰ· oſſa ab alto dimittit & frāgit· unde nomē accepit·
Turtur auiſ pudica· dū ſociū amittit· aliū n̄ quęrit· in caſtita
te uiduitatiſ pmanenſ nec in uiridi reſidet ramo pre triſticia;
Palumb; auiſ caſta ex morib; appellata· amiſſo ſocio· ſpnit aliū·
Colūba māſueta & ſimplex & ſine felle· oſculo amorem cōcipit;

Coredulꝰ q̄ſi cor edenſ genꝰ ē auiū
Serōfalidę aueſ in inſuliſ habitāt
Ueſptilion muriū ſimile ī cauniſ eſt
Acredula matutinoſ excercet cantꝰ;
Lucinia aurora ſurgente· cantat;
Coruꝰ pulloſ n̄ paſc̄· n̄ uidit nigroſ
Cornix· pluuiaſ uoce pt̄endit;
Graculꝰ garrulꝰ ē & importunuſ;
Pica p ramoſ pēdula· nimiſ ē garrula
Pauo inputribilꝰ iacet diu mortuū
Faſianꝰ in faſida gignitꝰ inſula;
Gallꝰ int̄ aueſ ſoluſ caſtratur
Anaſ a natando nomē accepit
Anſer uigiliaſ nocteſ cuſtodit·
Capꝰ hocē falco a capiendo dr̄;
Pdix alt̄ alteri· oua diripit;
Coturnix pꝰ eſtatē mare tranſit
Oreigometꝰ accipitriſ ē inuiſa·
Centica caducū morbū patitꝰ;
Paſſer· a paruitate dictꝰ eſt·
Merula nigra· ſola uolat·
hyrūdo ciboſ uolando quęrit;
Turdꝰ hiemiſ cōfinio nidū fugit
Turdella· maior turdꝰ dicitur

Furfurio de farina paſcitur
Carduelꝰ carduiſ ſepe paſcitꝰ;
Ficedula· eo qđ ficuſ edat
Augurꝰ uoce & uolatu ſigna facit;
Pic̄ quiddā hn̄ſ diuinū illo
patet inditio qđ in q̄cūq;
arbore nidificauerit· ſi clauū
ut q̄c̄q̄d aliud fixū pſenſerit·
diu herere n̄ poteſt quin ſtati
excutiat ubi inſederit. ſtanteſ
Grueſ ſilentio p ſublime uo-
& ardea ima petenſ· &
Veſptilion in ueſpe uolitans·
ſerenitatē n̄tiant. Noctua in
ymbre garrula· tēpeſtatē· Cor
ui ſingultu latrātes· uoceq; re-
ſorbenteſ· & graculi ſero a pa-
bulo recedēteſ· & hyrūdo iuxta
aquā uolitanſ· & ardea in mediiſ
areniſ· & anſereſ cōtinuo clagēteſ
& corniceſ ſeſe pfūdenteſ· & auiſ
mariſ ad t̄raſ tēdēteſ· & oneru
ad pelagꝰ pperāteſ· hymbrē &
hiemē uētoſū & aſpū denūtiant;

Mergi uolucres in Brittannia sup lit⁹ maris crescet in arborib; Dn̄ [illegible] [illegible] die x. plausu alarū sese pp̄ellētes cadunt in pelagus pastū quęrētes in ei⁹ gurgite ;

Alcion [illegible] mari q sepius [illegible] [illegible] [illegible] Omīs siluarū bestię [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] laceant.

DE DRACONE ET SERPENTIBUS ET COLUBRIS

xlvii

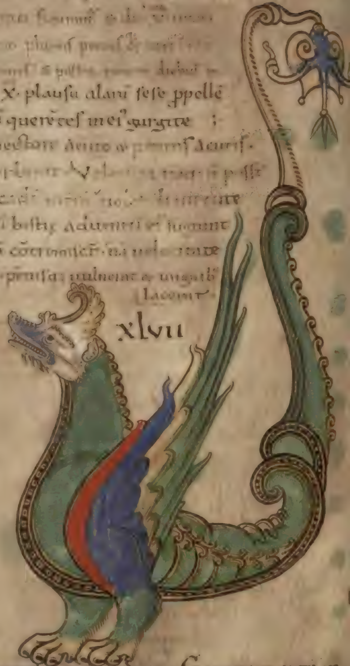

Draco maior cunctorū serpentiū siue omniū animantiū sup trā est. cristat⁹ ore paruo. & arcis fistulis p qs trahit spm & linguā exerat. uim hēt in cauda: innoxiu⁹ est aute a uenenis. Sed si quē cauda ligauerit: occidit. A q nē elephas tut⁹ ē sui corporis magnitudine. Gignitur aute in ethiopia in ipso incendio iugis estus: in calore habitans ;

Basilisc⁹ rex serpentiū. omīs eū fugiunt qa olfactu suo eos necat. Nā & hominē si aspiciat. interimit. & aues uolantes deuorat. Que ū ingeniū hōis nec serpentes aut uolucres ualent uincere. mustela bestiola uincit & occidit ; sicut ;

Reguli sic scorpiones siccant arentia. e p q ad aqs uenerint ydropicos

Sibilus qui & regulus serpens acerrimus. antequā mordeat ut exurat: sibilo occidit qd cumq attigerit. repētine interficit.

Vipera dicta ē eo q̄d ui parit · nā catuli ñ expectantes maturā
naturę solutionē · conrosis ei⁹ lateribus erūpunt ui cū matris
interitu ; Fert̃ autē q̄d masculꝰ ore inserto uiperę sem̄ expuat · illa
autē ex uoluptate libidinis caput maris ore recepto p̄cidit · & ita fit ·
ut parens utq: pereat · masculus dū coit · & femina dū parit ;
Aspis · morsu uenena inmittit & spargit · Fert̃ autē aspis · cū incan
tatorē senserit · ut de cauerna eū carminib⁹ euocet · aurē ob
turare · ne magicas incantiones audiens · exeat · & occidetur ;
Situla aliut genꝰ aspidis est · Quę cū momordit hoēm · situ perit ;
Ypnalis genꝰ aspidis · somno necat q̄s pungit · q° cleopatras pūgere perit ;
Emorrois aspis tāgens hoēm · sanguine sudando · uitā amittit ;
Spectafic⁹ aspis · dū hoēm momordit · statim liquefactus cōsumit̃ ;
Prest aspis · ore patenti currit · que q̄ p̄cusserit · distendit̃ · & morit̃ ;
Cerastis serpens cornua habens similia arietū animalia p̄imit ·
totū corpꝰ arenis tegit · & dolosę sic uulpis aues & animalia capit ;
Scytalus serpens color uarietate p̄fulgens · pigrior ē omib⁹ · & q̄s ñ
ualet assequi · miraculo sui stupentes capit ; Tanti aut̄ feruoris
est · ut etiā hiemis tempore exuuias corporis deponat ·
Amphiuena · duo hṫ capita · unū in loco suo · & alterū in cau-
da retro · currens ex utroq: capite cui⁹ oculi lucent ut lucerne
Colub ab eo dictꝰ q̄d colat umbras · tract⁹ in lubricos & flexib⁹ nitit̃ ;
Enydros colub ī aq̄ uiuens · quē q̄ p̄cusserit · statī obturgescit ;
Chelidros · & corsydros · in aq̄s & t̄ra morātes · sēp directi ambulant ;
Rimatrix serpens · aquā ueneno inficiens · bibētes ex ea inficit ;
Centrix recti īt fac · de q° lucan⁹ · & sēp recti lapsur⁹ limite cēcrix ;
Parias serpens sēp in cauda ābulat · & sulcū facere uidet̃ ;
Boas anguis italię · inmensa mole greges armētor p̄sequit̃ · & plurimo
lacte se uberibus innectit · ita ut sugens interimat ;
Iaculꝰ serpens uolans · dū aliq̄d aīal obuiū habuerit · mox interimit ;
Sunt albi serpētes in arabia & uolare dicunt̃ · quorꝫ tantū uir⁹ est ·
ut morsu ante mors insequatur quā dolor · repete [illegible]
Obites colorē arenę habens · q̄scūq: tetigerit · lōgo t̄pre cruciant ;
Seps exiguū dū calcat̃ · extinguit hoēm anteq uenenū sentiat ;
Salamādra · uiuens in igne · plures interimit · nā si arbori
irrepserit omia poma ueneno inficit · & eos q̄ ederint occi

dit· & si in puteū ceciderit · potantes ex eo morient(ur)· Viuit aut in mediis flāmis & n̄ uritur· sed extinguit incendiū;

Scorpio animal armatū aculeo caudam figit· & ideo inter serpentes numerat(ur)· qa armato uulnere · uenena diffundit·

Stellio tergo depict⁹· scorpioīb' ē cōtrari⁹ ut uiso eo pauorē inferat;

Sunt & alia genera serpentiū· ut est admoditę · Elefantię · & dracōtes.

Lacerta · & stilion · qa iiii nitunt(ur) pedib' n̄ serpētes sed reptilia sūt;

Lacertor(um) plura sūt genera ut Botrix · Saura · Stellio · Salamandra;

Saura lacert⁹· qdo senescit cecant(ur) ei⁹ oculi · & intrans in foramī parietis· orto sole intēdit cōtra radios & illuminant(ur) ei⁹ oculi ;

Omīs autē serpentes natura frigidi sūt· nec percutiunt nisi qdo calescunt· Quando aut sūt frigidi· nullū tangūt· Vnde & uenena eor(um) plus die quā nocte nocent qa frigidi sūt nocturno rore· Costis aute & squamarū nisib; repunt· squamis· quasi unguib'. costis· quasi cruribus innitūt(ur)· Quando aut senescūt· senectutē cū pelle deponunt;

xlviii·

DE PISCIB; ET ANIMALIB; AQVATICIS

COCODRILLUS a croceo colore dict⁹ in nilo fluuio gignit(ur)· animal quadrupes in terra & aqua ualens Longitudine xx cubitor(um)· dentiū & unguium immanitate armatū· tantaq; cutis duritia ut tela· ictusq; lapidū tergo repercutiat· Oua in terra fouet· mascul⁹ & femina uicessim alternant· Faciem hē hoīs· sed edendo n̄ inferiorē molā ut homo sed superiorē mouit· Hunc delfinus serratis interficit ;

Amphybia sūt genera piscium· ambulandi in terris usū· & natandi in aquis habentes officiū· Vt foce & ypotami ;

Ypotam⁹ in nilo fluuio eq̄ similis· dorso iubato· maior elephanto· caudatus [illegible] natatore [illegible] hinnitē emittēs cōmorat(ur)· depascens segetes· Hunc [illegible] partē [illegible] rapuer(unt)· & ceteris [illegible];

Behemoth [illegible] belua & [illegible] quadrupeſ dentib[illegible] inmaniter
armatu · & lingua̅ exerit · habenſ cornua arietiſ [illegible]
& ei⁹ cartilago q̊ſi lamina ferrea · habenſ [illegible]
& pedeſ animalis cui⁹ oſſa ſe ſic̅ fiſtule erā̅t · h[illegible]
da̅ draconiſ atroce̅ & longu̅ quaſi cedru̅ · [illegible]
ligat · dentib⁹q; uulnerat · Huic mille m[illegible]
quib⁹ paſcit̅ fenu ſic̅ boſ comedenſ & flumi̅ [illegible]
[illegible] eni dormit in ſecreto calami in locis [illegible]
origine exor[illegible] ipſo [illegible] perhibet · S[illegible]
[illegible] qui de excelſiſ ad ima [illegible] [illegible]
fact⁹ e̅ · Sig[illegible] etia̅ [illegible] potentiſ ſilentii in [illegible]
Qui iniquitati potentes cooperante diabolo [illegible]

ANTIXPS SEDENS SUPER LEVIATHAN SERPĒ DIABOLŪ SIGNATĒ BESTIĀ CRUDEL IN FINE

euiathan ſerpenſ in mari innoteſcit & belua & beſtia cor-
porea & animal reguluſq; dicitur dentes habenſ ut behemoth
cuius corpuſ quaſi ſcuta fuſilia ſquamiſ tegitur & flamma
ex ore eiuſ egreditur. Oculorum eiuſ ameſ fumo narium ſau-
ciatur. In collo eiuſ fortitudo eiuſ. cuiuſ faciem precendit
... linguam habenſ maximam caudamq; ſimile colubri ualde
... per cuiuſ nareſ inflatio congeſta egreditur & ſter-
nutatione caput concutit. Iſte leuiathan ſicut & behemoth
diabolum ſignificat qui quaſi ſerpenſ in huiuſ ſeculi mari
lubrica uerſatur aſtucia. culpā p̄uaricationiſ ... inferniſ
... ſuadendo adiciens. leuiathan etiā ſignificat Antixp̄m;

Foce g'q st marini· pma qde parte eq· postremo uero st pisces;
Balene st quasi belue inmse magnitudinis· ceterisq; be-
luis altaus iaciunt undas· nauesq; fortissimas demergunt;
Cete st ingentia beluaru genera· & g'alia motiu· qualis ceti
excepit ionā pphetam· cui' aluus tante magnitudinis fuit·
ut instar optineret inferni dicente ppha· Exaudiui me ds de uentre inferi;
Bocas; dicit ee boues marinos coloris cerulei cu nigro;
Delfines ad cantu symphonie gregati conueniunt· nichil in mari uelocius· nā plerūq; insilientes naues transuolant· Quando
aute preludunt in fluctib'· tempestatem denuntiant;
Est & delfinu gen' in nilo· dorso serrato q cocodrillos occidit;
Porci maris q uocant suilli· tra sub aqs fodiendo querit escā;
Corui pisces grunientes· uoce sua pditi· capiuntur;
Gladius piscis· rostro acutissimo· naues pforatas mergit;
Phagris duris dentib'· ostreis in mari alitur;
Dentrix p multitudine dentiu dict'· multos deuorat;
Piscis lep' caput habens leporis aliquantulu rufus est;
Lup' piscis rete circūdat' cauda ante arenas & rete trāsit;
Mulus tenerrimi' libidinē adhibet· & oculor aciem hebetare dr;
Muglis· agilis piscatores sentiens· rete trāsit & uolare uidet;
Melanur' caudā ht nigrā & pēnas & in corpore nigras lineas;
Glauc' estate alb; raro apparens· se demostrat in nubilo;
Tymalus ge'· sapore iocūd'· flagrans sic flos timali ex eo noat;
Escariu'· escā ruminans nassis inclus'· cauda laxat & euadit;
Australis piscis undā ore suscipiens· te ort' qdo pliades occidit;
Hamio saxatilis unguis puniceis lineat'· non capit nisi hamo;
Echenais semipedalis nauē adherendo tenet & licet ruant uenti seuiantq; pcelle tam stat imobil· & se moueri n potest;
Uranoscop'· habens unu oculu· supra mare semp intendit;
Millago sup undas euolat· cu senserit tēpestates moueri;
Squamat' piscis· squamis acut' e· cui cute ligni politur;
Sar pisciculus syror lingua acutate sarras que tyr' dr· dict' e;
Allec pisciculus· ad usu salsamtor idoneu· longo seruat [illegible]
Anguillas logas trigentis pedib'· ganges gignit fluuius;
Draco marin' aculeos habens in corpore· [illegible]

Murena· coplicans se in circulos· a serpente sibilo concipitur
Luliginū in oceano mauritanię tāta ē copia· ut naues conētur mergere
Conche & cocleę· luna deficiente euacuantur· nocturno tempore
littora appetunt & ex rore celesti· margaritū concipiunt;
Canceri· conchę sunt ciuia habentes· ostreis inimica· quarum
carnib; uiuunt miro ingenio· Nā qdo ostrea claustra testa
rū aperit· tē cancer latent lapillū inicit· atq; impedita cō
clusione· ostreę carnes erodit· & lapillo eiecto testa claudit;
Murices· coclee sunt maris· quę ferro incise· lacrimas purpu
rei coloris emittunt· ex qb; purpura ostru dicta tinguitur;
Testudinū· iiiior sunt genera· terrestres· lutarię· marine· & in
paludib' uiuentes· Tradr aliqd qd incredibile ē· tardius ire
naues· testudinis pedē dextrū portantes; DE OMNIB;
Animaliū in aqs uiuentiū nomina· C xl iiiior· plinius
diuisa ingenerib' beluarū· Serpentiū cōmuniū terre &
aquę· cancroꝝ· cōcarū· Locustarū· Pelonidū· Polipoꝝ· Solearū·
Lacertoꝝ & his similia descripta demonstrat· Duo autē sunt
genera cancroꝝ· fluuiales & marini; MIRANDA BRITANNIĘ

LII· EST in Brittannia insula stagnū lumonoy· in quo sunt
insule lxta· & circūdatur lxta rupib'· & nid' aquilę in
in unaquaq; rupe cōsistit· & lxca flumina in eu stag
no cōfluunt· & n fluit ex eo ad mare· nisi unū flum;
Hannonis fluuiū· unda una ad instar mōtis· fissi fluminis
tegit littora & recedit ut cetera maria· in brittānia insula;
Est stagnū calidū in regione buich· & muro ambitur· & in eo
uadunt hoēs ad lauandū· & unicuiq; iuxta placitū fit tēpatū
Sunt fontes in Brittānia insula de qb; sal coquitur· Inde diuersa
cibaria saliuntur & n ppe st mari· sed de tra emergunt;
Est aliud miraculū in Brittānia; Quando mare inundat in
ostiū sabrini fluminis· duo spumarū cumuli cōgregan
tur separati & bellū faciunt int se in modū arietū· & collidit
se ad inuicē & iterū recedit alt ab altero & pcedit hoc sep faciunt
Fluuiū Lyuan brittanię fluens in alueo sabrinę· instagno fissi
fluminis recipit & inmodū uoraginis in mare descendit; Tē stag
nū lyuan· ad instar mōtis in unda una eructuat & rumpit· & si

excreuerit totius regionis. faciem contra undam duxerit. ... adheret
ab unda. & si terga uerterint. mare recedit. totumque litus siccum remanet;
Est fons in brittãnia in prouintia guerlich sed non fluit. Quattuor enim
genera piscium inueniuntur in eo. ab unaquaque parte diuersi generis;
Iuxta flumen quod uocatur guoy. poma inueniuntur in fraxino in saltus peluio;
Est in brittãnia in prouintia goeith fouea a qua uentus inflat per omne
tempus. ita ut nemo possit prope accedere. & uocatur uuith guint;
Est miraculum mirandum in brittãnia in prouintia Loingaruch:
Factum est autem dum sanctus Iltutus orabat in spelunca que est iuxta
mare. ecce nauis nauigabat ad se de mari. & duo uiri in ea.
& corpus sancti hominis erat in ea. & altare super faciem eius. & processit sanctus
Iltutus obuiam illis. & corpus sancti hominis & altare inseparabiliter super faciem
sancti corporis stabat. & dixerunt ad sanctum Iltutum. Iste homo dei com-
dauit nobis ut deduceremus eum ad te. & sepeliremus eum tecum. sed nomen
eius non reueles ulli homini; & sepelierunt eum. Quo sepulto. duo
uiri recesserunt. At sanctus Iltutus fundauit ecclesiam circa altare super
corpus sancti. Venit autem quidam regulus ut probaret rei ueritatem; & altare
trahens ad se uirga curuata. in eodem mense mortuus est. Alter uero sub
altare aspiciens. lumen amisit oculorum. & postea mortuus est;
Est fons in supradicta prouintia goeith iuxta uallem putei
morich. & lignum in medio fontis. Quando autem mare
inundatur. flumen sabrine usque ad fontem extenditur. & trahit lignum
secum usque ad mare. & quarto die lignum inuenitur in supradicto fonte.
Factum est autem cum ad probandum. sepelirent lignum in terra. quarto
die inuentum est in fonte. & auctor facti obiit;
Est tumulus lapidum in brittãnia in prouintia buelth. &
unus lapis suppositus. & uestigia canis qui uocabatur cabal. ar-
turi militis impressa lapidi. quando uenatus est aprum trointh in
Loco qui dicitur carn ycabal; eoquod artur sub lapide illo tumulum fece-
rit; Homines uero illius prouintie dum tollunt de tumulo lapidem. &
abscondunt biduo. die tercio. inuenitur super tumulum;
Est sepulchrum in brittãnia in prouintia ercing iuxta fon-
tem lycatamr filii artur militis qui uocabatur anyr.
in quo sepeliuit eum artur. Dum autem ueniunt homines ad men-
surandum sepulchrum. habet in longitudine mensuram aliquando .v. pedum.

aliq̄do nā VIII · aliq̄do XI · aliq̄do XV nūq̄ una uice sic altera;
Est aliud sepulchrū in brittānia in cacumine mōtis cruc mā
Iuxta qd · q̄ se extenderit · si lōg⁹ aut breuis fuerit · iuxta
staturā uniuscuiusq; sepulchrū aptat̄ · Omis aute peregrini si iuxta
sepulchru illud ē flectauerit · itineris tedio ñ grauabitur ·
Est stagnū in brittānia qd uocat̄ luchleuy · & ambit̄ circuli
IIII desuper · in quo margarite inueniuntur plurime;
Est aliud stagnū in brittānia qd ligna uertit in lapides · Hoc
autem p q̄ lignū formauerit & ut p̄ceerit icapite anni lapis effic
Est miraculū in brittānia ualde mirandū · de lapide quodam
q̄ nocturnis tēporib; inuenit̄ in ualle cheym · in die uero
sup mōtē repperit̄ · Quē cū incole regionis maqis p̄ciunt ut i
tra abscondit · mane sēp in mōtis uertice ut nocte in ualle repp
Est palatiū in brittānia intra pictor̄ artuir militis · arte mi
rabili & uarietate fundatū · in q̄ factor̄ belloruq; ei⁹ omnium
gesta · sculpta uidentur · Gessit aut̄ bella XII cōt̄ saxones
qui brittāniā occupauerant · Primū bellū fuit in ostiū fluminis
qd dr̄ gleuy · Scdm & tciū & Quartū & Quintū sup flum
dubglas · Septimū · in silua celidonis · Octauū · in castello gui
non · in q̄ bello portauit artur imaginē scē marie sup humer
suos · & pagani uersi st in fugā ; In illa die cedes magna fuit de pa
nis p uirtutē dnī nrī ihū xpī · & scē uirginis genitricis ei⁹.
Nonū bellū · gestū ē in urbe legionis · Decimū · in littore flu
minis qd uocat̄ tribuith · Undecimū in monte agned · Duode
cimū in mōte badonis · in q̄ bello corruerunt DCCCC nongenti sexa
uiri de uno impetu artuir · auxiliante dnō ihū xpō;
Est aliud miraculū in britt[illegible] ñ lōge ab opido qd glou
cestr dr̄ · Lapis dependens in aere in cacumine cuiusdam
montis cernit̄ · & semp moueri uidet̄ ñ lōge aera · Qui du
ab incolis tiy circūdat̄ · nullo ingenio p̄bare possit q̄ a terra depe
Est fons in eadē puintia · cui⁹ riuuli uertunt̄ in sanguine
fame ut mortalitate imminente · Qd p̄digiū principes
uidentes · puident sibi in posterū · seruātes frumta & cetera
Hibnia insula · caret serpente & angue · & bufone · nec ullū ge
nus scarū neq; reptiliū ibi reppeciunt̄ ppt plagā frigidā;

HIERLM CESTRS

IN PARALIPOMENON LIBRO [illegible]

CCREVI [illegible]

[illegible]

... tace choros .xx. milia & [illegible]

[illegible] Chor' hi modios .xx. [illegible]

[illegible] edificare templu dni in iriocē [illegible] in Area

[illegible] fūdamīta domꝰ dni · lōgitudinis cubitꝰ [illegible]

[illegible] tudinis cubitos .xx. Porticū ante frontē [illegible]

[illegible]

[illegible] parietes · & ostia & celauit cherubin in parietib' [illegible]

[illegible]

[illegible] domꝰ dni implera ē nube · ita ut nec possent [illegible]

[illegible] ppt' caliginē · Cōpleuerat enī gl'a dni [illegible]

[illegible]

aliq̄do na viii · aliqdo xi · aliqdo xv nūq̄ una uice sic altera;

Est aliud sepulchrū in brittānia in cacumine mōtis cruc maur Juxta qd · q̄ se extenderit · si lōg' aut breuis fuerit · iuxta staturā uniuscuiq; sepulchrū aptat᷑ · Omis aute peregrini si iuxta sepulchru illud ē flectauerit · itineris tedio n̄ grauabitur;

Est stagnu in brittānia qd uocat᷑ luchleuy · & ambit᷑ circulis iiii^or desuper · in quo margarite inueniuntur plurimę;

Est aliud stagnū in brittānia qd ligna uertit in lapides · Hoc autem p' q̄ lignū formauerit & int' piecerit ī capite anni lapis efficit᷑

Est miraculū in brittānia ualde mirandū · de lapide quodam q nocturnis tēporib; inuenit᷑ in ualle cheym · in die uero sup mōtē repperit᷑ · Quē cū incole regionis maq̄s piciunt ut sub t̄ra abscondāt · mane sep in mōtis uertice ut nocte in ualle reppit᷑

Est palatiū in brittānia inita pictor͂ artur militis · arte mirabili & uarietate fundatū · in q° factor͂ bellor͂q; ei' omū uor gesta · sculpta uidentur · Gessit aut bella xii cōt᷑ saxones qui brittāniā occupauerant · Primū bellū fuit in ostiū fluminis qd dr̄ gleuy · Scdm u᷑ & tciū · & Quartū & Quintū sup flum̄ dubglas · Septimū · in silua celidonis · Octauū · in castello guy-non · in q° bello portauit artur imaginē scē marie sup humeros suos · & pagani uersi st̄ in fugā; In illa die cedes magna fuit de paganis p uirtutē dn̄i nr̄i ihū xp̄i · & scē uirginis genitricis ei'.

Nonū bellū gestū ē in urbe legionis · Decimū · in littore fluminis qd uocat᷑ tribuith · Undecimū in monte agned · Duodecimū in mōte badōnis · in q° bello corruerunt nongenti (dcccc) sexaginta de uno impetu artur · auxiliante dnō ihū xp̄o;

Est aliud miraculū in brittānia n̄ lōge ab opido qd gloecestr̄ dr̄ · Lapis dependens in aere in cacumine cuiusdam montis cernit᷑ · & semp moueri uidet᷑ n̄ lōge a t̄ra · Qui dum ab incolis t̄ra circūdat᷑ · nullo ingenio pbare possit q̄ arte dep

Est fons in eadē puintia · cui' riuuli uertunt᷑ in sanguine fame ut mortalitate imminente · Qd pdigiū pricipes t̄re uidentes · puident sibi in posterū · seruātes frumta & cetera.

Hibnia insula · caret serpente & angue · & bufone · nec ullū gen riuscari neq; reptiliū ibi reppeririunt᷑ ppt plagā frigidā;

DE VIRTVTIBVS · XII · LAPIDVM PRECI…

IASPIS luxuriã cõburit · fantasmata pellit fluxũ …
stringit · mulierib; ẽ inutilis mẽstruũ ꝓhibens · nega…
tionẽ · Aliꝰ enĩ ẽ uiridis aspsꝰ punctis sanguineis · …
Aliꝰ sublucidis aspsꝰ guttis rubeis; Saphirus cerul…
firmat in bonis animũ · auertit sṗbiã · & mentes humil…
Calcedonius a uiro fideli portatꝰ · illusiones fugit diab…
cõseruatq; uirtutes; Smaragdus oculos recreat & cõ…
illesos reddit memoriã · coherc& demonia · aloco inq…
immunia pstat inimicis uoluntatẽ recedendi; Sardo…
color humilitatẽ in bonis cõseruat · & castitatẽ robor…
nãq; depellit; Sardiꝰ puniceꝰ accendit gaudiũ · pell…
morẽ · mẽtes acuit · audaces facit milites in pręlio & …
Chrysolitus aureꝰ a uiro discreto portatꝰ · depellit …
dat sapientiã · eiꝰq; animũ ab insipientia patient…
Berillus lymphaticꝰ ingeniũ adhib& · pigritiã dissi…
lites soluit · & mẽtẽ quietũq; reddit; Topazion …
ceteris lapidib; splendens pciosiꝰ · irã sedat · tristiciã …
dat abstinentiã · omis calores noxios freneśimq; comp…
mortẽq; subitaneã auertit; Chrysoprasus purpure…
uiro probo induitꝰ · auaritiã pellit · & in karitate …
re facit; Iacinctus alius saphirus · alius aquatic…
quem granatum uocant · qui sedm iudęos amecist…
Iacinctus saphirinꝰ · dat diuitias · & ideo aregibꝰ & p…
portatur · naturalem prestat sensum · cõtra toxic…
leticia cor illuminat; Iacinctus aquaticꝰ · uigor…
membris · firmitatẽ seruat summum · neruos autẽ …
Ametistus qui & granatus pigrũ facit uigil…
lã depellit cogitationẽ · & bonũ dat intellectu…

CARMEN DE XII · L…

Ciues celestis patrię Regi regum con…
Qui est supremus opifex ciuitatis ur…
In cuius edificio · talis extat fundatio; …

Lapides xii pretiosi In exodo · Sardius · Topazius · Smaragdus · Carbunculus · Achates · Saphirus · Ligurius · Ametistus · Crisolitus · Onichinus

Iaspis coloris uiridi· prefert uirorē fidei· que in pfectis
mentib' nūq marcescit perut'· cui forti psidio resistit diabolo
Saphirus habet speciē celesti throno similē designat cor sim-
plicium spē certā pstolantiū· quorum uita et morib' delectat altissimus
Calcedonius pallētē ignis ht effigiem· subrutilat in publico fi-
gurē dat in nubilo uirtutē fert fideliū occulte famulantium
Smaragd' uirens nimiū dat lumē oleaginū· est fides integerrima
ad omē bonū patula· que nūq scit deficere a pietatis opere;
Sardonix cōstans tricolor hō fert interior· quē denigrat humili-
tas in q albescit castitas· ad honestatis cumulū rubet qq: martirium
Sardius est puniceus cui color sanguineus· decus ostēdit martirū ri-
te agonizantiū· sext' ē in catalogo cruci heret misterio;
Auri color chrisolit' scintillat uelut cliban' pretendit mores hominum
pfecte sapientiū· q septiformis gre sacro splendescunt munere;
Berill' ē limphatic' ut sol in aq limpid'· figurat uota mentiū ingeniosa
sagaciū qs magis libat mistica summe quietis otium;
Topaciu' q rarior eo est pciosior nitore rubens criseo et aspectu ethe-
reo· cōtēplatiue solidū uite monstrat officium;
Chrisoprassus purpureū imitat' cōcilium· est int tinct' aureis quodam
misceillo guttulis· hec ē pfecta caritas q nulla sternit feritas;
Iacinct' ē ceruleus clarus· atq: perlucid'· cui decora facies mutat
ut tēperies uita signat angelicā· discretione preditum;
Ametist' rosaceus decoris uiolatiū flāmas emittit auras nouellas
purpureas· pretendit humiliū xpo commorientium;
Iaspis· Saphir'· Smaragd'· Sardonix· Calcedoni'· Sardius· Chri-
solit'· Berill'· Ac Topazius· Crisopss'· Ametist'· et Jacinct' etherii
i pciosi lapides carnales signant hoēs· colorum ē uarietas uirtu-
tū multiplicitas· quicūq: his floruerit cōciuis esse poterit
Hierusalem pacifera hec tua st fundamina· felix et dō pxima que
te meret' anima custos tuarū turriū ñ dormit in ppetuum
Concede nob agye· rex ciuitatis celice p' cursū uite labilis·
cōsortiū cū superis· in atriis ihrlm cū gaudio tuis Amen;

EXPLICIT CARMEN DE XII· LAPIDIBUS PRETIOSIS;

ISIDOR' SPALENSIS EPS · DE LAPIDIBVS

Smaragdus nimia uiriditate herbaſ & frondeſ
exuperanſ · dat oleagini lumi · reppert̃ eni in ſythia;
Iaſpiſ uiridi coloriſ & craſſi · ſmaragdo ſimiliſ eſt
genera eiuſ XVII · ſed rubeū punctiſ nigriſ p̃cioſioꝛ
Berill' pallore uiridi · ut ſol maq̃ ẽ lapid' · genera ei' · VIIII ;
Chryſopſſ indic̃ porri ſuco ſimil' aureiſ micātib; guttiſ;
Calcedoniū pallētē igniſ hn̄ſ effigiem ſubrutilat in nubilo ;
Sardonix tb; cōſtat colorib; ſubt̃ nigro · medio cādido ſummo
Sardiū puniceū ſanguinei coloriſ · rubenſ ẽ marmore ſimiliſ;
Ametiſt' roſeo colore purpureu' & uiolaceo · cōtinet nouiliſ;
Cryſolit' auro ſimiliſ · ꝯ marini coloriſ · ſcintillaſ hĩ aureaſ;
Saphir' celeſti throno ſimil' · ceruleū cū purpura nūq̃ plucid' eſt;
Iacinct' ſaphiro ſimil' clar' & plucid' ẽ · q̃ ſub ligua poſit' frigid' ẽ;
Topazion ex uiridi genere & chryſeo nitore rubenſ ·
Utrumq; tepanico fulgore cū aſpectu ethereo genera ei' · II ;
Onix pmixtū colorē hn̄ſ · DE CETERIS LAPIDIB;
Niger ut indicuſ ẽ · albiſ cingentibuſ zoniſ ;
Carbunculuſ ignituſ ut carbo · lucet in tenebriſ ·
cuiuſ fulgoꝛ nec nocte uincit̃ ; nā flāmaſ iubrat ut igniſ ;
Chriſoberill' pallidā uiriditatē hnſ · in aureū colorē reſplendet ;
Callaica gēma uiridiſ pallenſ & craſſa · auro decenſ aſpectu iocūda ·
Elechtopia uirid' pfuſa ſtilliſ puniceiſ · ſanguineaſ hĩ uenaſ ;
Sagda p̃ſſinū hn̄ſ colorē · naueſ in pfūdū mariſ trahit ;
Praſſiu' uirid · iaſpidi ſimil' · punctiſ ſanguineiſ abhorret & ẽ uiliſ;
Molochiteſ preſſiu' uirenſ & craſſioꝛ q̃ ſmaragd' · malue colorē hĩ ;
Myrriteſ · myrre colorē hn̄ſ · ſpirat nardi odorē · naſcit̃ i india;
Molochroſ bicoloꝛ · ex una parte uiridiſ · & altera melli ſimiliſ ẽ ;
Coaſpiſ uirid' auri coloriſ ẽ · Ematiteſ ſanguineū inuenit̃ i ethiop ;
Iacinctizonta indic̃ iacīcto ſim · Rodiceſ roſeū ex roſa nomi accepit ;
Corallū in mari forma ramoſ' uiridiſ ut rubeū cādidaſ uenaſ hĩ ;
Electron ſucc̃ ẽ arboriſ & denſat̃ ut criſtallū · fului cerei q; coloriſ ;
Ligurriu' ex urina lincis induruit · fului coloriſ ẽ attrahenſ folia ;
Geturiū de ceti ſemine indurat̃ · ſubrutiliſ fulgoꝛ i aureū colore ;
Celidonia hyrūdinū colorē hn̄ſ · purpura ... ...

Cyania ceruleo choruſcans nitore purpura · pũ culiſ uariatur
Ecytes lapideſ · in nidiſ aq̃larũ reppiunt · Aiunt binoſ inue-
niri · lapideſ marẽ & feminã · nec ſine hiſ pulloſ educere poſſe.
h orĩ · maſcul[us] dur[us] ſubrutil[us] · Femineũ paruu[s] & mollis; Qui um-
bilico parientiſ appoſiti · partũ celerit[er] faciunt · ſed cito auferãt[ur].
Electria in uentriculiſ gallinaciiſ inueniũt[ur] chriſtallina ſpecie
ad modũ fabe · hac ĩ certaminib; inuictoſ fieri magi credunt;

Margarita candida **DE MARGARITIS ALBIS**
in conculiſ mariſ inuenit[ur] incluſa · Ineſt eñ in carne
coclee creata · gignit[ur] eñ de rore celeſti quẽ certo an-
ni t[em]p[o]re coclee hauriunt · & ñ pluresſ in coclea ſed ĩ tãtũ inueni[tur]
Pedoroſ · omi fulgenſ colore · tam [illegible] pulcra e ut cõcedat q[uo] ſit colo[r]
Aſteryteſ cãdida incluſã lucẽ c̃tinenſ · uelut ſtella reddit radios;
Galactiteſ · lactei coloriſ eſt · circumligata uenis albis;
Gelatias figura & cãdore hñſ grandinis · duritiã tenet adamantis;
Salonyteſ tranſlucet · & cãdido melleoq; fulgore lune imaginẽ c̃tinet
Cymedra · in cerebro piſciſ cymedri inuenit[ur] · candida & oblonga;
Belloculus alb; pupillã cingit nigrã · a medio aureo fulgore lucentẽ;
Epymelaſ cãdida · nigra eſt deſup; · **DE NIGRIS;**

AGATES nigra · hñſ in medio alboſ circuloſ & uarioſ · ſitu
ei[us] magi tẽpeſtateſ auertunt · & flumina ſiſtunt;
Abſectos · nigra & ponderoſa · diſtincta ueniſ ruben-
tib[us] · igni calefacta · ſeptem diebuſ cõtinuiſ calorem retinet;
Egyptilla cerulea · aerei coloriſ uenaſ ht̃ · ſudorẽ reddenſ uini ſapor[em]
Meromelaſ nig[ra] · uenã q̃libet coloriſ · ht̃ ſecantẽ per medias
Dyoniſia nig[ra] notiſ rubẽtib[us] · aq̃ trita uinũ flagrat · & ebrietati reſiſt[it]
Trecerua nig[ra] · treſ ſulcoſ ht̃ · a radice nigrũ e medio rubeũ e ſũmo cerei
Pyriteſ nig[ra] · attrita adurit digitos · Barripta nig[ra] cũ alb[is] rubeiſq; notis
Vegetina nig[ra] · albiſ ĩtuenentib[us] notis · Flogateſ in ſe flamaſ retinet;
Antrachiteſ igneũ · iactat[ur] igni extiguit[ur] · & aq̃s pfuſuſ exardeſcit;
Sandaſyr[us] · lucernarũ flãmis refulgenſ guttaſ ht̃ aureaſ int[us] micanteſ;
Carcedonia purpurei cocciq; ruboriſ ardenſ · ex eodẽ genere eſt;
Draconiteſ ex cerebro draconiſ dormienti · a magiſ eruit[ur] · Cui[us]
candor e tranſlucid[us] & ardenſ · hac gẽma regeſ p̃cipue glariant[ur]
Criſopacius die aureu[s] · nocte igneu[s] e · cui[us] lucẽ celat lux · & p[ro]dit
obſcuritas ·

Item: Retro de lapidib; XII cap. CLVIII sub hoc signo

Syrtites colore croceus intus ſtellas continet renitentes ;
Crynicion · exiguo radians auro · ht in extremitatib' luce cādidā ;
Chryſolecth' colore hns electri · rapax igni · celerit exardeſcit ;
Chryſolampſis · auri & ignis colore hns · die & nocte eſt igneus ;
Balanytes · ſubuiridis · eri ſimilis eſt · media ſecante uena flāmea ·
Oſtracytes · durior omib' eſt · cui ſingulis alie gēme ſculpuntur ;
Locoptalmos colore rutilo · nigro · cādido · ut luporum ht oculos ;
Gēma alabandina purpurei & cocci ruboris e · ſed raro inuenit ;
Gēma pōtica liuore [illegible] hns ſtellas aureas demones fugat
Chryſopis aurū ppe ee uiſ[atur] · Amochrys · arenis aureis intermixta e ;
Leochryſ · aureu' ht uena cādida · Melechryſ quaſi aurū tranſlucid' eſt ;
Crycalla · auro ſimilis eſt ; Argyrites argēto ſimil · ht pūctas aurea
Androdāma argēti nitore ht ; Calchites · aurei coloris ee uidet ;
Pangius uariu' omib' pene cōſtat colorib' ; DE VARIIS ;
Olea gēma · fuluo · uiridi · nigro ; uarietate conſiſtit ;
Oppal' · purpura uiriditate nitens · carbūculi ſpeciem ht
Myrrina · purpureū ignis cādore [illegible]
Exocotalit' · lxta gēmarū i paruo orbiculo colores retinet ;
Chryſtallus ſplendens & aquoſus DE CHRYSTALIS ;
tradit qd nix ſit glatie indurata · p annos plurimos ;
Adamas lapis indic' ferruginē hns colore & ſplendore
chriſtalli nec ferro nec igni cedit & hyrcino ſanguine ſoluit ·
Calatia grādini figurā & duritiā adamātis ht {auguſtino teſtate ;
Magnes lapis electro ſimilis · duritia itaq; retinet adamantis ;
Ceraunior · duo ſt genera · unū chriſtallo ſimile · alterū pyropo
Yris ſub tecto · ſole percuſſ' · ſpecies arc' celeſtis i proximos reddit pariete ;
Aſtryon gēma chriſtallo ppinq · a aſtris oppoſita rapit fulgore & reddit ·
Hyenis lapis in oculis hiene beſtie inuenitur ; qui ſi ſub lin
gua hominis fuerit · futura prophetabit ; Quo modo aduentui ſps ſci
[illegible] couen[illegible] ſcdm forma viii beatitudinū ex uerb ſci auguſtini [illegible]

Octaua tamq in cap redit · quia cſumatū pfectuq; oſtēdit & pbat · Septē [illegible]
que pficiunt · & octaua pfectū hoem declarat · & ſignificat [illegible]
viii die & dni reſurrectione p' ſabbatū q e utiq; octauū idem q pm' · & celebratio
ne octauarū feriarū regenerati hois · Celebrat p vii dies op' ſeptiformis ſps [illegible]
viii die ſit cſumatio atq; glorificatio eidē opis · que redit ad cap qua & pmi dies

[illegible] [illegible]

Ioseph uir iustus uirginis electus a deo in propheticis uirginitatis [illegible] de pueri [illegible]
sponsus beatae mariae ideo factus est in spiritu sancto [illegible] gaudia lapidauerunt [illegible] ad
terra et ut in egyptum fugiens habere [illegible] solatium et ut partum celaret diabolo ::
Tertia decima die [illegible] christi magi ab oriente uenerunt hierusalem; Plerique autem affir
mant eos fuisse chaldeos quia chaldei stellis celi deo [illegible] putauerunt et in arte astronomica
peritissimi fuerunt; [illegible] ex stirpe balaam descendisse [illegible]; Qui ut stellam uiderunt regem natum in
[illegible] recolentes prophetiam balaam dicentis: Orietur stella ex iacob et exsurget homo
de israhel et [illegible]; Ideoque primi ex nationibus ad adorandum eum festinauerunt;
Si querit uterum haec stella in celo fuit an [illegible] ut alii per aerem aut per terram dis
currens dicendum est quia neque in celo fuerit neque in terra de [illegible] ut duxit et peruenit
ad locum in quo puer erat; Neque antea neque postea apparuisse credimus; Magi autem admoniti
deo per aliam uiam reuersi sunt in regionem suam; Interea accusantibus aduersariis herodes inocitus ab
imperatore octauiano romam uenit et mariamnem [illegible] in templum; Herodes [illegible] rome [illegible]
honoris regni sui potestatem accepit. Et post duos annos in iudeam reuersus iussit occidere pueros
a puero duos annos usque ad puerum unius noctis; Maria autem et ioseph cum puero ihesu
aduentum herodis fugientes cum intrassent egyptum corruerunt in terra omnia egypti simulachra. Im
pleta est prophetia ysaie dicentis; Ecce dominus ascendet et ingredietur egyptum et cor egypti tabescet in
medio eius et commouebuntur simulachra egypti; Deinde anno [illegible] herode defuncto alexa[illegible]
quae Salomen sororem herodis habebat omnes iudeorum principes in custodia ab herode [illegible] inter[illegible]
Ad ultionem diuina actum est ut cum herode perirent cum quibus necem domini consenserant; Quibus in
fectis ioseph cum matre et puero uenit in nazareth; Anno autem post [illegible] archelao [illegible] ap[illegible]
[illegible] relegato uenerunt in terram iudam; Ihesus autem cum esset annorum [illegible] ascendit in ierusalem in die festo
[illegible] filii israhel ab egypto [illegible] et immolationis agni remansitque in ierusalem triduo in
medio doctorum; Deinde [illegible] usque ad annum uite sue [illegible] in doctrina [illegible] in templo
inuenit. Deinde a iohanne baptizatur et postea a diabolo temptatur. de hinc elegit discipulos suos
et [illegible]; Anno [illegible] tricesimo [illegible] predicatione completa lazarum suscitauit [illegible] ante
pascha [illegible]; Deinde [illegible] facto uespere [illegible] cum [illegible]; C[illegible] cena domini circa
uesperum [illegible] et ad [illegible] usque producta [illegible] neque finita [illegible]
[illegible] cena: Adhuc enim [illegible] cum domino [illegible] et lauit pedes discipulorum et postea iterum recubuit
et buccellam [illegible] dedit; [illegible] domini adhuc [illegible] in [illegible]
[illegible] postea [illegible] et [illegible] lauit pedes [illegible] cena; [illegible]
[illegible] panem et postea lauant pedes [illegible] usque in [illegible]
[illegible] celebratur; Chrysmalis [illegible] v. [illegible] v [illegible]
[illegible] oleo [illegible]

INCIPIUNT NOMINA DUCUM regumque brittannie

Primi picti iiii^or.
Storech pictus.
Dalbrieta pictus.
Buylas pictus.
Iectam pictus
Post hec Scyti
Brutus consul
a quo britanni dicti.
Deinde generatio
scytarum a britannis
Postea cesares reg-
nauerunt in britannia.
Gaius iulius cesar
Octauianus augustus
Claudius augustus
Seuerus augustus.
Constancius augustus
Constantinus augustus
Maximus augustus
Maximianus augustus
Seuerus secundus augustus
Huc usque imperatores
romani regnauerunt.
Deinde brittannie
Lucius rex britannorum
Vortigernus rex brit[illegible]
[illegible] rex brit[illegible]
[illegible] rex [illegible]
[illegible] rex [illegible]

Catigernus rex
Faustus frater rex
Huc usque reges
britannorum [illegible]
Deinde saxones
Hengest saxones
Octa filius hengesti
Tunc Arthur dux
pictorum [illegible]
qui expulit saxones
[illegible] xpianu[illegible]
Malcuin rex brit
Yda rex britannorum
Adda filius yde rex
Edlyric filius adde
Theoric filius yde
Ealfrid [illegible]
Coguyn filius alli
Osuuald filius ealfridi
Osguid filius ealfridi
Ecgfrid filius osgui
Ella rex cancie
Cerdic rex saxonum
Cenrich filius eius
Nazaleod rex brit
Ceauli rex westsaxonum
Edelbreht cancie
Rodoald orient sax
Egelbert rex cancie
Edwin rex cancie
[illegible] rex [illegible]
[illegible] rex [illegible]
[illegible]

Ceowald rex west sax.
Penda rex britannorum
Osric rex nordhumbrorum
Ethelred rex merciorum
Lothere rex cancie
Withred rex cancie
[illegible] rex cancie
Cenred rex humbrorum
Alfrid rex humbrorum
Osred filius rex humbrorum
Inna rex occidentalium saxonum
Adel[illegible] occid saxonum
Edbert rex nordhumbrorum
Cuthred rex nordhumbrorum
Elred rex nordhumbrorum
Eadbert rex cancie
Adelbald rex cancie
Cynulf rex cancie
Egbert rex cancie
Offa rex merciorum
Osulf rex nordhumbrorum
Mol rex nordhumbrorum
Adelred rex nordh.
[illegible] rex nordh.
Egfrid rex merciorum
Brithric rex merc.
Elfred rex merciorum
Offa rex cancie
Eardulf rex nordh.
[illegible] rex occid saxonum
Ecgbert rex occid saxonum
Cuthred rex cancie
Cenulf rex merciorum

Beornulf rex merciorum
[illegible] rex merciorum
Adelbald rex britannorum
[illegible] filii regis
[illegible] cuius [illegible]
[illegible] defunctio-
[illegible] ferreum [illegible]
[illegible]
Postea anglia a danis
expugnata est [illegible]
[illegible] danos
rex anglie factus est
Deinde anglia a
danis [illegible] possid[illegible]
[illegible]
[illegible]
anglica [illegible]
unanimiter [illegible]
[illegible]
Postea [illegible]
[illegible] rex
Heroldus rex
quo defuncto Willelmus caluus
comes nord[illegible]
expugnauit angliam
Willelmus caluus rex
Willelmus filius eius
Henricus frater eius

INCIPIT HISTORIA ANGLORUM

A BEATO BEDA VENERABILI PBRO CO[...]

BRITTANNIA INSULA

a bruto romanorum cōsule primo dicta est. [...]
ad ista transiens insula ex nōe suo uoca-
uit brittāniā. Hec ab affrico boreali cō[...]
git ad occidentē. dccc octingentorum in longitu-
ne milium. et ducentorum in latitudine spati[...]
habens. In ea sunt xx uiginti et viii octo ciuitate[...]
et innumerabilia promontoria cum innumeris castellis ex lapi[...]
et latere fabricatis. In ea iiii gentes habitant. Scoti. Pict[...]
Saxones atque Brittones. Tres magnas habet insulas. qua[...]
una uergit contra armonicas et uocatur oiisguech. Secunda in u[...]
bilico maris sita est inter brittaniā et hibniā et uocatur eubon[...]
Tertia uero in extremo limite orbis brittanie ultra pictos sit[...]
et uocatur orch. Sunt autem in ea multa flumina. sed tamesis [...]
Sabrina prelati ceteris quasi duo brachia brittanie. na[...]
mercibus atque bonis omnibus refertas inferunt. et omni copia di[...]
insulas. Gentes quippe iiii eas implentes. amari usque ad mare possid[...]
Si quis scire uoluerit quo tempore post diluuium habitata est brittan[...]
et a quibus possessa. Audiat ueritatem. sicut in gestis scotto[...]
habetur. Quando namque filii israel intrauerunt mare rub[...]
et egyptii persequentes eos submersi sunt sicut legitur. erat unus nobil[...]
in scythia cum magna familia apud egyptios expulsus a regno suo [...]
Hic non processerat ad persequendum dei populum. Egyptii uero qui remanse[...]
runt. timentes ne regnum illorum occuparent. quia fortes illorum perier[...]
accepto cōsilio expulerunt eos de egipto. At illi per xl annos p[...]
africam nauigantes. tandem per aras filistinorum et per lacum salinarum [...]
[...]sicadi et montem usarum per flumen maluae columpnas herculis tr[...]
[...]ierunt. et per mare tyrrenum nauigantes peruenerunt ad hispani[...]
et ibi habitauerunt per multos annos. Et creuerunt et multiplica[...]
sunt et uenerunt ad hiberniam insulam. [illegible]
[illegible]

tertia uenerunt ad britanniam et cum generatione sua conuenerunt cum Scot-
tis ante navigio a partibus hispaniae quarta mundi aetate uenerunt ad
hiberniam quorum generatio totam impleuit insulam. Saxones autem in quinta
aetate. Anno a mundi exordio miliario tercio septingentesimo uicesimo
egressi ab egypto annis quadraginta duobus nauigantes per affricam. An-
nis nongentis quadraginta et octo manserunt in hispania. et ab
orbe condito miliario quarto septingentesimo uicesimo uenerunt
ad britanniam, Brutus autem romanorum consul primus. quando britones uenerunt
seu tunc rome regnabat ante cuius consulatum annis ducentis quadra-
ginta iiii. a septem regibus est ibi regnatum. Brutus iste de iapheth
filio noe descendisse traditur. sicut genealogia subscripta ostendit;

Iapheth genuit iuuan. Iuuan genuit iobaath. Iobaath genuit baath.
Baath genuit izrau. Izrau genuit ezra. Ezra genuit Ram. Ram genuit abyr.
Abyr genuit oth. Oth genuit aurach. Aurach genuit mayr. Mayr genuit simeon.
Simeon genuit sethebyr. Sethebyr genuit alanum. Alanus genuit hesicionem.
Hesicio genuit brutum consulem. A cuius consulatu usque ad iulium cesarem
anni quadringenti septuaginta quinque inueniuntur.

IGITUR gaius iulius cesar consul creatus ultimus. ad britannos misit
legatos. ut obsides et censum ab illis acciperent. et tributa rome
persoluerent. sicut uniuersae regiones et insulae faciebant. Britanni
uero superbi romanorum contempto imperio. legatos cum contumelia
afflictos a britannia expulere. Tunc iulius cesar ualde iratus
uenit ad britanniam cum sexaginta nauibus. et intrauit portum
tamesis. in quo naufragium perpessae sunt naues illius dum pugnaret apud
dolobellum cum belino proconsule regis britanniae. [illegible] et ipse bel-
linus occupauerunt insulas tyrrenii maris plurimas. Tunc iulius
cesar sine uictoria. caesis militibus et fractis nauibus. est reuersus;

Post spatium uero trium annorum iterum uenit cum trecentis nauibus.
portum tamesis [illegible] cum [illegible] belinio bellum iniit et mul-
ti ceciderunt de suis [illegible] flumini
posuerunt quod magnum [illegible] romanorum fuit et [illegible]
sent sine uictoria et [illegible] Gestum est bellum tertium [illegible]
locum trinouantum [illegible] et sibi britanniam
subiugauit. Ab initio autem mundi usque ad iulium cesarem dum
uicit britanniam. annos quinque milia et ducenti et quadraginta

copulantur. Ante uero natiuitatem xpi anno quadragesimo septimo reg-
gentes que tenuit. At iulius cesar cum triumpho romam reuersus a senatu cum
nomine excipitur & anno consulatus sui x. totius mundi dominus & imperator primus
suscepit imperium & post anno quarto sibi completo idibus marcii a propria
senatoribus in curia occiditur.

DE ROMANORUM IMPERATO

Octauianus autem augustus post iulii cesaris monarchiam totius mundi te-
nens censum a britannia primus accepit ut uirgilius ait
Purpurea intexti tollunt aulea britanni. Multi reges & tyranni
uenerunt ut ei obsequerentur. Regnauit autem annis lvii
Claudius post augustum quartus. anno quadragesimo sexto post aduentum domini
uenit ad britanniam & bellum faciens exercitum postea ad or-
cades insulas transfretauit & eas sibi subiciens tributarias fecit. Reg-
nauit autem annis tredecim & octo mensibus. Cuius monumentum in moguntia est.
Quo defuncto censum romanis britannia dare quieuit. Anno uero centesimo
octogesimo viii. post aduentum xpi lucius rex britannie cum omnibus
ni sui regulis & gentibus baptismum suscepit a papa eleutherio legatio-
ne missa in fide permanentes annis centum & tribus uidelicet usque ad tem-
diocleciani persecutoris impii. Quo imperante anno domini ducentesimo
nonagesimo secundo. iterum britanni ad culturam reuersi sunt idolorum perma-
nentes in paganismo annis nonaginta duobus uidelicet usque ad interitum
ber regnante catel quem sanctus germanus baptizauit & de seruo regem fecit.
Seuerus imperator post augustum septimus decimus fuit tertius qui trans-
fretauit ad britannos. Ubi ut receptas prouincias ab incursione
barbarica faceret tutiores murum & aggerem a mari usque ad mare per
centum triginta duorum milium fieri precepit inter britannos & pictos ac
scottos. quia scotti ab occidente & picti ab aquilone contra britannos
unanimiter pugnabant. & non multo post inter britanniam Seuerus occidit.
Constancius pater constantini fuit quartus qui uenit in britanniam
pro occisione seueri cum romanorum ducibus omnes
britannorum regulos & purpuram britannie occupauit.
Constantinus constantini magni filius fuit quintus qui uenit in
britanniam & ibi defunctus est. Cuius sepulchrum iuxta urbem cair
segeint ut littere que sunt in lapide tumuli ostendunt monstratur.
Maximus imperator in britannia regnauit sextus. A tempore il-
lius consules iterum esse ceperunt & cesaris nunquam appellati sunt.

or- ca- ne

Anno dni c xxx iiij.

postea · Eo t̄pr̄e s̄cs martin⁹ claruit uirtutib; & ut eo locut⁹ est ;·
Maximian⁹ tyrann⁹ p̄ seditione militū imp̄ator britānie · anno dn̄i
ccc
trecētesimo octogesimo primo creat⁹ · cū om̄i britonū militia
uenit in gallia · cui grati⁹ august⁹ occurrens · p̄ditione merobaudis
magistri militū a maximiano occidit᷑ · Tūc maximian⁹ totius europe
tenens imp̄ium · milites q̄s a britānia secū abduxerit · n̄ repatriare p̄mi
sit · sed dedit illis regiones · a stagno q̄d est in u̇ertice iouis usq; ad ciui
tatē cant guyc & usq; ad tumulū occidentale nōe tr[illegible] · hi s̄t
britāni armorici · Propt̄ea britānia occupata ē ab extrāneis gentib; ;·
Seuerus aliꝰ imp̄ator roman⁹ fuit octauus · q̄ aliq̄do in britānia
manebat · aliq̄do ad romā ibat · ibiq; defunctus est ;· ITEM ;
Constancius sup̄ra dict⁹ · sedecī annis regnauit in britānia ·
Quo defuncto · britāni romanor̄ iugū deiecerūt · nec amplius
tributū nec censū eis dederūt · neq; romani ausi s̄t ad regnandū ·
brit[illegible]
man[illegible] britānia · sed aliq̄ [illegible] abdu[illegible] occi[illegible]
ccc
ANNO autē sup̄dicto catel primo · & dn̄ice incarnationis treccen
lxxx
tesimo octogesimo fide · sc̄o p̄dicāte germano · britani [illegible]
ix ad
cōuersi s̄t io · annis sexaginta octo in fide mānserūt usq; t̄p̄ [illegible]
xii
hengesto & ascho ei⁹ filio · duodecim duces britānie cū suis [illegible]
loco circa [illegible] occisi s̄t · & multi expulsi a regno · Hengesto [illegible]
cccc
ne · anno dn̄i quadringentesimo quadragesimo octauo regnante [illegible]
tota britania a deo recedens · Annis centū quadraginta & octo [illegible]
uit idola [illegible] in malitia · usq; ad apostolatū beati gregorii · q[illegible]
eā denuo ad fidē ueri reuocare studuit · Misitq; augustinum
o
ep̄m · simulq; paulinū in britāniā · p̄ce sua & p̄dicatione [illegible]
duos reges [illegible] & edelbtū ad fidē cōuerterūt [illegible] baptisma
[illegible] cū om̄i gente sua · Anno [illegible] dn̄ice incarnationis
d xc
quingentesimo nonagesimo septimo · britānia [illegible] adorare idola
& tributū romanis soluere · [illegible] romanor̄ duces a britā
nis occisi s̄t · [illegible] · Q[illegible]
a [illegible] & pictor̄ romanis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] relictis [illegible]
de [illegible] ex [illegible]

antiquorum qui incole in primo fuerunt britannię inuenimus; Item de origine s[illegible]

Factum est autem post supradictum bellum quod fuit inter romanos et britanos quando duces illorum occisi sunt transacto romanorum imperio. ut a metu scottorum et pictorum · britanni urgerentur · nec non a romano imperio · regnante in britannia gorthigerio rege eorum; Interea uenerunt tres longe naues a germania expulsę in exilio · in quibus erant hors et hengest duo fratres; Gorthigernus quoque rex suscepit eos benigne · et tradidit illis insulam quę uocatur tanet; Regnante graciano secundo. hi duo fratres saxones a gorthigerio rege suscepti sunt · anno dominico predicto: cccc·xl viii;

In tempore illius · uenit sanctus germanus ad predicandum in britannia et claruit multis uirtutibus · et multi per eum salui facti sunt; Aliqua uero miracula per illum deus fecit scribenda decreui; Erat enim quidam rex iniquus atque tyrannus ualde in illis partibus · cui nomen erat benly; Illum sanctus uisitare decreuit; Qui cum uenisset ad ianuam urbis eius cum comitibus suis · ianitor salutauit eos · et mittentes eum ad regem · rex durum responsum remisit eis cum iuramento dicens; Si fuerint ut manserint usque ad caput anni · non intrabit nec uenient in medio urbis meę; Dum autem expectarent ianitorem ut nuntiaret illis responsa tyranni · dies declinabat et nox imminebat;

Interea uenit unus de seruis regis e medio urbis et inclinans se ante uirum dei · nuntiauit illi omnia tyranni uerba · et inuitauit eum et socios eius ad casam suam; Et exiuit cum eo · et benigne suscepit eos · et occidit illis uitulum et coxit posuitque ante illos; Sanctus autem germanus bonitatem uiri intuens et caritatis dulcedinem eius considerans · precepit ut non confringeretur os de ossibus uituli; Et sic factum est; Carne quoque consumpta a ossa pelle inuoluta · orante glorioso pontifice uiuus surrexit uitulus et in crastino ante matrem suam inuentus est sanus; Item uir dei et socii eius mane surgentes et salutatione tyranni iuxta portam arcis expectantes · ecce uir unus de seruis regis currebat · et sudor illius a uertice ad plantas pedum distillabat et inclinauit se ante uirum dei

Et dixit illi sanctus germanus; Credis in sanctam trinitatem · et respondit; Credo domine · et baptizauit eum · et osculatus est; Et dixit illi; Vade in pace; Hodie morieris · et angeli dei te expectant ut ambules cum eis ad dominum cui credidisti; Cumque letus intraret in arcem · alligatus ante tyrannum ductus est et eo iubente decollatus · eo quod ante solis ortum ad eum secundum sic ordinauerat cum ceteris seruis suis uenire distulerit;

Angli serui animã de ergastulo carnis eductã · ad arcẽ regis ęt(er)ni leti por-
tauerĩt: Scs u(er)o põtifex tyranni animã de laqueis diaboli liberare cupiens ·
iuxta arcẽ ei(us) tota die manebat, expectans ut ad dm̃ cõuerteret. Sole
autẽ ad occasũ tuente · more solito sup(ra)dicti boni affuit serui; & dixit
illi scs german(us); Caue ne uni(us) de amicis tuis maneat in arce: nã destru-
etur hac nocte; Iudiciũ enĩ dĩ de tyranno factũ est: ut pereat · & q(ui)
cũ eo manent. Qui cũ eduxisset suos · p(re)cepit scs german(us) manere eos ie-
iunos · & clausis ianuis dixit · Vigilantes estote · & si q(ui)d euenerit in arce
nolite aspicere sed indesinent(er) orate · & ad dm̃ urm̃ clamate. Qui cum
orarent · circa noctis mediũ · ignis de celo cecidit & cõbussit arcem: &
omĩs q(ui) cũ tyranno erant · In crastino autẽ: uir ille q(ui) scõs hospitio
susceperat credidit & baptizat(us) est cũ omĩ familia sua numero nouem:
& omĩs regio cũ eis · Scs u(er)o german(us) uocauit eũ catel & benedixit eũ
& dixit · Non deficiat rex de semine tuo · Ipse autẽ catel iuxta uer-
bũ sci germani · rex de seruo fact(us) ẽ · & omĩs filii ei(us) reges facti s(un)t i regno be-
[illegible]

Factũ est enĩ p(ost)q(uam) metati s(un)t (horsa & Hengest) saxones cast(ra) sua in insula tanet: p(ro)miserit re(x)
p(re)dicto interioris britãnię gorthigerno nõe expugnare inimicos ei(us); & crediderit; & cre-
uerit & multiplicati s(un)t nimis. Quod britanni uidentes: dixer(unt) eis;
Recedite a nobis: q(ui)a auxilio urõ n(on) indigem(us) · Hengest autẽ cũ esset
uir astut(us) & callid(us) & uidisset regẽ inertẽ & gẽtẽ illi(us) sine armis: ac-
cepto cõsilio dixit ei · Pauci sum(us) dñe rex · picti autẽ & scotti q(ui)
tibi aduersant(ur) multi s(un)t · sed si uis: mittem(us) ad patriã nrãm p(ro)pter
milites regionis mę ut amplior sit numer(us) ad certandũ p(ro) te & pro
gente tua · At rex imperauit ut facerent · & miserit legatos · &
reuerter(unt) cũ sexdecĩ nauib(us): adduxer(unt) cũ eis puellã ualde pul-
chrã filiã hengesti · Postq(uam) autẽ uenissent: hengest conuiuiũ regi
gorthigerno & p(ri)ncipib(us) suis fecit · & puella ministrabat eis · Illis u(er)o
bibentib(us) · rex in animo suo puellã adamauit · & postulauit eã
a patre suo · Da m(ihi) inq(ui)d eã · & q(ui)cq(ui)d petieris a me impetrabis ·
licet dimidiũ regni mei · Hengest u(er)o cũ saxonib(us) inito cõsilio
qui secũ uenerunt de insula aggul q(uo)d peterent p(ro) puella regi ·
inuenerũt cõsiliũ ut peterent regionẽ quę uocatur kent · &
dedit illis · guoyrangono regnante in cantia · & nesciuit erat
q(ui)a ; regnũ il[l]ius paganis saxonib(us) tradebat(ur); Sic autem
data est puella · gorthigerno regi in cõiugiũ & dormiuit cũ ea

& amauit eā ualde. & dixit hengest ad regē. Ne timeas tē sup
ab ullo hoīe neq; ab ulla gente: habeo enī filiū cū fratruele suo & s
uiri bellatores. Qđ si placuerit. inuitent̃. ut cōt̄ scottos dimicen
& da illis regiones que sꝯ in aqlone iuxta muru guaul. & concessit
& uenit octha filiū hengesti & obissa cū xl nauib. & circa scotto
& pictos nauigantes. uastauer̄ orcades insulas. & occupauer̄ regiones
plurimas. Hengest autē paulatī ad se cōuocauit ciulas q̄ ueniebant de
insula angul. in multitudine & uirtute uenerī ad supdictā ciui
cantor. Rex autē gorthigern̄. sup omīa mala pessimū malū adiciē
peperit ex filia sua filiū. Qđ cū cōptū eēt a scō germano expauit
cor eī ualde. & cōgregata synodo uenit ad eū cū omī clero ut eū co
riperet. At rex uero. fugit a facie sci germani epī ad sinistrā plagam
regionis guuuinessy in urbe quā ipse edificauerat & ex nomine suo
gorthigern uocauerat. dāpnat̄ a scō germano & ab omī britonū cōci
INTERea gorthemyr filius gorthigerni cū hengesto & horso pugnabat
fortit & eos usq; ad insulā taner expulit. obsedit. & cōclusit. percussit
atq; cōminuit. Ipsi uero legatos suos mittentes in germaniā. inuita-
bant saxones uiros bellatores. ut uenirent & pugnarent cōt reges britānicos
Aliqdo enī uincebant saxones & dilatabant t̄minos suos. aliqdo uero
uincebant̄ & expellebant̄. Gorthemyr cōt saxones. tria bella ges-
sit. primū sup fluuiū deguentid. scdm. sup uadū epsford. ubi cecid
hors frat̄ hengisti. & catigern filius gorthigerni; Tertiū bellū fuit
in cāpo iuxta lapidē tituli q̄ est sup ripā gallici maris. ubi saxones
barbari uicti sꝯ & in fugā uersi ad naues mersi sꝯ intrantes in eas.
Gorthemyr autē p modicū interuallū mortuus est filius regis gorthigerni
Post mortē autē gorthemyr. hengest cū magna turba saxonū
denuo intrantes britāniā. cōsiliū fallax inierī. ut dolo regē
gorthigernū caperent. & omīs regni principes occiderent. & miserī
legatos ad regē ut pacē impetrarent. & amicicia sic a principio int̄
eos fieret. At gorthigern̄ accepto cōsilio. illis cōcessit. pacēq; fir-
mauit. Postea uero ex utraq; parte britanni & saxones cōuenerī. ut
pax & firma amicicia eēt int̄ eos. Hengest autē omib; suis p̄cepit
ut quasi pacifice cōuenirent. & p cōuentū ipso innuente
cultellos educerent & omīs regis principes rege an solo excep to
occiderent. Qđ ita factū est. Nā trescenti regis prin le cipes

iugulati · solus rex captus & catenatus · urbes & prouincias pro redemptione uite sue hengesto dedit · excepta urbe gorthigernin quam in regione demetorum ipse edificauerat · hanc ei concessit · causa filie sue quam ei in coniugium dederat · Ad quam fugiens · in coniunctione illicita prima sit · & ibi cum uxoribus suis latuit · Sanctus uero germanus usque ad urbem illum secutus ut ei uiam uite predicaret · & eum a stupri flagitio separaret · miser salubria contempsit monita & infelix in sua perseuerauit nequitia · Tunc sanctus cum clero suo quadraginta diebus preces pro eo fudit ad dominum · & secundo reuelante spiritu sciens quod nichil proficeret · usque ad arcem in qua rex habitabat peruenit · & triduo indicto ieiunio · quarta nocte circa horam noctis medie · ignis de celo ruit & arcem cum rege & omnibus qui cum eo erant miserabiliter combussit · Quattuor uero filios habuit uidelicet gorthenyr · & catigern · & pascent · & faustum quem de filia sua genitum · sanctus germanus baptizauerat · nutrierat & docuerat · Hic condidit lacum magnum qui uocatur renys · & ciuitatem que gloecestre nominatur · Gorthigernus autem rex regnabat in britannia · theodosio & ualentiniano rome regnantibus · & in quarto anno regni sui saxones uenerunt ad eum · felice & tauro consulibus · Anno quadringentesimo & primo ab incarnatione domini · Sanctus uero germanus post mortem regis gorthigerni reuersus est ad patriam suam · & autisiodoro in cathedra episcopali residens · cursum uite gloriose compleuit · & pridie kalendas augusti migrauit ad dominum cum quo uiuit & regnat in secula seculorum amen.

Eo autem tempore beatus patricius apud scottos captiuus tenebatur a quodam uiro nomine malchu · & porcos eius pascebat · Hic septimo decimo etatis sue anno de captiuitate reuersus · sacris litteris eruditus · romam usque peruenit & per spatium septem annorum mansit ibidem ad scrutanda mysteria sacrarum scripturarum · Interea palladius episcopus a celestino papa ad scottos missus est · ut predicaret illis christum · sed deo ducente peruenit ad britanniam in terra pictorum & ibi defunctus est. Audita uero rome morte palladii · patricius a celestino papa consecratur episcopus & apellatur patricius · & ad scottos mittitur · & auxilius & isserninus cum eo · Postea naui ascendens peruenit ad britanniam · & predicauit ibi non multis diebus · nam inde transiens uenit ad hiberniam & deo adiuuante · hibernenses conuersi sunt ad fidem christi ihesu & baptizati a sancto patricio · A mundi uero exordio usque ad baptismum hibernensium anni

quinq; milia trescenti triginta supputantur; Scs itaq; patricius
euuangelium xpi exteris nationibus annis xl quadraginta p̄dicabat ·
cos illuminabat · leprosos mundabat · surdis auditum reddebat · demone
fugabat · mortuos suscitabat · Ecclas qq; ccc trescentas lx sexaginta
fundauit · episcoposq; iii totidē ordinauit · Presbiteros autē usq; ad
tria milia cōsecrauit & xii milia hominum in regione conecht
baptizauit · & nouē mortuos suscitauit · Octoginta quinq; an
hibniā rexit · & postea migrauit ad dnm ubi nc letatur cum eo pe
henni fruens beatitudine & regnatur in scla sclor Amen ·
A natiuitate dni usq; ad aduentum sci patricij ad scottos · anni
cccc quadringenti quinq; cōputantur; Eodem tpre hengestus mortuus;
In illo tpre saxones inualescebant in multitudine & crescebant
in britannia · Mortuo autē hengesto · Octha filius eius transi
uit de sinistrali parte britannie ad regnum cantor: & de ipso ort
ctur sunt reges cantie · Tc arthur dux pictor interioris britannie re
gens regna · fortis uirib; miles acerrimus · uidens angliam undiq; impu
nari · & bona tre diripi · multosq; captiuari ac redimi · & ab heredita
tib; expelli · cum britonum regib; feruci impetu · saxones aggreditur · & in
eos irruens · pugnabat uiriliter · dux bellor xii extens ut RETRO
scriptum est in · viii folio · Saxones u dum in omib; bellis psternere
a germania petebant auxilium & augebantur multipliciter · & re
a germania ueniebant ut regnarent in britannia · usq; ad tepus quo
yda regnauit filius obbe; Ipse fuit primus rex in beornica & te
nuit regiones in sinistrali parte britannie umbri maris & regnauit
annis xii · Tc dyutigerin fortiter dimicabat cōtra regē anglorum ·
In illis etiā dieb; malcunus rex magnus britannie pugnabat in regio
guendote · cuius atauus cunedag cum viii filiis suis · anno cent
simo xl vi · ante malcunum cum ingenti clade scottos expulerant a
britannia · & nusquam reuersi st iterum ad habitandum in ea;
Adda filius ide regnauit annis viii · Edlrijo filius adde regn
uit annis iiii · Beorich filius ide regnauit annis vii ·
Fridowald filius beorich regnauit annis sex · In cuius t
regnum cantie mittente papa gregorio baptismum suscepit a be
augustino epo Eo itaq; tpre cyssa dux cōtra iiii reges uidelic
urbgen & riderchen · & gualac · & morcan · pugnabat fortit

coclude(n)s eos trib; dieb(us) in insula moranti & illi uersi s(un)t in fugā. & post hec regnauit annis vii. Ealfred regnauit annis xii. in bereneich. & aliis xii in deyr. & dedit bebab uxori sue urbē babenburch; Osguyn filius alli regnauit annis xvii; cuius filia eanfledis noc(te) in pentecosten baptizata est. & in sequenti pascha pat(er) ei(us) & xii milia hominū cū eo. Osuuald(us) filius ealfridi regnauit annis x. qui occidit catgublan regē guendote. Osguyd filius ealfridi regnauit annis xxviii. q(ui) occidit pantham regē in cāpo gay. & reges britonu(m) q(ui) cū eo erant. excepto rege catgabuil guendote regionis. q(ui) de nocte cōsurgens solus euasit. Egfrid(us) filius osguy regnauit annis viiii hic fecit bellū cont(ra) pictos & corruit ibi. In t(em)p(o)re illi(us) s(an)c(tu)s cuthb(er)t(us) obiit; enda filius pubbe regnauit annis x. hic p(ri)m(us) separauit regnū merciorum a regno norddor(um). & ouan regē eastanglor(um) & s(an)c(tu)m oswaldū occidit

Incipit chronica Bede de regib; anglor(um).

ANNO d(omi)nice incarnationis quadringentesimo septuagesimo vii. Ella rex uenit in britāniā & obsedit ciuitatē andreceles. omnisq; habitatores ei(us) sic pemit ut nec q(ui)dē un(us) in ea remanserit. uiuus;

Anno d(omi)ni quingentesimo x. viiii. cerdich rex saxonū. & cenrich filius ei(us) regnauerūt & pugnauerūt cont(ra) britannos & die una quinq; milia illor(um) cū rege suo nazalead occiderūt. & p(ost) anno quinto decimo cerdich prim(us) rex occidentaliū saxonū obiit & filius ei(us) cenrich regnauit pillo annis xxvii

Anno d(omi)ni quingentesimo xl. v. Ida rex in quadā parte britannie regnauit annis xii. & rex ceaulin in regione westsexa cepit regnare. & ella rex cantie suscepit regnū nodāhūbror(um) p(ost) obitū ide(m) regis. & uterq; regnauit annis triginta; De esbeck aug(ustino) mell(ito) & iusto;

Anno d(omi)ni quingentesimo nonagesimo. egelb(er)t(us) rex cepit regnare in cantiam. Cont(ra) quē. tercio regni sui anno dimicauerūt rex ceaulin & rex cuda. q(ui) tunc ab eis fugat(us) in cantiā. In illo t(em)p(o)re s(an)c(tu)s paulin(us) sociu(s) s(an)c(t)i augustini eduinū regē cōuertit ad fidē. & cōsecrauit duos ep(iscop)os idest augustinū mellitū. & iustū; egelb(er)t(us) aute(m) rex. augustino mellito dedit ep(iscop)atū lōdonie. iusto u(er)o. sedē ep(iscop)alem cantuarie. que metropolis sedesq; regia modo est totius britannie;

Anno d(omi)ni sexcentesimo quinto. gregori(us) papa obiit. Eo t(em)p(o)re ab edelfrido rege innumera multitudo britonū ap(ud) legionis (ciuitatem) pempta est. & ducenti p(res)b(ite)ri cū duce scrocmagil occisi s(un)t;.

Anno dñi ſexcenteſimo quarto decimo · ſcs auguſtin⁹ tranſit
vii kł iunii cui ſucceſſit laurentiu⁹ quē uiuens cōſecrau
ut ei ſuccederet · et anno p⁹ · egelbt rex cantie obiit et filiu ei⁹ ead
bold ſuſcepit regnū p eo · Qui relicta uera fide fornicat⁹ ē cū uxo
re patris ſui ; Videns autē ſcs laurentiu⁹ archieps tā deteſtandā
fornicationē regis · expauit ualde · cepitq: meditari fugā Qui
u noctē uenit ad eū beat⁹ petrus apls · et multis flagellis eū affi
ciens ſciſcitabat⁹ quare gregē dñi uellet relinquere · pcepitq: ei ut
regē adiret et ad ſalutis uiā reduceret ; Mane autē facto archi
eps regē adiit · et quantis uerberib⁹ ab aplo petro uerberat⁹ eet
oſtendit · Quib; rex uiſis uehement expauit · et ſuſcepta fide xpi
dimiſſa fornicatione · deuot⁹ in fide pmanſit · Cui⁹ tpre laurenti⁹
migrauit ad dnm · mellit⁹ u eps · archiepiſcopatū ſuſcep et annis re

Anno dñi ſexcenteſimo triceſimo tcio eduin⁹ rex quē ſcs
paulin⁹ baptizauerat occiſus eſt · et paulin⁹ cū edelburg
regina ei⁹ reuertitur in cantiā · honori⁹ autē archieps
cantuarie cū honore maximo ſuſcepit eos · deditq: ſancto
paulino epatū in roueceſtre · et regine uite ſolatiū miniſtrau

Hic oſwald rex reg nare cep

Anno dñi ſexcenteſimo quadrageſimo · eadbold rex obiit · et
erchenbt⁹ filius ei⁹ ſuſcepit regnū · Hic prim⁹ deſtruxit om
idola quę fuerant in regno ſuo · et quadraginta dierū ieiunium
ante paſcha in anglia prim⁹ cōſtituit · Poſtea u anno ſcdo rex
cenwalad, oſwaldo occiſo cepit regnare in waſtſexa · et iſte pcep fieri ecctam ſci
petri wentonię deinde anno tcio · a penda rege expulſ ē a regno ſ

Anno dñi ſexcenteſimo quinquaſimo quarto · Oſui rex · pendā
regē occidit et cū eo triginta regulos · Deinde poſt annos
xx · et octo · cenwalad rex bone memorię rarnę obiit ;

Anno dñi ſexcenteſimo ſeptuageſimo ſexto · edelred rex merc
totā cantiā uaſtauit · Poſtea u anno nono Lotheri⁹ rex
cantię obiit · q tpre pluuia ſanguinea cecidit in britāniā · et
lac et butyrū uerſa ſunt in ſanguineo ; · q tpre Lotheri⁹ rex obiit

Anno dñi ſexcēteſimo octogeſimo ſcdo · cenwalā rex
iuit romā et baptizat⁹ ē a papa ſergio et vii die
defunct⁹ ē cū adhuc eēt in albis et ſepult⁹ ē in eccta ſci petri
apli · Poſt hunc regnauit Jna xx vii annis · et pgens rom

ibidem mortuus est · et sepultus iuxta regē cenwalan ·

Anno dnī sexcentesimo nonagesimo sexto Wilred rex et Webehard rex simul regnabant in cantiā · hucusq: romani epī cantuariē · deinde angli · Postea v anno transacto · australes hūbri occidert ostridā reginā · spōsā edelredi regis sororē egfridi ;

Anno dnī septingentesimo dcc sexto cenred suscepit regnū australiū humbrorum · et edelred anno ii rex merciorum monachus factus est · et alfridus rex aqlonū hūbrorum obiit et filiū ei osred regnaū pro eo ;

Anno dnī septingentesimo dcc uicesimo xx quinto v Wilred gloriosus rex cantiē obiit qui tinis et pdia et leges xpi ecclē contulit · et Ina rex et adelhardus regnū susceperunt occidentaliū saxonū ·

Anno dnī septingentesimo dcc tricesimo xxx quarto Beda pbr obiit ; et p anno quarto · edbtus suscepit regnū nordanhumbrorum ; et ab hoc · anno sexto adhelhardus obiit et cutredus regnaū pro eo ;

Anno dnī septingentesimo dcc xl · vi · elred rex occisus est et eadbtus rex cantiē obiit · et post anno quarto cutred rex cōmisit cū adelbaldo rege cātiē et fugauit eū · et āno v cutred obiit ;

Anno septingētesimo dcc cynewlf sigebto regnū abstulit et postea a cynardo frē sigebti apud meredunū occiditur · Eodē anno adelbaldus rex merciorum occidit et Offa regnauit pro eo ;

Anno septigētesimo dcc quinquagesimo l vii · eadbtus rex nordāhūbrorum clericus factus · osulfus filius ei regnauit pro eo et postea anno sexto · mol cepit regnare innordhubreland et regnaū annis sex et anno eodē edelbtus rex cantiē obiit ;

Anno dnī septingentesimo dcc sexagesimo lx primo mol regē oswinū occidit et postea anno quarto alred cepit regnare innordhūbra · et anno ab isto nono · edelred filius mol cepit regnare · Eo tpre uisū ē signū crucis incelo p solis occasū · Eodē anno pugnaueī intē se popli cātie et merciorum apud octoford ;

Anno dnī septingentesimo dcc septuagesimo lxx octauo viii Alwold rex cepit regnare et anno p septimo · egfird cōsecrat in regē · hoc eodē tpre missi st a papa adriano nūtii inangliā ad fidē renouandam ;

Anno dnī septingentesimo dcc octogesimo vii Birthric rex accepit filiā offe regis · tē uenerunt prime tres naues danorum in angliam quia nūq prius alie uenerant ex quo angli tērā occupauerant ;·

dcc lxxx viiii
Anno dñi septigētesimo octogesimo nono· Alwold' rex occisus
& lux celica sepe uisa ē sup eū· Osred' ū nepos ei' regnauit p
in regno nordhūbroꝝ p annū & expuls' a regno· edelred' suscepit reg

dcc xc
Anno dñi septingētesimo nonagesimo sedo· Offa rex cantie ꝑ
truncari caput edebti regis· & anno sequenti uisa sunt seua
pdigia que poplm ualde tīruert· Nā ignei dracones uisi st in a
& stati subsecuta ē fames· Eodē anno paganoꝝ irruptio totā
regionē ecctasq: uastauit & poplm clerumq: occidit & an
seq[illegible]ti· adrian' papa martyr efficit· & offa rex cātie occidit
edelred' rex nordāhūbroꝝ gladio pimit· & egfrid' cepit regna
in merrioꝝ regno & anno eodē obiit· & eadbt' cep regnare ī cāti

dcc xc v
Anno dñi septingētesimo nonagesimo quinto· Eardul' susc
regnū nordhūbroꝝ & cōsecrat ab eanbaldo archiepiscop
& edelbto & baldulfo epis; Q tpr romani leonis pp ligua abs

dccc
Anno dñi octingentesimo primo· Sigeric' rex orientaliū sax
ni romā pexit· Egbt' ū occidētaliū saxonū regno potit

dccc v
Anno dñi· octingentesimo quinto· Cuthred' rex cātie obi
& anno sequenti eardulf' rex expulsus ē a regno suo·

Hoc etiā anno· pridie nonas iulii· luna xiiii
signū crucis in ipsa luna apparuit feria quinta
surgente aurora· die viii ante stellā caniculam·
Eodē anno tcio kl septēbris· luna xii· die ū
dnica· hora quarta· corona mirabilis in circu
itu solis apparuit· & anno p decimo· egbtus
rex totā walā ab oriente usq: ad occidentem uastauit;

dccc xx
Anno dñi octingentesimo uicesimo sedo· Cenwlfus rex
merrioꝝ obiit & Ceolwlfus suscepit regnū· Anno ū seq
ti· factū ē ingens bellū int egbtū regē occidentaliū saxonu
& bnulfū regē merrioꝝ· sed egbt' uictor extitit; Eodē an
no· orientales saxones occidert bernulfū regē merrioꝝ

dccc xx iiii
Anno dñi octingentesimo uicesimo quarto· Ludecan
merrioꝝ & quinq: duces cū illo· & wiglaf occidunt· &
regnum suscepit eoꝝ; Postea ū anno sedo· Egbertus rex oc
cidentaliū saxonū adqsiuit regnū merrioꝝ & australē part
hūbroꝝ· & ipse fuit octauus rex qui rexit britanniam

post mortem gorthigerni regis eiusque filiorum et post obitum hengesti et eius filiorum

Primus: Ella fuit rex australium saxonum et regnauit annis xxx ·
Secundus: Ceaulin rex occidentalium saxonum et regnauit annis xxx ·
Tercius: Edelbrith rex fuit cantuariorum et regnauit annis xxvii ·
Quartus: Rodwaldus rex orientalium saxonum et regnauit annis
Quintus: Edwinus rex fuit norddanhumbrorum et regnauit annis xl ·
Sextus: Oswaldus rex qui post eduinum regnauit et regnauit annis x ·
Septimus: Osuiy rex frater osuualdi regis et regnauit annis xxviii ·
Octauus: Egbtus rex occidentalium saxonum et regnauit annis xxvi ·

ANNO domini octingentesimo quinquagesimo primo uenerunt trescente quinquaginta naues danorum in portu tamesis et exeuntes de nauibus uenerunt ad ciuitatem dorobnensem et destruxerunt eam et Britulfum regem cum excercitu suo fugauerunt. Post hec inde reuersi transierunt tamisiam in sudreia · ubi habuerunt obuiam edewlfum regem et adelbaldum filium eius et utrumque conuisit · factaque est ibi tanta strages paganorum · qua ante illa pira non est audita in anglia. Ibique predicti reges habuerunt uictoriam;

ANNO domini octingentesimo quinquagesimo VI Edeluulf rex decimam partem terre regni sui obtulit deo pro salute anime sue · Eodem anno romam cum magno honore et gaudio profectus est manens ibi per annum integrum · Qui reuersus per franciam · accepit filiam regis karoli calui nomine Iudith in coniugem · et rediens in angliam · cum magno gaudio a populo suo receptus est. Secundo autem reuersionis sue anno defunctus edeluulfus duo filii eius adelbaldus et adelbertus regnum eius susceperunt. Adelbaldus occidentalium saxonum regnum habuit · et iudith relictam eius uxorem duxit · et Adelbertus regnum saxonum et sudreia regna obtinuit; Alfredus uero tercius filius · quem pater romam ad leonem papam miserat · ab ipso rege consecratus et unctus est · postquam cognouit fratrem suum regem adelbaldum [illegible]

Iudith [illegible] uero defuncto: Iudith ad patrem suum [illegible] in francia [illegible] et Siluanectis sub tuitione patria seruabatur, sicut [illegible] ; Quam postea Baldwinus ferreus comes flandrie habuit.

[illegible]

Caer: [illegible] — Caer [illegible]
Caer: [illegible]
Caer: [illegible]
Caer: Ligua[illegible] — Caer Lusheur

Caer: brittannico eloquio dicitur ciuitas latino ·

Cair Ceint .	Cair Legion .	Cair Guent .	Cair Lunco[illegible]
Cair Guirag on	Cair Guricon .	Cair Brithon	Cair Lerion
Cair Peris .	Cair Segeint .	Cair Draithou	Cair Pensa co[illegible]
Cair Claun .	Cair Guarusic (legeon)	Cair Urnach	Cair Celemo[illegible]

[illegible] regis anglorum [illegible] ferrando willelmus [illegible] willelmus rufus [illegible]

Hę sunt xx. viii ciuitates britannico eloquio quondam sic uocabantur. in ali[illegible] s. ē saxones qui de angla (i. angli) processerunt insula. eis imposuerunt nomina ē nomen [illegible]

[illegible] VIII . i species

Ebdomada grece a septenario numero nomen accepit. BEDA

Prima et singularis ebdomada continetur sex diebus; quibus deus mundi or natu de[illegible] complens die VII requieuit; Secunda species ebdomadis se[illegible] hebreos. prima sabbati. secunda sabbati. tercia sabbati. quarta sabbati. quinta sabbati. sexta sabbati. septima sabbati continetur.

Secundum gentiles. dies solis. dies lune. dies martis. dies mercurii. dies iouis. ii species dies ueneris. dies saturni. ebdomada dicitur; Tercia species ebdomadis. in celebratione pentecostes agitur septem uidelicet septimanis hoc est quinquaginta diebus impleta. qua die moyses conscendens in monte legem accepit. et xps spm iii species paraclytum in pentecosten apostolis misit; Quarta species ebdomadis est. septimi iiii species mensis ebdomada qua sola per annum pontifex intrabat sancta sanctorum. Quinta species ebdomadis est. ebdomada anni septimi quo hebrei ab agri cultura uaca v species bant; Sexta species ebdomadis est. anni iubilei hoc est remissionis ebdomada que septem ebdomadibus annorum. hoc est quadraginta et octo annis texitur. qu[illegible] expleta ad omnes possessiones et ad libertatem cuncti reuertebantur

vi species Septima species ebdomadis iuxta prophetiam danielis. septem annis continetur Septuaginta inquit ebdomades adbreuiate sunt super populum ut finem accipiat peccatum et deleatur iniquitas et adducatur iusticia sempiterna. et unguatur sanctus sanctorum; Septuaginta ebdomadis (i. mo) per septenos annos distincte. quadringentos (cccc) et septuaginta annos insinuant; Ezram narrante didicimus quod neemias pincerna regis artaxerxis templum hierosolimis in angustia te[illegible] dificauerit adeo scilicet a finitimis gentibus impugnatus. ut structo res singuli gladiis accincti. una manu pugnas. altera uero murum re[illegible] ficasse narrentur. Ab hoc ergo tempore usque ad xpm. ebdomades septuaginta computantur. quod sunt anni solares quadringenti (cccc) septuaginta (lxx) quinque. Item Auicesimo anno regis artaxerxis usque ad mortem darii regis. regnatum est a persis nonaginta sex annis. Deinde macedones usque ad inter[illegible] cleopatre regnauerunt annis trescentis (ccc). Exinde romani usque ad annum septimum decimum tyberii cesaris annis quinquaginta nouem regnauerunt; Qui sunt simul ut diximus anni quadringenti septuaginta qu[illegible]

: IX . NOMINA [illegible] SAPIENTUM

[illegible] tach [illegible] Cuius nomen fuit [illegible] quis mensis esciam [illegible]

[illegible] ho [illegible]

[illegible]

[illegible] possit nolle nocem [illegible]

[illegible] posse et uelle nocem

Regnauerũt ꝗ ꝑdicti reges
.iiii. uidelicet Ethelwlfus. Adelbald.
adelbt̃ & alfred. successione temp̃
ꝑ spatiu̾ xxx sex annos; Quibus
consũptis. anno dñi dccc. xc. ꝑmo
dani secundo mare transmeato in-
uaserũt britanniã & expugnauerũt
eã. & in ea regẽ nõe chut ual-
de bonũ gubernatorẽ regni oportunũ
statuerũt; Quo defuncto. filius ei
ꝑ ipsius obitũ multis dieb; afflixe
re poplm; Qui uidentes bona
[illegible] ... sesoq; supmodũ ...
ns triculentẽ opprimi. secreto
accepto cõsilio. sedicione facta
cõspiratione una. omnes danos
[illegible] ... una nocte [illegible]
[illegible]; Regno autem [illegible]
[illegible] sic a danis euacuato [illegible]
[illegible] electione [illegible]
eduard regẽ prefecerunt [illegible]
[illegible] regnauitq; annis [illegible]
Quo mortuo. quidã comes [illegible]
[illegible] ualde ꝑfidus regnũ [illegible];
[illegible] audito willelmus norĩ [illegible]
[illegible] transfretauit in an[illegible]
[illegible] britanniã. et expugna[illegible]
[illegible] occidit. anno [illegible]
[illegible] regnumq; optinuit [illegible]
[illegible] genealogie [illegible]
[illegible] videbantur [illegible] Itẽ;
Willelmus nothus genuit Willelmũ rufũ
Post Willelmũ rufũ fuit rex fr̃ ei' Henric'.

GENEALOGIA COMITUM NORMANNORUM

ANNO dñice incarnationis octingentesimo nonagesimo sexto · regnante francorum rege karolo qui simplex appellatus est · pyrate danorum ex insula scan[illegible] que northuuega dicitur egressi · cum in francia multa gessissent plurimaque regni deuastassent · karolus pacem cum eis fecit acceptisque obsidibus eis neustriam tradidit · que ab ipsis tunc uocauerit northmannia · eo que ab ipsis qui ex northuuega uenerant possessa erat ; Rodbertus igitur rollo dictus · eorum primus erat dux · comesque northmannis : Rodbertus iste genuit willelmum qui longa spata cognominatus est · quem franci dolo occiderunt ; Willelmus autem longa spata genuit Ricardum senem ; Hic genuit filiam nomine emmam · de qua natus est eduuardus rex anglorum · Ricardus autem senex · genuit Ricardum secundum ; Ricardus uero secundus genuit Ricardum tercium · et Rodbertum ; Ricardus autem genuit nicolaum sancti audoeni [illegible] tem ; Rodbertus uero genuit willelmum nothum · qui post mortem eduardi transfretauit in angliam · anno domini millesimo sexagesimo quinto · regnumque optinuit iure hereditario · quia eius attauus Ricardus senex [illegible] cuius emma filia eduardum regem genuerat ; Willelmus iste nothus · tres filios habuit Rodbertum uidelicet et Willelmum rufum atque Henricum · ex mathilda filia balduini comitis fladrie qui sepultus est apud insulensium oppidum · Willelmo notho defuncto · willelmus rufus eius filius · rex creatus est · [illegible] Rodbertus · comes [illegible] northmannis ; Willelmus quoque rufus cum [illegible] in silua uenandi [illegible] quidam eum militi[illegible] [illegible] regem [illegible] ; Quo interfecto : Rodbertus regalis frater qui successor eius esse debuit [illegible] henricus frater eius et homo [illegible] [illegible] ; in odbito autem urbe [illegible] regressus · henricus [illegible] fratrem [illegible] dolo cepit [illegible] [illegible] optinuit ; [illegible] [illegible] filiam malcolmi regis scottorum nomine [illegible] [illegible] neptis eduardi regis [illegible] fuit rex [illegible] willelmum [illegible] De qua uidelicet mathilda [illegible] rex henricus willelmum et mathildam genuit · quam imperatori henrico iuniori dedit · anno domini [illegible]

[illegible]

[illegible]

Rege[illegible]
Gundo[illegible]
Cundeg[illegible]
[illegible]
[illegible]
Arnul[illegible]
Sigefri[illegible]
Theud[illegible]
Torsin[illegible]
Corre[illegible]
Euagr[illegible]
Alan[illegible]
Amalar[illegible]
Chonan[illegible]
Choilu[illegible]
Theud[illegible]
Theogi[illegible]
Agyla[illegible]
Gagar[illegible]
Sygla[illegible]
Cinsi[illegible]
Hom[illegible]
[illegible]
Hufr[illegible]
Will[illegible]
Odou[illegible]
Ro[illegible]
Wil[illegible]
Ric[illegible]
Ric[illegible]
Ric[illegible]
Rod[illegible]
Wil[illegible]
Wil[illegible]
Ro[illegible]

ECCLA
ARBOR PALMARU
Iustitia
Fortitudo
Prudentia
Karitas
Pax
Obedientia
Bonitas
Humilitas
Abstinentia
Patientia
Mansuetudo
Castitas
Spes
Gaudium
Sobrietas
Continentia
Longanimitas
Luxuria
Auaritia
Discordia
Ingluuies
Inuidia
Odium
Cupiditas
Simulatio
Instabilitas
Reges ihrlm
Godefrid(us)
Balduin(us) frater ei(us)
Balduin(us) de burgo
Folco andagauensis
Balduinus filius eius
Urban(us) papa
Patriarche
Euermarus flandrensis
Arnulfus
ambianensis
Stephan(us) carnotensis
Wilgelm(us) flandrensis
Folcher(us) pictauensis
SYON
MONS

GREGORIVS

DIALOGVS ROMANE VRBIS EPS;

Perhennis regni p̄destinata [illegible] ab omnipotente dō disposita ut ad hoc electi ex labore [illegible] [illegible] Sunt plerique [illegible] Prophete [illegible] quando uult aspirat; Viri p̄fecti [illegible] aliquando [illegible] potestate [illegible]; Sepe fit ut uni eadem [illegible] [illegible] p bonū qd querit [illegible] habere [illegible] illud [illegible] humilis [illegible]; Sine [illegible] n ē plena [illegible]; Nullus [illegible] hominē [illegible] nisi [illegible] divin[illegible] Duo st cōpunctionis genera [illegible] [illegible] aliud cū inferni supplicia flendo pertimescit;

Post [illegible] de paradysi gaudiis culpa [illegible] [illegible] illa celestis patrie gaudia [illegible] uidere n p[illegible]. Ex [illegible] carne nos in huius exilii [illegible] nati [illegible] audiuimus quidē ēē celestē patriā [illegible] angelos dī [illegible] audiuim[illegible] [illegible] gaudiis paradysi [illegible]; S[illegible] n nouimus [illegible] dissidimus qd corporalibus oculis n cadimus [illegible] Si [illegible] [illegible] ita [illegible] nos in hac exilii cecitate nati [illegible] dubitauim[illegible] q̄ sola hec infima ī qb; nati sumus uisibilia [illegible] Vnde factū [illegible] omniū creator ad [illegible] unigenitū [illegible] [illegible] Q[illegible] hē [illegible] de uita inuisibilium n dubitemus;

TRES uitales sp̄s creauit omps dr̄ [illegible] carne [illegible] n moritur. Alius q carne tegit̄ [illegible] ñ cū carne [illegible] Tertiū q carne tegit̄ [illegible] cū carne morit̄; S[illegible] ps q carne n tegit̄ [illegible] angelorum dī. Sp̄s [illegible] carne tegit̄ [illegible] n cū carne morit̄ [illegible] hominū; Sp̄s q carne tegit̄ [illegible] iumentorum omniuq; brutorum animaliū; Homo [illegible] angelorum [illegible] [illegible] resurrectio [illegible]

tare nec in reprobis ... supplicia prorsus deficiunt. quia semper deficiendo subsistent. ut
spiritu et carne peccantes semper essentialiter uiuentes et carne et spiritu sine fine moriantur;
H Habet quippe homo amplius uitam. quam illa per mortem non amittit. hic uero uitam uiuere inchoat. cum per
mortem carnis hanc uisibilem uitam consummat. Nam anima inuisibilis est. atque ita ex
corpore inuisibiliter egreditur sicut in corpore inuisibiliter manet; Sicut uis animae uiuificat
et mouet corpus. sic uis diuina implet quae creauit omnia. Quia uero deum non dubitamus creantem
regentem. implentem. et circumplectentem. transcendentem. et sustinentem. incircumscriptum atque
inuisibilem deum: ita dubitare non debemus hunc inuisibilia obsequia habere; Debent quippe
quae ministrant ad eius similitudinem tendere cui ministrant. ut quae inuisibili seruiunt
esse inuisibilia non dubitentur; Nulla uisibilia nisi per inuisibilia uidentur;
C Ecce enim cuncta corporea oculus noster corporis aspicit. nec tamen aliquid corporeum ui
ret nisi hunc res incorporea ad uidendum acueret. Nam subtrahe animam corpori
ea discedente nil uident oculi; Qua ex re pensandum est quia in hoc quoque mundum ui
bilem nichil nisi per creaturam inuisibilem disponi potest; Nam sic omnipotens deus aspirando
ui implendo ea quae ratione subsistunt uiuificat et mouet uisibilia. Ita
ipsa inuisibilia implendo mouent atque sensificant carnalia corpora quae ui
S Sunt quaedam iustorum animae quae a caelesti regno quibusdam adhuc mansionibus diffe
runtur. quia de perfecta iustitia aliquid minus habent. Perfectorum autem iustorum animae m
ut de hoc saeculo transeunt. in caelestibus sedibus recipiuntur; Sicut a die sui exitus ele
ctos in caelo beatitudo laetificat. Ita reproborum animas a die mortis inuisibilis
ignis cruciat; Ignis uisibilis animam inuisibilem exurit; Si igitur diabolus et
angeli eius cum sint incorporei corporeo igni sunt cruciandi. quid mirum si animae
antequam recipiant corpora possint corporea sentire tormenta? Reprobi malos quos
in hoc mundo dilexerunt cognoscunt. electi uero non solum eos quos in hoc mundo nouerant.
sed etiam bonos quos numquam uiderunt; Nonnumquam animae adhuc in suis corporibus positae:
penetrando aliquid de spiritalibus uident; Unus est gehennae ignis. sed non uno modo cruciat reprobos
V Unusquisque enim quantum exigit culpa tantum illic sentiet et poena; Sicut finis gaudio
non est bonorum. ita finis non erit tormentorum malorum; Anima mortalis esse intelligitur et immortalis;
M Mortalis quippe cum amittit bene uiuere. immortalis autem cum essentialiter uiuere numquam
desinit. et naturae suae uitam perdere non ualet. nec cum perpetua fuerit morte damnata. illic
posita beata esse perdit. et esse non perdit. Ex quo semper cogitur ut et mortem sine morte
et defectum sine defectu et finem sine fine patiatur. quatinus ei mors immortalis sit et defe
ctus indeficiens et finis infinitus. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur. et mors illi non domi
sed incorruptibiliter uiuens [illegible] pro nobis cotidie immolatur. Quis enim fidelium dubitet
in ipsa immolationis hora ad sacerdotis uocem caelos aperiri in illo ihesu christi mysterio et
angelorum choros adesse. summa ima sociari. terrena caelestibus iungi. et unum ex uisibilibus et inui
sibilibus fieri; Sex modis tangunt animum imagines somniorum. uidelicet uentris
plenitudine. Inanitate. Illusione. Cogitatione et illusione. Reuelatione.
Cogitatione et reuelatione; Sed duo prima omnes experimento cognoscimus;

Miracula sanctorum patrum in dialogo beati pape Gregorii

Beatus abbas Honoratus puer in convivio carnem spernens incipit de fonte venire non persistere in conviviis.
Honoratus pater cum monachis saxum cum ingentem ruinam minaretur in monte fixit;
Libertinus calliculam Honorati de sinu protulit et super pectus pueri defuncti posuit et eum amore suscitavit;
Libertinus a quodam Gotho de caballo proiectus etiam et flagellum perdidit quo minare caballum posset;
cumque Gothus excrevit pro eo movere non potuit. Libertino caballo reddito parati abscesserunt;
Famuli servientes monasterio eius ingressi presbiteri videre non potuerunt et frustrati tandem se reversi;
Monachus eius ortulanum ad eum orta surripientem custodire iussit. Fur autem veniens in sude illa se pendit;
Clericum diabolum quem cum laetitia invaserat egredi iussit nec ad ulterius exigere praeclusit;
Equitius a multis inquisitus cur praedicaret cum ordinem non haberet ait. Juvenis per visionem in aspectu mihi in
lingua mea flebotomum imposuit dicens. Ecce posui verba mea in ore tuo egredere ad praedicandum;
Papa urbis Romanae Iulianum defensorem mittens praecepit ut eum... ut ad papam
veniret in dictum quo mane papa nocte per visum terrore compulsus misit et ne fatigaretur prohibuit;
Longobardos sentientes et ab oratorio... monachos... diabolo... quaeque...;
In ecclesia sancti Stephani quam regebat quidam Constantius deficiente oleo lampades aqua implevit et in loco olei accendit;
Quem cum quidam rusticus quia parvus esset in corde despexisset ait. Tu solus in me oculos apertos habuisti;
Marcellinus Anconitanae episcopus podagricus contra urbis incendium se poni praecepit et continuo ignis extinctus est;
Nonnosus in monte ingentem saxum de loco in quo ortum fieri disposuerat oratione facta amovit;
Nonnosus lampadis vitreae fragmenta collegit et prae timore sinu domini invocans... integram sanamque repperit.
Nonnosus per cuncta vasa monasterii deficiente oleo parum olei mittere iussit et die alio plena repperit;
Bonifacius puer adiuvatione dei ... statim de orto matris suae ... praecepit;
Bonifacius puer matris suae triticum pauperibus dedit de quo mater. B. dominum invocans orreum tritico implevit;
Bonifacius puer vulpem gallinam rapientem prece facta regredi iussit cui obediens gallinam reportavit;
Bonifacius tempore episcopatus deficiente vino per cuncta dolia vasa parum mittere iussit et die alio plena repperit;
Bonifacius XII aureos quos presbiteri ... de equo accepit pauperibus dedit pro quibus ... B. oratione facta in
sinu suo XII aureos repperit furentique presbitero reddidit et dixit. Ecce habes aureos quos quaesisti:
Bonifacius duobus Gothis vinum in parvo vasculo manu sua praebuit quod tamen usque Ravennam et ibi mo-
rantibus atque ad eorum reversionem ac si in vasculo nasceretur potui sufficienter praebuit.
Fortunatus episcopus a quodam homine diabolum expulit quem quidam peregrino habitu suscepit eius filium in igne proiecit;
Fortunato orante quidam lumen recepit oculos dum signum crucis imprimeret et mox caecitas transivit;
Fortunatus equum militis in rabiem versum signo crucis in mansuetudinem mutavit ita ut mitior esset solito
Gothus quidam nolens Fortunato reddere pueros quos in eius urbe cepit de equo ruit coxa confracta ad Fortunatum ...
Fortunatus Marcellum precibus sororum suarum amore suscitavit. Cumque se a quodam ...
Severus presbiter ad ... patrisfamilias extremi ... tardius veniens defunctum repperit. Qui cum se reum mortis
illius clamaret. defunctus recepit animam. Cumque requireret ubi fuerit ait. Tetri enim homines qui me ducebant
ex quorum ore ac naribus ignis exibat. Cumque per obscura loca me ducerent. statim pulcherrimus iu-
venis cum aliis factus est in obviam et ait. Reducite illum quia Severus presbiter plangit eum. Qui cum per VII dies
paenitentiam ageret. VIII die laetus obiit;.

De miraculis beati Benedicti

Benedictus puer capisterium fractum nutrici suae flenti reddidit integrum et sanum;

Benedict' a Romano monacho habitū accepit. & ibiq: annis hōib: īcognit' ī specu ...

Diabol' tintinabulū fregit. ad cui' sonū romanus scō benedicto panē pbere cōsueuit;

Dns cuidā pbro apparuit. & ī die paschę quę sibi parauerat scō B̄ⁿᵒ afferri pcepit;

Diabol' in merulā B̄ⁿ temptans ī amore mulieris cor ei' accēdit quē uepū aculeis extī...

Benedict' uas uitreū ī q° cū uino ei' discipli uenenū miscuer̄. crucis signo rupit. & abeis ...

Benedict' monachū quē diabol' ab oratione trahebat uirga peussit. & p' ī oratione pmansit;

Benedict' ī mōtis uertice tres petras cauari iussit. ex q̄b; largissime aquę usq; nūc ...

Benedict' ferrū falcastri qđ de manubrio ī lacū ceciđit. de pfūdo manubriū intrare iussit;

Benedicto orante maur' placiđū puerū ī lacū cadētē p obedientiā sup aq̄s ābulante repperit;

Florent' pbr panē uenenatū mittens B̄ᵗᵒ. iussu ei' coruū abstulit & ī loco hōib; incognito ...

Florentii nudas vii puellas ante cellā B̄ⁱ misit. statīq: locū mutauit. & p' pbr infelix obiit;

Benedict' de castro cassino idolū apollinis ētriuit quē demō uocantis maledictū dix̄. qđ me ...

Frs dū ī edificiū cellę lapidē leuare decreuer̄. diabol' sup eū sedit. & orante B̄ᵗᵒ lapis leuat' cōtin...

Ereū idolū sub tra īuentū & ī coquina piectū flāmas fictas emisit. & orante B̄ᵗᵒ crucis signo extinctę s...

Benedict' cōstructione parietis (puer) a diabolo cōtritū ī matta ei' pici iussit & eū a morte suscitauit;

Benedict' regē totilā romā ingressurū. & nouē annis regnaturū. & xᵐᵒ moriturū prophauit;

Benedict' dix̄; Roma a gentib; n̄ extminabit̄. sed tēpestatib; & turbinib; ac t̄ry motu marcescet;

Benedict' a qđā aquensi eccłę clerico diabolū expulit. & ne ad sacros ordines accederet phibuit;

Cū ū p' multos annos ad sacrū ordinē accessisset. diabol' eū inuasit. & usq; ad finē in eo pmansit;

Benedict' monasteriū qđ cstrux̄ a lōgobardor gente ēdiruerū sed n̄ seruor dī animas pituras ēē pdix̄;

Quidā adīio suo transmiss'. B̄ᵗᵒ duo uascula uino plena mittens unū abscōdit. qđ dū scs cōpisset p...

tas spū cōfus' abscessit. & cū uas tm qđ abscōderat īclinasset. prui' de eo serpens egressus est;

Cū B̄ⁱ monach' a scīmonialib; mappulas accipiens increpat' ē ab illo. & eas a sinu suo piecit;

Cū uir dī edere qđā monach' ante m̄sā lucernā tenebat & supbię spū int̄ se dicebat. Quis sū eg...

ut isti seruiā. Ad quē uir dī conuers' ait; Fr qđ cogitas. Signa cor tuū fr signa cor tuū;

Frs loci illi' panis inopia angustabant. & die sequenti cc (rōr) farinę modii ante cellā īueni...

Benedict' iuxta t̄incon̄ese urbē pcib; cuidā cellā fieri ēcessit & deputatis frib; patrē cstituit & s...

illic uēturū pmisit; Ille ū nocte eadē q° pmisit īuisione apparens. loca singula subtilit̄ designauit;

Benedict' duas scīmoniales de uerbo corrigens n̄ pferēdo sed tēptādo ait. nisi linguas correxeritis excō-

munico uos. Quę int̄ paucos dies defunctę. dū nutrix earū oblationē p eis offerret. de sepulchro ga...

di & eccłam exire uidebat. qđ cū B̄ᵗᵒ nūtiatū ēēt. manu sua oblationē dedit. & ulteriū n̄ sī uisę;

Monach' qdā sine benedictione de monasterio exiens obiit. & sepult' bis ā tra piect'. scs B̄

cōmunionē dnici corporis sup pect' ei' poni iussit. nec eū ultra terra proiecit;

Benedict' monachū a monasterio errāntē inuisibilit̄ absortū ab ore draconis eripuit;

Benedict' fratrē aptanii elephantino morbo correptū saluti pristinę mirabilit̄ restituit;

Benedict' quēdā q'impotū uenenū accepit & quasi lepsi fact' ē. mirifice curauit;

Benedict' oratione doliū oleo ēpleuit ad restaurādū oleū qđ cū uitreo uascło agapito dedit;

Diabol' monachū aq̄ haurientē ingress' ē. Cui B̄ᵗᵒ dans alapā. diabolū ab eo excussit;

Benedict' rusticū quē zalla pfid' goth' ligauerat. soluit & eū ab insania (ꝑꝑretū) ꝗscere āmonuit;

Benedict' puerū rustici sup corpusculū ei' incubens & ad cęlū palmis erigens suscitauit;

Benedict' scolasticā sororē uisitans cybo sūpto discedere uoluit. sed orante scolastica toni-

truis uim̄ ymbres erupit ita sine m̄sura ut uir dī ad monasteriū illa nocte rēdi n̄ possit;

Benedict⁹ p triduu̅ uidit eiusde̅ sororis sue anima̅ i colu̅be specie celi secreta penetrare ;
Omnia res. Omnis mu̅d⁹ uelut sub uno solis radio collect⁹ ante oculos s̅ci B̅ adduct⁹ est. &
postea uidit germani capuani ep̅i anima̅ in spera ignea ab angelis in celu̅ deferri ;
Benedict⁹ ante sextu̅ sui exit⁹ diem aperiri sibi sepultura̅ iussit. & sexto die dn̅ici cor
poris & sanguinis pceptione munit⁹. erectis in celu̅ manib⁹ do̅ sp̅m reddidit. Vider̅ itaq;
duo f̅rs q̅ ext⁹ erant uia̅ strata palliis atq; inumeris chorusca̅ la̅padib⁹ q̅ a sui oriente tendebat i celu̅;
Paulin⁹ nolane ciuitatis ep̅s cuncta que habebat p captiuis sue urb erogabat tribuens:
ad ultimu̅ p filio uidue se ipsu̅ seruu̅ dedit reg̅ genero. Cui hortulan⁹ cu̅ ee̅t logo t̅p̅r. tande̅
a rege co̅p̅t q̅d ee̅t ep̅s cu̅ captiuis sue urb relaxat⁹ cu̅ magno gaudio ad ciu̅ sua̅ reuers⁹ est;
Iohes papa i co̅sta̅tinopolitana urbe ad porta̅ que uocat̅ aurea ceco lum̅ reddidit ;
Agapit⁹ papa du̅ ad iustinianu̅ pgeret: in grecia ho̅em claudu̅ & mutu̅ sanitati restituit ;
Daci⁹ mediolanensis ep̅s ad corinthi urbe̅ ueniens in domo uacua q̅ diabol⁹ inuaserat sibi hospitiu̅
parari iussit. Cu̅q; q̅esceret: diabol⁹ rugit⁹ leonu̅. balat⁹ pecoru̅. rudit⁹ asinoru̅. sibil⁹ ser[illegible] por
coru̅ stridoresq; sonu̅ emittens. co̅tumeliose expuls⁹ est a s̅co ep̅o cu̅ g[illegible] ululatu magno;
Sabin⁹ canusie urb ep̅s senio cecat⁹ pphetie sp̅m h̅ns. rege totila̅ ad iudiciu̅ mutauit. Rex u̅ pbare
uolens si talis ee̅t: i loco pincerne ei poculu̅ optulit. Cui ep̅s ait; Viuat ipsa manus
Sabino ep̅o puer ipsi⁹ archidiaconi uenenu̅ cu̅ uino optulit. Cui ep̅s ait. Ego uenenu̅ bibam
sed diu̅s tuu̅ n̅ erit ep̅s. factoq; crucis signo bibit. eadeq; hora morte subitanea archidiacon⁹ obiit;
Cassiu⁹ narniensis ep̅s diabolu̅ q̅ spatariu̅ regis totile inuaserat signo crucis expulit;
Iudeu̅ q̅da̅ ex ca̅panie partib; roma̅ ueniens. appie carpebat it. & nocte in-
trans te̅plu̅ apollinis. p timore se crucis signo muniuit; Nocte u̅ media puigil. uidit
malignoru̅ sp̅uu̅ illud repleri; Cu̅ u̅ diabol⁹ q̅ ceteris p̅erat facta subditoru̅ inquireret.
un⁹ psiliuit in mediu̅ q̅ andrea̅ fundane ciuitatis ep̅m se attraxisse dicebat ut
sciemoniali femine ob ei⁹ specie̅ ardore accens⁹ daret alapa̅; Cu̅q; iudeu⁹ hoc audiret.
ualde p timore nullo m̅ se euasuru̅ sperauit; Que̅ maligni sp̅s intuentes. dixeru̅t; Vah uah:
uas uacuu̅: sed signatu̅; Hoc dicto recesseru̅t; Iudeu⁹ u̅ q̅ h̅ec audierat ad ep̅m ueniens cuncta
que uiderat ei retulit; Tu̅c ep̅s sine mora de sua habitatione sciemoniale̅ p̅dicta̅ om̅iq; ualde
expulit & i te̅plo apollinis oratoriu̅ s̅ci andree fec. & iudeu̅ ad et̅na̅ salute̅ traxit ;.
Frigdian⁹ lucane ecc̅e ep̅s flumi auserch p sua currente̅ rastro p t̅ra̅ tracto
ut sequeret̅ p̅cepit. & pprio relicto alueo aq̅ secuta e̅ locu̅ to̅sutu̅ cui⁹ deseruit;
Sabin⁹ placentie urb ep̅s padu̅ fluuiu̅ agros ecc̅e occupante̅. ad ppriu̅ alueu̅ redire iussit;
Cerboni⁹ populanie ciuit ep̅s p[illegible] totila urso tradit⁹. feritate̅ deposuit & liberat⁹ e̅;
Fulge̅ti⁹ ep̅s a̅ ministris totile i ca̅po pluuia minime posit⁹. n̅ sup eu̅ sed sup gothos cecidit;
Herculian⁹ perusine urb ep̅s iussu totile decollat⁹. die xl. cap̅ ei⁹ corpori inuenere unitu̅;
Isaac syr⁹ i spolitana ecc̅a t̅b⁹ co̅tinuis dieb; i oratione psistens a custode ecc̅e p cuss⁹.
expuls⁹ e̅. Tu̅c ultro ipse custode̅ inuasit at ipse du̅ sp̅m expulit. & postea multis claruit miraculis;
Florenti⁹ sodali euticio recedente. ursu̅ i pastore oui̅u sua̅ ei d̅n̅s dedit. Que̅ cu̅ p
inuidia̅ iiii or discipli euticii occidissent elephantino morbo percussi interiere;
Florenti⁹ ad cella̅ cuiusda̅ diaconi ueniens serpentib; plena̅ i ora̅ & pce facta om̅s expulit;
In partib; nursie puincie inundatione̅ pluuiaru̅ tunica euticii i celu̅ leuata co̅pescuit;
Martin⁹ i specu marsico solitari⁹. aque stilla̅ ei d̅s soli sufficiente̅ a specu manare tribuebat;
Puer paru⁹ ad ei⁹ cella̅ ppans de monte cecidit. & i ualle pfunda sanus inuent⁹ e̅ & incolumis;
Sup cella̅ illi⁹ magna̅ rupis eminebat que cadens saltu̅ dedit q̅si cella̅ fugiens [illegible] ;
Quida̅ monach⁹ de monte argentario cuiusda̅ mulieris paupercule maritu̅ [illegible] ;

Benedictus in campanie partibus gothi cum sua cella incendere uoluerunt. Cumque cella eius buri- rent. ipsum in ardentem potuerunt clybanum et die altera illesus inuentus est et eius uestimenta integra.

Apud ueronensem urbem fluuius thesis usque ad fenestras ecclesie sancti zenonis martyris excreuit et tamen ecclesiam non intrauit.

Stephanus uangis partis presbyter mancipio dixit. Veni diabole discalcia me. Ad cuius uocem mox cepe- runt se caligarum corrigie dissoluere. Quod ut presbyter uidit expauit clamauit dicens. Recede miser. recede. non enim tibi sed mancipio meo locutus sum. Ad cuius uocem protinus recessit diabolus;

Puella quedam deo dicata a quodam rustico diabolum expulit et in porcum introire precepit.

Puella pamfitica dixit habundio. Petrus apostolus misit me ad te. At ille diabolo iussit ei surge et fugit.

Mansurios se crudeles bestias domini apostoli eius comedere uellent cedebat simula et mox fugiebant.

Leuuigildo regi ex wisigothorum iubente hermigildus filius eius eo quod arriano episcopo hortante leandro consentire noluit occidi patre mortuus. recaredo eius filius rex ab arriana prauitate ...

Uuandalorum rex duobus legem christianam defendentibus linguas abscidi iussit. Qui postea locuti sunt.

Eleutherius pater monasterii marci euangeliste spolitanus urbis orando mortuum suscitauit;

Gregorius papa cum in uigilia paschali pro infirmitate ieiunare non potuit. eleutherio orante ieiunauit.

Amantius tyburtine ecclesie presbyter apostolorum more super egros manus ponens etiam freneticum iomque sanauit;

Maximianus siracusanus episcopus romam tendens nauis eius aquis plena diebus viii. uix portum intrauit.

Sanctulus presbyter xx artificos ecclesie sancti laurentii. pane uno in clybano inuento per x dies sufficienter ...

Sanctulus pro quodam diacono a longobardis capto fideiussor existens diaconum fugere compulit et mane ipse mori paratus speculatoris dextera eleuato gladio super caput eius inflexibilis extitit ... penitens consulum ...

Redemptus episcopus iuxta sepulchrum euticii dormiens. euticius ei dixit. Redempte uigilas? Respondit uigilo. Qui ait. finis uenit uniuerse carnis. Moxque efferam longobardorum gentem totam italiam inuasit.

Paulus quidam nomine spes xl annis cecatus gratia lucis mox claruit. Quibus expletis corpus domini sumens animam deo reddidit. Cuius animam in columbe specie de ore eius exiens aperto tecto celum penetrauit.

Quidam religiosus presbyter ad extrema perductus apostolos petrum et paulum ad se uenire conspiciens clamauit dicens. Bene uenistis domini mei ad me. Itemque. uenio uenio. gratias ago. gratias ago. Atque inter hec uerba spiritum ...

Probus reatine ciuitatis episcopus moriens. sanctos eleutherium et iuuenalem martyres stolis candidis amictos ad se uenire conspexit. Quorum uisionem qui aderant ferre non ualentes fugierunt. et eius animam perrexit ad dominum;

Galla patricii symmachi filia marito orbata mox cum mamillas induta sese ad beatum petrum ... Que tercio die ante eius exitum uidit petrum apostolum uenire ad se. Que defuncta secum sororem suam pe...

Seruulus toto corpore paraliticus quicquid habebat pauperibus erogabat. Qui cum moreretur angelus in celo can- tibus; sed illa anima carne soluta est. tantaque illic flagrantia odoris aspersa est. ut omni gaudio replerentur.

Romula paralitica quarta nocte ante eius exitum magistram suam redemptam uocauit. Cumque hec ei discipula eius assisterent. mox celitus lux emissa cellam impleuit et sonitus ingredientium audiri ... et miri odoris flagrantia subsecuta tribus illic diebus remansit. Quarta uero nocte ante eius cellam impleuit duo chori psallentium psalmodie cantus resonabat. et duo celestes greges exhiberent. Romula prope ...

Felix papa iam defunctus tarsille amite sancti gregorii apparuit. eique mansionem perpetue claritatis ostendit. Que febre correpta cum moreretur ait Recedite recedite. ihesus uenit. Cumque in eum tenderet. sancta illa anima de corpore egressa est. Tantaque miri odoris aspersa est. ut ostenderet illic uenisse dominum.

Puelle cuidam musa nomine sancta maria apparuit. et coeuas ei puellas in albis uestibus ostendit.

& si uellet uiuere an cu eis ee recusaret. Que cu respondere uelle cu eis ee: XXV die febre correpta. die XXX beata maria cu puellis ad se uenire conspex. & alta uoce clamauit. Ecce dna uenio. ecce dna uenio. In qua uoce spm reddidit habitatura cu scis uirginibus;

Stephani pater uenerabil cu moreret uidit & ipsi qui aderant ingredientes angelos qui anima ei susciperent;

Monachos duos de quodam monasterio ualerie prouincie longobardi suspendere. Facto aute uespere utrorumque spus psallere ceperunt. Cuq: qui eos occiderant hoc audirent: territi tanti prodigii recesserunt;

Sanctus uir noe iuxta suam prouinciam in pauperib expensis reb; omib. a longobardis captus in monte uicino silua cooptu occisus e. Quo moriente mons atq: silua concussa est. & terra tremuit;

Diaconi quidam in marsor prouincia a longobardis occis. qui hunc occiderant inmundo spu correpti expirauit;

Gerontius in uisione uiros albatos in monasterio sci greg descendere aspex. ad scribendu quosdam fratres in militia missuros. atq: alteri percipiens adiunxit. Scribe marcellu ualentinianu agellu. atq: hunc ipsu gerontiu. Qua uisione reuelata. post eos fres mori ceperunt. & post ipse gerontius obiit;

Mellitus monach appropinquante uocationis die. felici pape narrauit apparuisse sibi iuuene atq: eplas detulisse. Quib aptis asseruit omis a predicto papa in paschali sollepnitate baptizatos scriptos in eisde eplis litteris aureis. Factuq: e ut ipse prius & post eu cuncti alii morerent;

Romane in domo ualerii aia pueri qui ei erat armitanius sublata: rediit & ait. Ecce in celo fui & qui de hac domo migraturi st agnoui. Ecce accepi illic ut loquar linguis omib; Qui cu grece & hebraice & wlgarice loqueretur. die tcio mortuus e & omes illi cu secuti st quos mori predixerit;

Theophanius centucellensis urbis comes uir bonis opib; intentus appropinquante mortis ei tepore grauissima aeris tepestas fuit. quo defuncto serenitas rediit; Cui manus ac pedes podagra tumescentes post morte sani inuenti st; Quarto u die marmor corpori ei suppositum du fuisset ablatu. tanta ex eo odoris flagrantia emanauit ac si ex putredine carnis illius aromata ferbuissent;

Pat socerri sci greg de sicilia ad italia rediens. ad insula lipparis puenit. ibiq: uiru magne uirtutis inueniens: uir di dix illi. Scis quia theodericus rex mortuus e? Qui respondit: Absit. Cui uir di respondit. Hesterno die hora nona iohs papa & simach patricius iunctis manib; in hac uicina wlcani olla iactauer. Qua die notantes sic inuener theodericu mortuu;

Reparato flat uitalis exiens. rediit. rogaq: tyberio paratu ee predix. Qui e defunctus post reparatu obiit;

Quida curialis filiola qua paschali sabbato a fonte susceperat secu manere fec eaq: nocte illa perdidit. Die u VII subita morte defunctus cunctis uidentib; de sepulchro ei ignis exiit & ossa ei sepulcruq: cremauit;

Quida uir religios cu moreretur: prophetas iona. iezechiele. danieleq: aspiciens. de carne eductus est;

Iohs fr eleutherii ante hora mortis uiaticu sumens cu moreret ait. Aprite ut potestis iusticie portas;

Petrus quidam monach defunctus & corpori restitutus infernalia supplicia metuens. opib; bonis uita finire studuit;

Quidam miles celitus in urbe percuss eductus rediit. Dicebatq: se ponte uidisse. sub quo fluuius niger & caliginos fetorisq: intolerabilis nebula exhalans decurrebat. Transacto aute ponte prata amena atq: uirentia . . floriferis herbaru florib; exornata. in quib; albatorum hominu conuenticula ee uidebant. & mansiones diuersas luce plenas repperit. Ibi etia mire potentie edificabatur domus que aureis uidebatur laterculis construi. sed cui ee n potuit agnosci; Erant u sup ripa predicti fluminis habitacula. sed alia exsurgentis fetoris nebula tegebant. alia aute exsurgens fetor a flumine minime tangebat; Hec u erat in predicto ponte probatio; Si iniusti uellent transire: in tenebroso & fetenti laberent flumine. si u iusti: securi per eu gressu ad loca peruenirent amena. Ibi petru ecclastice familie maiore

deorſū poſitā ī loco teterrimo magno ferri pondere ligatū cōſpex̄ · Ibi q̄q;
cū ądā peregrinū pbrm uidiſſe fatebat̄ · q̄ ad p̄dictū ponte ueniens ſine impedi
mento tranſiit · In eodē ū ſtephanū ſe recognouiſſe · c ſtat̄ ē lapſū · & ex medio
corpore iā ext̄ pontē deiectū · & a q̄bʾdā teterrimis uiris a flumine exſurgētib; p
coxas deorſū · & a q̄bʾdā albatis ſurſū trahi p brachia · Cūq; hoc luctam̄ malos con
tra ē · ad corpʾ reuſ ē · & quid de eo plenius geſtum ſit · minime cognouit ;
T heodor̄ inq̄et cū extremū ſpū ageret · aſſiſtentibʾ frib; clamat · Recedite ·
dite · ecce draconi ad deuorādū dat̄ ſū · da loc̄ ne me cruciet ſed faciat q̄d fa
C hryſauriū uicius plen̄ cū moreret̄ uidit diabolos corā ſe aſſiſtere · Cūq; ē ſtre
deſperatiō · inducias pecīit uſq; mane · & cū hęc clamaret · infelicit miſer ob
A thanaſiū lyconię pbr · cū boni ſ uideret̄ morbʾ eē · ad extrema pductʾ dixi
ecce ad deuorādū draconi tdit̄ ſū q̄ cauda me colligauit · Nā quando me uob
ieiunare credebatis occulte comedebā · His dictis · ypochrita miſer obiit
P aſchaſiū romanę ſedis diacon̄ q̄a laurētiū ī papā elegit & ſymachū reſpuit
p̄ morte thermis · muneris · tamē mariū ī tedio depuiat̄ · germano orāte epō ē libe
F r̄ q̄dā merul̄ nōe bonis omīb; intent̄ · coronā albis florib; de cęlo accipe mer
I ohs adoleſcens ętate ſed humilitatis dulcedine tranſiens · egrotans nocturn
uiſione q̄dā ſenex apparuit & hē uirga tetigit dicens · Surge parat̄ eſto
cū eēt a medicis deſperat̄ · mox ſanat̄ ē · & uiuens p biennii ī di ſeruitio ma
Q uinto facto · q̄dā fr̄ mortuū eū de ſepulchro uocauit & pʾ dies x febrib; inuas̄ ob
I n ſabinenſi puicia ſcimonialis femina fuit carne ē tinens ſed ſtultiloq̄o garrula
defuncta ī ęccta ſepulta ē · Nocte ū eadē cuſtos ęcctę uidit q̄a deducta ante altar
p mediū ſecabat̄ & pars una cremabat̄ & altera itacta remanebat · Cūq; cuſto
ęcctę hoc ſurgens narraret locūq; oſtenderet · marmor cōbuſtū apparuit ;
V alerian̄ patricius leuis & lubricē defunct̄ ī brixa ciuitate · dato p̄cio · ep̄s eū ī ecci
ſepeliri iuſſit · Q̄ ū die ſepult ē · fauſtin̄ martyr cuſtodi ſuo apparuit dicens · V
& dic epō ut piciat hinc fetorē quā poſuit · Q̄d ſi n̄ fecerit · die xxx^{mo} moretur
Quā uiſionē cuſtos t̄ amonit̄ declinans · die xxx^{mo} in lecto ſubita morte ep̄s obi
V alentin̄ mediolanēſis ęcctę defenſor cunctis leuitatibʾ occupat̄ ī ęccta ſci ſy
martyris ſepult ē · Nocte ū media facte ſt uoces ac ſi q̄s repellar̄ ab ęccta · Cuſto
autē ſurgētes uider̄ duos teterrimos ſpūs q̄ eū ab ęccta uociferātē trahebant
ū facto ſepulchrū ei ī uener̄ uacuū & ext̄ ęcctam ī aliud ligatis pedib; poſit
I n ęccta ſci laurētii q̄dā ſepult noctē ſequiti clamauit · Ardeo · Ardeo · & mane fact
uxor ei ſepulchrū apiens · ueſtimēta itacta repperit · ſed corpʾ illiʾ minime inuen
Q uidā pbr ī loco taurano mq̄ aquę calide erant lauari cōſueuerat · dū die q̄d
fuiſſa ingreſſ̄ · animā quę ſibi de pedib; calciamēta abſtrax̄ repperit · Q̄ cū q̄
q̄s fuerit · oblationē dō p ſe offerre pecīit Q̄ facto · pʾ reuſ pbr · eā n̄ inuenit
C aſſio narnienſi epō dō cotidie ſacrificiū offerēti · q̄dā pbr ī uiſione apparuit
age q̄d agis · opare q̄d opar̄is · n̄ ceſſet pes tuus · n̄ ceſſat manꝰ tua · natali apłoꝝ u
es ad me · Q̄ pʾ annos VII · ipſo apłoꝝ die miſſa celebrata exiuit de cor

GREG IN LIBRO XXXI MORALIV JOB DE VII PRINCIPALIB VICIIS.

De inani gloria: inobedientia. Iactantia. hypochrisis.
contentiones. pertinacię. discordię. et nouitatum presump
tiones oriuntur. De inuidia: odium. Susurratio. detractio.
exultatio in aduersis proximi. afflictio autem in prosperis nascitur;
De ira: rixę. Tumor mentis. Contumelię clamor. Indignatio.
blasphemię proferuntur. De tristicia: malitia. Rancor. Pusillani
mitas. Desperatio. Torpor circa precepta dei. Vagatio mentis erga
illicita nascitur. De auaritia: proditio. Fraus. Fallacia. Periuria
Inquietudo. Violentia. et contra misericordiam obdurationes cor
dis oriuntur. De uentris ingluuię: Inepta leticia. Scurilitas.
Inmunditia. Multiloquium. hebetudo sensus circa intelligen
tiam propagatur. De luxuria: Cecitas mentis. Inconsideratio
Inconstantia. Precipitatio. Amor sui. Odium dei. Affectus presentis
seculi. Horror autem uel desperatio futurę uitę generatur; LXIII

PRIMA superbia: per humilitatem. Gula: per abstinentiam.
Fornicatio: per castitatem. Auaritia: per caritatem [illegible]
Ira: per patientiam. Accidia: per instantiam boni operis. Tristicia:
per leticiam spiritualem. Vana gloria: per timorem dei superatur. De IIII principalibus uirtutibus:

~~De his uirtutibus quatuor que principales~~ sunt. Prudentia.
Iusticia. Fortitudo. Temperantia. Prudentia est rerum
diuinarum humanarumque scientia: In qua intelligendum est quid cuique [illegible]
sit homini uel quid faciendum; Iusticia est. animi nobilitas unicuique
rei propriam tribuens dignitatem. Fortitudo est: magna animi patien
tia et perseuerantia in bonis operibus et uictoria contra omnia uiciorum ge
nera. Temperantia est: totius uitę modus. ne quid nimis homo uel amet uel odio
habeat. sed omnes uitę huius uarietates considerata temperet diligentia; LXIIII

Anno post passionem domini XL secundo: Titus qui pater Vaspasianus romanus rex. in
obsidione hierusalem [illegible] reliquerat: iudeorum dilaniauit populum. in tantum
ut iosephus commemorat undecies centena milia ibi [illegible] et nonies
centena milia in captiuitatem [illegible] In cuius [illegible] dele[illegible]
reliquas ciuitates et pueros eunuchabant [illegible] cernentes
quę in iudea erant mulieres: [illegible] orientis
regna inuaserant. maritos acceperunt. Quapropter [illegible] ab illis non de abraham
sed de [illegible] feminę descendisse credunt.

Nomine Drictelmi. VISIO DESCRIPTA A BEDA PBRO DE Q̄ͦDA̅ DI̅ FAMULO

ERAT paṫ familiaſ in britānia in regione nordāhūbroꝝ religioſā gerenſ uitā · q̄ infirmitate corporiſ tactꝰ · primo tēpore noctiſ defunctꝰ ē · ſed diluculo reuiuiſcenſ · omēq̄ quā poſſiderat ſubſtātiā pauperibꝰ diſtribuit · nec multoſ ad monaſteriū ma ꝯoſ puenit · acceptaq; tonſura in eo uſq; ad diem mortiſ in magna mētiſ ⁊ corporiſ cōtritione pmāſit · narrāſ hoc modo qđ uiderat · Lucidus inqenſ aſpectu ⁊ clarꝰ erat indumēto q̄ me ducebat · incedebamꝰ autē tacenteſ ut uidebatᷣ in cōtᷣ ortū ſoliſ · Cūq; ambularemꝰ · deuenimꝰ ad uallem multę latitudiniſ ac pfunditatiſ inmenſę ⁊ longitudiniſ · quę ad leuā nobiſ ſita · uniū latꝰ flāmiſ feruentib; nimiū tribile · alterū furenti grandine ac frigore niuiū omia pflante atq; feruente n̄ minꝰ intolerabile pferebat · Vtrūq; autē erat animab; hominū plenū · quę uiciſſim huc inde uidebantᷣ q̄ſi tēpeſtatiſ impetu iactari · Cū enī uim feruoriſ miſi tolerare n̄ poſſent · pſiliebant miſeri inmediū frigoriſ infeſti · ⁊ cū neq; ibi q̄ppiam requiē inuenire ualerent · reſiliebant rurſuſ urendę in medium flāmarū inextinguibilium · Cūq; hac infelici uiciſſitudine longe lateq; put aſpicere poterā ſine ulla q̄etiſ intᷣcapedine innumerabiliſ ſpūū deformiū multitudo torqueretᷣ · cogitare cępi qđ hoc eēt inferiꝰ de cuiꝰ tormētiſ narrare ſepiꝰ audierā · Tē ductor q̄ me pcedebat · cogitationi meę reſpōdit · Non hoc inqenſ ſuſpiceriſ · non enī hic inferꝰ ē ille quē putaſ · At cū me hoc ſpectaculo tā horrendo pterritū paulatī in ulteriora pducerie · uidi ſubito ante noſ obſcurari incipere loca · ⁊ tenebriſ omīa repleri · intātū ut nichil aſpicerē excepta dū taxat ſpecie ⁊ ueſte eiꝰ q̄ me ducebat · Et cū pgrederemᷣ ſola ſub nocte p umbraſ · ecce ſubito apparuerᷣ ante noſ crebri flāmarū globi · aſcēdenteſ q̄ſi de puteo magno · rurſūq; decidenteſ in eundē · Quo cū pductuſ eſſem repente ductor meꝰ diſparuit · ac me ſolū in medio tenebrarū ⁊ horrende uiſioniſ reliq̄t · At cū globi ignium ſine intᷣmiſſione modo alta peterent · modo ima barathri repeterent · cernebā omnia q̄ aſcendebant flāmarū faſtigia · plena eſſe animab; quę inſtar fauillarū cū fumo aſcendentiū nūc ad ſublimiora eleua-

bantur. nec retinentis ignium vaporibus in profundum revolvebantur. sed
fetor incomparabilis cum flammis ebulliens. omnia illa loca tenebrarum
replebat. Et cum diutius ibidem pavidus consisterem. ut pote incertus
quid agerem. et quo gressum verterem. audivi post tergum sonitum immanissimi
fletus ac miserrimi simul et cachinnum crepitantem quasi vulgi indoc-
ti captis hostibus insultantis. Ut autem sonitus clarior ad me usque
pervenit. vidi turbam malignorum spirituum. que animas merentes et eiu-
lantes. ipsa vero exultans et cachinnans. medias illas trahebat in
tenebras. pariter descendens cum eis in medium baratri illius ardentis.
Factumque est ut cum longius subeuntibus eis. fletum animarum et risum de-
moniorum clare discernere nequirem. sonum promiscuum adhuc in auribus
haberem. Interea ascenderunt quidam spirituum obscurorum de abysso illa
flammivoma et adcurrentes circumdederunt me. atque oculis flam-
mantibus. ore ac naribus ignem efflantes putidum. forcipibus igneis
me comprehendere minabantur. nec tamen me ullatenus contingere presu-
mebant. Qui cum undique hostibus et cecitate tenebrarum conclusus.
huc illucque oculos circumferrem. si forte aliunde quid auxilii quo
salvarer adveniret. apparuit retro via qua veneram quasi
fulgor stelle micantis inter tenebras et paulatim crescens et ad me
festinans. ubi appropinquavit dispersi sunt et aufugerunt omnes qui me querebant
rapere forcipibus spiritus maligni. Et ductor meus adveniens. contra ortum solis
brumalem me ducere cepit. et exemptum tenebris. inter auras serene
lucis eduxit. Cumque me in luce aperta duceret. vidi ante nos murum
permaximum. cuius longitudini neque altitudini ullus esse terminus vide-
batur. nec ianua ut fenestra vel ascensus alicubi. Cum ergo pervenissemus
ad murum. statim nescio quo ordine fuimus in summitate eius. et ecce ibi
erat latissimus et letus flagrantia vernantium flosculorum plenus. Tanta
autem lux loca illa perfuderat. ut omni splendore diei sive solis meri-
diani radiis videretur esse praeclarior. Eratque in hoc campo innu-
mera hominum albatorum conventicula. sedesque plurime agminum letantium
in eo. Cumque inter choros felicium incolarum medios me duceret. cogitare cepi
quod hoc fortasse esset regnum celorum. Respondit ille cogitationi meae
inquiens. non est hoc regnum celorum quod autumas. Cumque procedentes tran-
sissemus et has beatorum mansiones spirituum aspicio ante nos multo maio-
rem luminis gratiam quam prius ... vocem cantantium dulcissimam

fluam audiui · sed et odoris flagrantia tanta de loco effundebatur · ut is
que antea degustans maximum existimaueram · iam permodicus sentiretur · sicut
lux prima campi florentis exigua in comparatione eius que nunc apparuit
lucis extitit · In cuius amenitate loci cum me intraturum sperarem ·
repente ductor substitit · gressuque retorquens · ipsa me qua uenimus
uia reduxit · Cumque peruenissem ad mansiones letas candidatorum spirituum · duc
tor mihi dixit · Scis que sint ista omnia · que uidisti · Respondi ·
Non · Et ait · Uallis illa quam aspexisti flammis feruentibus horrida et
frigoribus rigida · ipse est locus in quo examinantur illorum anime · qui differen
tes confiteri scelera que fecerunt · in ipso tandem mortis articulo ad peni
tentiam uenerunt · et sic de corpore exeuntes · hic castigate purgantur
et omnes in die iudicii ad regnum celorum peruenient · Porro puteus ille
flammiuomus ac putridus quem uidisti · os gehenne est · in quem quicumque semel
inciderit · numquam inde liberabitur · Locus uero iste florifer in quo pulcher
rimam iuuentutem iocundari ac fulgere conspicis · ipse est in quo recipi
untur eorum anime qui in bonis operibus de corpore exeuntes · non tamen sunt tante
perfectionis ut in regno celorum statim mereantur introduci · qui omnes tamen in die
iudicii ad uisionem Christi · et ad gaudia regni celestis intrabunt · Quicumque
autem in omni uerbo et opere et cogitatione perfecti sunt · mox de corpore
egressi ad regnum celeste perueniunt · ad cuius uicina pertinet locus ille · ubi
sonum cantilene dulcissime cum odore suauitatis ac splendore lucis audisti ·
Tu autem quia nunc ad corpus reuerti et inter homines uiuere debes · si actus
tuos curiosius discutere et mores sermonesque tuos in rectitudine
ac simplicitate seruare studueris · accipies et ipse post mortem locum
mansionis inter hec que aspicis letabunda beatorum spirituum · Hec
enim cum dixisset · multum detestatus sum reuerti ad corpus · delectatus nimirum
suauitate et decore loci illius quem intuebar · simul et consortio illorum
quos in eo uidebam · nec tamen aliquid ductorem meum rogare audebam · sed
inter hec nescio quo ordine repente me inter homines uiuere cerno · Hec
et alia que uiderat uir domini illis referebat · qui ut tormentorum metu perterriti
uel spe gaudiorum perennium delectati · profectum pietatis ex eius uerbis hau
rire uolebant · Denique in uicino celle illius habitabat quidam mo
nachus in Hibernia insula solitarius · ultimam uite etatem pane ciba
rio et aqua sustentat · Hic sepius ad eundem uirum ingrediens au
diuit ab eo repetita interrogatione · que et qualia essent que ex

corpore uidisset. p cui relatione. ad nram qq; agnitione puenere. que de his pauca pstrinxim. Narrabat aute uisiones suas etia alfrido regi uiro doctissimo. & ta libent taq; studiose ab illo audit e. ut ei rogatu monasterio sup memorato indit ac monachica tonsura sit coronat. atq; ad eu audiendu sepissime. cu illas in partes deuenisset accederet. Acceperat aute in eode monasterio locu mansionis secretu ubi liberi continuis in orationib; famulatui. sui conditoris uacaret. & qa loc ipse sup ripa fluminis erat sit. solebat hoc crebrime ob magnu castigandi corporis affectu ingredi. & in eo sup meantib undis immergi. sicq; ibide quadiu sustinere posse uidebat psalmis ut precib; insistere fixusq; manere ascendente aqua fluminis usq; ad lumbos & usq; ad collu. atq; inde egrediens ad tra. nuq ipsa uestimta uda atq; algida deponere curaret. donec ex suo corpore calefierent & siccarent. Cuq; tpre hiemali defluentib; circa eu semi fractaru crustis glacieru quas & ipse aliqdo contriuerat q haberet locu standi siue se immergendu flumio. dicerent q uidebant. miru frat drotelme qd tanta frigoris asperitate ulla ratione tolerare ualeas. respondebat ille simplicit. frigidiora ego uidi. & cu dicerent. miru qd tu austera tenere continentia uelis. respondebat. austeriora ego uidi. Sicq; usq; ad diem sue uocationis infatigabili celestiu bonoru desiderio. corp senile int cotidiana ieiunia domabat. multisq; & uerbo & conuersatione saluti fuit;. LX

DE SEPTEM VIRTUTIB COLUMBE;

Bene sps scs in columba que simplex e & mansueta descendit. ut & sue natur simplicitate. & eu in quē descendebat mite. misericordie predicatorem; [illegible]icaret; Similit omis baptizati renouati VII uirtutib in columba significatis debent repleri; Columba amalitia fellis est aliena. in q phibemur ab ira; Nullu ore ut unguib ledit. in q notat innocentia; Non minimas auiculas. nec uermiculos inuadit quib; alie aues se & pullos suos nutriunt. in quo phibetur rapina; Puro grano uescit. in quo notat abstinentia; Alienos. tanqua pullos suos fouet. ecce caritas; Gemitu p cantu habet. ecce con punctio; Sup riuulos aquaru sedet. ut [illegible] in aqua [illegible]. ecce sollicitudo;

HECEST FIDES CATHOLICA DE ESSENTIA DIVINA

etruſ ohieſ lius.

Eſſe qđ ē ex ſe. dš ē p quē dat̄ ēē.
Qđ n̄ ē ex ſe: ditatiſ n̄ habet ēē;
Eſſe qđ ē. dš ē. cui uerū cōpetit ēē.
Cōuenit huic ſoli. qđ nulli conuenit ēē;
Ante dm̄ nichil ē. qđ poſſit eo prius ēē.
Poſt illū nichil ē. qđ poſterius queat ēē;
Sup̄ quē nichil ē. qđ dicā celſius ēē.
Ext̄ quē nichil ē. qđ credā latius ēē;
Omē qđ ē op⁹ illius ē. dedit omnibuſ ēē:
& ſine q̊ nichil ē. nichil aut fuit. aut ualet ēē;
Cui⁹ maieſtaſ. diſponenſ cuncta pergiſ ſe.
Ut nūq̄ cepit: ſic nūq̄ deſinet ēē;
Omē qđ ē qđ erat. qđ erit. par huic neq̄t ēē;
Pręt quē ſolū. dš alt̄ non habet ēē;
N̄ aq; dm̄ uerū. uerax ratio negat ēē.
Quē lapiſ. atq; man⁹ hōiſ pduxit ad ēē.
At dš omp̄ſ. cui nullus homo dedit ēē.
Immo q̊ faciens hominē reparauit ad ēē
Hic uere dš ē. & n̄ dš hic nequit ēē.
& dš ipſe: deoſ ſup̄ omiſ creditur ēē;
Totū tot⁹ habenſ. toti uult iure preēē.
Cuncta creando: ſibi uult cuncta ċata ſub ēē.
Tot⁹ ubiq; ſuū n̄ alternat deuſ ēē.
Qui m̄ n̄ aliuſ quam pridem creditur ēē;
Omnia tranſmutanſ neq̄t hic mutabiliſ ēē.
In q̊ ſep̄ erat: in eodem pmanet ēē;
Eternuſq; dš: habet eternaliter ēē
Qui cū ſit magiſ. maior neq̄. aut minor ēē;
Quē decet ēē qđ ē. ſed n̄ decet ēē neceſſe.
Immo neceſſe phō bon⁹ omniſ hō ualet ēē;
N̄ aliena bonū bonitaſ illum facit ēē:
Ex pp̄ria bonitate ſua ſemꝑ bonus
Ergo factorē factura deum ſciat
Cui mirabilit̄ mirabile competit

Orthodox de trinitate;

Orthodoxa fideſ pſonaſ treſ pbat
In diuinitate: deoſ ſed treſ negat in trib;
Ingenit⁹ genitor genitū genuit dš ex
N̄ tam̄ hic habuit genitor genito p̄i
Spūſ alm⁹. ab hiſ pcedenſ par habet
Una ſed i trib; hiſ: ſubſtantia credit̄
Utq; coeternū pſoniſ congruit
Sic par maieſtaſ par uirt⁹ fert̄ in
Qđ pat̄ ē. hoc filiuſ ē. hoc ſpirit⁹
Dicit̄: un⁹ eni dš. unū continet
Qui tam̄ ē genitor. n̄ & genit⁹ ualet
Qui ū genit⁹ ē: ſpirit⁹ hic nequit
Sicut in uno: treſ pſonaſ dicimuſ
Sic in pſoniſ trib⁹: unū credimuſ
Garriat q̊ licet ſabelliuſ hoc nichil
Hoc orthodox⁹ tenet. & ſic aſſtruit
Arriu⁹ infelix q̊a ſic n̄ credidit
Tartareiſ flāmiſ meruit ſine fine ſub
Talit̄ alta fideſ de uero diſputat
Talit̄ ut credant ſeor omnibuſ ēē neceſſe
& niſi credam⁹. niſi confiteamur id
Firmit̄ & ſane: ſalui n̄ poſſumuſ

Prima rubenſ unda. rane tabeſ
pla inde culex triſtiſ. p⁹ muſca uicinior
ge tā pec⁹ ſtrauit: ueſicaſ ui creauit
gyp Pone ſubit grando. p⁹ bruc⁹ dente n
ti; nona tegit ſolē. pma tegit ultima

DE NATALE DNI VERSUS

Gaudeat omnis hō q̄a nos de sede patra
Xp̄s dignat̄ uisere · fac[illegible] homo ·
Fact̄ homo dn̄s de uirgine matre · fuer̄
Lacter sicut homo · Gaudeat omnis hō;
Int̄ mortales uiuit mortalis & ip̄ ·
Ne moriat̄ homo · Gaudeat omnis homo;
Hē noua stella dn̄i de celo clamat [illegible]
Reg̃s muner[illegible] · Gaudeat omnis homo;
Tres t̄a dant · t̄a mistica s[illegible] colit̄ [illegible] un̄ ·
Quid ē & homo · Gaudeat omnis homo;

VERSUS PETRI DE DENARIO

Denarii saluete mei p̄ uos ego regno
Terrarum per uos impero principib̄
Q̄d pbor & ueneror · q̄d diligor atq; frequentor
Gr̄a uiā facit · que michi magna facit ·
P̄ uos impiū cesar tenet · & sine uobis
Imperiū nullus cesar habere potest;
Denīq; q̄cq̄d agunt reges terriq; mariq;
Certant siue gerunt p̄lia · uos facitis ·
P̄ uos in cineres est ilion illa redacta ·
Que per uos celū ceu [illegible] alta nimis ·
Cui ad excidiū dexteras armastis auaras ·
Cū peteret phrigias miles auarus opes;
P̄ uos subiciunt sibi menia celsa tyranni:
& sine marte truces sepe domant equites ·
P̄ uos roma potens ē cōdita turrib; altis ·
P̄ uos artifices repperit illa bonos ·
Ad tantā molem mirabilit̄ p̄agendam ·
Nūmus multimodo profuit ingenio;
P̄ uos pōtifices · abbates · prepositi q;
Q̄d p̄ se nequeunt · absq; mora faciunt
Qui liber ī causa reus ē metuitq; grauari ·
Vos habeat uento nauigat ille bono
Si fur depn̄s sit utlagus: iudicib̄ q;
Denariū dederit · mox dato iustus erit;
Si q̄s sit fatuꝰ · nec sciuis legerit artes ·
Nūmos usq; legat · fiet aristotiles :
Ad dn̄am pulchra uenit formosꝰ adult̄ ·
Si nichil attulerit · pellit̄ a thalamo ·
Inueniat turpis · nūmo comitante beat[illegible]:
Inuenit absq; mora cuncta parata sibi;
Denariū regnat · regit imperat omīa uincit
& terra imperiū cū ioue denarius ·
Fact̄ ut q; d̄s · magno ueneratur ab orbe
Plus tam̄ alt̄ agit · cū sit utorq; d̄s ·
Nā q̄d hic tonitrus nec fulmina flectere posset
Flectit denarius & facit esse suum ·
Iupit̄ offensꝰ n̄ omīs uindicat iras
Offensas nūmus uindicat innumeras ·
Dantis ad clausā portā si tristis egenꝰ
Pulsit · amore dei n̄ aperitur ei
At si denarius pulsauerit · huic aperi[illegible]
Exclusoq; deo · clauditur ille domo
Hospite de tali iocūdior est domꝰ omnis
Hoc quicūq; caret hospite uilis ei [illegible]
Felices nūmi q̄b; ē data tanta potestas
Quanta nec in magno creditur ee ioue;
Pace tua q̄d adhuc dicā bene iupit̄ audi ·
Quisquis habet nūmos iupiter esse potest;

Aridus athos · taurq; cylixq; tymolus & [illegible]
& t̄c sicca p̄u celeberrima fontibus ydā
[illegible]umeoq; helicon & n̄dū oe[illegible] hemus
Arida & immēsū geminatis ignibus ethna ·
Parnas biceps · & erix · & cynꝰ · & othris
Et tandē niuib; rodope caritura · mimasq;
Dindimaq; & mycale · natūq; ad sacra cytheron
Nec p̄st scythis sua frigora · caucasus ardet
Ossaq; cū pindo · maiorq; ambob; olympus ·
Aereq; alpes · & nubifer appenninus ·

Nobilis — miles cu xii de parib; suis sacramto se purget. illan & alii cu totide equalib; suis. simul iurante & dno suo & saluis iusticiis & cosuetudinib; eccle nrę quas longo tepore tenuit. Hanc pace comes Rodbert p tota tra sua seruabit & sui ad inuice p amore di. ita tam ut si castellu in regno suo tradatur uel absq: pmissu ei costruatur in pace & guerra illud armis recipiat uel destruat. & pfectiones ad rege & suas expeditiones sup tra cognati sui B faciat; FINIT PAX.

EX COCILIO TRIBVRIENSI CAPITVLO X.

Nobilis homo uel ingenuus si in synodo accusat & negauerit. si eu fidele ee sciunt. cu xii ingenuis se expurget. Si aute depsus fuerit in furto aut piurio aut falso testimonio. ad iurandu n admittat. sed sicut q ingenuu n est. feruenti aqua uel candenti ferro se expurget;. Epla Greg pp costatin.

Si quis manu armata usq: ad iiii homines in uicu alterius ad male faciendum uenerit. ille qui prior est. p illicita psuptione coponat solidos nongentos (DCCCC). Sequaces u eius unusqsq: solidos lxxx. Si u ibi incendiu fecerint. nouies nona coponant. pda u in quadruplu restituant. Si seti leges. tale iusticia habere uoluerint. lex diuina cur inferior esse debebit.

EX DECRETIS EVSEBII PAPE CAP VIIII.

Et in legib; seti cautu habet. Qui re subripit aliena illi cui res direpta e. in undecuplu que sublata sit restituat. & si qs ecclasticas oblationes & qd do cosecratu fuerit rapuerit ut cosenserit facientib. ut sacrileg diiudicet. & dampnu in quadruplu canonice restituat;.

XVII

GRECORVM LITTERE NVMERO XXVII

alpha A i	Beta B ii	gama Γ iii	delta Δ iiii	e breuis E v	episimon Ϛ vi	zeta Z vii	etha H viii	the[illegible] Θ
iota I x	cappa K xx	lappa Λ xxx	moy M xl	noy N l	csi Ξ lx	obreuis O lxx	py Π lxxx	ko[illegible] Ϙ
ro P c	syma C cc	tau T ccc	vau Y cccc	phi Φ d	chi X dc	psi Ψ dcc	othomega Ω dccc	ka[illegible]

LITTERĘ GRECORV̄ QVĘ NVMEROS APVD EOS FACIVNT.

a	ona	i	alpha	Α	chille	ī	λ	a
b	dia	ii	Beta	B	dischile	īī	B	b
g	tria	iii	Gāma	Γ	trischile	īīī	h	c
d	tesseira	iiii	delta	Δ	tetrachile	īīīī	Δ	d
e	penta	v	ebreū	Є	Petaschile	v̄	e	e
nota numi	exa	vi	episin̄	ς	exaschile	v̄ī	Φ	f
Z	ebda	vii	Zeta	Z	eptaschile	v̄īī	T	g
e ogra th	ogda	viii	heta	H	ogdaschile	v̄īīī	H	h
i	nia	viiii	Theta	Θ	enaschile	v̄īīīī	y	i
c	deca	x	Iota	I	miire	x̄	k	k
l	ecusi	xx	kappa	K	ecusinmires	x̄x̄	Λ	l
m	trinta	xxx	Lappa	Λ	triintamires	x̄x̄x̄	M	m
n	serenta	xl	Moy	M	tdentamires	x̄l̄	N	n
x	pēteta	l	Noy	N	Pentētamires	l̄	ω	o
o	exenta	lx	csi	ξ	exentamires	l̄x̄	N	p
p	ebdenta	lxx	o mi	O	eptētamires	l̄x̄x̄		q
nota numi	ogdenta	lxxx	Py	Π	ogdētamires	l̄x̄x̄x̄	P	r
r	eminēta	xc	kophe	Ϙ	eminētamires	x̄c̄	C	s
s	ecaton	c	Ro	P	ecatonmires	c̄	Θ	t
t	diacusin	cc	Syma	C	diacusin mires	c̄c̄	y	u
uty	triacusin	ccc	Tau	T	Triacusin mires	c̄c̄c̄	ξ	x
f. t ph	tetracusin	cccc	Vau	Y	Tetracusin mires	c̄c̄c̄c̄		y
ch	Pētacusin	d	phy	Φ	Pentacusinmires	d̄	Z	z
ps	exacusin	dc	chy	X	exacusinmires	d̄c̄		
G t ga	eptacusin	dcc	psy	Ψ	eptacusin mires	d̄c̄c̄		
nota numi	ogdacusin	dccc	omega	ω	Ogdacusin mires	d̄c̄c̄c̄		
	niacusin	dcccc	Karactyr	Λ	niacusin mires	d̄c̄c̄c̄c̄		

mille milleni

I. ona	VIII. ogdo	lx. exinta	cccc tetracos	M̄
II. dia	VIIII. enea	lxx. epdota	d̄. pētacos	decem milia x̄ M̄
III. tpis	x. deca	lxxx. ogdōta	d̄c̄ exacos	centum milia c̄ M̄
IIII. tesseris	xx. icosi	xc. enonta	d̄c̄c̄ eptacos	milies milia M̄ M̄
V. pente	xxx. triinta	c. ekidōta	d̄c̄c̄c̄ ogdacos	decies milies milia M̄ M̄ x̄
VI. exa	xl. serāta	cc. diacos	d̄c̄c̄c̄c̄ ennacos	centies mille milleni M̄ M̄ c̄
VII. epta	l. pētāta	ccc triacos	milleni M̄. chille	milies mille milleni M̄ M̄ M̄

decies milies mille milleni M̄ M̄ M̄ x̄
centies milies mille milleni M̄ M̄ M̄ c̄
milies milies mille milleni M̄ M̄ M̄ M̄

Figure quas alii caracteres appellant omnes XXXIII diuerse quantulibet multiplicentur ad similitudinem horum figurantur. diuidunt autem sic. Caracteres alii perfecti. alii imperfecti. et perfecti quidem proprio nomine integri nuncupantur. et per eos res integre multiplicantur et diuidunt. Imperfecti uero suo nomine dicuntur minucie. eo quod per illos integri minuantur ut postea liquebit. Sunt uero integri. VIIII sufficientes ad infinitam multiplicationem quorum nomina singulis sunt super iniecta;.

celentis 9	zenien 8	zenis Λ	calctis P	quimas Ч	arbas	ormis	andras	igin I
Ueru deunx [illegible] XI	minute dextans [illegible] X	sunt XXIIII dodrans [illegible] VIIII	subscrip bisse [illegible] VIII	te cum septunx [illegible] VII	omnibus semis [illegible] VI	sius quincunx [illegible] V	triens [illegible] IIII	quadrans [illegible]
sextans [illegible] II	sexcuncia [illegible]	uncia scrip XXIIII	semuncia scrip XII	duella scrip VIII	sicilicus scrip VI	sextula scrip IIII	dragma scrip III	emissis scrip [illegible]
tremissis scrip [illegible]	scripul	obolus	zerates	calcus	siliqua	Hec itaque praecedentium uocabula ut caracteres non solum ad pecuniam mensurandam sed ad terram demetiendam conueniunt		

[illegible]CE[illegible] GENERIB; NUMERORUM IN RATIOCINATIONE

XX. [C]ardinales sunt numeri. ut I. II. III. IIII. V.

[O]rdinales uero. ut primus. secundus. tertius. Quartus. Quintus.

[A]duerbiales autem. ut semel. bis. ter. Quater.

[D]istributiui uero. ut singuli. bini. terni. Quaterni.

[M]ultiplicatiui [illegible] ut simplum. duplum. triplum. Quadruplum.

[illegible] uero. ut [illegible] Alter ut alius;

[illegible] generis [illegible] simplex. duplex. Triplex.

[illegible] simpliciter. dupliciter. Tripliciter.

[illegible] unus. Solus. solius. soli. Alter. alterius. Alteri.

[illegible] NUMERORUM IN [illegible] SECUNDUM AUGUSTINUM

[illegible] in actu. O[illegible] in passione

[illegible] S[illegible] in delectatione

[illegible] in discretione; [illegible]

[illegible] VIII [illegible] pmanens dies XC

[illegible] VIIII [illegible] pmanens dies XC

[illegible] [illegible] pmanens dies XC

[illegible] [illegible] pmanens dies XC

ANNUS solaris. ht̄ iiii tēpora. uer. estatē. autumnū.
& hiemen. Menses xii. Ebdomadas LII. Dies ccclxv.
& quadrantē; Horas viii & dcclx; Punctos xliii.
& dccc xxx. Minuta lxxxvii & dclx.
Partes cxxxi & cccc x c. Momenta cccl viiii & cccc xl.
Ostenta dxxxvii & clx. Temp(us) ht̄ menses iii dies xci.
horas vii & dimidiā. Ebdomada ht̄ dies vii. Dies ht̄ horas xxiiii
Hora ht̄ punctos v. minuta x. partes xv. momta xl. osten
ta lx Punctus ht̄ minuta ii. partes. iii. momta viii osten
ta xii. Unū minutū ht̄ partē i. Una pars ht̄ momta ii et
duas partes ten momti ostenta iiii. Unū momtū ht̄ ostētū
unū & dimidiū. Ostentū ht̄ athomos ccclxxvi. Momtū
ht̄ athomos dlxiiii. idest ostentū & semisse. Pars uero ht̄
athomos ī d. iiii. ostenta iiii. momta ii & bisse [illegible]
Minutū ht̄ athomos ii cclvi ostenta vi. momta [illegible]
partē & dimidiā. Punctus ht̄ athomos iiii d xii. ostenta [illegible]
momta [illegible] partes iii minuta ii. Hora ht̄ athomos [illegible]
& dlx. ostenta lx. momta xl. partes xv. minuta [illegible]
tos v. Dies ht̄ athomos d xli. & cccc xl. [illegible]
& cccc xl momta dcccc xl. partes ccc xl minu[illegible]
punctos cxx. horas xxiiii. Signū u(ero) unū ht̄ ath[illegible]
ccxliii. ostenta xliii cc; momta xxviii dccc. par[illegible]
tam x dccc. minuta vii. cc. punctos iii. dc. ho[illegible]
xx. partes pprias que p dieb(us) computant(ur) xxx.
Duodecim signa athomos habent d ccc [illegible]
ostenta dxviii & cccc; momta ccclv & dc; partes [illegible]
nū cxxviii & dc; minuta lxxxvi & cccc. punctos [illegible]
& cc. horas viii & xlvi. partes pprias ccc lx.
Bissextū n ob diem illū fieri ut quidā putant cū [illegible]
orante sol stare. credendū ē. q(uia) ille fuit & pr[illegible]
Sed ob hoc dr̄. qd in unūquēq; ann punct(us) unus [illegible]
Punct(us) u(ero) un(us). quarta pars hore ē. Quattuor u punct[illegible]
horā faciunt. Duodecī autē puncti tres horas exp[illegible]
Ergo in iiii annos tūc horę que st̄ xii faciunt diem [illegible]
q(ui) additr̄ in febr̄ vi kl marcii & idō bisext dr̄ [illegible]

NON dicaſ amico **PROVERBIA SALOMONIS.**
tuo uade & reuertere & craſ dabo tibi; Ne moliariſ amico
tuo malum: cum ille in te habet fiduciam; Ne emuleriſ hominem iniuſtum
& ne imiteriſ uiaſ eiuſ; Remoue a te oſ prauum. & detrahentia labia
ſint procul a te; Sex ſunt que odit dominuſ. & ſeptimum deteſtatur anima eiuſ.
Oculoſ ſublimeſ. linguam mendacem. manuſ effundenteſ innoxium ſanguinem. cor [illegible]
cogitationeſ peſſimaſ. pedeſ ueloceſ ad currendum in malum. proferentem mendacia teſtem fallacem.
& eum qui ſeminat inter fratreſ diſcordiaſ; Noli arguere deriſorem: ne oderit te. argue ſapientem.
& diliget te; Odium ſuſcitat rixaſ. & uniuerſa delicta operit caritaſ; Abſcondunt odium
labia mendacia. qui profert contumeliam inſipienſ eſt; Quaſi per riſum ſtultuſ operatur ſceluſ; Ubi fuerit ſuper-
bia ibi erit & contumelia; Simulator ore decipit amicum ſuum; Circuluſ aureuſ in naribuſ ſuiſ: mu-
lier pulchra & fatua; Alii diuidunt propria & ditioreſ ſunt. alii rapiunt non ſua & ſemper in egeſtate ſunt; Uia
ſtulti recta in oculiſ eiuſ; Qui negligit dampnum propter amicum: iuſtuſ eſt. Iter impiorum ſeducet eoſ; Aſtutus
agrum colit & ſaturabitur panibuſ; Qui ſectatur otium ſtultiſſimuſ eſt; Qui cum ſapientibuſ graditur ſapienſ erit. amicuſ ſtultorum ſimiliſ ef-
ficietur; Reſponſio mollis frangit iram. ſermo durus ſuſcitat furorem; Conturbat domum ſuam qui ſectatur
auaritiam; Hominiſ eſt animum preparare. & domini gubernare linguam; Omni tempore diligit qui amicuſ eſt. & frater in anguſtiiſ
comprobatur; Occaſioneſ querit qui uult ab amico recedere; Qui prius reſpondet quam audiat: ſtultum ſe
eſſe demonſtrat; Mors & uita in manu lingue; Stulti colla perſona potentiſ & [illegible] ſunt dona tri-
buentiſ; Qui obturat aurem ſuam ad clamorem pauperiſ: & ipſe clamabit & non exaudietur; Qui diligit
epulaſ in egeſtate erit. qui amat uinum & pinguia non ditabitur; Non faciaſ uiolentiam pauperi
neque conteraſ egenum quia dominuſ iudicabit cauſam eiuſ; Noli eſſe amicuſ homini iracundo. neque ambuleſ cum
uiro furioſo ne forte diſcaſ ſemitaſ eiuſ; Ne tranſgrediariſ terminoſ antiquoſ quoſ poſuerunt patreſ tui;
Quando ſederiſ ut comedaſ cum principe. diligenter attende que appoſita ſunt ante faciem tuam; Ne
deſideraueriſ de cibiſ eiuſ. in quo eſt paniſ mendacii; Non erigaſ oculoſ tuoſ ad opeſ quaſ habere non
poteſ; Ne comedaſ cum homine inuido & ne deſideraſ ciboſ eiuſ; Noli eſſe in conuiuiiſ pota-
torum nec in comeſſationibuſ eorum; Ne emuleriſ uiroſ maloſ: nec deſidereſ eſſe cum eiſ. quia
rapinaſ meditatur menſ eorum. & fraudeſ labia eorum loquuntur; Ne comedaſ cum peſſimiſ [illegible]
emuleriſ impioſ: quia non habent futurorum ſpem mali; Ne glorioſuſ appareaſ coram rege.
& in loco magnatorum ne ſteteriſ: melius eſt enim ut dicatur tibi aſcende huc. quam ut humilie-
riſ coram principe; Cauſam tuam tracta cum amico tuo. & ſecretum extraneo ne reueleſ.
ne forte inſultet tibi cum audierit; Subtrahe pedem tuum de domo proximi tui: ne quando
ſaciatuſ oderit te; Sicut tinea ueſtimento & uermiſ ligno. ita triſticia uiri nocet cordi;
Sicut urbſ patenſ & abſque murorum ambitu: ita qui non poteſt in loquendo cohibere ſpiritum ſuum;
Lingua fallax non amat ueritatem. & oſ lubricum operatur ruinaſ; Laudet te alienuſ & non oſ tuum.
extraneuſ & non labia tua; Ira non habet miſericordiam: nec erumpenſ furor; Melior eſt manifeſta cor-
reptio. quam amor abſconditus; Meliora ſunt uulnera diligentiſ quam fraudulenta oſcula odientiſ; Qui ſe iactat et
dilatat: iurgia concitat; Qui confidit in corde ſuo ſtultuſ eſt. qui autem graditur ſapienter

iste salvabit; Cū impii sūpserint pricipatū· gemet pop͞ls; Totū spm̄ suū pfert
stult͞s· sapiens differt & reservat ī postmū; Princeps q̄ libent̄ audit uerba m̄dacii· om̄s
ministros habebit impios; Rex q̄ iudicat ī ueritate paupes· thron͞ ei͞ in ęt͞nū firmab͞t
Vir iracūd͞ puocat rixas· & q̄ ad indignādū facilis ē· erit ad peccata pcliuior; Supbū seq
tur humilitas· & humil͞e spū suscipiet gl͞a; Tria s͞t insaturabilia· & quartū qd̄ nūq dicit
sufficit· infern͞ [illegible] · & t͞ra que n̄ satiat͞ aqua· Ignis u͞o nūq dic͞ sufficit; Tria sunt
difficilia m͞ & quartū qd̄ penit͞ ignoro· via aq͞le in cęlo· via colubri sup t͞ra· via nauis
in medio maris· & via uiri ī adolescentia; talis ē uia mulieris adultere; Per tria mo
uet͞ t͞ra· & quartū qd̄ n̄ potest sustinere· P seruū cū regnauerit· P stultū cū saturat͞ fuerit
cibo· P odiosā mulierē cū ī matrimonio fuerit assūpta· & P ancillā cū heres fuerit dn̄ę suę·
Quattuor s͞t minima t͞re· & ipsa s͞t sapientiora sapientib; Formicę [illegible] ī mes
sibū sibi· lepuscul͞ q̄ collocat in petra cubile suū· locusta p turmas egrediens· stelio
q̄ manib; nitit͞ & morat͞ ī edib; regū; ECCLASTES; Vę soli· q̄a cū ceciderit n̄ h͞t
subleuantē; Melior ē puer paup & sapiens· sene stulto q̄ nescit puidere in posterum;
Auar͞ n̄ implebit͞ pecunia· & q̄ amat diuicias fruct͞ n̄ capiet ex eis; Cor sapientiū ubi tris
ticia ē· & cor stultor͞ ubi leticia; Sic͞ sonit͞ spinarū ardentiū sub olla· sic risus stulti;
Ne uelox sis ad irascendū· q̄a ira in sinu stulti requiescit; Noli ēē iust͞ multū· neq; plus
sapiens quā necesse ē; Beata t͞ra cui͞ rex nobilis ē· & cui͞ pricipes uescunt͞ in tp̄e suo ad
reficiendū & n̄ ad luxuriā; ECCLASTICVS: Ne fueris ypochrita in cōspectu hominū·
& n̄ scandalizeris in labiis tuis; Quanto magn͞ es· humilia te in omīb͞· & corā dō inue
nies grām; Altiora te ne quesieris· & fortiora te ne scrutat͞ fueris; In iudicando esto
misericors pupillis ut pat͞; Noli ēē sic͞ leo ī domo tua· euertens domesticos tuos & opprimens
subiectos t͞; Non tardes conuerti ad dnm̄· & ne differas de die in diem; Noli fieri p amico
inimic͞ p ximo; Verbū dulce multiplicat amicos· & mitigat inimicos; Ab inimicis tuis sepa
rare· & ab amicis tuis attende; Amico fideli nulla ē cōparatio· & n̄ ē digna ponderatio auri &
argenti cōt͞ bonitatē fidi illi͞; Non litiges cū hōe potente· nec cū uiro locuplete· nec cū
hōe linguato· nec cū indocto· nec cū iracūdo; Non omī hōi cor tuū manifestes; Amico &
inimico noli narrare sensū tuū· & si est t͞ delictū noli denudare· audiet enī te & custodiet
te· & quasi defendens peccatū odiet te; Non derelinq̄s amicū tuum antiquū· nouus
enī n̄ erit similis illi; In uestitu ne glorieris unq̄· nec ī die honoris tui extollaris; Da bono
& n̄ receperis peccatorē· bene fac humili & n̄ dederis impio· phibe panes illi dare· ne in ipsis
potentior te sit; Non credas inimico tuo ī ętnū· q̄a ī labiis suis indulcat· ī corde suo insi
diat͞ ut subuertat te ī foueā· & si inciderint t͞ mala· inuenies eū illic priorē; Stult͞
a fenestra respic͞ ī domū· uir aut͞ eruditus foris stat; Cū stulto ne multū loq̄ris·
& cū insensato ne abieris; Vir multū iurans replebit͞ iniquitate; Qui denudat archana
amici pdit fidē· & n̄ inueniet amicū ad animū suū; Vinū multū potatū irritationē &
iras & ruinas multas fac͞; Sine consilio nichil facias· & p͞ factū n̄ penitebit; Timenti dnm̄ n̄
occurrent mala· sed in temptatione d͞s illū cōseruab͞t & liberabit [illegible]

Athom' grecũ ẽ nom̃ m[illegible] indiuisibile [illegible] [illegible]
Momentũ minutũ ẽ angustissimũ temp' dictũ [illegible] [illegible] [illegible] hor
Minutũ dicit' min' [illegible] [illegible] nam numerant [illegible] [illegible] [illegible] a
gendo dict' ẽ. Quattuor [illegible] hoc ẽ xl momenta una hora [illegible]
Hora de horologio dr̃ [illegible] temporis. Quadrans dr̃ [illegible] parte [illegible]
As [illegible] xii hẽ uncias. Dies ad diuisione dr̃. eo q̃ [illegible] [illegible] [illegible]
Mane amanu dr̃. manu enĩ bonũ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ẽ lu
Meridies: pur' dies dr̃. merũ purũ d[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meridie
Nox nocendo dicta ẽ eo q̃ noceat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dr̃
nã crepetũ dicim' dubiũ. hoc ẽ int' lucẽ & tenebras [illegible] [illegible] intempe
raneũ & inactuosũ dr̃. Temp' intempestiuũ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo ni
chil agi potest & omĩa st' quieta. Gallicinia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Diluculũs q̃si dici lux dr̃. q̃do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
greco q̃d ẽ ebda hoc ẽ septẽ. & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
unde ap̃ latinos septimana dr̃ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Mensis
grecũ nom̃ ẽ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] luna dr̃ [illegible] menes
hoc ẽ mses [illegible] [illegible] qa cursu lunaris [illegible] incipiunt & finiunt.
Annus [illegible] temporis dict' ẽ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac
reditu p mses xii. Annus g sic dr̃ circuit' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Sol tarditate sui curs' uniũq̃q; signũ xxx diebus [illegible] [illegible] horis [illegible]
luna ũ uelocitate sui curs' uniũq̃q; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & sex horis
[illegible] bisse uniu' hore pcurrit. Interlunii [illegible] ẽ temp' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Est aũt tricesima dies q̃ luna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qa soli [illegible] obscurat' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] paulatĩ ab eo
[illegible] uidet'. Eclypsis solis ẽ q̃ciens luna xxx [illegible] [illegible] linea qua
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obscurat [illegible] [illegible] [illegible] uidet' sol
[illegible] illi orbis lune opponit'. Eclypsis [illegible] est q̃ciens [illegible] [illegible] [illegible] lu-
XX [illegible] Non eni sui luĩ habere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
II [illegible] pate' [illegible] int' ipsã & solẽ umbra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc luna
[illegible] [illegible] dicunt aqua nutriri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] tẽperandũ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura &
[illegible] [illegible] gravissima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qto leuior
[illegible] [illegible] grauior. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sup aera
[illegible] [illegible] [illegible] hum' & calid' [illegible] [illegible] [illegible] ignẽ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]us;

Mathe(us)

IGNIS
ſiccus ſummũ lo
cũ tenet ...
naturalẽ ſui ſpãc
querenſ ſup̄ ...
craſſior quam
celeſtis.

Iohs

AER
humid⁹ & calid⁹
...

Angelus fortis

In ipſo ...
... celi ...
aer & aque ...
lo ... fac
tu e & ...
mobile ...
firmam...

TERRA
graviſſima a cete
riſ omib; ambit⁹ ma
nens immobiliſ · &
una ſede ...
... loci.

AQUA
... leuior &
aere gravior · fir
mament ...
ad igne ſplendium
...
affirmant.

ANNUS
X modiſ dicitur ·
Ann⁹ ciuiliſ · ann⁹ natu
raliſ ann⁹ iubileuſ · & lu
naliſ · & ...
...

... de terra anima ... de ni
chilo creat⁹ Qui ... firmam...

Iohs. Vn⁹ de ſenioribꝰ dix ei
... dix ... agn⁹ ...

Aquarius in Ianuario cuiꝰ nox horaſ xvi Dies uero viii

Ianuariuſ a Iano idolo nom̄ acce[illegible] uel ab eo q̄ [illegible] [illegible] ianua [illegible] est primo [illegible]

Pisces in Februario cuiꝰ Nox horas xiiii Dies uero x

Februariuꝰ a Febrvo idolo nom̄ accepˀ. uel a febri hoc ē a frigore pp̄t̄ frigidū tēpꝰ ipſiuſ menſis.

Aries in Marcio cuiꝰ Nox horaſ xii Dies uͦ xii

Marciuꝰ amarte patre romuli nom̄ accep. quē romulus primū inſem apud romanos constituit.

Taurus in Aprili cuiꝰ Nox horaſ x Dieſ uͦ xiiii

Aprilˀ a uenere nom̄ accep. a ffrondis ſpuma unde uenus orta credit̄ ut ab aperiendo ſpreuit[illegible] rē ſignatiſ [illegible]

[illegible]

[illegible]

Gemini in Maio cuiuſ Nox horaſ viii Dieſ uͦ xvi

Maiuꝰ a maia matre mercurii nom̄ accep ut a maioribꝰ quorū cōſilio reſ publica augebatur.

Cancer in Iunio cuiuſ Nox horaſ vi Dieſ uͦ xviii

Iuniuꝰ a iunone filia ſaturni dictꝰ ēt. ut a iunio bruto primo romanoꝝ consule.

[illegible] in Iulio cuiuſ Nox horaſ viii [illegible]

[illegible] in Septembri cuiꝰ Nox horaſ xii

[illegible] in Augusto cuiuſ Nox horaſ x

Leo in Iulio cuiuſ Nox horaſ viii

[illegible]

DE ORDINE ET POSITIONE SIGNORV.

Helice arctur(us) maior h(abe)t stell(as) in capite VII. In singulis humeris singulas. In armo I. In pectore I. In pede priore claras II. In summa cauda I. In uentre claram I. In crure posteriori duas. In extremo pede II. In cauda III. Sunt XXII.

Cenosura arctur(us) minor h(abe)t stellas in unoquoque latere IIII claras in quadro positas. In cauda claras III. Sub his polus apparet circa quem totus sydus mundus uerti putatur. Serpens qui inter arctos medius iacet h(abe)t stellas in capite claras V. et in toto corpore X.

Herculeus in capite I. in brachio I. in humeris singulis claras. in sinistro cubito I. in manu I. in utrisque lateribus I. in femore II. in pede I. super sinistram manum I. In pelle leonis IIII. Fiunt XVI.

Serpentarius in capite I. in singulis humeris & pedibus I. in sinistra manu III. In dextera [illegible] In cubitis singulis & genibus singulas [illegible] Fiunt XVII omnes clare.

Serpens in ore II in capite IIII usque manum se tenentis in flexu corporis XV. summa XXI.

polus sub cauda ursae minoris

Boetes arctophilax h(abe)t stellas in dextera manu IIII que non occidunt. in capite I. in singulis humeris et mamillis singulas. in dextro cubito I. inter genua I. in singulis pedibus singulas.

Scorpius h(abe)t stellas in singulis cornibus. in fronte III. in dorso [illegible] in uentre II. in cauda V. in aculeo II. Fiunt [illegible] Hic in spatium duum [illegible] partitur.

Corona post tergum herculis

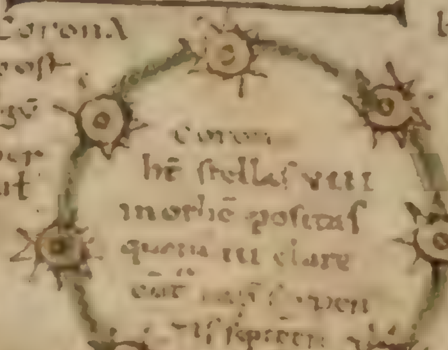

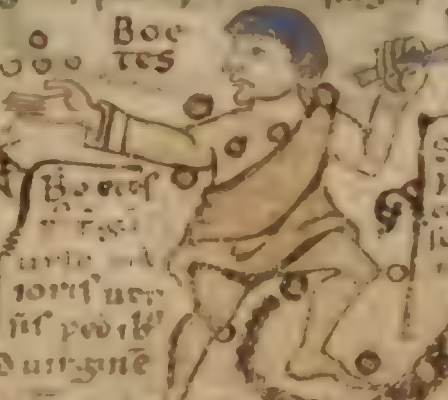

Virgo h(abe)t stellā in capite obscurā .i. in singulis humeris singlas in sinistra ala .i. in dextera ala .i. in singulis cubitis singulas. In singulis manib(us) singlā sed in sinistra clariorē quę uocat(ur) spica. In tunica obscuras .vi. In singulis pedib(us) singulas. Sūma xviii.

Geminorum unus qui iuxta cancrū ē h(abe)t stellā in capite clarā .i. In singulis humeris singulas claras In dextro cubito .i. In singulis genib(us) singulas. In pedib(us) singulis singlas. Alt(er) h(abe)t in capite .i. In manib(us) singlā In sinistro cubito .ii. In manu .i. In sinistro genu .i. In pedib(us) singlas Iuxta sinistrū pedē .i. que uocatur prop(us). Sūma xviii.

Cancer h(abe)t stellas in toro .ii. quas appellant a[illegible] int(er) quas ē nubicula cādi[illegible] coloris quā presepiū uoca[illegible] In utrisq(ue) pedib(us) dextris .iii. [illegible] In sinistra parte pede pri[illegible] In sedo .ii. In tetio .i. In quarto [illegible] In dextro cornu .iii. In sinistro .ii. Summa xvii[illegible]

L[illegible] h(abe)t [illegible]as in capite .iii. in colle [illegible] [pe]ctore .i. in spina .iii. in cau[illegible]dia .i. in sūmitate caude clara .i. sub pectore .ii. in pedib(us) prioribus clarā .i. sub uentre .i. in medietate uētris .i. in lūbis .i. in posteriori genu .i. Sūma xvii. Uidentur et alie iuxta caudē ei(us) stellę obscurę vii.

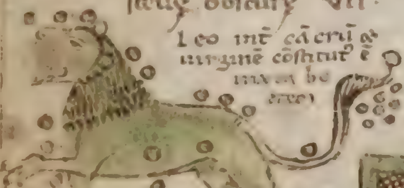

Auriga uel agitator quem dicunt erichthonium h(abe)t stellā in capite .i. in singulis humeris singulas sed in sinistro clariorē quę appellat(ur) capra In singulis genibus singulas. In summitate manus duas. In sinistra manu duas. quę uocantur hedi. Sūma viii.

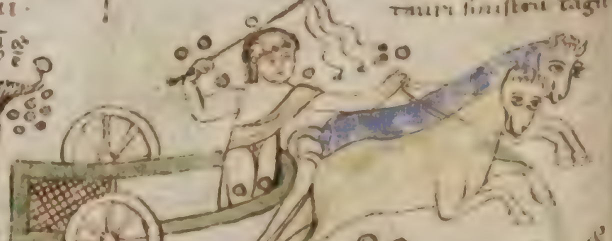

Taurus habet stellas in utroq(ue) cornu .i. in utroq(ue) oculo .i. in naso .i. hę v hiades uocat(ur) in ungula .iii. in collo .ii. in dorso .ii. sub uentre .i. in pectore .i. Sē et vii stelle athlantides ut plia[des] [illegible] cauda tauri posite sed viii obscura [illegible]

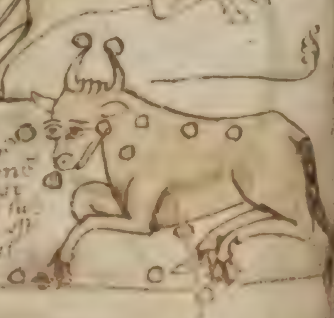

Cepheuſ habet in capite ſtellaſ duaſ claraſ· in dextera manu clarā I· in cubito obſcurā I· In ſiniſtra manu clarā I· In ſiniſtro humero I· in balteo III obliquaſ in dextera coxa II· in ſiniſtro genu II· in ſummitate pediſ unā ſupra pedem· III·
Summa XVII·

Caſſiepia habet in capite ſtellā clarā I· In ſingulis humeriſ· ſingulaſ claraſ· in dextra mamilla clarā I· In dextro femore clarā I· in ſiniſtro femore claraſ II· In genu clarā I· In baſi ſelle qua ſedet· claraſ duaſ·
Summa XIII·

Andromeda ht ſtel[illegible] in capite clarā· In ſingulis humeriſ ſingla· In dextro cubito I· in manu clarā I· In ſiniſtro cubito clarā I· In brachio I· In cinctu III ſup[illegible] III In genib; ſingulis ſinglaſ claraſ in dextro pede II In ſiniſtro I·

Cepheus int(er) [illegible] et caſſiepiā pedib; ad t(er)ga minoris urſe porrectis

Caſſiepia int(er) agitatorē et perseum in lacteo circulo cōſiſtit

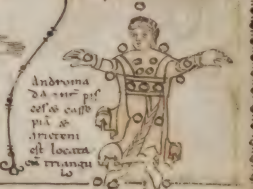

Andromeda int(er) piſceſ et caſſiepiā et arietem eſt locata cū triangulo

Equuſ pegaſuſ ht ſtellaſ in facie claraſ II· In capite I· in coxa· I· in auribuſ ſingulis· ſingulaſ claraſ In collo IIII in armo I· In pectore I· In umbilico clarā I in utroq: genu I· In ungulis· ſingulaſ

Pegaſus ſup(er) andromada ad alvū eſt cap deorſū hnſ

Arieſ ht ſtellā in capite· I· In naribuſ III· In collo II In ſum(m)i pediſ dextri clarā· I· In dorſo IIII· In cauda· I In ſummitate pediſ ſiniſtri unā
Sūma XIII·

Arieſ ē ſub triangulo hnſ cetum ſub ſe

Triangulus quē greci deltoton vocant ht ſtellaſ III in angulis ſingulis· ſinglaſ

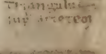

Triangulus ſup arietem

Perſeus iuxta pedeſ andromede

Perſeus ht ſtellaſ in ſingulis humeriſ ſinglaſ claraſ in dextra manu clarā I· In ſiniſtra in q̄ caput gorgoniſ tenet III· In uentre II In dextro latere clarā I· In genu I· In pede clarā I· In ſiniſtro femore clarā I· In tibia II· circa cap gorgoniſ claraſ III·
Summa XVIIII·

Piſceſ duo quoꝝ un(us) q̄ boreuſ appellat(ur) ht ſtellaſ XII Piſciſ u(ero) auſtraliſ ht ſtellaſ XV Linea q̄ conecſit ht ſtellaſ ad partē borii III· Ad occidēte(m) uero III

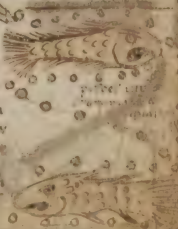

Lira hr̄ stellas in ... postme singulas in ... singlas in humeris singulas in ... 1· ī dorso 1·

Cygnus hr̄ stellā in capite clarā· in utraq; ala quas in corpore unā in cauda unā Sūma XIII·

Aquarius hr̄ stellas ... obscuras in humeris singulis singulas in sinistro cubito 1 clarā In dextro ... hēt 1 in manu 1 In humeris singulas ī dextro crure 1 In pedibus singulis 1· ... effusio aque XXX ... eqb; duæ clar...

Capricornus hr̄ stellas in singulis cornib⁹ singlas in naso 1· clarā In capite II sub collo I in pectore II In pede post̄ I et In summitate pedis in dorso VII In uentre V· in cauda II claras Sūma XXIIII

Aquila hr̄ stellas IIII· ex his media clara est· Sagitta hr̄ stellas IIII· In summo 1· in medio 1· in alia summitate· II·

Sagittarius hr̄ stellas in capite II In acumine sagitte II In dextro cubito 1· In manu 1· In uentre 1 in dorso II In cauda 1 in genu post̄ 1· In summo pede 1 ī genu priori 1

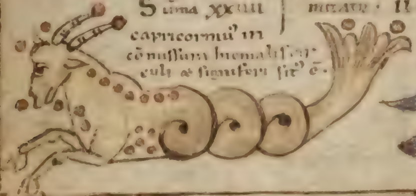

Delphinus hr̄ stellas ... pinniculas III· in dorso 1 ... cauda II Sūma VIIII

Orion hr̄ stellas in capite III claras· in singul⁹ humeris singlas claras in dextro cubito 1· obscurā in dextra manu 1· in balteo III In enchiridion III claras In genib⁹ singlas In pedib⁹ singlas Sūma XVII·

Canis hr̄ stellā in lingua 1· q̄ caniculā appellat̄ et In capite singlas 1· In pectore II In pede post̄ III In uentre II In sinistro femore 1 In extremo pede 1· clarā In cauda IIII· om̄s XVI

Lepus hr̄ stellas ... cor II ī corp II ī cauda II

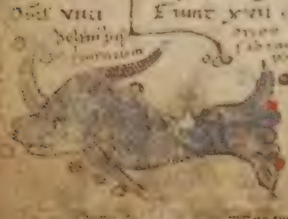

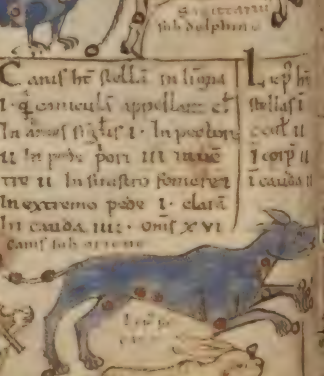

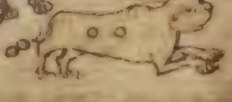

C[illegible] ... [illegible] [illegible] ... [illegible] c[illegible] v [illegible] sub [illegible] [illegible] VI Summa stellarum XIII

N[illegible] ... [illegible] stellas in puppe IIII [illegible] V [illegible] [illegible] III sub [illegible] V Summa XVII [illegible] celo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Cet[us] subiacet arieti [et] piscib[us] longissimo tractu porrectus

Navis p[ost] caud[am]

F[luvius] heridan[us] h[abe]t stellas p[ri]mo flexu IIII · S[e]c[un]do III · [illegible] VII que dicuntur oreculi Summa XIII · [illegible] [illegible] est stel[la] [illegible] que canop[us] appellat[ur] :

Fluvii heridani sub pede sinistro orionis plabitur ad cetum :

P[isci]s magn[us] h[abe]t [illegible] ... [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] usq[ue] ad [illegible]

Piscis magn[us] p[ost] caudam ceti sub [illegible] [illegible] capricor[ni] [illegible] [illegible]

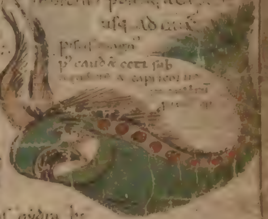

Ar[a] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ara [illegible] [illegible] [illegible]

Serpens ydra h[abe]t in capite III [illegible] [illegible] [illegible] Inqu[illegible] II [illegible] [illegible] [illegible] Summa stellarum XVI

Corvus sup[er] hy[dram]

Cr[ater] [illegible] hydram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Centaur⁹ hẽ stellas in singulis humeris singulas & in ... in pectore iiii. In ... x. In pedib⁹ ii. ... ii. In ... quē portat ii. In ... manu tenet x. In ... ii. In capite v. Fiunt xl iii.

Coruus in cauda spectans occasū hẽ i in oculo stellā i. In pennis ii. In cauda ii. ... singulis singulas. Fiunt vii.

Crater sinus in ... posita ultra pennā flexuræ serpentis hẽ in labro stellas ii obscuras ... In fundo ... ii. Fiunt ... vii.

Centaur⁹ sub serpentario manu ad aram ferente sit⁹ est.

Coruũ sup hydrum sit⁹ est.

Antecanis hẽ stellas iii & sub geminis sit⁹ est.

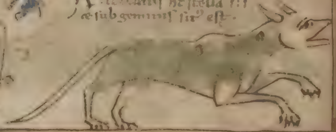

DE CURSU SOLIS ET LUNE PER SIGNA XII

... ingreditur in medio martio & finit medio aprili.
... ingreditur in medio aprili & finitur medio maio.
... ingreditur in medio maio & finitur medio iunio.
... ingreditur in medio iunio & finitur medio iulio.
... ingreditur in medio iulio & finitur medio augusto.
... ingreditur in medio augusto & finit medio septembrio.
... ingreditur in medio septembrio & finitur medio octobri.
... ingreditur in medio octobri & finit medio nouembri.
... ingreditur in medio nouembri & finit medio decembrio.
... ingreditur in medio decembrio & finit medio ianuario.
... ingreditur in medio ianuario & finit medio februario.
... februario & finit medio martio.
... vi horis. luna autē xx vii ... viii horis
... signa ... x
... luna duob; dieb; & senis horis ...
... perlabitur.

sol
Diametru solis

ISPANIA

Alterũ australe ...
Antipodes obtinent ;

lxx viii
ARIES
SATVRN
Sol
india
Babil
ASIA
ispania

PISCES
AQVARIVS
CAPRICORNVS
SAGITTARIVS
SCORPIVS
LIBRA

DE ANNO MUNDANO. p̄ macrobiu sola:

MACROBIUS A ROMULO: Annus mundi annis XV:

... sole

DE ASTROLOGIA SECUNDUM BEDAM

Stelle a sole illuminant̄ & sc̄ immobiles. & cū cęlo fixę ppetuo mouent̄; Stelle aut̄ magnitudinē t̄re uincunt tullio testante. que globose & rotūde circulos suos cōficiunt celeritate mirabili; A

B. C. quib; unū globū possidet. Saturnus. Alteru ū iouis. T̄ciū q; mars. Quartū qq; Sol. Quintu uenus. Sextū ū mercuriꝰ. Septimuq; luna radiis solis accensa. Supra luna ēt̄na sc̄ omīa & infra nichē ii mortale

D uo ſt extremi uertices mūdi q̃s appellant polos ... numquā. In eo qui anobis cernitur ... ſerpens & ... stelle & signa XII ut superius ...

CIRCULI · V · CURSUSQ · V · PLANETARU

Nouem ordinib; uel globis conexa s(un)t omnia · quoz unus est celestis extimus q(ui) reliq(u)os om(ne)s cōplectitur summus ipse d(eu)s arcens & cōtinens ceteros in q(u)o s(un)t infixi illi qui uoluuntur stellarum cursus sempiterni;

Cui subiecti s(un)t septem qui uersantur retro contrario motu atq; celu. Sed ille celi stellifer cuius cursus conuersio e(st) citatior acuto & excitato mouetur sono. grauissimo aute(m) lunaris infim...

Int(er) celum t(er)ras: hec vii sidera pendent. Saturn(us) candido natura gelidu...

... Sol gradus ...

... calor refulgens est iocundo. Mercurius radians resplendet

... est

Beda testante · & ceteris maior macrobio & hilperico affirmantibus

DE ASTROLOGIA EXCERPTUM

Serpens cauda sua cingit helicen hoc est [illegible]
et cetero circuitu cynosuram hoc est ursam [illegible]
sa quae caput sibimet mutuo auerterunt ita tamen [illegible]
medium inter lambens separat. cuius caput a [illegible]
qui in geniculo stat uidetur extensum quem dicunt [illegible]
de caput serpentis premens qui capite ad austrum conuerso [illegible]
coronae tangit confinia. Corona post tergum herculis [illegible]
pentis quem serpentarius tenet adppiquat. [illegible]
cule posite ad austrum uersis pedibus scorpione [illegible]
cinctus quem utraque manu tenet. qui usque ad coronam [illegible]
Iuxta autem serpentis uolumina boetes post tergum urse [illegible]
pedibus uersis ad uirginem. nam uirgo sub pedibus est boetis [illegible]
contra anteriores pedes urse maioris. In commissura [illegible]
lactei circuli gemini sunt locati. habentes a laeuo [illegible]
cum duobus hedulis qui contra capud urse maioris [illegible] pede [illegible]
tauri cornu sinistrum tangere uidetur. Iuxta geminos qui [illegible]
altissime erigitur contra uentrem ursae maioris. cancer sita est. [illegible]
dorso asellos albicante inter eos nubicula quem presepium [illegible]
At contra pedes eidem ursae posteriores inter cancrum et uirginem [illegible]
constitutus. boetem habens iuxta se. sub pedibus uero agitatoris [illegible]
uno pede porrecto ad orionem qui sub illo est constitutus [illegible]
lyram et cassepiam medium expansis brachiis. pedibus ad [illegible]
porrectis. Cassepia contra uolumen [illegible]
inter agitatorem. perseum. andromedam [illegible] in lacte[illegible]
Inter pisces et cassepiam aequa arietem [illegible] cata cum [illegible]
quem post tergum habere dicitur capud deor[illegible]
equus super est positus. Aries in commissura [illegible]
culi sub triangulo situs est. habens [illegible]
extremum ei. sunt pisces duo. al[illegible]
prem. caudis tamen uinculo quodam [illegible]
ad andromedam austrum ad aquarium [illegible]
a latere cassepie perseus extendit [illegible]
nens. cui sub femore sinistro iuxta [illegible]
constitute. Lyra uero inter leuam [illegible]
Sed cignus [illegible]
dextram. al[illegible] ad pedes [illegible]
equum [illegible]
fundens quae effusio ad magi[illegible]
In parte autem humillima [illegible]

capricorni in comissura hiemalis circuli ac signiferi sit e habe[re]
post se sagittariu in comissura circulorum zodiaci atq: lactei sub
delphino constitutu. Est et sagitta queda sola sub cigno iuxta
aquila iacens. Sup capricorni u capud. delphin e posit p cauda ser
pentis q a serpentario tenet. Sub ipso aute serpentario dicunt
esse scorpione locatu. ita ut pedib; serpentarii tangat et habere sub
se ad australe plaga bestia centauru manu quasi ad aram ferentem.
Hec ara aq̄ da sacrariu uocat et est cot sumitate caude scorpionis ad
austru posita. Brachia u scorpionis locu optinent que libra dicun[t]
eo q in eo sol equinoctiu faciat autumnale. Hydra qq: iacet in
circulo equinoctiali nimia longitudine porrecta capite cancri
medietate leonis cauda uirgini subiecta. coruu atq; urna in
dorso gestans. At sub pectore tauri. orion gladio accinctus con
spicitur. lepusq: sub pedib ei posit. Habet eni p uestigia sua ca[nem]
que syrion appellant collocatu cancri signo subiectu. Ante
qua sub geminis anticane cognoscere potes. Post cauda u syri
ad austru. nauis qua argo dicunt effulgere uidet. At sub
pede sinistro orionis. fluuiu que heridanu uocant flexuoso cu[rsu]
[illegible] ad cetu. Cetus aute subiacet arieti a piscib longis
simo tractu porrectus. Post cui cauda longo interuallo sub aqua
rio et capricorno in austru. piect piscis magn cospicit ultim[us]
eor que uideri possunt signor. effusione urne aquarii. qa ad ip[su]
[illegible] decurrit accipiens.

lxxxi

DE XII SIGNIS.

Signa xii. In ianuario aquario oriente orit eq pegas; In februar[io]
piscib; ortis orit andromede pars dextera et piscis austrinus.
In marcio [illegible] signo surgente orit andromede pars sinistra et p[illegible]
[illegible] deltoton. In aprili tauri signo oriente orit cetus et simul [illegible] orion
In maio Geminis [illegible] orit hora deunce occidit duab; horis et xii parte hor[e]
In iunio Cancro [illegible] inclinatu occidit [illegible] capricorni [illegible]
[illegible] In iulio [illegible] orit duab; horis et tcia parte hore [illegible] occidit u hora semis et
[illegible] parte. In augusto uirgo [illegible] horis duab; et dimidia et vi parte hore et lib[illegible]
[illegible] Auga occasu; In Septembri. Libra surgente
[illegible] dext pes [illegible] serpentari;
[illegible] scorpione [illegible] orit [illegible] corona [illegible]
[illegible] In [illegible] sagittarius orit horis dua[bus] [illegible] parte
[illegible] pyrion [illegible]
[illegible] regitant nec diem [illegible] determinat.
[illegible] sic fit piena[illegible]

ut dehiſciendo cogit effundere · Neq: eni fit · niſi celo mariq: tranquillo & uento in uenas terre condito DE TEMPESTATE & SERENITATE

Sol mortu ſuo maculoſuſ ut ſub nube latenſ pluuiā p̄ſagit & ſi palleat · tēpeſtuoſū denūtiat diem · Si cōcauuſ uidet̄ ita ut in medio fulgenſ · radioſ ad auſtrū & aq̄lonē emittat · tēpeſtatē humidā & uentuoſā p̄nuntiat · Si pallid' in nigraſ nubeſ ad aq̄lonē occidat · uentū p̄ſagit · Si eni rubenſ celū deſignat mane ſerenū · Si mane · ymbreſ nuntiat · Ab aq̄lone fulgor · tonitruū portendit Luna iiii^ta ſi rubeat q̄ſi auru · uentoſ oſtendit & ſi ſumo in corniculo maculiſ nigreſcit · m̄ſiſ exordium ^ceu^ pluuiā oſtendit Si u̇ in medio · plenilunii ſerenū nūtiat; ^ore c^

DE DILUVIIS ·

Diluuiū primū extitit ^ſub^ ſub noe · toto orbe terrarū contecto · Diluuiū ſcdm tēporib' iacob patriarche in achaia fuit ; Diluuiū teriū tp̄e moyſi ^fuit^ in theſalia cū i mōte parnaſo fugerent hōeſ ;

Eſt p̄ſtigiū ſatane HIERONIMI DE SAMUELE & SAUL & PHETONI[?] q̄ ut plurimoſ fallat & bonoſ in poteſtate ſe habere cōfingit Q̄d apl'ſ int̄ cetera ait · Ipſe ſatanaſ tranſfigurat ſe in angl'm lucis · Qui ut errorē faceret in q̄ ſtaret · in habitu uiri iuſti & nomine ſcilicet ſamuhelis · ſaul regē fallit · De cuiuſ magnitudine apl'ſ ait · An ignoratiſ altitudinē ſatane · quē angl'ica maieſtate ſublimem ꝑpheticа oracula fuiſſe teſtant̄ · Quid mirū ſi īminētē ꝓpe mortē p̄uidere potuit · cū hoc ſit unde fallit · & ſe in di poteſtate uult adorari cū tanta hebitudine ſaul demenſ fact' ē ut ad p̄ſtectiſſā cōfugeret · Si eni uere ſamuhel illi appatuiſſet · n̄ utiq: uir iuſt' ſe adorari ꝑmiſiſſet · nec ad uirū peſtilentie · dignū ardere gehenne dixiſſet craſ mecū eriſ · His duob; modiſ ſatanaſ ſubtilitatē fallatie ſue p̄didit q̄a ſe ſub habitu & nomine ſamuhelis adorari ꝑmiſit & uirū peccatiſ preſſū cū ſamuhele iuſtiſſimo [illegible] m̄ticꝰ eſt · Sep q̄ diabol' ſub uelamine latenſ p̄dit ſe · dū cōfingit q̄ue ore aut p̄ſoniſ p̄haſ fallere nitit̄ ·

PENITENCIA SALOMONIS

HIERONIMI in XVII libro ſup iezechielē de extrema uiſione ei' que facta ē ei de edificio in mōte cōſtituto de Salomone facit m̄tionē dicenſ · Quamuiſ peccaſſet Salomon · tam̄ egit penitentiā · ſcribenſ p̄uerbia ubi dicit Nouiſſime

egi penitentiā · & respexi ut eligerē disciplinā · Aiunt hebrei ecclasti
(excusatio l purgatio)
librū ēē salomonis penitentiā agentis · Ambrosius in apologia dauid
ait · Quid de dauid dicā · & q̄d de sc̄o salomone · Quē iudaicū uulg
estimabat eū uenisse xp̄o · ne uideret ēē sup hominē nutu diuino
corruit · Dauid n̄ dicit scs q̄ ab omib: scs ēē scit · & salomonē sem
nominat · ut nob de penitentia ei dubietatē tollat · Aiunt etiā iudei
salomonē quinqes tractū fuisse p plateas hierlm causa penitentie · &
uenisse intēplū qd edificauerat cū quinq: uirgis · de qb; dedit iiii^or
legis peritis ut uerberaret ab illis · Qui cōmuni cōsilio accepto · dixe
runt qd in unctū dn̄i n̄ manum mitterent · Inde fustiat ab
illis · a se ipso deposit est a regno · ni si xiiii taui Verba ihu filii syrach in
libro ecclesiastico de dauid & salomone : Xp̄s purgauit peccata ipsius
& exaltauit in eternū cornu ipsius · & dedit illi testam̄tū regū & sedē glē
in isrl · Post ipsū surrexit filius sensatus & ppt illū deiecit omēm poten-
-tiā inimicor · Salomon imperauit in dieb qb ds subiecit oms hostes
ut cōderet domū in nomine suo · & pararet scitatē in sempitnū · quead-
modū erudit est in iuuentute sua & replet est quasi flumi sapientia · &
-trā retexuit anima sua · & repleuit in cōparationib enigmata Ad insulas
longe diuulgatū ē nom ei · & dilect ē in pace sua · In cantilenis &
puerbiis & cōparationib & interptationib; (suis) mirate st terre & in nomine
dn̄i cui est cognomen ds isrl · ITEM DE SALOMONE ALIBI ;

Hortitan aliqd acceptabile dicā · qa n̄ ad fauorē popli sed i[illegible]
cōscientie dō teste penitur · Veniā autē ex hoc cōsecut ēē · quia
cū solut esset a corpore · sepultū eū inter regum corpora scriptura sc̄a
cōmemorat · Qd tam alibi peccatorib; regib; abnegatū fuisse cognouim
qui usq: ad morte in turpissima puersitate adorantes idola pmanserunt ·
Et ideo qa int iustos reges meruit sepeliri · alienus a uenia non fuit;
Veniā autē ipsum · nisi penitentia promereri non potuit ;

XXXIIII · DE ALEXANDRO REGE IUDEOR ULTIMO ET HERODE

Alexander rex iudeor ultim · duos filios habuit scilicet
aristobolū & hyrcanū · hē yrcanū antigon nepos eius
cōsilio herod[is] occidit · regnūq: ei obtinuit · Romani aut
audita morte hyrcani miserūt ppt herodē ut cōdepnarent eū qa
hyrcano gram suā dederant · Herodes u cū a senatu dāpnaret

cõsilio filii sui Antipatris scidit uestimenta sua ostẽdens cicatrices
in corpore quas pro romanorum fidelitate susceperat · At illi pietate
cõmoti · quod de hyrcano fecerat dimiserunt & diadema regnumq; iudeorum
illi cõcesserunt. Rex autem tunc herodes in iudea reuersus · senatorum cõsi-
lio occidit pueros qui erant in ea · a bimatu & infra secundum tempus
itineris quod exquisierat a magis · Occidit itaq; omnes pueros · &
rachel plorans filios suos noluit cõsolari quia non sunt. Unde hieronimus
ait · Quantum ad historiam pertinet · rachelis filii scilicet tribus ben
iamin · olim pro maleficiis suis · operibus uidelicet · sodomitarum &
stupro quod in cõcubinam uiri leuite gesserant · a reliquis tribubus
extincti & erasi sunt · Quamobrem cõsolationem recipere uelle negatur
sciens nullam spem eorum qui perisse noscuntur. Filii autem lie · in
primeuis annis in saluatoris causa occisi sunt · unde eorum cause
planctum non uult adscribi · quia & innocentes occisi sunt & propter dominum ·
Atque sine dubio mercedis gratia eterna uita donati sunt. Quapropter
planctum filiis rachel cõpetere scimus · qui & in presenti & in futuro erasi sunt;
Filii autem lie carnaliter plancti · spiritualiter cõsolati sunt · filii uero rachel
carnaliter cõuersati · flammis spiritalibus cõsumuntur. Ideirco autem
lie filiis occisis · adimpletum planctum rachelis euangelista testatur ·
quia tunc plangere filios suos cepit · quando filios sororis sue in tali
causa uidit occisos · ut eterne uite heredes existerent · Cum autem
aliquid aduersum me uenit · ex felicitate alterius · infausta mea mise
rius lugeo · Ecclesia filiorum beniamin figurate mortem plangit · sed
cõsolationem eorum non recipit · quia cõsolandi non sunt · quoniam a reliquis tribubus
erasi dampnati sunt · Herodes supradictus · sex filios habuit scilicet Alexan
drum & Antipatrem quos ambos occidit · & Archelaum qui post ipsum x annis
regnauit · & herodem qui iohannem baptistam decollauit propter uxorem fratris
sui herodiadem · & philippum qui prius herodiaden habuit & lisaniam;
Archelaus autem predictus · herodem illum genuit qui iacobum fratrem iohannis euan
gelistę interfecit · Iste uero iacobus cum uidisset dominum mortuum [morientem] · iurauit
numquam se panem comesturum nisi dominum cerneret resurgentem · Dominus
autem die tercia resurgens a mortuis dixit ei · Frater iacobe ·
surge comede · quia surrexi a mortuis · Hic est iacobus [illegible] iohannis
filius Zebedei ex matertera saluatoris [illegible]
[illegible] et in decies centena milia hominum interisse

ihs — orosii

Dies XXX et VI horis in inferno fuit. Hore XII. Aug. in questionum lib.
fuerunt diurnę et hore XXIIII fuerunt nocturnę. Hore XXIIII nocturnę
duplam mortem [illegible] diurnę. morte dni simplex;
Ioseph ab arimathia sepulchro dno. [illegible] in custodia recludi-
tur. et custoditur. Sed resurgente dno custodibus sepulchri angelica
uisione territis. soluente angelo ioseph liberatur cōtinuo; Cumq;
pōtifices custodib; exprobrarent. et corpus dnicū instanter inquirerent.
dicunt eis milites. Reddite uos ioseph. et nos reddimus xpm. Sed
ut uerū cognoscimus. neq; uos benefactorē di. neq; nos di filiū
reddere nunc ualemus. DE NOTICIA GESTOR DNI AD TYBERIUM.

Xpō in cęlū eleuato pilatus gesta illius ad tyberiū cesarē mittit;
tyberius autē ad senatū recensuit. Quod senatus cū ira respuit.
pro eo quod n̄ primitus ad eū uenit. Pilatus u n̄ pmanens impunitus de nece
dni. se ppriis manib; interfecit. Pilatus et herodes et post nero manicheorum
tenentes secta. se ipsos occiderunt. herodes cultro. pilatus. sagitta. ne-
ro cesar gladio. DE DORMITIONE IOHIS EUAGLISTĘ IN EPHESO

XC Post mortē domitiani cesaris. iohes euāglista de exilio redi-
ens. senex plenus dierū. se in sepulchro uiuū deposuit in epheso.
et in eo sopitus uelut in lecto. sedm dni expectat aduentū ipso
dicente in euāglio. Sic eū uolo manere donec ueniā. Iste est.
iohes quē ihs uolentē nubere de nuptiis uocauerat. in quibus
de aqua uinū fecit et qui sup pectus dni in cęna recubuit. et cui ma-
trē suā mériuo positus cōmdauit Hic in asia ultimus euāgliū scripsit;

APLOR NOMINA XII ET UBI PDICAUER ET SUB QB; PASSI SUNT

XCI Symon petrus	Romę	predicauit	et sub nerone crucifixus est
Andreas fr̄ symonis	Achaię	predicauit	et sub egea pconsule crucifixus ē
Iacobus frat dni	Samarię	predicauit	et sub herode filii archel passus ē
Iohes euanglista	Ephesię	predicauit	et sub domitiano ī oleū feruens
Thomas didimus	Indię	predicauit	et sub mesdeo rege interfectus ē
Iacobus alphei	Iudeę	predicauit	[illegible]
Philippus	Scythię	predicauit	et sub [illegible] crucifixus est
Bartholomeus	Indię	predicauit	et sub astrige decollatus ē
Matheus publicanus	Ethiopię	predicauit	et sub hyrtaco interfectus ē
Iudas Zelotes	Persidę	predicauit	et sub lx pōtificib; occisus ē

obediens possidens requiescit in bessero

Simon chananeus ꝑ fide predicauit. & sub Lx pōtific insanyr passus ē.

Mathias paruū dī in iudea pdicauit & sub ... in besseno requiescit. XCI

NOĀ DIERV̄ SCDM̄ HEBREOS & ROMANOS & GENTILES

Prima ſabbati	Feria prima I.	hoc eſt.	Dieſ Solis;
Secdā ſabbati	Feria ſecdā II	hoc eſt.	Dieſ Lunę;
Tertia ſabbati	Feria tertia III	hoc eſt.	Dieſ Martis;
Quarta ſabbati	Feria Quarta IIII	hoc eſt.	Dieſ Mercurii;
Quinta ſabbati	Feria Quinta V	hoc eſt.	Dieſ Iouis;
Sexta ſabbati	Feria Sexta VI	hoc eſt.	Dieſ Veneris;
Septima ſabbati	Feria Septima VII	hoc eſt.	Dieſ Saturni;

DE SIGNIS X. PLAGARV̄ EGYPTI MOYSE VIRGA PERCVTIENTE;

Prima. Aquę uerſe in ſanguinē	Sexta Puluiſ ciṇ ueſicaſ generanſ;
Secdā. Scynifeſ igneę ardētes	Septima Grando cum igne mixta; XCII
tertia. Muſcę canine magne	Octaua Locuſtę radiceſ ſeminū pſequnſ;
Quarta. Iumtoꝝ ruina omnium	Nona Tenebrę ſup poplm pharaon;
Quinta Ranaꝝ ſqualor reptātiū	Decima Interit̄ primogenitoꝝ omnū;

GREGORIVS IN OMELIA Simile eſt regnū celoꝝ hoī regi q̄ fec̄ nuptiaſ.

Adam (cain. abel.) duoſ filioſ habuit	vnus (abel) electus	& vnus (cain) reprobat̄: XCIIII
Archa (Sem. cham. Iafet) treſ filioſ ſeruauit	Duo (Sem Iafet) electi ſt̄	& vnus (cham) reprobat̄;
Abrahā (Iſmahel Iſaac) duoſ filioſ habuit	vnus (Iſaac) electus	& vnus (Iſmahel) reprobat̄;
Iſaac (eſau Iacob) duoſ filioſ habuit	vnus (Iacob) electus	& vnus (eſau) reprobat̄;
Iacob XII filioſ habuit	vnus (Ioſeph) electus	& XI reprobati;
Xpiſtuſ XII aptſ. elegit	vndecim electi	& vnus (Iudas.) reprobat̄;

GREGORIVS IN OMELIA. Quiſ ex uobiſ hō q̄ habet centū oues.

Tanta ad celoſ aſcenſura creditur multitudo hominum. quanta illic remanſit multitudo angelorum; X. VERBA LEG

I. Non adorabiſ deoſ alienoſ ſ. alica. idola; II. Non adſumeſ nomē dnī dī tui in uanū; III. Memento ut diem ſabbati ſcificeſ; XCV IIII. honora patrē tuū & matrē; V. Non occideſ; VI. Non mechaberiſ; VII. Non furtū facieſ; VIII Non loquériſ contra pximū tuū falſū teſtimoniū; VIIII Non cōcupiſceſ rē pximi tui. X Non domū. n̄ agrum. non ſeruū. non ancillam. non bouem. non aſinum. Non uniuerſa que illius ſunt deſiderabiſ. ſed dilige pximum ſicut te ipſum;

N EX CŌCILIO LAODICIĘ CAP̄ LX. DE LIBRIS RECIP̄.
NON oportet ab idiotiſ pſalmoſ cōpoſitoſ et uulgareſ dici in ęccła. neq; libroſ qui ſunt extra canonē legere;
Quę autē oportet legi et in auctoritatē recipi hec ſt.
Lib Geneſis. Lib Exod. Lib Leuiticū. Lib Numeroꝝ. Lib Deuteronomiū. Lib Hieſu naue. Lib Judicū Lib Ruth. Libri regnoꝝ IIII^or Lib Paralipomenon. Libri duo ęzdrę. Lib pſalmoꝝ numero. CL. Lib Prouerbioꝝ ſalomonſ. Lib ęcclaſtes Lib cātica cāticoꝝ ſalomonſ; Lib heſter. Libri pphārū XVI. Lib Oſeę. Lib Amoſ. Lib Iohelis lib Abdię. lib Micheę. Lib Naum. lib Abbacuc. lib Sophonię. Lib Aggeę. lib Zacharię. lib Malachię. lib yſaię. lib Hieremię; Lib ezechiel. lib Danielis. Lib Ionę. LIBRI NOVI TESTAMENTI.
Euangliū Iohis. Euangliū Mathei. Euāgliū Marci. Euāgliū Lucę. Lib act aploꝝ. ępłę canonicę VII. ępła Iacobi una ępłę petri duę. ępłę Iohiſ treſ. ępła iudę una. ępła pauli ad romanoſ una. ępłę pauli ad corinthioſ duę. ępłę pauli ad galathaſ duę. ępła pauli ad ephesioſ una. ępłę pauli ad philippenſeſ duę. ępła pauli ad coloſenſeſ una. ępłę pauli ad theſalonicenſeſ duę ępłę ad timotheū duę. ępła ad titū una ępła ad Filemonē una ępła ad hebreoſ una.

PELAGIVS PAPA GALLIARVM EPISCOPIS DE PREFATIONIBVS:

XC HAſ nouem prefationeſ in ſacro catalogo tantum̄ recipiendaſ quaſ longo retro uetuſtaſ in romana ęccła hacten ſeruauit in
III uenim. id eſt primā in natale dnī. Secūdam. In apparitione dnī. Tertiā. de ieiunio in quadragesima Quartā In albiſ paſchalibus Quintā. de Aſcenſione dnī. Sextā de pentecoſten. Septimam de ſcā cruce. Octauam de ſcā trinitate. Nonā. De apoſtoliſ. haſ tenet et cuſtodit romana ęccła. haſ tenēdaſ ēē uobiſ mandamus;

IN QVANDO ET QVO TPR̄E VETERIS ET NOVI TESTAMENTI LIBRI LEGENDI SVNT IN ECCLESIA P ANNI CIRCVLV.

XC IN uigiliſ natł dnī ponunt primū de eſaia lectioneſ treſ.
IIII Prime tpr̄e. Conſolamini. Cōſurge cōſurge. Deinde ſermoneſ et omeliaſ. ad ipſū diem ptinenteſ. In natł ſcī Stephani. lectioneſ et omeliaſ. ad ipſū diem pertinenteſ In natł ſcī Iohiſ et ſcōꝝ innocentū ſimilit lectioneſ et omeł ptinēteſ.

In dnica prima post nat dni· legunt eptę pauli usq; ad ſeptuageſimā·
In epyphania· de eſaia lectioneſ treſ Omſ ſitienteſ· Surge illuminare·
Gaudenſ gaudebo· Deinde ſermoneſ & omelię ad diem ipſū ptinenteſ;
In purificatione ſcę marię lectioneſ & omelię· ad diem ipſū ptinenteS;
In ſeptuageſima· quinq; libri moyſi· uſq; ad xv^{mi} diem ante paſcha;
Quinta decima die ante paſcha· ponunt hieremiā uſq; in cena dni;
In cena dni· legunt lectioneſ treſ de lamentationib; hieremię Quomo
ſedet ſola ciuitaſ & cetera· & III de apto paulo· Conuenientib; uob ī unū
Poſtq cenauit· De ſpūalib; autē; & III de tractatu ſci auguſtini in
pſalmo lxIII ſcilicet· Exaudi dſ orationē meā cū deprecor & reliqua;
In paraſceuen· lectioneſ III de lamentationib; hieremię· & III de paulo
apto Feſtinem⁹ ingredi· Omſ naq; pontifex· De quo grandiſ nob ſermo·
& treſ de tractatu ſci auguſtini de pſalmo lxIII ſupra memorato;
In ſabbato paſche· lectioneſ III de lamentationib; hieremię· & III de paulo
apto· Xpſ aſſiſtenſ pōtifex· Ubi eni teſtamtū· Umbram eni habenS·
& III de tractatu ſci auguſtini de pſalmo lxIII ſup memorato·
In paſcha dnī & infra ebdomadā paſchalem· omeliaſ ad ipſoſ dieS
ptinenteſ; In octauiſ paſchę act apto & eplaſ canonicaſ & apocalipſin uſq; in aſcenſione dnī In aſcenſion lectioneſ & omel ad diem ptinet;
Ab aſcenſione uſq; in pētecoſten ſermoneſ ad ipſoſ dieſ pertinenteS·
In pentecoſten tota ebdomada· omeliaſ· ad ipſoſ dieſ pertinenteS
Ab octaua pentecoſten uſq; in I· dnica mſiſ auguſti· ponunt libroſ
regum IIII & paralipomenon· In dnica I mſiſ auguſti· ſalomonē
uſq; kt ſeptembriſ· In dnica I· mſiſ ſeptembriſ· ponunt· Iob· tobiā·
heſter & ezram uſq; kt octobriſ· In dnica I· mſiſ octobriſ· ponunt libru machabeoꝝ uſq; in kt nouembriſ· In dnica· I mſiſ
nouembriſ· ponunt ezechielem· danielem & alioſ pphaſ minoreſ
uſq; in kt decembriſ· In dnica I· mſiſ decembriſ ponunt eſaiam·
prophetam uſq; in uigilia natalis dnī;

Ab orbe condito uſq; ad [illegible] anni IIII XCII;
Et a [illegible] uſq; ad [illegible] XIIII;
Et a roma incepta uſq; ad [illegible] L II;
Suma annoꝝ ab orbe condito uſq; ad xpm [illegible] L VIII;

DE NOTICIA LIBROꝝ APOCRIPHOꝝ· APOCRIPHU̅ AUTEM RECONDITUM UEL OCCULTU̅ INTERPRETATUR;

Itinerarii nomine petri apl̄i sc̄i clem̄tis uiii libri noātı apocrifis
Actus nomine andreę apostoli· dicuntur apocriphi ;
Actus nomine thomę apostoli· dicuntur apocriphi ;
Actus nomine petri apostoli· dicuntur apocriphi ;
Actus nomine philippi apostoli· dicuntur apocriphi ;

Euangelia noē petri apl̄i· apoc;
Euangelia noē Barnabę ap̄ apoc
Euangelia noē thomę ap̄ apoc
Euangelia noē Bartho ap̄ apoc
Euangelia noē andreę ap̄ apoc
Euangelia a luciano falsata apoc
Euāglia quę falsauit ylicme apoc
Lib actus teclę pcitular⁹ apocrif
Lib nepotis p̄notat⁹ apocriph
Lib puerbioꝝ sc̄i sixti noē· ap̄
Reuelatio pauli apl̄i apocrifa
Reuelatio thomę apl̄i apocrifa;
Reuelatio Stephani p̄comī· ap̄
Lib de transitu scē MARIE apocrif
Lib de penitentia adę apocrif,
Lib deogyę gigantis apocrphus;
Lib de testamento iob apocrifus;
Lib de penitentia origenis apocr;
Lib de penitentia cypriani apocr;
Lib Jamnę et mambrę· apocrifus;
Lib de sorte apostolorū apocrifus;
Lib canonū apostoloꝝ apocrifus;
Lib philolog⁹ noē ambrosii apoc
historia eusebii et pāphili· apoc
Opuscula tertulliani affricani· ap̄;
Opuscula postumiani apocrifa
Opuscula moytani et pricillę apoc

Lib de infantia saluatoris· ap̄;
Lib de natiuitate saluat· ap̄;
Lib pastoꝝ et obstetricū· ap̄;
Lib leucii filii diaboli· ap̄;
Lib fundamentū· apocriphus·
Lib thesaurus dic̄ apocrph
Lib certimetrū de xp̄o apocrip·
Opuscula fausti manchei· apocrifa;
Opuscla clementis alexandrini apocr;
Opuscula cassiani pb̄ri apocrifa;
Opuscula uictorini pictauēsis ap̄;
Opuscula fausti regiensis apocrifa;
Opuscula frumentii apocrifa ;
Epła ihū ad abgarū regē· apocr;
Epła abgari regis ad ihm̄· apocrifa
Passio quiricę et Julittę· apocrif;
Passio georgii mr̄ est apocrifa ;
Salomonis contradictio apocrifa;
Philacteria· demonū noib; apocr

NOĀ MAGOꝝ et HERETICORUM

Simon mag⁹· Nicolau⁹· Cerintus·
Marcion· Basilides· Ebyon
Paul⁹· Samosaten⁹· Fotin⁹· Bonosus
Montan⁹· Apollonaris· Valentinus·
Mancheus· Faustus· Sabellius;
Arrius· Macedoni⁹· Eunomius·
Nouat⁹· Sabbaciu⁹· Calixtus ;

Donat⁹ · Eustachiu⁹ · Mabinian⁹ · Pelan⁹ · Julian⁹ · Celestiu⁹ · Maximian⁹
Pricillian⁹ · Lampediu⁹ · Dioscor⁹ · Eutichiu⁹ · Petrus · & Alius Petrus ·
h i om̄s fuer̄ heretici & scismatici eoꝝq; discipuli · Quoꝝ nomina n̄ solū
reticem⁹ · ueꝝ etiā ab omī catholica romana ęccta eliminata · sub
anathematis indissolubili uinculo in ęt̄nū cōfitem̄ ēē dāpnanda ;·

Unus ē paradys⁹ · ubi primoꝝ hominū BEAT⁹ AVGVSTIN⁹ DIC̄ · C
uita extitit · Alt̄ ū celestis ubi beatoꝝ anime transferūt
& expectant receptionē corpoꝝ suoꝝ ; AVGVSTINVS ;

Duo inferna · alt̄ superior t̄ra · alt̄ inferior sub t̄ra ēē creditur ;· C
Anima ū que semel in infernū proiecta fuerit ibidē ppetuo manebit ;
Resurgent om̄s hoēs tā magni corpore ut in statura in q̄ futuri
erant si uixissent in mēsura ętatis xpi ad quā puenit in mūdo cū
resurrexit a mortuis annoꝝ scilicet XXX trium · AVGVSTIN⁹ ;
Humanitatē xpi cū iudicabit orbē · iusti & iniusti uisuri sī ·
diuinitatis ū ei⁹ dulcedinē n̄ uidebūt nisi soli iusti sic̄ dic̄ ap̄ls ;
Tollatur impius ne uideat glām dī · Itē AVGVSTIN⁹ DICIT · CII
Celesti n̄ soli eos cognoscent q̄s in hoc mūdo nouerant sed uelut
uisos recognoscent bonos q̄s nunq̄ uider̄ sine indice · AVGVST̄
Non impioꝝ · sed sc̄oꝝ tātū anime nor̄t q̄d agit̄ a uiuētib⁹ ī mūdo ; —
De monstris & de bimbris dic̄ augustin⁹ · Absit inq̄t ut bim- C
brē aut hoēm duplicē resurrecturos credam⁹ · ut cęcos ut III
debiles · sed cū integro numero mēbroꝝ corporis sine deformitate surgēt ;

Prophetia multis fit modis aut p oratio- DE PROPHETIA ;
nes hom̄ aut p sacrificiū · aut p natiuitates · aut p angelos · C
aut p uisiones · aut p somnia · aut p nubē & uocem de celo ; IIII
Per orationes ut fuit de archa noę · p sacrificiū · ut transit⁹
maris rubri · p natiuitatē q̄q; geminoꝝ esau & iacob · p angelos ·
sic̄ locuti sī abrahę & loth · & zacharię & marię · p uisiones ·
sic̄ Isaię · & Iezechieli & ceteris pphīs · p somnia · sic̄ Salomoni ·
& danieli · p nubē & uocē de celo sic̄ moysi · p aspiratio- ·ē diuinā ·
sic̄ de dauid in primo uolumine regū legit̄ · & direx̄ · sp̄s dni
in dauid in die illa & IIII elegit notarios scilicet Asaph · &
eman · & ethan · & Idithum · Q ct eni rex uectatus ...
hymnificabat · hoc alii LXXX IIII affirmabant & ...

uerū ēē nuntiabant . & notarii p̄dicti iiiior notabant . Octogin-
ta eni iiiior . psalmoꝝ canticū incipiebant . & alii iiiior milia iuue-
nū electoꝝ . psalmos cū organis . & cytharis . & nablis . & tympanis .
& tubis & lyris & sistris . & simphoniis & uoce ꝓpria in magna io-
cūditate ꝑsonabant . & popli numero septuaginta milia respon-
debant succlamātes laudē canticorū dnō . In medio autē eoꝝ
stabat dauid tenens ipse psalteriū ; Psalteriū quippe genꝰ est mu-
sicoꝝ de ligno formatū . cuiꝰ sonora cōcauitas obtusū uentrē habens
ubi cordarū fila religata disciplinabilit̄ plectro ꝑcussa . suauis-
simā reddunt cantilenā . Lyra autē ad similitudinē testudinis
cordas ht̄ intrinsec̄ . Tympanū u͛ in similitudinē cribri ligneū
pelle ut corio ex una parte extentū . Sistrū hoc ē cymbalū
Simphonia aut̄ lignū cauū est ex utraq; parte pelle cōtextū .
reddens sonū suauissimū . Moyses itaq; dicit reptorē musicę
artis fuisse tubal qui fuit de stirpe caim . HIERONIMꝰ DIC

CV Maiores nri . VII modis peccata nob dimitti posse dixerīt .
Primo . ꝑ baptismū . Scdo . ꝑ passionē martyrii . Tertio . ꝑ
elemosinā . Quarto ꝑ hoc qd dimittimꝰ peccata frīb; nris . Quīto
cū cōuerterit qs peccatorē ab errore uię suę . Sexto ꝑ habun-
dantiā karitatis . Septimo . ꝑ pęnitentiā . DE CYCLO PASCHALI

CVI Paschalē cyclū . ypolitꝰ epς tēporib alexādri imperatoris pm̄
cōscripsit . Deinde eusebiuꝰ cesariensis & theophilꝰ alexādrinꝰ
& prosp̄ ęquitanꝰ . & Victorinꝰ atq; cyrillus cōscripserunt :·

CVII QVIB; TĒPORIB; IIII IEIVNIA . IIII TĒPOꝜ CELEBRANTVR
Primū ieiuniū in prima ebdomada qdragesimę ; Scdm ieiuniū . in
ebdomada pentecosten ; Tertiū ieiuniū in ebdomada plena ante ęquinoc
qd est xiiiimo kl octobris ; Quartū : in ebdomada plena ante natale dni .

CVIII Vigilia paschę . Vigił Ascēsionis dni . Vig Pent ; VIGILIĘ XIII CELEBRANDĘ
Vig natiuit sci iohis babt . Vig apostoloꝝ Petri & Pauli . iii kl iulii .
Vig Iacobi apostoli viii kl aug . Vig s Laurentii . Vig assūptionis scę MARIĘ .
Vig apostoloꝝ Symonis & Iudę . Vig Omniū scoꝝ . Vig s Andreę ; Vig natalis dni .
In cuiꝰ nocte . s . uigilia . cōstituit thelesphorꝰ p̄ beati petri papa . vii . duas cantare
missas . & hora sacrificii : Glā in excelsis deo .

... NES VNOQVOQVE MENSE S...

Mense ianuario · uinū cotidie ieiun' bibe · nullateñ san
guinē minuas · Potio tibi sit gingiber & reopōticū ·
Mense febr' utēdū ē bene olentib' & acriorib' cibis · labore cor
pus exercendū · de pollice sanguine miñ Potio agmoñ & apiū ;
Mense martio rafanū māduca ñ balneū nec sanguinē nec solu
tionē usites · Potio sit ruta · luuesticū · puleiū dulcia comede :
Mense aprili sanguinē minue carnes recentes comede solutio-
nem accipe · Potio tibi sit bettonica & uiola & pipinella ;
Mense maio calidū bibe · balneū usita · uenā epatis incide
corpus exercere · Potio tibi sit absinthiū & feniculum ·
Mense iunio aquā ieiun' bibe · lactucas cū aceto comede uo
mitū sume Potio tibi sit sauina & flores saluię & apium ;
Mense iulio utēdū ē frigidis & bene olentib' cibis & a labore
& uenere abstinēdū · Potio sit sauina flores saluię & apii & [illegible] ;
Mense augusto non minuas sanguinem · & sicut in iulio dic
tum est facias · Potio tibi sit puleiū & saluia cum pipere ·
Mense septēbrio omīa q' uis accipe sanguinē minue parcius
labora · Potio tibi sit betonica cum pipere & ğnomastr[illegible]
Mense octobri · lac (caprinum) ieiun' bibe racemos & cibos acriores come-
de minime labora mustū bibe Potio sit sauina & piper & cariofi[illegible]
Mense nouēbri utēdū ē lenioribus cibis a uino & balneo absti-
nēdū · uenā epatis incide uētosas appone Potio ysop' & satureia & cin[illegible]
Mense decembrio utendū sed parcius bibendum · & absti-
nendum sicut in nouembri dictū est · & conualescens ;·

Antidotū philoniū qđ dicitur morti cōtrariū · Recipit hęc
Pip · cyminū · bacas lauri · pyretrū · sem̄ feniculi · sem̄ apii ·
petrosilinū · Ex his singulas uncias teres · quas cū melle cocto
cōfectas ad solē in phiala quinq; dieb; cōtinuis pones · sumesq;
ex eo ieiun' in modū nucis cū aqua calida p vi dies ; AD VOCĒ

Sumq Fenugreci seminis · oriente siccati · & aneti · & puleii [illegible]
ni · de unoq'q; ęqlit & paruū piperis & [illegible]
& betonicę de singulis manipulū unū · quib; cōtritis appone ace
tū & mel coctū & dispumatū & bene coquatur & reponat & ex
eo sero in lecto · coct a iii calida & ieiun iii frigida [illegible]

ORATIO DOMINICA: GRECE ET LATINE

Pater ymon o
entis uranis
Agyas thito to onoma su
elthéto i basilia su
Genuthito to thelima su
O sen urano ce eptisgys
Ton arton imon tō epusi
Ondos imin simeron
Ce afos imin ta ofi
Limata imon os ce imas
Afimen tis ofiletes
ymon
Cemi ysen egois imas
Ispiros mori
Allarisse imas apotuponiri

SYBOLVM APLOR

Pysteuo istheon
Patera pātocratora
Pytin uranuce gys
(Paulus dix) Ce ihm criston yhion
Auta tonmono genniton
(Iacob: dix) Kyrrion imon
Ton silistenta eoh
Pneumatos agiu genni
Thentas ec marias tis parteni
(Andreas dix) Pathonta epi pontio
Pilatu starothenta
Thanenta ce ta fente
(Philipp dix) Catelthonta is ta catora
Tan tiri imera anastan
Ta apoten necron
(Thomas dix) Aneltonta istas uranus
Cathe Zomenos

Cathmus Agenoris filius grecis litteras a phenice pri(m)us attulit

A B Γ Δ E Z I K Λ M N O Π P C T Φ

Palamides de troiano ueniens bello has tres addidit

Z Θ Ψ

Pater noster qui
es in celis
Sciꝼicetur nom(en) tuu(m)
Adueniat regnum tuu(m)
Fiat uoluntas tua
Sicut in celo et in terra
Panem nrm̄ cotidianum
Da nobis hodie
Et dimitte nobis debita
nostra sicut et nos
dimittimus
debitoribus nostris
Et ne nos inducas
in temptationem
Sed libera nos a malo. Amen.

GRECE ET LATINE

(petrus dix) Credo in deum
patrē omnipotentem.
Creatorem celi et terre.
(paulus dix) Et in hiesum xpistū filium
eius unicum dominum
(Iacob: dix) nostrum qui
conceptus est
de spiritu sancto
natus ex maria uirgine
(Andreas dix) Passus sub pontio
Pilato crucifixus
mortuus et sepultus
(Philipp dix) Descendit ad inferna
Tertia die
resurrexit a mortuis
(Thomas dix) Ascendit in
celum sedet

en dexia theu
Patros panto dinamu
(Bartholomeus dix) Ecithen erchomenon
crine zontas
ce ne cros
(Mattheus dix) Pysteu oisto pneumato
Agyon agian ecclesian
catholican
(Judas alfei dix) Agyon kinonian
(Symon zelotes dix) Afesisti amartion
(Judas dix) Sarcos anastasi
(Jacob dix) Zoin eonion Amyn

Nom̄a x· q̄b: hebrei dm̄ in uocant
Hel
Heloy
Heloe
Helion
Salvator
Eiere
Adonay
IA
Sother
Tetragrammaton

ad dexteram dei
patris omnipotentis
(Bartholomeus dix) Inde uenturus
iudicare uiuos
et mortuos
(Mattheus dix) Credo in ſpiritum ſanctum·
ſanctam aecclesiam
catholicam
(Judas alfei dix) Sanctorum communionē
(Symon zelotes dix) Remiſſionem peccatorum·
(Judas dix) Carnis reſurrectionem·
(Jacob dix) Vitam eternam AMEN:

Est monſ in armenia ſup̄ miniadē flumen nōe beriſ in q̄ tp̄re diluuii multoſ cōfugiſſe et ibi ēē ſaluatoſ· nicolauſ damaſcenuſ in libro xc vii· ſuo teſtatur; & martianuſ felix capella aſſerit dicenſ· Ibi flegra nē ciuitaſ· tē gygantū preliorū q: immanium temeritate famoſa· que ſola etiam diluuio mūdi aſſeritur non operta. Q̄d utiq: preſtitit montiū celſitudo· q̄ ibi ſunt rodopen et athoſ et armenich in q̄ archa requieuit; C XI

Abraham cū eēt centū annoꝝ genuit iſaac· Iſaac autē ſexageſimo etatiſ ſuę anno· genuit iacob et eſau· Eſau uero q̄ edom id eſt terrenuſ dicitur q̄ pp̄t gulā p̄mogenita ſua uendidit· ipſe eſt pat̄ idumęoꝝ· de cuiuſ generatione quarta· natuſ eſt iob ita; Eſau genuit Raguel· Raguel genuit Zared· Zared genuit iob· Is uixit annis ducentis quinquaginta nouem· Octogeſimo nono ab infirmitate liberatuſ eſt· poſt infirmitatē uero centū ſeptuaginta anniſ uixit· reſtituta in duplū omnī facultate· et cū tantiſ ſicut pdiderat filiſ iterum datuſ eſt;·

DE PYRATIS DANORUM FRESIAM ADEUNTES·

ANNO dnī dccc xlvi· Pyratę danoꝝ freſiā adeunteſ· prouintiaſ et ciuitaſ uaſtauer̄· et poplm in eiſ occider̄· Q̄d audientes fladrenſeſ uenetarūq: urbiū pōtificeſ et abbateſ cū ſcoꝝ ſuoꝝ reliquiiſ ad ſcm̄ uener̄ AUDOMARŪ· q̄a muro ualido et turrib; atriū eiuſ diuina prudentia munitū erat· Iſti ſt̄ ſci· q̄ pp̄t pſecutione illā cōuener̄ Scſ wādregiſiluſ et ſci wlfram⁹ anſbertuſ Bauo Waſnulfuſ Piat⁹ Bain⁹ Winoch⁹ et ſcā Auſtrubta; et xl anniſ ibi fuerunt; C XII

GENE ALOGIA PERA D

CONSAN GUINITATIS DESCIP TA

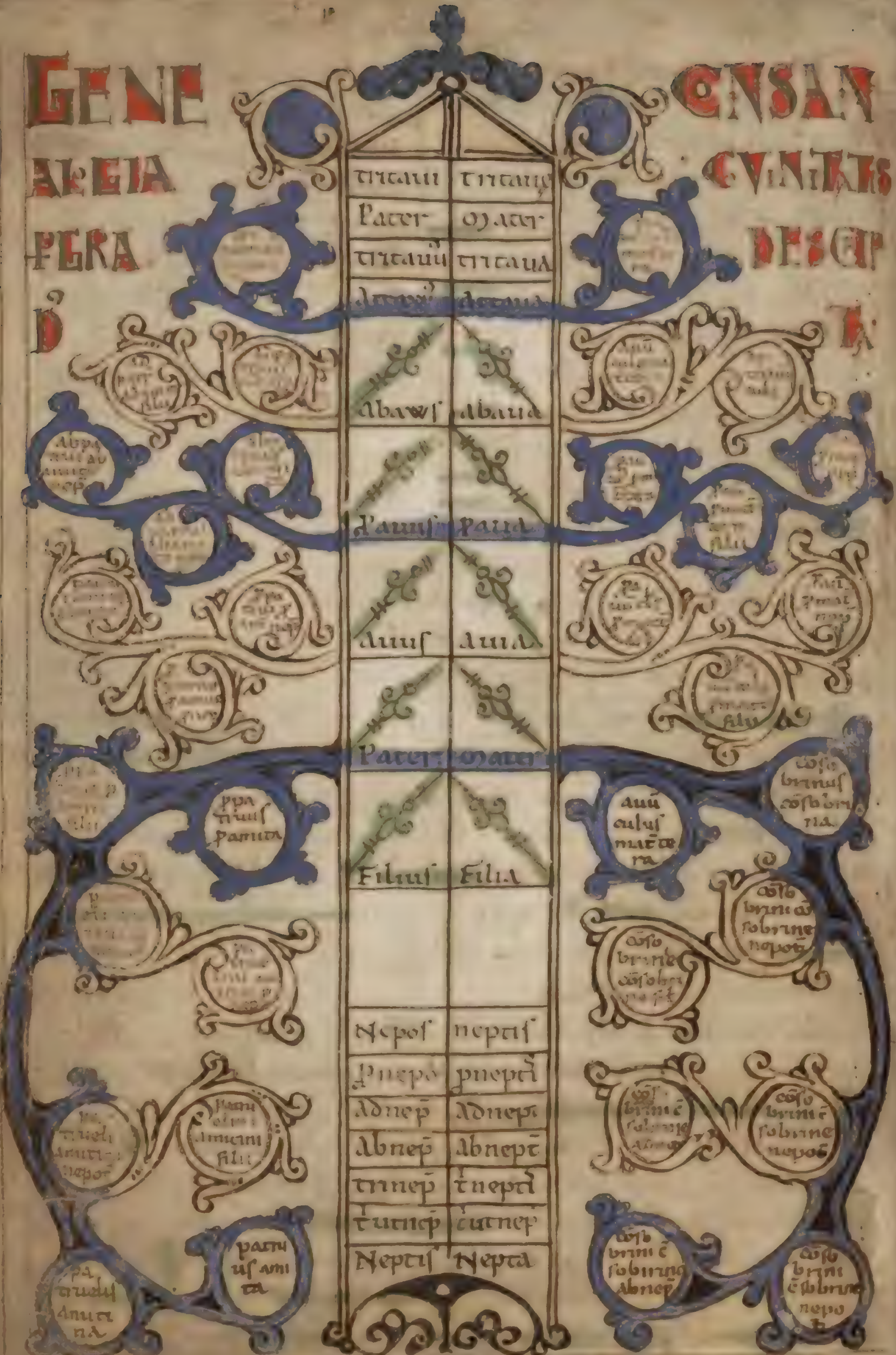

Neptis mea: uxor filii mei est.

A CONSANGUINITATUM GRADUS :

Auctor mei generis mihi pater :	Ego illi filius		aut	filia ·
Patris mei pater mihi avus :	Ego illi	nepos	aut	neptis
Patris mei avus mihi proavus :	Ego illi	pronepos	aut	proneptis
Patris mei proavus mihi abavus :	Ego illi	abnepos	aut	abneptis
Patris mei abavus mihi atavus :	Ego illi	adnepos	aut	adneptis
Patris mei atavus mihi tritavus :	Ego illi	trinepos	aut	trineptis
Patris mei frater mihi patruus :	Ego illi fratris	filius	aut	filia ·
Patrui mei pater mihi patruus magnus :	Ego illi filii fratris	filius	aut	filia ·
Patrui mei avus mihi propatruus :	Ego illi filii aut filiae fratris nepos		aut	neptis
Patrui mei proavus mihi adpatruus :	Ego illi pronepotis	filius	aut	filia ·
Patris mei soror mihi amita :	Ego illi fratris	filius	aut	filia ·
Amitae meae mater mihi amita magna :	Ego illi filiae fratris	filius	aut	filia ·
Amitae meae avia mihi proamita :	Ego illi filius aut nepotis fratris		aut	filia ·
Amitae meae proavia mihi abamita :	Ego illi nepos aut nepotis fratris		aut	neptis
Matris meae frater mihi avunculus :	Ego illi sororis	filius	aut	filia ·
Avunculi mei pater mihi avunculus magnus :	Ego illi filius aut filii sororis		aut	filia ·
Avunculi mei avus mihi proavunculus :	Ego illi filii sororis	nepos	aut	neptis
Avunculi mei proavus mihi abavunculus :	Ego illi pronepotis filius nepotis sororis		aut	filia ·
Matris meae soror mihi matertera :	Ego illi sororis	filius	aut	filia ·
Matris meae matris soror mihi matertera magna :	Ego illi sororis	nepos	aut	neptis
Aviae meae soror mihi promatertera :	Ego illi sororis	pronepos	aut	proneptis
Proaviae meae soror mihi abmatertera :	Ego illi nepotis filius vel pronepotis		aut	filia ·

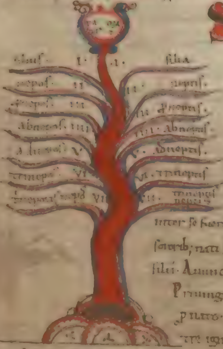

Stemmata dicuntur ramusculi quos advocati faciunt in genere cum gradus cognationum partiuntur · ut puta ille filius · ille pater · ille avus · ille agnatus · et ceteri ·

Pronepos dictus est quasi prope nepotem · Abnepos quia seiungitur a nepote · est enim inter illum et nepotem pronepos · Adnepos abnepotis filius · Trinepos adnepotis filius · quia post nepotem quartus in ordine est · Patruus est frater patris quasi pater alius · Fratrum filii patrueles dicti sunt · eo quod patres eorum germani fuerunt inter se fratres · Consobrini vocantur qui aut ex sorore et fratre · aut ex duabus sororibus nati sunt · Fratrueles autem matertere filii sunt · Sobrini consobrinorum filii · Avunculus est matris frater · Matertera est soror matris · quasi mater altera · Privignus est qui ex alio patre natus est · Agnatus est qui nascitur post testamentum patris dum deest filius · Nothus dictus est · qui ex patre nobili et matre ignobili gignitur · Spurius qui ex matre nobili et patre ignobili natus est ·

Qui habet duas concubinas ... pelex proprie est ...

godefrido duci de enham exqua ſuſcepit treſ filioſ ſcilicet goce
lonē ducē & godefridū & hecelonē. Arnulf' autē filius balduini
iuuenis. duxit ſuſannā filiā regiſ lōgobardorum. de qua genuit
balduinū barbatū. Balduin' autē barbat'. accepit otgiuam
filiā giſleberti comitiſ de lizelenborg. ex qua ſuſcepit balduinū
inſulanū. Balduin' u inſulan' duxit athelam filiā rodberti regiſ
francorum. de qua genuit balduinū montenſem & rodbertū & mathil
dem regina anglorum. Balduin' autē mōtenſiſ. duxit richildā uidu
am hermāni comitiſ. de q̄ genuit arnulſum & Balduinum.
H·oni patru' Rodbert' duxit filiā bernardi ducis ſaxonū gertrudē ſcilicet
uiduā florentii friſonū comitiſ. & cū ea ei' regnū obtinuit. hic
accepta apatre ſuo pecunia maxima. ſacramēto flandriā abdicauit
quā iure hereditario frī ſuo balduino mōtenſi eiuſq; ſucceſſoribuſ
cōceſſit. In uita enī frīſ. rodbert' ſiluit. ſed p' ei' obitū. traditorum
conſilio. arnulfū nepotē ſuū comitē flandriȩ apud caſſel inter
fecit & balduinū frēm arnulfi áregno expulit illudq; obtinuit.
Hic autē in regno eēt ſublimat'. morienteſ clericoſ exheredita bat
mittenſ exactoreſ q̄ p' eorum obitū heredeſ & familiaſ ab eorum domib;
expellebant. Quod importabile iugū & inauditū ſeruitutiſ genuſ
clerici n̄ ualenteſ ſuſtinere diutiu' Vrbanū papā adeunteſ. ei'
prouoluti pedib'. lacrimabilē de tyranno fecerē querimoniā. Cui p
ereptione clericorum hanc miſit eplam. Anno dnī M. XCI.

URBANUS epſ ſeruuſ ſeruorum dī dilecto filio Rodberto to
ciuſ flandriȩ ſtrennuo militi. ſalutē & aplicā benedic
tionē. Memento karisſime fili quantū omīpotenti dō debeaſ
q̄ te contᵃ uoluntatē parentū tuorum de paruo magnū. de paupere
diuitē. de humili glorioſū prīcipē fecit. & qđ maximū ē. int̄ ſcłi
prīcipeſ rarū. dote litterarū ſcientiȩ atq; religioni donauit. Et
igitur memor eſto q̄ te talē fecit. & omib; modiſ elabora ut tantiſ
beneficiiſ n̄ inueniariſ ingrat'. Honora q̄ eū in ęcclis ſuiſ. & ultē
riuſ ſub aliq occaſione eoſ qualeſcūq; ſint uexare minime p̄ſumas
nec eorum p̄dia in tuoſ uſuſ p' eorum exitū redigaſ. nec pecuniā ſeu
quicquid. de patrimonio ſuo eiſ dimittunt uiolenter auferaſ. ſed li
bera ſit eiſ facultaſ & dō ſeruiendi & reſ ſui patrimonii cuicūq;
uoluerint impendendi. Quod ſi p̄tendiſ hoc exantiquo uſu

[illegible] principis claues p̃cipimꝰ ut obſeruet. [illegible]

[illegible]

Rodbt̃ aut̃ [illegible]

[illegible]

Venerte aut̃ [illegible]

[illegible] Ranald' [illegible]

[illegible]

[illegible] Q'd factũ ẽ anno dñi oↄ.xc.ii [illegible]

[illegible] Rodbt̃ [illegible]

[illegible] philippi. Rodbt̃ [illegible]

[illegible] Balduin aut̃ [illegible]

[illegible] principes [illegible] Anglor̃ [illegible] Normannis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Baldi [illegible]

[illegible] Karoli [illegible] philippi [illegible]

[illegible]

ANNO DNI DCCXCI comites Fladrie regnare ceper̃

I [illegible]	VII Bald' [illegible]	XIII Rodb̃ [illegible]
II [illegible]	VIII [illegible]	XIIII Rodb̃ [illegible]
III A[illegible]	VIIII Bald' [illegible]	XV B[illegible]
IIII Bald' [illegible]	X Bald' [illegible]	XVI [illegible]
V Bald' [illegible]	XI B[illegible]	XVII Willelmus [illegible]
VI Arnul' [illegible]	XII Arnulf' [illegible]	XVIII Theodric' de [illegible]

[illegible] philippus [illegible] XVIIII [illegible]

[illegible] Balduin[illegible] [illegible]

[illegible] XXI [illegible]

ANNO dnicę incarnatiōis DCCCC XXII· ap cōfluentiā iussu
uenerabiliū pncipū karoli uidelic& & heinrici regū· egregati
st epi reuerentissimi cū hermāno agripinensi archiepō cū abba-
tib; aliisq; sacri ordinis quā plurimis. in synodali residentes
conuentu multa utilia ac sc̄ę dī ecclę pfutura salubrimo tractātes
cōsilio; Int cetera sūma cautela uitandū firmauer· ne ullꝰ xpianꝰ infra
sextā generationē nuptias celebrare psumat; Gregorius papa epis gallię·

Progeniem suā unusquisq; ad VII. obseruare decernimꝰ generationē
& qdiu se agnoscunt affinitate ppinquos· ad cōiugalē copulā accede negamꝰ
In VII gradib; omīa ppinqtatū· Ex concilio agripinēsi capitulo VI
nomina cōtinentur; ultra quos nec affinitas inuenitur· nec successio pꝰ amplius reqritur.

Cōsanguineos· extraneos. Ex DECRETIS FABIANI pp cap VIII
nullꝰ accuset· ut cōsanguinitatem in synodo cōputet· sed ppinqui
idest pat· mat· frat· soror· patruus· auunculꝰ· amita· matertera· & eorum
pcreatio; Si aut pgenies tota defecerit & defecerit· ab antiqorib; &
ueraciorib; qb; eadē ppinqtas nota sit· eps canonicę pqirat· & si inuen-
ta ppinqtas fuerit separent; Greg papa sacramentū de parentela·

De illa parentela quā dicunt esse int illū N· & istā cōiugē N· quicqd
inde scis· aut audisti á tuis uicinis· aut á tuis antiqoribꝰ ppinquis:
qd tu p nullū ingeniū· nec ppt amorē· nec ppt timorē· aut ppmiū aut
aut p cōsanguinitatē celabis epm tuū· aut eiꝰ missū cū hoc inquirere ius-
serit qdcūq; te ex hoc interrogauerit. si te ds adiuuet & iste scōꝝ reliqe:

Istud sacramentū· qd iste iurauit de illa parentela quę iuramentū testa-
int illū· N· & eiꝰ cōiugē· N· cōputat· qd tu illud obseruabis in-
quantū sapis aut audisti· si te ds adiuuet & iste scōꝝ reliqę;

Ab isto die in antea: qd tu Sacramentū de incestuoso diuortio;
p nullū ingeniū te sociabis huic tuę cōsanguinę· N· cū qua cōtra legē
& rectā xpianitatē tuā adulteriū & incestū ppetrasti· nec in cōiugio
nec ī adulterio illā t sociabis· nec cū illa ad unā mēsā manducabis & bibes.
aut sub uno tecto manebis nisi in eccla aut ī aliq publico loco ubi
nulla mala suspicio possit esse· ut ibi corā testib; idoneis p certa
necessitate parit colloquamini· nec aliā cōiugē accipies nisi forte post
pactā penitentiā t licentia data fuerit ab epō tuo aut eiꝰ misso;
si te ds adiuuet & iste scōꝝ reliquię; LEO PAPA & AUGUSTIN

Lex naturę nō phibet quēlibet ducere cognatā· lex aut institutionis
phibet· Iā statutū ē in eccla catholica ut parentes nō misceant̄ qa ma-
na int eos pcedat caritas ex ipsa natura· illi uō qui parentes nō sunt
coniunguntur: ut caritas augmentetur;

ANNO GENEALOGIA COMITŪ FLĀDRIE

ANNO ab incarnatione dn̄i septingentesimo
nonagesimo sexto · karolo magno regnāte in francia ·
Lidricus harlebecensis comes · uidens flādriā
uacuā & incultā ac nemorosā · occupauit eā ; hic genuit
Ingelrānū comitē ; Ingelrānꝰ autē genuit audacrum ;
Audacer uero genuit balduinū ferreū ; Balduinꝰ autē ferreū ·
genuit balduinū caluū ex iudith · uidua adelbaldi re
gis anglorum · filia uidelicet karoli calui regis francorum ; hic p̄ꝰ
eā duxerat · & āno eodē quo eā accepit · obiit ; Quo defuncto ·
iudith possessionib; uenditis quas in anglorum regno obtinuerat ·
ad patrē rediit · & siluanectis sub tuitione patria seruabat ·
Balduino uero lenocinante · & luduico frē eiꝰ cōsentiente ·
mutato habitu · ipsū furto secuta est ; Quod ut rex cōperit ·
epōs & principes francorum cōsulens · iuxta edictū beati grego
rii · de pmi sentētiā ab epīs peciit ; At illi iuxta illud · si
quis uiduā in uxorē furatꝰ fuerit anathema sit · baldui
nū & iudith excōmunicauerē ; Quo audito balduinus ·
romā pfectꝰ est ad nicolaū papā · huiꝰ rei petens indulgen
tiā ; Nicolauꝰ autē misericordia motꝰ · misit legatos suos radu
aldū scilicet portuensē epm̄ & Iohēm ficodēsem epm̄ ·
suessionis ad karolū ; Quos aliqdiu secū retinuit · & cōcessit
balduino indulgentiā p cuiꝰ obtentu uenerant · cū eptis
ad aptcā sedē redire muneratos absoluit ; Postea rex · k ·
ad autisiodorū ciuitatē usq; pueniens · ibidē filiā suā
iudith sic dōnꝰ papa eū petierat · francorum cōsilio baldu
ino quē secuta fuerat · legalit cōiugio sociari pmisit ·
Balduinꝰ autē caluus ducta filia edgeri regis anglorum no
elferudē · genuit arnulfū magnū restauratorem blandi
niensis cenobii ; Arnulfꝰ uero magnꝰ gen̄ balduinū iuuenē de athe
la filia herberti uirmādorum comitis : Balduinꝰ autē iuuenis duxit
Mathildē filiā hermani ducis saxonū de qua gen̄ arnulfū
Post cuiꝰ ortū · balduinꝰ iste morbo uariole obiit & apud
sēm bertinū sepultꝰ est ; Mathildis uero uidua relicta · nupsit

godefrido duci de enham ex qua suscepit tres filios scilicet go-
delonē ducē & godefridū & hecelonē. Arnulfus autē filius balduini
iuuenis duxit susannā filiā regis lōgobardorum · de qua genuit
balduinū barbatū · Balduinus autē barbatus · accepit otgiuam
filiā gisleberti comitis de lizelenborg · ex qua suscepit balduinū
insulanū · Balduinus uero insulanus duxit athelam filiā rodberti regis
francorum · de qua genuit balduinū montensem & rodbertū & mathil-
dem reginā anglorum (uxorē willelmi nothi) · Balduinus autē mōtensis · duxit richildā uidu-
am hermanni comitis · de qua genuit arnulfum & Balduinum ·
Horū patruus Rodbertus duxit filiā bernardi ducis saxonū gertrudē scilicet
uiduā florentii fresonū comitis · & cū ea eius regnū obtinuit · hic
accepta a patre suo pecunia maxima · sacramento flandriā abdicauit
quā iure hereditario fratri suo balduino mōtensi eiusque successoribus
concessit · In uita enim fratris · rodbertus siluit · sed post eius obitū · traditorum
consilio · arnulfū nepotē suū comitē flandrię aput casel inter-
fecit & balduinū fratrem arnulfi a regno expulit illudque obtinuit
[illegible] autē in regno esset sublimatus · morientes clericos exhereditabat
mittens exactores qui post eorum obitū heredes & familias ab eorum domibus
expellebant. Quod importabile iugū & inauditū seruitutis genus
clerici nō ualentes sustinere diutius Vrbanū papā adeuntes · et
prouoluti pedibus lacrimabilē de tyranno fecere querimoniā Cui pro
ereptione clericorum hanc misit epistolam · Anno domini M · XCI ·

URBANUS episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Rodberto to-
cius flandrię strennuo militi · salutē & apostolicā benedic-
tionē · Memento karissime fili quantū omnipotenti deo debeas
qui te contra uoluntatē parentū tuorum de paruo magnū · de paupere
diuitē · de humili gloriosū principē fecit · & quod maximū est · inter seculi
principes rarū · dote litterarum scientię atque religioni donauit · Et
igitur memor esto quia te talē fecit · & omnibus modis elabora ut tantis
beneficiis nō inueniaris ingratus. Honora ergo eū in electis suis & ultra
[illegible] sub aliqua occasione eos qualescumque sint uexare minime presumas
nec eorum predia in tuos usus post eorum exitū redigas · nec pecuniā seu
[illegible] de patrimonio suo eis dimittunt uiolenter auferas · sed li-
[illegible] sit eis seculares & deo seruiendi & res sui patrimonii cuicumque
[illegible] impendendi · Quod si pretendis hec ex antiquo usu

GENEALOGIA REGU FRACOR COMITUQ FLANDRIE;

F[illegible] flādrensiūq: pncipū nobiliū pmū dux troian exstitit exordii;
p[illegible] egress de [illegible] Veni ipso [illegible] simul i pānonia
[illegible] pepto filii macomer [illegible] i [illegible] germanor finib;
[illegible] possit [illegible] nōe Quē i regē gent francor [illegible] sibi
Genit a [illegible] clodio regnauit annis xx i castello [illegible]
[illegible] rex francor de istiu genere; Childericū genuit [illegible]
[illegible] itaq: clodoueū inclitū; Clodoueū xcenī edidit Lotharium;
[illegible] lotharii chilpicū maxmū; Chilpic qq: rex genuit lotharium secdm;
[illegible] lotharius dagobtū edidit. Dagobt itaq clodoueū secdm genuit;
[illegible] rex clodouei filius childebtū ptulit qui fuit rex inclit;
Childebt xceni dagobtū secdm genuit qui regnans [illegible] sine ple obiit;
A[illegible] de [illegible] filia lotharii filiū [illegible] sceptrū regni [illegible]
[illegible] arnulfū [illegible] genuit [illegible] pmūq; an
[illegible] marcell a pipino nobili geni paruū pipinū secdm patrē magni k[illegible]
[illegible] cessit A karlo magno ludoic nobilis rex francor & Augs rom [illegible]
Ludoic [illegible] calmi regē karolū genuit qui romanor rexit impiū;
[illegible] a karolo caluo iudith filia e secuta balduinū ferreū i flādria.
[illegible] caluū baldūnū ·II· balduino pepit de caluo magn arnulf balduinū ·III· gen
[illegible] de mathilda arnulfū pedidit & arnulf balduinū ·IIII· [illegible] blandi
[illegible] balduinū ·V· sepultū i insula. Balduin insulan [illegible] de athela filia rotbti r
[illegible] q [illegible] fuit genit. pcessit [illegible] miles inuictissimus;
[illegible] expugnatorē hostiū. Balduinū ·VII· genuit clementie filium.
[illegible] hostes [illegible] domuit. paruo regnans tpre ·VIII annis· sine ple obiit.
[illegible] successit karol nepos hui comitis qui chnuto de athela genuit rex nob
[illegible] a chnutone pepto athela cū puero rediit i flādria [illegible] danos linquens [illegible]
[illegible] de regali karol [illegible] heres regni fact e atq: comes flandrie [illegible]

EPLA IOHIS TUSCULANI EPI DE CAPTIONE PASCHALIS PAPE RICHARDO ALBANO EPO ...

Iohes di grā tusculan' eps · agens uices dōni paschalis pape
uincti ihu xpi · uenerabili frī Richardo albano epō in dno
salutē. Qm sic ait apts unū corp' sum' in xpo · & si patitur
unū mbrū cetera mbra cōpatiunt̄ · quę de capite nrō & de
tota fere ęccla gesta sr̄ fraternitati tuę significam'. Cū
henric' theutonicoꝝ rex futurū peruenisse · legatos quosdā
romā direxit · q iure iurando firmauert̄ dōni pape paschalis
legatos secure ducere ac reducere & regē ipsū sacramēto fir-
mare omēm ęcclarū inuestiturā penit' abdicare · obsides
etiā dare ne ad hoc flagitiū iterū rediret & res ęcclasticas
& regalia ac beati petri patrimonia libera & quieta
omnino dimittere · obsides etiā dare p securitate cū ad co-
ronandū eū ad beati petri basilicā ueniret. Porro ex parte
ęcclę aliis uiris firmatū ē si ista quę pmissa sr̄ iā dict' rex
obseruaret · qđ dns nr̄ eū benigne susciperet & ei diadema regni
imponeret · & coronat' si uellet urbē intraret. Pro transitu etiā
pontis obsides accepit p q̄d; sacramētū exhibuit · qđ in ipso die
...ico si potē transiret · eos in liberā nrām restitueret potestatē
...hinc omib; sacramētis et utriq; parte pactis & obsides datis.
...ad coronandū eū ad ęcclam beati petri papa exiret · post
...stitis sacramētis & dimissis obsidib'. eū in ipsa ęccla cū epis & car-
dinalib' & multis romanis uiolent̄ cepit & in captione artissima
...tinet · Romani ū p' alterū diem collecti in hostes ęcclę impetū
...entes · de porticu fugere cōpulert̄ interfectis multis de suis &
...atis equis · tetoriis pecuniis & infinita suppellectili · Post hęc
...s unanimes · eoꝝ eū iurauert̄ uno animo · una uoluntate pugna...
Tu ḡ prudent' uigila & quanto amplius necessariū cōspicis
...to magis elabora · & matrē ęcclarū omiū adiuuare ne sinas
...tiones p liberatione dni nri immo p ipsa ęccla ubicūq; potu...
...s fieri facias. VALE. hoc aut̄ factū ē. anno dni M.C.XI.
...dictione IIII · pridie id' febr̄ in basilica sci petri aptoꝝ princi...
...s · die dominica ante caput ieiunii;.

hoc modo reconciliatio inter paschalem papam et hen-
ricum imperatorem facta est; Iuramentum imperatoris.

Ego henricus liberos dimittam quarta uel quinta feria
proxima · dominum papam paschalem · et episcopos et cardinales et
omnes captiuos et obsides · qui pro eo uel cum eo capti sunt · et libe-
ros perduci faciam intra portam transtyberine ciuitatis · nec ulterius
capiam aut capi permittam eos qui in fidelitate domini pape P. perma-
nent · et populo romano et transtyberine et insule ciuitatis · pa-
cem et securitatem seruabo tam per me quam per meos et in personis et in rebus
qui pacem mihi seruauerint · Patrimonia et possessiones romane eccle-
sie que abstuli restituam et cetera que habere debet more ante-
cessorum meorum recuperare et tenere adiuuabo bona fide · et domino
pape P. obediam saluo honore regni et imperii · sicut catholici
imperatores · catholicis pontificibus romanis. Hec omnia obseruabo
bona fide sine fraude et malo ingenio · Isti sunt iuratores ex parte
imperatoris henrici · Fredericus coloniensis archiepiscopus · Gebehardus
tridentinus episcopus · Bruno spirensis episcopus · Burchardus monasteriensis
episcopus · Albertus cancellarius · Comes hermannus · Comes berengarius ·
Fredericus comes palatinus · Item Fredericus comes · Bonifacius marchio ·
Albertus comes de blandraco · Godefridus comes · Warnerius marchio ·

Concessio pape de inuestituris episcoporum ·

Dominus papa paschalis concedit domino imperatori henrico et reg-
no eius priuilegio suo sub anathemate et confirmabit et corro-
borabit · episcopo uel abbate libere electo sine symonia assensu
imperatoris · quod dominus imperator eum anulo et uirga inuestiat · episcopus
autem uel abbas ab imperatore inuestitus libere accipiat consecra-
tionem ab episcopo ad quem pertinuerit · Si quis uero a clero et populo
eligatur · nisi ab imperatore inuestiatur · a nemine consecretur · et ar-
chiepiscopi · et episcopi libertatem habeant consecrandi ab imperatore
inuestitos · Super his etiam dominus papa P. non inquietabit [illegible]
nec eius regnum et imperium · Sacramentum ex parte pape ·

Dominus papa paschalis non inquietabit d[illegible]
nec eius regnum de inuestitura episcopatuum [illegible]
iniuria sibi illata et suis in persona [illegible]
reddet sibi uel alicui personę [illegible]

impatoris. h. nuq anathema ponet. nec remanebit in dno papa
quin corona ei sic in ordine cotinet & regnu & imperiu officii
sui. auxilio adiuuabit p posse suo. Et hec adimplebit dns papa
sine fraude & malo ingenio. Hec st nomina illor epor & cardi
naliu q pcepto dni pape paschalis. priuilegiu & amiticia sacramto
cofirmauert dno imperatori henrico Petrus portuensis episcop;
Centiu sabinensis eps Rodbt cardinalis sci eusebii. Bonifacius
cardinal sci martini. Anastasiu card sci clemtis. Greg card aplor
petri & pauli. Greg card sci chrisogoni Iohs card sce potetiane.
Risus card sci Laurentii. Rainer card scor marcellini & petri.
Vitalis card sce balbine Dyuzo card sci martini Tedbald card
iohis & pauli. Iohs diacon sce marie in scola greca Leo diacon
sci uitalis martyris. Abbo diacon scor Sergii & Bachi;

PRIVILEGIV PASCHALIS PAPE QD FECIT IMPERATORI HENRI
CO DE INVESTITVRIS EPISCOPATVV & ABBATIARVM.

PASCHALIS eps seruu seruor di. kmo filio henrico the
uthonicor regi. & p di omnipotetia gram romanor impera
tori & augusto. salute & aplica benedictione. Regnu uri
sce eccle singlarit coadhere disposiito diuina costituit. & pde
cessores uri. pbitatis & prudetie amplioris gra romane urbis co
rona & impiu cosecuti st. Ad cui uidelicet corone & imperii
dignitate. tua qq: psona fili kme. h. pnri sacerdocii ministe
riu maiestas diuina puexit. Illa g dignitatis progatiua qua
pdecessores nri. uris pdecessorib; catholicis impatorib cocesser
nos qq: dilectioni tue cocedim & pntis priuilegii pagina con
firmam. ut regni tui epis & abbatib; libere pt uiolentia &
symonia electis. inuestituram uirge & anuli cofera. Post inue
stitucione u canonice cosecratione accipiat ab epo ad que pt
tinuerit. Si qs aut a clero & a poplo pt tuu assensu elect fue
rit. nisi ate inuestiat. a nemine cosecret. Sane epi & archiepi
libertate habeant ate inuestitutos epos & abbates canonice con
secrandi. Predecessores eni uri eccias regni sui tantis regaliu
suor beneficiis ampliaret. ut regnu ipsu epor maxime & abba
tu psidiis oporteat comuniri. & populares dissensiones que in
electionib; sepe cotingunt regali oporteat maiestate copesc

Quam ob rem prudentię et potestati tuę cura debet sollicitius imminere
ut et romanę ecclesię magnitudo et ceterarum salus prestante domino benefi-
ciis et seruitiis conseruetur. Si qua uero ecclesiastica uel secularis potentia
aut persona hanc nostrę concessionis paginam contra eam temerario ausu ue-
nire temptauerit. anathematis uinculo innodetur. honorisque ac dig-
nitatis suę periculum patiatur. Obseruantes autem misericordia diuina custo-
diat et personam ac potestatem tuam ad honorem suum et gloriam feliciter impe-
rare concedat. Hęc sunt uerba quę dixit dominus apostolicus domno imperatori H.
in comunione corporis et sanguinis Christi. die coronationis suę.
Domine imperator Henrice. corpus domini natum ex Maria uirgine. passum in
cruce pro nobis sicut sancta catholica tenet ecclesia. damus tibi in confirmatio
nem uerę pacis et concordię inter me et te. Amen; Anno uerbi incar-
nati M C XI. hoc confirmatum est in basilica beati petri. XVI kl
martii regnante in cęlis domino nostro Iesu Christo cum patre et spiritu sancto. Amen.

EPISTOLA PASCHALIS PAPĘ DAMPNANS PRIVILEGIVM QVOD HENRICVS PRIVS
AB EO EXTORSERAT. GVIDONI ARCHIEPISCOPO VIENNENSI MISSA;

Paschalis episcopus seruus seruorum dei uenerabili fratri Guidoni ui-
ennensi archiepiscopo et apostolicę sedis legato. salutem et apostolicam
benedictionem. Si constantiam tuam seua illa barbaries minis.
blanditiis. aut aliis modis temptat inflecti. prudentia tua im-
mobilis perseueret. Si enim in uiridi ligno sic factum est. quid fiet in
aliis? Si in capite sic perpetratum est. quid fiet in membris? Igitur
frater karissime. in tuo bono incepto constanter et uiriliter deo prestante
permaneas. Minę. blandimenta. uel alii suasionis aut dissuasionis
modi prudentiam tuam non moueant. sed ita domino auxiliante perdura.
ut aliis tua constantia salutaris perseuerantię sit exemplum. Quę cog
noscere postulasti. hęc sunt. Scripta quę in tentoriis in quibus cum
multitudine clericorum et ciuium urbis et totius prouincię custodie-
bamur pro libertate ecclesię et pro absolutione captiuorum omnium et pro excidio
quod ecclesię. urbi. et uniuersę prouincię super incubante undique gla-
dio imminere uidebatur de electione seu de inuestituris perso-
narum facta sunt. uidelicet ut electione libere facta sine ui
et symonia consensu regis. facultatem habeat rex inuestiendi
per uirgam et anulum. et electus a clero et populo non consecretur. nisi
a rege inuestiatur. ego canonica censura cassa omnino et irrita

iudico · & sub dapnatione ꝑpetua ꝑmanere decerno · ut nullius umq͂ auctoritatis sint · & nullius bone memorię. Ea ū quę sacri aplorum canones & antiochenū atq; uniu̇salia cōcilia · & p̄decessores nr̄i & ꝑpetuę felicis memorię dom̄ gregorius & urban de his ꝓhibuerē · dapnauerē · statuerē · & firmauerē · ego ꝓhibeo dapno · cōstituo · & cōfirmo · & me illorum sanctionis ꝓfiteor seruaturū

EXCOMMUNICATIO CONCILII VIENNE CELEBRATO A WIDONE ARCHIEPISCOPO DE HENRICO IMPERATORE FACTA ;

INuestiturā episcopatuū & abbatiarū & omniū ecclesiasticarū de manu laica · scę romanę eccłę auctoritate sequentes · heresim eē iudicamus · Scriptū illut seu priuilegiū qd a dn̄o papa paschali uiolenter henricus rex de inuestituris · de anathemate in ꝑsona sua ñ sponte extorsit · in uirtute sci sps dapnamus atq; irritū eē & nullius beate memorię fieri iudicamus. Henricum theutonicū regē q̄ simulata pace romā ueniens post data sacramenta dn̄o papę paschali · uitę membrorum · male captionis refutationis inuestiturā · eundē dnm papā in sede aptica ante corpus beati petri post osculationē pedis · oris · & faciei · ꝓditione & ꝑiurio · sacrilegꝰ uelut alter iudas cū cardinalib; epis · archiepis & multis romanis nobilib; tradidit & cepit · & raptū in castra · insignib; apostolicis exuit · & indignę atq; inhonestę irrisū tractauit · & ab eo suprādictū nefandissimū & detestabile scriptū uiolenter extorsit · excōmunicamus · anathematizamus · & a gremio scę matris eccłę sequestramus · donec his omnib; abrenuntians · plenā satisfactionē · eidem scę eccłę exhibeat ;.

RESCRIPTUM WIDONIS ARCHIEPISCOPI AD DOMNUM PAPAM · P · DE CONFIRMANDO CONCILIO QD VIENNE CELEBRAVIT

DN̄o sc̄o & dulcissimo patri paschali · Guido uiennensis archieps · & aplicę sedis legatus & ceteri omnes epi · & abbates · q̄ uiennensi affuimus cōcilio · debitā subiectionē · & obedientiā · Scę pietatis uestrę mādata sequentes · apud uiennā cōuenimus · ibiq; cooperante gratia spi sci de inuestituris · de captione uestra & uestrorum · de ꝑiuriis regis · de pessimo illo pacto & priuilegio qd a uestra maiestate uiolenter extorsit · tractare diligenter curauimus · Affuerunt legati regis litteras bullatas q̄ de parte uestra ad eū missas audacter ꝑtendentes · in qb; bon

erga eū uester affect⁹ pacis & cōcordię & pfectę amicicię sig-
nificabat. Quas nimirū p̄ cōciliū qd in pterita ultima q̄dragesi-
ma romę celebrastis. se recepisse & sibi missas idem rex testabatur.
Cumq; sup his multa nobis incuteret⁹ ammiratio. memores tamē litte-
rarū illarū quas humilitati nr̄ę. illarū etiā quas dno G. ingolis-
nensi epō & ur̄ę sedis legato de bona iusticię pseuerantia miseratis.
toci⁹ scę eccłę & nr̄ę fidi ruinā certissimā euitare cupientes.
ad dī honorē & uestrū animati. canonicā uiā aggressi sum⁹. Igitur
dictante spū sancto. inuestiturā omēm rei ecclasticę de manu laica
heresim eē iudicauim⁹. Scriptū illut qd rex aūra simplicitate
extorsit. dāpnauim⁹. In ipsū etiā regē nominatim & solempnit̄
& unanimit̄ sentēciā anathematis iniecim⁹. Et nunc dnē pat̄.
urām sic digni. ē maiestatē supplicit̄ exoram⁹. ut qd p scē catho
licę fidi robore. p dī & urō honore fecim⁹. auctoritate aplica so
lempnit̄ cōfirmetis. Cui⁹ cōfirmationis argumtū p aptas nobis
litteras significare dignemini. quas etiā ut gaudiū nrm̄ sit plenū.
alt̄ alteri destinare possim⁹. Et qm principū tr̄ę pars ma[illegible]
uniūsa fere popłi multitudo in hac re nobiscū sentit. in[illegible]
nē peccatorū suorū omib⁹ iniungatis. ut si necesse fuerit. [illegible]
nobis & patrię unanimit̄ ferunt. Illut aut̄ cū debita [illegible]
tia. ur̄ę suggerim⁹ pietati qa si nobiscū in his steterit[illegible]
sic rogam⁹ cōfirmaueritis. si deinceps ab ipsiu⁹ crudel[illegible]
rarum & nūtiorū ei⁹ litteris. locutione. muneribus abs[illegible]
unanimit̄ nos sic decet habebitis filios & fideles. Si a[illegible] qd [illegible]
nime credim⁹ aliā uiā aggredi ceperitis. & nr̄ę paruitatis assertio
nes p̄dictas roborare nolueritis. ppitiu⁹ sit nobis ds qa nos
urā subiectione & obedientia repelletis. VALETE.
Anno ab incarnatione dnī. M. C. XII. Indictione quin-
ta. xvii kł octobris. cōciliū hoc uiennę celebratum est.
Item anno dnī M C XIII. viii. id decēbris. cono pnestrin eps apłicę se
dis legat⁹. p̄dictū regē H. ap bduacū anathematizauit i cōcilio suo.
& in xl pxima let ibidm v k apł. remis celebrato cōcilio eidē dapn[illegible]
Item cono fr ii pol [illegible]
Catalaunis cono āiro habito [illegible] regē dāpnauit [illegible]

ACPIANMETDIII DE ANTIXPO;

ANTIXPS in omib; xpo cōtrariu' ex poplo iudeox naſcet de tribu dan · pphia teſtante · Fiat dan ut coluber in uia · cēraſtiſ in ſemita · Cēraſtiſ ſerpenſ habenſ cornua ſimilia arietū pſemitaſ fallit animalia totū corp' arenis tegenſ · nec ulli ſui pbēe inditiū niſi ex ea parte q̄ capit animalia · & pimit ea · Sic enī ſerpenſ ſedebit in uia · & erit in ſemita ut eoſ qui p ſemitaſ iuſticie gradient ferat · & ueneno ſue malitie occidat · Naſcet aut̄ ex patriſ & matriſ copulatione · n̄ ut q̄dā dicunt de ſola uirgine · Sed tam̄ tot' in peccato cōcipiet · in peccato generabit · & in peccato naſcet · In ipſo ū cōceptioiſ ſue initio · diabol' ſimul in uentrē matriſ ſue introibit · & ex uirtute diaboli cōfouebit & uirt' diaboli ſemp erit cū illo · Sic in matrē dnī nrī ihu xpī ſpS ſcS uenit & eā ſua uirtute obumbrauit · & diuinitate repleuit ut de ſpū ſcō cōciperet · & qd naſceretur [illegible] ū eēt & ſcī · Ita q̄q; diabolus in matrē antixpi deſcendet [illegible] eā replebit · tot̄ circu[illegible]abit · totā interiu' exteriuq; poſſi[illegible] ut diabolo cooperante p hominē cōcipiat · & qd natū fue[illegible] [illegible] ſit iniquū totū malū · totuq; pditū · Vnde & ille homo [illegible] ditioniſ appellat · q̄a in q̄tū poterit gen' humanū pdet & [illegible] nouiſſimo pdet · In babylonia enī naſcet · & in ciuitate bethſaida & corozaim nutriet · Quib; ciuitatib' dnſ in euāgelio improperat dicenſ · Ve t̄ bethſaida · ue t̄ corozaim · habebit aute antixpſ magoſ · maleficoſ · diuinoſ · incātatoreſ · q̄ eū diabolo inſpirante nutrienſ & docebt in omi iniq̄tate & falſitate & nefaria arte & maligni ſpS erunt ducſ ei' & ſocii & ſemp comiteſ indiuiſi · Deinde ueniens hieriſolimā · omſ xpianoſ quoſ [illegible] nūſ ut pmiiſ ad ſe cōuertere n̄ potuit p uaria torm̄ta cruciatu [illegible] dabit · & ſuā ſedē in tēplo dī parabit · Tēplū ſalomonis [illegible] [illegible] priſtinū reſtaurabit · & circūcidet ſe · & filiū dī omipotē [illegible] e pdicabit · Regeſ & pricipeſ pmū ad ſe conuertet deinde [illegible] alioſ poploſ · Loca ū p q̄ dnſ ihſ ambulauit · ibit · & [illegible] deſtruet q̄ illuſtrauit · Deinde p uniuſū orbē n̄tioſ mit[illegible] [illegible] · Predicatio aute ei' & poteſtaſ amarauſ[illegible]

ad mare et ab oriente usq; ad occidentē et ab aquilone usq; ad
ſeptentrionē procedet. Faciet quoq; ſigna multa et prodigia magna et porten
ta inaudita. Faciet ignē mirabilit̄ de celo deſcendere in terrā. et
arbores ſubito florere. mare turbari. et mox tranquillari. naturas
in diuerſis figuris mutari. aquarū curſus et ordinē conuerti. aera uentis et
motionib; agitari. et cetera mirabilia et ſtupenda. Mortuos etiā
in conſpectu hominū ſuſcitabit. ita ut in errorē inducat ſi fieri
poteſt etiā electi. Quando aut̄ tanta et talia ſigna uiderint du-
bitabunt utrū ſit meſſias quē prophete in fine mūdi predixere uenturū.
Excitabit quoq; perſecutionē ſub omī celo ſup̄ xpianos et omēs electos.
Eriget itaq; ſe contra fideles trib; modis. ſcilicet terrore. munerib;.
et miraculis. Pecunia corrumpet fere uniuerſū mūdū et quos muneribus
corrumpere n̄ poterit terrore ſuperabit. et quos terrore n̄ poterit. ſignis
et miraculis ſeducere temptabit. Quos aut̄ nec ſignis neq; promiſſi-
onib; conuertere poterit. in conſpectu omniū miſerabili morte cru
deliter necabit. Tunc erit talis tribulatio qualis n̄ fuit ſup̄ terrā ex tempore
illo quo gentes eſſe ceperunt uſq; ad tempus illud. Tunc qui in agro ſunt fugient ad
montes. et qui ſup̄ tectū n̄ deſcendat in domū ſuā ut tollat aliquid de ea
ſed omēs fugient. Nam quicumq; inuenti fuerint. aut dm̄ negabit. aut ſiue per
ferrū. ſiue per ignē. ſiue per ſerpentes. ſiue per beſtias. ſiue per aliud quodlibet
genus tormenti interibit ſi in fide permanſerit. Hec aut̄ tam terribilis
et tremenda tribulatio manebit toto mūdo. trib; annis et dimidio.
Tempus ſiquidē quando antixpiſtus ueniat ut quando dies iudicii apparere
incipiat. paulus apoſtolus in epiſtola ad theſſalonicenſes manifeſtat dicens.
Rogamus uos per aduentū dn̄i nr̄i ihū xpi. quia niſi uenerit diſceſſio
primū et reuelatus fuerit homo peccati et filius perditionis. n̄ iudi-
ciū reuelabitur. Scimus enim poſt regnū grecorū ſiue etiā poſt regnum
perſarū ex quib; unumquodq; ſuo tempore magna gloria uiguit et maxima poten
tia floruit. ad ultimū romanorū regnū regnorū omniū fuiſſe fortiſſi
mū. et omnia regna terrarū ſub dominatione ſua habebat. omneſq; roma
nis ſeruiebant. Inde ergo dicit paulus. antixpm̄ n̄ ante eſſe uenturum
niſi primo diſceſſerint omnia regna a romano imperio que prius
illi erant ſubdita. Hoc aut̄ tempus nondū uenit. quia licet uideamus
romanū imperiū ex maxima parte deſtructū. tamen quamdiu reges francorum
durauerint qui romanū imperiū tenere debent. romani [illegible]

nitaſ ex toto n̄ pibit q̄a in regib; ſuiſ ſtabit · Quidā ũ doctoꝝ
dicunt qđ unꝰ de regib; francoꝝ romanū ex integro reget impiū q̄ in
nouiſſimo impatoꝝ erit maximꝰ & omniū regū ultimꝰ · Qui p̄quā regnū
feliciť gubnauerit ad ultimu hieroſolimā ueniet · & in monte oliueti
ſceptrū & coronā xpianoꝝq: obtinebit impiū · ſtatiq: ſedm pauli
ſententiā · antixpm dicit uenturū · pditionis filiū · in q̄ erunt omneſ
theſauri malitię & iniq̄tatiſ abſcōditi · Qui aduſabit̄ xpō mbriſq:
eiꝰ omnib; & extollet̄ & in ſupbiā eriget̄ ſup omſ deoſ & ſup omē qđ colit̄
ab omi creatura · & in t̄plo di ſedebit · oſtendenſ ſe tāquā ſit dš · di-
cenſ iudeiſ ego ſū xps uobiſ repmiſſuſ ad ſalutē urām ueniens ut
uoſ diſpſoſ cōgregē · Tūc cōfluent ad eū omſ iudei pclamāteſ meſiā
ſuſcipere · Eleuabit̄ & magnificabit̄ · & in illo erit omnia iniq̄tatū ple
nitudo rex exiſtenſ ſup omſ filioſ ſupbię omſq: in fide pmanenteſ
faciet martyreſ · Sed ne ſubito & improuiſe iſte ſeductor ueniat & totū
uno genꝰ humanū ſuo errore decipiat & pdat · ante eiꝰ aduentū · duo mag
ni pphę enoch ſcilicet & heliaſ mittent̄ in mūdū q̄ cōt impetū anti-
xpi fideleſ di armiſ diuiniſ pmunient · inſtruent · & cōfortabūt · &
pparabūt ad bellū · pdicāteſ trib; annis & dimidio · Poſtq̄ g̃ pdica-
tionē ſua cōpleuerint · mox ſubſequet̄ antixpi pſecutio & cōt eoſ
primū inſurgenſ · interficiet eoſ ſic in apocalypſi legit̄ · Cū finierint
inq̄t teſtimoniū ſuū · beſtia quę aſcendet de abyſſo faciet aduerſ
eoſ bellū & uincet eoſ & occidet · Poſtq̄ ũ interfecti fuerint iacebūt
corpora eoꝝ inhumata in loco q̄ dnſ illoꝝ ihs crucifixꝰ fuit · & die
tertia reſurgent · Antixpſ autē cū p tres annoſ & dimidiū pſecutio-
ne magna totū mūdū uexauerit · omem di poplm peniſ diuerſiſ
cruciabit & martyrio coronabit · Deinde incātationibꝰ & magiciſ
artibꝰ p ſalute iudeoꝝ fingenſ ſe mortuū · die tertia ſe reſur-
rexiſſe · & iudeoſ omſq: credenteſ in ſe honorib; & diuitiiſ ſubli
mandoſ pdicabit · Cū aut hac praua doctrina ſeductor peſſimuſ
iudeoꝝ corda repleuerit · in cōſpectu omniū arrete iugulare
ſe iubet · & iudeiſ uidebit̄ ut ipſemet occidat̄ · Deinde triduo
ſe abſcondet · & die tertia regalib; indutꝰ ornamentiſ auro gemmiſq;
reſplendenſ · glorię coronatꝰ apparebit omnibꝰ · mittetq: p orbem
ſuoſ principeſ pdicāteſ nō priꝰ xpm reſurrexiſſe a mortuiſ
Cumq: pdicatoreſ impii hanc falſitatē n̄ de xpō ſe de diabolo

predicauerint. Iudicium dei super eum ueniet et interficietur spiritu oris
domini paulo testante apostolo aut per angelum aut per alium aliquem
sicut ei placuerit. In monte enim oliueti in papilione ut in solio suo in il
lo scilicet loco contra quem dominus ihesus ascendit in celum occidendus est. ut
ex eo descendat ad infernum unde dominus noster christus dei filius eleuatus est in
celum. Antichristo itaque perempto. iudei stulti tunc denuo per triduum eum cus
todientes ut resurgat a mortuis. cum quarto die cadauer eius fetidum
omnino mortuum et extinctum et eternis incendiis deputatum persenserint
tunc se miserrime delusos clamabunt et percutientes rea pectora conuertentur
ad dominum ihesum christum iudaicam relinquentes sectam. Tunc enim aperte intelligentes de
domino ihesu prophetatum. suscitabo de fratribus uestris prophetam magnum et illud. ecce
uirgo concipiet et pariet filium et uocabitur nomen eius emanuhel quod interpretatur
nobiscum deus. confitentes peccata sua baptismum percipient. in timore
eius secundum expectantes aduentum et tremendum iudicium. impleta prophetia
que ait. Si fuerit numerus filiorum israhel sicut arena maris. reliquie tamen
salue fient. Cumque iudei crediderint et baptizati fuerint. non statim dies
iudicii ueniet. [illegible] enim redemptor qui neminem uult perire. quadraginta
diebus concedet electis ut agant penitentiam iuxta danihelis prophetiam
eo quod ab antichristo seducti fuerint. Qua peracta. dies domini sicut fur in
nocte ita ueniet. Non propheta nec angelus neque archangelus. diei iudi
cii nouit diem aut horam. sed in dispositione dei patris quia hoc solum per filium
iudicabit. Quindecim signa .xv. dierum ante diem iudicii inuenit
Ieronimus in annalibus [illegible] hebreorum. Prima die eriget se mare in altum
xl cubitos super altitudinem montium et aque omnes similiter. Secunda die descen
dent usque ad ima ita ut summitas earum uix conspici possit. Tertia die erunt in
[illegible] sicut ab exordio. Quarta die pisces et marine belue congregabuntur super aquas
et dabunt mugitus ad inuicem. Quinta die ardebunt ipse aque ab ortu suo usque ad
occasum. Sexta die herbe et arbores sanguineum rorem dabunt. Septima die omnia
edificia destruentur. Octaua die debellabunt petre ad inuicem et unaqueque pars collidet
ad ... alteram. Nona die erit terremotus qualis non fuit ab initio. Decima die omnes montes
et colles in planitiem redigentur. Undecima die omnes exibunt de cauernis suis et ibunt
quasi amentes nec poterunt alterutrum respondere. Duodecima die congregabuntur ossa mortuorum et sta
bunt in summis sepulchris. Tertia decima die cadent stelle et signa de celo. Quarta decima
die omnes homines morientur et simul resurgent cum mortuis. Quinta decima die ardebit mundus
[illegible] et ueniet dominus ad iudicium in eodem loco de quo ascendit in celum.

A GESTA FRANCORUM
HIERUSALEM EXPUGNANTIUM QUE FOLCER' CARNOTENSIS SCDO DICTANTE SPU DICTAVIT;

ANNO AB INCARNATIONE DNI NRI IHV XPI

Millesimo nonagesimo sexto. H[illegible]
[illegible]
[illegible] cū in uniuersis europę partib; mala multimoda inolescerent. p̄erat urbi romę papa VRBANUS sed's. uir egregiū. uita & morib' omīq; prudentia scientiaq; ędoct'; Qui uidens ęcctam undiq; impugnari. & fidē xp̄ianitatis gnaliter ab omīb' tā clero quā poplo pessumdari. paceq; omīno p̄ncipib' t̄re int̄ se dissidentib' postponi. bona t̄re alternatim diripi. multos iniuriose captiuari. sup̄modū r̄edimi. q̄sdā etiā ipsis carcerib' inmori. plerosq; etiā exulari & ab hereditatib' ppriis uiolent̄ expelli. loca scā uiolari. ęcctas q̄q; & uillas igne cremari. nulli p̄sus mortaliū parci. diuina & humana ludibriis haberi. audiens p̄terea di ęcctam a turcis occupatam. & in omīb' eoꝝ finib' ab eis truculentissime oppressā. & sepulchrū dnī scāq; loca ab eisdē nefandissime pollui. imperiiq; cōstana[illegible] interiores partes inuadi. ferociq; impetu xp̄ianū imperiū sibi uelle iam subdi. pietate cōpatienti di nutu p̄mot'. & a multis efflagitat'. alpes transcendit. atq; i[n] aruernia cōciliū. legationib' undiq; p̄monitū. trescentoꝝ ccc decē tā epoꝝ quā abbatū aput clarū mōtē coadunari fe[cit]. His itaq; ad se conuocatis. allocutione dulciflua conuent causā diligent̄ innotuit. lugentisq; ęcctę planctū uoce q[ue]rula expressit. & de mūdi fluctuantis tēpestatib' tātimodi sermonē p̄lixū tenuit. Deinde rogatu supplici cuncto

, exhortatus est ut resumptis fidei uiribus cum ingenti sollicitudine ad
expugnandas diaboli machinationes uiriliter se animarent. et ecclesie
statum a nefandis crudelissime debilitatum in uigorem pristinum conarentur
erigere. His et aliis pluribus competenter ac discrete dispositis. cuncti
assistentes tam clerus quam populus deo gratias agendo. dictis domni URBANI
summi pontificis uoluntarie aspirauerunt. et fideli pollicitatione illius de
creta tenenda confirmauerunt; EXHORTATIO PAPE EXPEDITIONIS SANCTE;

TUNC AIT papa. Necesse est fratres mei dilectissimi. quatinus
confratribus uestris in orientali parte habitantibus. auxilio uestro
accelerato itinere succurratis. Inuaserunt eos sicut plerisque uestrum
dictum est usque ad mare mediterraneum. ad illud scilicet quod bra-
chium sancti georgii uocant turci et arabes apud romanie fines.
et terras christianorum occupando superauerunt multos occidendo ec-
clesiasque subuertendo regnumque uastando. Quos quidem si sic
aliquandiu quiete permiseritis. multo latius fideles dei supergra
dientur. Quapropter supplici prece hortor non ego sed dominus. presentibus
dico. absentibus mando. christus autem imperat. Is autem cunctis il
luc euntibus. siue gradiendo siue dimicando ut mortis pericu
lo periclitando. peccaminum remissio semper aderit presens. Quod
ituris annuo. dono tanto inuestitus a deo. O quantum
dedecus si gens tam spreta. degener. diabolo subdita. gentem
cunctipotentis dei fide preditam. sic superauerit. O quanta
improperia uobis imputabuntur ab ipso domino. si eos non adiuuaueritis.
Nunc fiant christi milites. qui dudum extitere raptores. Nunc iure contra
barbaros pugnent. qui olim contra fratres et consanguineos dimicabant.
His dictis et audientibus gratanter adhoc animatis. plures assta-
tim se ituros et ceteros absentes inde diligenter exhortaturos spo-
ponderunt. De quibus fuit unus uenerandus podiensis episcopus nomine aimarus.
qui postea uice fungens apostolica. cunctum dei exercitum pru-
denter et consulte rexit. et ad negotia peragenda uiuaciter
animauit. Taliter in concilio que diximus statutis. et ab omnibus
bene confirmatis. absolutionis benedictione data. discesserunt;
et hoc nescientibus primodum ad mansiones suas regressi. prout
gestum fuerat diuulgauerunt. Quod ut passim per prouintias
edictum est. pacem quam dicunt treuiam sacramento inuicem

tenendā cōstituert· Deinde multa cōpta remissione peccatoꝝ: se
pfecturos uouert· quorsū ire iussu fuerat. Talit VRBANꝰ uir
aptic⁹ & prudens· est meditatꝰ opꝰ: q̄ postea floruit orbis· Nā pace
ut dictū ē renouauit: ęcclsq: iura inmodis pristinis restituit;
Et qm̄ cuncta quę di sr̄ exaltare studuit: omīs fere patriciati sui
obedientes· pceptis illiuꝰ se libent submisert· Nc igit ad prin
cipiū nrę narrationis accedamꝰ: & dō inspirante enucleare tep̄
temꝰ. qd̄ fr̄ Folcherus carnotensis· ut oculis uidit· aut facta ab
eisdem q̄ fecert narrata memorit recollegit· & in unū libellū cō
gessit· Nos ū quidē libelli pagina, & alioꝝ narratu argūta inqsitio
ne edocti· plixā narratione uitantes: his tatū quę ad rem ptinen
sentimꝰ cōtenti: huiꝰ uoluminis textū diligent transformare curauim

EXPEDITIO PRIMA EXCERCITꝰ DNI ET NOĀ PRICIPVM IN EA;

Mense igitur martio p̄ cōciliū illud aruernicū qd̄ apud clarū mōte mse nouēbri celebratū ē iter arri
piunt: q̄ pntiores animo & sumptibꝰ fuert· Alii q̄dem mense
aprili & maio & iunio· siue iulio· & augusto: put sumptuū
oportunitas occurrit subsecuti sr̄. Quo anno pax sūma &
frumti uiniq: copia· & fructuū habundantia circūquaq: fuit
diuina puidente clemētia: ne panis inopia inuia deficerent
q̄ ceteris ppositis cū crucibꝰ assūptis: sequi delegerant. Qm̄ g̊
necesse ē ac pūale pricipū nomina anteq̄ eoꝝ facta discutiamus
pnosse: unūquēq; ex ordine si potero sicuti egressi sr̄· nominib
ppriis annotabo· Hugonē magnū· frēm philippi regis francie
inprimis appono· Post eū Boamūdus rodbti wiscardi filius
cū excercitu magno transiens: p bulgarā uenit cōstantinop
lim· Ex alio latere· godefridꝰ dux lotharię: p panoniarum (hungarie)
fines cū sua gente innumera pperabat· Cū eo alemanni &
& saxones· & sueui· & theutonicoꝝ magna copia: cōstātinopoli
usq: uenert· Raimundꝰ ū comes puincialis· cū gothis & wa
conibꝰ: iter arripuit. Aimarꝰ q̄q: podiensis eps: cū infinita
multitudine p dalmacia transitū fecit· Petrus autē heremita
collecta innumerabili peditū copia: p panoniā ueniens· impe
torē cōstātinopolitanū primꝰ salutauit· & ab eo impetrauit
ut brachiū sci georgii cum gente sua transire faceret;

EXPEDITIO SCDA EXCERCITUS DOMINI.

Mense ū septēbri. Rodbt⁹ comes normānię Willelmi regis angloꝝ filius iť arripiens. collecto sibi magno exercitu normānoꝝ & britānoꝝ;
adhibitisq; sibi collegis STEPHANO comite blesensi. & Rodbto
flandrensiu comite. cū multiplici cohortę flandrensium apuliam descendit;
Tanto itaq; ab occidentalib⁹ partib⁹ exercitu pcedente. multi
ob iť de die in diem exercitui adherebant & cōfluebant. & in
tātū cōcreuit exercit⁹. ut innumera eēt int eos etiā linguarum
diuersitas. & una eos capere ň posset itineris societas; Ut ḡ in apu
liā uentū ē. effuderť se p totā regionē. q̄a hiemps iminebat; Rodbt⁹
ū comes flādrię quāq, a sorore sua athela quę tē ducessa erat apulię
ut hiemaret ap se multis pcib; hortaret. minime adquieuit. sed cū gente
sua transfretauit; Comes autē normānię & comes blesensis in calabriā
diuerteř. & toto brumali tpr̄e quieuerť; Redeunte autē uernali
tpr̄e. pfati comites ambo Rodbt⁹ & Stephan⁹ classe parata. nonas aplr
q̄ die tē sem pascha euenit cū suis omib; naues cōscendunt. & de portu
exeunt; Arthemonib⁹ itaq; nauiū subleuatis uelis clangente tuba. dō
pduce atq; gubnatore. iiii^to die iuxta dyrachiū pspens uelis applicuer;
Quo port⁹ classē illā suscepit. & ante urbē omis cōuenerť. & ibi cas-
tra metati sť; Recollectis deinde armis & uirib⁹ resūptis. p bulgarum
rapacitate fluminū asperā iť arripuerť. & primū cū magno labore
transiecto flumine qd fluū diaboli nucupat. sup ripā eiđe castra me-
tati sť. & nocte una ibi quieuerť; Mane autē facto. uiderť cacumina
mōtiū nubib⁹ fere inserta. p quę transituri erant; Nec multo post.
ad mōtē magnū quē bagulatū nominant puenerť; Quo magnis
sudorib⁹ superato. aliisq; pruptis mōtib⁹ & fluminib⁹ post positis. tandem
ad fluū qd bardacū dr. deuenerť; Quo transmeato. p dī grm̄ die
sequenti urbē thesalonicā bonis omib⁹ copiosā atq; hominib⁹
refertā cū ingenti gaudio adorsi sť; Tentoria ante urbem
ponunt & iiii^or dierū spatio cū iocūditate epulantes quieuerť;
Deinde macedoniā puolantes. p ualle philippensiū & lucre
ciā atq; chrisopoli & xpopoli necň p ceteras ciuitates grecię
ualde munitas cōstātinopoli puenerť; CONSTATINOPOLI
Ibiq; tētoriis fixis. xv^cim dierū ťmino recreati. uictualia
& ea quę erant necessaria a ciuib⁹ copiose oblata

[illegible] · O quanta ciuitas· quā nobilis· quā decora· qu[illegible]
ſeria eccliis & palaciis miro opere fabricatis· que ſpectacula·
que mirabilia ere & marmore celata in ea continent; Hanc cin-
git mare ex uno latere· & mur⁹ inexpugnabilis; Ex altero uero
latere uallis & foſſa dupplex· murusq; imměſe magnitudinis & for-
titudinis· turresq; in circuitu; Omni tēpe nauigio frequenti
cuncta ciuib; neceſſaria miniſtrat habundantiſſime· Cyprus·
& mitiléna· atq; corinthus· innumereq; inſule hinc ciuitati
ſeruiunt; Achaia· bulgária & tota grecia· mittunt ad eā famu-
latum; Preterea in aſia romanię ciuitates· & europa atq; affri-
ca· coſtantinopoli donaria mittere n̄ ceſſant; In ea greci
bulgari· Alani· comani· pigmatici· Italici· uenetici· Roma-
ni· Daci· Angli· malfitani· Turci etiā· & gentiles multi·
Judei· & proſeliti· cretes & arabes· omniumq; nationum gentes
conueniunt; In cuius ciuitatis ſuburbio· poſtquam comites prefati·
uidelicet Rodbertus normannus & Stephanus bleſenſis cum exercitu ſuo
xv· dierū ſpatio recreati ſunt· inito cōſilio cum imperatore aliquo
pacis ſunt cōuentionem huiuſmodi· ut ſi romanis terras quantum ip-
ſe prius poſſederat ei reſtituere poſſent· ipſe equis & armis & ar-
gento omnibusq; neceſſariis eis [illegible]· Dona quoq; eos
[illegible] & palliis donisq; multis honorifice ditauit·
& mare quod sci georgii brachium uocatur eos [illegible] timuiſſet
[illegible] in poſtq romanię fines attigere· [illegible] quā pri-
us [illegible] Boamundus [illegible] dux godefridus [illegible] flandrenſis
[illegible] miles inclitus & [illegible] prouincialis obſederant: cum omni exer-
citu ſuo [illegible] nicēna ceperunt; Cumq;
[illegible] ciuitati [illegible] inuenerunt capita [illegible] uiter-
[illegible] quos [illegible] ductor exciderant; Vbi dolore
[illegible] lacrimas [illegible] ſanguinem eorum deo [illegible]

[illegible] LIBRO PRIMO IVGIT· [illegible]
[illegible] appropinquauerunt [illegible] NIC[illegible]
[illegible] obſidioni [illegible] Quo au-
[illegible] ceperunt [illegible] gaudio magno repleti [illegible]
[illegible] nicēna locū in parte [illegible]
[illegible] orientales turci [illegible];
[illegible] fluminе magno [illegible]
[illegible] nicomediā ſibi ſubiugau[illegible]
[illegible] bant; Qui de longe [illegible]
[illegible] obſidionē diſſiparent [illegible]
[illegible] mīs [illegible]
[illegible] [illegible] ipſis [illegible] tot [illegible]

ubi baptizatus est christus: decem leugis longe est ab urbe indirectum uersus
orientem. qui fluuium diuidit iudeam et arabiam; Ad quem itur per hiericho ciuitatem
quondam magnam. habens a leua desertum ubi ieiunauit dominus xl diebus. Videtur
etiam ibi mons excelsus ubi temptatus est a diabolo; Nazareth autem ubi conceptus est
et galilea ubi post resurrectionem discipulis apparuit. et mare tyberiadis et mons
thabor. et solitudo illa ubi de .v. panibus et duobus piscibus v milia hominum
saciauit. Aliaque solitudo ubi etiam de vii panibus iiii milia hominum pauit.
omniaque loca in quibus rex glorie a puericia conuersatus est. longe ab ierusalem semota sunt;
Hanc preterea urbem helius adrianus imperator romanus munifice decorauit. et ui
cos et plateas pauimento decenti ornauit. de cuius nomine ierusalem postea uocata
ta est helia. Iste uero aqueductus per omnes uicos instituit. per quos imbrium inundatio
ne omnes ciuitatis inmunditie diluuntur; Non desunt huic urbi cisterne aquarum.
constatque ambitu murorum condescenti magnitudine. ita ut nec paruitate nec
amplitudine umquam fastidiosa uideatur; Assultus .i. circa ierusalem;
His itaque et aliis modis ciuitas hec sancta gloriosa est et illustris; Quam cum
uiderent francorum exercitus in tam arido et montuoso loco sitam. riuis. siluis. et
fontibus undique carentem et difficilem. eam obsidione diurna cingi posse esti
mauerunt. Et prima quidem die aqua penuria coacti sunt. adeo ut de tribus aut v
miliariis cum iumentis et camelis eam utribus apportarent; Erat enim estus et ual
de feruens tempus utpote ardenti solsticio. et nimio labore aerisque intemperie.
siti magis quam fame contigit laborare; Obstruxerant enim hostes antea
quam exercitus illuc uenisset fontem syloe atque cisternas omnes que extra ur
bem fuerant penitusque desiccauerant. ita ut nullus liquor ibi posset inue
niri; Cumque per vi dies aqua et cibatu opulentissime munirentur. die vii
constituerunt assultum facere. et per scalas quas in his sex diebus composuerant. mu
ros si possent occupare; Erat autem Rotbertus comes normannie et Rotbertus co
mes flandrie cum gente sua. ante portam sancti stephani; Dux uero Godefridus
cornu ciuitatis quod est super uallem iosaphat. cum suis occupabat; Tancredus autem
cornu aliud uersus turrim dauid. petrariis et fundibulis maxime infes
tabat; Comes siquidem Raimundus cum suis prouincialibus montem syon occupaue
rat; Qui omnes die constituto eam undique assilientes. lituis et bucinis diluculo
clangentibus. crebro sagittarum atque telorum grandine muros impetentes. sca
las primus erexerunt. atque in una parte quidam uiriliter ascendere ceperunt;
Iamque fastigia murorum scansuri. ab hostibus repulsi sunt. et ea die franci
de primo illo assultu frustrati sunt. quoniam rare fuerunt scale et nimis cito
ab hostibus combuste; Quare negotium illud hora fere tercia dimissum est.
et in castris se franci receperunt; Sarraceni autem et hi qui in urbe erant
de repulsione hac gaudentes cotidie improperabant nostris; Tunc pacientes
nostri eorum blasphemias atque derisiones sustinentes. parauerunt machinas quibus
muros scandere possent; Sed deerat nemus artificio oportunum. Neque
enim in tota regione illa silua est. ubi lignum uix quindecim pedum

poſſit inueniri; De ueteribꝰ tamē lignis cedrinis & cypreſſinis qui
in q̄dā ſpecu n̄ longe ab urbe repta ſt· turrī quandā cū ppugnaculis
cōpoſuert· & eā nocte quadā illis ignorantibꝰ haut longe amuro com
pactā in ea parte ubi dux godefridꝰ ſedebat erexert· muroq;
ſupeminens· ſeptē aut ampliꝰ ulnis totā ciuitatē altitudine ſu
perabat; De qua facile uidebant q̇d hoſtes intro machinarentur
uel q̄q modo ſe haberent; Eſt eni locꝰ ex illa parte adeo ſublimis &
excelſus· ut fere coequet monti ſyon; Ut g̊ uidere hoſtes turrim
nrām erectā· atq; eoꝝ ceruicib; ſupeminentē· timuert ualde; Quidā
ū turcoꝝ tē deridentes & ignorantes q̄d eēt· pmittebant ſe turri dauid
illuc adducere· ſi illā nri uſquequaq; muris applicuiſſent· uel de campo
ubi ędificata fuerat eā ullatenꝰ mouerent; Paratis g̊ arietibꝰ & ſcrophis pe
trariiſq; & fundibulis omniq; generū inſtrumentis muroq; ppiꝰ admotis.
die ad hec pſtituta· ciuitatē undiq; impetunt· & ſagittis atq; baliſtis
multoꝝq; generū armamtis· hoſtes coartare ceperṫ· adeo ut eoꝝ q̄s ut pau
ci in muris remanerent; Qui in turribꝰ tantū erant· illi ciuitatē pte
gebant; Erant autē due turres a dextris & a ſiniſtris int quas
turris nrā inpacta fuerat· unde ſarraceni nrōs uehemt infeſta-
bant· & ignē cū oleo & adipe mixtū faculis aptatis in eos crebra
inmiſſione iaculabant· multūq; in hōc modū nrōs repugnare ce
pert; Quod cū uiderunt fundibaliſtę & q̄ petrarias regebant· in
illas duas turres omem uim ſuā duxert· atq; uniꝰ ppugnacula
cōtinuo diruperṫ hoſteſq; inde fugatos q̄ſdā ſtrauert· q̄ſdā ū
lapidauert· atq; in hōc modū die illo cōtendentes· ad ueſperam
uſq; utriq; certatū ē; Veſpera ſiquidē ſupueniente· dimiſſū eſt
certamē· & muniert nrī machinas ſuas uiris obtimis & ſtrenuis
ne nocturno tpr̄e hoſtili machinatione uiolarent; Fuitq;
dux ipſe godefridꝰ int & frī eiꝰ euſtachiꝰ uir magne audacta
tis & Rotbt comes flandrenſis miles mire pbitatis· multiq; alii
in negociis gerendis pbatiſſimi; Hoſtes ū iā timore pterriti &
diurna incurſione fatigati· nichil in nrōs iā molientes ſed ad
ptectionē ſuā muroꝝq; defenſionē omino intēdentes· tota nocte
illa nichil aliud quā trabes magnas lignaq; quāmaiora poterant
muri p ppugnaculis ad lapidū ictus repellendos cōt machinas nrās
cōngexerunt; Nri ē contra ſi qua paranda erant· ad cruſtinū
laborē uiuaciter & diligenti prudentia peurabant; Sicq;
noctē illā n̄ minꝰ fere quā indie uexati· excubiis & uigiliis
utriq; pegert· Franci machinis ciuitatē impetunt
Mane autē facto idus iulii omīs ad inceptū laborem
ſe rurſū animauert· & lituis bucinisq; ſonantibus
clamoreq; utriq; exorto· muros nri acrit impetere· hoſtes

ū haut ſegnit̄ repellere ceperūt & exutraq; parte multi uū-
lati ſt̄; Interea machiniſ muro admotiſ · partē quandā muri
comeſ normānię & rotbt̄ flandrię atq; tancreduſ cū petrariiſ
ſuiſ iuxta portā ſci Stephani cōcuſſerūt · & foramē unū fecerūt;
Ex alia parte comeſ raimūduſ cū machiniſ ſimilit̄ & fundibuł
fortit̄ inſtabat; Dux ū G & q̄ cū eo erant in arce p̄dicta
faculaſ ardenteſ q̄ hoſteſ de turrib; p̄dictiſ in eoſ frequen-
ti iactu mittebant tedaſq; ſulphureaſ & iaculoꝝ grandinē
umbonib; ſuiſ excipiebant · & ab eſtu diei & ſole q̄ iā hora
fere diei t̄cia incāduerat tedarūq; incenſione gemine ſunt
calore & igne arctati · adeo ut de ueſtib; eoꝝ parſ cōbure-
ret & ſcuta incēderent; Tūc p̄cepit dux G ut cū fundibu
liſ torreſ incenſi turrib; iacerent · ut ut ſic hoſteſ parū
cohererent · donec paulo ppiuſ muro turrī admouiſſent;
Quod cū factū eēt · mox p quādā foramina igniſ in arce una eoꝝ
delapſ · materiem lignoꝝ q̄b; tectū arciſ ſuſtentabat cremare ce-
pit · fumoq; & igne hoſteſ ſt̄ inde fugati · ſic ut null' in ea ulteriū
remanere poſſet; Altera ū turriſ ſic cōſtracta & cōfuſa erat
crebro iactu petrarū · ut nichil ab ea nrī timerent; Igitur
turriſ nrā iam muro cōtigua · nrōſ hoſtib; ſup eminenteſ iāiāq;
dī auxilio triumphanteſ inuehebat · cōtigitq; ut cū funeſ
q̄b; ligna p̄dicta muro conexa fuerant falcib; anrīſ cederent ·
trabē quandā quaſi ponte ſponte uerſuſ turrī nrām uerti · & a
nrīſ exceptā ita artificioſe & cōpetent collocari · ut nrīſ iter in
ciuitatē p̄beret; Quo modo ihrl'm a xpianis capta eſt;
Mox ū ducis duo milites & ambo fr̄es engelbt̄ & li-
toldus p trabē illā gladiiſ extractiſ ciuitatē ingreſſi ſunt ·
deinde alii atq; alii ſubſequenteſ muruq; ſup hoſteſ occupanteſ ·
Dſ adiuua · Dſ uult inclamanteſ · toti exercitui uiā intrandi pa-
tefecerūt; Qui cōfeſtī p funeſ & ſcalaſ ingredienteſ · ſarracenos & turcos
q̄ in ea parte erant uſq; ad tēpli municionē cedendo & obtruncando
pſecuti ſt̄; Illi ū fugienteſ in tēpli clauſtra ſe cōtulerūt · ianuiſq; clau-
ſiſ aduerſū francoſ adhuc reſiſtere parauerūt; Quo tancred' cū ſuiſ ad-
ueniens · expugnare eoſ cepit · nec mora foreſ patefacte ſt̄ · & atria nrīſ
irruentib; cōpleta · hoſtib; in tēplū dnī fugientib; & in tēplū Salomonis
ſe includentib; ferentib; itaq; nrīſ atq; a tgo pſequentib; cedeſ inmiſa
pacta ē · adeo ut in cruore pemptoꝝ pedeſ nroꝝ tenuſ ſurſ penę tingue
rent · nullq; ex eiſ uite ē reſeruatuſ; Sed neq; feminiſ neq; paruuliſ pe-
percerūt · memoreſ credo Saul regiſ q̄ agag pepcit inq; dī incurrit &
periit; Ea ū die ita deleti ſt̄ · ut de multitudine innumera ſarra-
cenoꝝ · turcoꝝ · arabū · ethiopū · multarūq; nationū q̄ ad defenſionē urbiſ

precepto Admirati babylonis conuenerant · uix pauci superessent qui in turre dauid se concluserunt; Ibique haut multo post · comiti Raimundo turri reddentes · euaserunt atque fuge se precipites dederunt; Expugnata est ciuitas sancta ihrlm ab infidelibus ea die ad laudem et gloriam et honorem illius · cuius sepulchrum in terra gloriosum est · qui admirabili potentia et predestinatione sua fideles suos illuc usque per marium terrarumque pericula sui gratia direxerat; QVOMODO

Iulius efferuens terquina luce calebat ·
Idibus inque suis iter ad medium faciebat ·
Anno milleno centeno sed minus uno ·
Virginis a partu · peperit que gaudia mundo ·
Vrbem cum funici capiunt uirtute potenti;
Atque nouas reddunt laudes super astra sedenti;

Quinto decimo die iulii;
Idus uero mensis iulii;
Anno domini M XC VIIII ·
Ab incarnatione eius;
ihrlm funici capientes ·
Laudes et gratias deo referant;

Capta igitur ciuitate et ab incredulis mundata · ad sepulchrum domini omnes cum oblationibus et cereis accensis laudes et gratias in uoce exultationis domino reddentes festinant primi · uota persoluunt · in gaudii lacrimas erumpunt; Populus enim domini et oues pascue eius ut loca sancta passionis · crucis · mortis · sepulture · et gloriose resurrectionis tetigerunt · compunctionis lacrimas et inopinate leticie cum hymnis et canticis psallentes emiserunt;

O tempus domini desideratum · o tempus acceptabile · o factum factis omnibus memorabile · cum id quod ab omnibus fidei catholice cultoribus intimo mentis ardore diu optatum et uotis omnibus desideratum fuerat · filii sancte matris ecclesie in sua secula completum uiderunt · statumque orientalis et matris ecclesie ab infidelibus et immundis funditus euersum atque pollutum a fidelibus et electis immo a deo preelectis et predestinatis · in sublime erectum et reformatum suo tempore conspexerunt;

Gloria tibi pater · gloria tibi fili · gloria tibi spiritus sancte amborum paraclyte · trinitas sancta · rex sabaoth · faciens mirabilia in celo et in terra · Consilium tuum antiquum est; Excelsus super omnes gentes dominus · sit nomen eius benedictum in secula; Expletis itaque cerimoniis · atque omnibus in domini sepulchro rite peractis · reuersus est populus dei ad domos et mansiones quas ceperant prout cuique contigerunt · et nocte illa positis tantum grecorum et syrorum excubiis securi quieuerunt · et de beneficiis que ab hostibus parata fuerant gratias agentes deo · cum gaudio epulati sunt et somno functi; Postera uero die uulgus maxime cum scutigeris cadauera templi reuoluentes · inuenerunt copiam auri et argenti et lapidum; Deinde prouinciales qui ultimi ciuitatem ingressi sunt dolentes quod ad predam diripiendam tarde uenissent · comperto quod sarraceni dum uiuerent numismata et talenta auidis faucibus deglutissent · multos ideo euisceratos exenterauerunt · et pecuniam quesitam in multorum uiscera reppererunt; Vnde factum est · ut de cadaueribus aceruo facto ea igni cremarent · ut aurum et argentum in cinere facilius inuenirent · Non enim fetorem illorum · diu pati poterant; Tancredus autem cum suis templum domini aggressus · uasa aurea et argentea multimoda lapidesque preciosos et lymbum aureum qui templi parietes circumdabat · et coronas et phialas · et mortariola aurea · omniaque

ꝑciosa tēpli arripiens. abiit. & supra omīs ditat' ē ualde; His itaq; omib; ut dictū ē patratis postq̄ primates & popli inde modica refecti st. omīs cōmuni assensu Godefridū ducē in regē ac principem ciuitatis ilr̄m & totiu' regionis extulert; Canonicos autē q̄ dni sepulchro deseruirent. ibidē mox statuert; Et Arnulfū ū eis quasi patriarchā donec a romano pōtifice q̄d agendū foret requisiuissent. posuerunt;

Te & dnō annuente ꝑ quendā syrū reuelata ē crux dni. que ab antiq̄s tēporib; in q̄dā secretario abscōdita fuerat & ab hostib; cōseruata; Qua inuenta. omīs insublāne dō grās egert; Cūq; de reditu in patriam heroes cogitarent. ecce nuntiu' uenit qui diceret bellū magnū affuturū nec tantū bellū. uerū & urbi obsidionē & expugnationē tantā quantā nūq̄ ante uiderant;

Admiratus babylonis misit lauendalium ducē militie sue & arabes ut expugnarent ilr̄m;

Rex enī babylonis ducē milicię suę nōe lauendalium cū multo exercitu collecto de turcis atq; arabib; ęthiopib;q; & sarracenis & ab omi egypto & mesopotamia omiq; affrica. ut audiuit ilr̄m a francis uallatā; misit; ut eos omīs cōphenderent & obtrūcarent. & sub edicto huiusmodi preceperat ac phibuerat omib; ne q̄s eox ad eū rediret. donec interfectis atq; deletis xpianis omib; ipsū dni sepulchrū eradicarent atq; fundit' euerterent. ne de eo mentio aliq̄ fieret; Quo audito xpiani ad plurī obuiā pficiscunt' dicentes se intra muros nequaq̄ pmittere cōcludi. & armati uexillo scē crucis q̄d ferebat agmen exercitū uersus ascalonē duxert. ubi aduersarios obuiari existimabant; Aduersarii ū audientes qd ilr̄m expugnauissent & intra murox ambitū se franci recepissent letati sunt ualde. dicentes & urbē & illos ita uelle cōcludere. ut nec unus ex eis. manus eox aut gladiū euaderet. ignorantes quidē q̄d iā eis obuiā pliaturi uenissent; Cū autē didicissent francos eis obuiā exisse. parauert eos int' se cōcludere. & sic omīs aut ferro circuuenire aut cōphensos babylonā in manicis ferreis deducere; Facile enī erat paucos a multitudine innumera uallari & cōphendi; Sic eisdem aq̄bdā in bello captis. nrīs intimatū est;

Nostri ḡ ut ppe illos adesse ꝑ speculatores suos cognouissent. cōstanti animo omīs ac si essent unius matris filii ad bellū se ꝑparauert. & libent' ꝑ xpō aut mori aut triumphare pmiserunt;

Bellum tertiū francox cont' arabes ascalonis

Uespere autē illo q̄ belli pcessit diem sole iā ad occasū uergente. cōtigit ut multitudo copiosa animaliū boū. camelox. ouiū. caprarū. de mōtib; acta. sec' exercitū xpianox tāquā in auxiliū crastini laboris se contulisset;

· M ane itaq; facto cōstitutis ex more legionib;· franci ad bellū ꝓfecti
sunt; Animalia qq; mirabile dictu · ac si ex industria subsequenti
paulatī ꝓcedendo agmen de se cōposuert; Videntes ꝗ hostes
alonge animaliū multitudinē post acies nr̄os incedere · rati st̄
fore de nr̄is milites ac mixti pedites in ꝑsidiū & tutelā caute leg
onū ordinē seq̄ · & uerití st̄ magis pliū ideirco · qd̄ n̄ possent sic
ꝑdixerant se effundere atq; nr̄os undiq; cōcludere; Et tc̄ cōspi
cientes francoꝝ militiā in armis fulgentib; cōposite ꝑcedentē · timu
ert · & pauor dī irruit sup eos; Nr̄i itaq; lituis & bucinis clange
tib; · exortū ē pliū & grandine sagittarū utriq; distento · subsecute
st̄ lancee ita anr̄is uno ictu & momto uibrate · ac si om̄s inuicem
cōiurassent · ut una eas man9 emisiss&; Quo primo impetu hostib;
dī tiore in fugā cōuersis · cedes n̄ modica subsecuta ē · & in momto cāp
ille apstratis ita occupat9 ē · ut nemo nr̄m nisi sup cadauera pedem
ponere poss& · & tra undiq; sanguine maduit tāquā nubib; hymb
sanguineu9 emanass&; Quidā eni eoꝝ arboꝝ cacumina ꝑrupē tes
sic euadere opinantes · sagittis ibidē crebris sagittati · lanceisq; ꝑfo
rati ruentes interiert · quidā ū ascaloniē uiā rapientes eoqd̄ ꝑpi
ess& ꝑsidiū · ꝑ gladios & lanceas francoꝝ transeuntes interfecti sunt;
pars autē eoꝝ q̄ euasert babyloniā fugientes · infelicit̄ deuenerunt;

Bello peracto franci spolia arabū gaudent diuidunt;
Franci itaq; triumphantes & dō grās agentes · spoliis eoꝝ & armis
& tentoriis onerati · ad castra regressi st̄; Ubi nocte illa pausan
tes · crastina die ihr̄lm cū gaudio reuersi st̄ · & de ꝑda quā dei
dono ceperant · oblationes ad sepulchrū dn̄i glosū cū grār̄ actione
deuota mte obtulert; Dehinc flum̄ iordanis adeuntes & palm
ex more de hiericho asportātes · q̄dā recedere · q̄dā remaner
hierosolimis inppetuū uouert; Remasit ū dux G ut ꝑdictū
est sublimat9 in regē · & retinuit secū tancredū quē ꝑfecit du
cē militiē suē · & quāplures alii tā clerici quā laici tc̄ ibi
remāsert · Rotbt9 ū comes normanniē & Rotbt9 comes flandr
recedentes · nauigio cōstātinopoli se cōtulert · deinde ꝑ apu
liā ad patriā reuersi st̄; Ceteri qq; multi tā de summis quā de
minimis q̄b; placuit patrias edes reuisere · q̄dā pusillanimes &
paupertate desperantes · q̄dā ū diuites & spoliis hostiū locupletati
dō grās agentes discessert; Post hec Boamūdus antiochen9 · &
Balduin9 rochasiensis audientes ciuitatē ihr̄lm anr̄is expugnatā
& xpiane ꝑfessionis subactā · nūciis ad se inuicē missis ꝑposuert
ihr̄lm ad orationes uenire; Boamūd · Bald · Daimbt9 ihr̄lm ueniu
M ense ꝗ nouēbri depositis q̄sq; reb; suis & firmit̄ muni
it̄ arripientes cōuenert laodiciā; Erat q̄ppe

Daimbt' ibi pisan' ep̄s multiq; alii pisani & rauennenses q̄ portui
laodicie applicuerant & operiebant' donec mare tranqllũ esset.
ut hierosolimã nauigarent; Qui cũ Boamũdũ & Balduinũ p
t̃rã pficisci nouissent: uecturis adqsitis Daimbt' ep̄s cũ qb'dã nau-
tis sibi adherentib; illis cõiuncti st̄; Erantq; simul estimati fere
uiginti quinq; milia. tã eqtũ quã peditũ; Et cũ fines sarrasenoꝝ
ingrederent' estimantes uict' uenalia ibi reperire: nichil prius inue-
nert̄ q̄ eis uenderet aut daret p̄t tripolitanos & cesarienses. sed eos
sũmo odio habebant. utpote gentẽ que ad eoꝝ destructionem
t̃rã ingressi erant; Vnde fame & inopia. algore & inedia. sepe
eos cõtigit laborare; hiemps qppe erat; Patient' tam̄ oĩa xp̄i
nomine sustinentes: tandẽ uenert̄ ihrl̄m; Et dño adorato & se-
pulchro ei' orationib; & cerimoniis uenerato: cũ ingenti gaudio
natiuitatẽ xp̄i celebraturi. bethleem ueniunt. & noctẽ dñice
natiuitatis puigilẽ duxert̄; Deinde ihrl̄m ingressi. cũ rege G &
clero & poplo in tẽplo Salomonis cõgregati: die qdã de statu reg-
ni & eccl̄e detractantes. Daimbtũ pisanũ ep̄m Boamũdo annuente
in patriarchã elegert̄. & eccl̄e sepulchri ernulfo deposito custodẽ
pfecert̄; Pisanos eni & ianuenses cũ qb; Daimbt' uenerat in sua
quasi potestate habebat: ut qcqd ille uellet. ipsi uellent & facerent;
Ideoq; necessariũ & ualde oportunũ rei publice sue duxert̄. si talẽ
uirũ haberent: cui' industria & solercia ciuitates sup mare sitas
nauigio caperent; Daimbto itaq; patriarcha formato: ambo du-
ces Boamũdus & Balduin' n̄ eodẽ itinere q̄ uenerant. metuebant
eni insidias. sed iuxta mare galilee p tyberiaden & nazareth. &
p cesareã philippi iuxta mõtẽ lybani. & p castrũ balbach: in syrie
fines puenert̄; Vbi g̃ syriã ingressi st̄: diuisis exercitib; Boamũd'
antiochiã: Balduin' u edessã ciuitatẽ suã peciit ;.

Quom̄ Danismanus admirat' Boamũdũ ducẽ cepit

Elapso itaq; tp̄re dũ Boamũd'. antiochie oĩi pspitate
frueret'. oĩs affines suos aut ui aut obsequenti amore
sibi subiugare niteret': cõtigit m̄se iulio gabrielem quendã ar-
meniũ ut se & ciuitatẽ suã militinã ei traderet. atq; dicioni
ei' subiugaret; Ad quã suscipiendã dũ Boamũd' cũ paucis pfi-
cisceret'. circũuent' insidiis cuidã admirati turcoꝝ Danismans
nomine: n̄ longe apfata urbe capt' ẽ & detent'; Ciuitatẽ u
melitinã ob idem quia Boamũdũ int' recipere uolebant. turci
obsidione claudunt; Vbi dũ sederent: diuulgatũ ẽ ab illis
q̄ de captione Boamũdi euaserant. & Balduino edesse intimatũ
quia Boamũd' dñs ei' & amic' in uĩculis teneret'; Ab ipso qq;
Boamũdo clam p quendã armeniũ Balduino nũtiatũ ẽ.-

cicinno capitiſ ſui abciſo: ut hoc int̄ ſigno ei ſubueniret; Congregatiſ ḡ Balduin' ſuiſ. cū antiochenis ad eū ſuccurrendū properabat; Quo audito Danıſmaniſ: obſidione p̄t̄miſſa receſſit. & abiit in regionē ſuā. nec ulteriū eoſ ibi auſuſ ē expectare; Balduin' tam̄ eū itinere triū dierū p̄ſecut' ē: ſed nichil p̄fecit; Rediens autē de p̄ſecutione illa: ciuitatē p̄dictā ſibi ſubiecit. & facti ſt̄ amici ipſe & gabriel;

E Godefrido Rege defuncto: Balduin' fr̄ ei' tendit ihr̄lm;

T factū ē m̄ miſe auguſto poſtq Balduin' ędeſſā rediit. nunciuſ ei feſtin' de ihr̄lm occurrit: nuncians obitū frīſ ſui Godefridi regiſ. & regnū ſibi hereditario iure ab eodē fratre dimiſſū; Obiit enim Godefrid' rex poſt captā ihr̄lm anno ſedo. Dnīcę autē incarnationiſ anno millesimo centeſimo. indictione octaua. quinto decimo kalendaſ auguſti feria quarta Cui' anima in pace requieſcat; Amē;

DE DUCE BALDUINO

Balduinſ autē de morte frīſ ſui legatione habita: indilate t̄rā illā quā poſſidebat. Balduino cuidā cognato ſuo collocanſ: Iheroſolimā pecīt. Aſſūptiſ ſecū fere militib' ducentis & ſeptingentis peditib'; Iterq: arripienſ. p antiochiā & laodiciā. & gybellū atq: eracleā urbeq: tortoſam: tripolim uſq: puenit; Ibiq: ante urbē hoſpitat': a rege tripolitano honorifice eſt ſuſceptuſ; Erant eni ab inuice amici. rex tripolitan' & dux Balduinus; Pane q̄q: & uino melleq: ſilueſtri muneribq: donat'. intimatū ē ei ab eodem qđ Ducach rex damaſcenoꝝ & admirat' Gynadole cū turcoꝝ multitudine. & Sarracenoꝝ atq: arabū ei inſidiarent̄; Quo audito Balduinuſ. hilari uultu & cōſtanti animo reſpōdit ſe neminē p̄t dn̄i timere. dū tot taleſq: ſocioſ itineriſ haberet. q̄t qualeſq: ſuoſ exiſtimabat; Profect'q: inde. uenit berit' ā;. Bellū iuxta baruth A Balduino factuꝝ;.

BEL IIII Non eni longe ab urbe berithō ſed quaſi miliarib' quinq: ſec mare tramieſ anguſtiſſim' & ineuitabiliſ erat; Quē Balduin' n̄ ignoranſ. utpote q̄ iā p illū tranſierat craſtina aurora ſurgente ſuoſ fecit armari: atq: armatoſ incedere. donec ad illū uenirent locū. p̄mittenſ ſpeculatoreſ q̄ puiderent ſi que laterent inſidię; Et cū puenissent ad locū p̄dictū. patuerūt inſidię: & uiderūt turcoſ hac & illac curſitanteſ. eoſq: circūuenire p̄parantes; Quoſ cū cognouiſſent: cōfeſtī balduino q̄ p' acieſ regebat p quendā eoꝝ innotuerunt; Qui cū audiret hoſteſ adeſſe. mox ſuoſ diligent̄ affat' & in xp̄o roboratoſ atq: more ſolito cohortatoſ: p acies & cohorteſ diuiſoſ. ad bellū cōpetent̄ ornatoſ eduxit; Sed q̄a locuſ ille hinc mari hinc rupib; coartat': queq: ordine p̄termiſſo incedendū fuit; Hoſteſ itaq: uiſiſ illiſ: quaſi lupi ouib; infeſtanteſ undiq: p̄ſiluer̄: atq: ex inſidiiſ p̄rupenteſ. feroci impetu nr̄oſ aggreſſi ſt̄; Nr̄i u̇ p̄mo ſuſtinenteſ: poſtea eoſ acrit̄ ſagittiſ & telis repellenteſ. effrenatā eoꝝ rabiem pauliſp cohiber̄; Illi deinde

innřos irruentes . a fronte & utroq: latere eos coartare ceperunt ;
A mari eni nauib; aduecti . dextrū lat' urgebant . a sinistra ů rupib'
excelsis capitib; eoꝝ imminebant . a fronte qq: uirtute magna cōtende-
bant . & sic a mane in uesperū cōflictū ē ; Ceciderūt de illoꝝ parte multi .
& nři . iiii milites amiserūt ; Vespere ġ adueniente dimissū ē certamē .
& ibidē a nřis castra fixa sť . ne si paulo retrocederent hostes animosi'
in eos ruerent ; Totaq: nocte illa cibo potuq: carentes . excubati sunt ;
Diluculo autē facto cōsilio inuicē inito . aut mori aut uiuere
parati . in planū regredi decreuerūt ; Hostes ů tc̄ animati . p rupes & colles
& angiport' insequentes . instant eos infestati sť . mōteq: quendā q tende-
bant pōccupantes . iā iāq: e nauib' egressi . cedē de nřis faciebant .
cū subito clamore repentino nři in illos ruentes . anteq ad naues ut
ad mōtes puenissent . di gřā strauerūt infinitā multitudinē ; Illi enim
ex q militiā nřam gladiis extractis in eos tendere uiderūt . sta-
tim turci tǵa uertentes p abrupta mōtiū . p cōcaua colliū .
latitantes . alii qq: in pcipiū ruentes parti ad naues . parti ad
mōtes fugiebant ; Nři ů in eos irato ualde animo intēdētes .
& p uita decertantes . qt ēēt ante ire ut attigere poterant nichil
aliud quā uita priuabant ; Fugatis itaq: dī auxilio atq: prostra-
tis hostib' . ad clientela reuersi sť . q interī cū sarcinis in campo
eos operiebant͛ . & inuicē letantes dōq: grās agentes castra ibidē
metati sť . & cū gaudio qđ habuerūt epulati sť & somno functi ;

M Bello pacto . Balduin' in ihrťm except' ēst cū gaudio ;
MANE autē orto . Balduin' ille solitā amplectens pbitatē .
anteq̃ de loco illo quēquā suoꝝ mouere pmitteret . paucis secū
electis . ad locū insidiarū usq: pgressus ē . speculari uolens . si qđ
eis adhuc timidū eēt ; Qui ut omia qeta atq: solitaria cōtem-
plat' ē . ignē in cacumine mōtis cuidā accendi pcepit ; Hoc enī
erat signū qđ suis faciebat . ut cū uiderent fumū . omš collectis
phaleris subsequerent͛ ; Transeuntes autē tyrū & Sydonē . ceterasq:
ciuitates sup maritimā . tandē uenerūt ioppen . que a nřis nouit hos-
pitata erat . ubi primates ihrťm balduinū operiebant͛ . qa eū
aduentare iā audierant ; Quo gaudenť ab omib; atq: unanimiť
recepto . pduxerūt ihrťm ; Cūq: urbi appropinquaret . omš clerici
& laici tam greci quā latini . barbari qq: & diuerse gentiū natio
nes . ei obuiā cū crucib' & cereis psallentes & cātātes uocib' altisso
mis pcesserūt . & cū gaudio eū sollēpniť ad dni sepulchrū usq: pduxerūt .
Facta autē oratione cū oblationib' uasoꝝ & ecclē ornamentoꝝ que secū
Balduin' attulerat . in regiū salomonis palatiū deduct' . & ab herois
& poplo gratanť suscept' . nocte illa securi' & tranqllius qeuit quā
fecisset a die qua de edissa iť agere cepit ; Erat enī tc̄ mensis

nouembris; Et quia instabat natiuitas domini. et quia ipse Balduinus
et patriarcha ambo inuicem aliquatenus obliqui erant propter quasdam
suspitiones et populi submurmurationes. de eius coronatione atque
regni intronizatione usque ad festum est dilatatum; Bald' regni fines
Interim B. nosse uolens terram sibi destinatam et hostes con- peragrat
tiguos perceptare cum aliquantis diebus Ierosolimitis se suosque quie-
refecisset. resumptis uiribus profectus est ascalonem; Ubi hostibus extra
menia ex impulso repertis. intro fugere coegit; Denique
per aliquot dies regionem illam circumspiciendo inhabitans. repperit
cauernas plenas incolarum et animalium. ubi metu se occultaue-
rant incole regionis illius cum rebus suis. ne a gente christiana dissi-
parentur; Sed cum nullum eorum de cauernis extrahere possent.
ignem in ipsis accendentes. fumoque et calore illos coartantes.
uellent nollent. exire eos coegerunt; Erant quidem et ipsi latruncu-
li. christianis insidiantes inter ramulam et iherusalem; Quod cum assyriis qui
inter erant cognitum esset. centum fere ex eis capita amiserunt; Syri
autem quia christianos se profitebantur. illesi dimissi sunt; Depopulatis
itaque et grauatis inimicorum finibus et de Balduini aduentu aliquantum
perteritis. consumptisque regionis illius alimentis. placuit ulteriora spe-
culari; Assumptisque quibusdam indigenis qui de sarracenis effecti fuerant
christiani. loca multa et remotiora cognoscentibus; in arabiam profec-
ti sunt; Transeuntes autem montana iudee uenerunt in ebron. ubi
Abraham cum filiis suis conuersatus est; Et pretereuntes eorum sepulturam
descenderunt in ualle sodome et gomorre. dimisso a leua se-
pulchro Loth fratris abrahe; In qua ualle nempe lacus est qui mare
mortuum uocatur. constans in longitudine uiginti sex miliariis
in latitudine uero septem; Qui adeo salsus et amarus est. ut nec a bes-
tiis nec ab auibus contingatur; Sed nec pisces nec aliqua creatura
in eo uiuit. ideoque merito mare mortuum nuncupatur; A parte aquilo-
nis iordanen recipit. et nusquam seu maris uel fluminis exitus
repperitur; Secus quem lacum mons eque salsus naturaliter constans. ut
saxum durissimus et glaciei simillimus est. de quo sal quod salis gemma uoca-
gignitur. Lacus ergo imbrium inundatione de montis uertice in eo influ-
ente salsus est et amarus. materiamque aque corrumpit; Ubi in tantum
concauata et profunda est abyssus. ut magni maris refluxum subtus reci-
piat; Relicto itaque lacu a sinistra. per terram grauissimam et fructibus
palmarum quos dactiles uocant fertilissimam. interiorem arabiam ingressi sunt
Et pertranseuntes montes arduos satisque horridos et solitarios. peruenerunt
in ualle moysi frugibus et fructibus opulentissimam. ubi moyses ut
legitur aquam de petra produxit. et filios israel inde potauit; Ubi etiam
fons liquidus emanans. homines et iumenta totius regionis adaquat

potest; Ibi quippe in uertice cuiusdā montis est oratoriū. quo loco dicit
moysen et aaron cū dn̄o fuisse locutos; De coronatione regis Bald;
Quia ergo ultra uallē illā terra omnino deserta et inculta est usq;
in finib; babylonię. facta ibidē mora triū dierū uirisq;
et equis requię et pabulo refocillatis reciduū transitū resumentes ihrlm
regressi sunt; Ibiq; aurea corona cū ornamentis regalib; pparata. Da-
imberto etiā patriarcha cū Balduino reconciliato. in uigilia
natalis dn̄i ante presepiū illud splendidū cū cerimoniis bethleem
om̄s conuenerē. hymnisq; nocturnis cū missis ptinentib; rite pac-
tis. hora diei tercia Balduinus in regē a patriarcha Daimberto co-
ronatus et sublimatus ē. et ab uniuersis tā clero quā poplo hono-
rifice receptus. omnibusq; de more sollempnit expletis. eadē die cum
gaudio ihrlm redierē; Celebratis itaq; dieb; natalis dn̄i. et
pro posse tēporis et loci oportunitate festiuę pactis. rex B. fines
regni sui dilatare cupiens. q̄ ad duodecimū uix tē miliariū
ptendebantur. de regni statu et ei⁹ amplitudine hostiū affini-
tate et eorū undiq; impugnatione cū his q̄ secū festo interfuerant
disserens. quidq; facto opus eēt consulens. consilio accepto statuit
classem ianuensiū et pisanorū q̄ laodicię portu hiemabant
usq; dū uenirent expectare; Tancredus antiochię loco Boa
Eo quidē tēpore uenerē de antio- mūdi regnauit;
chia legati missi a principib; urbis ad tancredū cog
nati Boamūdi orantes et deprecantes ut eis et regno
antiochię subuenirē. et ut loco cognati sui dū ipse in uin-
culis teneretur eos tueri et regnū n̄ dedignaretur; Timebant
enī turcos et uicinos aduersarios. ne sup eos irruerent; Iste
tancredus tyberiadē et cayphan oppida ualida iā a tēpore regis G.
subacta optinebat. et in ihrlm tēplū dn̄i et uicū tēplo ad-
iacentē iure suo possidebat. sed regi Balduino infestus
erat, ppter quasdā antiquas seditiones. ideoq; neq; regi neq;
ei⁹ imperio subditus eē uolebat; Audita ergo huiusmodi legatione.
dimissis caypha et tyberiade omnibusq; quę sibi iure cōpetebant
successit in finib; antiochię; et loco Boamūdi in regno sus-
ceptus est; Rex B hugoni de falcabga tybiadē dedit;
Rex uero B. municiones illas dicioni suę immo reditibus
suis annectens. post modū cuidā pbo militi noīe
hugoni de falcabga quę ē in flandria possidendas tradi-
dit. et quasi iure hereditario in eui obtinere concessit;
Erat quippe iā miles emeritus; Interī uerno ingredien-
te tēpore. stolus nauiū rostratarū ianuensiū et pisanorū
de portu laoditię exeuntes applicuerē ioppen; Ubi

arege q̄ ibidē eos pstolabat᷒ · cū gaudio recepti st̄ · nauibusq; in
terrā tractis qm̄ ppe erat pascha · ihrlm pfecti st̄ ; De aduentu
ignis diu pret̄ solitum moram fecit ;

SABBATO autē scō illucescente · omīs cū cereis & lampadib; basilicā sepulchri ingressi st̄ · & lumē celitus loco scō dimissū · in cordis sinceritate & sps humilitate ut decet tantū & inenarrabile mysteriū suppliciter expectent · ac de more suscipiant ; Sed cōtigit eo die peccatis popli exigentibus id qđ nec antea cōtigisse memoratū ē · ignē scilicet illū nec hora diei t̄cia nec sexta nec nona · qua solebat adueniens corda omīū letificare sed nec in tota die illa uel nocte sacratissima more solito uenisse ; Vnde tantus dolor · tātus meror · tātus timor inuasit uniuersos · quantus a primeue xpiane religionis t̄porib; nūq acciderat · adeo ut qdā eorum fere in desperationē corruissent · qdā u de terra aufugere & in suā reuerti patriā · qdā autē in exiliū pficisci peccata sua cōfitētes asserebant ; Quibusdā etenī satius eēt mori quā uiuere · morteq; imp̄cabantur ut uel sic tantū finirent dolorē ; Vbiq; luctus · undiq; lacrime · undiq; gemitus · & pectorum crebrime tūsiones · tā intra ecclam quam extra resonabant ; Nullus erat locus sine miseria · sine angustia · sine lamitabili tristicia ; Irā q̄ppe di sup eos cecidisse metuebant · & q̄ materialē ignem n̄ mittebat · ignē sui amoris ppt̄ peccata sua amisisse merebantur · Tc̄ greci & syrii in lamitatione prurpentes · flebilib; uocib; kyrrieleyson in excelso fundebant · & genu flectentes · pectora crebris ictibus pulsabant & iterū atq; iterū kyrrieleyson repetebant ; Perlectis itaq; diei sabbati lectionib; & more solito grece & latine alt̄natim expositis · omniq; diurni officii ministerio pacto · patriarcha dambtus reserato sepulchri ostio solus ingressus ē · & lumine n̄ inuento · tristis egredit̄ ; Deinde post paululū iterū atq; t̄cio locū eundē uisitans nullaq; signa luminis in ipsis sepulchri lāpadib; repperiens · pstratus ante scīssimū dnīce sepulture tumulū p̄ces cū lacrimis & pectoris tūsionib; diu pauimento inherens fudit · clero & poplo interim kyrrieleyson cū ceteris p̄cib; acclamante atq; nuntiū luminis patriarchā expectante ; Patriarcha u iā sole ad occasū uergente egrediens de sepulchro · locūq; eminentiorē & sermoni aptū ascendens · baculū pastoralē in manu sua tenens innuit poplo manu ut silentiū haberet ; Cum

qddā putile & ualde neceſſariū & pſenti tēpori oportunū· qđ eiſ
intimare deſiderabat: Cumq; ſacra ammonitione de ſcripturiſ ſcīſ qb;
ad plenū imbut⁹ erat longū ſermonē feciſſet· ponduſ orationiſ in ſe
finire uolenſ· reū & ualde noxiū corā omib; ſe cōfeſſuſ ē· multiſq; cri-
minib; implicitū a principio iuuentutiſ ſuę cōteſtat⁹ ē· dn̄mq; erga ſe
offenſū ppriiſ exigentib; meritiſ lugubri uultu & uoce innotuit·
ideōq; grām illā qua de cęliſ in trā ad cōſolationē popli ſui mittere ſo-
lit⁹ erat aut differebat aut penit⁹ negabat; Depoſitoq; baculo· &
cura omnino ſe abdicanſ paſtorali· pniū ante altare ſe cōiecit & manibuſ
expanſiſ· lacrimaſ ibidē ubirimaſ fudit· & omiſ plebſ ut uidit ſimul cū
eo lacrimati ſt̄· & ad trā pſtrati orauerē ut & ſibi & ipſiſ dn̄ſ ppitiaretur;
Veſpere autē facto· omiſ diſceſſerē· & qdā p eccłaſ orando totā noctē inſomnē
duxerē; In ipſa uo eccła ſepulchri null⁹ remanere auſuſ ē· phibitū enim
fuit ne qiſ ea nocte ibi remaneret· ſed clauſiſ ianuiſ extra qui uellet excuba-
ret· & de tanto lumine poplīq; letantiſ & exultantiſ caterua qua coti-
die in di laudib; ipſa decorat⁹ eccła· ſacra illa nocte dnīca tā lumine
quā popli frequentia priuata ē· & plorantī atq; dolenti ſimiliſ ipſa lugu-
briſ remanſit· & tenebre eā cōphenderē; Aurora ſubinde craſtina appa-
rente reſerat⁹ a cuſtodib; eccła ingrediente tā clero quā poplo & lumē tē
ſaltim inuenire ſperanteſ· unuſ poſt alterū lumina cōprimēteſ & lāpadeſ
undiq; intuenteſ· nulla adhuc luminiſ ueſtigia in totiſ lāpadib; repperē;
Reſerato deniq; oſtio ſepulchri· & trib⁹ eccłę pſoniſ religioſiſſimiſ cū patriar-
cha ingredientib⁹· nichil ibidē repertum ē; Tūc uerū meror & luct⁹ a clero
& omī poplo in excelſo exort⁹ ē· ac ſi ante nichil luxiſſent; Fit ploratuſ
& ululat⁹ mult⁹· ceu rachel cū ceteriſ matrib; deflere filioſ ſuoſ; Rex
ipſe B· anxi⁹ & triſtiſ ante foreſ ſepulchri ſe piecit· & deſolationem popli
ſibi & iniqtatib; ſuiſ imputabat; Nec enī antea quā ipſe rex uocatuſ fu-
iſſet· tpr̄e cuiuſq; principiſ ibi dominantiſ hoc infortuniū in Iheruſalem
acciderat; Quappt̄ fere depoſito diademate regni· principatu & domi-
nio ſe priuare uoluit· niſi a qb⁹dā uerbiſ cōſolatoriiſ mox eēt cōfortat⁹;
Fuerē etiā tūc qdā q conicerent intra ſe qm̄ regnū & ſacerdo-
tiū xp̄iano potiretur imperio idcirco lumine illo cęleſti n̄
indigere ſicuti eo tpr̄e neceſſariū erat· quando turci &
arabes dn̄abant̄ in urbe; Qui ſi uidiſſent n̄ qq anno ignem
ueniſſe· ſepulchrū dnī & ei⁹ cultoreſ qtqt inueniſſent· continuo
deleuiſſent· Hęc & hiſ ſimilia· ad cōſolationē inuicē qdā rumi-
nabant; Et iam quaſi prima hora ptereunte qd agant omneſ
ignorant ſcilicet an flenteſ diurnū officiū qd eſt cant⁹ lectionū
incipiant· an omnino ſileant; Tandē hęc ſedit ſententia.
Qm̄ ſalomoni legit⁹ a dnō cōceſſū fuiſſe ut ſi qſ puro corde
orauerit ad ſanctuariū ei⁹· orationeſq; in loco illo deqacūq;

angustia fuderit. exaudiret in celum; ad templum domini processionem fieri instituunt; Moxque patriarcha cruce dominica precedente. cleroque cum populo flebiliter psallente. rege B. et populis ad templum usque lugubres subsecuti sunt. grecis interim et syris atque armeniis ad sepulchrum domini orantibus; atque kyrieleyson crebro resonantibus; genasque pre dolore laniantibus; et barbas cum capillis uellentibus; Peracta itaque ut institutum erat. cum orationibus et psalmis et hymnis et canticis in templo processione. redeunt ad sepulchrum; Nec dum ualuas ingressi fuerunt. cum diuina operante potentia lumen aduenisse nunciatur. et lampadem que ante sepulchrum erat accendisse perhibetur; Quo audito. currunt festinanter omnes et reserato sepulchri ostio. lumen optatum inueniunt. et gratias deo in altissimis reddunt; Accensoque cereo unus lumen effert clero et populo intuendum; Tunc omnes pre nimio admirantes. glorificauere dominum in te qui respexerat desolationem eorum et angustiam. nec amouit salutem suam a genere eorum; Deinde clero inuocationis iubilationis et leticie preeunte. Te deum laudamus in excelso cantauere. et cerei omnes per ecclesiam accensi sunt. et thuribula thimiamata et myrra et aloe adoleuere. et domus dei repleta est fumo et odore incensi. et tintinnabula signaque per totam urbem pulsata. signum noui gaudii et exultationis prestiti sunt; Chorus letus concinit. populus plaudit manibus et qui antea lugubres et tristes fere usque ad mortem extiterant. nunc deo iubilant clara modulamina. alternati symphonia resonante; Greci et barbari non cessant suo more laudibus altissonis symphonizare; ut merito tunc completum sit quod in psalmo per prophetam psallitur; Hec dies quam fecit dominus. exultemus et letemur in ea; Laus enim dei in caritate diffusa est in cordibus omnium per spiritum sanctum qui datus est eis. et a summo usque ad minimum nullus fuit in tota urbe fidelis de cuius ore gloria et laus non procederet;

Post hec patriarcha daimberto in sede reformato et rege B. coronato et regalibus uestibus ornato. cantores leti concinunt; Hec est sancta dies sanctarum sancta dierum. Hec est clara dies clararum clara dierum. Nobile nobilium rutilans diadema dierum; Et iterum; Salue festa dies toto uenerabilis euo. Qua deus infernum uicit et astra tenet et reliqua. Postea uero missa. sollempniter est celebrata; Paschalis itaque illa sollempnitas festiue et cum magna reuerentia in dei laudibus est completa. que iure memorialis permanebit a generatione in generationem; Amen;

REX. B. IN CESAREA PALESTINE CEPIT ARCHADIUM.

Peracta itaque sollempnitate paschali. rex cum omni militia sua ioppen profectus est; Et conuocans pisanos et ianuenses maiores nauium duces. statuit cum eis pactum ut quotquot urbes

aut castra p eoꝝ auxiliu͞ subigerat. Tertia͞ parte͞ quest9 eis con-
cessit ta͞ de p̄da ac captiuis qua͞ de spoliis; Quod ubi ex utraq: parte
fidi pignore atq: iusiurando co͞firmatu͞ e͞. p̲ximu͞ opidu͞ qd assur
nominant t͞ra mariq: indilate cingunt; Quo undiq: armis ual-
lato atq: acri inuasione pulsato: hostes de uirtute sua diffiden-
tes. dedicioni magis qua͞ defensioni se parauer͞t; Regeq: p̲locuto
die t͞cia cu͞ mulierib; ac paruulis ascalone͞ petentes. municione͞
reddider͞t. Qua rex B de suis munita. co͞festi͞ cesarea͞ palestina͞
adiens. obsidioni circu͞dedit; Est q͞dem ciuitas hec muro ac
situ loci ualida. sed habitatorib; ac defensorib; haut eque
erat munita; Cu͞ eni͞ ea͞ obsedissent nr͞i ac muroꝝ ambitu ita
robusta͞ uidissent: p̄mo ueriti st͞ absq: machinis ea͞ im-
pugnare; Deinde mora quindeci͞ dieru͞ affecti dum
penuria lignoꝝ machinę nimis lente pararent͞. die q͞da͞
ueneris assultu ea͞ impetentes. atq: hostes p̄temptantes scalis
p̄paratas mira p̲bitate muros co͞scender͞ festinant atq: ciui-
tate͞ absq: machinis sic co͞p̲hender͞ hostib; cesis atq: cap-
tiuatis; Admiratu͞ urbis. su͞mu͞q: po͞tifice͞ que͞ archadiu͞
uocant. rex in parte sua uiuos retinuit. ac de eis pecunia͞
magna͞ habuit; Alii q͞q: auru͞ ac argentu͞ spoliaq: multa
repperer͞t. nec fuit egens quis int͞ eos qui n͞ ditat9 e͞et pecuniaq:
replet9; Et sic͞ ritu gentiliu͞ ius po͞tificu idoluq: magne struc-
turę antea in urbe co͞tinebat: ita expurgatis omib; demonu͞
sordib9. ibide͞ mox a nr͞is archiep̄s p̄ponit͞ ac co͞secrat͞. fitq: de
idolo ęccl͞a di͞. de infideliu͞ sup̄sticione religio xp̄iana atq:
fideliu͞ co͞gregatio ad laude͞ dni͞ nr͞i ihu͞ xp̄i qui uiuit ac
dnat͞ p infinita s͞cla am͞. Exercit9 babylonioꝝ uenit
Tempore igit͞ illo co͞gregauit ascaloniam;
rex babylonis exercitu͞ ualde magnu͞ ac misit
in iudea ut expugnaret ihrl͞m. ac om͞s habitat͞es
in ea ac in omi͞ t͞ra isrł. ut francos p̲derent atq:
delerent; Cu͞q: ascalonia͞ uenissent: co͞mota e͞
ac contremuit uniuersa t͞ra isrł a facie eoꝝ ac timuer͞t ualde;
Rex aute͞ B ut audiuit q͞a co͞gregat9 e͞ exercit9 gentilium.
relictis in cesarea paucis admodu͞ custodib9: cu͞ exercitulo suo
p̲perauit eis obuia͞ ire; Et ueniens nuntia͞ misit p his qui
erant in ihrl͞m ac in ioppen ac in omib; finib; eoꝝ. ac co͞flauit
exercitu͞ suu͞ de uniuersis q͞s habere potuit. ac fuer͞ ei ducen-
ti sexaginta milites. pedites uero nongenti; Hostes q͞dem
sicut ab eisde͞ captis postea scitu͞ e͞. quindecies centena milia
equitu͞. peditu͞ u͞ uiginti milia numerauerant. p̄t clien-

tes q̄ sarcinas & pecora in uictualiū usus ducebant · q̄ &
illi armati incedebant; Ut ṽo rex B int̄ ramulā & liddam
ciuitateq; cū exercitu suo cōsedit · ex impulso p̄cursores
hostiū de spelunca n̄ris se manifestauer̄t & signa bellica ost
tantes · belli instantis p̄signa dedert̄; Mox arma capesc
ceteri · & ad p̄liū se q̄dā animose q̄dā ũo dubitant̄ p̄parant
utpote diuersarū popl̄s nationū atq: multarū matrū
filii de uniuersis partib; orbis cōgregati · iā iāq: plus &
obsidionib; attriti atq; fatigati uniu' sententię aut animi
ēē poterant; Quos rex languentes atq: desolatos cōperiens
cōfestī his uerbis pie affat' ē. Eia milites x̄pi expgiscimini
& nolite timere · uirilit̄ agite & cōfortamini · sperate in dn̄o
estote robusti · & pugnate p animab; ur̄is · & p libtate erecti
nominis x̄piani; Neq: eni aliut nom̄ ē sub celo in q̄ uos op
teat saluos fieri · cū degeneres isti & inimici dī uiui insul
tantes exp̄brant & cōuiciant̄ & toto nisu aduersant̄ cōfi
dentes in uirtute sua & in multitudine diuitiarū suarū · q
est in derisū x̄pi incarnatio & resurrectio · cui' & om̄em g
uertunt in cōtumeliā; Eis ũo incredulis & desperatis & om
nino p̄fidis obuiā ire ne dubitetis · quoꝝ tociens uirtutē ex
p̄ti estis eoꝝq; multitudinē necn̄ ualitudinē · Mementote
quā magnifice nos triumphare sep̄ fecit uirt' altissimi · & q
fugabant centū de n̄ris · decē milia aut eo amplius de cat
uis aduersarioꝝ · Reuocate in memoriā diem illū memora
bilē q̄ aduersarioꝝ tāta multitudo aput antiochiā antea
cies ur̄as in fugā cōuersa ē · ubi q̄sdā ur̄m & si n̄ om̄s cōple
res tam̄ int̄fuisse arbitror; Illiu' sal̄ti diei meministis q̄ s
tiypolim sic coartati atq: ab hostiu insidiis circūuenti fui
ut nemo ur̄m uix inde sperare euadere; Ut eni' tam
dī miserātiā & inimicoꝝ sup̄biā · & nimis elata facultas in
tradita ē · finesq: eoꝝ illesi penetrauim'; Neq; eni hostiū
mei' q̄s hic in iure nr̄o & apta p̄ sertī cāpoꝝ planitię no
biscū dimicaturos cernim' · illi multitudini cōpensanda
quia in angustissimas fauces rupiū & maris & p ppria pos
sione uos uallauit; Sed neq; militia hęc quam ind
nomine hic cōgregatā gratulor · illi nr̄ę qua sic uictri
exstitit nullom̄ cōparanda ē; Dn̄s & ds̄ nr̄ ipse magn
& mirabilis ē & inmēsus · ex tē & nē & in sc̄la; Sperate i
eo gens sc̄ā · cōgregatio popl̄i dī & effundite corā illo c
da ur̄a · deus adiutor nr̄ in ęt̄nū; Nolite desperare
clemētia saluatoris nec de eius bonitate & auxilio uss

quaq; diffidatis dū in p̄senti uexillū dnice crucis · p quod
caput hostis antiq̄ cōtritū ē · p qd̄ caput nrm̄ triumphauit
p qd̄ deniq; mors ipsa superata ē ; ante oculos statui agmīq;
precedere uidentis; In hui⁹ p̄sentia · n̄ poterit nobis obsis-
tere hostiū fortitudo · seu aliqua eoꝝ nefanda machinatio;
Qd̄ si occūbere cōtigerit · beati erim⁹ cū ante tribunal ęterni
iudicis hoc iuditio p̄uenti fuerim⁹ om̄s p̄sentati atq; in con
spectu glę ei⁹ cū scis martyrib; coronati; Siue enī uiuim⁹ siue
morim̄ · dni sum⁹; Accingimini ḡ cōfident' filii potentes · filii
dī · milites xp̄i · & estote athletę patris munch · securi de p̄mio
qd̄ nec oculus uidit · nec auris audiuit · nec in coꝛ hominis as
cendit; Ecce enī inmani nr̄as se hodie tota uictoria cōtulit;

Bellū · v · cōt Babylonios iuxta Ramulā ciuitatē;

His itaq; uerbis expgefacti atq; ad bellū animati ·
proni lignū dnicū adorantes · dno benedixerunt in
cęlū cōfitentes qm̄ bon⁹ · qm̄ in sclm̄ misericordia ei⁹; Te
clamor exortus ē magn⁹ ds adiuua ds adiuua · ita ut mirarent
hostes quę eēt hęc leticia · belluq; pperanter flagitabant; Qui
uero antea timidi & inbecilles uacillabant totoq; corde pauebant ·
nc̄ robusti & fortes atq; audaces effecti · uires suas qsq; in plio
omi nisu effundere n̄ dubitabant · & p sex cohortes diuisi · ordi
ne solito incedebant; Ecce gens detestanda atq; omi scelo de
lenda dextra leuaq; se effundentes · ceu copula multa canū
lepusculos paucos grande occupantes · finitos statī undiq;
uallauerunt; Quoꝝ copiosa multitudo in tantū eos obtexit ·
ut uix alius aliū puluere obducto cognoscere posset;
Iāq; repulerant iā iāq; quassabant duas anteriores acies ·
cū rex B accelerato cohortis suę incessu · ut piu⁹ pat filiis
suis karis in ipso mortis articulo subueniens · ferocissimo
ausu hostiū rapidissime incursioni rigidus pcursor suoꝝq;
defensor impiger obstitit · & hasta uibrata in qua signū pen
debat albū · arabē sibi obuiū cū equo interim p̄strauit · ictuq;
lanceę dī inimicū orco legauit · & hastili abstracto ad alios
aliosq; se cōtulit; Sui itaq; resumptis uirib⁹ · hostes impetere
& crebris ictib; ferire n̄ cessabant; Et ubi hostiū frequentiam
ualidioremq; multitudinē uidebant · ceu accipiter in auiū
cateruas se ilico inmiserunt; Fit fragor & strepit⁹ ingens · tela ·
iacula · canne cōfringunt · scuta dirimunt · nec iā umbo aut
galea gladiis resonabant · sed ipsa ceruix denudata sole ob
durata nigrior fuligine quasi peluis pcussa tinnit · & ma
gis ictū quā uulnus uereret; Instant nr̄i · pes pede opp

mit' hostes subruunt' piciunt arma & clamore exhorto insu
gā uertunt'; Franci u' atq; psequentes obtruncant arabes &
exiguo hore spatio campus cadaverib; sternit' & sanguine
madefacta hum' rubescit; Hinc isti fugiunt' istinc illi
cedunt'; Fit strages spectantib; amena & do grata psecu
tio; Fertur in hoc plio de hostib; quinq; milia cecidisse;
Dux etiā babylonius quoz ductu tot' eoz exercit' rege
bat' cū ceteris trucidat' est; Sic afronte pugnatū est;.
De infortunio fracoz qui in acię extrema fuerant;
Ceterū posteriorib; multo alit' euenisse memoratur;
Nichil est enī ab omi parte beatū; Qm in tu
multu illo q' pmo belli cōflictu exort' ē pars quedā
nri exercit' parti strepitu parti puluere obstupefacta
& ab hostib; intercepta miserabile dictu ita interfecta ē ut
nullus eoz supēēt q' rei euentū anteriorib' nūtiare posset.
Quippe hinc inde sic erant inuoluti hostib' ut nec an
teriores postremis nec postremi anteriorib' q'equā subueni
re licuisset sed nec intelligere q'd utrobiq; cōtigisset; Unde
factū ē ut ea pars hostiū quę sic cohortē de nris posteriorē
cōphendit existimans totū belli euentū sinis cōtigisse nos
trosq; omis perisse sumptis armis interfectoz ioppen celeriter
pfecti st; Ibi u' turci nroz scuta & arma ciuib; ostentan
tes rege B cū suis omib; occubuisse asserebant ut hac sal
fraude ciuitas eis redderet'; Ciues itaq; obstupefacti atq;
pterriti grauiq; rumore perculsi tristes & gementes a muris tam
stantes hostib; obsistere parabant; Hostes u' reliq' diei illi
totaq; nocte subsequenti foris excubantes urbē quasi ob
sidione uallauerē; Erant enī opinione quingenti omis
eqti; Ut u' nox incubuit nec regē nec aliquē de bello red
ire ciues uiderent' tē tacite cōtristati st ualde omino exis
timantes totū perisse exercitū; Erat autē uxor regis in ci
uitate; Tē simul colloquentes & de his que acciderant int
se disserentes cōmuni de cōsilio legationē tancredo antio
cheno mittere destinauerē; Mox legato & naui parata
scedulā sibi tradunt in hęc uerba; Tancrede uir pcipue
milesq; optime accipe hanc scedulā quā t' q' in ioppen inha
bitant flentes omiq; auxilio destituti mittunt; Qm pdolo
rex hierosolimoz B cōt' babylonios & ascalonitas dimicans
in cōgressu eoz deuict' & cū omib; q's secū eduxerat interfect' ē
iā iāq; obsidioni dediti sum' & ab ipsis hostib; impugnamur
idō ad te mittim' festinant' orantes ut quātocius genti miser

& desolatis auxiliū pbens · eruas nos de manib' inimicoꝝ & a
psequentib; nos; Quin immo si de nob' t nulla curē · tam
miserere ciuitati scē ihrlm · nec patiaris eā ab infidelib' us
occupari; Dū tēp' sup ē nec adhuc dirupium ueni & libera nos;
Dū h ioppitę sic dolore atq: merore affligerent · ecce rex B dei
grā hostiū triumphator de eoꝝ psecutione regress' · q̄ in eoꝝdē
tentoriis ea nocte dormierat & de eoꝝ spoliis tā ipse quā oms
sui ditati · uersus ioppen pfecti st; Bellū VI · int ioppē B
& azotum; V

AURORA ū surgente crastina quā beatę
uirginis MARIĘ natiuitas decorabat · missa cū matuti
nis hymnis p loco & tpre sollepnit expleta · collectis
sarcinis iūmtisq: oneratis instructi quasi ad bellū ·
timebant enī adhuc ne aliquę laterent insidię ·
uersus ioppen regio monente cornu · iter agere ceperunt;
Cū q: azotū ciuitatē qndā philistinoꝝ transissent · subito
fiunt eis hostes obuii q̄ pridie ut dictū ē ioppen cucurrerant ·
& catuatim ruentes · ad locū belli pperabant scire uolētes
euentū rei; Videntes autē nrōs · suspicati st pmo socios fo-
re suos · ut ioppitas cū eis inuaderent · & gratulantes pcede-
bant in eqs uelociorib; agmi; Nrī ū armati & quasi ad bellū
incedentes signa & uittas interfectoꝝ hostiū in capitib; geren-
tes · callide eos pmū intra se receper · ac deinde gladiis
extractis · qsdā trucidauert qsdā ū pcipitauert · & eos &
eqs incolumes retinuert; Qd cū psensissent posteri se de
ceptos · dolentes prin' diuisi st atq: dispsi & passim huc illucq;
p deuia & rura cursitantes · in fugā uersi st; Tc̄ nrī p' eos
ruentes atq: clamātes · eos cedendo & sternendo psecuti sunt;
Sed qa fatigati de plio & uulnerib; debiles erant · regressi
citiu' ioppen adierunt; Quos ubi ioppite urbi ap-
ppinquare uidert · pmo rati hostiū reuersionē · deinde sig-
na suoꝝ cognoscentes · cū magna & inopinata leticia &
exultatione eis obuiā exeunt · & quasi de morte resuscita-
tos gratāt susceperr; Tc̄ qualit ab hostib; st circūuenti ·
& de eoꝝ omnū interitu p ipsos hostes grassati atq: desolati ·
quom etiā tancredo miserint legationē · cōfesti narrauert;
Rex autē B · audiens sermones huiusmodi · tristat' ē ualde
p eo qd de morte sua cartā antiochie legauerunt;
Moxq: de uita & triumpho & psperitate sua cartā fieri iubens ·
quāciciu' potuit eā p festinū nunciū tancredo destinauit;
Qui cū recepisset pmā scedulā & parat' eēt cū omi exercitu
suo hierosolimā uenire · subito biiugerulus alt sibi occur-

renſ· cartā regiſ B ſigno ſignatā ei tradidit priori multo diſſimilē; Quā cū legiſſ& · & de uita regiſ & uictoria & ꝓſperitate didiciſſ& · gauiſuſ ē ualde · licet eū n̄ dilexiſſ& & gr̄aſ dō ꝓſoluit multimodaſ tā ipſe quā omſ antiocheni · & ſic de expeditione illa exercitū ſuū dimiſit; Poſtquā ḡ rex B rede modica ſe ſuoſq; in ioppen refeciſſ& · hieroſolimā ꝓfect⁹ ē · uota & hoſtiaſ dō & ſepulchro ſoluturꝰ; Ubi a clero & pop̄lo cū magna reuerentia & ꝓceſſione · ligno peunte dnīco ut decuit · rex & militia ſua de triumpho excepti ſt̄; Et ſiluit tra ihrl̄m octo mſib; · belloꝝ incurſibuſ; Cōmiſſū ē autē hoc ꝑliū ſeptimo iduſ ſeptēbriſ · anno t̄cio ab urbe ihrl̄m capta · & ab incarnatione dnī · milleſimo centeſimo ꝑmo · Indictione nona ·

Quando babylonioꝝ exercit⁹ ſedit ante Ramulam;

SEQUENTI iterū anno · cōgregauit rex babylonis exercitū copioſiore priore & miſit contrā ihrl̄m; Menſe itaq; maiiā mediante uenerᵗ aſcaloniā · & cooperuerᵗ faciem tr̄e circa urbē tā ipſi quā iumta eoꝝ & cameli ſarcinaſ ferentes & pecora quę ſecū q̄cūq; irent de more cōducebant; Cōgregati ḡ ſimul fuerᵗ uicies centena milia equitū · & triginta milia peditū p̄t clienteſ & ſeruientes Nec mora ciuitatē Ramulā adeunteſ · cōſederᵗ ante eā & caſtra metati ſt̄; Porro meſſeſ quę iā admetendū parate erant circa regionem illā uaſtauerᵗ & quaſi ad obſidionē ſe circa urbē effundere; Erant autē in arce quadā ciuitatiſ quindecim milites tantūm̄ quos rex cuſtodeſ ibi depoſuerat cū ſeruientib; & ſyriſ cultorib; agroꝝ urbē cuſtodientes; Erat & ibi ꝓpe ęccliſci Georgii miro opere fabricata · muro & turrib; bene munita in qua epſ ramulenſiſ cū ſuiſ morabat̄; Quā diruere multocies conati ſt̄ aſcalonitę · ſed epſ eā preſidio ſuo ſemꝑ illeſam ꝓtexerat; Ubi cū acceſſiſſent babyloni & uidiſſent munitionē illā eiſ impedimto fore ꝓpterea qđ in planiſ ſita ē · & quaſi ſibi ſuiſq; inſidiaretᵘ · cogitauerᵗ eā deſtruere & omnino delere; Qđ cū epſ cōperiſſ& · cōfeſti regi B · ꝑ nuntiū ſuū intimauit · rogans & poſtulanſ ut ſibi ſubueniret; Erat q̄dē tūc rex in ioppen · & erat cū eo comeſ Stephan⁹ bleſenſiſ q cū Willelmo comite pictauenſi & alii plurib; eodē anno uenerant in ihrl̄m; De quoꝝ itinere · quantū ad rem ꝑtinet interſerendū eſt;

BEL VII Bellū VII in Romania in quo Solioman turcoꝝ principes repatriare uolentes deuicit;

Eo ſiquidē anno · Willt comeſ pictauenſiſ & Stephan⁹ bleſenſiſ q ab obſidione antiochię redierant · & hugo magn⁹ qui poſt antiochiā captā in gallias redire diſpoſuerat · & Raimūd⁹ comeſ ꝓuincialiſ qui poſt ihrl̄m captā cōſtantinopoli

ad imperatorē ſe cōtulerat. Stephan⁹ q̄q; comeſ burgūdię mul-
tiq; alii nobileſ ac potenteſ uiri cū innumero exercitu roma-
nię fineſ ingreſſi ſt̄. & ꝑ t̄rā meanteſ, urbeſ & caſtra ſubigendo.
hieroſolimā tendunt; Hiſ itaq; obſtitit admirat⁹ Soliman
turcuſ gentiliſ fortiſ & ꝑpotenſ: cui ut ſuperiu⁹ relatū ē nicea
ciuitaſ ꝑ primoſ duceſ hui⁹ itineriſ ſublata erat. & imperatori
cōſtātinopolitano reddita; Qui detrimti ſui n̄ immemor. ut
cognouit francoſ aduenire. ꝑ aſpera mōtiū ꝑ cōcaua rupiū cū in-
numera manu turcoꝝ eiſ inſidiaſ tetendit. & undiq; ſagittiſ atq; te-
liſ multimodiſ impetere cepit; Illi ū huiuſmodi incurſionib⁹ igna-
ri diuq; fame & ſiti & itineriſ labore uexati: ſuſtinere n̄ potuer̄ eoꝝ
cruentā rabiem & importunā inuaſionē; Quapp̄t diſpſi ſt̄ a facie
eoꝝ & in fugā cōuerſi: de q̇b; ſtrageſ immſa ꝑ mōteſ & colleſ ceu de
pecudib; facta ē; Multi etiā fugienteſ. ſiti & laboriſ anguſtia pe-
rier̄; De mulierib; ū quę captiuę abductę ſt̄ n̄ fuit numeruſ.
cōplureſ q̄q; earū. gladio perierunt; Viri autē ferreiſ cōpedib⁹ man-
cipati. in ſeruilē cōditionē deducunt̄. & de ſpoliiſ eoꝝ hoſteſ p̄nefaſ
ditati ſt̄; Ibi ꝑdidit pictauenſiſ comeſ homineſ ſuoſ pene omſ &
eq̄ſ & muloſ & iumēta & p̄ruſ omia queq̄; habebat. ipſe etiā uix
periculū mortiſ euadenſ: cū raro agmine ſuoꝝ pede tandē lugubriſ
antiochiā ꝑuenit; Miſerię cui⁹ tancred⁹ cōpacienſ. eū pie ſuſce-
pit. uerboq; & opere cōſolat⁹ ē; Quāplureſ ſūmi uiri ac nobileſ.
ibi perier̄; Comeſ ū Raimūduſ. ꝑ deuia fugienſ. cū quadā parte
exercit⁹ uix euaſit; Stephan⁹ q̄q; bleſenſiſ. & Stephan⁹ burgūdię.
& Hugo magn⁹. & Hugo liezinacenſiſ fr̄ Ramūdi comitiſ cū altera
parte exercit⁹ tramite deuio tharſū uſq; ꝑuener̄; Vbi Hugo
magn⁹ diem ultimū nact⁹: a ſociiſ ſepultuſ eſt; Qui cū uenirent
antiochiā. alii t̄rā. alii nauigio. ibi ſim̄ ꝑficiſcunt̄;

Cūq; ad ciuitatē tortoſam ꝑueniſſent quę ſec⁹ mare ſita a ſarra-
cenis incolebat̄: utq; exercit⁹ & t̄rā & nauigio uecti. inuicē
ſe ibi ſalutauer̄. Et uiſa urbiſ oportunitate q̇d ſcilicet ad capi-
endū facilis eēt. mox cōſilio inito. repentino eā impetu undiq; in-
uadunt. & celeri aſſultu t̄ra mariq; eā coartanteſ mira leuitate mu-
roſ cōſcendunt: portaſ cōfringunt. & urbē ingreſſi ſt̄; Sarraceni
q̇ ibi reꝑti ſt̄. omſ gladio interier̄: & de ſpoliiſ eoꝝ paupertatē ſuā
nr̄i reſtituer̄; Deinde iumētiſ & nauib⁹ ſtipendio ſarcinatiſ. iter
arripiunt; Comeſ ū Raimūd⁹ prouincialiſ in ciuitate tortoſa remanſit
& eā optinuit: q̇d omib; ſatiſ moleſtū fuit. eo q̇d ipſe ad iter noſſe
ꝑ q̄ſ tranſituri erant; Tranſeunteſ autē archas opidū; uenerunt
ante urbē tripolim. & illic caſtra metati ſt̄; Vltra deinde ꝑgreſſi
gybellulū & Berithū ciuitateſ p̄t̄meanteſ. uener̄ ad anguſtam

meatũ ſuperiꝰ deſcriptũ. ubi rex B de eoꝝ aduentu n̄ ignarus
ſed ab antea p̄monuit ut ei ſobuiã uenirẽ cũ catua militũ ſolli
cite eoſ operiebat. ut inde pducerẽ ihrlm; Vt ḡ regẽ uider
cõgratulati ſt̄. & oſculo pacis inuicẽ dato. iocũdati ſt̄ ualde;
Inde ioppen cũ rege pfecti ſt̄. ubi etiã iã applicuerant alii q̄ p
mare nauigauerãt; Et quĩ ppe erat paſcha. ihrlm oĩs feſti
nant aſcenderẽ; Qui poſtq̄ loca ſcã uiſitauert. & oblationibꝰ &
muneribꝰ ſuiſ ueneranti ſt̄. ſollepnitate paſchali feſtiuę pacta.
ioppen regreſſi ſt̄; Tc̄ comeſ pictauenſiſ Willt. quĩ paup & ino
erat & hominibꝰ carebat. omnino deſolatꝰ. nauẽ cõcendenſ domũ
regreſſuſ ẽ; Stephanꝰ q̄q: bleſenſiſ. & Goiſfridꝰ uendomenſiſ.
& Stephanꝰ burgondenſiſ. & hugo leziniacenſiſ cũ aliĩſ pluribꝰ
domũ ſimulit̃ regredi cupienteſ. uentiſ & mari ſe cõmiſerunt;
Sed aura deficiente. ioppen reuerti cõpulſi ſt̄; Hi itaq: ibi
dem adhuc erant quando regi intimatũ ẽ de hoſtiũ inuaſione
ſuper ramulenſeS;. Bellũ. VIII. cõt̃ Babylonios ſup̃ dictos
iuxta Ramulã De quo Rex vix euaſit fugienS in Ramulã.

BEL VIII.

REX autẽ. B. audienſ ſuoſ ab hoſtib; circũuentoſ & ad
dep̃dationẽ & incẽdiũ intũ ſuã immo int̃ caſtra
& municioneſ ſuaſ ipſoſ hoſteſ fore pgreſſoſ. int̃ p̄m
q̄ſdã fuiſſe p̄curſoreſ q̄ cauſa p̄de ſuę ſe ante poſu
iſſent eoſq; facile intercipi poſſe. cõfeſtĩ equũ aſcen
dit. & cũ paucis pfectꝰ ẽ; Comeſ tamẽ Stephanus
bleſenſiſ eũ p̄monuit. ne incaute & abſq; prudentia &
conſilio exirẽ; Cui rex indignanſ reſpõſũ dedit. q̄a ſi ip
ſe & ſocii ſui tc̄ eẽnt in francia. tamẽ ille n̄ pmitterẽ eoſ eua
dere. & ſic cũ hiſ q̄ parati erant egreſſuſ ẽ; Mox comiteſ
p̄fati eq̄s & armiſ mutuo accepťs. cũ omĩ militia quę illa die in

Ñ

ioppen fuerat ſubſecuti ſt̄; Vę diei illa quę tot nobiles
atq; pbos uiros in interitũ & mortẽ eduxit; O res illa dieſ ama
ra. dies inuiſa. & omĩ ſeclo deteſtanda. & a memoria dierũ ſollẽp
niũ penitꝰ delenda; Ab urbe ihrlm capta uſq: ad hanc diẽ
n̄ fuit tãta calamitas aut miſeria in tota t̃ra iſt̃. nec tanta
ſtrageſ uiroꝝ illuſtriũ facta; Heu infortuniũ; Ignari ad mor
tẽ pgrediunt̃. & forſitan iuſto iudicio dĩ; ut a quibꝰdã me
morat̃ id eoſ accidiſſe n̄ dubitamꝰ; Ibãt enĩ ſine legua
cõſilio unꝰ poſt aliũ quaſi hedi petulanteſ cũ ſupbia & clamo
re. timore dĩ poſt poſito. in uirtute ſua cõfidenteſ. & dei
magnificentiã cuꝰ clemẽtia & bonitate hęc omĩa acciderant
ſuiſ laudibꝰ attribuebant; Crucẽ q̄q: dñicã cuꝰ p̄ſentia
hoſteſ cõfundebant. ea die ſic obliti ſt̄. ut nullꝰ eoꝝ eiuſ

memor ēēt ; O ceca atq; puersa humana deliberatio ; O cunctis
de se formidanda psūptio . o ubiq; ptimescendū di iudiciū atq;
ei exoptanda miseratio . neq; a quoquā fidele desperanda est
ei ppiciacio ; Ruunt ut dictū ē sine lege . & subito ab hostib;
dextra leuaq; circūdati . sine lege pereunt ; Pugnant tamen
uirtute sua . atq; strenuue in hostes se uertunt ; Illi enī uix du-
centi fuerē . hostes ū uiginti milia & amplius erant ; Stulta
psūptio . uana ostentacio . impar cōflict' ; Si enī manib' post
terga reuinctis hostes aduenissent eqs & armis pcedi sicut erant
cōstitissent . tanta rebellis multitudo . tamē qq; a nr̄is formidanda
ēēt ; Sed factū erat ad correctionē forsitan posteritatis . ne sic
insipient aut temere aliī deinde se hostib; exponerent ; Ergo
cadunt nr̄i pdolor . & ab hostib; undiq; ceduntur ; Fit clamor &
dira turcor̄ inclamatio . nr̄os reddit attonitos . instant telis &
sagittis . nec parcunt uiris nec eqs ; Rex itaq; uidens suos hac
& illac sterni . nec tā hostiū inportunā incursionē posse pati sen-
tiens fugā dedecorosā & sibi inhonestā tā tāq; tardā uerescens . dū
tamē adhuc qsdā supstites de optimatib; suis uidet . ciuitatē ra-
mulā que ppe erat aggredi decreuit . ut saltē muror̄ protectione
ipse suiq; tuerent . ne om̄s simul repentino perirent interitu ;
Cūq; id machinarent atq; hostes psensissent . uno impetu p'
regē ruentes . adusq; ciuitatis menia ultimis cedendo psecuti
sunt ; Rex ū & comites & alii qcūq; erat supstites intra menia
se receperunt ; Verū ciuitas hec n̄ adeo erat munita . ut intus
tuti ab hostib; ptegerent ; Neq; enī in muror̄ ambitu cōfidebant
neq; turris illa ubi custodes pdicti erant eos om̄s haut diuidios
capere poterat . neq; psidiū eis aliqd affuturū a parte aliqua expec-
tabant ; Vnde factū ē . ut nocte adueniente cōmuni de cōsilio .
rex solo comitat' armigero equū uelocissimū ascendens q p uelocitate
gazela uocabat ciuitatē egressus ē . & se tā uite q morti committens
p medios hostes se cōtulit . atq; motana pecit ; Tres subinde
milites eū subsecuti st̄ . q mox ab hostib; intercepti . capite trū-
cant ; Hostes & de regis euasione pmoti . intēpesta noctis silen-
tio . eqs ascendunt . uestigia ei psecuntur . atq; uias om̄s circū-
quaq; sepiunt ; Rex autē p abrupta motiū p asperitates
rupiū . deinde p multos labores quoque plurimis ut eor̄ man'
effugere posset . die tercia tandē Arsur opidū usq; puenit ;
Vbi nocte pcedente . quingenti fere hostes ei insidiati st̄ . & ad
muros usq; pgressi quasi exploratores in speculis se dederant . qui
paulo antea quā rex aduenisset . inde discesserant ; Recedentes
g ad ramulā ciuitatē sociis narrauerant . qa de rege nullū scirent
rumorē ;

ry Tunc simul om̄s eos q̄ aderant in ciuitate acriu͛ purgentes: ui & timore dedicioni illos coegerē; Ambo comites uidelicet · Stephan͛ blesensis · & Stephan͛ burgūdiensis · & hugo liciniacensis · & Goisfrid͛ uendomsis · & multi alii: ibi capita pdiderē; Quidā ū inmanicis ferreis babyloniā pducti s̄t: ita ut ex omī militia quā rex de ioppen eduxerat · & que postea subsecuta eū fuerat · uix tres euaderent: quo͛ un͛ armiger ei erat · alt̄ ū liccard͛ · tc̄ius autē uicecomes ioppitarū; Hi etiā uulnerib; multis grauit̄ cōfossi: nocte ac die p deuia motiū fugientes: ihrlm pene moribundi subintrant · atq; infortuniū qd̄ eis acciderat · ciuib͛ effusis lacrimis innotescunt; De rege autē seu uiuere · seu ultimū diem clausisse: nullū nouerant dare respōsū; Tc̄ meror & luct͛ totā pculit urbē · atq; om̄s se miseros & peccatores acclamātes: in exterminiū & depdatione se breui futuros ēē dicebant; Ep̄s autē ramulensis ut audiuit dispsionē huiusmodi · nec sibi nec municioni ecctę cōfidens · om̄ib; suis eductis · cū migandi oportunitatē psensisse: noctu ioppen fugitiuus euasit; Rex ū B · assur͛ opidū ingressus · a suis gaudent̄ suscept͛ ē: atq; epulis qb; satis abstinuerat somnoq; funct͛ est ; De aduētu hugonis ad regē;

INTEREA hugo de tyberiade miles optim͛ audito q̄a hostes babyloni terram ihrlm ingressi eēnt rat͛ qd̄ regi necessariū eēt si cū suis ad eū festinaret: assūptis octoginta militib; strenuis · ignar͛ qd̄ regi suisq: cōtigisse: pperabat ioppen · & ipsa die aduesperā ueniens assur: regē adhuc dormientem inuenit; Nec mora rex expgefact͛ · ut uidit hugonē letat͛ ē atq; animo exhilarat͛ · ab eodē hugone uirilit̄ animat͛ & cōfortat͛ est; Mane autem facto scapham ascendens p mare ioppen deuect͛ ē · & a ciuib; cū ingenti gaudio suscept͛ ē; Hugo deinde altera die: eū subsecut͛ est; Rex autē quodā syro ascito qui itiotiū cōpendia nouerat · legauit eū ihrlm · ut ad se uenire faceret om̄s q̄cūq: arma ferre possent; Ille uolat pceps sub opaca nocte · & per deuia hostiū uitans insidias: die tc̄ia ihrlm puenit; Cūq: de rege innotuisse qd̄ incolumis de manib; inimico͛ euasisse · grās dō in altissimis referēt · atq; ad subueniendū ei om̄s unanimit̄ excitant̄r: eadēq: nocte haut indilate q̄tq̄t ferre arma poterant iuxta pceptū regis de ciuitate exeunt · & fuerē nonaginta xc milites loricati · alii q̄q: fere ducē̄nti · Qui tota nocte pperantes auroram illucescente ppe assur hostib; a sinistra parte uitatis · se repperer̄; Inde secꝰ mare ioppen pficiscentes cōpti s̄t ab hostib͛ · & q̄dā eo͛ ibidē fuissent intercepti nisi in uitis derelictis · mari ad natandū se pcipites dedissent · sicq; ioppen puenerē; Rex autē de eo͛ aduentu cōgaudens: om̄is more impaciens haut longius distulit negotiū suū gerere · & p̄mo mane suos ad belliū eduxit; BELL · VIIII ·

Belliū · VIIII cōt̄ BABYLONIOS Sec͛ ioppen · in quo REX · B · uictor extitit ;

ORdinatis itaq; agminib͛ · ligno pcedente dn̄ico: franci aggrediunt͛ babylonios; Illi ū nil tale opinantes · sed

petrarias & machinas omni studio p̄parantes ut ioppen expugnarent.
cũ uidissent signa francorum peul · admirati s̄t ualde · & p̄mo hesitan
tes an ad bellũ uenirent · diu stabant stupefacti ; Deinde sup̄atis
armis obuiã pgunt · & more solito circa francos se effundũt · atq; sa-
gittis eos p̄mo lacessierũt · dehinc cõminus accedentes gladiis & sicis
in eos ruere ceperũt ; Franci q̃dem de ordine suo nil exeuntes sed
paulatim uersus eos incedentes · & p̄mã eorum incursionẽ paciẽt sustı-
nentes · uibratis lanceis & ensib; denudatis · di uirtute & p signo cru-
cis auxiliũ hostiũ cuneos audact̃ penetrauerũt ; Iterũq; in eos re-
deuntes & di auxiliũ clamore magno inuocantes · aciem eorum ro-
bustiorẽ quassauerũt & collectã multitudinẽ nefandorum uellent nol-
lent fugere coegerũt ; Qui dorsa uertentes · uersus ascaloniam
fugã arripuerũt · nil de tẽtoriis ut eorum quę int̃ habebant medı-
tantes neq; de peditib; suis curã aliquã gerentes · capũ celerius
uacuũ dimiserũt · & usq; dũ uiderent ascaloniã nũq lora uel
calca ria remiserũt ; Tantus enĩ terror inuaserat uniuersos · ut
ęstimarent francos a dorso eos usq; cedere · nec securi fuerunt
donec intra menia se receperũt ; Multi in calore & siti extincti
s̄t ; At nr̃i eos diu p seq̃ · ppt̃ equorum debilitatẽ ñ potuerunt ;
Tentoria · stipendia · sarcinas · mulos · eq̃s · asinos · camelos · boues q̃q;
& oues · & uniuersã suppellectilẽ quã secũ adduxerant · tradidit
ds̄ in manus seruorum suorum · & ditati s̄t omĩs · ita ut q̃ paup illuc uenerat · di
ues domũ regrederet ; & ultus ẽ rex ea die de inimicis suis p uirtutẽ
scę crucis · & eorum sup̄biã & elationẽ ita cõtriuit · ut post longo tempore
eũ inq̃etare ñ auderent ; & q̃euit t̃ra bellorum incursionib; annis trib;
cõtinuis ; Rex autẽ cũ triumpho ioppen regressus ẽ · laudans & magni
ficans dm̃ qm̃ bonus · qm̃ misericordia eius ; Factũ ẽ autẽ hoc p̄lıũ anno quarto
ab urbe capta ihrl̃m · & ab incarnatione dnĩ millesimo centesimo t̃cio ·
Indictione undecima · ad laudẽ dnĩ nr̃i ih̃u xp̃i q̃ cũ patre ęterno ui-
uit sine t̃mino ds̄ uerus amen ; De obsidione ptolomaidis & Boa
mundi ducis liberatione dũ captus esset a daliomanno in romania ;

HERNO deniq; tp̄re subsequente · cũ sollempnitatẽ pasche
ex more rex · B · in ihrl̃m celebrasset · urbẽ ptolomaidã
quę achon dicit̃ · obsidione aggressus est ; Verũ quia
muro & antemurali ualde munita erat · & sine classe eã
undiq; coartare ñ poterat · cũ sata atq; uirgulta eorumq;
labores exteriores deuastasset · domũ redit · differens urbis expugnatio-
nẽ · donec classem ianuensiũ & pisanorum quã expectabat · haberet ; Interi
tam aduersariorum fines inuadere & expugnare ñ cessabat ; & contigit
una dierũ dũ rex uersus damascũ se in hostiles efferret regiones · a
q̃dã eũ ęthiope in rupe delitescente grauit̃ sauciari · missili a poste-

rionib; usq: in p̄cordia uibrato. longo post curationis tp̄re uix euasit.
& sospes factus est; Eo anno. Boamudus de turcoꝝ manib' & uin-
culis di grā liberat' ē. & antiochię redut; Ubi a tancredo &
a suis cū gaudio magno except' ē. Eo p̄incipante antiochię. domi-
nat' urbis laodicię ei tradit' quā tancredus ceperat sup imperato-
rē alexiū dū Boamūd' teneretur in uinculis; Qui postq̄ antiochiā
uenit. regi B. p legatū innotuit. qualit lib fact' ē; Rex ū ut
audiuit. admodū uegetat' & cōfortat' & letat' est. atq: dō grās de
ei' liberatione reddidit; Post hęc sedato hiemis tp̄re qd instabat.
appropinquante pascha spirante notho. stolus ianuensiū & pisa-
noꝝ in septuaginta nauib; rostratis ioppen applicuerī. & a rege de-
centī atq: honorificę excepti st; Statutis deinde pactionib; atq:
cōfirmatis. ptolomaidā cōfesti adeunt & tīra mariq: eā cingunt;
Cū q: ciuitatē hanc crebris inuasionib' p uiginti dies obsedissent
machinasq: ppe muros iā ingressuri erexissent. sarraceni q eā
obseruabant. uellent nollent se reddiderīt; Ianuenses ū & pisani.
atq: nrī de spoliis eoꝝ ditati st; Nec eni rex phibere id potuit
licet multū niteret' obseruare eos. ne ciuitas ab incolis p̄uaret';
Et ut uidit q̄a p̄ualuerī isti & illi. misit suos in ciuitatē. ut mu-
niciones occuparent atq: obtinerent; De p̄da ū. tā ipse quā
alii locupletati st; Erat autē hęc urbs omī poplo xp̄iano neces-
saria. p eo qd ei inest port' nauib' apt' & intra menia utilit
cōclusus; Ubi postq̄ naues ingressę st. qete ab omīb; uentorum
turbinib' & tēpestatib' atq: pyratarū nocturnisq: incursionib'
omī tēpore cōtinent'; In tota ū tīra ihrlm. null' aliu' talis ē port;
Tradidit ds hanc ciuitatē xp̄ianis atq: imperio subdidit hiero-
solimitano. & magnificat' ē dns in poplo suo & dilatat' ē hereditatē suā;

De dissensione int daimbtū patriarcham & clericos suos.

Inimicus ū humani generis qui a capite ecctę qd ē xps & mēbris ei'
insidiari n̄ desinit. int patriarchā daimbtū & ecctam sibi cōmissā
dissensionē tātā immisit. & odiū seminauit. ut neq: a clero neq:
a rege neq: a poplo amaret'. & tāta psona. tāta ecctę columna.
tā pi' pastor & egregiu' doctor. ab omib; pdolor ceu lup' inuis'
est. & ab ecctę liminib' eiect'. sub uelamine quasi romanę distinc-
tionis p̄sidente roctbto cardinali. arnulfo sci sepulchri archidi-
acono cū aliis cōplicib; suis annitente & accusante; Itaq: uir
illustris & omī honestate cōspicuu' eoꝝ n̄ ferens uiolentiā. roma-
nā appellauit sedē. atq: mox romā pfect' est; Ea tēpestate
Boamud' ab hostib; circūuent' & maxime ab imperatore cōstan-
tinopolitano infestat'. q etiā iā sibi. iiii. abstulerat urbes
auxiliū de transmōtanis partib; sibi querere deliberans. trans-

fretare parabat; Ad quē cū patriarcha .D. quasi pfug⁹ & exul
uenisset & causā sui itineris exposuisset: pio affectu ab eo suscept⁹
est. atq: socii⁹ itineris sui fact⁹ in apuliā simul transuecti sunt;
Dehinc romā pfecti. utq: de iniuria sua papā paschalē conue-
nere; Boamūdus enī de pncipat⁹ sui detrimto qd ab imperato-
re susceperat. insup etiā de itinere hierosolimitano qd idem im-
perator tra mariq: sic occupauerat ut nemo peregrin⁹ [illegible] aus⁹
iā ire foret: p se & peregrinis pclamationē fecit; Daimbt⁹ u
de ipso cardinali Rotbto. & clero. & rege hierosolimitano que-
rimoniā faciens: patna cōpassione papa paschalis uir sume discre-
tionis & industrię, utrisq: put tēp⁹ & causę mod⁹ exigebat raci-
onabilit cōsuluit; Daimbertū enī patriarchā loco suo restituit.
Boamūdū u transalpes in gallias & partib; occidentis ut cōtra
iperatorē sibi adiutoria quereret legauit. atq: signiferū xpi
exercit⁹ eū cōstituit uexilluq: sci petri ei tradens in pace
dimisit;. De substitutione euermari alteri⁹ patriarchę;
Hierosolimis interī patriarcha nouus creat⁹ cui nomē Euer-
mar⁹: qdā idiota sed ampla psona & religiosus ut ferebat
erat; hic omi ā clero & maxime ab arnulfo archidiacono qui
omino daimbto opposit⁹ erat: in patriarchā assūpt⁹ ē. ut ille sit
daimbt⁹ penit⁹ desperaret: nec ad cathedrā hanc amplius aspiraret;
Hoc totū factū ē in psentia Rotbti cardinalis pfati. q & ipse ut
aqbsdā fert⁹ ad honorē hunc suspirabat. rege cū optimatib; suis
annuente; Vnde postea ecclia multa incōmoda multasq: ad-
uersitates & multa detrimta passa ē; Nec inmerito; Qm gre-
gis pastorē uigilantissimū & tociu⁹ patrię tutorē. orphanoꝝ &
pupilloꝝ susceptorē omiūq: desperantiū cōsolatorē. immo ut
uerū fatear lucernā adinstar solis radiantē: sponte sua extin-
xerant. & tenebris se totūq: ouile obduxerant. adeo ut tot⁹
mūdus eis inde obstreperet atq: detraheret. multis importu-
nitatib; & angustiis ob hoc uexati st. De tancredo qualit
cū Rodoan rege galapye dimicauit & infugā cōuertit;
INTEREA tancred⁹ adolescens egregiu⁹ atq: militaris in
partib⁹ antiochię cōtra aduersarios sibi affines dimicans: qs-
dā bello qsdā ui & ingenio atq: industria & mira stren-
nuitate subegit; Eqb; Rodoan rex galapię cū eum
bello lacesceret finesq: regni antiochię cū multo exerci-
tu iā ingressus foret: ab illo deuict⁹ atq: cōfusus ē. & cōuers⁹
infugā nō minimā partē sui exercit⁹ amisit; De quoꝝ spoliis
tancred⁹ & sui locupletati st; Itēq: urbē laodiciā quā im-
perator boamūdo fraudulent abstulerat. obsidione cingens.

ut eam sibi subdidit; His et aliis innumeris probitatibus tancredus
preclarus habebatur atque famosus effulsit. ut merito de eo per orbem terra-
rum fama et militie euolet; De obitu Raimundi comitis;

Eo uidelicet anno quo Boamundus transfretauit. comes Raimundus
prouincialis in opido suo quod mons peregrini uocatur. et est situm
ante ciuitatem tripolim. pene senex et plenus dierum obiit. Cui
successit Willelmus iordan nepos eius. qui urbem tripolim diu expugnans
nichil penitus profecit. in posterum enim per alterum expugnationem rutum;

REX BABILONIS EXERCITV VALDE MAGNV
MISIT IHRLOS CVM ADMIRATIS . XXX .

EVOLVTO itaque tempore trium annorum rex babylonis
iuras sui in christianos euomens. diutina et accura-
ta deliberatione sibi exercitum ualde maximum
et copiosiorem omnibus; de multis nationibus et regnis
atque prouinciis collegit. uidelicet de Mesopotamia.
et Chaldea. et Catsinia. et Ysauria. et Persida et
Chorotamia. et Parthia. et Arabia. et Assyria. et Galapia et Cilicia et
Syria. et Thalasar. et Comagena et Osedia. et Philistea. et Palestina. et
Nabathea. et hyrcania. et Bactria. et Capadocia et Egypto et Affrica. et
Cyrinaica. et Getulia. et Lybia. et Numidia. et Cyrenen. et Ethiopia.
atque Mauritania. Preter duce itaque sue militie Semelmech nomine.
predictorum triginta (xxx) regnorum admiratos uel duces famosos misit ierusalem.
quorum ductu babyloniorum regebatur exercitus. addens conditionem
ut nequaquam ad se redirent donec christianos de uniuersa terra iuda
et ierusalem deleuissent; Audierat enim quod terra a peregrinis uacua esset
nec aliquis de transmontanis partibus ierusalem amplius uenire posse propter
imperatoris et Boamundi seditionem. omnique confidentia suos illuc dirige-
bat ut christianos quasi inclusos et ab omni opere destitutos omnes compre-
henderent atque funditus extirparent; Venientes secus Ascaloniam more
solito tentoria extra urbem in planis figunt. et regionem totam aduen-
tu suo occupant; Erant enim in armis equites aduersariorum fere
tricies centena milia. pedites uero innumeri et turci damasceni mille
sagittarii. et cooperuerunt faciem terre circa ciuitatem ipsi et peccora eorum;
Multi enim ex eis in dromedis uenerant. et contremuit terra a facie eorum;
Quod cum regi Balduino nuntiatum esset. congregatis illuc suis. eis obuiam
uadit. ut bello eos indilate excipiat. et ante ramulam ciuitatem
cum exercitu suo sedit; Nec enim uerebatur eorum multitudinem. quorum
iam tociens expertus erat inualitudinem. atque debilem uirtutem; Comperto tan-
dem quia tanti conuenissent et de regionibus longinquis ad eorum auxilia copio-
se confluxissent. Cogitauit rex B. simuliter exercitui suo incrementum dare.
et mittens per omnes regni sui fines. Acciuit sibi quecumque auxilia po-

[illegible]

tunt et fuerunt ei quingenti milites et amplius quam bis mille pedites.
Hostes vero audientes regem cum suis appropinquasse. belloque eos operire: mirati sunt
valde. Estimabant enim ut potius fugerent. quam bello eos exciperent: et
gaudentes festinaverunt eis occurrere ut ante eos in planis comprehenderent
quam fugam molirentur; Cum appropinquassent castris nostrorum. figunt et ipsi
castra sua ibi prope. et more solito per centurias et cohortes se undique effude
runt. viasque omnis atrio occupaverunt. ne quis nostrum fugiens manus eorum eva
deret. bellumque ea die et crastina fieri distulerunt ut vel sic tedio
nostros affligerent; Rex misit ihrlm propter patriarcham. et crucem domini;

Rex autem B. veram mittens hierosolimam patriarche innotuit
diem quo cum hostibus confligere existimabat: rogans et suppli
cans ut tam ipse quam clerus et populus orationi vacarent et
vigiliis et elemosinis deum exorarent. quatinus a gente perfida eos
propitius liberaret; Nuntius festinus tam morti quam vite se expo
nens. per hostium catervas montium abrupta pervolans. ihrlm venit.
regis mandata peregit. Audito itaque patriarcha Evermarus
hoc rumore. iussit clerum convenire. populumque coadunari fecit in
basilica sepulchri; Breviterque locutus propere. et modum locutionis
sue orationibus et vigiliis. atque elemosinarum largitionibus per triduum
eos insistere efflagitans. se paratum atque bello affuturum spopondit;
Cui mox omnes assentientes lacrimasque uberes effundentes quotquot habere
potuerunt secum proficisci permiserunt; Nec mora equos ascendentes urbe egressi
sunt. et erant simul quinquaginta equos habentes tam clerici quam laici.
Rex autem ut vidit patriarcham gavisus est. et crucem dominicam ei committens
signiferum belli eum constituit et lituis sonantibus. hostes aggrediuntur;

Bellum X. inter Ioppen et Ramulam contra Babilonios

Babyloni quidem iam quasi certi de victoria. partem unam
miserant Ioppen. alteram vero parte Ramulam obsidere; vi-
sisque francis ad bellum ordinate incedere. arma velociter
sumunt et nostris obviam veniunt. et confestim prelium committunt;
Facto itaque utriusque concursu. clamor magnus a nostris ad astra
tollitur. Xpistus vincit Xpistus regnat Xpistus imperat. patriar
cha lignum dominicum pre ceteris baiulante; Tunc clippei et ga
lee ensibus resonant. et ferri strident acumen; Instat miles militi et
per cervicibus utrimque certatur. Turci vero damascenam a sinistra se effun
dentes. sagittis nostros valde infestabant; Sed erat solatium magnum
quia a parte sinistra eos receperant; Iam itaque arcuum officia dimiserant.
et vaginis ensibus extractis viriliter pugnabant cum rex B. solitam
amplectens probitatem. extrinsecus cum agmine suo advenit. et dei gratia
divina cooperante clementia babyloniorum cuneos contrivit. et disper
sos in fugam pene convertit; Deinde alios atque alios instar appetens.

ad multitudinē sarracenoꝝ ethiopumq; acies suas omis direxit;
atq; in eos in ipso impetu ferociq; ira quasi leo in pecudes fren
dens omnē uim furoris sui effudit turmasq; eoꝝ feliciť penetra
uit ⁊ in fugā inhonestā p̱ uexilli sc̄e crucis uniuersos coegit;
Tē q equs uelociores habuerē ascalonia eo fugerunt· Sed
pauci fuerant de sarracenis ethiopibq; qui equos in illo cer
tamine insiderent; Coniurauerant eni tamdiu quam
milites se de cāpo nullaten⁹ fugere· neq; pedites dimittere;
Itaq; omis pariť quasi pedites erant omisq; pariť cōfusi atq;
deuicti sunt; Et qui fugere n̄ ualuerē· neq; nr̄oꝝ man⁹ eua
dere multi gladio interiere· multi q̄q; uiui capti manib;
post terga reuinctis in triumpho ducti sc̄; Ibi interfect⁹ ē
gumelmuch dux ⁊ admirat⁹ militię ascalonis· O si uiu⁹
capt⁹ eēt est numismata in redeptionē dedissē; Dux au
tē babylonię ⁊ princeps militię ex q uiderat cornu suū con
futatū dromedā ascendens in fugā se dedit pcipitē ⁊ n̄ asca
loniā sed ut rectiu⁹ potuit babyloniā tendit; Timebat eni
ne si ascaloniā ingrederet a nr̄is obsideret⁹ ⁊ cōphenderet⁹;
Cū eo qdā adheserē· qdā ascaloniā subintrant· qdā mon-
tana petunt· quoꝝ cōplures eqs lassitudine affectos relinquen
tes· uix euaserē; Equi postea a nr̄is cū faleris repperiuntur
⁊ sic dei grā a nr̄is· uictoria pacta· tande adpdā se effundē.
Tentoria hostiū uasaq; utensilia· eqs ⁊ iumta· mulos· asinos·
camelos· dromedasq; atq; infinitā pecuniā· ibi tē inuenerē;
Et glorificat⁹ ē dn̄s ea die a fidelib; suis ⁊ magnificatus est
uehemť· ⁊ in ore omiū laus ⁊ exultatio resonabat ⁊ reuer
si sc̄ ioppen cū leticia suffarcinati atq; onerati spolis aduer
sarioꝝ grās referentes dō cū laus ⁊ glā in scla sclōꝝ· Am̄;

Quom classis babyloniorꝝ uiso capite ampu
tato gumelmuch a muris ioppe in fugā ūsa sit;

Ubi iā cōuenerat classis babyloniorꝝ ⁊ alexādrię
⁊ damiatę· ⁊ trypolis ⁊ uniuersoꝝ portuū naues
tā rostratę quā onerarię quascūq; rex babylonię imperio suo
potuit excitare plenę omis armatoꝝ· adhoc scilicet ut cū exer
citu ei⁹ ciuitatē ihrlm atq; tīra iuda ⁊ inhabitātes xp̄ianos penit⁹
deleuissent· tē demū ioppen atq; alias ciuitates tīr mariq; obsi
dendo expugnarent atq; omēm tīrā ex omi gente xp̄ianoꝝ deiq;
cultu penit⁹ euacuarent ⁊ expugnarent· atq; imperio regis ba
byloniī subigerent ipsiq; tīrā ⁊ ciuitates postea possiderent;
Sed uiso capite gumelmuch ducis ascalonię qd a muris ioppe
rex B eis ostendi fecit· spes eoꝝ frustrata ē· ⁊ penit⁹ desperati in

fugā cōuersit; Tunc q̄dā tripolim q̄dā alexandriā nauigauert· & dehinc babyloniā; Anno ū ab urbe ihr̄lm capta VII^mo & dominice incarnationis millesimo centesimo sexto. indictione quarta decima p̄liū hoc cōmissū ē· Vltimū bellor̄ atq; finis hec est;·

Ergo diē belli uob uolo notificare Iā decies orto phebo sub uirginis astro·
Cū tias solida spectaret in agine luna Sexta kalendarū septembris cū legeretur
Annuit omips francos gaudē triumpho· Tē fugiunt arabes turci simul ethiopesq;
Pars mōtana petit· remanet pars mortua cāpo;·

De signis in celo uisis;·

Eodem anno q̄ p̄liū istud factū ē· cōtigit in uigilia natalis dn̄i· terremot ualde magn̄ ita ut omis q̄ habitabant ihr̄lm p̄sentirent; Necnō & sydus cometes postmodū in celo apparuit· qd fere ab occidente ad orientē in ea parte qua sol hybno tp̄re se abscondit· radios suos ad instar tele linee indirectū ptendens· a m̄se februario usq; in martio p q̄nquaginta dies noctis crepusculo oriebat· & usq; fere in mediā noctē lumine pleno lucebat; Erat autē p̄ma luna· quando p̄mū sydus istut oriri cepit· & a principio sui ort tā ipsa cometa quā splendor radior̄ ei de die in diem attenuat ē· adeo ut in dieb; ultimis uix possa agnosci;

Nec multo post· duo orbes in modū solis a dextra & sinistra solis ei magnitudinis apparuere· & ab hora tercia usq; ad meridianā fulgebant; In quor̄ circulis omīū color̄ species cōphendi poterant ad instar yris & q̄dā erant maiores· & q̄ int se cōcludebant erant minores; Et sequenti quidem mense media ferme hora noctis stelle de celo quasi pluere uise sunt; Que omīa licet mortalib; occulta atq; ignota forent· dc̄m tamen futuror̄ signa aut p̄sentiū siue p̄teritor̄ facinor̄ pdigia erant;·

De lancea antiochie in eccl̄a sc̄i petri inuenta

Labantib; francis in antiochia· cōtigit a q̄dā lanceā unā inueniri sub pauimēto basilice beati petri ap̄li miro opere fabricatā· eāq; de q̄ lōgin lat xp̄i pforauerat ēē asserebat· adiciens qd a scō andrea ap̄lo illi p uisū reuelata fuisset; Q ad quidem tē gl̄ose & magnifice a populo in signū uictorie acceptū est; Sed n̄ multo transacto tp̄re h̄ Corbagan p̄sarum principe deuicto· in obsidione Archarū de lancea orta ē contentio· Dicebant enī n̄ ēē illā q̄ lat xp̄i lōgin penetrauerat· qui eā cōstātinopoli dimiserant· Tē barensis eps q̄ i expeditione tē erat & multi alii adiudicauer· ut is q̄ eā inuenerat fide faceret ppl̄o dī; Facto ū triduano ieiunio· Inuētor lancee p mediū flāme uibrantis rogi nud ptransiit & uix inde exiit [illegible] cōbust die xii^mo obiit· & sic omi errore ablato· ppl̄s ult eā uenerari cessauit;

	IANVARIVS					
K	A	A	A	A	A	A
IIII	B					B
	C		B			C
	D	E		B	B	D
N	E		C			E
VIII	F					F
	G	I	D	C	C	G
	H					A
	I		E			B
	K	O		D	D	C
	L		F			D
	M					E
ID	N	V	G	E	E	F
X. IX	O					G
	P		H			A
	Q	A		F	F	B
	R		I			C
	S					D
	T	E	K	G	G	E
	V					F
	A·		L			G
	B·	I		H	H	A
	C·		M			B
	D·					C
	E·	O	N	I	I	D
	F·					E
	G·		O			F
	H·	V	A	K	K	G
	I·					A
	K·		B			B
	L·	A		A	L	C

FEBRVAR					
M·					D
N·					E
O·	E	D	B	M	F
P·					G
Q·		E			A
R·	I		C	N	B
S·		F			C
T·					D
V·	O	G	D	O	E
·A					F
·B		H			G
·C	V		E	P	A
·D		I			B
·E					C
·F	A	K	F	Q	D
·G					E
·H		L			F
·I	E		G	R	G
·K		M			A
·L					B
·M	I	N	H	S	C
·N					D
·O		O			E
·P	O	A	I	T	F
·Q					G
·R		B			A
·S	V		K	V	B
·T		C			C

MARTIVS					
A	A		A	A	D
Z		D			E
C					F
D	F	E	B	B	G
E					A
F		F			B
G	I		C	C	C
H		G			D
I					E
K	O	H	D	D	F
L					G
[illegible]		I			A
N	V		E	E	B
O		K			C
P					D
Q	A	L	F	F	E
R					F
S		M			G
T	E		G	G	A
V		N			B
A·					C
B·	I	O	H	H	D
C·					E
D·		A			F
E·	O		I	I	G
F·		B			A
G·					B
H·	V	C	K	K	C
I·					D
K·		D			E
L·	A		A	L	F

APRILIS					
M·		E			G
N·					A
O·	E	F	B	M	B
P·					C
Q·		G			D
R·	I		C	N	E
S·		H			F
T·					G
V·	O	I	D	O	A
·A					B
·B		K			C
·C	V		E	P	D
·D		L			E
·E					F
·F	A	M	F	Q	G
·G					A
·H		N			B
·I	E		G	R	C
·K		O			D
·L		A			E
·M	I		H	S	F
·N		B			G
·O					A
·P	O	C	I	T	B
·Q					C
·R		D			D
·S	V		K	V	E
·T		E			F
·A	A		A	A	G
·B		F			A

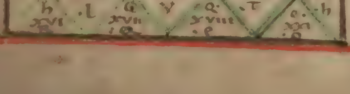

FERIE	I	II	III	IIII	V	VI	VII
FER I·	F	E	D	C	B	A	G
FER II·	G	F	E	D	C	B	A
FER III·	A	G	F	E	D	C	B
FER IIII·	B	A	G	F	E	D	C
FER V·	C	B	A	G	F	E	D
FER VI·	D	C	B	A	G	F	E
FER VII·	E	D	C	B	A	G	F

	D						E						G						C						
	MAIVS						IVNIVS						IVLIVS						AVGVSTVS						
K	c					B	o	e				e	e					G	q					C	K
VI	D	e	G	B	B	C	p		i			f	f		k			A	r	i	m	c	n	D	
	e					D	q					G	G	i		c	c	B	s					e	
	f		h			e	r	i	k	c	n	A	h		l			C	t		n			f	
	G	i		c	c	f	s					B	i					D	v	o		D	o	G	N
	h		i			G	t		l			C	k	o	m	D	D	C	A		o			A	
N	i					A	v	o		D	o	D	l					f	B		A			B	
VIII	k	o	k	D	D	B	A		m			e	m		n			G	C	v		e	p	C	
	L					C	B					f	n	v		e	e	A	D		B			D	
	m		l			D	C	v	n	e	p	G	o		o			B	e					e	
	n	v		e	e	e	D					A	p		A			C	f	A	C	f	q	f	
	o		m			f	e		o			B	q	A		f	f	D	G					G	
	p					G	f	A		f	q	C	r		B			e	h		D			A	Id
	q	A	n	f	f	A	G		A			D	s					f	i	e		G	R	B	
Id	R					B	h					e	t	e	c	G	G	G	k		e			C	
XVII	S		o			C	i	e	B	G	R	f	v					A	l					D	
	t	e	a	G	G	D	k					G	A		D			B	m	i	f	h	s	e	
	v					e	l		c			A	B	i		h	h	C	n					f	
	A		B			f	m	i		h	s	B	C		e			D	o		G			G	
	B	i		h	h	G	n		D			C	D					e	p	o		i	t	A	
	C		c			A	o					D	e	o	f	i	i	f	q		h			B	
	D					B	p	o	e	i	t	e	f					G	r					C	
	e	o	D	i	i	C	q					f	G		G			A	S	v	i	k	v	D	
	f					D	r		f			G	h	v		k	k	B	t					e	
	G		e			e	s	v		k	v	A	i		h			C	A	A	k	A	A	f	
	h	v		k	k	f	t		G			B	k					D	B					G	
	i		f			G	A	A		A	A	C	l	a	i	a	l	e	C		l			A	
	k					A	B		h			D	m					f	D	e		B	B	B	
	L	a	G	a	l	B	C					e	n		k			G	e		m			C	
	m					C	D	e	i	B	B	f	o	e		B	m	A	f					D	
	n		h			D							p		l			B	G	i	n	c	c	e	

Primus embolismus est IIII nonas decemb̄ in tercio anno decemnovenalis cycli quando epacte sunt XIII. Secundus embolismus est IIII non septemb̄ in VI anno quando epacte sunt XXV. Tercius embolismus est II non mart in VIII anno quando epacte sunt XVII. Quartus embolismus est II non decembr in XI anno quando epacte sunt XX. Quintus embolismus est IIII non novembr in XIIII anno quando epacte sunt XXIII. Sextus embolismus est IIII non aug in XVII anno quando epacte sunt XXVI. Septimus embolismus est IIII non mai quando luna XXVIII fit cum XXVIIII esse deberet.

F A CXXI D F

K
IIII
N
VIII
ID
XVIII

Septēber

h					F
i		o			G
k	o		D	D	a
l		A			B
m					c
n	v	B	c	e	d
o					e
p		c			F
q	a		f	F	G
R		D			A
S					B
T	e	e	e	G	C
V					d
A·		f			e
B·	i		h	h	F
c·		G			G
D·					A
e·	o	h	i	i	B
F·					c
G·		i			d
h·	v		k	k	e
i·		k			F
k·					G
l·	a	l	a	l	A
m					B
n·		m			c
o·	e		B	m	d
p·		n			e
Q·					E
R·	i	o	c	n	G

October

S·		a			a
T·					B
V·	o	B	d	o	c
·a					d
·B		c			e
·c	v		c	p	F
·D		d			G
·e					a
·F	a	e	f	e	B
·G					c
·h		F			d
·i	e		G	R	e
·k		G			F
·l					G
·m	i	h	h	S	a
·n					B
·o		i			c
·p	o		i	T	d
·Q		k			e
·R					F
·S	v	l	k	v	G
·T					a
A	a	m	a	a	B
B					c
c		n			d
d	e		B	B	e
e		o			F
F		A			G
G	f		c	c	a
h		B			B
i					c

Novēber

k	o	c	d	d	D
l					c
m		d			F
n	v		e	e	G
o		e			A
p					B
Q	a	f	f	f	c
R					d
S		G			e
T	e		G	G	F
V		h			G
a·					a
B·	i	i	h	h	B
c·					c
d·		k			d
e·	o		i	i	e
F·		l			f
G·					G
h·	v	m	k	k	a
i·					B
k·		n			c
l	a		a	l	d
m·		o			e
n·					F
o·	e	a	B	m	G
p·					a
Q·		B			B
R·	i		c	n	c
S·		c			d
T·					e

Decēber

V·	o	d	d	o	F
·a					G
·B		e			A
·c	v		e	p	B
·d		F			c
·e					d
·F	a	G	f	e	e
·G					F
·h		h			G
·i	e		G	R	a
·k		i			B
·l					c
·m	i	k	h	S	d
·n					e
·o		l			F
·p	o		i	T	G
·Q		m			a
·R					B
·S	v	n	k	v	c
·T					d
A	a	o	a	a	e
B		a			F
C					G
d	e	B	B	B	a
e					B
F		c			c
G	i		c	c	d
h		d			e
i					F
k	o	e	d	d	G
l					a

Ianuarius · Augustus & Decemb IIII non habent · &
XVIIII kł post idus & dies XXXI · Martius · maius Iu
liū · & Octob VI non hnt · XVII kł pᵒ iđ & dieſ XXX · Aprilis
Iuniuˢ Septēb & Nouēb IIII non hnt · XVIII kł post idus
& dies XXX · Februarius uero IIII nonaſ habet & XVI
kł poſt iduſ · & dies XXVIII · & quando byſſext euenerit
habet dies XXVIIII · Omnes uero menses · VIII iđ habent ·

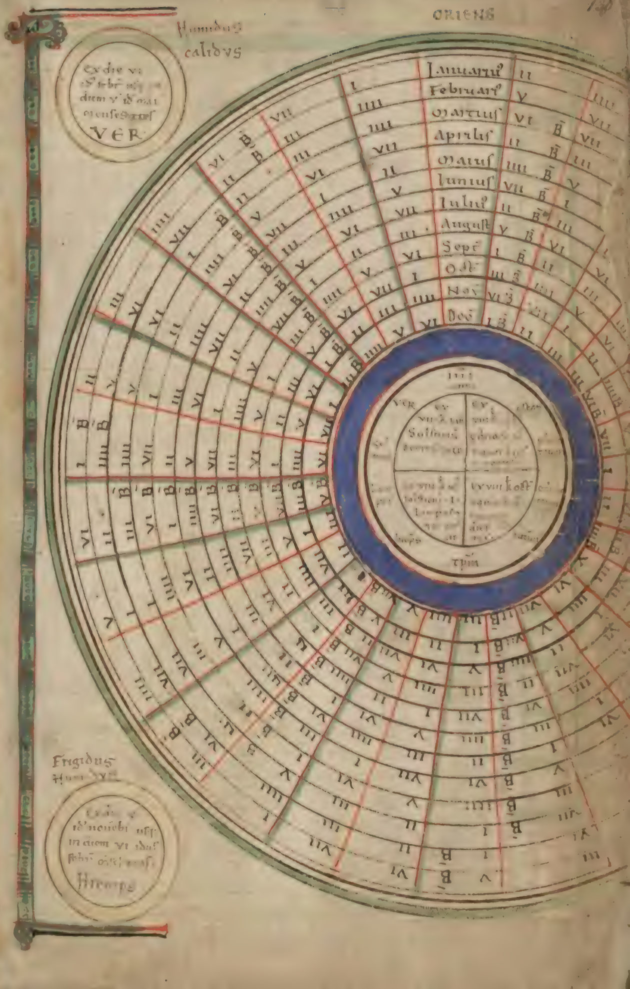

ORIENS
Humidus
calidus
VER
Januarius
Februarius
Martius
Aprilis
Maius
Junius
Julius
August
Sept
Oct
Nov
Dec
Frigidus
Hiemps

Luna	An I	An II	An III	An IIII	An V	An VI	An VII	An VIII	An IX	An X	An XI	An XII	An XIII	An XIIII	An XV	An XVI	An XVII	An XVIII	An XVIIII
I	·m	Λ	Λ	·i	ſ·	·r	·f	p·	·o	·c	n·	·l	v·	·t	·h	r·	·q	·e	o·
II	·n	·b	b	·k	t·	·ſ	·g	q·	·p	d	o·	·m	·Λ	Λ	·i	ſ·	·r	·f	p·
III	·o	·c	c	·l	v·	·t	·h	r·	·q	·e	p·	·n	·b	b	·k	t·	·ſ	·g	q·
IIII	·p	·d	d	·m	·Λ	Λ	·i	ſ·	·r	·f	q	·o	·c	c	·l	v·	·t	·h	r·
V	·q	·e	e	·n	·b	b	·k	t·	·ſ	·g	r·	·p	·d	d	·m	·Λ	Λ	·i	ſ·
VI	·r	·f	f	o	·c	c	l	v·	·t	·h	ſ	·q	·e	e	·n	·b	b	·k	t·
VII	·ſ	·g	g	·p	·d	d	·m	·Λ	Λ	·i	t	·r	·f	f	·o	·c	c	·l	v·
VIII	·t	h	h	q	·e	e	n	·b	b	·k	v	·ſ	g	g	p	·d	d	·m	·Λ
VIIII	Λ	·i	i	·r	·f	f	o	·c	c	l	·Λ	·t	·h	h	·q	·e	e	·n	·b
X	b	·k	k	·ſ	·g	g	·p	·d	d	·m	·b	Λ	·i	i	·r	·f	f	·o	·c
XI	c	·l	l	·t	·h	h	·q	·e	e	·n	·c	b	·k	k	·ſ	·g	g	·p	·d
XII	d	·m	m	Λ	·i	i	·r	·f	f	·o	·d	c	·l	l	·t	·h	h	·q	·e
XIII	e	·n	n	b	·k	k	·ſ	·g	g	p	·e	d	·m	m	Λ	·i	i	·r	·f
XIIII	f	·o	o	c	·l	l	·t	·h	h	·q	·f	e	·n	n	b	·k	k	·ſ	·g
XV	g	·p	p	d	·m	m	Λ	·i	i	·r	·g	f	·o	o	c	·l	l	·t	·h
XVI	h	·q	q	e	·n	n	b	·k	k	·ſ	·h	g	·p	p	d	·m	m	Λ	·i
XVII	i	·r	r	f	·o	o	c	·l	l	·t	·i	h	·q	q	e	·n	n	b	·k
XVIII	k	·ſ	ſ	g	·p	p	d	·m	m	Λ	·k	i	·r	r	f	·o	o	c	·l
XVIIII	l	·t	t	h	·q	q	e	·n	n	b	·l	k	·ſ	ſ	g	·p	p	d	·m
XX	m	Λ	v	i	·r	r	f	·o	o	c	·m	l	·t	t	h	·q	q	e	·n
XXI	n	b	Λ·	k	·ſ	ſ	g	·p	p	d	·n	m	Λ	v	i	·r	r	f	·o
XXII	o	c	b·	l	·t	t	h	·q	q	e	·o	n	b	Λ·	k	·ſ	ſ	g	·p
XXIII	p	d	c·	m	Λ	v	i	·r	r	f	·p	o	c	b·	l	·t	t	h	·q
XXIIII	q	e	d·	n	b	Λ·	k	·ſ	ſ	g	q	p	d	c·	m	Λ	v	i	·r
XXV	r	f	e·	o	c	b·	l	t	t	h	r	q	e	d·	n	b	Λ·	k	·ſ
XXVI	ſ	g	f·	p	d	c·	m	Λ	v	i	ſ	r	f	e·	o	c	b·	l	·t
XXVII	t	h	g·	q	e	d·	n	b	Λ·	k	·v	ſ	g	f·	p	d	c·	m	Λ
XXVIII	v	i	h·	r	f	e	o	c	b·	l	Λ	t	h	g	q	e	d·	n	b
XXVIIII	Λ·	k	i·	ſ	g	f·	p	d	c·	m	b	v	i	h·	r	f	e·	o	c
XXX	b·	l	k·	t	h	g·	q	e	d·	n	c	Λ·	k	i·	ſ	g	f·	p	d

Luna	an̄ I	an̄ II	an̄ III	an̄ IIII	an̄ V	an̄ VI	an̄ VII	an̄ VIII	an̄ IX	an̄ X	an̄ XI	an̄ XII	an̄ XIII	an̄ XIIII	an̄ XV	an̄ XVI	an̄ XVII	an̄ XVIII	an̄ XVIIII
i	c.	m	l.	v	i	h.	r	f	e.	o	d	b.	l	k.	t	h	g.	q	t
ii	d.	n	m.	A	k	i.	t	g	f.	p	e	c.	m	l.	v	i	h.	r	f
iii	e.	o	n.	b.	l	k.	v	h	g.	q	f	d.	n	m.	A	k	i.	ſ	g
iiii	f.	p	o.	c.	m	l.	A	i	h.	r	g	e.	o	n.	b.	l	k.	t	h
v	g.	q	p.	d.	n	m.	b.	k	i.	ſ	h	f.	p	o.	c.	m	l.	v	i
vi	h.	r	q.	e.	o	n.	c.	l	k.	t	i	g.	q	p.	d.	n	m.	A	k
vii	i.	ſ	r.	f.	p	o.	d.	m	l.	v	k	h.	r	q.	e.	o	n.	b.	l
viii	k.	t	ſ.	g.	q	p.	e.	n	m.	A	l	i.	ſ	r.	f.	p	o.	c.	m
viiii	l.	v	t.	h.	r	q.	f.	o	n.	b.	m	k.	t	ſ.	g.	q	p.	d.	n
x	m.	A	v	i.	ſ	r	g.	p	o.	c.	n	l.	v	t	h.	r	q.	e.	o
xi	n.	b.	A	k.	t	ſ	h.	q	p.	d.	o	m.	A	v.	i.	ſ	r.	f.	p
xii	o.	c.	.b	l.	v	t.	i.	r	q.	e.	p	n.	b.	A	k.	i	ſ.	g.	q
xiii	p.	d.	.c	m.	A	v.	k.	ſ	r.	f.	q	o.	c.	.b	l.	v	t.	h.	r
xiiii	q.	e.	.d	n.	b.	A	l.	t	ſ.	g.	r	p.	d.	.c	m.	A	v.	i.	ſ
xv	r.	f.	.e	o.	c.	.b	m.	v	t.	h.	ſ	q.	e.	.d	n.	b.	A	k.	t
xvi	ſ.	g.	.f	p.	d.	.c	n.	A	v.	i.	t	r.	f.	.e	o.	c.	.b	l.	v
xvii	t.	h.	.g	q.	e.	.d	o.	b.	A	k.	v	ſ.	g.	.f	p.	d.	.c	m.	
xviii	v.	i.	.h	r.	f.	.e	p.	c.	.b	l.	A	t.	h.	.g	q.	e.	.d	n.	b.
xviiii	A	k.	.i	ſ.	g.	.f	q.	d.	.c	m.	b.	v.	i.	.h	r.	f.	.e	o.	c.
xx	.b	l.	.k	t.	h.	.g	r.	e.	.d	n.	c.	A	k.	.i	ſ.	g.	.f	p.	d.
xxi	.c	m.	.l	v.	i.	.h	ſ.	f.	.e	o.	d.	.b	l.	.k	t.	h.	.g	q.	e.
xxii	.d	n.	.m	A	k.	.i	t.	g.	.f	p.	e.	.c	m.	.l	v.	i.	.h	r.	f
xxiii	.e	o.	.n	.b	l.	.k	v.	h.	.g	q.	f.	.d	n.	.m	A	k.	.i	ſ.	g.
xxiiii	.f	p.	.o	.c	m.	.l	A	i.	.h	r.	g.	.e	o.	.n	.b	l.	.k	t.	h
xxv	.g	q.	.p	.d	n.	.m	.b	k.	.i	ſ.	h.	.f	p.	.o	.c	o.	.l	v.	i.
xxvi	.h	r.	.q	.e	o.	.n	.c	l.	.k	t.	i.	.g	q.	.p	.d	n.	.m	A	k.
xxvii	.i	ſ.	.r	.f	p.	.o	.d	m.	.l	v.	k.	.h	r.	.q	.e	o.	.n	.b	l.
xxviii	.k	t.	.ſ	.g	q.	.p	.e	n.	.m	A	l.	.i	ſ.	.r	.f	p.	.o	.c	m.
xx.ix	.l	v.	.t	.h	r.	.q	.f	o	.n	.b	m	.k	t.	.ſ	.g	q.	.p	d	n.

Epacte	Nulla	XI	XXII	III	XIIII	XXV	VI	XVII	XXVIII	IX	XX	I	XII	XXIII	IIII	XV	XXVI	VII	XVIII
I	m		A		e		I		N		B		F		k		o		c
II		G		L		P		D		h		m		A		e		I	
III	N		B		F		k		o		c		G		L		P		D
IIII		h		m		A		e		I		n		B		F		k	
V	o		c		G		L		P		D		h		m		A		e
VI		I		n		B		F		k		o		c		G		L	
VII	P		D		h		m		A		e		I		n		B		F
VIII		k		o		c		G		L		P		D		h		m	
VIIII	A		e		I		n		B		F		k		o		c		G
X		L		P		D		h		m		A		e		I		n	
XI	B		F		k		o		c		G		L		P		D		h
XII		m		A		e		I		n		B		F		k		o	
XIII	c		G		L		P		D		h		m		A		e		I
XIIII		n		B		F		k		o		c		G		L		P	
XV	D		h		m		A		e		I		n		B		F		k
XVI		o		c		G		L		P		D		h		m		A	
XVII	e		I		n		B		F		k		o		c		G		L
XVIII		P		D		h		m		A		e		I		n		B	
XVIIII	F		k		o		c		G		L		P		D		h		m
XX		A		e		I		n		B		F		k		o		c	
XXI	G		L		P		D		h		m		A		e		I		n
XXII		B		F		k		o		c		G		L		P		D	
XXIII	h		m		A		e		I		n		B		F		k		o
XXIIII		c		G		L		P		D		h		m		A		e	
XXV	I		n		B		F		k		o		c		G		L		P
XXVI		D		h		m		A		e		I		n		B		F	
XXVII	k		o		c		G		L		P		D		h		m		A
XXVIII		e		I		n		B		F		k		o		c		G	
XXIX	L		P		D		h		m		A		e		I		n		B
XXX		F		k		o		c		G		L		P		D		h	

VIIII	XVI
X	XVII
XI	XVIII
XII	XVIIII
XIII	XX
XIIII	XXI
XV	XXII
XVI	XXIII
XVII	XXIIII
XVIII	XXV
XVIIII	XXVI
XX	XXVII
XXI	XXVIII
XXII	XXVIIII
XXIII	XXX
XXIIII	I
XXV	II
XXVI	III
XXVII	IIII
XXVIII	V
XXVIIII	VI
XXX	VII
I	VIII
II	VIIII
III	X
IIII	XI
V	XII
VI	XIII
VII	XIIII
VIII	XV
VIIII	XVI
X	XVII
XI	XVIII
XII	XVIIII
XIII	XX
XIIII	XXI
XV	XXII
XVI	XXIII
XVII	XXIIII
XVIII	XXV
XVIIII	XXVI
XX	XXVII
XXI	XXVIII
XXII	XXVIIII
XXIII	I
XXIIII	II
XXV	III
XXVI	IIII
XXVII	V
XXVIII	VI
XXVIIII	VII
I	VIII
II	VIIII
III	X
IIII	XI
V	XII
VI	XIII
VII	XIIII
VIII	XV

I VI III	XII	VIII X	IIII	II XIX	XIII	VIIII VII
A	A	V	V	V	T	T
B	B	A	A	A	V	V
C	C	B	B	B	A	A
D	D	C	C	C	B	B
E	E	D	D	D	C	C
F	F	E	E	E	D	D
G	G	F	F	F	E	E
H	H	G	G	G	F	F
I	I	H	H	H	G	G
K	K	I	I	I	H	H
L	L	K	K	K	I	I
M	M	L	L	L	K	K
N	N	M	M	M	L	L
O	O	N	N	N	M	M
P	P	O	O	O	N	N
Q	Q	P	P	P	O	O
R	R	Q	Q	Q	P	P
S	S	R	R	R	Q	Q
T	T	S	S	S	R	R
V	V	T	T	T	S	S

XXIII	I
XXIIII	II
XXV	III
XXVI	IIII
XXVII	V
XXVIII	VI
XXVIIII	VII
XXX	VIII
I	VIIII
II	X
III	XI
IIII	XII
V	XIII
VI	XIIII
VII	XV
VIII	XVI
VIIII	XVII
X	XVIII
XI	XVIIII
XII	XX
XIII	XXI
XIIII	XXII
XV	XXIII
XVI	XXIIII
XVII	XXV
XVIII	XXVI
XVIIII	XXVII
XX	XXVIII
XXI	XXVIIII
XXII	XXX
XXIII	I
XXIIII	II
XXV	III
XXVI	IIII
XXVII	V
XXVIII	VI
XXVIIII	VII
I	VIII
II	VIIII
III	X
IIII	XI
V	XII
VI	XIII
VII	XIIII
VIII	XV
VIIII	XVI
X	XVII
XI	XVIII
XII	XVIIII
XIII	XX
XIIII	XXI
XV	XXII
XVI	XXIII
XVII	XXIIII
XVIII	XXV
XVIIII	XXVI
XX	XXVII
XXI	XXVIII
XXII	XXVIIII

Curſuſ lunę ꝑ xii ſigna hanc paginã cõpoſuit Beda ptr

anni	i	ii	iii	iiii	v	vi	vii	viii	ix	x	xi	xii	xiii	xiiii	xv	xvi	xvii	xviii	xix	
Aries	A			n	h	c				k	e				m	G	B			april
Taur		k	e				m	G	B			o	i	D				L	F	april
Taur	B			o	i	D				L	F	A			n	h	c			maius
Gemi		L	F	A			n	h	c				k	e				m	e	maius
Gemi	C				k	e				m	G	B			o	i	D			Iunius
Cãcer		m	G	B			o	i	D				L	F	A			n	h	Iunius
Cãcer	D				L	F	A			n	h	c				k	e			Iulius
Leo		n	h	c				k	e				m	G	B			o	i	Iulius
Leo	e				m	G	B			o	i	D				I	F	A		Iulius
Leo		o	i	D				L	F	A			n	h	c				k	auguſt
Virgo	F	A			n	h	c				k	e				m	G	B		auguſt
Virgo			k	e				m	G	B			o	i	D				L	Septẽb
Libra	G	B			o	i	D				L	F	A			n	h	c		Septẽb
libra			L	F	A			n	h	c				k	e				m	Octob
Scorp	h	c				k	e				m	G	B			o	i	D		Octob
Scorp			m	G	B			o	i	D				L	F	A			n	Nouẽb
Sagit	I	D				L	F	A			n	h	c				k	e		Nouẽb
Sagit			n	h	c				k	e				m	G	B			o	Nouẽb
Sagit	k	e				m	e	B			o	i	D				L	F	A	Decẽb
Capc̃			o	i	D				L	F	A			n	h	c				Decẽb
Capc̃	L	F	A			n	h	c				k	e				m	G	B	Ianuar
Aquar				k	e				m	G	B			o	i	D				Ianuar
Aquar	m	G	B			o	i	D				L	F	A			n	h	c	Febru
Piſceſ				L	F	A			n	h	c				k	e				Febru
Piſceſ	n	h	c				k	e				m	G	B			o	i	D	Mart
Piſceſ				m	G	B			o	i	D				L	G	A			Mart
Aries	o	i	D				L	F	A			n	h	c				k	e	Mart

Luna [illegible] XXVIII diebuſ & viii horiſ Zodiacum percurrit. Biniſ uero diebuſ & ſeniſ horiſ & biſſe uniuſ hore per ſingula ſigna labitur. Duo enĩ dieſ duodecieſ xxiiii dieſ ſunt. Sex hore duodecieſ iii dieſ ſunt. Biſſe uero duodecieſ octo hore ſunt. Et ſicut dixi XXVII diebuſ & viii horiſ luna zodiacum tranſcurrit circulum :·

Num. 1 tv	Claue̅ t̅minoȝ	Litter			Pach
I. MCII	xxvi	D		C	Nulle
ii	xv	G		D	xi
iii	xxxiiii	E	B̄	B	xxii
iiii	xxiii	A		A	iii
v	xii	D		G	xiiii
vi	xxxi	B		F	xxv
vii	xx	E	B̄	D	vi
viii	xxx·ix	C		C	xvii
viiii	xxviii	F		B	xxviii
x	xvii	B		[illegible]	viiii
xi	xxxvi	G	B̄	F	xx
xii	xxv	C		E	i
xiii	xiiii	F		D	xii
xiiii	xxxiii	D		C	xxiii
xv	xxii	G	B̄	A	iiii
xvi	xi	C		G	xv
xvii	xxx	A		F	xxvi
xviii	xviiii	D		E	vii
xviiii	xxx viii	B		C	xviii
I. MC.	xxvi	D		B	Nulle
ii XXI	xv	G		A	xi
iii	xxxiiii	E		G	xxii
iiii	xxiii	A	B̄	[illegible]	iii
v	xii	D		D	xiiii
vi	xxxi	B		C	xxv
vii	xx	E		B	vi
viii	xxx·ix	C	B̄	G	xvii
viiii	xxviii	F		F	xxviii
x	xvii	B		E	viiii
xi	xxxvi	G		D	xx
xii	xxv	C	B̄	B	i
xiii	xiiii	F		A	xii
xiiii	xxxiii	D		G	xxiii
xv	xxii	G		F	iiii
xvi	xi	C	B̄	D	xv
xvii	xxx	A		C	xxvi
xviii	xviiii	D		B	vii
xviiii	xxx viii	B		A	xviii
I. MC	xxvi	D	B̄	F	Nult
ii xl	xv	G		E	xi
iii	xxxiiii	E		D	xxii
iiii	xxiii	A		C	iii
v	xii	D	B̄	A	viiii
vi	xxxi	B		G	xxv
vii	xx	E		F	vi
viii	xxx ix	C		E	xvii
viiii	xxviii	F	B̄	E	xxvi[illegible]

x. 1 lun	xvii	B		B	viiii
xi	xxxvi	G		A	xx
xii	xxv	C		G	i
xiii	xiiii	F	B̄	E	xii
xiiii	xxxiii	D		D	xxiii
xv	xxii	G		C	iiii
xvi	xi	C		B	xv
xvii	xxx	A	B̄	G	xxvi
xviii	xviiii	D		F	vii
xviiii	xxxviii	B		E	xviii
I MC LIX	xxvi	D		D	Nulle
ii	xv	G	B̄	B	xi
iii	xxxiiii	E		A	xxii
iiii	xxiii	A		G	iii
v	xii	D		F	xiiii
vi	xxxi	B	B̄	D	xxv
vii	xx	E		C	vi
viii	xxx ix	C		B	xvii
viiii	xxviii	F		A	xxviii
x	xvii	B	B̄	[illegible]	viiii
xi	xxxvi	G		E	xx
xii	xxv	C		D	i
xiii	xiiii	F		C	xii
xiiii	xxxiii	D	B̄	A	xxiii
xv	xxii	G		G	iiii
xvi	xi	C		F	xv
xvii	xxx	A		E	xxvi
xviii	xviiii	D	B̄	C	vii
xviiii	xxxviii	B		B	xviii
I MC lxviii	xxvi	D		A	Nulle
ii	xv	G		G	xi
iii	xxxiiii	E	B̄	E	xxii
iiii	xxiii	A		D	iii
v	xii	D		C	xiiii
vi	xxxi	B		B	xxv
vii	xx	E	B̄	G	vi
viii	xxx ix	C		F	xvii
viiii	xxviii	F		E	xxviii
x	xvii	B		D	viiii
xi	xxxvi	G	B̄	B	xx
xii	xxv	C		A	i
xiii	xiiii	F		G	xii
xiiii	xxxiii	D		F	xxiii
xv	xxii	G	B̄	D	iiii
xvi	xi	C		C	xv
xvii	xxx	A		B	xxvi
xviii	xviiii	D		A	vii
xviiii	xxxviii	B	B̄	F	xviii

		I		II		I	VI						V		IIII		V	III
								pridie	non. mart.	eodem in	luna	xxvii	in kl		xxix	i kl iul.	ii epact	orientalis
											IIII N	ian.	luna	eodem in	xx	VIII	k mart	cot ep act. ii
														IIII N	nou	IIII N	aug.	
	nullae	XI	XXII	III	XIIII	XXV	VI	XVII	XXV III	VIIII	XX	I	XXII	XIII	IIII	XV	XXVI	VI	XVI
M XXX VII	I F VII	II	B III	pridie lii V	III VI	VII	B I	VIII III	IIII	V V	B VI	I	II	III	B IIII	VI	VII	IIII I	B II
M L VI	IIII	F VIII VIIII	VI VI	B VII	II	III	IIII	VIII V B	F IIII	F V I	II	VI III B	V	VI VI	VII	B I	III	IIII	VIII V
M LXXVI	V B VI	I	II	III	B IIII	VI	IIII VII	I	B II	V IIII	V	VI	B VII	II	III	IIII IIII	VII B V	IIII VII	I. VI F
M XC V	II	B III	V	VI	III VII	B I	III	VIII IIII	V	B VI	I	II	III	B IIII	VI	VII	I	B II	VIII IIII
M C XIIII	V	VI	B VII	II	III	VII IIII	B V	VII	II. I	II	B III	VI V	VI	VII	B I	IIII III	IIII	VI	B VI
M C XXXIII	I	II	III	VI B IIII	VI	VII	I	VIII B II	III	V	VI	B VII	II	III	IIII	IIII B V	VII	VII I	F II
M C LII	B III	V	VI	VII	B I	II	IIII	V	B VI	I	II	VI III	B IIII	VI	VII	I	B II	IIII	V
M C LXXXI	V VI	B VII	II	III	IIII	B V	VII	VI. I B	II	V B III	V	VI	VII	B I	III	IIII	VI V	IIII B VI	I
M C XC	II	III	B IIII	VI	VII	I	B II	IIII	V	VI	B VII	II	III	IIII	VI B V	VII	I IIII F	II	VIII B III
M CC VIIII	V	VI	VI VII	B I	III	IIII	V	B VI	I	II	III	VI B IIII	IIII VI	VII	I	IIII B II	IIII	V	VI
M CC XXVIII	V B VII	II	III	IIII	B V	VII	I. I F	II	B III	V	VI	VII	B I	III	IIII	IIII V	B VI	I	II
M CC XLVII	III	B IIII	VI	VII	IIII I	B II	IIII	V	V VI	B VI	II	III	IIII	B V	VII	I. VI F	II	B III	V
M CC LXVI	V	VII	B I	III	IIII	VII V	IIII B VI	I	II	III	B IIII	VI	VII	VI I	B II	IIII	V	IIII VI	B VII
M CC LXXXV	II	III	IIII	V B V	VII	I. VI F	II	VIII B III	V	VI	VII	B I	III	VI IIII	V	B VI	I	II	III
M CCC IIII	B IIII	VI	VII	I	B II	IIII	V	VI	B VI	II	III	VI IIII	B V	VII	I. IIII F	II	B III	V	VI
M CCC XXIII	V VII	B I	III	IIII	V	B VI	I	II	III	B. V IIII	VI	VII	I	B II	IIII	V	VI	III B VII	II
M CCC XLII	III	IIII	B V	VII	I. VIII F	II	B III	V	VI	VII	B I	III	IIII	V	B VI	I	II	III	IIII B IIII

bissextile
Tem. non. mart. eod anno luna xxviii i kl mar. & iii i kl aug. contra rationem epactarum lune
xxxi dies Martius V
xxx dies Aprilis I
xxxi dies Maius III
xxx dies Iunius VI
xxxi dies Iulius I
xxxi dies Augustus IIII
xxx dies Septemb VII
xxxi dies October II
xxx dies Nouemb V
xxxi dies Decemb VII
xxxi dies Januarius III
xxviii dies Februar VI
Regulares ad lunam kalendarum inueniendam
S xxx Septemb V
luna xx ix Octob...

Legua gallica una mille & quingentorum passuum quantitate metitur testante OROSIO [illegible]

m ccc lvi	vi	vii	i	B ii	iiii	v	iiii vi	B vii	ii	iii	iiii	B v	vii	I·vii f	ii	B iii iii	v	vi	vii	luna xxx.
m cccc lxxx	B t i	iii	iiii	v	iiii B vi	i	ii	iii	B iiii	vi	vii	i	B ii	iiii	v	vi	B vii	ii	iii	November vii xxviii luna
m ccc xcix	iiii	B v	vii	I fin	ii	vii B iii	v	vi	vii	B i	iii	iiii	v	vi B vi	i	ii	iii	B iiii	vi	December vii xxx luna
m cccc xviii	vii	i	B ii	iiii	v	vi	B vii	ii	iii	iiii	viii B v	vii	I·ii f	ii	B iii	v	vi	vii	B i	Januar. viii luna xxviii
m cccc xxx vii	iii	iiii	v	? vi	i	ii	iii	vii B iiii	vi	vii	i	iii B ii	iiii	v	vi	B vii	ii	iii	iiii	Februarius x luna xxx
m cccc lvi	B v	vii	I·i·f	ii	B iii	v	vi	vii	B i	iii	iiii	v	B vi	i	ii	iii	viii B iiii	vi	vii	Martius viiii luna xxviii
m cccc lxxv	i	B ii	iiii	v	vi	B vii	ii	iii	iiii	v B v	vii	I·vi f	ii	B iii	v	vi	vii	B i	iii	Aprilis xi luna xxx
m cccc xcii ii	iiii	v	B vi	i	ii	iii	B iiii	vi	vii	i	B ii	iiii	v	vi	B vii	ii	iii	iiii	viii B v	Maius xi luna xxviii
m d xiii	vii	I·iii f	ii	B iii	v	vi	vii	B i	iii	iiii	v	B vi	i	ii	iii	iiii B iiii	vi	vii	i	Iunius xii luna xxx.
m d xxxii	B ii	iiii	v	vi	iii B vii	ii	iii	iiii	B v	vii	I·iii f	ii	B iii	v	vi	vii	B i	iii	iiii	Iulius xiii luna xxviii
m d li	v	B iii	i	ii	iii	viii B iiii	vi	vii	i	B ii	iiii	v	vi	vii B vii	ii	iii	[illegible]	B v	vi	Augustus xiiii

ter kl fe bi t x	m xii k F x	Ni v id F x	sep iiii k F x	tu xv k F x	A viii id F x	ge vii k F x	fi xvi k mart t xi	me iii N F x	fi x k F x	ne iii id F x	B ii k F x	l xiii k F x	S vi id F x	S v k F x	e xvi k F x	x Non F x	T viii k F x	o id fe F x
T Noi apr luna xiiii	ε v apr	R idus apr	m iiii N apr	l xi k apr	n iii id apr	l iii k apr	p xiiii k mai	A viii id apr	S vi k apr	c xvii k mai	h ii N apr	λ viii k ap	L ii id apr	e kal apr	S xii k apr	v id apr	iiii k apr	viii k mai
÷ iii N [illegible] luna xi	m xii k fe[illegible] xi	Ni viii id [illegible] xi	Sep iii k febr xi	tua xiiii k F xi	ge vii id febr xi	fi vi k feb xi	me vii k [illegible] t xi	c ii N feb xi	vm viiii k F xi	B ii id feb xi	l kal feb xi	S iii k feb xi	S v id feb xi	e iiii k feb xi	x xvi k feb xi	T viii id feb xi	o vii k feb xi	xvi k mar iiii lun xi
[illegible]	? ii	i iii	m v	A iiii	n vi	e v	A vii	pri vi	ma iiii	Dni vii	ca v	na iiii	tio vii	usq v	ad iii	sep vi	tua v	gesim xii

Stadia [illegible] Stadium [illegible]
[illegible] c xxv [illegible]
[illegible]

REGULARES FERIARV̄; CONCURRENTES;

Martius	V	September	VII
Aprilis	I	October	II
Maius	IIII	November	V
Junius	VI	December	VII
Julius	I	Januarius	III
Augustus	IIII	Februarius	VI

Bissextus I · II · III · IIII ·
Bissextus VI · VII · I · II ·
Bissextus IIII · V · VI · VII ·
Bissextus II · III · IIII · V ·
Bissextus VII · I · II · III ·
Bissextus V · VI · VII · I ·
Bissextus III · IIII · V · VI ·

REGULARES LUNĘ

September	V	Martius	VIIII
October	V	Aprilis	X
November	VII	Maius	XI
December	VII	Junius	XII
Januarius	VIIII	Julius	XIII
Februarius	X	Augustus	XIIII

EPACTĘ

Nullę	VI		
XI	XVII	XII	XXVI
XXII	XXVIII	XXIII	VII
III	VIIII	IIII	XVIII
XIIII	XX	XV	
XXV	I		

Cōōr Non apr · Nonę aprilis notant quinos V
Cōōr VIII kł apr · Octonę kł assim depingunt I
Emb Idus apr · Idus aprilis etiam sexies VI
Cōōr IIII non apr · Nonę quartanę namque dipondio II
Cōōr XI kł apr · Item undenę ambiunt quinos V
Emb IIII id apr · Quattuor idus capiunt ternos III
Cōōr III kł apr · Ternę kalendę titulant senos VI
Emb XIIII kł apr · Quattuor denę cubant in quadris IIII
Cōōr VII id apr · Septenę idus septem eligunt VII
Cōōr VI kł apr · Senę kalendę sortiunt ternos III
Emb XVII kł mai · Denę septenę donant assio I
Cōōr II non apr · Pridię nonas porro quaternis IIII
Cōōr VIIII kł apr · Nonę kalendę namque septenis VII
Emb II id apr · Pridię idus panditur quinis V
Cōōr kalendis apr · Aprilis kalendam exprimit unus I
Cōōr XII kł apr · Duodenę namque docte quaternis IIII
Emb V id apr · Speciem quintam sperant duobus II
Cōōr IIII kł apr · Quartanę kł quinque coniciunt V
Cōōr XV kł mai · Quindenę constant tribus adeptis III

Anno primo XI
Secundo anno XX
Tertio anno XX
Quarto anno II
Quinto anno XII
Sexto anno XXV
Septimo anno VI
Octavo XVI
Nono XXVI
Decimo VIII
Undecimo XX
Duodecimo I
Tertio decimo XII
Quarto decimo XXII
Quinto decimo IIII
Sexto decimo XV
Septimo decimo XXVI
Octavo decimo VII
Nono decimo XVIII

Quot septimane a die [illegible] ad [illegible]

ARGUMENTUM AD INVENIENDUM QUADRAGESIMUM·

Quando currit	Nulla	inuenim' xl ad VIIII	ebd· & I·
Quando currit	XI	inuenim' xl ad VII	ebd
Quando currit	XXII	inuenim' xl ad VIIII	ebd & VI·
Quando currit	III	inuenim' xl ad VIII	ebd & III
Quando currit	XIIII	inuenim' xl ad VII	ebd· & III
Quando currit	XXV	inuenim' xl ad IX	ebd & II
Quando currit	VI	inuenim' xl ad VIII	ebd & I
Quando currit	XVII	inuenim' xl ad XI	ebd &
Quando currit	XXVIIII	inuenim' xl ad VIIII	ebd & IIII
Quando currit	VIIII	inuenim' xl ad VII	ebd· & III
Quando currit	XX	inuenim' xl ad X	ebd & III·
Quando currit	I	inuenim' xl ad VIIII	ebd
Quando currit	XII	inuenim' xl ad VII	ebd
Quando currit	XXIII	inuenim' xl ad IX	ebd· & VI·
Quando currit	IIII	inuenim' xl ad VIII	ebd & V
Quando currit	XV	inuenim' xl ad VI	ebd & III
Quando currit	XXVI	inuenim' xl ad VIIII	ebd· & II
Quando currit	VII	inuenim' xl ad VII	ebd & III
Quando currit	XVIII	inuenim' xl ad X	ebd· & III

m·c x

INCENSIO LUNE EMBOLISMORUM· & EXTINCTIO;·	Septuages	Quadrag	Pascha	Rogatio	Pentecoste
I IIII Ñ decẽb II kl Iañ XXX timnet'	XI	III	XVI	XXV	V
II IIII Ñ sepẽb kaled oct XXX timnet'	XII	IIII	XVI	XXVI	VI
III II Ñ mart II Ñ apl XXX timnet'	XIII	V	XVII	XXVII	VII
IIII II Ñ decẽb IIII Ñ Iañ XXX timnet'	XIIII	VI	XVIII	XXVIII	VIII
V III Ñ nouẽb kaled decẽb XXX timnet'	XV	VII	XIX	XXIX	IX
VI IIII Ñ aug II kl sept XXX timnet'	XVI	VIII	XX	XXX	X
VII III Ñ mart III Ñ apl XXX timnet'	XVII	IX	XXI	I	XI

HOROLOGIUM SECUNDUM BEDAM PRBM:

Ianuarius & Decēb hora I & XI pedes XXIX. hora II & X pedes XIX. hora III & IX ped. hora IIII & VIII ped XII. Hora V & VII ped X. Hora VI. pedes IX.

Februarius & Nouemb hora I & XI ped XXVIII Hora II & X ped XVIII. hora III & VIIII ped XV Hora III & VIIII ped XV. hora IIII & VIII ped XIII. Hora V & VII ped XI. Hora VI pedes. VIII.

Marcius & Octob hora I. XI ped XXVI. hora II & X ped XV. hora III & IX ped XIII. hora IIII & VIII ped XI. hora V & VIII ped IX. hora VI ped IX.

Aprilis & Septēb hora I & XI ped XXIIII. hora II & X ped XIII. hora III & IX ped XI. hora IIII & VIII ped IX. hora V & VII ped VII. Hora VI ped V.

Maius & Augustus hora I & XI ped XXI. hora II & X ped XI. hora III & VIIII ped VIII hora IIII & VIII ped VIII. hora V & VII ped V. hora VI ped IIII.

Iunius & Iulius hora I & XI pedes XIX. hora II & X ped IX. hora III & VIIII ped. VII. hora IIII & VIII ped V. hora V & VII ped III. Hora VI pedes II.

DE LUNA ET TERMINO PASCHALI.

Omnis paschalis luna cuiuscumq; etatis est si detrahis ab ea XII: fiet tibi etas lunę que fit in initio quadragesimi. Verbi gratia. Si XV luna est paschalis. tolle de XV. XII. & remanent III. Tertia ē luna in initio quadragesimi eo anno quo XV luna ē die dominico paschę & cetera similiter; ITĒ DE EODEM.

Si fuerit luna III XI kł aprilis. XV erit paschal & si plus habuerit non erit paschal. si uero minus paschal erit.

Quota luna in kł ianuarii eodē anno fuerit. tot dies tolle de martio á fine retrorsū & ubi deueneris: ibi erit natiuitas lunę primi mensis initiū. Hoc autē facies omnib; annis exceptis duobus in ogdoadis octauo & in endecadis undecimo. Reliquis annis sēp in martio. ordine quo diximus sic inuenies. Quod cū inueneris addas ei XIII dies. & sic XIIII lunā errore sublato repperies.

Si cupis scire diem septimanę XIIII lunę primi mensis. habeas memoriter quot regulares habeat unusquisq; terminus XIIII lunę paschalis per XIX annos. Regulari ergo additis presentis anni cuiuscumq: cōcurrentib; totaq: summa in VII distributa quot numerus remaserit. tota erit fe

in tmino paschali. Si autē totū numerū p vii
sabbato erit tmini paschalis. Sciat autē eodem reg ee intmino
quadrag qs in tmino paschali nam eadē fi st sep ambo & idem;
Si uis scire quota luna festiuitati paschę occurrit si martio
celebrat' inse pascha. copuita msis a septēbrio hoc ē ab initio
anni scdm egyptios quoꝝ initio hic seqt'. A septēbrio itaq: usq:
ad finē anni scdm antiqs romanos februariū. sex msis st; his
sep adde ii. fiunt viii. Adde epactas idest adiectionē lunares
Verbi grā. Anno psente xv simulq; st viii & dies msis mart
usq: pascha hoc ē usq v kl apl & st xxvii dies simul fiunt l. deduc
xxx remanent xx. vicesima luna erit in die resurrectionis dni.
Si uis scire memorit in quale datariū. Itē DE TONNO PASCH;
erit tmini paschalis cuiuslibet anni futuri. recole inq datariū
fuit xiiii luna paschalis psentis anni & ab eo die dinumera per
articulos digitoꝝ man'. & incipiens numerū a radice pollicis ac p
longū digitoꝝ decurrens iniunge minimi digiti & postq reuersus
fueris ad eandē radicē pollicis tene quale datariū ibi inuene-
ris qa in eo erit tminus paschalis anni futuri. Verbi grā.
dinumera p articulos tmens septē decēq; kl mai in radice
pollicis & illuc reuertens repperies pridie nonas aprī inquo
erit tmini paschalis anni futuri. Sed in hoc sciendū ē qt st
dies totius circuit' tmini paschalis. xxix. qui st a xiimo kl apl
usq: in xiiii kl mai. Et in his dieb; int tminū paschalē psen-
ti anni ac tminī anni futuri tot st dies qt articuli digitoꝝ
unius man'. Nā in anno cōmuni xi dieb; prius xiiii luna
redire cōsueuit. In embolismo u xix tardius qa in pcedēte
anno uenerat excepto primo circuli decennouenalis inquo
n xi sed xii dieb; annotinū cursū sola pcurrente propter
rationem lunaris saltus;. DE KALENDIS MENSIUM;.
Si kl msiū inuenire uolueris tene regulares msis. adde con-
currentes q eodē anno st cōprehende in unū. Si mins a. vii
Verbi grā. Si. i. ii. ut iii. ut iiii. t. v. t vi. t vii. ita & fi-
erit kl msis. Qd si sup vii adcreuerit hos diuide p vii.
& qd desup fuerit. ipsa erit feria in kalendis msium;. C XXI
QVattuor autē fuisse marias in euange- HIERONIMUS
liis legimus. mariā uidelicet matrem dnī saluatoris:
& mariā ei' matertera que appellata est maria cleophę;
[…] & mariā matrē iacobi & Joseph. & mariā magdalenę;
Dns quinquies in die resurrectionis apparuit. Primo marię magdalenę.
Deinde duab; a monumto currentib; Postea duob; euntib; in castellū emaus;
Apparuit & Petro; Deinde stetit in medio discipłoꝝ suoꝝ & dix. Pax uob;.

Genealogia

GENEALOGIA MVNDI · PRIMA etas SCDM GENESI;

ADAM & EVA genuer̄ Caim & Abel & Seth
Caim genuit Enoch; Enoch ḡ Irad; Irad ḡ Mamahel
Mamahel ḡ Matusahel; Matusahel ḡ Lamech; Lamech ḡ
Jubal; & Iobab & Tubal; Seth iii filiū adā genuit Enos;
Enos ḡ Caman; Camanḡ Malalehel; Malalehel ḡ Jared; Jared
ḡ Enoch; Enoch ḡ Matussalan, Matussalan ḡ Lamech; Lamech ḡ Noe

NOE ETAS MVNDI SCDA SCDM GENESIM;

NOE genuit Sem · Cham & Japheth; Filii Japhet Gomer
& Magog & Madal & Iuuan · & Thubal & Mosoch & Tiras;
Gomer filius Japheth gen̄ Ascenez Riphan & Togorma; Iuuan
filius Japhe gen̄ Elisa · & Tharsis & Cethim · & Dodanim;
Cham sc̄ds filius noe gen̄ Chus & Mesraim · & Futh · & Chanaan;
Chus nepos noe ḡ Saba & Euilath & Sabatha & Reuma &
Sabatacha & Nembroth gigantē; Reuma filius chus ḡ Saba &
Dadan; Mesraim filius cham ḡ Ludim & Anami & Labim & Neftum
& Phetrusim & Cesloim; Chanaan filius chā ḡ Syden & Eueū &
Iebuseū & Amorreū & Gergeseū & Eueū · & Aracheū & Sineū &
& Aradiū · & Samariten & Amatheū; Sem filius noe ḡ Elam & Assur
& Ludin & Aram & Arfaxat; Filii aram · Vs & Vl & Geser & Mesa;
Arfaxat ḡ Sale; Sale ḡ Heber; Heber ḡ Faleg & Iectan; Iectan ḡ
Helmadad & Saleph & Asarmoth & Iare & Aduran & Vzal & Decla
& Ebal & Abimehel & Saba & Ophir & Euila & Iobab;
Faleg filius heb ḡ Reu; Reu ḡ Seruch · Seruch ḡ Nachor; Nachor
ḡ Thare; Thara ḡ Abrahā & Nachor & Aram; Aram ḡ Loth;

Vxor noe Phuarfara; Vxor Sem Pharphia; Vxor cham Cathaflua; Vxor Japhe Fluuia;

ETAS MVNDI TERTIA ·

ABRAHAM genuit Ismahelē & Isaac; Ismahel ḡ Nabaioth
& Cedar & Abdeel & Mabsan & Masma & Duma & Massada
& Theman · & Ytur · & Naphis & Cedma · hi xii principes tribu
Isaac autē filius habrahē gen̄ Esau & Iacob; Esau ḡ Raguel · Ragu
el ḡ Zared · Zared ḡ beatū Iob · Iacob autē genuit ex Lia Ru
ben & Simeonē & Leui & Iudā & Isachar & Zabulon & ex Bala
Ancille Rachelis genuit Dan & Neptali · & ex Zelpha ancille Lie
genuit Gad & Aser · & ex Rachel gen̄ Ioseph & Beniamin ·
[illegible] conclusi [illegible] in egipto constituit [illegible] de [illegible]

Jn hac etate filius Jacob & Lie Judas genuit Phares & Zaram de thamar; Phares g. Esrom; Esrom g. Aram. Aram g. Aminadab; Aminadab g. Naason; Naason g. Salmon; Salmon g. Booth de raab. Booth g. Obeth ex Ruth; Obeth g. Jesse. Jn hac etate erant iudices hebreorum; Moyses. Aaron. Josue. Phinnees. Eleazar. Adonibezech. Gothoniel. Finees. Baoth. Samgar. Baruch. Debora. Gedeon. Abimelech. Joathas. Thola. Jayrus. Esebon. Lapedon. Ealaon. Abesan. Achilon. Abdon. Samson. Acerdus. Heli. Samuel propheta. Saul rex.
Jn hac etate subuersa est troia & Eneas fugit in italiam. Eneas genuit Ascanium. Ascanius g. Siluium.

ETAS MVNDI QVARTA.

DAVID filius iesse genuit Salomonem ex bersabea que fuit uxor urie. Salomon g. Roboam. Roboam g. Abiam. Abia g. Asa; Asa g. Josaphat; Josaphat g. Joram; Joram g. Oziam. Ozias g. Joathan. Joathas g. Achaz; Achaz g. Ezechiam. Ezechias g. Manassen; Manasses g. Amon. Amon g. Josiam. Josias g. hiechoniam. Jn hac etate regnauerunt in hierusalem & in israel hieroboam & Nabad & Bazela & Amri & Achab & hiezabel & Ochozias & Athalia & Joas & Amasias & hieu & Joachab. Jn hac etate fuerunt prophete. helias & heliseus & Amos & Jsaias & Micheas & Osee & Jonas & Johel & Ezechiel & Hieremias & Joachim idest Sedechias rex & Ananias & Azarias & Misahel & propheta Daniel ducti sunt in captiuitatem Nabugodonosor regis babylonie. DE GENTE TROIANO;
Jn hac etate nepos Enee filius Ascanii nomine Siluius genuit Latinum. Latinus g. Claram; Clarus g. Epytum. Epytus g. Capin. Capis g. Capetum. Capetus g. Tyberinum. Tyberinus g. Agrotam; Agrota g. Auentinum. Auentinus g. Palatinum; Palatinus g. Numitorem. Numitor g. Iliam. Ilia g. Remum & Romulum. Romulus post euersionem troie anno cccc xvii romam edificare cepit; Sex reges qui post romulum regnauerunt. Numa pompilius. Julius hostilius. Ancus marcius. Priscus tarquinius. Seruius tullius. Lucius tarquinius. Ab his regnatum est rome annis ccxl. +

ETAS MVNDI QVINTA.

Post transmigrationem babylonis. Hieconias genuit Salatiel. Salathiel g. Zorobabel. Zorobabel g. Abiud. Abiud g. eliachim. Eliachim g. Azor; Azor g. Sadoc; Sadoc g. Achim. Achim g. Eliud. Eliud g. eleazar. Eleazar g. Mathan; Mathan g. Jacob. Melchi g. [illegible]
Jn hac etate fuerunt iudeorum summi sacerdotes. Josedech & Joachim. helias quem iosephus Judam nominat. & Johes eius filius. & Jaddus & Manasses & Sanabalath & Onias filius Joaddi. & Symon filius onie. & Eleazarus & Manasses patruus eleazari. & Onias & frater eius Antiochus. & Jonathas frater Jude & Johannes filius Simonis & Aristobolus. & Alexander Janneus. & hyrcanus eius filius. Quo interfecto herodes iudaicum regnum optinuit.
Jn hac etate rome regnauerunt consules; Primus consul Brutus. Anno post urbem conditam cc xliiii regnum [illegible]; deinde ceteri usque ad Julium.

Tarquini(us) collatin(us) · Valeri(us) publicola · Lucreti(us) · Orati(us) puluill(us)
Larcius flauus · Mamerc(us) emili(us) · Furi(us) camill(us) · Tit(us) quinti(us) ·
Luci(us) manli(us) · Gneu(s) sulpici(us) · Valeri(us) papiri(us) · Tit(us)
ueturi(us) · Spuri(us) postumi(us) · Appi(us) claudi(us) · Quint(us) fabius ·
Corneli(us) · Rufin(us) mili(us) · Valeri(us) leuini(us) · Publi(us) sulpici(us) · decius
munni(us) · Fabrici(us) de quo rex pyrr(us) ait · fabricium difficili(us) ab honestate
quam sol a cursu suo auerti posse · Corneli(us) lentul(us) · Curri(us) dentat(us)
Hic IIII elefantos romam duxit · Hi contra pyrrum regem pugnauerunt;
Fabi(us) licini(us) · Claudi(us) canina · Quint(us) culmi(us) · Fabi(us) pictor ·
Attili(us) regul(us) · Appio claudi(us) · Quint(us) fului(us) · Aureli(us) mar · Duellius
as cornelius · Aquili(us) scipio · Malli(us) uulsio · Attili(us) regul(us) · Seruius
fului(us) · Seruili(us) scipio · Sempni(us) blesus · Cecili(us) metell(us) · Furi(us) placid(us)
Claudi(us) pulcher · Luci(us) catul(us) · Postumi(us) albin(us) · Auli(us) ... · Corneli(us)
lentul(us) · Flauii(us) flacco · Malli(us) torquat(us) · Attili(us) uulso · Iuni(us) albin(us) ·
Fului(us) centimal(us) · Luci(us) emili(us) · Fabi(us) historic(us) · Claudi(us) me-
tell(us) · Corneli(us) scipio · Minuci(us) ruf(us) · Pompei(us) corneli(us)
Eo tempore per hannibalem romanis bellum illatum est · Tyberi(us)
sempni(us) · Flamini(us) fabi(us) · Maxim(us) emili(us) · Paul(us) varro Scipio
item Scipio · Claudi(us) marcell(us) · Valeri(us) leuin(us) · Tit(us) manli(us) · Sulpi
ci(us) marcell(us) · Scipio affrican(us) · Tit(us) quinti(us) · Aquili(us) glabrio · Gneli(us)
albin(us) · Licini(us) dux · Anici(us) pretor · Manli(us) cesorin(us) · Manli(us) scipio
Publi(us) iuuenti(us) · Cecili(us) metell(us) · Mummi(us) destructor · Quint(us)
Pompei(us) · hostili(us) mancin(us) · Licini(us) crassus · Perpinna celi(us) · Cassi(us)
longin(us) · Domici(us) clauin(us) · Muci(us) secuola · Scipio nasica ·
Calpurni(us) bestia · Mari(us) · Hic iugurtam superauit ·
Rutili(us) · Cepio nobilis · Cato porci(us) · Gneu(s) pompeius ·
Corneli(us) sylla · Gneu(s) octaui(us) · Luci(us) corneli(us) · Corne
li(us) cynna · Norban(us) · Scypio · Qui ciuile bellum fecerunt;
Mari(us) fili(us) marii · Pari(us) carbo · Pompeius fortissimus
Hic finis duorum bellorum ciuilium · Memili(us) lepodi(us) · Metell(us)
pi(us) · Scribonian(us) curio · Seruili(us) cicomi(us) · Emilius lepidus
Licini(us) lucullo · Maureli(us) cota · Aufidi(us) orestes · Corneli(us)
lentul(us) · Lucull(us) fortis · Metell(us) cretic(us) · Tulli(us) cicero · Sergius
catilina · Iuli(us) syllan(us) · Luci(us) morena · Hoc tempore nullum bellum ·
Antoni(us) · Corneli(us) scipio · Petri(us) quint(us) · Cornelius faustus
Cato rigid(us) · Duo bruti · Iulius gaius · Ita rome regnatum est
a consulibus annis D XII · usque ad ... xpm ·
Hoc est ab orbe condito usque ad romulum anni IIII D XI
et a Romulo usque ad Brutum primum consulem anni CC XL ·
et a Bruto usque ad Octauianum augustum xpo nato D XII

SUBSCRIPTI REGES PERSARUM CUM SUPPOSITIS CONSULIBUS ...

parti
~~Incipit in principio quinte etatis~~: Cyrus rex persarum · L milia
iudeorum a captiuitate in iudeam regredi fecit · et templum salomonis quod
Nabuzardan princeps militie regis Nabugodonosor destruxerat · reedificare
cepit · Cyro uero ab exercitu regine thamaris scytarum interfecto · nec dum templo
dei perfecto · imperante cambise cyri filio idest nabuquodonosor secundo a Zoro
babele templum constructum et iudeorum captiuitas consumatur · Cambise [illegible] mortuo ·
imperante xerxi dario · ab esdra et neemia regis pincerna · templi reedificatio
perfecta est · A prima eius edificatione usque ad reedificationem secundam · annos
quadringentos xl · vii · iosephus fuisse asserit · Post hec uero artaxerxes [illegible]
mon qui ab hebreis assuerus dicitur · sub quo liber hester confectus est · regnauit · Cuius
tempore aristotiles fuit · et Alexander magnus nascitur · qui dario rege persarum occiso ·
et orientem [illegible] obtinuit · Alexandro autem ueneno extincto · ptolo
meus [illegible] ierusalem expugnauit · [illegible] iudeorum captiuos in
egyptum commigrauit · Tunc pontifex onias fuit · Quo defuncto · eleazaro pontifi
ce existente · ptolomeus rex eius gratia iudeorum captiuos centum milia remisit in
iudeam · et in templo uasa multa aurea · et ornamenta dedit · Post hec uero [illegible]
rex antiochus [illegible] ingressus · iudeos occidit templumque expoliauit · et [illegible]
ad x^cem^ milia [illegible] · Quod uidens mathathias · et filii eius iudas machabeus et
Symon · eleazarus · Johannes · Jonathas · patria templumque defendunt · Tunc lxx
interpretes fuere · et post transacto tempore · Jhesus filius syrach librum sapientie fecit ·
Deinde in hac eadem etate · hannibal dux cartaginensis uenit romam et bel[lo]
romanis insultans · et de interfectorum manibus tres modios anulorum aureorum dis
traxit · Eodem que tempore machabeorum martyres coronantur · Post hec itaque macce
donum rex perseus regnauit; In fine autem quinte etatis persarum deficit regnum
et romanorum creuit imperium · Cesar uero iulius alpes transiens · gallicana
gens aduersus eum exercitus quanti copia hec fuit; Bellouagi habuere [illegible]
sima [illegible]: lx milia · Suessiones ex xii opidis: L milia, Neruii qui [illegible]
[illegible] similiter L milia; Atrabes et ambiani x milia; Oserui xx [illegible]
Menapi · viiii milia; Caleti x milia; Velocasse et Veromandui [illegible] milia
Aduatuci · x et vii milia; Condrusés · eburones · Cerosi · Cemani · qui
germani uocantur: xl milia; Itaque fuisse referunt cc · lxx ii milia ·
Hos repente [illegible] ipentibus perturbatus iulius in fuga uersus sed hortatu
[illegible] uictoria [illegible] ad internitionem pene dele
uit; Post [illegible] bello aduersos xl milia [illegible] in fuga
uertit; Deinde [illegible] inormanos [illegible] casleuque
et menapos [illegible] deuast[auit]; Q[illegible] lxxx nauibus [illegible]
brittanniam transue[ctus] fine [illegible] est [illegible]; Post [illegible] anno
eum Septigentis [illegible] brittanni [illegible] uictoria [illegible] cessit;
Tercio autem brittannos aggrediens [illegible] exercitus et sibi brittanniam [illegible]

& nerujos

subiugauit · Exinde reuersus ĩ galliã · itẽ menapos, treb; agrippinib; in[illegible]
dit · eorũq; p̄des in arduenna silua recõditas diripuit & milītib; distribuit;
Ab orbe cũ condito · usq; ad iuliũ dũ uicit brittanniã · anni quinq; milia.
ducenti xv computant̃ · & ante xp̄i natiuitatẽ · anno xl · vii · regnũ gentẽq;
obtinuit; Post hec cũ triumpho romã reuersus · a senatu cũ honore exce-
pit; deinde regna orientis · & meridiani ac septentrionis · occidentisq; · &
prouincias [illegible] p̄ tres uiros prudentissimos [illegible] theodoxum &
pollychitonẽ atq; theodotũ metiri p̄cepit · Anno autẽ cõsulat͛ sui x · singu-
lare pri[illegible] suscepit imperiũ · & p̄ anno sexto [illegible] completo · idib; marcii ·
a lx senatorib; in [illegible] occiditur; Quo interfecto · Octauian̄ augustus
de q̊ Virgilius Nocte pluit tota redeunt spectacula mane · diuisũ imperiũ
cũ ioue cesar habes · imperiũ adept̄ est · Hic [illegible] pyramide qua-
drata de marmore porphiretico petrosa · & desup̄ in labro enco deaurato
cineres ei͛ cõposuit · & scripsit titulũ · Diui iulii cesaris sacrum ·

ÆTAS MUNDI SEXTA;

Gaio iulio cesare interfecto octouian' .v. bella gessit ci-
uilia. Primū adūsū marcū antoniū. Secdm adūs Brutū
& cassiū. Tertiū adūs luciū antoniū. Quartū adūs sextū
pōpeiū. Quintū iterū adūs marcū antoniū. Brut' itaq; & cassius
greciā. & Antoni' macedoniā. Sext' qq; pōpei' italiā depopulauerunt.
Octouian' autē cesar his deuictis hostib'. pacatis omib' gentib' uictor
ab oriente rediens. anno ab urbe condita DCCXXXV. viii id' ianuar
urbē triplici triumpho ingressus clarissimū illud augusti nom assūpsit. fini-
tisq; bellis ciuilib'. tē primo iani portas clausit. paceq; firmissimam
ordinatione dei ad ei' obsequiū aduentūq; cōposuit. In dieb; augusti.
una dierū hora iii repente liquido ac puro sereno. circulus ad speciē
celestis arc' orbē solis ambiit. quasi eū unū ac potentissimū in hoc
mundo soluq; clarissimū in orbe mōstraret. cui' tpr̄e uentur' eēt q ipsū
solē solus mūdūq; totū & fecisset & regeret. In dieb; etiā ipsi' trans
tyberim romę tabna meritoria fonte olei tra exundauit. ac p to-
tū diem riuo largissimo fluxit. Quo signo. Quid euidentiu' quā
in dieb' cesaris toto orbe regnantis. futura xpi natiuitas declarata est.
Xps eni interptat' unct'. P totū diem hoc ē p omē tēp' romani imperii
de tabna meritoria fons procedens olei. de hospita & larga eccla. xpm
unctū & xpi unctos processuros signabat. p qb; signa in celo & in terra p[?]-
gna pdiderit. Anno itaq; ab urbe condita DCCLII cesar augustus
ab oriente in occidentē a septētrione in meridiem ac p totū oceani
circulū cunctis gentib' una pace cōpositis. xps di filiu' in iudea nascitr
& sceptrū regni de iuda aufert' hyrcano alexandri filio perēpto qui
de tribu iuda rex ultim' fuisse legitur. & herodes de stirpe ortus
arabū regnū a romanis suscepit iudaicū. Qui ut xpm natū cōperit
necare decreuit. plurimosq; tē paruulos dū insectatur occidit;
Nat' ē autē viii kł ianuarii cū primū incrementa omia anni incipiunt;
Anno ab urbe condita DCCLXVII p' mortē augusti. Tyberi' imperiū
adept' ē. Cui' anno XVIII xps pass' surrexit a mortuis. De cui' passione &
resurrectione eiq; uirtutib' & q[?] ds crederet. pilat' ad tyberiū. Tyb[er]-
iu' ū cū suffragio magni fauoris retulit ad senatū. Senat' autē indig-
natione mot' q̄a n̄ sibi priu' delat[u]m eēt ut de suscipiendo cultu pri[m]-
i[?] decerneret. cōsecrationē xpi recusauit. edictoq; cōstituit extermi-
nandos esse xpianos. Post augusti & tyberii. Apostoli & cesares. reges.
apostolici. & duces. psules ac martyres. cōfessores & uirgines extiterunt;
Signa ē solis. lune. stellarūq; terr[e] mari[s] marisq; sonit'. Fluminū cōfusio
& gentis dissensio in fine hui' etatis & portenta magna erunt;
& cū reuelat' fuerit filiu' pditionis antixps. regnabit tb' annis &
dimidio. Q di spu interfecto. dies dni ueniet & mūd' iste finiet;

ARBORES SIGNIFICANTES

Vox ecclę · Quasi cedrus ex
altata sū in lybano humilita
te pquā Beati pauperes spū:
Beatitudo uirtusq: prima;·

Vox ecclę Quasi cypress' in mon
te syon · Pietate. per quam
Beati mites · qui ipsi possid
Beatitudo uirtusq: secunda;

Vox ecclę Quasi palma exalta
ta sū in cades · Scientia · pquā
Beati qui lugent ; qā cōsolab
Beatitudo uirtusq: tercia ;·

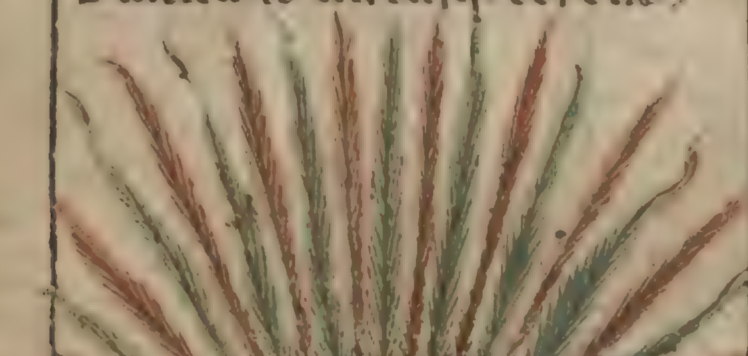

Vox ecclę Quasi plātatio rosę
in hiericho Fortitudine pquā
Beati q esuriunt & sitiunt iusticiā
Beatitudo uirtusq: Quarta;

Hie
Ri
cho

BEATITVDINVM ORDINES;

Vox ecclę Quasi oliua speciosa
in campis. Consilio per quod
Beati misericordes qm̄ misalia
Beatitudo uirtusq: Quinta;

Vox Quasi platan' exaltata su
iuxta aquā· Intelligētia· p quā
Beati mundo corde qm̄ dm̄ u
Batitudo uirtusq: Sexta;·

Vox ecclę Quasi terebint' ex
tēdi ramos meos· Sapientia p
quā Beati pacifici· qm̄ filii dī
Beatitudo uirtusq: septima;

Vox Quasi uitis fructificaui sua
uitatē odoris· pfectione p quam
Beati q̄ psecutionē patiuntur
Beatitudo uirtusq: octaua;

C
XVI

ARBORES
Cedrus
Cypreſſus
Palma.
Roſa.
Oliua.
Platan⁹
Terebint⁹
Vitis.
Lauruſ
Ficus.
Pinus
Abies
Sicomor⁹
Amigdala
Caſtanea
ebenuſ.
Malus
Perſicum
Medica
Mella
Pomelida.
Meloſuſ
Meſpila
Pyrus.
Ceraſiuſ
Morus
Nux.
Ylex
Saberies
Fagus
Piſtacia
Juniper⁹
Malamacia
Malacidonia
Malomell⁹.
Malūpunicū
Malagnata
Malūpſicū
Duracenū.
Armeniacū

Coq̄nella
Oleomella.
Pomapyri
Caprific⁹.
Abellana
Silicen
Fraxinuſ.
Alnus
Quercuſ
Taxus.
Larex.
Populus
Vimen
Miricę
Myrtus
Lentiſcuſ
Buxus
Pixus
Rodādar⁹
Erbitus
Turbuſc⁹
Stipa
Arundo
Cicuta
Sambuc⁹
Ramnus
Sentix
Oleaſter.
Siriaca.
Cruſtom⁹
Cōlibadeſ
ARBORES
AROMATV
Thus
Myrra
Storax.
Bidella
Maxtix
Piperis
Aloa
Cinnama.

Amomū
Caſſia.
Calamus
Balſamū
HERBE
AROMATV
Nardus
Coſtum
Crocum
Surnacū
Aſarum
Fv.
Acoron
Cardamom
thimum
Epitimū
Sāſucuſ
Jacinct⁹
Narciſſ⁹
Roſa
Lilia
Viola
Acantuſ
Hedera
Elebor
Aconę
Euforbiū
Laſer
Aloen
Panacer
Mādragora
Colōqntida
Centauria
Glizinza
Celidona
Eliotropia
Pentafilon
Yſopus
Reubarba
Saxifrica
Gētiana

Satureia
Satyrion
Vrtica
Artemeſia
Camelos
Camidrioſ
Bogloſus
Cōmina
Armigloſſ⁹
Erpillus
Ariſtolog̃
Jouiſbarba
Erigonia
Pſillius
Scabora
Pallim⁹.
Strucios
Splenus
Cymatia
Marubiū
Puleium
Abſinthiū
Simpat⁹.
Polipodion
Polios
Scameia
Dyacos
Lippa
Scubia
Ancuſa
Camelen
Cicuta
Trifoliū
Flomoſ
Piretrū
Malua
Origanū
Titimalū
Stergnoſ
Polignoſ
Ambroſia

Apiago
Gladioluſ
Verbaſcū
Agaricum
Calamitiſ
Lappa.
Lappago
Lappella
Veneola
Ortibera.
Mirobala
Affodilla
Squilla
Capilluenerī
Mētaagreſtiſ
Genictariſ
Cucurbita
Safiſagria
Splenos
Volnos
Ciclamiuſ
Vitiſalba.
Vitiſnigra
Viticella
Butalmuſ
Flomos
Ferala
Papirū
Juncus
Scirpus
Fucus
Alga
Vlua
Typus
Carix
Spartuſ
Filix
Lolium
Zizania
Fenum

herbę ole[...]
Caul' Cim[...]
Malua Nap[...]
Paſtinaca
Sinapiſ
Rapa. Cepa
Raphanū.
Lactuca
Sarallīū.
Allium.
Foſolus
Porrū Beta
Bleū Atrip[...]
Cucumer⁹
Cucurbita
Braſica
Oliſatrū
Naſturcīū
Fungis
Tuberan
Aſparguſ
Cappariſ
Lipſana
Lapiſtrū
Lapacia
Carduus
holera
odorifera
Appium
Petroſilinū
Yposileon
Aneſon.
Coriandrū
Canos
Abrotanū
Cerefoliū
Ruta
Saluia
Menta
Vetonica
Lubeſtica

Vinca
Sparga
Cõfiria
Musica
Rebbla
Cynion
Filon
Baſilia
Sandix
Cula
Rumiex
Agrion
Leon
Agalliſ
Gallicū
Frixa
Allius
Curaſia
Citto
Bulbuſ
Andria
Aliſſa
Gloſſa
Regina
Bucula
Alexia
Elna
Nepita
Fiala
Gliton
Morella
Stanca
Fana
Iſpigula
Dolua
Eruca
Moron
Eloſa
Ambria
Tymbru
Ratilia

Plantago
Millefoliū
Solſequia
Sarracena
Camādrea
Conſolda
Papauer
Canicula
Spargilla
Agrimonia
Diptannū
Aſtricia
Sigillum
Lauendria
Pionia
Siſituſ
Anagalla
Colūbaria
Vermilitō
Aquileia
Fenículū
Fenugrecū
Eraclea
Siſimbriū
Marifilon
Eleliſfagiſ
Fraſarius
Serpillū
Folium
Chryton
Sclaria
Gliconiſ
Molacia
Eriſinon
Maratrū
Melapodiū
Matcibarū
Balſimita
Tanaſia
Siringia
Titularia

Sarmunia
Febrefugia
Peponia
Melonen
Caniſ ligua
Quīq: foliū
Nagiron
Centica
Vngeneſca
Oculiſ ſpōſa
Canabus
Carama
Pipinella
Mercuria
Sepnerua
Cridaca
Iuſq̄amū
Viperina
Serpētina
Iſmiron
Oliſander
Armogaſtꝰ
Licilybarꝰ
Gertaria
Geroſia
Radicula
Diagdion
Nimphea
Vitriola
Policrion
Arciotes
Narſericō
Amarola
Roſmarinū
Altercuſ
Agriſpina
Aſſaron
Wlgago
Ampeloſ
Antilion
Verbena

Aloſantꝰ
Benedicta
Blaucia
Balteca
Cinogloſſa
Aſpaltuſ
Colofonia
Chrynion
Dactilia
Eupātoriū
Frumitella
Felgerola
Finſinella
Canaſon
Melantia
Siſilicus
Siler motanꝰ
Tituloſa
Oſmunda
Wiſmalua
Sanicula
Sannina
Piſcopania
Melianta
Valeriana
Primauera
Mercolon
Leopedion
Peſpulliſ
Gromella
Vimelia
Fauerola
Pumerola
Vncterola
Scepulla
Minerola
Croſentella
Lupētella
Centerula
Centiona
Centifolia

Ambleta
Aurifoliū
Triſcalon
Alexādria
Tataſora
Galnicū
Simphonia
Matrona
Riuola
Baldimonia
Archanglica
Abanella
Spōſa xp̄i
Potētilla
Calcida
Aconita
Rumenta
Antena
Blidon
Cōtinella
Fenolacen
Soltorna
Birſegon
Tātanella
Prenciola
Bacia
Figera
Aſparella
Alleda
Rabina
Radicula
Wlēga
Laſſiga
Boletum
Frigula
Bubula
Bleta
Eſembla
Faltorna
Bacara
Maſticā

Felterre
Mentaſtrū
Tormētilla
Grumilion
Serminū
Warantia
Poltricon
Coriādra
Panaca
Malūtir
Matricima
Loſaruſ
Gybar
Gerōtia
Senecion
Anagalla
Aſaceon
Altea
Euiſcuſ
Arciotic
Aſtula
Ponia
Reupōticū
Yrion
Irrudiana
Birona
Cauida
Bracica
Branteos
Salbitola
Eiuantia
Briſconon
Ipiricon
Canglata
Carucia
Equngula
Canaſon
Polipa
Audola

IOSEPHVS IN LIBRO· II· DE MOYSE DUCE HEBREORVM·

QVIDAM SACER SCRIBA hebreorum, uaticinādo de futuris ueritatē enunciauit regi pharaoni quē pariendum inter isrāhelitas illo tpr̄e q̄ humiliaret q̄dē egypti principatū· augeret autē suo cremento isrāhelitarū gen̄· uirtuteq; transcenderet uniuersos· & glām in ppetuū memorabilē possideret· Cui⁹ cōsilio iussit· ut omē masculinūq̄d ex isrāhelitis nascerentur iactantes in fluuiū cōsumerent· custodiendosq; cōcept⁹ mulierū & part⁹ earū obseruare p̄cipiens egyptias obstetrices;·

Itē iosephvs post aliqva·

ERAT moysi sapientia non pro etate cōcessa sed sua m̄sura multo superior· & seniore hui⁹ rē facultatē in infantia demonstrabat· maioreq: spem actio eius te qui uiri pfecti gerebat; & cū (triū annor) trimus fuisset effect⁹. d̄s mirabilem ei⁹ staturę eleuauit spatiū· nā quantū ad speciem· nullus erat ita seuer⁹· ut moysen uidens ei⁹ pulchritudinē hereret· multisq: cōtingebat dū eū cernerent p plateas ferri· ut couerterent q̄dē ad aspectū pueri· & ea in q̄b; uidebant studiū habere desererent· delectati poci⁹ ei⁹ uisione; Erat eni infantilis in eo multa grā· & excellent circa eū ac decent existens· retinebat inspicientes· Hunc ḡ cū talis eēt· termuth filia regis pharaonis sibi filiū adoptauit· cū sobolem legitimā n̄ haberet; & cū aliquando portasset moysen ad patrē ostendebat eū quasi de successione n̄ cogitaret· si uoluntate dei pprīū filiū n̄ haberet· Dicebatq;· Nutriui infantē forma diuinū· & prudentia ualde fortissimū mirabiliq; de fluminis grā cōdonatū· quē meū q̄dē decreui filiū eē· tui ū imperii successorē; hec dicens posuit in manib; patris infantē· Ille ū sumens eū· & ad pect⁹ applicans p amorē· p filię grā· imposuit ei diadema· Moyses autē couoluens illud piecit in trā quasi p infantiā· calcauitq: suis pedib⁹; Qd regi uidebat ferre augurium· Cōteplat⁹ autē ille sacer scriba qui eius natiuitatē p̄dixerat· ita futurū ad humiliationē pricipat⁹ egypti· impetum fecit ut eū occideret· & t̄ribilit̄ clamans ait; hic est ille puer o rex quē nobis occidendū d̄s ostendit· ut de cetero timore careamus· Testimoniis eni ostēdit q̄d tuū inuasur⁹ ē pricipatū Isto nāq: perempto· egyptiis q̄dem ei⁹ timor tollit· hebreis autē spes cōfidentię quā ppt eū habere credunt auferet· Que cū dixisset· uix p̄ualuit eū arripere termuth regis filia· Cū autē rex segnior eēt ad ei⁹ necē ne filiā offenderet carā· d̄o puidente potenter· e manib; eorū erept⁹ moyses liberat a morte· & regis filia nutritur multa

Moyses fuit vii ab abraham hoc m̄ Abraham genuit ysaac; Ysaac genuit Iacob; Iacob genuit Leui; Leui genuit Caath; Caath genuit Ambram; Ambram genuit Moysen; Moyses genuit Gersan & Heliezer.

Aaron ... genuit ... Eleazar ...

sollicitudine; & cũ nullus cert⁹ esset si foret occisus ex metu generans egyptiis. aut
uindiconsolatione hebreis tandem gr̃a regis filię. abstinebant omnes a nece eı̃.
Post aliqt ũ tẽporis spatiũ int̃ egyptios & ethiopes seuũ exortũ ẽ bellũ; Qui dũ
noscunt̃ esse uicini negociatores hinc inde mercimonia ferentes. ad lites & iurgia
puocauit egyptios. Quia ob hoc ethiopes arma sumunt. egyptũ uastando. resistente nul
lo. usq; ad menphym quã cãbises cyri filius sedis nabugodonosor dict⁹ babyloniã alterã
appellauit. ciuitatẽ egyptior nobilẽ fmendo puenit; Hac compulsi
necessitate egyptii ad diuinationes & responsa cõfugiunt. Accep-
toq; oraculo ut hebreus dux exercit⁹ cõstitueret̃ cui auxilio ñ
solũ a finib⁹ suis pellerent̃ ethiopes. sed etiã dicioni subicerent̃
egyptior. moyses qui & prudentia eligantior & forma cõmẽdabat
excelsior dux eligit̃. Qui dũ in hostes irrueret ita disposuisse ut
eı̃ aduentũ minime puidendo cognoscerent. exercitũ p loca
inuia deserti deduxit. Difficultatẽ ũ itineris. impedit⁹ maxime
serpentiũ repentiũ & uolantiũ. diuinit⁹ accepto cõsilio p ybices
in caueis reclusas quas secũ tulit & quarũ psentia serpentes uerent̃
maxime. absq; impedimto [cum] cũ exercitu transiit. & a peste
serpentiũ liberauit. Est ybis animal serpentib; inimicũ. fugiunt̃
enĩ eis aduenientib⁹. & cũ se celare uoluerint flatu ipsi⁹ abstracti de-
uorant̃. Moyses autẽ in ethiopes ex aduerso irruens. qs in primo
certamine pfligando deuicit. fugatos cecidit. & dũ ei in nullo resistere
ualerent loco. se ad nobilissimã eor ciuitatẽ cõtulerunt saba. In qua
dũ obsiderent̃ & moyses nobilit̃ ac prudent̃ certando obsessos affligeret.
a filia regis adamat̃. Quę dũ uim amoris ferre nequiret. p fideles mi
nistros nuptias eı̃ expetiuit. Qd moyses minime denegans. celebratis
nuptiis suo copulauit matrimonio & federati ciues se manib⁹ eı̃ tradiderit;
& sic demũ debellata ethiopia reuertit̃ in egyptũ cũ triumpho; Quę
psperitas & suis fiducia liberatis. & egyptiis metũ maiorẽ intulit. Unde
oportunitatẽ querebant. ut eũ morti traderent; Qd moyses intelligens.
meditabat̃ qualit̃ eor declinaret insidias. Interfectoq; egyptio. uix elapsus
p loca difficillima deserti fugit in madian. & ibi cũ iettro sacerdote degens
cui filiã duxit uxorẽ. latitando quieuit. Dũq; illuc pasceret gregem in
monte syna colloquio fruens dei. ab eo in egyptũ mitti ob liberatione filior isrl;
hęc de iosephi decerpsim⁹ historia; De eodẽ etiã moyse historio-
graphi gentiũ quedã scripsert̃. ex quor assertionib⁹ aliqua decer-
pere libuit. Ait pompeius de illo. Egyptii cũ scabiem paterent̃
responso moniti. moysen cũ egris ne pestis ad plures serperet.
t̃minis egypti pellunt. Ipse ũ sacra egyptior furto abstulit. quę armis
repetentes egyptii. domũ redire tẽpestatib⁹ cõpulsi sunt; At ũ corne-
lius de eodẽ sic ait; Plurimi auctores cõsentiunt. orta p egyptũ
tabe quę corpora fedaret. regẽ bocchorim adito ammonis

innisu
oraculo remediū petentē purgare regnū & genꝰ hebreorum dirū [...]
alias in t̃ras abire iussum; Itaq; egyptiis cogentib; iudei in deserta ppul
si sr̄. & ope moysi ducis in egypto miserias deuicerit. Quare ostendit quedā que
p moysen strennue acta sr̄. fuisse celata. Iustinꝰ asserit pulsū eque cū poplō
moysen sacra egyptiorū fuisse furatū. que egyptios armis recipere molientes.
coactos tēpestatib; ac repulsos domū redisse; & hic aliqd amplius & si n̄ totū
pdidit qđ ille celauit; Quappt̄ qa moysi magno illi duci testimonia uni
ambo dixert. ab ipsis sicut peū & gesta & dicta melius pferunt;

Moyses fuit in egypto annis xl. in madian annis xl. in deserto annis xl. hoc sunt anni C. xx. et obiit.

Orosius autē historiographus dicit; Cum poplm dī hoc ē genus ioseph
egyptii cuiꝰ ope salui erant. seruitio obpressū labore cruciarent. insup
etiā ad necandā sobolem suā crudeli imperio cogerent. dimitti deus
poplm suū liberū ad seruiendū sibi p moysen iubet. contēptq; dimissi-
mus cōtumaces suppliciis agit. qui decem plagis honerati. tandem
quos dimittere noluerant. etiam festinant exire coegerunt;
Sed mox pessima penitentia dimissos psequi ausi. hebrei uiā despe-
rate salutis. egyptii ū foueā insperate mortis intrauerit. & infecta
est cū rege suo uniuersa egypti multitudo. totaq; prouincia plagis
antea cruciata. postremo est uacuata; Qui tp̄re moysi regnauerit;
Itaq; sine ulla ambiguitate moyses & cycrops q primꝰ atheniensium
rex fuit. iisdem fuere tēporib;. hic primꝰ omniū iouē appellauit.
simulachra reppent. arā statuit. uictimas immolauit; Post hunc
enī scribit diluuiū sub deucalione. Incendiū sub fetonte. & netonū
uulcani & t̃re filiū. dardaniq; q dardaniā cōdidit. de q omerus
Quē primū genuit celesti iuppiter arce; Quo tp̄re tantalus
& tytyos fuert. & apollo natꝰ est; Post quos cathmus thebas uenit.
q semelen genuit de qua pulcherrima ples lib cōdignā partu tulit
edita fruge; Porro lib & lin. & zetus. & amphion. meseu orpheu.
minos pseus. esculapiꝰ. Gemini castores & hercules. post ducētesimū
annū cycropis fuert; Post qs facta ē troiana urbis euersio; Homer
autē Solone & thalete millesimo. ceterisq; q cū his septē sapientes appel
ti sr̄. multo prior reppert; Deinde phytagoras philosophꝰ extitit
Quē secutꝰ Socrates qui platonē erudiuit. aquo famosa in partes phylo
sophia diuisa est. His etiā tēporib; adeo ingns & grauis estus incanduit
ut sol per deuia transuectus uniuersū orbem non calore affecisse sed
igni torruisse dicatur. impressūq; feruore & ethiopes plus solitum.
& insolitū scyte non tulerint. ex quo etiam quidam dū non conce
dunt deo ineffabilem potentiā suam manes ratiunculas cōqui
rentes. ridiculam fetontis fabulam texuerunt. Hoc enī tēpore
chorinthꝰ cōdita & yo in egyptū pfecta est & ibi ysis nū cupata est
que nupta thelegono regi egyptiorū epaphum genuit;
Ab orbe cōdito usq; ad obitū moysi sr̄ anni III. dcc. xxx;

IOSEPHUS HISTORIOGRAPHUS DE XPO DICIT LIBRO XIX.
VII. nr̄is tēporib; ihs sapiens uir si tam̄ uirū eum nominare fas est. Erat enī mirabiliū operū effector & doctor hominū eoꝝ qui libent̄ quę uera sunt audiunt; & multos q̄dem iudęoꝝ. multos etiā ex gentib; sibi adiunxit; Xp̄s hic erat; Hunc accusatione primoꝝ nr̄ę gentis uiroꝝ cum pilatus in crucē agendū ēē decreuisset. n̄ deseruerunt hi qui ab initio eū dilexerunt. Apparuit enī eis tercio die uiuus. sedm̄ q̄d diuinit̄ inspirati pph̄e uel hęc uel alia de eo innumera mirecula futura ēē p̄dixerant; Sed & in hodiernū diem. xp̄ianoꝝ qui ab ipso nūcupati sunt. & nomen perseuerat & genus; DE IOSEPHO;

Supradictū ergo Josephū quidā hebreoꝝ. cayphan pontificē sub quo xp̄s passus est fuisse asserunt. Quē tytus uaspasiani filius anno quadragesimo secundo post passionē dn̄i. ihrl̄m capta cū multis in triumphū ante exercitū romā duci p̄cepit; Deinde uaspasiano cesare imperante cū magna ueneratione susceptꝰ est; Cuiꝰ historia hebraicā cōtinens ueritatē. ſ. it romę translata & asenatu recepta;

JOSEPHUS DE IOH̄E BAPTISTA. Victo herodis exercitu a philippo

AQUIBUSDĀ iudęoꝝ uidebat̄ ideo perisse herodis exercitū. q̄d in eū satis iustę indignatio diuina cōmota sit. p uīdicta ioh̄is q̄ uocabat̄ baptista; Hunc ergo herodes occidit uirū ualde bonū. q̄ p̄cipiebat iudęis uirtuti operā dare. iusticiā colere. in deum pietatē seruare. & per baptismū in unū coire; Beda i omel decoll.

Herodes iste assensū pilato in passione ih̄u xp̄i p̄buit. fuitq; filiuꝰ herodis illiꝰ sub q̄ dn̄s natꝰ est; Qui; cū p natiuitatē dn̄i paruo tp̄r̄e regnaret. archelaus fr̄ eiꝰ successit in regnū; Quo dū uix x annis potiret̄. iudeis insolentiā ei accusantibus. ab augusto pulsus ē a regno. ac ppetuo dapnatꝰ exilio; Deinde augustꝰ regni iudaicę puinciā in IIII partes diuisa. IIII fratres archelai eidem regendę p̄fecit. q̄ greco eloq̄o sr̄ tetrarchę uocati; Et q̄bꝰ philippꝰ herodiaden filiā arethę regis ambū accepit uxore. quā idem aretha p̄modū herodi dedit. eoq̄d maioris ēēt potestatis & famę. Ioh̄es autē p̄hibendo regis iniusti nefanda conubia. morte q̄dem iniusta meruit plecti; Decollatꝰ ū ē in castello q̄dā arabię q̄d ma cherunta nominant. & corpꝰ eiꝰ in ciuitate samaria quę nc̄ sabaste uocat̄. caput autē in hirlm̄ humatū ē; Q̄d lōgo p̄ decollationē ab ipso duob; monachis reuelatū ē. atq; inde in edissī ciuitatē platum; Ossa ū eiꝰ de samaria hirlm̄ translata. & mox alexandriā missa. nc̄ ibidē in ecc̄la quę nominis ipsiꝰ est honore cōsecrata. seruant;

Herodē ū p̄dictꝰ a philippo fratre suo demotū herodias copulat romā pgere q̄ sibi cesaris grām cōciliare; & dū gaii ami

In i lib. ecclesiastic historię cap̄ II.
Josephus matathię filius ac sacerdos uir ap iudeos nobilis sunt & ap romanos dignissimus ... testis de ueritate xp̄i
Josephus ... tiam ... herodis ... nabut ... nomi ... gal ...
C. XXI.
IIII fr... Hero... Aristo... Lysin... ...

hic odes agrippa fuit nepos primi herodis. fil. [illegible]

tigiam petit ab agrippa accusatus etiam tetrarchiam amisit. quam a iulio augusto acceperat. et fugitans in hispaniam una cum uxore herodiade merore animi consumptus est. DE ARCHELAO REGE;

Archelaus autem frater istius herodis qui Antipas dictus est fratre alexandro patris imperio necato tradito; glafiram uxorem eius suo copulauit matrimonio; Ipse quoque archelaus uidit in somnis spicas nouem plenas et magnas a bobus deuorari. Cui querenti. respondit interpres nouem spicas nouem annos significari quibus potestate usus sit amplissima et maxima. Nono itaque anno imperii sui mutacionem eidem fore eoquod boues qui arua aratro soleant interuertere; mutationem significent laboriosam. que deuoret atque absorbeat merita superiora. His cogitatis. quinto die uenit a cesare qui eum ad iudicium romam deduceret. inquo condempnatus et actus in exilium. etiam morte impleuit somnium suum;.

C XXX

EXCERPTUM DE OMELIA BEATI PAPE GREGORII DE ANGELORUM ORDINIBUS ET ELECTORUM GRADIBUS

Novem angelorum ordines.

Sunt nouem preciosi lapides; Sardus. Topazius. Jaspis. chrysolitus. Onix. Berillus. Saphirus. Carbunculus. et Smaragdus; Ecce nouem dixi nomina lapidum. quia profecto nouem sunt ordines angelorum. uidelicet Angeli. Archangeli. Virtutes. Potestates. Principatus. Dominationes. throni. cherubin. et Seraphin. Greca etenim lingua. angeli nuncii dicuntur cum per eos aliqua nunciantur; Hi autem qui minima nuntiant angeli. qui uero summa adnunciant archangeli uocantur. Michael namque: quis ut deus dicitur. et quociens mire uirtutis aliquid agitur. idem mitti perhibetur ut ex ipso actu et nomine detur intelligi quia nullus potest facere quod facere preualet deus; Gabrihel autem archangelus qui fortitudo dei dicitur. ad mariam mittitur qui summum omnium nunciabat dei filium; Raphael quoque qui medicina dei interpretatur angelus. oculos toby per officium curationis tetigit et cecitatis eius tenebras tersit; Virtutes etenim uocantur illi spiritus. per quos signa et miracula frequentius fiunt. Potestates etiam nominantur hi qui hoc potencius ceteris in suo ordine perceperunt. ut eorum dicioni uirtutes diuersitatis subiecte sint quorum potestates refrenantur. ne corda hominum tantum temptare preualeant. quantum uolunt; Principatus autem uocantur qui ipsis quoque bonis angelorum spiritibus presunt eisque: ad explenda diuina mysteria principantur; Dominationes uero uocantur qui etiam potestates principatuum dissimilitudine alta transcendunt. pro eo quod eis cetera angelorum agmina ad obediendum subiecta sunt; Throni quoque illa agmina sunt uocata: quibus ad exercenda iudicia semper deus omnipotens presidet et per eos sua iudicia decernat. Cherubin uero sublimiora agmina tanto perfectiori scientia plena sunt. quanto claritatem dei uicinius contemplantur. ut secundum creature modum eo plene omnia sciant quo uisione conditoris sui per meritum dignitatis appropinquant;

Angeli. Archangeli. Virtutes. Potestates. Principatus. Dominationes. Throni. Cherubin. Seraphin.

Seraphin etiam uocantur illa sanctorum spirituum agmina quę ex singulari propinquitate conditoris sui incomparabili ardent amore · quę ita deo coniuncta sunt · ut inter hęc & deum nulli alii spiritus intersint; Seraphin itaque ardentes uel incendentes uocantur · quorum flamma amor est · quia subtilius claritatem diuinitatis dei aspiciunt · Nouem uero angelorum ordines diximus · sed ut compleretur electorum numerus · homo decimus est creatus; Quia enim superna ciuitas ex angelis & hominibus constat · ad quam credimus tantum humanum genus ascendere · quantos illic contigit electos angelos remansisse · debemus distincte ex illis distinctionibus supernorum ciuium ad usum nostrę conuersationis trahere · Isti uero in angelorum numerum currunt · qui parua capiunt · & pie adnuntiare fratribus non desistunt; Inter archangelorum numerum deputantur · qui diuinę largitatis munere refecti · secretorum cęlestium summa & capere preualent & nuntiare · Ad uirtutum sortem & numerum congruunt · qui mira faciunt & signa ualent operantur; Inter potestatum cęlestium numerum sortiuntur · qui de obsessis corporibus · malignos spiritus uirtute orationis eiciunt; Inter principatuum numeros sortem suam accipiunt · qui acceptis uirtutibus etiam electorum hominum merita transcendunt · Inter numeros dominationum currunt · qui sic in semet ipsis cunctis uiciis omnibusque desideriis dominantur · ut dii inter homines iure uocentur · Throni conditoris sunt & ad supernarum sedium numeros asscribuntur · quorum profecto mentibus uelut in throno dominus presidens · aliorum facta examinat · & cuncta mirabiliter de sua sede dispensat; Inter cherubin numeros perceperunt · qui tanta dei & proximi dilectione pleni sunt · ut plenitudo scientię & legis in eis sit · & perfecta karitate repleti omnibus sunt exemplum · Inter Seraphin numerum asscribuntur · qui supernę contemplationis facibus accensi · nichil in hoc mundo cupiunt · solo caritatis amore pascuntur · terrena abiciunt · temporalia mente transcendunt · amant & ardent · loquendo alios accendunt · & quos uerbo tangunt · ardere protinus in dei amore faciunt;

Item DE ANGLIS;

Fertur uir dyonisius ariopagita antiquus uidelicet & uenerabilis pater dicere · quod ex minoribus angelorum agminibus foris ad explendum ministerium · uel uisibiliter uel inuisibiliter mittuntur · scilicet quia ad humana solatia · aut angeli · aut archangeli ueniunt; Nam superiora illa agmina ab inuicem numquam recedunt · quoniam ea quę preeminent · usum exterioris ministerii nequaquam habent · sed hi spiritus qui mittuntur eorum uocabulum percipiunt quorum officium gerunt · Angeli & archangeli ministrant deo qui & ad nos nuntiando exeunt · ceteri uero assistunt quia sic contemplatione intima perfruuntur · ut ad explenda foris opera minime mittantur · Scimus enim certissime quia ad explendum de supernis ministerium alii spiritus · alios mittunt; Mittuntur ergo & assistunt · quia & si circumscriptus est angelicus spiritus · summus tamen spiritus ipse qui deus est · circumscriptus non est · Angeli itaque & missi ante ipsum sunt · quia quolibet missi ueniant · intra ipsum currunt;

FLRES LIBRI ANSELMI CANTUARIENSIV ARCHIEPI · CVR DS HO·

OLVVNT in cogitationib; suis multi litterati & illitterati quare angls in celo quare homo peccavit in paradyso uel quare ñ sit redept' angls cū sit redept' homo · quare etiā ds̄ tales condidit quos presciuit esse casuros · QVESTIONES

[Q]uirunt aūt maxime qd utiq; innandū ē cur ds homo p hominē fieri uoluit · cur feminei part' indignitatem morteq; sustinuit · qa dm̄ nasci · dm̄ mori ñ uidetur racio · si cor credit mens non capit nec capit intencio: cū ds̄ sūme sapiens · sūme bonus sūme omps: sua omīpotēcia · sua magna sapientia · sic posset hominē creare qd hō ñ posset peccare · ut peccatis irretitū solo iussu soluere ul qd sua fecit in psona · magis conueniret fieri p aliā · siue angelicā siue humanā psona · ut ad adē similitudinē · noui de tra plasmare hominē;

Sed si apostate angli · casū · si tam miseri heu tā miseri primi h[ominis] parentis lapsū · hinc attendim' inde redemptionis nre tā sapient[er] facti ordinē · sapienter intelligim': apertū erit nobis · qd nec alit esse debuit · nec conuenientiori modo fieri potuit · nec homo ex toto potuit perire · nec angls ultra debuit resurgere · sic illo disponente q in pondere & mēsura & numero omīa fecit · ut nec aliquid amplius · nec quicquā min' · ut alit ēē oportuerit ; Hoc fatentur pii · hoc uenerant': hoc diffitent' impii · hoc calumpniant': qa cirta & ignorant · q di cōsilio nra fuit peracta restauracio; Ea uia · qua mors mūdū subintrouit: ea uia se opponens uita · mortem reppulit; Mors mundū introiuit p primi hominis inobedientiam · uita mūdo ē reddita · p scdi hominis obedientiā; Peccatū nrē matris causa ortū ē a femina · nre salutis causa · xps & peccati medicina · nat' ē de femina · Vicit primū hominē diabolus · p gustū ligni quē suasit · a scdo uict' ē p ligni passionē quā intulit; Non ē missus sed pmissus ad euam diabolus · ad omīa missus ē gabriel archangls Inclinata maiestate ad nos descendit altissim' · de sinu patris ppt nimiā karitatē suā nobis missus ē di filiu' ut in sua & de sua suppleret psona · qd nulla creatura nullus poterat homo ut angls · Sponte mortē subitur': uenit querere & saluū facere qd perierat · uenit reformare p misericordiam que prius p gratiam formauerat · uenit nro p peccato satisfacere ille q nūquā peccauerat ; Iā nē g intellectuales oculi cordis a fidei aperiant': iā nē nre redemptionis uenerabile sacramtū admiratione & reuerentia dignū attendat';

Qd sol' filiu' debuit incarna[ri]

Non est incarnata trinitas · ñ pat · ñ sps · sed naturā hom[inis]

solus suscepit filius. Competebat enim soli filio: non trinitati. non patri non spiritui sancto. Quod autem non congruebat trinitati. aut patri per se. aut spiritui sancto per se. aut patri simul et filio. aut patri simul et spiritui sancto. aut filio simul et spiritui sancto: hoc sine omni inconvenientia et repugnantia. soli competebat filio. ut qui erat filius dei idem esset et filius virginis;

Patet et alia pulchra ratio. cur magis incarnari conveniebat filio. quam patri. aut spiritui sancto. Diabolus namque: quem erat expugnaturus. et homo pro quo erat moriendo oraturus. specialius peccaverunt in filium. quam in patrem aut spiritum sanctum. Filius nempe est vera similitudo patris: et est ei magna gloria. quod est patri similis; Filio itaque angelus et homo voluit equari. cum superbe presumpsit deo assimilari;

QVOD DE VIRGINE NASCI DEBVIT;

Quia igitur iam habes quod non nisi filium incarnari debuit: accipe quia non nisi de virgine matre decuit. Non communi usu de matre et patre aut de patre sine matre. aut de matre corrupta dei unigenitus: sed de matre sine patre matre dico virgine est in mundo genitus;. Qualiter fieri voluit

Venit sua voluntate venit patris iussione. carnem suscepit non ex viri semine: sed de patris atque sui spiritus spiramine; Nec solum deus nec solum homo fuit illa persona. nec conversa nec commixta: sed unita et perfecta; Reddantur singula singulis; Si in sua natura nichil habens de nostra veniret. claritatis eius admirabilem gloriam mundus non sustineret: et nostram pati miseriam non valeret divinitas nec deberet; Si autem nostri similis veniret. posset quidem pati. posset mori. sed per se non resurgeret; Vide ergo si alterum alteri deesset. id est si alterum sine altero esset. aut deus tantum et non homo. aut homo tantum et non deus esset. hominem non redimeret. Non conversa. ut in alteram converteretur altera aut in humanam divina. aut in divinam humana; Nec commixta ut pars esset dei. et pars esset hominis. que nec naturam patris servaret ex integro nec naturam matris: quia qualibet horum fuisset: homini non prodesset;

QVOT MODIS DS HOMINEM FACERE POTVIT.

Sed unita et perfecta. ut eadem persona in sui unione. et perfectus esset deus et perfectus homo. et idem esset deus qui et homo: idem deus homo in natura sua simplex et mirabilis. in nostra autem carne mortalis et passibilis. ut quod debebat homo nec poterat. impleret divinitas. et quod poterat deus. nec debebat solveret humanitas. Facere hominem mirabiliter mirabilis sapientia trinitatis. quattuor potuit modis. hominem sine patre et matre. hominem de patre et matre. hominem de patre sine matre. hominem de matre sine patre: Sine patre et matre sicut adam. de matre et patre sicut habemus usum continuum. de patre sine matre. sicut evam. de matre sine patre quod nondum fecerat: hoc sibi nascendi genus specialiter reservabat. ut novo ordine mundo nasceretur. qui mundum renovare venerat. Si deus sine patre et matre homo fieret. quia de genere ade non esset ad redemptionem generis humani non pertineret;.

QVOD pro peccato ade non potuit satisfacere nisi ...

Non debebat nec ualebat q̃squã satisfacere nisi adam aut de
suo q̃squã nat⁹ genere; Q d̃ si posset alt̃ aliq̃s · n̄ ad suã dignitatẽ
repararet̃ stat⁹ hominis · q̃ si n̄ peccasset: bonis erat ꝑquad⁹ angelis.
Et esset eni iure seruu⁹ illi⁹ sui redemptoris · q̃ d̃s n̄ eẽt · et cui⁹ n̄ eẽnt
angli; Vel si nollet d̃s gen⁹ humanũ reficere sed de t̃ra limo tot nouos
facere homines · q̃ adimplendũ electoꝝ numerũ possent sufficere: uideret̃
in suo ꝓposito deficere et frustra adam creasse · quẽ cõstat eũ ad bea-
titudinẽ cõdidisse; Si de patre et de matre d̃s homo fieret · nulla tñ
hominẽ ꝑditũ redimeret · nec ligat⁹ · inretitũ a peccatis hominẽ absolue
ret · utpote q̃ ex uirili semine cõciperet̃ · et cũ originali peccato · pecca-
tor nasceret̃. Miser q̃ppe adã · totã humanã naturã · mortis et
peccati ueneno infecit: quę sic tota erat in eo ut nichil inde eẽt
extra · quando peccauit; Quapp̃t qualẽ peccando se fecit: talis ex
necessitate om̄is nascit̃ q̃ de massa peccatrice · ꝑ uirũ et feminã pcreat̃.
N· Sed ꝑ sp̃m s̃cm de matre sine patre uerbũ caro factũ ẽ: ex MARIA
uirgine: Non de matre peccatrice · nec de matre corrupta: n̄ enĩ tali
mat̃ eẽt ei idonea · q̃ ẽ auctor puritatis · q̃ ẽ dator castitatis et sũma
mũdicia; Vere s̃cam illã matrẽ bene eẽ decuit · cui⁹ pat̃ filiũ ut
se ipsũ diligit: sic cõmunẽ facere ad salutẽ omniũ · sic dare disposuit · ut
q̃ sui⁹ ẽ ꝑpriu⁹ naturalis fili⁹ eẽt et hui⁹ fili⁹ · Quę sit · quanta · q̃lis
nr̃a d̃na · fr̃es hinc ꝑpendim⁹: quã talẽ apud dm̄ obtinere gr̃am agnouim⁹
Si quę fuit causa mali · uirgo fuit illa femina: magis decet · ut quę erit
causa boni: uirgo eẽt illa femina; Adhuc audi aliud; Si illa femina
quę facta ẽ de uiro n̄ ꝑ feminã · facta ẽ de uirgine: multomagis cõuenit
ut uir ille · q̃ fit de femina n̄ ꝑ uirũ · nascat̃ de uirgine; De uirgine
itaq: matre siẽ oportebat nat⁹ ẽ di fili⁹ · q̃a talis nascentis · talis ortus
tali modo fiebat dignius; Q̃d DE VIRGINE MATRE ASSVMPSERIT

Sumpsit solũ de MARIA uirgine · qd adiuta mortuoꝝ nouit fore
utile: hoc ẽ uerã animã cũ uero suſcepit corpore · ut q̃a tot⁹ anima
et corpore perierat homo: tot⁹ in anima et corpore saluaret̃ homo
Si alterũ sine altero · idest animã sine corpore aut corp⁹ sine anima acce
pisset · partẽ hominis · n̄ totũ hominẽ redimeret · Nr̃am n̄ suſcepit ignoran
tiã · sed n̄ miser nr̃am miseriã; Siẽ enĩ n̄ eẽt beat⁹ si haberet q̃s beatitudinẽ
cõtra uoluntatẽ suã: sic ipse n̄ miser portans nr̃am miseriã · n̄ cõtra · sedm̄
uoluntatẽ suã; Q̃d DE MASSA PECCATRICE FILIVS DI FVERIT:

Pro originali peccato fuit illi originalis iusticia · nec q̃equã potuit
omnino ad eũ accedere de adę iniusticia; Procreare q̃ppe filios n̄
poterat · aut sola eua p̃se aut solus adam: sed naturã ꝑpagandi suę
uoluntati subditã acceperant · hęc ꝑ uirũ · ille ꝑ mulierẽ · Et si n̄ peccassent
sic n̄ poterant bona quę acceperant seruare et transmittere nisi de se filiis
ꝑpagandis: sic n̄ poterant si peccarent mala sua transfundere · nisi de se

ppagatis uirginali ñ uolūtas seminauit sed natura germinauit. nichil adā nichil eua potestatis habuit. Sed sic limꝰ t̄r̄ꝛ adam. sic costa adę euā facere ñ potuit quauis eēt unde sumptū sit. tali modo adā eua de qua xp̄s sumptꝰ fuit fuere materia. nichil enī aliud adā ut eua ibi est operata; Patet ḡ qa ppagatio talis. sine peccato fuit. qa ñ fuit uoluntaria ñ naturalis. sed dī uirtute noua & mirabilis. Et sic illa de uiro sine femina. aut ille de limo t̄r̄ꝛ sine uiro & femina. sic ñ debuit hec subiacere legi illiꝰ & debito. quę fuit cū uoluntate & natura. Sed eadē ratione qua debuit omps & sapiens dī bonitas adā facere iustū & bonū. nullo peccato. nullo debito grauatū. sic eū quē simili modo mirabilit̄ creauit. facere debuit iustū & bonū. nulli malo subditū sed nec minori iusticia ut beatitudine. quā adā eē pditū. Dei ḡ filiꝰ & de massa peccatrice fuit. & originale peccatū ñ habuit. nec debitū satisfaciendi p peccato. nec peccati sic omīs ab adā traxit;

QD PECCARE NON POTVIT DI ET VIRGINIS FILIVS:

Si audisti qa peccatū originale ñ habuit. iā audi qa peccare nūquā potuit; Secā nāq: illiꝰ anima nūquā fuit corruptibili corpore cōi uoluntate suā aggrauata. sed sic in adā ante peccatū. sēp fuit in eo humane nature puritas. & humanę eiꝰ naturę. sēp fuit socia diuinitas. Ecce duo in unū quę peccare ñ possunt. humanę natur̄ sinceritas. & diuinę naturę sublimitas: sed ab illa & ab ista longe abest peccati indignitas. Ad qd factꝰ erat homo cū peccauit pdidit. ipse autē dō satisfacere ñ ualuit. sine satisfactione autē dō reconciliari impossibile fuit. Sed reatꝰ huiꝰ erat tāta satisfactio. quā ñ posse nisi ds. nec debere nisi homo; Ergo p dm̄ hominē potest solui ista satisfactio. & p dm̄ hominē nrā potest fieri redemptio. Sed qd fecit. cur sic fecit debet monstrare ratio: Nā si alit̄ ñ potuit uidet̄ impotentia. si potuit & noluit uidet̄ insipientia. Ad hęc ū enodanda. ut ipsa ratio cōpetent̄ descendat. lapsū primi hominis attente inspiciat. Sed ut radix tota mali meliꝰ appareat. casū mali angli primitꝰ discutiat; Quia ū quędā dī dona. homo & angls habuere cōmunia. ne mireris si modo de ambob; modo loquor de singulis. Et cū dico anglm uel hominē. ñ unū anglm ut hominē unū. sed anglicā & humanā subintellige naturā;

QVALIS A DEO FACTA EST RATIONALIS CREATVRA:

Homo & angls. idest rationalis creatura. adō facta ē iusta & beata. Rationalis facta ē. ut sola dm̄ intelligeret. ut int̄ malū & bonū & minꝰ bonū & sumū bonū discerneret. Et sic bruta animalia nichil agunt cū ratione. ita homo & angls nichil ageret sine ratione. Iusta facta ē ut uitando malū. bonū qd intelligeret amaret. sumū ū bonū quanto magis intelligeret. tāto magis sup omīa amaret & eligeret. Beata facta ē. ut dm̄ quē intelligeret quē intellectu diligeret. intelligendo & diligendo haberet. & habendo & fruendo beata eēt. nec unqm̄ priuaretur tāta bea-

titudine nisi sponte eam desereret; Beatitudo u° ista: erat quedam
gl'osa quedā digna & admirabilis sufficiencia · sine omni indigentia · qui nul
la re careret quā eā habere oporteret · Alioqn misera eēt · q̄a ubi indigen
tia · ibi & miseria · Sed maior fuit angli · quā hominis beatitudo: nec
tam potest negari fuisse beatitudo; Sic enī magnus ēē & sine omni frigore
potest ēē q̄dā calor: & tam illo magno calore potest ēē aliu° maior · sic fuit
magna beatitudo hominis · sed maior fuit angli quandoq; futura equalis an-
geli beatitudo & hominis · Dedit ei & liberū iudiciū ut liberū arbitriū
Liberū arbitriū est: potestas **DE LIBERO ARBITRIO HOMINIS**
seruādi iusticiā · Justicia u° ē rectitudo uoluntatis ppt se seruata · Si enim
seruet' iusticia n̄ ppt iusticiā idest amore iusticie: n̄ ē iusticia · Sic sapientes
diffiniunt & iusticiā & liberū arbitriū · Vide g' sapientiā gr̄e di bonitatem.
q̄m muniuit racionalē creaturā · ut sēp posset si uellet acceptā seruare bea-
titudinē · Muniuit eā ratione · muniuit iusticia · idest uoluntatis recti-
tudine · Muniuit libero arbitrio · idest potestate seruandi iusticiā · ut p
rationē doceret': qualit' uoluntati creatoris subesse & obedire deceret: per
iusticiā autē idest uoluntatis rectitudinē · uellet sēp qd' iustū eēt · & qd ds eā
uelle uellet · nec aliquatenus ult' lineā iusticie aliquid puerse uolendo pedem
extenderet · It **DE LIBERO ARBITRIO HOMINIS** ·

Per liberū g° arbitriū · idest potestatē seruandi iusticiā sēp hoc priuile
giū sibi cōseruaret · ut quicquid uellet n̄ nisi iuste uellet; Non q̄dem
liberū arbitriū sic q̄dā minus periti dicunt · est potestas faciendi boni
& malū · Quando enī peccamus n̄ p liberū arbitriū inquantū ē libe-
rū sed inquantū ē arbitriū nr̄m peccam° · & ibi idest peccando liberi non
sum° · sed magis de liberis · serui peccati ignobilit' efficimur · Si autē libe-
rū arbitriū eēt potestas faciendi bonū & malū · ds utiq: q̄ peccare n̄ po-
test: liberū arbitriū n̄ haberet · & nichil ex libera potestate · sed omnia ex
necessitate faceret: qd ualde absurdū ē · In libero itaq: arbitrio subtilit'
inspiciendū ē · quia uim habeat liberū · & q̄d ibi operet' arbitriū · Raci-
nalis g' creatura simul accepit & beatitudinē & iusticiā · & arbitrii libertatē
sine qua n̄ ualebat seruare iusticiā · ut p arbitrii libertatē ipsā seruaret
iusticiā · & p iusticie obseruationē · & peccatū uitaret · & beatitudinē suā
teneret · & custodiret · Hoc totū simul arbitrii scilicet libertatē · iusticiā
& beatitudinē sēp ds habuit inseparabilit' · homo & angls in sua creati
one separabilit': n̄c autē electi angli & homines habent inseparabilit'
dāpnati angli & homines carent irrecuperabilit' · Miser u° homo exul
hic & peregrin° int' dāpnatos & saluatos medius · liberū arbitriū & iusti
ciā cū habet · habet separabilit' qd sua culpa exigente & di grā deserente
potest pdere · quando autē n̄ habet · caret recuperabilit' · q̄a p di grām
potest rehabere · Rectitudinē u° expectat misericorditer · & uelle
beat° ēē sēp habuit · & habet inseparabilit' · Quia n̄ mutabilit' hanc

dignissimum illi fecerit. ita ad hunc nisi propositi redeamus. Beatitudinē
quidē dedit eis ds ad cōmodū eorum. iusticia uero ad honore suū. sed ita sa-
ne ut possent eā si uellent deserere. sed desertā deinceps per se non resumere
ad quā prius quā eis darē. non potuerunt per se uenire; De magnitudine mali

Inuestigandū itaq: ē. cur illa tā nobilis tāq: [illegible]
digna creatura quā ds tanta sublimauit gla de tantis bonis corruit
in tanta mala. aut quanta fuit culpe eius iniusticia per quā ē a deo tam
grauiē dapnata. et agmine sue dignitatis tā miserabiliter deiecta et depo-
sita. Non enī nisi iuste a summo iusto sī dapnati. nec sine causa iuste po-
tuerunt dapnari. O res abhominabilis propria uolūtas. ut te fugiant. te
côculcent. sit bonorum omniū propria proprietas. Solius dī proprium ē propria habere
uolūtatē. et nullius nisi suā sequi uolūtate. Proprium proprie creaturę ē in
omnib; creatoris sui sequi. et attendere superiore uolūtatē. Quid dicam? [illegible]
ror. Voluntati di rebellis et inobediens de sub uolūtate [illegible]
diens. uolūtati suā uolūtati di preferens. uoluit habere plus quā habebat.
non sufficit ei suę beatitudinis sufficientia. Voluit quod non decebat [illegible]
it quod ei non expediebat. quia ds hoc eū uelle non uolebat. Voluit angelus
per superbiā altissimo esse similis. uoluit homo quod compulsus [illegible]
idest uterq: deo uoluit superbe assimilari. [illegible]
deliquit. Longe enī adhuc grauius et amplius quā diximus [illegible]
peccauit. Cū enī propriā uolūtatē utq: habere presumpsit [illegible]
uti propria uolūtate se cōparauit. immo diuinę uolūtati [illegible]
pretulit. et sub posuit. Supra deū ascendit. et maior [illegible]
Tendens in altū. cecidit ab alto angelus et homo. [illegible]
uelle quod debebant. iure amiserunt non solum quod habebant. sed [illegible]
erant. Sed prius angelus corruit. postea homo. et ideo [illegible]
quā homo quod ulterius redimi non debuit [illegible]
infirmatus in casu suo. quemadmodū bonus angelus est cōfirmatus [illegible]
Et palā ē quod sicut malo angelo est pena peccati [illegible]
sponte et male deseruit. ita bono angelo [illegible]
deserere quod tenuit. Sed forsitan dicis. quę culpa ei fuit [illegible]
ritate non stetit. cui ds perseuerantiā non dedit. Idem [illegible]
ueritate stetit. quia ds illi perseuerantiā dedit. Ad quod [illegible]

Equali. Quod equali cōditione facti sunt omnes angeli [illegible]
cōditionis omnes angeli facti. et boni si uellent [illegible]
et mali si uellent peccatū [illegible] uitare potuerunt. [illegible]
quā bono ds perseuerantiā dedit. sed malus non accepit. N[illegible]

fuit culpa non dantis. sed fuit culpa non accipientis. Quapropter iudicante iusticia. et quod bene habebat malus angelus amisit et ad augmentum illius beatitudinis quod male tendebat. minime peruenit. E contra uero retribuente iusticia bonus angelus et quod habebat conseruauit. et quod male non querebat bene promeruit et adeo est prouectus. ut sit adeptus quicquid uelle potuit. nec iam uideat quod amplius uelle possit. et propter hoc ultra peccare nequit. Quid est [illegible]. Amator iusticie angelus nullum bonum potest uelle quo non gaudeat. desertor iusticie angelus nullum bonum potest uelle quo non careat. Quantum tamen ad deum spectat bonitate angelus bonus et angelus malus pares esse debent gratia. quia beatitudinem quam deus dedit et angelus bonus accepit diabolus sponte deseruit et accipere renuens. sibi [illegible] abstulit et [illegible] quam deus optulit ille [illegible] accepit.

Utrum diabolus se presciuerit casurum uel puniendum.

Se casurum diabolus non presciebat. quia si presciebat aut nolebat cadere. aut uolebat. Si presciebat. iam ipsa mala uoluntate cecidit. Si nolebat. quanto erat iustior. tanto debebat esse felicior. Sed hoc bene sciebat. nec se debere uelle quod male uoluit. nec se debere deserere quod deseruit. quia si nescisset se non debere uelle quod male uoluit. ignoraret etiam se debere tenere quod deseruit. Quapropter nec esset iustus tenendo iusticiam quam nesciret amore ipsius iusticie eam seruare. nec esset iniustus deserendo iusticiam quam nesciret tenere. et nesciendo [illegible] aliquid peruerse uellet. Se autem iustus puniendum quia rationalis erat. potuit intelligere. utrum si deus faceret quod iuste facere posset non quiuit comprehendere. quia nullum adhuc uindicte exemplum uiderat. nullum audierat. et certus erat illum numerum in quo illi facti erant quod esse debebant tanta sapientia esse prestitutum ut sicut nichil habebat superfluum. ita si minueretur non remaneret imperfectum. nec ulla ratione ualuit intelligere deum aut hominem nec pro angelo. aut angelum pro homine si peccaret substituturum. sed potius unumquemque ad id quod factus erat proprie non pro alio restituturum. Si uero se puniendum presciret. nullatenus expediebat ei ut presciret. Si presciret aut peccaret aut non peccaret. Si uidelicet pene prescius peccaret. quanto [illegible] tanto amplius puniendus esset. Si autem non peccaret. aut amore iusticie aut timore pene dimitteret. nec iam iustus esset qui iusticiam non amore iusticie seruaret. nec beatus esse posset qui iustus non esset. Magis autem opus est ei ut mala uoluntas eius [illegible] est quod amore iusticie peccare non dimisisset; ~~[illegible]~~ non oportebat

Bono uero etiam angelo non [illegible] scire securitatem peccati uindicte expediebat scire securam penam uindicte. quia esset ei

inhonestum et inutile. Inhonestum ne videretur timore pene non peccare;
inutile cum ad tenendam iustitiam solus sufficeret amor iustitie. Nec enim mi-
nus placet et elucet eius gloria perseverantia solo amore iustitie sponte ser-
vata: quam si se simul ostenderet timoris vindicte causa inutili et inhonesta.

Quod amplius peccavit et gravius lapsus est angelus quam homo

Et adeo gravius quam homo angelus peccavit: ut nec per se nec per alium
ultra debeat redimi. Quippe qui nec de limo terre factus nec mortalis
aliquid infirmitatis habuit; sed cum ad generositatem stare potuit noluit,
sed sua malitia se deiecit et homini paradysi felicitatem invidit et ad peccatum
persuasit;

Quod angelorum reparationi immutabilis ratio refragatur;

Non tamen denego pretium nostre redemptionis omnibus angelorum et hominum
peccatis sua magnitudine centies milies sine numero in infi-
nitum prevalere; sed immutabilem rationem reparationi eorum constat
repugnare. Quod autem esse impossibile satis evidenter intelliges si reparationis
humane difficultatem diligenter consideres. Per se angelus reconciliari non
potuit. Sicut enim homo restaurari non potuit nisi per hominem deum qui
de suo genere esset et mori posset et per suam iustitiam quod perditum erat repararet;
sic nec angelus nisi per angelum deum qui de suo genere esset et mori posset. Nec
enim angelus quam amplius peccaverat minus quam homo satisfacere debebat.
Sed neutrum poterat constare; aut angelum deum de angelico genere nasci
posse: quia non nascitur angelus de angelo sicut de homine nascitur homo;
nec angelum deum mori posse, quia et divinam et angelicam naturam constat
immortalem esse.

Quod angelica natura non de angelo sed de homine sit restauranda;

Nec debebant alii novi angeli pro illis angelis restitui, quia boni fi-
erent equivoci angelis. Quomodo enim post casum malorum in sua vi-
dicta possent vel pares esse qui ante casum malorum nulla vindicta
perseverassent solo amore iustitie? Est et aliud. Illi novi angeli
de casu malorum semper gauderent, cum se ibi assumptos non nisi per casum eorum
non dubitarent. Quid ergo? Aut restaurabitur angelicus ordo qui in
numero perfecto perfectus est a deo, aut remanebit quod esse non potest in nu-
mero imperfecto. Restaurandus est plane de humana natura, quia non est alia
de qua possit restaurari natura. Eruntque plures homines electi quam
sint angeli reprobi. Quod non fieret si pro restaurandis angelis fierent homines.

Quod superna civitas de numero angelico in initio non fuit completa

Non quia peccavit angelus ~~Sed de electis hominibus~~ erit completa ...
factus est homo. Nam etsi non peccaret angelus, non minus fieret homo
locum dignitatis habiturus in celo. Quorundam simplicitati non
assentio qui dicunt si non peccaret angelus non fieret homo. Sed multi-
plicem inconvenientiam inde oboriri posse patenter demonstrare.
Quis non intelligat angelorum casum magnum fuisse malum atque ...

nem hominis magnū fuisse bonū. Et qm̄ iā nō cōueniens poterit ee
hui9 tāti boni illud tantū malū initiū & causā ee debere. Qd
si fieret: homo angtm̄ n̄ restauraret qa ad equalitatē bonoꝝ angtoꝝ
n̄ ascenderet. quippe q̄ nec uere iust9 & idō nec uere beat9 ee posset.
Assūpt9 eni ad celos quantū gauderet de sua eleuatione. tantū qd
iniquū & ualde iniustū eēt gratularet de angli deiectione. Nec
reparari iā digne posse angts. q̄ si n̄ peccaret: de nullius erat gauisur9
pditione. Sed magnā dō iniuriā facim9 si credim9 aut si dicim9 quod
noluerit facere bonū humane creationis nisi p pcedens mali angtice
pditionis. aut nescierit hominē pure restituere p angto: nisi cum
supdicta iniuste exultationis sententia & uitio. Sed ne uideat9
ds aut penitere aut a pposito deficere. aut nescire aut n̄ posse q̄d in
ceperat pficere: excusetur iā ds. & excusetur homo. Ds de impo
tentia & nescietate. homo de uitio & iniusta exultatione. Vide
g qa sciuit. uoluit & potuit ds angtm̄ de homine pure restituere
& hominē ad bonoꝝ angtoꝝ paritatē digne puehere. ita plane q
n̄ gauderet de alterius dapnatione.

Quot angtoꝝ ordines creauit DEVS;

Post cōpletū in fine mūdi electoꝝ numerū. scim9 & credim9 dn̄i sine dilatione celū nouū
& t'rā nouā facturū. & omia que in eis sr̄ mirabilit innouaturū u
de re digna sui pfectione & cōsūmatione glā magnifice cōgaudere
simul omis suo modo rationalis & irrationalis creatura. Patet itaq
clare qd illa beata ciuitas que n̄ nisi in fine mūdi ē pficienda de
numero anglico in initio n̄ fuit copleta. sed de electis hominib;
erat coplenda.

Qd plures erunt beati homines miseris angtis

Non decē. sed nouē ordines angtoꝝ creauit DS. & ut beat9
papa dicit GREGORIVS homo decim9 est creat9 ut cōple
retur electoꝝ numer9. ut uidelicet numerū nūdū integr
hominib pficeret. aut si aliqb; cadentib; minueret restitu
ret. Si autē dicas qd multi dicunt decē sr̄ creati ordines
angtoꝝ & p de uno pdito reparando fact9 ē homo: audi nō
pphām n apl'm n euangelistā: sed ipsa ueritatē ore suo docentē
nos et dicentē qd mulier idest dei sapientia decē dragmas ha
buit. unā pdidit. pditā quesiuit. & quesitā inuenit; Sed si p
dragmas decē accipis ordines X. & p unāquaq: dragma. ordi
nem: ille dragma pdita quesita & inuenta. quē significabit ordi
nē pditū quesitū & inuentū? An forsitan dicere uis qd abs[illegible]
[illegible] pditū & inuentū? Habes g qd sup dixi nouē ordines
angtoꝝ [illegible] decimū n̄ undecimū a dō creatū ut cōpleret

electorum numerum. Teneo quia et intellego plures angelis miseris homines beatos fore. nec tamen aliquid remanere cur de illorum casu homo debeat gaudere. cum nec angelum pro homine nec hominem pro angelo certum sit deum fecisse. nec pro casu angelorum hominem sublimasse. sed tot electos homines esse quot remanserunt boni angeli. Si quis vult dicere et de illo prophetae versu. Constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum israel vel angelorum dei. hoc velle intellegere. non propter hoc tamen refragari sententiae meae; dum per id non ostendatur tot malos angelos cecidisse quot angelos bonos constat remansisse. Illum autem versum ita dicimus exponendum. quod deus constituerit tamdiu praesentis durare saeculum et esse in terra procreationem hominum. donec illi electi inde assumantur de quibus est adimplendus eorum numerus.

Quod homo redimi potuit. nec perire debuit.

Quia vero de multis impedimentis et obscuris involutionibus deo iuvante nos expedivimus. et angelum non posse redimi nec hominem [illegible] factum pro casu angelorum. pluresque fore electos homines angelis miseris ratione monstravimus. iam sicut promisimus de angelo ad hominem quomodo potuit et debuit redimi veniamus. Nihil gloriosius intellegit pretiosius quam rationalem creaturam cognoscit deus fecisse. Et valde est alienum a dei bonitate ut ullam rationalem naturam sinat penitus perire. Nec ergo tam sublimem creaturam inaniter videatur condidisse. necesse est illum perficere quod de humana natura coepit facere. ne a suo coepto videatur deficere. Sed hoc nequit fieri. ut aliquando rediret homo ad talem qualem prius habebat beatitudinem. nisi per integram peccati satisfactionem. Quam satisfactionem nec homo poterat solvere per se. nec deus peccatorem impunitum debebat dimittere. Quomodo enim miser homo qui peccavit. nec pro peccato satisfecit. ad puritatem integram assumeretur. si sine satisfactione impunitus dimitteretur. Talem vero oportebat esse hominem de quo restaurandus erat angelus. qualis nunc est quem remansit bonus angelus. qualisque futurus si non peccasset malus angelus. Alioquin angelus de homine non restauraretur. Considera si quis dives pretiosam margaritam de manu sua in caenum lapsam non lotam nec tersam in aliquem suum carum locum cum suis caris rebus ut mansuram si deinceps servaturam reponeret. quis eum pro sapiente haberet. Sic hominem in caenum peccati lapsum. sed non inde levatum. non decebat deum ad choros angelorum reducere. nisi purgatum. quia secundum peccati quantitatem necessariam debebat homo satisfactionem. Quid sit peccatum et unde venit peccatum

vel quid sit deum honorare et exhonorare. et quid requiratur a nobis.

Inspiciendum vero est quid sit peccatum. et unde venit peccatum. ut per hoc appareat quanta esse debeat peccati satisfactio. cum se ostenderit quae sit peccati gravitas vel magnitudo. Peccatum ortum ex propria volunt-

te ē. & ex peccato mors ē. Peccati aūt fructꝰ corporis & animę. mors ē.
D ni inhonorare: ē peccare. Ille peccat: q̄ dm̄ inhonorat. Dm̄ ū exhonorat.
q̄ suū honorē ei aufert. nec soluit dō qd ei debet; Dm̄ q̄ sibi ē honor
incorruptibilis. honor inmutabilis cuiꝰ honor n̄ potest crescere nec minui
q̄ntū ī ipso ē nemo potest honorare nemo potest exhonorare. Sed q̄ntū in
se ē rationalis creatura cuiꝰ uolūtas uolūtati dī sēp debet eē ex debito obe
diens & subiecta. honorare ut exhonorare dm̄ dicitr. q̄ndo uolūtatē suā
uolūtati dī aut supponit aut supponit. Si eni iustitiā seruat aut
obedientiā exhibeat ut uolūtatē suā uolūtati dī subdat. ut n̄ fac quę
n̄ debeat. hoc debet dō omis rationalis creatura. & hoc totū ds̄ exigit
ab illa. hic ē totꝰ honor: hoc ē totū debitū qd ā nobis debetr. ut uolūtas
creaturę uolūtati creatoris sēp obediat & subiciatr. Nichil ampliꝰ ds̄
ā nobis exigit. nichil aliud reqrit. Hūc honorē. hoc debitū. q̄ dō reddit
n̄ peccat. & donec dō soluat qd ei aufert manat ī culpa. & dm̄ ī honorat.

Sed q̄m potest eē leue dm̄ inhonorare. Quantū fuit peccatū Adę.
Vide q̄ntū Adā peccauit. q̄ndo dm̄ ī honorauit; Adā ad imaginē
dī factꝰ. in paradysi felicitate locatꝰ. int dm̄ & diabolū q̄si mediꝰ
est positꝰ ut ad honorē dī & cōfusionē diaboli. diabolū q̄ firmior factꝰ
erat. & nullo suadente ī cęlo peccauerat. ipse ī tra factꝰ infirmior uinceret
& suadenti ad peccatū n̄ cōsentiendo resisteret; Sed ad uolūtatē diaboli
cōt honorē & uolūtatē dī se una suasione sponte uinci pmisit. Sed qd
& q̄ntū mali sibi & nob p hoc effecit. Nomne q̄cq̄d diuina bonitas & hu
na natura facere disposuerat. totū abstulit. Ac se & totū genꝰ humanū qd in se
totū erat mortū ueneno infecit. seq: suī & omiū homicidā & parricidā fecit.

Ut autē adhuc magis intelligas quā graue pondꝰ sit Item de eodem.
peccādi. audi maꝰ a minori. Si ante dm̄ stares & aliquē p̄ te stanti
dō phibente respicere uelles. ēētq: alterū necesse. aut totū mūdū & q̄cq̄d ds̄
n̄ ē pire. aut te cōt uolūtatē dī respectū illū facere qd t potiꝰ deberes
diligere. Leuissimū q̄dē ē ut tā paruā rē q̄s faciat. sed cōt uolūtatē dī
grauis sonat. Si ḡ tātū peccaniꝰ q̄ciens cōt uolūtatē dī facimꝰ. faciendū
itaq: necesse ē. si iste mūdꝰ milies in infinitū multiplicaretr cū creaturis suis
p cōseruandis omib; illis n̄ deberes q̄cq̄ paruū aut grande facere creatura cōtra
uolūtatē creatoris; Aut si necesse eēt te aliq̄ re quantulūcūq: mētiri. statim
occidi ut etiā in infernū detrudi. certe securior. esses in inferno seruata
ueritate. ubi ante xp̄i aduentū amici ueritatis fuerī in requie. quā extra
infernū uita ad tēpꝰ p mēdatiū seruata. derelicta ueritate;. In quanta
difficultatis angustia miser hō erat incepti & q̄m tādē potuit euadere;

Quo ḡ, ire q̄d dicere adā q̄d ue poterat facere cū ds̄ p incōmuta
bili eq̄tate nullū debeat nisi purū a peccato ad beatitud

ne suscipere. Et ipse adam iuxta modum culpe exigente iustitia habebat satisfacere. Satisfactio quippe tanta esse debebat ut sponte offerret deo aliquid maius quam omne quod deus non est. Et quia hoc totum per quod peccare non debuerat et infirmum et mortalis qualem se fecerat per mortis difficultatem uincere diabolum a quo facile uictus erat. Et utrumque deo simul reddere et honorem dei quem uoluntatem suam supponendo dei uoluntati deo abstulerat, et completionem electorum quam de humana natura deus facere disposuerat; Sed neutrum ualebat nec de non posse excusari poterat. Si enim aliquis seruus iniunctum sibi opus a domino non perficere sed in fouea a qua dominus suum eum prohibuerat sponte se iactasse nunquam per non posse excusabilis esset. Immo duplex culpa esset in eo et quia non fecit quod a domino erat iniunctum et quia fecit quod sibi a domino erat prohibitum. Sic homo dupliciter deliquit qui se in proprie uoluntatis fouea contra dei uoluntatem sponte deiecit ut nec iam possit sine culpa non esse nec iam quod pro peccati debito debet possit soluere. Sed forsitan dicis misericordiam domini esse et ad hoc misericordiam suam extendere ut et hoc peccati debitum relaxet quod homo nequit reddere et reddat beatitudinem quam homo nequit adquirere. Si hoc deus faceret quid esset quod dimitteret nisi quod habere non posset. Talis misericordia deo non assimilatur quia talis misericordia non est misericordia sed magis derisio uidetur. Si uero dat homini beatitudinem quam ideo homo non potest adquirere quia non potest pro peccato satisfacere quod peccatum non deberet habere quid aliud facit nisi quia dat homini beatitudinem pro peccato quod noluit iustus esse. Iam deus summe iustus multum apparet iniustus cum apud eum equalis esset iustus et iniustus; Eritque iniustitia satis liberior quam iustitia cum libera quodque uult faciat nulli discipline nulli legi subiaceat. Quin immo remunerationem quamque apud deum pro contumelia recipiat. Quin etiam iniustitia deo similis esset qui solus quod uult facere potest. Obstat adhuc aliud quod si deus hominem peccatorem sine satisfactione beatificaret homo tamen beatus esse non posset. Quod enim soluere debebat nec poterat aut uellet reddere aut non uellet. Si nollet iniustus esset. Si uellet nec posset indigens esset. Siue indigens siue iniustus esset beatus non esset. Quod non nisi in sola dei bonitate refugium habeat;

Sed si solam consideremus iustitiam dei et peccatum hominis uidetur spes hominis a misericordia dei perire quia non est qua parte miser homo possit euadere nisi soluat quod debet nec potest soluere quod debet; Sed resumamus spem adeamus dei bonitatem conueniamus eius sapientiam ut ipse artem querat ut consilium prouideat ne a proposito desistat quia necesse est ut quod de humana natura facere incepit perficiat quod enim non potest nisi deus nec debet nisi homo necesse est ut faciat deus homo. Deus tamen qui nichil facere cogitur nichil facere prohibetur nichil facit necessitate sed omnia facit sua incommutabili bonitate quia si nos saluaret ex necessitate non imputaremus salutem nostram eius gratie; Sed totum eius bonitati imputandum est et gratie quia si homo quantum debeat soluere non posset [illegible]

Q[illegible] filius domino deo [illegible] retribuemus. cuius dignatio de tantis tamque debitis malis in quibus eramus. reduxit nos ad tanta tamque indebita bona que iuste perdideramus. Certe quicquid sumus quicquid sumus. quicquid habemus. quicquid valemus. totum ei ex debito debemus. et si ei non reddimus quanti obnoxii sumus. quia hoc non valemus [illegible] saltem quod de amore et timore et dolore dicitur. per ut possumus ei recompensemus.
Debet esse tantus amor [illegible] totum desiderium animi de eo ut ad eum [illegible] ut [illegible] mens nostra impinguetur in eo. tota sit intentio. [illegible] nichil desideremus nisi illum [illegible] remunerem. in illo [illegible] delectemur. et quicquid ad [illegible] situatis in presenti [illegible] constanter perseveremus. in omnibus ei placere incessanter satagamus.
O[illegible] esse tantus timor in nobis de eo ne ei displiceamus et ne ad eum non perveniamus. ut [illegible] pavidi semper [illegible] simus [illegible] numquam existamus. et ex his omnibus que mala [illegible] nullo modo quicquam faciamus.
O[illegible] esse tantus dolor in nobis de eo quia nondum ad eum pervenimus nondum cum eo sumus ut ex eius [illegible] noctu ac die suspirem[illegible] lacrimas fundamus. omni spiritali disciplina nos affligamus [illegible] temporale [illegible] numquam in [illegible] gaudeamus. nulla [illegible] vite delectatione [illegible] in hunc mundo moram [illegible] in illo vivamus. ut summum bonum et plenum [illegible] deus est [illegible] mereamur. Quod deus summum bonum sit:

S[illegible] summum bonum [illegible] deus est. [illegible] omne bonum et omnis [illegible] a seipso habet quicquid habet. Nulla creatura a se aliquid habet. [illegible] se ipsa [illegible] habet. Ante [illegible] nichil [illegible] malum habet. Quod non [illegible] creatura et creatura et quod creatum semper incommutabiliter perseverat. Creature tribus currunt modis:

N[illegible] [illegible] illo [illegible] et ea que facta [illegible] idest creatum [illegible]
O[illegible] tribus modis. natura. imperio. voluntate.
D[illegible] Primus modus naturalis [illegible] ut mirabili [illegible] voluntatem.
N[illegible] [illegible] modus est [illegible] naturales [illegible] labefactare homine [illegible] mare [illegible] ut [illegible] inter [illegible] quia sibi [illegible] naturalis. Imperialis [illegible] ordine [illegible] ordina[illegible] omnium aliquid fieri [illegible] mirum [illegible] ut per mare [illegible] sicco vestigio [illegible] Voluntarius [illegible] modus [illegible] aut [illegible] [illegible] In quo [illegible] non dei voluntate [illegible] nostram [illegible] Summum bonum est quod nulla aliquando creatura [illegible] ut [illegible] nisi homo et angelus malus.

LIBER EXPLICIT ANSELMI ARCHIEPISCOPI;

INCIPIT DE NECTANABO

[illegible] PTIORUM MAGO [illegible] TE MAGICA [illegible] ADRUM DE OLYMPIADE REGINA MACEDONUM

DE ALEXANDRO ...

... ANABUS ...

... prudens astrologus ...

... tempestas in lago ...

... mortuus est. Q...

... valerent ut ...

... macedonia ... et olympiade ...

... Deinde ...

... Qua ...

... vel H...

Xps plus potest quam homo debeat: ipse enim maior est quam omne quod deus non est, quia ipse deus idem et homo est. Quantum pro nobis pater deus dedit quem mori potuit quia omnipotens erat nec mori debebat quia peccator non erat.

Sed quid pro nobis dabit? An se ipsum dabit, an de se aliquid? Quid de re facta et preterita quasi de re adhuc futura loqueris? Sponte et non ex debito dedit pro nobis unicum. posuit pro nobis animam suam. in quo non solum pro nobis adque debitum solvit et nos absolvit. sed tam mirandum tamque magnum effecit. ut sit maius quam omne debitum est. et sit super omne quod est aut dici aut cogitari potest preter id quod deus est. Non tamen mori debebat. neque pater hoc exigebat quod filius sponte faciebat. quia secundum utramque substantiam et divinam et humanam immortalis erat. Naturaliter secundum divinam. immortalis secundum humanam servando iustitiam. Si enim adam deserendo iustitiam non peccaret. mori numquam posset. quia mors aut peccati ad punitionem humane nature non pertinet. Si adam in ea qua conditus erat perstitisset dignitate et excellentia. eum deus cum tota progenie sua confirmasset ut nec peccare nec mori ultra potuisset. Non enim plus valet iniustitia ad infirmandum quam valeret iustitia ad confirmandum. Sed qui mori ex debito non debebat quia non peccaverat nec mori poterat quia immortalis erat. mori tamen sponte potuit. quia omnipotens erat. Potestatem habebat ponendi animam suam et iterum sumendi eam. ponendi id est moriendi per humanitatem. sumendi id est resurgendi per divinitatem.

Qua sapientia quamque mirabili ordine nos redemit.

Sed audi quam mirabiliter quamque laudabiliter et sapienter animam suam posuit. cum sexta die et sexta hora posuit. Sexto die homo factus est. De costa dormientis eva facta est. eadem die per gustum ligni a diabolo adam victus est. ad auram post meridiem de paradyso eiectus post aliquot annos mortuus est. Per sex etates seculi in inferno detenti. Sexta etate seculi ad nos xps missus est. Sexta die hora quando peccavit adam crucifixus est. ad auram post meridiem. in manus patris eius spiritum mittens et latro introductus est. De latere dormientis idest dulciter quiescentis ecclesia edificata est. Quid miseriam miseri adam tibi volo exprimere. quid est de eo plus possim dicere? Tot perierunt: tot anime et corpora perpetuo mortui et dampnati erant. Et quot perierant anima et corpore tot vivificatur et homo. tam pulchro ordine tam sapienti atque tali consilio. De sacrificio vespertino quod sponte obtulit.

Obtulit patri filius sacrificium vespertinum in dulcissimum odorem suavitatis odorem gratissime acceptum. O sinceres quam precioso quale ut sacrificium. Libet certe paululum subsistere in huius sacrificii contemplatione. Libet fidei et amoris oculos ape

ını liba intueri cū q̃nta karitate filius offerebat: q̃nto amore pat' suu
suscipiebat; Offerebat pro patri p nob pia mors pii filii sui · Presentabat
karitati patris · tātū sacrificiū · tanta karitas filii · O quā digne ascēdebat
ante faciem patris delectabilis odor · & suauitas hui' holocausti · O quā pius
pat' quā pie pii filii · quā pie intercedentē exaudiebat · Et q̄d talis filii ap
talē patrē n̄ obtineret talis intercessio? Ob agnū unum optinendi qd orabat ·
exhibebat in oratione manuū eleuatio · sicut incēsū ap patrē dirigebat ·
filii pia mortis oratio · exorabat p nob patrē g̃ĺosa ihu xpi mors & passio;
Non erat dulcior affect' filii offerentis · quā prompta uoluntas patris suscipien-
tis · O quā carū mun' patri · quā ualens holocaustū · quā digna hostia · quā
pia oblatio · quā dulce sacrificiū · ó quā piū · o quā delectabile · q̃nta deuo-
tione plenū spectaculū · cū pius pat' boni pat' · pia mat' bona mat' · pium ·
bonū · pie intuebat' filiū · cū ppriis oculis uidebat genitor suū · pps pp̄um ·
& genitrix suū unigenitū · hic sursū de cęlo cū suis anglis · hęc rusū de t̃ra
cū deuotis mulierib; & discipliś · Vbi es o peccator? Cur n̄ accurris ad
spectaculū? Cur n̄ audis · cur n̄ uides · cur n̄ cōsideras tanti spectaculi tan
tū mysteriū? Nonne legisti qd a morsu & a ueneno serpentiū sanabant'
q̃ serpentē eneū quē moyses in deserto exaltauerat intuebant'? Certe
umbra ueritatis erat · figura mortis xpi in cruce exaltati erat · Quicūq;
re uera in morte ei' cōfidunt · q̃cūq; ad mortē ei' plena fide aspiciunt · a
morsib; diaboli & ueneno peccati sanant' & ad t̃ra pmissionis gradiuntur;
Quantū ualuit mors xpi & supra peccatiorū · peccatū adę fuit;.
Sed si tātū ualebat tātūq; poterat umbra & figura · q̃ntū potest & q̃ntū
ualet tāte rei figurate tāta ueritas? Quā bona erat xpi uita
quā uiuit omis anima · quā exstit omis essentia · tā bona fuit mors
ei' tāq; p̄ciosa ut n̄ solū posset sufficere ad solū debitū qd debebat' p peccato
adę · sed ad eo ult' ualuit & sup peccatū adę · ut si unusq́sq; ab inicio sc̃li
usq; ad fine tātū peccauit q̃ntū adā · n̄ min' sufficeret mors xpi ad de-
lenda peccata omniū · quā ad solū adę soluendū peccatū · Sic ē de mor-
te xpi sic de mari; Nō min' sufficit mare ad lauandū duo uasa quā ad unū
n̄ min' ad lauandū mille quā centū · & sic in infinitū ad quē uis ascen-
das numerū · Et ita ad q̄t uis uasa lauanda mare ē nūq̃ deficit · sic &
mors xpi ad quelibet & ad quantalibet peccata purgenda sufficienter sufficit;
Preciosa mors xpi n̄ peccatū unius delenit tātū hominis · n̄ uniū pplī ·
sed totā humanā quę tota perierat reconciliauit naturā · Que humana
natura idest gens adę & pgenies extendit' a primo homine q̃ creat' ē
usq; ad ultimū q̃ in fine mūdi creabit' est; Qd numq̃ nascit'
Vndi saluat' usq; in finē n̄ nisi eadē morte xpi saluantur;
Vtilis ẽ fuit & est & erit mors xpi tā preteritis & p̄sentib;

quia et futuris. Salvabantur itaque patres nostri ante adventum eius per fidem futurae incarnationis et mortis ipsius; salvantur nunc post adventum eius per eandem fidem eiusdem factae incarnationis et passionis illius. Et quia omni debito maius fecit servitium, maius dedit pretium, maius solvit debitum quam debe-ret, quaeque contraxit Adam peccatum [illegible] adhuc peccamus si digne poenituerimus et in causa nostra mortem filii ante oculos patris digne [illegible] per idem servitium quod fecit filius veniam promeremur. Nullum enim fuit aut erit tempus ex quo factus est homo quin fuerit et sit aliquis homo qui pertineat ad reconciliationem quam fecit deus homo; Alioquin mundus et mundi creaturae pro-electae hominum usui factae frustra viderentur existere. Unde liquido colligitur Adam [illegible] quia ad redemptionem pertinere. Quia tantum taleque pretium fuit quod se sponte deo ad honorem dei pro nobis dedit, ut et pro omnibus debitis et peccatis totius mundi sufficienter possit recompensari et in tantum desuper valeat quod nu-[illegible] res praeter quod deus est possit ei comparari. Quid deus deo pro tanto beneficio recompensabit

Quod nullatenus posse homo pro deo facere quod deus potuit pro homine;

Omnis homo debet deo totum quod est, quod scit, quod potest. Nullus tamen umquam homo moriendo ut vivendo solvit deo quod non debebat. Aut dedit deo quod aliquo necessitate perditurus non erat. Solus vero filius solvit pro nobis quod pro se non debebat, et dedit patri quod necessitate amissurus non erat, dum ad honorem patris restituendo iustitiam quam destruxerat Adam et nos in Adam et per Adam, pro nobis patri sponte obtulit vitam suam propter nimiam karitatem suam; Quam mercedem filio

non indigenti quia omnia habenti pater retribuat pro tanto servitio;

Sed quid pro tali opere pater filio retribuet? Quod si nullam retribuere aut non posset, quasi eum iniustum non esse aut non esse omnipotentem diceret? Sed quid ei retribuendo? Aut alicui rei quam non habet quasi daturus aut aliquid [illegible] quod [illegible] perdit [illegible] relaxando; Quid enim erit? Christus nulla re umquam indiguit ut ei deus nichil umquam debuit quod ei donaretur. Quid autem pater debet filio, cum filius sit in patre et pater in filio et omnia quae habet pater omnia quae sunt patris, haec omnia eadem habeat filius, haec omnia eadem sunt filii? Si ita debita merces nulli redditur, frustra mori voluit, cum de morte eius nullus fructus persequatur. Sed re vera magna merces dabitur, quia [illegible] frustra [illegible] de tanto bono tam bene meritis eius sequetur. Et si filius non [illegible] mercedem tamen accipiet, et cui voluerit filius pater simul cum filio [illegible] [illegible];

Quod utilitas mortis Christi attribuatur homini.

Sed cui aliori convenientius dabit quam creaturae rationali vel angelo vel homini? O homo angele. Aliter nullum videtur convenire. Sed iam nullum videtur [illegible] Angelus [illegible]. Ad o homo dic cui pro [illegible] [illegible] [illegible] nullum tamen [illegible] videtur quaerere [illegible]. [illegible] necessitas est quo [illegible] indiges quin alta

debeſ q nulla habeſ; Sic ſiet adorire; O pie ihu o bone ihu ſalua
tor reparator meuſ. plaſmator & reformator meuſ. nū n̄ tā egenti tā nimia
debenti tā nulla habenti. dabiſ ſine tui & mercedē tuę mortiſ? Si aut̄
tibi dixerit. ſi t̄ reſpōderit. n̄ t̄ dabo. ſed dabo angelo q nunq̄ peccauit.
q nūq̄ m̄ diſplicuit. ei obtende & exclamanſ ſubſequere. Quid ē qđ dicis?
Nonne agnoſciſ? Nonne eſ tu ſiue & cognatus meuſ. & ego patruiſ tuuſ.
Nonne de uno eodēq; genere ſumus? Immo p̄ diuinę & humanę naturę
unionē in una pſona unū ſumus. Recordare qđ de carne meā carnē in
duiſti. n̄ angelm̄ de angelo. ſed hominē de homine aſſumpſiſti. Non ſitiuit n̄
eſuriuit angelſ. n̄ ſtetit in iudicio n̄ ē ligatus neruibus. Quiſ eſt dñe colaphiſ
iniuriatus. ſputiſ illitus. obprobriis & contumeliiſ affectus. flagelliſ cęſuſ. ſpineſ coro
natus. An angelſ crucifixuſ. clauiſ foſſuſ. felle & aceto potatus. lancea pforatus?
Nonne crucis torcular in carne mea calcaſti ſolus? Nonne [illegible] dñe
habeſ euidenſ ſignū humanę mortiſ & indutū? Quid nobis ibi ſed tu
ueſtimentū tuū? Oſtende hic dñe manus pedeſ & latus tuū. ex q ſalubriter ma
nabile fluxit ſacramentū; Cognoſce loca clauorū. unde cicatrices uulnerū;
Dñe ſi peccaui ſi iniquę egi ſi t̄ diſplicui. nonne idē [illegible] calicē paſſionis
bibi. mortis amaritudinē pertuli? Uere credo dñe qđ totū me redemiſti. p
q tantū p̄ciū dediſti. totū ſacro tuo ſanguine me lauiſti. totū mundaſti. totū
purgaſti. & qa tantū me amaſti. tanta karitate me dilexiſti. tu dñe pluſ
quā dici poteſt bonus. dulciſ. piuſ. ſumme miſericors. amator hominis benig
niſſimus. q nulla re indigeſ qa omnia habeſ. q nulla [illegible] que iuſtitia quia me
tuū heredē faceres. Me dño tuū p[illegible] pauperē [illegible]
cente. bonis omnibus, indigentē. plura debentē. nulla habentē. [illegible]
[illegible] iacentē; Re uera t̄ hęc talia [illegible] propinqua [illegible] tale tu ſin
cauſā exponenti. iuſte [illegible] iuſticia iudicis [illegible] t̄ n̄ faciat. nec aliud
tua qa tibi debita hereditate hereditabit. ut te coheredi[illegible]. ſed uere
uerax auctor & amator iuſticię & ueritatis [illegible]
ſuperatus. pietate & dulcedine [illegible]. te parente. te [illegible]
mo filiū ſuū [illegible] & ea quę t̄ [illegible]
tiſ eius pat̄ ſimul cū filio tota [illegible]
[illegible]; Quid his magis [illegible]
tabile poteſt mundus audire? Unde maiori [illegible]
gaudiū poteſt [illegible]; Credendi [illegible]
hominē [illegible] & credentē ſub hac fide [illegible] ad mor
tē dñi ihū humiliter accedentē & deuote [illegible]
taſ clement exaudiat miſericordit᷒ ſuſcipiat [illegible]
n̄ uacat;.

Qđ nichil dignū poſſit hō retribuere dō p̄ tanto benefi cio. ſed ne ingratus exiſtat ſatagat quantum ualet [illegible]

Q[illegible] fr̄s dn̄o d[illegible] nr̄o retribuem[illegible] cui dignatio de tantis taq: del[illegible] [illegible] malis [illegible] eruit [illegible] nos ad tata taq: indebita bona q[illegible] [illegible] pdiderim[illegible] Certe qcq[illegible] sum[illegible] qcqd [illegible] qcqd habem[illegible] qcqd ualen[illegible] totu [illegible] debito debem[illegible] et si ei n̄ reddim[illegible] qnti obnoxii sum[illegible] qa hoc n̄ ual[illegible] [illegible] salte qd [illegible] amore et timore a dolore ducti [illegible] p ut possim[illegible] ei recompens[illegible]

D ebe[illegible] ee tant[illegible] amo[illegible] tatu desiderium in nob de eo ut ad eu uenim[illegible] ut [illegible] [illegible] mens nr̄a [illegible] et in eo tota sit intecio [illegible] nichil [illegible] nichil desid[illegible] [illegible] [illegible] et ere [illegible] [illegible] i illo sep delectem[illegible] et qcqd [illegible] i psenti [illegible] [illegible] costant[illegible] [illegible] i omib; a p[illegible] ei placere incessant satagamus.

D ebe ee tat[illegible] timor in nob de eo ne ei displiceam[illegible] et ne ad eu n̄ puenam[illegible] ut s[illegible] pauid[illegible] sep sollicit sim[illegible] secur[illegible] nuq existam[illegible] et ex hiis omib; que mala s[illegible] nullom[illegible] qcq facia[illegible]

D ebe ee tat[illegible] dolor in nob de eo qa n̄du ad eu puenim[illegible] n̄du [illegible] sum[illegible] ut ex eo[illegible] [illegible] nocte et die sus[illegible] [illegible] lacrimis [illegible] omi spuali disciplina nos affligam[illegible] [illegible] temporale fugiam[illegible] nuq i [illegible] gaudeam[illegible] nulla [illegible] uite delecta[illegible] [illegible] sed huic mundo mortui i illo uiuam[illegible] ut summo bono et plen[illegible] [illegible] Ds e [illegible] [illegible] r. Qd ds summu bonu sit:

S ummu bonu e summa essentia Ds e. Ad [illegible] omne bonu et omis essentia. A se ipsi [illegible] quod habet. Nulla creatura a se aliqd hr. q[illegible] [illegible] se ipsa [illegible] h[illegible] A[illegible] [illegible] nichil [illegible] malu hr. Qd n̄ [illegible] creatu[illegible] et creatura et [illegible] creator sep icomutabil psenerat. creatura [illegible] tib; [illegible] modi[illegible]

N on [illegible] [illegible] [illegible] et ea que facta [illegible] idest creatura [illegible]

O [illegible] [illegible] currunt tribus modis. natura. imperio. [illegible] uoluntate.

D [illegible] P[illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] ut mirabil[illegible] [illegible] eu[illegible] [illegible]

N at[illegible] [illegible] [illegible] mod[illegible] e [illegible] materiales [illegible] labefactat[illegible] homine [illegible] [illegible] ut [illegible] unuqdq: merentur [illegible] qd sibi [illegible] e [illegible] [illegible] naturalis. Imperialis [illegible] modo [illegible] ordine [illegible] ordina[illegible] [illegible] omiu aliqd fieri [illegible] in uinu uerti ut p ma[illegible] [illegible] uestigio [illegible] Voluntariis [illegible] modus [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] In qu[illegible] [illegible] n̄ di uolunt[illegible] sed nostram [illegible] S [illegible] e qd nulla aliqu[illegible] creatura [illegible] nisi homo et angelus [illegible]

[illegible] . LIBER EXPLICIT ANSELMI ARCHIEPISCOPI;

INCIPIT DE NECTANABO

[illegible] P TIO[illegible] MAGO [illegible] TE [illegible] [illegible] ADRU DE OLYMPIADE REGINA MACEDONU[illegible]

[illegible] I[illegible]

[illegible] multas [illegible]

[illegible] O [illegible]

bellum

[illegible] C[illegible] multitudinis [illegible]

[illegible] bucefala [illegible]

[illegible] I[illegible]

[illegible] Alexander [illegible]

[illegible] considerabat [illegible] corporis alexandri [illegible]

[illegible] Igitur [illegible]

[illegible]

[illegible] alexandri [illegible] Ille [illegible]

[illegible] cognoscere [illegible] D[illegible]

[illegible]

[illegible] H[illegible]

[illegible] VI [illegible] VII [illegible]

[illegible] X [illegible] LXXX [illegible]

[illegible] VI [illegible] LXXX [illegible] pantheras [illegible] canes [illegible]

[illegible] ad hec [illegible]

[illegible] ad alexandrum [illegible]

[illegible] candaulo [illegible]

[illegible] C andaces [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] alexandro [illegible] N [illegible]

[illegible]

[illegible] candaulo [illegible]

[illegible]

[illegible] At [illegible] filius [illegible]

[illegible] alexandri [illegible]

[illegible] regina [illegible]

[illegible]

[illegible] C[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] alexandri [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

forma pulcher
gen · suu · hispaniorum ·
gallorum · germanorum et Si-
cilie atque Sardinie ·
ad supplicandu Alexa
dru babyloniā ueneru
inde peregri
nū conuene
orbi potes

EPLA ALEXANDRI

MAGNI AD ARISTOTILEM MAGISTRUM SUUM
DE PRELIIS SUIS ET MIRABILIBUS INDIE

SEMPER MEMOR TUI
etiã int̃ dubia belloꝝ nr̃oꝝ pericula. kariſ
ſime p̃ceptor ac ſecdm matrẽ meã ſororeſq: me
aſ acceptiſſime. ⁊ qm̃ te dedm̃ phyloſophie no-
uerã. ſcribendũ tibi putaui de regione indię. ac
de ſtatu celi innumeriſq: ſerpentiũ ⁊ hominum.
feraruq: generib;. ut aliquid p noticia [illegible] cogni
tione ſtudio ⁊ ingenio poſſit accedere; Q uãquã in te cõſum[illegible]
prudentia nulliuſq: adiutorii [illegible] doctrinę. quę a te ⁊
tuo ſeculo ac futuriſ tẽporib; conueniat. tam [illegible] geſta cog[illegible]
quę diligiſ. ⁊ ne qd inuſitatũ habereſ. ea quę in india [illegible] coacervata
p multoſ labores ac pericula macedonũ. ſcribendũ e putaui; & [illegible]
na memorię ſingula [illegible] multiſ [illegible] coacervata [illegible] inſpexi.
N on crediderim cuiqm ẽẽ tot p aliqua [illegible] niſi ſubiecta meiſ oculiſ ipſe prius [illegible]
uidiſſem; M [illegible] eſt [illegible] aut bonarũ rerũ [illegible] aut malarũ com
[illegible] exiſtat [illegible] publica terarũ ac fructuũ [illegible]
[illegible] quę ſi [illegible] liceat [illegible] ui[illegible] tot [illegible]
[illegible] ipſa [illegible] nomina; S ed ego [illegible] hiſ que [illegible]
tur opera [illegible] fabule [illegible] dign[illegible]; E tiã natura [illegible]
me. cũ fuerĩſ p̃ceptor [illegible] ignoraſ. ſolere me [illegible] cuſtodire ⁊ [illegible]
omnia loq̃ quã geſta ſint. [illegible] ſpero cognoſceſ me [illegible] iactan
tiamq: gl[illegible] aſſerere. quę utinã min[illegible] fuiſſent laborioſ[illegible] nob[illegible]
[illegible] experimta neceſſe eẽ cognoſcere; A [illegible]
[illegible] mõ qa in ea pacientia [illegible] ut rex
regũ appellarer; Q uo [illegible] titulo [illegible] kariſſime p̃ceptor ſi dubito:
delinq. [illegible] aliqua de matri meę ſororibq:
meiſ de ſingliſ regni mei [illegible] comunia ẽẽ [illegible]
[illegible] de [illegible] uideberiſ. Q uę cũ relegiſ [illegible]
q [illegible] alexandri [illegible] M [illegible]
[illegible] amne [illegible]
[illegible]
M [illegible] india [illegible]
rege deuicto. [illegible] regia [illegible] O [illegible]
nom qa [illegible] eſt [illegible]
citu [illegible] ſ xvi [illegible]

cccc
Captisq: elefantis quadringentis q̄ suppositas cū armatis iaculato
rib' turres gestaue. c... ipsam urbē regiā por̄. domūq: armis inuasim⁹;
N qua. columpnas aureas solidasq: ingenti crassitudine atq: altitudine
cū suis capitellis admodū xl enumerauim⁹. aureosq: parietes lamina
rū digitalium crassitudine. q̄s cū estimare uelī aliq̄b; locis intercido
Vineā q̄q: solidā auro argentoq: int̄ columpnas pendentē mirat⁹ sum.
In qua folia aurea fuer̄. racem̄ christallini. smaragdis int̄positis;
Thalami q̄q: cubiliaq: omnia margaritis & carbunculis exornata erant
Fores eburneę miri candoris cū testudinib; cupresseis nitebant.
Aureę q̄q: solideq: cū crateribus aureis statuę. & innumeri thesau
ri erant. Foris in dom⁹ pariete. innumerabilia genera uariis colo
rib; oberrabant. Int̄ aurea. platanos cū aurib' unguib; rostrisq: ma
ratis. p inaurib' torq̄b'q: margaritas gerentia. multa gēmea & chris
tallina. electrina uasa & sextariola multa aurea inuenim⁹;
Quib; in potestate redactis. interiorē indiā pspicere cupiens cū uni
uerso caspias portas puenerā exercitu. Ubi cū fertilissimam
regionū āmirarer felicitate. q̄dā gaudio elat⁹ digna cognouerā loca
quāq̄ pdixerant nob incolę regionis ei⁹ ne serpentes & rapida ferarum
genera inciderem⁹ quę plurima in his uallib⁹ & siluis campisq: & mont
habitabant. nemoȝ sacroȝq: latebris occulta. Sed ego ut fugientē ex
plio porū p̄mū assequerer. anteq̄ in desertas orbis t̄rarū abiret solitud
nes: copēdiosa magis quā tuta itinera eligere malui. Acceptis igit
centū quinquaginta ducib' q̄ breuitates itinerū nouerī
mēse augusto p feruentes sole harenas & egentia humoris loca pfe
tus sū. pollicit⁹ his p̄mia q̄ nos perita regionū ducebant p ignota
indię loca. si me cū incolumi exercitu. in bactriacen pduxissen
penit⁹q: abditis secretis seris quę gens folia arboȝ decerpendo lanugi
nem ex siluestri uellere uestes detexunt. Sed illi maiorē hosti quā
fauorē accomodantes. efficere pgebant ut nos inextricabilia serpentū
& rabida ferarū beluarūq: genera ignaros regionū ducerent. q̄d illos cog
tasse & ex ipsis patebat experimentis. De loco in q̄ alexand̄ fere siti peri
Tū ego cernens ex parte mea hoc accidisse. qm̄ utilia cōsilia spern
rā amicoȝ patrit̄ & caspioȝ hominū q̄ pdixerunt m̄ ne ita uincere
festinarē ut m̄ nullo dolo interueniente adempta ēēt uictoria: imper
ui militib⁹ omib; ut armis induti agm̄ sequerent. ppterea qm̄ cū aur
& rapina margaritarūq: n̄ paruā secū p̄dā ueherent. timidū ēēt ne o
culto sua hostes ablaturi uictorib; insidiarent. & sane miles ita erat
locupletat⁹. ut uix ferre pond⁹ auri possit. Accedebat q̄q: armoȝ ii p
ua grauitas. quā ego omnē aureis incluserā laminis. Ita totū agm̄ meū
uelut sidere aut fulgore clarū radiantib; auro insignibq: sequebat̄ cum
signis & uexillis. eratq: int̄ uarietates spectaculū talis exercit⁹. q̄a om

partim ac viribus inter gentes ceteras eminebat. Ego certe respiciens felicitatem meam insigni numero iuventutis immenso afficiebar gaudio; sed ut aliquid plerumque in secundis rebus fortuna obstrepit, accidit nos siti laborare. Quam cum iam vix sustineremus, miles Zeuerus inventam in lapide concavo aquam galea protulit. Ipse sitiens animae meae magis quam suae consulebat. Quam ego vocato exercitu palam effudi, ne me bibente magis sitire milites inciperent. Collaudataque Zeueri erga me benivolentia dignis eum muneribus ornavi.

De flumine amarissimo cuius ripas harundo vestiebat;

Quae cum animaequiore fecisset exercitum, ceptum iter institui. Nec longe inde in desertis locis flumen apparuit, cuius ripas pedum sexagenum harundo vestiebat, pinorum abietumque robora vincens crassitudine, qua inde materia ad constituenda aedificia incolae utebantur. Tum ego quoniam quadrupedia et exercitus sitiebant iussi continuo castra poni a metatoribus. Quae dum ponuntur, ipse siti levare cupiens amariorem elleboro fluminis aquam gustavi. Quam neque homo bibere neque ulla pecus haurire sine tormento potuit. Angebar autem magis pro mutis animalibus quam pro nostra necessitate, durabiliorem hominem cunctis in rebus recognoscens quam pecudem. Quippe quae arma vehebant elefanti ingentis magnitudinis admodum mille, quadringentae quadrigae omnes falcatae, bigae vero mille ducentae, equitum turmae viginti milia et peditum ducenta quinquaginta milia, mulorum castrensium subter nulla, ad sarcinas militum vehendas; camelorum circiter duo milia et quingenta; sumeduque et boum duo milia quae frumenta vehebant; armentorum quoque ad usum carnis cotidie ingens numerus sequebatur. Ceterum mequis et mulis et camelis et elefantis aurea quoque frena luxus nobis parum promiserant victoriarum. Sed tunc insperata ipsa pecora vix se continere poterant. Milites quoque nunc ferramenta lambendo nunc oleum gustando diram aliquomodo auferre siti conabantur. Vidimus etiam plerosque pudore amisso sui ipsam urinam vexatos ultimis necessitatibus haurientes. Quae res me dupliciter torsit: primo de statu exercitus, magisque de proprio meo sollicitus fui periculo. Iussi tamen ut armata sequerentur agmina, legemque edixi in eum animadversurum quem non legitimis indutum insignibus deprehensus esset in acie. Quod ipsi quoque mirabantur, quid ita ubi nullus appareret hostis necesse esset in tanta siti armatos ingredi. Sed ego sciebam per bestiosa serpentuosaque loca nobis iter esse, ne ut imprudentes circumveniremur nec opposito pectore fragremur;

Ripam igitur fluminis sequentes ad horam diei octavam ad oppidum pervenimus quod in medio amne in insula ex his harundinibus quas paulo ante descripsimus erat aedificatum. Paucos Indorum seminudos notavimus homines, qui visis nobis continuo inter tectorum suorum culmina delituerunt. Quorum ego praesentiam desiderans ut dulcem ignaris aquam demonstrarent, apparente nullo, ieci in civitatem sagittas, imperavique ut si voluntate sua nollent procedere, metu bellico acti exhiberentur. Tanto magis cunctis propter timorem abditis diu apparente nemine, ducentos milites ex Macedonibus levibus armis misi per amnem nataturos. Iamque quartam

parte fluminis natauerunt cum horrida res uiſu ſubito nobis conſpecta
Maiores elefantorum corporibus hyppotami inter profundos aquarum gurgi-
tes fuerunt raptoſque per uerticem crudeli pena milites noſtros nobis flentibus
abſumpſerunt. Tum ego iratus ducibus qui nos in inſidias deducebant: iuſſi
ex his ducentos quinquaginta in flumen mitti. Quibus propulſis natantibuſque
hyppotami inuicti rurſum dignos iuſta pena affecere. Ubi cum apparerent
uelut formice per flumen efferuere: et neque nocturna aquarum prodigia bella gerere
iuſſi dato ſigno bucine milites aptari. Quid enim mentiri in tali ſitientibus
proderat loco. Igitur ab hora diei .x. cum ad horam undecimam iter feciſſemus:
uidimus homines per medias amnes factis ex harundine rotundis prouehi uehiculis.
Quos cum dulces aquas percunctaremur ubi inuenire poſſent: ſua lingua dixe-
runt ingens nos ſtagnum dulciſſime aque inuenturos. quo et ipſi nos quinqua-
ginta itinerum duces deducturi erant. Et quoniam facta nobis ſunt tot inſtantia
propter mala. nocte tota ſiti ambulauimus. et onere armorum confecti. Quibus ne-
ſitientibus: illa quoque adiciebantur incommoda quod tota nocte incurſantibus leonibus
urſiſque tygribus pardiſque ac lincibus pariter reſiſtebamus: que genera ferarum pa-
cata nobis in ſiluis occurrebant; Stagnum aque dulcis deſideratum.
Tandem ad horam circiter octauam poſtero die cum iam fere ſiti defeciſſemus: ad
predictum nobis ſtagnum peruenimus. quod erat coronatum uenuſtiſſima abundan-
tique ſilua mille paſſus patens. Tum ego dulci aqua potata gaudio alacer
pecora et impedimenta refecta ſunt cum exercitu. moxque cum laſſa que et impedimenta
milites refeciſſent. caſtra in longum uiginti duo ſtadia totidemque in latum
collocari iuſſi. Quibus celeriter erectis: cedi nemus iubeo. ut facilior aquarum
eſſet acceſſus ad ſtagnum quod unice in illis regionibus erat. Igitur inter ipſa tento-
ria aggerebantur impedimenta. et elefanti in media caſtrorum parte colloca-
bantur ut aptius contineri poſſent ſi quis nocturnus caſus oriretur. paruaque
tumultuſque aliquis nouus. cum mille quingenti extrinſecus eſſent ignes accen-
ſufficienti ſilua quantam uellemus; Deinde teſtante bucina cibum et ipſe cepi
et militibus capere imperaui. accenſis lampadibus aureis admodum duobus milibus;
Cum ad primos radiantis lune ortus. ſubito arreptis caudarum aculeis aſpi-
dibus indicis ſcorpiones propter conſueta petentes aquationem ad caſtra innume-
ri confluxere. ad nocendum promptiſſimi. Inſecuta ſunt immiſſa ceraſtarum hunudo-
ſerpentium uariis diſtincta coloribus agmina. Nam quedam rubentibus ſquamis
erant. quedam nigri uel candidi coloris. quedam auri fulgore conſimiles uidebantur.
Sibilabat tota regio. non paruum nobis inferens metum. ſed fronte caſtrorum de-
uerauimus clipeis. et in manibus habebamus haſtas. quarum acutiſſimis ſpiculis: ma-
peſtes configebamus. et ignibus plures aliquando necabamus; Que res propter du-
horas in eo opere nos ſollicitos tenuit; Potata AT aqua. minores
ſerpentes abire cepere. maioreſque cum ingenti gaudio noſtro latebras petierunt.
cum ad horam noctis tertiam aliquam ſperantibus nobis requiem. binorum ternorumque
capitum criſtati ſerpentes indici. columpnarum craſſitudine aliquantulo

maiores ad potandam aquam ex vicinis montium speluncis processere · oribus squamisque
suis humi attrahentes · quorum pectora erecta cum trisulcis linguis fauces exercebant
scintillantibus veneno oculis quorum alitus etiam pestifer · et cum his hora amplius una
debellavimus · Triginta servis et viginti militibus amissis · orabam macedones ne
adversis casibus cederent · neque deficerent animo in periculis quamquam et ipsorum
dura est patientia · omnis se operi officio debuit ; DE CANCRIS ·

Post serpentes · cancri non modice multitudinis cocodrillorum pellibus contecti
ad castra venere · que prodigia duram tergora ferrum respuerunt · multa
ignibus usta · multa se in stagnum receperunt · DE LEONIBUS ALBIS

Iam nos vigiliis fessos quinta nobis hora bucina admonebat descendendum · sed
adfuere albi leones taurorum comparandi magnitudine cum ingenti murmure
concussis cervicibus [illegible] alte iubis in modum fulminum · in nos impetum fecerunt
exceptique venabulis [illegible] · Tantus repentinus oriebatur tumultus cumulate [illegible]

Nec minus apri ingentis forme metuendi · mixti maculosis DE APRIS ·
lincibus tygribusque et horribilibus pantheris miscebantur [illegible] · iam nulli
pesti comparanda · DE PESTE VESPERTILIONUM MAGNA ·

Sed et vespertiliones vis ingens columbinis corporibus [illegible] des · in ora vultusque
nostros inferebantur · habentes dentes [illegible] hominum [illegible] molebant ;

Una preterea novi generis bestia maior elefanto apparuit tribus arma-
ta in fronte cornibus quam indi appellare dentem tiranni soliti sunt · equo
simile caput gerens atri coloris · Hec potata aqua · intuens castra in nos
subito impetum dedit · nec ignium compositis terretur ardoribus · Ad quam susti-
nendam cum opposuissem macedonum manum · XXVI occidit · et quinquaginta
duos calcatos inutiles fecit · vixque ipsis defixa [illegible] est ; DE [illegible]

Ante lucanum deinde tempus e celo pestes venire [illegible] versi coloris in
modum [illegible] cum [illegible] mures indici · in castra pergebant vulpibus
similes · quorum morsu vulnerata quadrupedia statim expirabant · ho-
minibus non idem morsus usque ad interitum nocebant ; DE NICTICORACIBUS

Appropinquante autem luce nycticoraces aves [illegible] vulturibus
similes corporis [illegible] · fulvo colore · rostris pedibusque nigris ·
totam stagni cooperuere ripam · nullam nobis [illegible] inferentes · sed [illegible]
pisces cum [illegible] gestabant consumebantque · Quas nos [illegible]
neque abigere [illegible] · Sicut et [illegible] unguibus de conspectu [illegible]
Tum ego [illegible] strationem · [illegible] nos [illegible] dedicabant [illegible]
me [illegible] · ut nocte [illegible]
pentibus consumendos · ut nos consumere voluerunt · Manusque eorum [illegible]
[illegible] professis suis [illegible] supplicio · [illegible]

Habita deinde [illegible] ne adversis [illegible]
casibus cederent · castra [illegible] · [illegible] ventum [illegible]
ramina tendi · ubi collectis [illegible]

cognouerim ; Quomodo Alexander ad regem Porum Indie peruenit

Relictis igitur periculosissimis locis munitum uix tandem tum calcauimus et in loca bactrianorum auro diuitiisque opulenta peruenimus. benignisque excepti commeatibus. cum spatiis adiacerent agri. in reparando bello castra uiginti diebus statui. ocio facto. Mox dierum quattuor itinere peruenimus. ubi cum collectis porus consederat exercitu. proprie se ditioni quam praelio rectius. Nam et commeantes nobis pali non ut hostis dedit potestatem. cupidoque me nosse. milites meos subinde commeantes interrogabat ubi ego essem uel quid agerem. Qui cum incerta responderent. ipse auditis eius interrogationibus. omnia enim mihi regi magno macedonum referebant. sumptoque habitu depositoque meo cultu. perueneram in castra. ut uini et carnis quidam emptor. casuque porus sciscitans me interrogabat quid faceret alexander. aut cuius esset etatis. Quem ludens mendacio temporis. tamquam homo senior inquam dux noster in tabernaculo accenso igni se calefacit. Tum ille gaudio alacer quia cum decrepito sene esset pluribus consulturus. cum esset ipse iuuenis elatusque tumore. quid ergo non respicit inquit etatem suam. respondi. uno id proposito ignorare me quid faceret alexander cum essem gregarius miles macedonum exercitus. Tradidit mihi minis plenam epistolam quam regi alexandro darem. pollicitusque est premium. Cui iurans dixi futurum. ut in manu eius he littere peruenirent. Reuersusque in castra. et antequam legerem et postea quam legi epistolam magno risu sum dissolutus. cuius tibi et matri mee sororibusque meis ut superbiam inclinatamque barbari temeritate muneris exemplar misi. Mox contuli cum indis. superatisque barbaris ita ut uolebam erepta armis poro regna restitui. Qui ut ei insperatum honorem donatum est. mihi thesauros suos manifestauit quos esse ignorabam. ex quibus me et comites meos et uniuersum ditauit exercitum. Fecimus amicum ex hoste macedonibus ad herculis liberique trophea deduxit ; De herculis et liberi

In orientis autem ultimis horis aurea utriusque deorum constituta erant simulacra. que an solida essent ego scire cupiens perforaui. Et id ipsum cum uiderem solida. simul metallo compleui. liberumque et herculem deiectis uictimis complacaui. Ultra deinde progressuri si quid memorabile cernerem. nihil praeter desertos ad oceanum campos siluasque ac montes audiuimus. in quibus elefanti et serpentes esse dicebantur. Pergebam tamen admirare uolens si possem orbem terrarum circumnauigare. oceanumque fallere quem tenebrosum uidebant. Nam locorum incole affirmabant columpnas herculis tum et liberi memini esse terminum praestantissimorumque deorum. Sed tanto maiorem mea ipsius uellem uidere quod patientia mortalium facere praeterire uestigia. Quibus honoris collaudatisque sinistram partem indie peragrare institui. ne quam mihi in ignotis subtraheret locis poro rege non detrectante me qua abditam regionem uideret regni sui bona. Palus erat sicca et ceno abundans per quam cum transitum reparauimus. belua noui generis ferrino tergo

duo capita habens. alterū yppotami cocodrilli gerens formā. alterū
simillimū duris munitū dentib;. qd caput duos milites repentino
occidit ictu. quā beluā uix umq̄ cōminuim⁹ malleis. & hastis n̄ uale-
bam⁹ transfigere. Admirati sum⁹ diu nouitatē ei⁹. DE ELEFANTIS.

Peruenim⁹ deinde ad siluas indor̄ ultimas. Ubi cū castra q̄nq̄ginta
fere in longū & latū stadia collocauissem⁹ iuxta amnē buemar. hora
diei undecima. subito pabulatores lignatoresq; cōmoti. om̄s simul
aduenientes nūtiant ut celeri⁹ arma caperem⁹. uenire siluis elefantor̄
immissos greges ad explenda castra. Tū imperaui thessalicis eq̄tib; ut as-
cenderent eq̄s. secūq; tollerent sues quor̄ grunnit⁹ timere bestias noueram
& occurrere elefantis iussi. ipse cū poro rege & eq̄tatu p̄cedens. uideo agmi-
na bestiarū in nos erectis p̄muscidib; tēdentia. quor̄ t̄ga nigra & candida
nigri & rubri coloris. & uaria quedā erant. Hos porus rex capi abilis
adusus bellor̄ affirmabat. facileq; auerti posse. si ab eq̄tib; sues uerbe-
rari n̄ desisterent. Nec mora trepidantes elefanti cōuersi se. saltusq;
priores petere ceper̄. bucinis h̄nnitu grunnitib; q; suum attoniti. Quor̄
eq̄tes cedendo poplites. admodū nongentos octoginta occidim⁹
Detractisq; cornib⁹ & dentib⁹ insigni onust⁹ p̄da in castra pueni. Iussi
tē clipeis & lorica uallū cingi. ne q̄d iniurię noctu elefantor̄ uiolen-
tia ferarūq; aliarū afferret. Quieta nox fuit usq; ad lucē; DE FAUNIS.

Primū deinde aurore diluculo in alias indię p̄fecti regiones. in
campo patenti mulieres uirosq; pilosos inmodū ferarū toto corpore
nudos uidim⁹. pedū altos noue. Hos indi faunos appellant. hi
assueti fluminib⁹ quā t̄ris erant. crudo pisce tantū m̄ & aquarū uiuē-
tes. Quos cū adire uellem⁹ uicini⁹. ebignantis fluminis se inmer-
sere uerticib⁹. DE CENOCEPHALIS NEMORUM INDIĘ.

Cenocephalis deinde ingentib; plena inuenim⁹ nemora q̄ nos
adlacessere t̄ptabant. & iactis sagittis fugiebant. Iā deserta
inuitib; nob loca. nihil dignū spectaculo ab indis ult̄ sup̄ee referebat;.

Igitur rursus ad occidentē signa cōuerti imperaui. ut ex eo loco
usq; ad xii miliariū castra uicina aquationi poneremus. Equa
cuncta erecta tentoria erant largiq; ignes accensi. cū repente
eurus tanta uis flantis exorta est. ut omnia tabernacula principiaq;
cōturbauerit & euerterit. Quadrupedia u̇o multo uehementius
uexabant̄. Exitu scintillarū & titionib⁹ his intra uenientib⁹ ad-
urebant̄. tū horror milites q̄s nocturnali t̄pre id accidisset. n̄ dōr
ira q̄a octobrio me autūnoq; urgente DE FRIGORE & NIUE

Uix tandē recollectis sarcinis et. integra in a... uerit ualle
sedē castror̄ inuenim⁹. Ordinatisq; omib; reb; equites milite

iuſſi· nā & flat͛ eurꝰ cecidit · ſed tāq magniſ ueſtigiis [illegible] decreſcebat
tpr͛e · Cadere mox [illegible] modū uellerū ianiſq; opprimi niueſ. Quā
aggregationē metuenſ ne caſtra cumularent͛ calcare militeſ iuſſi niueſ.
Proderant͛ & igneſ aliq̄tenꝰ q̄ iam pene erant extincti. Vna tamē reſ
fuit saluti qđ modico tēporiſ hec delapſa ē· ymbre ſequente largiſſimo
que ꝓtinꝰ atra nubſ ſubſecuta eſt · uiſeq; ſt̄ nubeſ ardenteſ de celo
tamq̄ faceſ decidere ut incendio earū totꝰ campꝰ arderet · Verebant͛
dicere ne deor̄ ira noſ ꝑmeret · qđ homo herculiſ liberiq; ueſtigia
tranſgredi conat͛ eſſem · iuſſiq; militeſ ſciſſaſ ueſteſ opponere ignib͛.
Nox ſerena cōtinuo reddita eſt nob͛ orantib͛. Tunc omneſ igneſ ex in
tegro accenduntur & ad ſecuraſ epulę capiunt͛ · & triduo cōtinuo ſine ſole cla
ro nob͛ accidit pendente minaci nubilo · & ego ſepultiſ admodū quinq̄
ginta milit͛ q̄ int͛ niueſ perierāt · caſtra inde mutari imperaui. Nā &
edita celo ꝓmōtoria ad oceanū in ęthiopia uidim͛ · ethiopeſ q̄q; mōteſ
& antrū liberi · q̄ ꝓ dictoſ miſim͛ · q̄a dicebant͛ tria die [illegible] quiſ
ſpeluncā dei intraſſent · Qđ fuiſſe manifeſtū morbib͛ eor̄ ꝓbauim͛ · q̄a int͛
ꝑ religionē & numerib͛ ſpecuſ n̄ poterant · Supplex omnib͛ numinib͛.
ut me regē totiuſ orbiſ t̄rarū cū ſublimib͛ trophęiſ triumphantē in mace
doniā olympiade matri meę remitterent · Quā rē [illegible] cū pennae
cognoui · qđ dii facerent · ſi quid etiā adhuc uidere poſſem dignū admi
ratione aut memoria · omnib; indiſ dicentib; nichil aliud memorabile
inueniri poſſe in illiſ loc̄ quā qđ cognouim͛ · [illegible] ſigna in faſiac
imperaui · Antiochi uetitū flatū ſecut͛; [illegible]

Ceterumq; in itinere ſoſpiti agmē ſub ſigniſ me ducente · duo ſeneſ facti ſūt
nob͛ obuiā · Quoſ cū interrogarē ſi qđ noſſent in illa regione dignū
memoria ſpectaculū · reſponderūt n̄ ē iā decē n̄ ampliuſ dierū · ꝑ quā
[illegible] eēt tam [illegible] ꝓpt͛ penuriā aquę · [illegible] cū uni
[illegible] ꝓpe [illegible] · Certū ſi cōmear͛ quadraginta milia ho
minū ꝓperare ꝓpt͛ itinerū anguſtiaſ [illegible] & ꝓpt͛ beſtiaſ [illegible] locꝰ
n̄ [illegible] ut aliqđ incredibile ꝑſpicere [illegible] · Tum ego [illegible]
[illegible] dicite m̄ inquā duo ſeneſ humanitatiſ [illegible] qđ [illegible]
ad m̄ [illegible] & tā magnificū pollicemini · Reſpondit [illegible]

Tum unꝰ ex illiſ exhilarati blanda mea uoce [illegible] rex [illegible]
duaſ ſoliſ & lunę arboreſ · indice & grece [illegible] quarū una mar
culū eſt ſoliſ · altera lunę femineū eſt · & [illegible] bona ac
mala noſſe poteriſ · Qua [illegible] ridiculi [illegible] me [illegible]
exiſtimanſ · [illegible] eoſ inprimaſ & alia cōtumelia [illegible] dicenſ ·
Itane cunctiq; maieſtaſ mea ꝑuenit ab occidente uſq; ad orientē · in
finib͛ barbaroſq; ac decepiſſe [illegible] me poſſe uideat͛ · Quib; iurantib͛
ſe falſi nichil cōmiſiſſe · experiri me id poſſe an uera dicerent · Aperi

in breui est non est uanum. Omnibus itaque amicis comitibusque meis ne tante rei
experimento fraudarentur. quadraginta milia cum exercitu traxi remissis in
fasiacen copiis. cum quibus in praefectis exercituque cuncto elefantis et impedimentis
simul et rege poro. Quadringentis lecto robore iuuentutis admiranda uisu
spectacula ducentibus indorum senibus iter arripuimus. qui nos ut dixerunt per aridam
agentia plenaque aquarum. et per tot serpentium ferarumque loca deduxerunt.
usque in prasiacam oraculi sedem. De quibus feris et serpentibus quae innumerae et
indica lingua erant uocitatae. scribendum esse non putaui.

Cum appropinquaremus regioni. indinos feminas uirosque pantherarum
tigriduumque pellibus contectos. A quibus cum requireremus qua natione homines essent.
indos se sua lingua esse dicebant. Locus autem largus erat. ture et oppo-
balsamo habundauerat. que plurima nascebantur in ramis suorum nemorum
et uesci incole regionis eius consueuerant. Et cum [illegible] nos praedictum
et multis exquirentes incessissemus. pedum amplius x statura altior ni-
ger corpore dentibus caninis antistes apparuit perforatis auribus
ex quibus uniones dependebant et erat pellibus uestitus. Et cum nos more
suo salutasset interrogare coepit quid ego uenissem. Dixi me cupientem
inspicere sacras seras arbores solis et lune. Tum barbarus. Si aetatis pue-
rili feminaeque contactu uacas. intrabis diuini locum. Adstantibus autem meis
amicis et comitibus meis circiter trecentis. ponere anulos uestesque
cum [illegible] calciamentis imperauit. Parui per omnia homini ut parerem
religioni. Undecima hora diei expectabat sacerdos solis occasum. Nam
solis arborem loqui ac responsum dare ad primos iubaris ortus affirmabat. itemque
noctis eadem temporis custodire lune narrabat arborem. Que res mihi mendacio
quam ueritati similis uidebatur. Igitur perambulare totum incipio nemus quod
intra parietes erat non magno aedificatum opere. Uidi oppobalsamum cum
optimo odore ex omnibus uiniique arborum ramis habundantissime manante. Cuius
odore capti et ipsi [illegible] puellebam de corticibus et idem comites mei fa-
ciebant. In medio autem loco sacre arbores consistebant diuersis frondium
generibus circum adstantibus. He autem arbores pedum alte centenum erant. easque
hebrionas indi appellant. Cum autem mirarer diceremque frequentibus ym-
bribus in tantum creuisse. sacerdos affirmabat numquam in his locis pluuiam neque
feram aut auem aut ullum uenisse serpentem. Illas autem arbores antiqui indorum
[illegible] consecrasse soli et lune. ultimus lacrimas [illegible] de [illegible]
suorum [illegible]. Et cum sacrificare instituerem [illegible] et uictimas immolare. pro-
hibuit sacerdos dicens non licere aut tura in sacrario igne uri aut
animal ullum interfici. sed uolutos truncis arborum oscula dare. et orare solem
et lunam praecepit et ueridica daturas responsa. Quod cum ego factum essem
mirum [illegible] tam sacerdotem existimaui indice an grece essent arbores
responsure. Tum ille inquit. Utraque lingua solis arbor pronuntiat futura.
Lune greco sermone incipit. indico finit. Dum ista geruntur. indinos ab

occidente iubare fulgente phebi radiis ꝑcussa arbor cacumina · Et sacerdos ait ·
S ursū oms intuemini · et de hıs q̃sq; reb' cõsulturꝰ est occulte cogitet silencio · palā
ꝓnitiet · Tū ego et amici et cõmilitones mei accuratiū sum' intuiti ne int̃ nemoꝝ
densitatē aliq̃ seductio in morte dolo nos hominū ut aliꝗs includeret · Ꝗsq;q;
nullo dolo interueniente ad cacumina arbor ramos ꝓspexim' · Statī nob' cõmuni
diuina aures occupant oracula · Cogitabā eni si deuicto orbe t̃rarū in patriā
triumphans · ad olympiadem matrē sororesq; meas carissimas possim reuerti ·
Cui subito indico sermone tenuissimo arbor respondit · RESPONSIO ARBORIS
I nuictus bellis alexander ut cõsuluisti · unꝰ eris orbis t̃rarū dñs · sed uiuus in pa
triā ñ reuerteris ampliꝰ · qm̃ fata tua ita de capite tuo statuerūt · Hec ego
audiens · uite ꝑculsus sū · Displicuit eni m̃ qd tot milites adduxi mecū ad sacras
arbores · Simul et amici mei et comites q̃ mecū erant · fleuerūt ualde et cõtristati
sunt · Quos ego parti minis · parti munerib' cõsolatꝰ sū ꝑcepiq; eis ut nemini hec
respõsa dicerent · Rursus autē lune oracula auditurꝰ qd media nocte posse fie
ri sacerdos affirmabat · qm̃ tc̃ luna erat oritura · assumpsi mecū tres fidissimos
amicos ꝑdiccā · et clytonā · et phylotan · Et lucū introiens iuxta sacras arbores con
stitim' · et more solita cõsuetudine adorauim' cõsulens ego ubi moriturꝰ essem · Et cū
ad p̃mū lune ortū ꝑcussa cornu splendoreq; accepto · arbor grece respondit · Resp.
A lexander m̃t plenū iā ętatis finē habes · sed sequenti anno m̃se nono baby
lonia morieris · A q̃ minime speras decipieris · Tum ego effudi lacrimas ·
Amici mei circūstantes flebant · nullūq; ab his dolū aut scelus surrecturū
estimabā sed magis p salute mea mori paratos neq; ego q̃quā de fidelissimis
amicis cõsuleret · ut illos cauendos alexandro p̃moneret oraculū;
D iscessu deinde facto · iā ad epulas reuertim' · Ego animo eger ad recipe
rando · Rogantib; amicis meis ne me anxietate et ieiunio cõficerem
paululū cibi cõtra animi mei uoluntatē sumere cepi · meq; ut p̃mꝰ essem
ad ꝑmū solis ortū in [illegible] collocaui · Postera die [illegible] expfactꝰ diluculo
amicos etiā senni sopore somno excitatos · sed adhuc ipse q̃q; sacerdos uelatꝰ
pellib; ferinis q̃escebat · positaq; ante eū in tabella magnis clibatura erat illi
ex [illegible] · supfuerat et cubı̃ eburneū · Nā eis et ferro et plūbo [illegible]
sed auro abundant · Oppobalsamo et thure uescunt̃ · cadentēq; riuo puri
[illegible] potant aquā · homines accubant et q̃escunt sine ullis or
[illegible] ferarū pellib; [illegible] ibidē anni
fere [illegible] · Excitato ḡ sacerdote [illegible] idem
sacratissimā solis arborē ut cuiꝰ manu mortē paterer [illegible] ne ex
[illegible] · Arbor grece dixit · Si manū tui
[illegible] ꝓdidero · sublato eo facile instituta [illegible] · Non
enim tres irascentur sorores · qd uendico oracula [illegible] clotho
lachesis · atropos · Igitur ad annū et m̃ses nonē babylone [illegible] ñ ferro
ut suspicaris · ñ auro · neq; argento · neq; ullo metallo · sed [illegible] · Ma

tua turpissimo miserimoq: exitu sepultura carebit & in uia iacebit ·
p̄da auiū ferarūq: Sororesq: tuę felices erunt fato & diuersa · Tu aute
si breue t̄ supest tep̄· dn̄s orbis tīrarū eris · Nunc m̄ caue ne nos ulterius sol-
licitis. Unde excede ēminos luci nr̄i · & ad fasiacen persarū regē reuertere ·
Ed & sacerdos emonuit ut exirem dicens · Flect & ululat ui · sacras arbores
offendit · Tu ego cōtinuo hortor uniuersos milites ut fasiacen ex responso
peterent · Et qd nobis faustu felixq: eēt futuru · de tpr̄e uitę meę ne a cōmilito-
nib meis desperationi redditus in alienu genus destruerer · & eas uoces quas ex
responsis una mecu audierāt · comites meos obsecraba · ut ex sua fide & meo cōsi-
lio silentio tegerent · Iamq: a sacris excesseramus arborib · sed in odore thuris
oppobalsamiq: nares uerberabant · Indi eni sacra deo ad occeanu colentes ·
me quoq: parūp immortalē eē dicebant · quusq: eorum penetrare potuissem ·
Quib: ego quid de nobis talia opinarent · grās agebam ; **De serpentib:** N

Peruenimus deinde in uallē iordeam in qua serpentes habitabant · ha-
bentes collo lapides q̄ smaragdi appellant · Hi lumē in oculis p̄fusum
accipiunt · Vallē nulli ad euidendu incolunt · Hi serpentes [illegible] lasere ·
& albo pascuntur pipere · Nā sup hanc uallē st pyramides institutę · pedu
tricenū & quinq: ab antiq̄s indis ob hanc causam ędificatę · Sed hi ser-
pentes quos paulo ante descripsimus · int se qt annis uere primo depugnant ·
multiq: mortib dēpereunt · Inde nos paucos extulimus ingentis formę smaragdos ·

Per magna deinde pericula peruenimus ad seres quę gentis iustissimę omnium
agentium ēē phibetur · ubi nec homicidiu · neq: adulteriu · neq: furtum ·
neq: ebrietas · cōmitti dicit · panē tantum & holerib; & aqua uescuntur ·
Qui nos optimis cōmeatib; susceperunt · & recto itinere nos p caspias portas
usq: ad fasiacen ad porū regē deduxerunt ; **DE FERIS [illegible]DIS ·** N

Inde p[illegible] · [illegible] uenei secuti · incidimus in [illegible] feras · de quarum
capitib uelut gladii a uertice [illegible] ossa emmichebant · quę cornu nos
more taurox clypeos militu [illegible] transuerberabant · Quib [illegible]
occisis admodu octo milib; quadringentis [illegible] · sic deinde ad porū reg
exercitus [illegible] summo tandē labore ac periculo meo meoruq: militū pueni ·
Legato ita meo p̄cepi quē p̄side p̄posuerā nomine aleonem ut p̄pria [illegible]
babylonis ut pilas solidas aureas duas pedū [illegible] quinq: [illegible]
[illegible] ut in his omia mea gesta scriberentur · posuissemq: [illegible] india
ultra liberi & herculis trophea quos [illegible] · quodā [illegible]
[illegible] & [illegible] quinq: [illegible] aurea altiora [illegible]
Q[illegible] fuerunt [illegible]
[illegible] perpetuoq: [illegible]
dum [illegible] perpetua [illegible] opinio [illegible]
optime **ARISTOTILES** indicium ;. **EXPLICIT EPISTOLA ·**
ALEXANDRI REGIS MACEDONUM · ARISTOTILI [illegible]

ALEXANDRI REGIS MACEDONUM · & DYNDIMI REGIS BRAGMANORUM DE PHYLOSOPHIA FACTA COLLATIO PER LITTERAS

ALEXANDER rex · dyndimo regi salutem · Sepius ad aures meas fando peruenit nationem uestram [illegible] a communi quidem ubique ceterorum hominum discrepare · Nam nec opes nec [illegible] per leges subditis uestris uos asserunt mittantes · Que res sua nouitate mirabilis rumorum licentia dicitur incredula · Et ideo [illegible] te dyndime deprecaui · ut si uerum est quod audiuimus · et si philosophie causa hoc facitis · incunctanter expedias · Quia ceterum effectus · ego quoque si fieri potest disciplinę sectator huius existam · Semper enim uacuum studiis ab ineunte etate dedi operam · traditaque mihi a sapientibus innocentie miracula non indiligenter conseruaui · Quibus tamen ita informamur ad bene uiuendum · ut uiuendi omnino causas et remedia non perdamus · Sed quia uestra excellens industria preter illas philosophicas philosophorum notas usitatasque doctrinas cultu quodam obtinentię singularis inducit · queso ut hanc nichil metuens apperias · Nam nec nobis ex hoc aliquid iacture proueniet · et nos aliquod fortasse commodi sortiemur · Libera enim est res communicata et nesciens pati dispendium cum in alterius participatione transfunditur · Sicut una face si lumina plurima succenderis · nullum dispendium principali materie generabis · Que quidem facultatem accepit plus lucendi · quotiens causas inuenit plus prestandi · Quapropter obsecro ut prebeas responsum quesitis ;

EPISTOLA DYNDIMI REGIS · ALEXANDRO DIRECTA

Desiderantem te alexander scire quid sit perfecta sapientia · licet huius te ignarum profiteri uelle collaudem · quia quod solum est omni regno prestantius · id aliquid maluisti · Et enim imperator expers phylosophię non [illegible] solus creditur · sed seruire quam plurimis · Uerumtamen quod satis mirandum et pene impossibile uidetur · non ad nostra instituta transduci · cum penitus aliis quam nostri cultus exigit disciplinis et moribus sis imbutus · Statueram tacere · [illegible] super his que postulas dare · maxime quia nec mihi ullius suppetit [illegible] eloquii · et tibi necessitatibus bellicis occupato parum temporis ad legendum datur · Sed ne inuidię causa detinere me dicendi · [illegible] ut potero [illegible] · Nam uos enim de nobis adeo plurimos [illegible] incredulos [illegible] · Ne [illegible] perpessi [illegible] ad [illegible] inueniamus · Quales [illegible] fuimus [illegible]

Nos igitur bragmani puram et simplicem uitam [illegible] · Nullus [illegible] capitur [illegible] illecebris · nichil amplius appetit quam [illegible] · Omnia [illegible] · Numquam [illegible] · sed [illegible] · hinc est

quod nulla genera morborum numeramus et nomina. sed diuturnis gaudiis salu-
tis intemeratae desinimus. Nullus itaque apud nos sanandis corporibus usus her-
barum est. nec in alienas pernicies auxilium petimus constituti. Opem non poscat alter ab
alio. ubi uiuunt inter pares. Locus non prohibetur mendicis. ubi nullus superior est. Omnes
diuites facit paupertas et aequalitas. Iudicia non habemus. quia corrigenda non facimus.
Leges nullas habemus. quas apud uos crimina pepererunt. ita dum plerumque se ueris sanc-
tionibus incognita plebem facinora docuerunt. Una genti lex est. contra ius non
ire naturae. Misericordiam nulli tribuimus. quia nec ipsi miseranda committimus. Culpas
nostras aliorum remittendo peccata non abluimus. nec sparsis diuitiis scelera congesta
redimimus. Quid enim proficit in proximum impensa munificentia noxae cum sit auc-
tori simile quod conferunt. Et fortassis sincerior est ille cui quod male conscius rapuit im-
parata communicat. Et ita fit ut ceteris langentis par haberetur. prauitas enim quos
corrigit exequatur. Laborem non exercemus. qui nutrit auaritiam. O enim turpe dem-
tamus. Libidini membra debilitanda non tradimus. Nocte non utimur ad tenenda flagitia.
Nichil facimus quod castiget. Nefas apud nos est iuga montium uulnerari dentibus uel
camporum iutorem rigare uomeribus. aut geminis tauris stridentia plaustra subiun-
gere. Crudelitas dapibus uterum non torquemus. Vescendi causa secreta litorum non
rimamur retibus. Non equiras animantes secreta uenatione decipimus. aut aeris
libertatem captu auium uerberamus. Siluarum incolas non uastamus indagine. neque spolia
ferina domum conuehimus. Omnia non possidemus. quaecumque non cupimus. Est enim ferocissima
pestis cupiditas. quae solet egenos quos capit efficere. dum finem quaerendi non inuenit. sed et
magis quo fuerit locupletata indiget in usu habendi. Turrita culmina non leuamus.
nec auras salubres arte quadam decoquimus. nec gelidos aquarum cursus feruenti statione
concludimus. Cur autem nos lauacra poscamus. quorum corpus inmundis contactibus non
sordescit. Sole calescimus. rore humectamur. sitim riuo frangimus. Thorum ministrat
humus. somnum sollicitudo non rupit. Mentem cogitatio non fatigat. In homines nimia
superbia non agitat imperium. nec quicquam uel minima seruitute exigimus. praeter corpus quod
solum domino famulari debere censemus. Alioquin stultitia est in obsequium cogere.
quos nobis fratres eadem natura progenuit. et quibus ab uno deo patre communium bonorum
spondetur hereditas. In extruendis domibus igne saxa non soluimus. nec limum rursus in
lapides subactum fornacibus reformamus. DE SITU ALEXANDRIAE. XXI

Vixit Alexander annis xxxii. Imperium tenuit annis xii. [illegible]
[illegible] Alexandria [illegible]
[illegible] Alexandria [illegible] Alexandria [illegible]
[illegible] babylonem Alexandrum [illegible] Alexandriam [illegible]
Alexandria [illegible] Alexandria apud [illegible] Alexandria [illegible]
[illegible] Alexandria [illegible]
primorum [illegible] Alexandri [illegible]
A·B·Γ·Δ·H [illegible]
[illegible]
[illegible] anno [illegible] ccc xl uiii [illegible]

PETRUS IOHANNIS FILIUS S(AN)C(T)I ND CAN(ONICUS)·

PROLOGUS

Tranſit honor temporalis labat rerū firmitas
Omīs labor huiꝰ uitae Repitat uanitas
Prudentibus.
Celſa cadūt· ima ſurgūt lucerit antiquitas.
Nouuſ hō· noua querit· Placet omīſ nouitas
In gentibus.
Rara uirtus in hmundo. Rara paret bonitas
Veruſ amor· vera fides. vera ñ eſt karitas
Viuentibus:
Omē caput elangueſcit. ōbriſ e debilitas
Perierunt medicinae· ñ eſt ult ſanitas
Languentibus;
Prebet meiſ fidem dictis Rei teſtiſ ueritas.
Et Romana de q̄ ſcripſi Carmē nouū ciuitas
Legentibus;

DE EXCIDIO ROMANI IMPERII ET MAGNIFICENTIA CATONIS;

Roma potenſ q̄ndā· cap orbis· honor regionū·
Ambitione mala· m̄ fit ſpelunca latronū;
Legibꝰ· impio· ſtudiiſ· opibuſq: bea ..
Olim· ſtrata iacet nē· laude ſui uidu ...;
Roma potenſ cecidit· quā cura laborq: dōr·
Mundi cōſtruit dnām· Sedemq: ſacrorum;
Ceſariſ impiū ſiluit· ruit illa corona·
Cui dudū rerū parebat machina prona;
Regū ſceptra iacent· et celſa palatia ēgno·
Ceſariſ alta domꝰ· fit nē caſa uiliſ egeno;
Roma m̄· nichil ē· niſi rome nobile ſignū·
Ceſar in urbe ſua nil cernit ceſare dignū;
Marmorei cinereſ· romę monumēta priorīſ·
Cōteſtant adhuc· q̄nti fuit illa decoriſ;
Prohdolor· ecce iacet· iacet· urbſ p̄celſa ſupina·
Et dnā ſerua· de regno facta ruina;
Et quę iure ſacro uerū ſolet una tueri·
Spe modic: ſ... m̄ tranſit limina ueri;
Ille bonꝰ· bonī illic cato cinereſcit in urna·
Sub q̄ roma diu fuit aurea· pax diuturna;
Nā q̄ntū mūdo roma preſtabat honore
Tantū p̄ſtat cato romę· laude ualore;
O cecidit ille cato· ſub cuiꝰ erat pede mūdꝰ
Cui ḡuitate ſacra m̄ uir nequit ēē ſecūdꝰ;
Cuiꝰ opeſ fuerant· facūdia· uita modeſta·
Cōſiliū· Pietaſ· Reſ publica· fortia geſta;
Cuiꝰ erat ſtudiū· patriaſ defendere legeſ·
Vrbi cōſulere· p̄uuoſ extinguere reges;
O cecidit ecce cato· decꝰ urbꝰ· honoſq: ſenatꝰ
Vir uenerabiliſ· irreparabiliſ· inſuperatꝰ;
Quē ñ poſſe mori cato· fama refert timuiſſe·
Obq: necē celerē· ſeruata uenena bibiſſe;
Vt q̄dꝰ ne liber ſeruo· maiorq: minori
Seruiret· metueriſ famę· patireq: pudori;
Infelix caſuſ· qui tantū pignuſ ademit·
Potio dira nimiſ quę pectora ſacra peremit;
Hę ſolū· morſ eſt inuita mori potuiſſe·
Hę optata diu· ñ auſa fuit tetigiſſe;
Auſa nefaſ tandē· ſe miſcuit illa ueneno·
Inq: uiri fudit ſe pectore· numine pleno;
O cecidit ille cato· quē ſi m̄ fata dediſſent
Viuere· ñ penitꝰ uirtuteſ p̄cubuiſſent;
Virtutū domꝰ ipſe fuit· fuit hoſpeſ earū·
Hoſtiſ auaritię· cōtemptor diuitiarum;
Quē ñ auero diuertere p̄ualuerunt
Aurī dona ſacra· quę multoſ p̄pedierunt;
Nil timor· aut odiū· uel amor male ſuaſit eidē
Omībꝰ in cauſiſ· fuit immutabiliſ idem;
Quē moderatꝰ amor· ſic fecit habere rigorē·
Ne rigor innocuiꝰ excedere poſſit amorē;
Ergo ruente uiro· uirtuteſ q̄q: ruere·
Hoſpicioq: ſui deſertę deſeruere;
Non habet hoſpiciū uirtꝰ· ubi nē requieſcat
Ni cato puluereū· uita redeunte caleſcat;
Gaudet auaritia ſemꝰ cecidiſſe catonem
Gaudet in urbe ſuā feciſſe ſibi ſtationē;
Regnat in urbe potenſ· nullo p̄hibente p̄...
Currit· diſcurrit· pagit ſcelaſ omē licenter;
Nulluſ in urbe cato m̄· q̄ rep̄hendat auari...
Omīſ in urbe cato fit amator diuitiarū;
Lingua uiri fortiſ magnalia multa loc...
Nē eiuſ ex ... uꝰ iacet ī tumulo male mu...
Sed licet hęc ſileat· ñ eiꝰ fama ſilebit·
At q̄ntꝰ fuerit cato· ſepe relata docebit;

V Scribo stilo tali de crimine symoniali ·
Undiq; mūdi s[ignis] agna pfundi turbine mota
[illegible]t · dāpna minant. pace remota ;
[illegible] rex iurior Corda iuva Pulsit inique ·
Undiq; tīror · molē[illegible] error · Luctus ubiq; ;
[I]ra libido · ceca cupido Cuncta magistrāt
[S]celeratis · impietatis arma ministrant ·
[illegible] pestis · seuior est lis · seuius angit ·
[A]ngit orbi · lesio morbi cunctaq; tangit ·
[illegible] patent Quā uolent secula uexāt
[S]ubtitulat nup arat sermo retexet ·
[T]ā totā romā sibi uēdicat ambit eris
Denariū romā fer[illegible] · q uenalia queris ;
hic p denario donatur pontificatus ·
hic p denario fit unicq; reatus ·
hic abbatia prostat cū prepositura ·
[illegible] uenalis iacet ecclesiastica cura ·
[illegible] ac omnis sac. ordo iacet uenalis in urbe ·
[illegible] uēdant et emant stat hic cu[illegible] tb.
[V]enditor omnis habat mer[illegible] ecctales
[illegible] omnis habat emptores sy[illegible];
[S]igna petri qndā faciens sac. respu[illegible]
[S]igna m faciens · cū symone postula[illegible]
[H]ic mag in petrū tnsit uice pōtificali ·
[illegible] magū petr mig[illegible] uice symoniali ;
Roma potens fit uile forū · fit symonis edes ·
fit auaritie tēplū · petri sacra sedes ;
[N]ec soli romā · gm[illegible] hui lesio morbi
[illegible] cap ē orbis · sed toti iā nocet orbi ·
[illegible] capitis dolor · omnia mbra repleuit ·
[illegible] malo sic pncipio sanies mala creuit ;
[S]ymon ī orbe furit · amor auri feruet ubiq;
[P]ontifices p eū populis dnant inique ;
[A]rgenti pcio uenūdat unctio sacra ·
[illegible] sacre · uenduntur uti simulacra ;
[illegible] sacerdotis paruo uenalis habet
[illegible] diuini sermo tacet ;
[illegible] porri[illegible] ·
[illegible] peccorū · si uis · dimitta multū ;
[illegible] gtis recipit · [illegible] gtis [illegible]
[illegible]

Solum [illegible] nodus consanguinitatis ·
Discidiuq; malū sit · iure sacro sociatis ;
Venditur ere sacro · benedictio · christmaq; sacrū ·
Sacra columba dat pcio · fideiq; l[illegible]rum ;
Expulit a tēplo qndā dns hoc facientes
Perfor[illegible] in tēplo m[illegible] similē reperientes ;
Omnis eps hoc faciens opes [illegible] ;
Nec memorabilis imo notabilis hic habet ;
Crimina talia sūt capitalia plena pudoris
Que dns obruet et cito destruet igne furoris
Gallie incola sic colit idola mte seuera ;
Principe demone · [illegible] symon[illegible] q colit era ·
Solaq; gallia · symoniaca non operatur
Idolanatra cuncta p attra [illegible] ;
Proh pudor omnia crimina [illegible] pducere
Ut benedictio : sic maledictio uendit ere ·
Venditur altaris cib · hostia sanctificata ·
Indignus sua mors · sed dignis uita beata ;
Impius illū uendit mala presbiteroy ;
Hec enim alta fides · enim hec mens pura bonoy ;
Est cib iste dns · q uite panis habetur ·
Quis eū uendit p uita morte fruetur ;
Suspensus laqueo iudas · n tot obiuit ·
Altera pars ei crepuit · pars altera uiuit ;
Seruus adhuc dnm [illegible] nomine u[illegible]
Non anim[illegible] dū munera pessima [illegible]
Ergo fenu [illegible] symon cū symone penas
Tartareas subeat [illegible] catenas ;

T DE EGESTATE · ET FAME · ET SITI GULE

Tribus malis agitatur vita [illegible] grauatur
Trina peste mor[illegible] tot mūdi ;
Illa tria [illegible] qua[illegible] mala demonstr[illegible]
Exemplis [illegible] corda [illegible]
Omnib aspicere [illegible] hostis [illegible] ·
Hanc [illegible] omni ī orbe [illegible]
T[illegible] egestates [illegible]
Ferrea [illegible] mollis amator
T[illegible] mentis [illegible] auarus ·
A[illegible] omnia [illegible]
T[illegible] natura
S[illegible] opes [illegible] cauta :

[illegible] regno descēdere fecē egestas
[illegible] multis cunctis inhonestis;
[illegible] seruos facit esse potentes ·
M [illegible] uiros dn̄os fac̄ eē clientes;
[illegible] q̄q: mat̄nas monte ut sua ēmera uēdat
S [illegible] foret ut que n̄ st̄ sua p̄ndit
[illegible] hilares · animōq: molestat
M [illegible] oppressis · armaq: preſbat;
O [illegible] geminas ḡ cōsbeiasse sorores
[illegible] mala · serpētib; asperiores:
[illegible] sinus alterna subtrectat
[illegible] hominū plerūq: ḡuatur:
[illegible] uexat lesum diuarum ·
[illegible] pecudē · gen̄ om̄e ferarū;
[illegible] om̄e mali · descēdit ī orbe maligno
[illegible] uolens · p̄stet carmine signo
I [illegible] cū cōiuge p̄mū
[illegible] in mundum ·
[illegible] parentū ·
I [illegible] cadentum;
P [illegible] causa ·
C [illegible] fuerit nob̄ paradisi ianua clausa;
I [illegible] dolores ·
[illegible] sub sole labores;
I [illegible]
I [illegible]
E [illegible]
T [illegible] sunt orta;
H [illegible] acerbi:
H [illegible]
[illegible] acerba fames [illegible]
[illegible]
[illegible] fame · pueri [illegible]
D [illegible] maria;
Dura fames ionathā mel p̄gustare coegit
V [illegible] suā legē mādaraq: regia fregit:
A bimelech · dauid famis angustie ḡuatū?
S ustentauit et dans panē sc̄ificatum ·
I [illegible] etiā xp̄i sacra uiscera mouit;
[illegible] reuouit,
C [illegible] gradientes

D [illegible]
S [illegible]
F acta magistra potens · facit [illegible]
H ec nulli parcit · nulli [illegible] honor
P [illegible]
H anc puer [illegible]
H [illegible]
H ec [illegible]
D [illegible]
H ec [illegible]
A [illegible]
E [illegible] est [illegible]
Q ue cunctas āiās famis aggrauat [illegible]
N ec [illegible]
O [illegible] peste ḡuat mortales perniciosa
M [illegible] alexandri ad mūdi monstra [illegible]
B ibit urina p̄p̄a · p fonte refect
B ibit et pecoꝝ plerūq: bibisse cru[illegible]
H oc potu cupiens sitis extinguare f[illegible]
H [illegible] ḡuit sitientē
H ē potauit aq̄ moyses · de rupe fluente
S ed licet hinc bibit gens iūacte bine[illegible]
N esciit adhuc q̄s sit fons iuuit · uiuaq[illegible]
I nfelix error · rabies noua · seuis inanis
N esciit iudeis q̄ xp̄s fons · petra pan[illegible]
E suriens comedit · de celo manna pan[illegible]
N ascit̄ hinc uermis uanū stupet idem[illegible]
M isterii sacri mirabilis ipsa figura.
G rande sacramētī fidei mȳ par[illegible];
M anna maria fuit · peperit que credula[illegible]
V ermis hō dc̄ē · iudea dm̄ negat istum
H ē stupet · hē cernit · cōtēpnitque ī cruc[illegible]
N ec cur sit uiuū caro factū · nite retra[illegible]
A t xp̄s uermis · hominū q̄ noxia mord[illegible]
A bluat hāc gētē que tāto crimine f[illegible]
N ē ad ppositū supra ratione reuersus
D e ḡuitate sitis · rursū m̄ fabricet uers[illegible]
R ex iosaphat sitiens dū debellat moa[illegible]
H ē helisei aq̄s p̄ce fecit habere cupi[illegible]
I n cruce fons uite sitiens gustauit ac[illegible]
Q uando p̄mundum tulit in cruce [illegible]

[illegible] in inferno [illegible] [illegible] cruciat[ur]
[illegible] fingeret aque sua lingua [illegible]
[illegible] sole perusta [illegible]
[illegible] celi pluuias aperire;
[illegible] sulcos [illegible] ad ebrietat[em]
[illegible] lege [illegible] [illegible]
[illegible] sua pdita [illegible]
[illegible] ad [illegible] pedi[illegible]
[illegible] pestes [illegible]
[illegible] superare potest [illegible]
[illegible] animi;
D[illegible] prioni
[illegible] animos [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] habere [illegible]
[illegible]
[illegible] amore;
[illegible]
[illegible]
[illegible] sac[ra] [illegible]
[illegible] pia [illegible]
[illegible] cupido
[illegible] mala germina [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] reuoluit;
[illegible] facienda [illegible]
[illegible] paucos [illegible] modestos;
[illegible] latrone
[illegible] animas ad perditionem;
[illegible] amor [illegible]
Falsaque iudicia [illegible] ueri;
[illegible] rex [illegible]
[illegible] amphiarau[s]
[illegible] aurea pocula crass[us]
[illegible] aurea funera passus;

[illegible] [illegible] inclusa [illegible]
A uni [illegible] posset inane;
A uri [illegible] melior [illegible]
[illegible] polidore
[illegible]
[illegible] pdita parcione;
[illegible]
[illegible] lapide [illegible]
A urum [illegible]
[illegible]
Vendit ille ioseph patriarcha [illegible]
Q uis [illegible] malo [illegible]
V[illegible]
[illegible]
V[illegible]
[illegible]
V[illegible]
[illegible]
[illegible] habere [illegible]
[illegible] habere;
[illegible]
[illegible]
[illegible] tatur.
[illegible]
[illegible]
[illegible] mulieris [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Q[illegible]
[illegible] portu
V[illegible]
[illegible] Non ualeo [illegible] scribere [illegible]
[illegible]
[illegible] describere [illegible]
[illegible] habundat [illegible]
[illegible]
[illegible] muneris
[illegible]

[illegible]
[illegible] hoīs ill[illegible] tremiscit ·
[illegible] una semel
Nūq̄ pacari nulla ratione domantur
Non hoīs cedit · n̄ sponte fauet nec obedit ·
Non ad te flecti ualet illo uerbere flectis
Q[illegible] mala femina plagis
Tanto maiore studet excercere furorem
N[illegible] desistit [illegible] famuloq; resistit ·
Quisq̄s Sāsonē cōsiderat & Salomonem ·
[illegible] multos mulieris amore sopitos ·
H[illegible] · multos [illegible] reprehendere ·
& [illegible] mulieris ;
F[illegible] acriū urens ·
T[illegible] mundū[illegible] & ussit ;
[illegible] malorum ·
[illegible] uires ·
[illegible] scintilla · [illegible] illa ·
I[illegible] ignes
[illegible] ;
[illegible] de celsis trusit in imum ·
I[illegible] mortificatura ·
P[illegible] serpēte [illegible] ·
[illegible] omisit ·
[illegible] Andree ·
[illegible] posset habere ·
[illegible] ·
Quicq̄d [illegible] fas sunt [illegible] ;
[illegible] ·
[illegible]
[illegible] uitat ·
[illegible] ·
Ad [illegible]
Q[illegible] mens
Unquam [illegible] computaret [illegible]
[illegible] consilii ·
O[illegible]
S[illegible] moris [illegible]
[illegible] samsonis [illegible] salomonis ·
[illegible] ·
[illegible] uirum ·

[illegible] pulchra [illegible] subiect[illegible]
Femina plena malis · fera pessima [illegible]
[illegible] cupi[illegible]
Causa necis [illegible] plenaq; cu[illegible]
Femina [illegible] mundi mala femina fabula[illegible]
[illegible] · regnis · [illegible] · federa · leges
[illegible] · orbaui · [illegible] soluit [illegible]
Illa [illegible] ueneris n̄ ignib; usti[illegible]
C[illegible] fecit · ferroq; ligari
Hec [illegible] plena rabie [illegible]
[illegible] magnuq; p[illegible]
Rex [illegible] gladioq; [illegible]
& tulit in disco caput illius unde tremis[illegible]
Fabula grecorum de libris [illegible]
Quam regina [illegible] · lege [illegible]
Carnis ob amorē nimiū [illegible] furore
Taurū [illegible] cornuq; recep[illegible]
& peperit natū tauruq; uiruq; [illegible]
Turpi [illegible]
Q[illegible] n̄ horrescat · [illegible] n̄ horrenda pauescat
D[illegible] lege nature / femina regem
R[illegible] prudentē [illegible]
D[illegible] plus mulier[illegible]
Femina res fragilis [illegible]
F[illegible]
S[illegible]
V[illegible]
F[illegible]
N[illegible]
I[illegible]
F[illegible]
S[illegible]
P[illegible]
Q[illegible]
S[illegible]
&[illegible]
D[illegible]
D[illegible]
N[illegible]

H[illegible] formas [illegible]
S[illegible]
S[illegible]
T[illegible]
H[illegible] fieri per [illegible]
I[illegible] generis capientis cupito.
I[illegible]
T[illegible] prestare [illegible]
E[illegible]
S[illegible]
G[illegible] placere
A[illegible] conformans
V[illegible] luxuriosi
Et bene [illegible]
Que [illegible] pontus [illegible]
M[illegible]
Quippe [illegible] vires invenis
D[illegible]
D[illegible]
Nunc paradisum [illegible] veneres [illegible] praudent
Tam[illegible]
Q[illegible]
S[illegible]
Q[illegible] amat [illegible]
T[illegible] docens
E[illegible] decubo
E[illegible]
Q[illegible]
T[illegible]
I[illegible]
S[illegible]
C[illegible]
T[illegible]
A[illegible]
T[illegible]
Non [illegible]
C[illegible]
C[illegible]
E[illegible]
Nunc [illegible]
E[illegible]

M[illegible]
T[illegible]
T[illegible]
V[illegible]
T[illegible] libidine [illegible]
F[illegible]
S[illegible]
S[illegible]
S[illegible]
Q[illegible]
S[illegible]
L[illegible]
M[illegible]
P[illegible]
D[illegible]
Q[illegible]
Q[illegible]
Et[illegible]
N[illegible]
H[illegible]
I[illegible]
F[illegible]
D[illegible]
H[illegible]
A[illegible]
Q[illegible]
F[illegible]
H[illegible]
I[illegible]
A[illegible]
D[illegible]
V[illegible]
Q[illegible]
C[illegible]
D[illegible]
R[illegible]
V[illegible]
F[illegible]
Q[illegible]
H[illegible]

[illegible] nup · matreq; neq[illegible]
[illegible] pcab qq; multiplicatis
[illegible] castitatis cont stupriq; negatis
[illegible] manib; velles lacer[illegible]
[illegible] testes;
[illegible] sic me [illegible] ille subegat
[illegible] qua me clamante recessit
F[illegible] prudens [illegible]
[illegible] quis sic de calib; [illegible]
Quos censura pollent cinulia [illegible]
P[illegible] honore
Patrum maiestas uilescat et urbis honestas:
N[illegible]
Non tamen tantum sit dedecus hoc nisi quantum
Innumeris [illegible] quas prestat menib; urbis:
Nulla [illegible] non forma uel genus:
[illegible] peior ad pietatem.
[illegible] sed obscena [illegible] iudice pena
[illegible] maiores [illegible]
S[illegible]
S[illegible] pudor [illegible]
[illegible] acerba
[illegible]
[illegible] lacrimarum
[illegible] plangere [illegible] tingunt
[illegible]
Malos [illegible] qua [illegible]
[illegible] dolere
[illegible]
[illegible]
[illegible] pietatem
[illegible] subitus [illegible]
[illegible] peractis
[illegible] rapta [illegible] laceratur
[illegible] penitens [illegible]
[illegible] baptisma sedem;
[illegible] occulte tandem [illegible] multum
[illegible] iudex [illegible] iudex
[illegible] manifestus
[illegible]

[illegible] lacerauit

O [illegible] fortis mala femina · femina
E legit ante mori · quam stulto cedat a[illegible]
M[illegible] sectari stuprum · quam casta bea[illegible]
M[illegible] mala · quam mitis pia d[illegible]
Infelix mater · mala [illegible] · nec modo m[illegible]
Q[illegible] qui [illegible] male perdidit [illegible] nec[illegible]
S[illegible] celestis [illegible]
Femina terribilis draco · trux lupa · b[illegible]
[illegible] prumpit in in[illegible]
Non [illegible]
Q[illegible] pena multa · sibi [illegible] illata · sit ul[illegible]
Hanc si ludens male · sibi atq; [illegible] loqu[illegible]
E[illegible] uerbis aliquando coheret acerb[illegible]
S[illegible] turpit e[illegible]
Ilico facta dolens · et ei succumbere nol[illegible]
Plorat · tristatur · suspiria dat · meditatur
Qualiter ut uita careat · parat hinc ac h[illegible]
Tandem serpentum quesita uenena nocent[illegible]
Necnon herbarum [illegible] genus mortiferarum
Conficit in potum · complens de coniuge uo[illegible]
Hoc ita sublato sponso · uix et tumul[illegible]
H[illegible] quest[illegible] la[illegible]
C[illegible] subito cupit esse [illegible]
Et uelut [illegible] uita negat hoc pre[illegible] usq; p[illegible]
At ubi suadentum re · prestat cura pa[illegible]
[illegible] debere fatentur am[illegible]
L[illegible] plenas [illegible] laxat habe[illegible]
T[illegible] iocunda sponso fit sponsa s[illegible]
[illegible]
S[illegible]
F[illegible]
[illegible]
S[illegible]
[illegible]
Q[illegible]
Q[illegible]
N[illegible]
P[illegible]
E[illegible]
I[illegible]
I[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
uerit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] poſſit
[illegible] [illegible] [illegible] fingere
[illegible] uelle [illegible] [illegible]
[illegible] manu [illegible] dulces [illegible] amoreſ
[illegible] neſcit cantare [illegible] loquendo [illegible]
[illegible] auditoreſ [illegible] [illegible] amore
[illegible] uenalis [illegible] Dei [illegible]
[illegible] in [illegible] querat de corpore [illegible]
[illegible] hanc [illegible] [illegible] [illegible] certus [illegible]
[illegible] [illegible] iuuenes ſic [illegible]
[illegible] [illegible] cultuque decent [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hac [illegible] [illegible] faciat ſibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] puelle [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] De [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ubique [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pueri [illegible]
[illegible] domo [illegible] flentem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] custodem [illegible] [illegible] [illegible]
dic [illegible] [illegible] [illegible] ſit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] pena. Sed nec [illegible] [illegible]
[illegible] faciat [illegible] [illegible] [illegible] mechum
male ſeruat[illegible] theſaur[illegible] ſic [illegible]
[illegible] [illegible] uocat [illegible] [illegible]
[illegible] obſcenum nimium eſt quando [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] monſtrare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] exemplar [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

h [illegible] ſe [illegible] [illegible]
hac [illegible] [illegible] [illegible]
C [illegible] [illegible] [illegible]
N [illegible] [illegible] [illegible]
L [illegible] [illegible] [illegible]
Q [illegible] [illegible] [illegible]
R [illegible] plena dolis [illegible]
R [illegible] [illegible] [illegible]
O quam [illegible] [illegible] [illegible]
S [illegible] [illegible] [illegible]
F [illegible] multimodis [illegible] [illegible]
V [illegible] [illegible] [illegible]
V [illegible] [illegible] [illegible]
Q [illegible] [illegible] [illegible]
T [illegible] [illegible] [illegible]
C [illegible] [illegible] [illegible]
A [illegible] [illegible] [illegible]
V [illegible] [illegible] [illegible]
& [illegible] [illegible] [illegible]
F [illegible] [illegible] [illegible]
Q [illegible] [illegible] [illegible]
H [illegible] [illegible] [illegible]
E [illegible] amor [illegible] [illegible]
S [illegible] [illegible] [illegible]
C [illegible] [illegible] [illegible]
V [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
S [illegible] [illegible]
C [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Q [illegible] [illegible]
Q [illegible] [illegible]
N [illegible] [illegible]
F [illegible] [illegible]
S [illegible] [illegible]
S [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
D [illegible] [illegible]
D [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
N [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

C·XXXV Numerus ab urbe cond. anni · IIII · cccc xlvii usq: ad V...
Sedm Oroſiu & yſidor

CHRONICA ORS...
PBRI HISPANE ... SIS AD BEATU AUGUST...
DEPINCE... ORBIS ET URB...

ORBIS anno III ... lxxxiiii ...
rex aſſyriorum regnauit ... abraham nat...
Orbiſ anno III ccc xxiiii · ciuitates ...
Sodoma Gomorra Adama Seboim Segor p...

Sedm genesim anni V · cc · l · viii ab orbe usq: ad xpm hoc eſt ab ... dā uſq: ad urbē anni IIII · D · VI · ab urbe uſq: ad ... xpm · ... cc ...

Orbiſ anno III · cccc xliiii In achaia diluuiū fuit pene uaſtans prin...
Orbiſ anno III · dc · lxxiiii In theſſalia diluuiū · In ethiopia peſtis mag...
Orbiſ anno III · dc · lxx · ix Egyptii moyſen cū egriſ ... egypto pelli...
Orbiſ anno IIII · IIII · Marſepia & lāpeto regine amazonū regnau...
Orbiſ anno IIII · Liiii · Helenā reginam pariſ alexander rapuit
Orbiſ anno IIII · cccc xxiiii Regnū aſſyriorū defec̄ · & regnū medorū cep...
Orbiſ anno IIII · D · VI · Romulus & Rem̄ romā edificare ceperun...
Orbiſ anno IIII · dcc xx iiii Brutus prim̄ cōſul romanorū rome regna...
Orbiſ anno IIII · dcc · xxv Cyrus rex pſarū babylonā cepit & ſubuer...
Orbiſ anno IIII dcc xl · ix · Cambiſes q & nabugodonoſor ſed̄s cyri fili...
Orbiſ anno IIII · dcc · Lix · Xerxes poſt cambiſem nabugod̄ regnau...
Orbiſ anno IIII dcc lxxx iiii Rome Poteſtas legū · x uiriſ tradita eſt;
Orbiſ anno IIII dccc xxx · ix Romani in hibniſ bella ſortiti hiemare co...
Orbiſ anno IIII dccc xlviii Galli romā ceperīt · tē artaxerſeſ rex pſarū...
Orbiſ anno IIII · dccc · lx · Achaia terremotu ēcuſſa · duaſ ciuitates p...
Orbiſ anno IIII · dccc · lxviii In medio urb̄ rome inferna hiantia pat...
Orbiſ anno IIII dccc · lxxii · Galli a dictatore agyo ſulpitio ſuperati...
Orbiſ anno IIII dccc lxxxvi Artaxerxeſ och̄ iudeoſ ī tranſmigratione ...
Orbiſ anno IIII dcccc · vi Alexand̄ auūcl̄s alexādri magni ī italiā oc...
Orbiſ anno IIII · dcccc vii Philipp̄ fil̄ alexādri macedonie regnū op...
Orbiſ anno IIII · dcccc · x Alexād̄ magn̄ tremēte ſub ſe orbē ferro opp...
Orbiſ anno IIII · dcccc · xx ii Alexād̄ magn̄ ueneno extinctuſ occubu...
Orbiſ anno IIII dcccc xxx iiii Papyriū ēſul de ſānitib̄ xx occidit · & cep...
Orbiſ anno IIII dcccc xlv Seleuc̄ babylonā expugnau̅ · finiſ belli ...
Orb̄ anno IIII dcccc xlviii Pyrrus cū xx elefantiſ romaniſ bellū m...
Orb̄ anno IIII dcccc lxi Urbiſ edeſſe menia ictu fulminiſ ſt̄ diſſ...
Orb̄ anno IIII dcccc lxiiii Sanguiſ de t̄ra & lac de celo manauit
Orb̄ anno IIII dcccc · xci · Tyberis rome edificia ī plano poſita de...
Orb̄ anno V · ii Amilchar dux cartaḡ a romaniſ occiſuſ ...
Orb̄ anno V · xvii · Viſuſ ē ſol pugnaſſe cū luna & due lune or...
Orb̄ anno V · xxiiii · Hannibal iii modiō anulorū de manib̄ interf... romanorū detr...

Ab urbe condita Romana DCCLII usque ad Christum [illegible]

Orbis anno V̄.xxvii	Scipio affricanus in hispania cartaginem cepit. xiiii
Orbis anno V̄.xxx.	Punicum bellum finitum est & successit macedonicum.
Orbis anno V̄.lxxxiiii	Iudices theatrum in urbe romana construi censuerunt.
Orbis anno V̄.lxxxvi	Manlius consul cartaginem expugnando delevit.
Orbis anno V̄.xc.	Cartago deleta est .DCC. anno postquam condita fuerat.
Orbis anno V̄.c iiii.	Orta est in sicilia belli servilis contagio multas infecit provincias.
Orbis anno V̄.c.vi	Antiochus a pharacate parthorum congressus & victus est;
Orbis anno V̄ c viii	Cartago affricę restitui iussa anno XXII postquam fuerat eversa;
Orbis anno V̄ c xii.	Quintus martius gallos sub radice alpium bello aggressus est.
Orbis anno V̄ c xxv	Marius consul teutonum cibrorum & ambronum lxxx interfecit.
Orbis anno V̄ c xxx.ix	Bellum in capitolio horridum factum est inter Saturninum & marium.
Orbis anno V̄ c.xliii	Sub ortu solis. gladius igneus cum celi fragore emicuit.
Orbis anno V̄ c xlvi	Romę primum bellum civile commotum est. inter marium & Sillam
Orbis anno V̄ c lvii	Publius consul Siciliam. Pamphiliam & liciam cepit.
Orbis anno V̄ c lxxii	Pompeius xiii iudeorum cesa. Aristobolum romam duxit.
Orbis anno V̄ c lxxxiiii	Urbis xiiii cim vicos ignis consumpsit. bellumque civile commotum est.
Orbis anno V̄ cc xvi	Iulio cesare interfecto. Octavianus regnare cepit.
Orbis anno V̄ cc.x.ix.	Augustus finitis bellis civilibus; portas iani clausit.
Orbis anno V̄ cc xx	Augustus in hispaniam cum excercitu magno profectus est.
Orbis anno V̄ cc xxxii	~~[illegible]~~ Xpistus natus est.
Orbis anno V̄ cc.liiii xv	Augusto mortuo. Tyberius cesar regnavit annis xxiii.
Orbis anno V̄ cc lxxiiii	Gaius galligula regnavit annis non plenis. iiii.
Orbis anno V̄ cc lxxxi	Tyberius claudius regnavit annis xiiii.
Orbis anno V̄ cc.xcii.	Nero primus xpistianorum persecutor regnavit annis xiiii.
Orbis anno V̄ ccc viii	Galba apud hispanias imperium usurpavit iii
Orbis anno V̄ ccc.ix.	Vaspasianus ierusalem obsedit. regnavit [illegible] annis viiii.
Orbis anno V̄ ccc xxii	Tytus vaspasiani filius pro patre regnavit annis ii
Orbis anno V̄ ccc xxiiii	Domicianus frater tyti xpistianorum persecutor regnavit annis [illegible]
Orbis anno V̄ ccc xx.ix	Nerva admodum senex regnavit annis [illegible]
Orbis anno V̄ ccc xxx	Traianus liberalis hispanus regnavit annis [illegible]
Orbis anno V̄ ccc.lii.	Adrianus consobrinus traiani regnavit annis xxi
Orbis anno V̄ ccc lxxiii	Antoninus pius ab augusto xv regnavit annis xxiii.
Orbis anno V̄ ccc.xcv	Marcus antonius cum aurelio commodo [illegible] regnavit [illegible]
Orbis anno V̄ cccc xiiii	Lucius antoninus commodus regnavit annis xiii.
Orbis anno V̄ cccc xxx	Severus genere afer regnavit annis [illegible]
Orbis anno V̄ cccc xlvi	Aurelius antoninus bassianus regnavit annis [illegible]
Orbis anno V̄ cccc liiii	Marcus aurelius antoninus regnavit annis [illegible]
Orbis anno V̄ cccc lviii	Aurelius alexander regnavit annis [illegible]
Orbis anno V̄ cccc lxxi	Maximus [illegible] imperium regnavit annis [illegible]
Orbis anno V̄ cccc lxxv	Gordianus ab augusto [illegible] regnavit [illegible]
Orbis anno V̄ cccc lxxxi	Philippus imperator xpistianorum [illegible]
Orbis anno V̄ cccc lxxxiiii	Annus millesimus [illegible]
Orbis anno V̄ cccc lxxxviii	Decius [illegible] imperium [illegible]

O rb anno v ccc · xvi	Gallus hostilian⁹ cū Volusiano filio reg̃ an	[illegible]
O rb anno v cccc xviii	Valerianus & Galienus regnauer̃ annis	x[illegible]
O rb anno v D · v ·	Claudius & fr̃ ei⁹ Quintillus regñ ann	[illegible]
O rb anno v D · x ·	Aurelian⁹ p̃secutor xp̄ianor̃ regñ annis	v[illegible]
O rb anno v D · xvi	Tacit⁹ & Florian⁹ successit mense decim	[illegible]
O rb anno v D xvii	Probus regnauit annis vi & mensib⁹	[illegible]
O rb anno v D xviii	Carus cū filiis Carino & Numeriano regñ an	[illegible]
O rb anno v D · xxv ·	Dyocletian⁹ [illegible] regñ annis	x[illegible]
O rb anno v D · xlv	Constantin⁹ fili⁹ cōstantii regñ annis xxx	[illegible]
O rb anno v D lxxvi ·	Cōstantin⁹ cū cōstantino & cōstā frib; reg an	x[illegible]
O rb anno v DC ·	Julian⁹ apostata regnauit anno i · & mensib;	vii
O rb anno v · D c · i ·	Iouianus successit & [illegible] mense	viii
O rb anno v · D · c · ii ·	Valentinian⁹ regnauit annis	xi
O rb anno v D c xiii	Valens ualentiniano [illegible] regñ annis	iii[illegible]
O rb anno v D c · xvi	Gratian⁹ p⁹ mortē ualentis regnū annis	vi
O rb anno v D c xxii	Theodosiu⁹ p⁹ mortē [illegible] regñ annis	xi[illegible]
O rb anno v D c xlviii	Honorius regnauit p̃ [illegible] annis	x[illegible]
O rb anno v D c l viii ·	Archadius [illegible] regnauit annis	x[illegible]
O rb anno v D c lxx	Theodosius minor regnauit annis	xii[illegible]
O rb anno v D c lxxxii	[illegible] regnauit annis	vii
O rb anno v D c lxxxiii	Leo maior regnauit annis	xvi
O rb anno v D cc iii	Zenon regnauit annis	xiii
O rb anno v D cc xxi	Anastasius regnauit annis	xx
O rb anno v D cc xxxii	Justinus regnauit annis	viii
O rb anno v D cc xliiii	Justinian⁹ regnauit annis	xxx[illegible]
O rb anno v D cc lxxiii	Justinus regnauit annis	xi
O rb anno v D cc lxxxv	Tyberius regnauit annis	iii
O rb anno v D cc xcii	Mauriciu⁹ regnauit annis	xx
O rb anno v D ccc xii	Focas regnauit annis	viii
O rb anno v D ccc xx ·	Eracleus regnauit annis	xxvi

EP̃LA HIERONIMI AD DAMASŪ PAPAM

B[illegible] ni p[illegible] d[illegible] [illegible] · G[illegible]
[illegible] depo[illegible] ut act[illegible] a [illegible] p[illegible] ap̃lis [illegible]
[illegible] ap̃la qui [illegible] nob[illegible]
[illegible] cognoscunt ꝗ merunt [illegible]
[illegible]

C[illegible] ep̃s urbis rome [illegible]
[illegible]
[illegible]

RO
MA
PE

INCIPIUNT GESTA ROMANORUM PONTIFICUM

m
I. sed ann dñi xl vi

BEATUS PETRUS
apts & princeps aptor Antiochen. filius io[hannis]
puincie galilee uico bethsaida · fr andree · pri[mum]
sedit cathedrā episcopat in antiochia annos v[ii].
Hic ingress e roma · Nerone cesare regnante · i[bi]
sedit annos xxv · mses ii · dies iii · Fuit aut[em tempo]
rib; tyberii cesaris · & gaii · & tyberii claudii [et]
Neronis · hic scripsit ii epistolas que canonice nomi[nantur]
& euangeliu marci · qa marc auditor ei fuit · hic ordinauit duos epos · Linū &
Cletū in urbe Roma · hic cū Symone mago multas disputationes habuit an[te]
Nerone · & dū diuinis sacramentis Symō diuino nutu interēpt e · hic beatū cl[ementem]
[illegible] consecrauit · atq; cathedrā & ecclam omnē disponendā ei cōmisit · Post h[oc]
[illegible] martyrio coronat · p passione dñi anno xxxviii · & sepult e uia aure[lia]
in tēplo apollinis iuxta locū ubi crucifix e iuxta palatiū neronianū in ua[ti]
[cano] [illegible] triumphale · iii kl iulii · hic fecit ordinationes p mens[em]
[decem]bris · pbros x · diaconos vii · epos p diuersa loca numero · iii.

ii · I · xl

LINUS natione italus regionis tuscie · patre herculano · sedit annos [xi]
m[ses] iii · dies xxii · Fuit aut tēporib; neronis · martyrio coronatur · hic ordinauit
[epos] xv · pbros xviii · & sepult e iuxta beatū petrū · [illegible] kl decembris.

ii · lxxx iii

CLETUS natione romanus de regione [illegible] patre emiliano sedit a[nnos]
[illegible] ii · mse i · dies xi · Fuit aut tēporib; uespasiani & titi a domi[tiani]
[illegible] iuxta beati petri · xxv pbros in urbe [illegible]
sepult e iuxta corpus beati petri in uaticano · vi kl mai · & cessauit epat dies [illegible]

iii · xcv

CLEMENS natione romanus de regione celio monte [illegible]
sedit annos ix · mses ii · dies x · Fuit aut tēporib; galbe [illegible] hic dū mu[ltos]
libros zelo fidei xpianae religionis [illegible] fecit du[os]
[illegible] qui catholice nominant [illegible] beati petri suscepit ecclē pon[tificatum]
[illegible] Ideo Lin & Cletus ante eū cōscribunt [illegible] ab ipso principe ap[ostolorum]
[illegible] sacerdotale [illegible] ordinati [illegible] hic ordinauit epos
xv · pbros x · diaconos ii · Obiit martyr [illegible] viii kl decembris
[illegible] sepultus est in grecia · & cessauit episcopatus dies XXI.

ANACLETUS natione grecus atheniensis · patre antiocho sedit annos .ix. V.
menses .ii. dies .x. Fuit autem temporibus domitiani · Hic ordinauit episcopos .vi. C IIII
presbiteros .v. diacones .iii. Hic sepultus est iuxta beatum petrum .iii. id. iulii & cessauit episcopatus dies .xiii.

EVARISTUS natione grecus · patre iudeo nomine iuda de ciuitate bethleem
sedit annos .ix. menses .x. dies .ii. Fuit autem temporibus traiani & martyrio VI
coronatus est · Hic titulos in urbe roma diuisit presbiteris · & vii diaconos ordinauit C
qui custodirent episcopum predicantem · Hic ordinauit presbiteros .vi. diacones .ii. Qui etiam XIII
sepultus est iuxta beatum petrum .vi. kl. nouembris · & cessauit episcopatus dies .xviii.

ALEXANDER natione romanus patre alexandro de regione caput tauri
sedit annos .x. menses .vii. dies .ii. Fuit autem temporibus traiani · hic martyrio VII
coronatus est & cum eo euentius presbiter & theodolus diaconus · Hic ordinauit episcopos .v. C
presbiteros .v. diaconos .iii. Hic sepultus est uia numentana nonas maii & cessauit episcopatus dies .xxxv. XXI

XYXTUS natione romanus ex patre pastore · de regione uialata sedit an- VIII
nos .x. menses .iii. diem .i. Fuit autem temporibus adriani martyrio coronatus · Hic C
constituit ut quicumque episcopus euocatus fuisset ad sedem apostolicam · rediens ad parrochiam suam XXX
non susciperetur nisi cum litteris patriarchis · Hic ordinauit episcopos .iiii. presbiteros .xii.
diaconos .iii. Qui etiam sepultus est iuxta beatum petrum .iii. non. april. & cessauit episcopatus dies .ii.

THELESPHORUS natione grecus anachorita · sedit annos .xi. menses .iii. VIIII
Fuit autem temporibus antonini & marci · Hic constituit ut .vii. ebdomadas C
ante pascha ieiunium celebraretur & natale domini noctu missę caterent & [illegible] XLI
sacrificium hymnus diceretur angelicus hoc est Gloria in excelsis deo · Hic coronatus martyrio
sepultus est iuxta beatum petrum .iiii. non. ianuarii; & cessauit episcopatus dies .iii.

YGINUS natione grecus ex philosopho de athenis · cuius genealogia non X
inuenitur · sedit annos .iiii. menses .iii. dies .iiii. Fuit autem temporibus [illegible] C
Hic clerum composuit & gradus distribuit · Hic ordinauit episcopos .vi. presbiteros .xv. LII
diacones .v. Hic etiam sepultus est iuxta beatum petrum .iii. id. [illegible] & cessauit episcopatus dies .iii.

PIUS natione italus ex patre rufino frater pastoris de ciuitate aquileia XI
sedit annos .xviii. menses .iiii. dies .iii. Fuit autem temporibus [illegible] C
Sub huius episcopatu hermes librum scripsit · in quo mandatum continetur [illegible] LVI
precepit angelus domini cum uenit ad eum in habitu pastoris & precepit ei ut [illegible]
die dominico celebraretur · Hic constituit iudeos suscipi [illegible] · Hic ordina-
uit episcopos .xii. presbiteros .xviii. diaconos .xxi. Qui etiam sepultus est [illegible]
iuxta beatum petrum .v. id. iulii; & cessauit episcopatus dies .xiiii.

ANICETUS natione syrus ex patre iohanne [illegible] sedit XII
annos .xi. menses .iiii. dies .iii. Fuit autem temporibus [illegible] C
constituit ut clerus comam non nutriret · Hic ordinauit episcopos .viii. presbiteros .xvii. LXX
diacones .iiii. & sepultus est [illegible] .v. id. iulii · & cessauit episcopatus dies .xvii.

SOTHER natione campanus ex patre concordio de ciuitate fundis XIII
sedit annos .ix. menses .vi. dies .xxi. Fuit autem temporibus [illegible]

cōsulū Rustici & Aquilini· Hic cōstituit ut nulla monachus palli sacrati con[illegible]
[illegible] Hic ordinauit epos [illegible]
Hic [illegible] appia [illegible] & cessauit eps [illegible]

XIIII ELEVTHER natione grec̄ patr̄e habundio de oppido [illegible]
[illegible] annos XV· [illegible] Fuit aūt tēporib; Antonini [illegible]
[illegible] Hic accepit [illegible] ut xpianus efficer̄ [illegible]
[illegible] Hic ordinauit [illegible] diac̄ VIII· [illegible]
[illegible] & cessauit episcopatus [illegible]

XV CC XI VICTOR natione afer ex patre felix sedit [illegible]
Fuit aūt tēporib; [illegible] Hic [illegible]
[illegible] clauther· Hic accersito theophilo alexandrini [illegible]
epo cōstituit ut [illegible] usq; [illegible]
[illegible] paschæ· Hic ordinauit epos XII· pbros IIII [illegible]
clero martyrio coronat̄ & sepult̄ ē iuxta b̄ petri [illegible]

XVI CC· XXI· ZEPHERINVS natione roman̄ ex patre habundio [illegible]
[illegible] Fuit aūt tēporib; [illegible]
[illegible] Hic cōstituit ordinationes clericoꝝ [illegible] Hic ordinauit ep̄s
pbros IIII· diac̄ VII· [illegible] ē uia appia [illegible]

XVII CC· XXX· CALIXTVS natione roman̄ ex patre domitio de urbe [illegible]
sedit annos VI· menses II· dies X· Fuit aūt tēporib; [illegible]
bali & cōsulatu antonini & alexandri· Hic [illegible] ieiuniū die [illegible]
[illegible] fieri· & fec̄ basilicā transtyberim [illegible] Hic ordinauit [illegible]
pbros VIII· diac̄ IIII· Hic martyrio coronat̄ [illegible] & sep[illegible]
[illegible] calepodii uia aurelia miliario III· & cessauit epat̄ dies [illegible]

XVIII CC· XXX [illegible] VRBANVS natione roman̄ ex patre ponciano sedit annos IIII
menses X· dies XII· Hic fecit ministeria omīa sacrata argentea· Hic
[illegible] fuit· Hic tyburtiū & ualerianū nobilissimū uirū spons̄
[illegible] & multos alios conuertit ad baptismū & usq; [illegible] martyrii p
[illegible] Hic ordinauit epos VIII pbros [illegible] diac̄ V· Hic [illegible]
[illegible] uia appia VIII kl̄ [illegible] & cessauit epat̄ dies [illegible]

XVIIII [illegible] VI· PONCIANVS natione roman̄ ex patre calpurnio sedit annos [illegible]
[illegible] Fuit aūt tēporib; alexandri & [illegible]
[illegible] Pontiani epi & yppoliti pbri [illegible]
[illegible] insula & ibi defunctus ē [illegible]
[illegible] kl̄ decēb· Hic ordinauit epos [illegible]
[illegible] cymiterio calixti uia appia· & cessauit epat̄ dies X·

ANTHERVS natione grec̄ ex patre romulo sedit annos XII· m[illegible]
[illegible] XII· Fuit aūt tēporib; maximini & affricani cōsulib[illegible]

Hic gesta martyrum diligenter a notariis exquisiuit et in
ecclesia recondidit propter quendam maximinum qui martyrio coro-
natus est. Hic fecit ordinationem unam episcopum I. et postea martyrio
coronatus. sepultus est in cymiterio calixti uia appia III nonas
ianuarii. et cessauit episcopatus dies XIII. XXI.

FABIANUS natione romanus ex patre fabiano sedit an- CCLI.
nos XIIII. menses XI. dies XI. Fuit autem temporibus maximi-
ni et affricani usque ad decium et passus est XIIII kl febr. Hic
fecit VII subdiaconos qui VII notariis imminerent et gesta mar-
tyrum ex integro colligerent. Fecit autem ordinationes V. presbiteros
XXII. diac. VII episcopos XI. Qui etiam sepultus est in cymiterio calixti
XIIII kl febr. et cessauit episcopatus dies VII. XXII.

CORNELIUS natione romanus ex patre castino sedit an- CC
nos II. menses II. dies III. Fuit autem temporibus decii perse- LXV
toris impii. Huius temporibus lucina matrona corpora apostolorum petri et
pauli de catacumbas leuauit. et corpus beati petri in templo apollinis
in monte aureo in uaticano posuit. et sancti pauli corpus uia ostensi ubi
decollatus collocauit. Postea cornelius papa a centumcellis reuocatus
a decio. ante templum martis ductus est. et sacrificare contempnens. martyrio
coronatur. Qui etiam sepultus est in cymiterio calixti uia appia VIII kl
septembris. et cessauit episcopatus dies XXXV. XXIII

LUCIUS natione romanus ex patre porfirio sedit annos III. CC
menses III. dies III. Fuit autem temporibus galli et Volusiani. usque ad va- LXVII
lerianum et gallicanum. Hic ab exilio reuersus. precepit ut duo presbiteri et
tres diaconi in omni loco episcopum non desererent propter testimonium ecclesias-
tici. Qui a valeriano capite truncatus IIII nonas martii. sepultus est in
cymiterio calixti. VIII kl septemb. et cessauit episcopatus dies XXXV. XXIIII.

STEPHANUS natione romanus ex patre Jobio sedit annos VII CC
menses V. dies II. Fuit autem temporibus valeriani et galieni et LXX
maximini. Hic constituit sacerdotes et leuitas uestes sacratas in usu coti-
diano non uti nisi in ecclesia. Hic fecit ordinationes duas. et ordinauit presbiteros VI
diac. V. episcopos III. et martyrio coronatus. sepultus est in cymiterio calixti
IIII nonas augusti. et cessauit episcopatus dies XXII. XXV

XYSTUS natione grecus ex philosopho. sedit annum unum menses X.
dies XXVI. Fuit autem temporibus valeriani et decii. Hic a
valeriano comprehensus martyrio coronatur. et cum eo sex diaconi feli- CC
cissimus. agapitus. ianuarius. magnus. vincentius. et stephanus VIII id augusti LXX
Post passionem vero beati xysti die tercio. beatus laurentius archidiaconus VII
et claudius subdiac. et Seuerus presbiter. et crescentius lector. et Romanus
ostiarius IIII id augusti passi sunt. Laurentius in cymiterio cyriace

in agro uerano sepultꝰ ē. sexti ū diaconi in cymiterio pre
tati uia appia. Xystꝰ papa ordinauit pbros iiii. diac vii.
epos ii. Qui etiā sepultꝰ ē incymit calixti & cessauit epāt dies xx

XXVI DYONISIUS monachꝰ cui natione reperire n̄ potuim
Anno dn̄i sedit annos vi. mses ii. dies iii. Fuit aut tpr̄ib; galieni
cclxx emiliano & basso cōsulib; a die xi kalēdarū augusti usq; i di
.iiii. Sedit vii kl ianuarii a cōsulatu claudii & patini. Hic pbris ec
dedit & cymiteria & parrochias diocesesq; cōstituit. Hic ordin
pbros xii. diac vii. epos viii. Qui etiā sepultꝰ ē incymiterio
calixti vi kl ianuarii. & cessauit episcopatꝰ dies v.

XXVII FELIX natione romanꝰ ex patre cōstancio sed annos iiii
CC menses iii. dies xxv. Fuit aut tpr̄ib; claudii & aureliani
lxxv a cōsulatu claudii & patini usq; ad cōsulatū aureliani &
iiii capitolini. Hic cōstituit sup memorias martyrū missas celebrari
Hic ordinau pbros viii. diac v. epos v & fec basilicā in ui
aurelia. & martyrio coronatꝰ ibi sepultꝰ ē. iiii kl iunii mil
rio ab urbe scd̄o; & cessauit episcopatꝰ dies v;

XXVIII EUTICIANUS natione tuscus ex patre marino sedit a
CC nnū unū. mse i. diem i. Fuit aut tpr̄ib; aureliani. a cō
lxxx latu aureliani tcio. usq; id decēbris. marcellino caroq; cō
viii lib; Hic p diusa loca trecentos xl. ii martyres manib; suis se
peliuit. Hic ordinauit pbros xiiii. diac v. epos viiii. & mar
tyrio coronatꝰ. sepultꝰ ē i cymit calixti viii k aug & cess epatꝰ dies v

XXVIIII GAIUS natione dalmata ex genere dyocliciani ex pa
CC tre gaio sed annos xi. mses iiii. dies xii. Fuit aut
XC tēporib; carini. a die xiii kl ian a cōsulatu cari scdo &
carino usq; in die xmo kl mai. dyocliciano iiiito & cōstantio s
Hic fugiens psecutionē dyocliciani p annos viii coronatꝰ marty
Hic ordinauerat pbros xxv. diac viii. epos v. Qui etiā sepult
in cymit calixti x kl mai. & cessauit epatꝰ dies xi.

XXX. MARCELLINUS natione romanꝰ ex patre proiecto sed annos nou
CCCI. mses iiii. dies xvi. Fuit aut tpr̄ib; diocliciani & maximia
ex die kl iulii a cōsulatu diocliciani vi & cōstantini scdo usq; dio
cliciani nono & maximiani viii. Quo tpre fuit psecutio ma
na. ut intra xxx dies. xvii milia pmiscui sexus p diusas pro
cias martyrio coronar. xpiani. Te & papa marcellinus ad sacri
candū ductꝰ ē. & sacrificauit. & p paucos dies penitentia ductꝰ ab e
dyocliciano cū claudio & cyrino martyrio coronatur. & iacuer corp
ia scā in platea ad exemplū xpianorū dieb; xxxvi. ex iussione dy
ocliciani. & exinde marcellꝰ pbr collegit noctu corpora cū pbris

diaconib; cū hymnis & sepeliuit uia salaria VI kl mai in cubicu
lo claro in cripta. Hic ordinauit pbros IIII. diac̄ II. epōs V.
Qui etiā sepult̄ ē in cymiterio priscille uia salaria. VI kl mai.
& cessauit epat̄ annos VII. mses VI. dies XXV psequente dyocliciano XXXI

MARCELLUS natione roman̄ ex patre Benedicto de regione CCC
uia lata sed̄ annos V. mses VII. dies XVI. Fuit aut̄ tēpori X
bus maxentii & cōstantii IIII. usq; p cōsulatū. Hic fec̄ cymiteria
uia salaria. & XXV titulos in urbe roma cōstituit. & cōphensus
a maxentio ut negaret se ēē epm̄. sep cōtendens dapnat̄ est in
catabulū. Mense aut̄ nono clerici ei exposuer̄ eū nocte de
catabulo Quē matrona quedā nōe lucina annis XVIII uidua
suscipiens in domo sua in qua nōe beati marcelli titulū dedica
uit. die noctuq; hymnis & orationib; dnō ihū xpō cōfitebatur.
Hoc audito a maxentio. iussit ut in eadē ecclā animalia cata
buli colligata starent & ipsis beat̄ marcell̄ deseruire. Qui tamē
in seruitio animaliū nud̄. amict̄ cilicio defunct̄ est. Cui corp̄
collegit lucina & sepeliuit in cymiterio priscille uia salaria
XVII kl febr. & cessauit epat̄ dies XX. lucina u̇ pscriptione dāpnata ē.

EUSEBIUS natione grec̄ ex medico sed̄ annos VII mse I. XXXII
dies III. Fuit aut̄ tēporib; constātis. Sub hui̇ tēpo CCC
rib; inuenta ē crux dnī nrī ihū xpī V nōn mai. & bap XVI.
tizat̄ est iudas q̄ & cyriac̄. Hic hereticos inuenit in urbe
roma q̄s ad manū impositionis recōciliauit. Hic ordina
uit pbros XIII. diac̄ III. epōs XIIII. Qui etiā sepult̄ ē
in cymit̄ calixti VI nōn octob̄ & cessauī epat̄ dies VII.

MELCHIADES natione Afer sed̄ annos IIII ex die XXXIII
nonarū iulii a cōsulatu maxentii nono usq; maximi CCC
secdo mse septēbrio Volusiano & Rufo cōsulib; Hic cstituit XXII
ut nulla ratione dnīca aut V feria ieiuniū q̄s de fidelib;
ageret. q̄a hos dies pagani quasi sacrū ieiuniū celebrant.
Hic ordinauit pbros VII. diac̄ V. epōs XV. Qui etiā sepult̄
est in cymit̄ calixti IIII id̄ decēb & cessauit epat̄ dies XVI.

SILVESTER natione roman̄ ex patre Rufino XXX
sedit annos XXIII mses V. dies XI. Fuit autē IIII
tēporib; Volusiani. ex die kalendarū februarii
usq; in die kl ianuarii. cōstancio & volusiano cō
sulib; Hic in exilio fuit in mōte seracteno. & post CCC
modū rediens cū glā baptizauit cōstantinū augustū quē cu XX
rauit dnš a lepra cui psecutionē primo fugiens in exilio fu VIII
isse cognoscit. Hic fec̄ in urbe roma ecclam in pdio cuidā

pbri s(an)c(t)i nōr ęquicii que titulū romanū cōstituit iuxta t(er)
mas domicianas· ubi multa dona cōstituit· Hui(us) tēporib; factū ē
cōcilium in nicea bythinię & cōgregati s(un)t ccc· & xcem & viiito epi ca
tholici q(ui) exposuerū fidē integrā catholica immaculatā· & dāpna
arriū & fotinū & sabelliū & sequaces eor(um)· Et in urbe roma cō
gauit ipse cōsilio augusti cctos· lxxta· viito epōs· & dāpnauit it
arriū & fotinu & Sabelliū· atq: calixtū· Hic ordines fec̄ se
p(er) m(en)sē decēbris· pbros xltaiios· diac̄ xxtavii· epōs p(er) diu(er)sa loca l
Hui(us) tēporib; fec̄ cōstātin(us) august(us) basilicā cōstantinianā & in
thronū· & inthrona(to) saluatorē in sella sedentē in pedib; v ex ar
to purissimo pensantē libras c xl· & angelos iiiior quinis pedib; ex
argento q(ui) pensant singuli libras c v· cū gēmis alabandinis in
oculis· tenentes hastas· & xii aplos q(ui)nis pedib; q(ui) pensant sing
libras nonagenas cū coronis de argento purissimo· Camerā bas
cę ex auro trimite in longū· & in latū libras quingentas· Altar
vii ex argento purissimo pensantes singula libras cctas· Fontē sā
ubi baptizat(us) ē august(us)· ex lapide porphiritico & ex omi parte co
ex argento purissimo librarū tria milia & viiito· In labio fontis
agnū ex auro purissimo fundentē aquā· pensātē libras xxxtas· Ad
dexterā agni· saluatorē ex argento purissimo in pedib; v· pensan
libras c lxx Ad leuā agni· iohannē baptistā ex argento mūd
q(ui)nis pedib; tenentē titulū scriptū· ecce agn(us) dī ecce q(ui) tollit pecc
ta mūdi pensantē libras c· Ceruos ex argento septē· fundentes a
pensantes singli libras lxxx· Fecit basilicā beato petro aplo in
plo apollinis cui(us) loculū cū corpore sci petri ita recondidit
Ipsū loculū undiq: ex ęre cypro cōclusit· q(uo)d est immobile· A
caput: pedes v· Ad pedes· pedes v· Ad lat(us) dextrū· pedes v· Ad
lat(us) sinistrū: pedes v· Subter· pedes v· Supra: pedes v; Sic
inclusit corp(us) beati petri & recōdidit & exornauit sup(er) colūnis p
phiriticis & aliis colūnis vi tineis quas de grecia p(er)duxit; Fec̄ au
& camerā basilicę extremā auro fulgentē· & sup(er) corp(us) beati pet
fecit crucē aureā pensantē libras c l· in m(en)surę loci ubi scriptū e
Cōstātin(us) august(us) & helena augusta· hanc domū regalē simili ful
re choruscans· aula circumdat· Scriptū ex litteris nigellis in cruc
Fec̄ & basilicā beato paulo aplo· cui(us) corp(us) ita recōdidit· sic̄ be
petri· Fec̄ & basilicā in palatio sofforiano: ubi de ligno scę cru
dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i posuit & in auro & gēmis cōclusit· ubi & nome
ecclę dedicauit quę cognominat(ur) usq; in hodiernū diem hirlm
Fec̄ basilicā scę martyris agnetis & baptisteriū in eodē loco u
baptizata ē soror ei(us) cōstancia cū filio augusti, Fec̄ basilicā

beato laurentio uia tyburtina in agro uerano & ornauit eam
marmore porphiritico & desup cōclusit argento & cancellos ornauit ar-
gento purissimo; Fec basilicā uia lauicana int duos lauros beato petro
& marcellino martyrib; & mausoleū ubi augustā matrē suā posuit in
sarcofago porphiritico. Fec basilicā in ciuitate hostia iuxta portā
urbis romę beatoꝝ aptoꝝ petri & pauli & sci iohis baptistę
Fec basilicā in ciuitate albanense sci iohis baptistę. Fec basilicam
intra urbē capuā aptoꝝ quā cognominauit constantinianam.
Has x basilicas fecit cōstantin' august'. In qb; uasa multa aurea
& argentea & ornamta diuisa donauit uidelic. calices. patenas. scy-
phos. amas. coronas. cantaros. metretas. candelabra. turibula.
tymiamateria. Fara argentea & aurea cū gēmis & lapidib; p̄ciosis. cerosta-
ta & cetera ualde p̄ciosa. Hisdē tēporib; cōstituit beat' silvest
in urbe roma titulū suū in regione tertia iuxta tmas domicianas
q cognominat traiani titulus siluestri. ubi donauit august' mul-
ta dona. Hic siluest uere catholic' & cōfessor quieuit pridie kt
ianuarii & sepult' ē in cymiterio priscillę uia salaria miliario
tertio ab urbe roma. & cessauit episcopatus dies XV. XXV

MARCUS natione roman' ex patre prisco sed annos ii V
mses viii. dies XX. Fuit aut tēporib; cōstantini & CCCL
nepociani sedo cōsulib; ex die kalendarū febr usq; in die
kt octobr. Hic cōstituit ut eps hostię q cōsecrat epōs urbis
romę. pallio uteret. & ut ab eodē eps urbis romę cōsecretur.
Hic fec duas basilicas unā uia ardeatina ubi requiescit & aliā
in urbe roma iuxta palatinos. Ex hui' suggestione optulit cō-
stantin' august' ibi multa bona. Hic ordinauit in urbe roma
pbros XXV. diac vi. epōs XXVII. Qui sepult' ē in cymiterio
balbinę uia ardeatina pridie nonas octobr. & cess epat' die XX. XXV

IULIUS natione roman' ex patre Rustico sed annos XV. VI
mses duos. dies VII. Fuit aut tēporib; cōstantini filii con- CCC
stantini heretici. A cōsulatu feliciani & maximini Hic in LIII
exilio fuit msib; X. & p' hui' cōstātini mortē cū gła reuisus est
ad sedē beati petri. Fecitq; basilicas duas unā iuxta forū. alia
uia flaminia & cymiteria tria; unū uia flaminia. alterum
uia aurelia. tertiū uia portuense. Hic ordinauit pbros XVIII.
diac iii. epōs viiii. Qui sepult' est uia aurelia in cymiterio
calepodii p̄die id aprilis. & cessauit epat' dies XXV. XXX

LIBERIUS natione roman' ex patre augusto sed annos VI VII
mses iii. dies iiii. Fuit aut tēporib; cōstātini filii cōstātini CCC
usq; ad cōstantiū. Hic exilio deportat' ā cōstancio eo quod LXVI

noluiſſe heresi arriano cõsentire; & fuit in exilio annis trib;
& cõgregans sacerdotes cũ cõsilio suo liberiũ. ordinauer̄ in loco el
felicẽ pbrm epm̃ uirũ fidelẽ. & fec̃ cõciliũ felix & inuenit duos pbros
cõsentientes cõstantio augusto arriano. ursaciũ & ualentẽ & eiec
eos in cõcilio xlviii epoꝝ. Post paucos aut̄ dies zelo duct᷒ ursacius
& ualens rogauer̄ cõstanciũ aug̃ ut reuocaret liberiũ de exilio ut uni
tantũ cõmunionẽ participare ext̄ sedm baptismũ. Qui liberius
cõsensit ut unã participationẽ cuenire cõmunionis cũ hereticis tã
tũ ut n̄ baptizarent. & rediens de exilio. habitauit in cymiterio sc̃e
agnę ap̄ germanã cõstantis augusti. Tẽ cõstantina augusta quę fidelis
erat dnõ ihu xpõ noluit rogare cõstãtinũ augustũ germanũ suũ q̃a
senserat cõsilium. Eodẽ tpr̃e cõstanciu᷒ una cũ ursaceo & valente
cõuocauer̄ aliq̃s arrianos & quasi facto cõcilio misit & reuocauit
liberiũ de cymiterio beatę agnę. & ingress᷒ romã cõstanciu᷒ aug̃
fecit cõsiliũ cũ hereticis. simul etiã cũ ursaceo & vale
te & eiegit felicẽ de epatu q̃ erat catholic᷒ & in eis loco
cõstituit liberiũ. Felix u̾o deposit᷒. habitauit in pdio suo uia
portuense. ubi & requieuit iiii non̄ aug̃. Liberiu᷒ aut̄ cõsen
ens cõstantio heretico. n̄ tam̃ rebaptizat᷒ ẽ. sed cõsensũ pbuit
& tenuit basilicas beatoꝝ petri & pauli & basilicã cõstãtinianã
annis vii. & fuit psecutio magna in urbe roma ita ut clerici
sacerdotes in eccl̃is necarent᷒ & martyrio coronarent᷒. Hic liberi᷒
ordinauit pbros xvii. diac̃ v. epõs xviii. & sepult᷒ ẽ uia salaria
in cymiterio priscille vii kl̃ mai. & cessauit epat᷒ dies vi.

Fuit tpr̃e cõstancii & cõstę: & iuliani apostatę;

XXXVIII Felix sed̃. anno dñi CCCLXXI sedit

FELIX natione roman᷒ ex patre anastasio sed̃ annũ i. m̃ş ii
dies ii. Hic declarauit cõstanciũ filiũ cõstãtini hereticũ. &
sedo rebaptizatũ ab eusebio nicomediense iuxta nicomediã
in aqlone uilla. & p hoc declarato. ab eodẽ cõstancii pcepto
augusti filio cõstãtini aug̃. martyrio coronat᷒. Hic fec̃ basilicã
uia aurelia cũ psbiterii honore fungeret᷒. Hic ordinauit pbros xv
diac̃ v. epõs xviii. Qui pass᷒ in ciuitate corãna iii id nouẽbris
ex inde rapt᷒ ẽ. & sepult᷒ in basilica quã ipse cõstruxit xii kl
decembris. uia aurelia. & cessauit epat᷒ dies xxvii.

XXXVIIII. Damas primꝰ CCCLXXIII

DAMASVS natione spanus ex patre antonio sed̃ annos
xviii. m̃ses iii. dies xi. & cũ eodẽ ordinat᷒ ursin᷒. sed fact
cõcilio cõstitut᷒ ẽ damas᷒. & ursin᷒ fact᷒ ẽ neapolitan᷒ eps. Dama
u̾o uiriliẗ tenente fidẽ catholicã. tociũ mũdi epi in fide hesitan
facti sũ heretici p̃ter v. uidelicet athanasiũ urbis alexandri
& hilariũ pictauis. & eusebiũ uercelle. & dyonisiũ albę. & osiũ cordu
Damasius a diaconib; calixto & cõcordio inuidiose accusat

de adulterio · facta synodo purgat᷒ est · a xl iiii epis · q et dapnauer accusatores suos · et eiecer de ecclā · Hic donauit multa in ecclis quas ipse construxerat · Hic ordinauit pbros xxxi · diac xi · epos lxii · Hic constituit ut psalmi die noctuq; canerent̄ p omnis ecclas · Hic sepult᷒ ē uia ardeatina in basilica sua iii id decēbr iuxta matrē suā et germanā suā · Et cessau epāt dies xxxi.

SIRICIV nation romān᷒ ex patre tyburcio sed annos xv. Hic inuenit manicheos qs exilio tradi iussit · Qui si ad fidē conuerterent : iussit ut ad ultimū diem sui transit᷒ matrica eis largiat᷒ · Hic ordinauit pbros xxxii · diac xvi · epos xxxii. Qui sepult᷒ ē in cymit priscille uia sal viii kl mar · et cess epāt dies xx.

ANASTASIV natione roman᷒ ex patre maximo sed annos iii dies x · Hic constituit ut quotienscūq; euangelia recitant sacerdotes n̄ sederent sed curui starent · Hic fec basilicā que dicit crescentiana in regione scda uia mamortina in urbe roma · Hic constituit · nulla ratione transmarinū hominē in clericat᷒ honorē suscipi nisi v epoꝝ designaret cyrographus · Hic ordinauit pbros viii · diac v · epos xi · Qui sepult᷒ ē in cymiterio suo ad ursum pilleatū · v kl mai · et cessauit epāt dies xxi.

INNOCENTIVS natione alban᷒ ex patre innocentio sed annos xv · mses ii · dies xxi · Hic inuenit pelagiū et celestinū hereticos · et dāpnauit eos · Hic constituit sabbato ieiuniū celebrari · qa sabbato dns in sepulchro iacuit et discipli ieiunauer. Hic ordinauit pbros xxx · diac xii · epos lviii · Qui et sepult ē ad ursū pilleatū v kl aug · et cessauit epāt dies xxii.

ZOZIM᷒ natione grec᷒ ex patre abramio sed annū i · mses iii · dies xi · Hic constituit ut diaconi leuā tectam haberent de palleis linostimis · precepitq; ut null clericus in poculū publicū ppinquaret nisi tantū celle fideliū · Hic ordinauit pbros x · diac iii · epos viii · Qui sepult ē uia tyburtina iuxta beatū laurentiū vii kl ian · et cessauit epāt dies x.

BONIFACIV natione roman᷒ ex patre iocundo pbro · sed annos iii · mses viii · dies vii · Hic cū eulalio ordinat᷒ uno die et fuit dissensio in clero msib; vii · et dieb; xv. Eulali᷒ ordinat᷒ in basilica iulii · Placida autē augusta que eo tpr̄e cū filio suo ualentiniano augusto in rauenna morabatur hoc audiens · retulit honorio augusto mediolano sedenti · Qui missa legatione · precepit ut ambo exirent ciuitatē Qui cū pulsi essent · habitauit bonifaci᷒ in cymiterio scē felicitatis uia salaria · eulali᷒ u in ciuitate mantid ad scm

xl. ccc xci.

xli. anast prim cccc v

xlii. cccc viii. N

xliii cccc xxiii

xliiii. N Bonif cccc xxiii

..nnem · Veniente autē die primo paſche · eulaliuſ introiuit in
urbē · & celebrauit paſcha in baſilica cōſtātiniana · Bonifaciuſ uero
baſilica ſcē agnę · Hoc audito auguſta · miſer̄ & eiecerūt eulalium
Valentini
ani & Honor
& miſſa auctoritate reuocauerūt bonifaciū in urbem romā & cōſti
tuerūt epm̄ · eulaliū uero miſer̄ foris in cāpaniā ; Post annoſ treſ &
mēſeſ viii · defunctꝰ ē bonifaciuſ & clerꝰ & pbri omſ petierunt
eulaliū reuocari · Q̄d tamē nō cōſenſit eulaliuſ · ſed in eodē loco
cāpanię poſt annū mortiſ bonifacii defunctꝰ eſt · Hic bonifaciuſ ordinau
presbiros xiii · diac̄ iii · epōſ XXXVI · Qui ſepultꝰ ē uia ſalaria iuxta
corpꝰ ſcē felicitatiſ viii kl̄ nouēbr̄ · & ceſſauit epāt dies viii ·

xlv anno dni cccc xxvii ſedit CELESTINVS natione romanuſ ex patre priſco ſed annoſ viii
mēſeſ x · dies xvii · Hic cōſtituit ut pſalmi dauid CL · ante
ſacrificiū pſallerent antiphonatim · & tantū epla beati pauli re
tabatur & euāglīū · Hic dedicauit baſilicā iulii in qua obtulit mu
dona uidelicet calices · patenas · ſcyphoſ · amaſ · aquamanaleſ · cā
delabra · cāthara · cereoſtata · & coronaſ · Hic ordinauit pbroſ XXXII
N xlvi cccc xxxv diac̄ xii · epōſ xlvi · Qui ſepultꝰ ē in cymiterio priſcillę uia ſalaria
viii id̄ aprilis · & ceſſauit epāt dies XXI ·
XYSTVS natione romanuſ · ex patre xyxto ſed annoſ viii
dies xviii · Hic poſt annū unū & mēſib; viii incriminatur
a quodā baſſo · Q̄d audienſ ualentinianuſ aug · cōgregata ſyno
purgatur a l vi epīſ · & baſſuſ cōdempnatur a ſynodo · & a ualentini
ſubſcriptione dampnatur · omnia pdia facultatū eiꝰ eccle catholicę ſo
auit · & inter mēſeſ treſ baſſuſ defunctꝰ ē . Iſte xyxtꝰ fecit baſilicā ſcē
marię quę ab antiquis liberii cognominabatur iuxta macellū libię ubi
dona obtulit uidelicet calices · patenaſ · ſcyphoſ · amaſ · tymiamateria
faraleſ · aquamanaleſ · cādelabra · cāthara · · cereoſtata & coronaſ ·
Huiꝰ ſupplicatione optulit valentinianuſ aug imaginē aureā cū
portiſ · & apłoſ xii · & ſaluatoriſ imaginē gēmiſ pciosiſ ornatā ſu
cōfeſſionē beati petri · & multa alia in urbe roma · Iſte xyſtuſ ordina
xlvii pbroſ XXVIII · diac̄ XV · epōſ LII · Qui etiā ſepultꝰ eſt uia tybur
tina iuxta beatū laurentiū · & ceſſauit epāt dies XXII ·
leo pri LEO natione tuſcuſ ex patre quinciano ſed annoſ
cccc xliii XXI · mēſē unū · dieſ XIII · Fuit autē tēporib; marciani au
guſti fideliſſimi & catholici principiſ · Hic miſit ad eū · & ſu
collatione cū eodē principe · collecti ſūt epi & factū ē conci
ſcm̄ epoꝝ in calcedonia · in martyrio ſcē euphemię ccc ſe
& cclvi ſacerdotū · & alioꝝ chorꝰ cyrographus cucurrit
quadrigentoꝝ vi epoꝝ · Qui cōgregati una cū thomo ho
fide apłicę & eccle romanę cū cyrographo ſcī archiepī le

sed et marciani augusti p̄sentia: cōsecratū cōciliū numero
mille ducentoꝝ epoꝝ: exposuer̄ fidē catholicā cōfitentes du-
as naturas in uno xp̄o dn̄i et hominē. In q̄ loco piissim̄ aug̃
marcian̄ una cū uxore sua pulcheria augusta deposita regia
maiestate fidē suā exposuer̄ ante cōspectū epoꝝ omniū; Ubi
dāpnauer̄ euticiū et nestoriū. Hic leo multas ep̄las fidei
misit p̄ ecclās que recōdite tenent̄. Hic firmauit frequent̄ suis
ep̄lis calcedonense cōciliū. Misit ad marcianū aug̃ ep̄las XII.
ad leonē aug̃. ep̄las XIII. Ad flauianū epm̄. ep̄las VIIII. Epis
p̄ orientē. ep̄las XVIII. quas fidē cōfirmauit synodi; Hic reno
uauit p̄ cladē wandalicā omīa ministeria sacrata argentea p̄
om̄s titulos. Hic fec̄ camerā beati petri basilice et ornauit. et basi
licā beati pauli renouauit. Hic ordinauit p̄btros LXXXI. diac̄
XXXI. epōs CLXXXV. Qui sepult̄ ē apud beatū petrū ap̄lm
III id aprilis et cessauit episcopat̄ dies VII. XL VIII CCCC LXIII

HILARIUS natione sardus ex patre crispino sed̄ annos
VI. mses III. dies X. Hic cōfirmauit cōciliū niceanū et
ephesianū et calcedonense. et dāpnauit euticem et nestoriū
et om̄s sequaces eoꝝ et om̄s hereses. Hic fec̄ oratoria tria. in
basilica cōstātiniana. uidel̄ sc̄i iohis baptiste. et sc̄i iohis euangliste
et sc̄e crucis omīa ex argento et lapidib; p̄ciosis. et crucē auream
et ianuas ereas argento clusas. Sup̄ cōfessionē arcū aureū
quē portant colūne ubi stabat agn̄ aureus. et coronā aureā
ante cōfessionē. et lāpades aureas. Fec̄ et triporticū ante ora
toriū sc̄e crucis cū columnis porfireticis. Ante cōfessionē sc̄i iohis
fec̄ coronā arg̃. et cātharū et ante fontē ceruos duos argenteos
fundentes aquā. et turrē argenteā et colūbā auream et in basi
lica cōstātiniana. Fara. cāthara arg̃ et scyphū aureū et calices
aureos. et scyphos. amas argent̄. et calices. Ad beatū petrū
seraphin duo aurea cū gēmis prasinis et iacinctis et calices
et amas. et fara. et cātara argentea. Ad beatū paulū similit̄
Ad beatū laurētiū seraphin aureū et scyphū aureū. lāpades
duas aureas cātharū aureū turrē arg̃ calices. lāpades. amas
cāthara. et ornamēta diuersa Fec̄ et multa alia que enumera
re longū est. Hic ordinauit p̄btros XXV. diac̄ VI. epos XXII.
Qui et sepult̄ est ad sc̄m laurentiū. in cripta iuxta corpus
beati xysti. et cessauit episcopatus dies. XL VIII CCCC LX

SIMPLICIUS natione tyburtina
ex patre castino sedit annos XV. mse̅ I
Dies VII. Hic dedicauit basilicam sc̄i stephani in

cylio monte · & sci andree · & sci laurentii · & sce bibiane
martyris ubi corp' ei' requiescit · Hic constituit ad scm petru &
ad scm paulu · & ad scm laurentiu pbros ut ibi manerent ppt
penitentes & baptismu · Iste simplicius dapnauit petru alexa
ndrine urbis epm eutichianista hereticu ab accatio constantino
politano epo accusatu Iste simplicius ordinauit pbros lviii · &
diac xii · epos xxxvi Hic sepult e in basilica sci petri vi non
martii · & cessauit episcopatus dies vi ·

L · FELIX natione roman' ex patre felice sed annos viii ·
menses xi · dies xvii · Fuit aute temporib; odoacri regis
usq; tempore theoderici Hic fec basilica sci agapiti mr
Sub hui' epatu uenit relatio de grecia: petru alexandrinu
reuocatu ab accatio epo constantinopolitano Tc felix papa
facto concilio: dapnauit accatiu cu petro p annos iii · Tc
relatio imperatoris zenonis affirmans penitente fuisse accatiu
misit felix duos epos mesenu & uitale ad inuestigandu hui' re
ueritate · Qui corrupti pecunia & p'ea copti · a comunione aplica
sunt segregati · Hic felix ordinauit pbros xxviii diac v · epos xx
& sepult e i basilica sci petri & cessauit epat' dies v ·

(margin: fel. ... anno dni cccc lxxx iiii sedit)

Li · GELASIUS natione Afer · ex patre ualerio sed annos iiii
cccc menses viii · dies xviii · · Fuit aut temporib; Zenonis aug
lxxx & theoderici regis · Hic inuenit manicheos in urbe quos exilio
uiiii deportari precepit · Hic fuit amator pauperu & cleru amplauit
& liberauit a periculo famis ciuitate romana · Hui' temporib; io
alexandrin' fugiens uenit roma Que suscipiens papa gelasius ...
ru dapnauit accatiu & petru · Hic ordinauit pbros xxxii diac
epos lxvi · Hic fec tractat' & hymnos sic beat' ambrosius · & lib
adus' eutice & nestoriu · & p' ei' obitu cessauit epat' dies vii ·

Lii · ANASTASIUS natione roman' ex patre petro sed annu i
menses xi · dies xxiiii · Fuit aut temporib; theoderici regis
cccc Eode tpre multi de clero se a comunione ipsius erigerit · eo q's
xcii · comunicasset sine consilio epor ut cleri cuncte eccle catholice
diaconu thesalonicensem noe fotinu q comunis erat accatio
& qa uoluit occulte reuocare accatiu & n potuit qa nutu
diuino pcuss e · Hic ordinau pbros xii · epos xvii · Qui etia sepult
est i basilica sci petri xiiii kl dec & cessau epat' dies iiii

Liii · SYMMACHUS natione sardus ex patre fortunato sedit
cccc annos xv · menses vii · dies xxvii · Hic fuit temporib;
xciii origo theoderici regis & anastasii augusti · Hic ordinat est
uno die cu laurentio · Symachus in basilica constantiniana

tiniana · laurentius in basilica beate marię ; Qui cū rauennā ad
iudiciū theoderici cū clero uenissent · hoc iudiciū ęstatis inuenit
ut q̄ primo ordinatus fuisset : ipse sederet in sede aplica · Tē papa
symachus ēgregata synodo · ēstituit laurentiū in nucerina ciuitate
epm̄ · Post annos ū iiiior senatores fest⁹ & pbiñ⁹ · & aliq ex clero
incriminauerunt symachū & cū falsis testib; miserunt rauēnā ad theoderic
oderieū accusantes symachū & occulte reuocauerunt laurentiū
Tē papa symachus ēgregauit epōs c xv · & purgatus a crimine fal
so & dāpnatus laurentius · At fest⁹ & pbiñ & faust⁹ pugnat con
incitantes · clerū q̄ cū beato erant symacho gladio trucidabant
int̄ q̄s pbrūs dignissimū & gordianū interfecerunt · Sol⁹ aut̄ faust⁹
cōsul p ecēta pugnabat · Post hęc omīa beat⁹ symachus inuenit
manicheos in urbe quoꝝ codices ēcremauit & ipsos exilio rele
gauit Fuit aut̄ a cōsulatu paulini usq; ad cōsulatū senatoris
Fec̄ basilicā scī andreę & oratoriū scī thomę & cōfessionē scī
cassiani · & scōꝝ ptī & iacincti · & scī apollonaris · & scę crucis
& scī iohīs euglīste · & scī iohīs babt̄ · & ornauit ea ornamtīs di
uersis mirabilit̄ · Hic captiuos p diusas puīncias pecuniis rede
mit · Hic ordinauit pbros xcii · diac̄ xvi · epōs c xvii ·
& in pace cōfessor quieuit sub die xviii mīsis iulii & sepult⁹
est in basilica scī petri · & cessauit epat⁹ dies vii.

HORMISDA natione cāpan⁹ ex patre iusto de
ciuitate frisinone sedit annos xvii · Fuit aut̄ tēporib;
anastasii aug̃ & theoderici regis · Hic cōposuit clerū & psal
mis erudiuit Hic petrū alexādrinū hereticū & accatiū con
stātinopolitanū epm̄ anathematizauit · Quib; dāpnatis ꝑ
cōsilio theodorici regis euodiū tycinensē epm̄ & fortuna
tū catanēsē epm̄ & venāciū urbis romę pbrm & peregrinū
mesenensē epm̄ & hilariū notariū misit ēstātinopolī ad anas
tasiū aug̃ · portātes eptās fidī xviii · Quib; spretis anastasi
papę eptās p omīs ciuitates miserunt · Tē furore replet⁹ anastasi⁹
cōt papā hormisdā int̄ alia scripsit dicens · Nos iubere uo
lum⁹ n̄ iuberi · Eodē tpr̄e nutu diuino anastasi⁹ aug̃ fulmi
mine percuss⁹ obiit & iustin⁹ orthodox⁹ imperiū sumpsit Tē
hormisda legatos misit ad eū q̄s suscepit cū glā · Iohes aut̄
ēstātinopolitan⁹ eps & clerici ei⁹ hoc uidentes · inclusi sunt ī eccla
scę sophię coq̄t eēnt cōplices accatii · & cōsilio inito mā
dauerunt imperatori dicentes · Nisi nob reddit⁹ fuerit
accatiu⁹ · nullaten⁹ cōsentiem⁹ sedi aplicę · Qd ... cū relatū
eēt hormisde p rex rauēnā ad theode ... rici · a ei cōsili

miſit ad Juſtinū aug̃ cū uinculo cyrographi & dāpnauit pe-
trū & accatiū & omſ hereſeſ & manicheoſ· & eoꝵ codiceſ ante
baſilicā cōſtātinianā incendio cremauit· Hic ordinauit pbroſ
xxi· epoſ LV· & ſepult̃ ē ī baſil̃ ſ̃ petri VIII id̃ aug̃ & ceſſ ep̃ d̃ VII

LV· Johs papa Anno dni ... xxv ſedit

JOHS natione tuſcuſ ex patre cōſtācio ſed annoſ II mš V
dieſ xvi· a cōſulatu maximi uſq; ad cōſulatū olibrii tpr̃ib; aug̃
iuſtini· Hic a rege theoderico miſſ eſt cōſtātinopolī ad
Juſtinū aug̃· ut eccłas arrianoꝝ catholicaſ cōſecraret· Q̃d ſi non
omem italiā gladio pderet· Tē iuſtin̄ aug̃ danſ honorē dō humili-
auit ſe prĩ & adorauit iohem papā At papa cū ſenatorib; cū grandi
fletu legatione theoderici heretici pacta· omīa impetrauit· & libe-
rata ē italia a rege theoderico heretico; Juſtin̄ tam̄ repleꝰ ē gaudio
q̃a meruit uicariū beati petri apli uidere in regno ſuo· de cui᷒ ma-
nu cū gł̃a coronatꝰ ē· Johes papa cū ſenatorib; reuerteteſ cū gł̃a
rex theodericꝰ cū dolo ſuſcepit eoſ & uoluit interficere eoſ· Sed
metuenſ iuſtinū auguſtū · in cuſtodia rauennſ afflictoſ tenuit in qua
defunctꝰ eſt Johs papa xv kł iulii· Poſt hec· nutu diuino
nonageſimo octauo die· theodericꝰ rex ſubito interiit & mor-
tuuſ eſt; Hic iohs ordinau̇ epoſ xv· Cui᷒ corpꝰ tranſlatū ē de
rauenna & ſepultū in baſilica ſci petri VI kł iunii· ceſſ ep̃ d̃ LVIII

LVI Felix quart̃ d. xx VII·

FELIX natione ſamnium ex patre Jorio ſed annoſ IIII
mſeſ II· dieſ xiii· Fuit aut̃ tpr̃ib; Juſtini aug̃ a cōſulatu
maburti uſq; ad cōſulatū lampadi horeſtiſ· Hic fecit
baſilicā ſcoꝝ coſme & damiani in loco q̃ appellatꝰ uia ſacra·
Hic refecit baſilicā ſci ſaturnini uia ſalaria incēdio cōſūptā
Hic uix uſq; ad tpr̃a athalarici regiſ Hic ordinauit pbros
diac̃ IIII· epoſ xxviii & ſepultꝰ ē in baſilica ſci petri IIII id̃
octobr̃· & ceſſauit epiſcopatuſ dieſ III·

LVII Bonifacius ... D· xxxI

BONIFACIVS natione romanꝰ ex patre Sigibaldo ſe-
dit annoſ II· dieſ xxvI· Fuit aut̃ tpr̃ib; Juſtini aug̃
& athalarici regiſ heretici· Hic cū dioſcoro ordinatꝰ
Qui dioſcorꝰ ordinatꝰ eſt in baſilica cōſtātiniana· bonifaci᷒
ƺ in baſilica julii; Poſt dieſ xxviii pdie id̃ octobr̃ defunctꝰ ē
dioſcorꝰ. bonifaci᷒ aut̃ in epātu remāſit Qui etiā ſepultꝰ eſt
in baſilica ſcī petri ſub die xvii kł̃ octob & ceſſ epātꝰ dieſ ...

LVIII D xxxIII

JOHES qui & MERCVRIVS natione romanꝰ ex pa-
tre proiecto de monte celio ſedit annos II· mſeſ IIII
dieſ ... II Fuit aut̃ tpr̃ib; Juſtiniani aug̃ & athalarici
regiſ. Juſtinian᷒ ... ſūmo amore xp̄ianę religioniſ miſit fidē
ſuā ſcripto cū ... cyrographo pprio ad ſedē aplicā per

epos epaciu & demetriu. Ipsis dieb; obtulit xpianissimi iustiniani
augustus beato petro apto scyphu aureu circudatu gemis prasinis
& calices argenteos duos & scyphos pesantes libras V. palliola & auro
texta IIII. Hic mertum ordinauit pbros XV. epos XXII. Qui etia
sepultus est in basilica sci petri VI kl iuni & cessauit epat dies VI.

AGAPITUS natione romanus ex patre gordiano pbro
clericus ad scos iohem & paulu. sed mses XI. dies XVII LVIIII
Hic missus est a theodato rege gothoru ad iustinianu aug DXXX
costatinopoli eo qd (theodat) occidisset regina amalasuinta filiam
theoderici regis. & ingressus urbe susceptus e cu gla a iustiniano
aug. Qui cu cepisset loqui de dno ihu xpo & ostendisset duas na
turas e in eo: inuenit anthemiu ubis epm hereticu; & cu
intencio uerteretur cu augusto: respondit augustus. Aut cosen
ties nobis. aut exilio te deportare facia. Tc ait agapitus papa
Ego quidem peccator ad iustinianu augustu xpianissimu ue
nire desideraui. nc aut diocletianu inueni. & accersito anthe
mio epo couicit eu scs papa. & glorificatus est ab omnib; xpianis.
Tc augustus iustinianus gaudio repletus. humiliauit se sedi aptice
& adorauit scm agapitu. At papa dapnauit anthemiu & expulit
exilio & in loco eius cosecrauit epm catholicu noe menam. &
papa obtinuit omia. ex qua causa directus fuerat. & post dies ali
quantos defunctus e costatinopoli X kl mai. Cui corpus i loculo
plubeo translatu. in basilica sci petri sepultu e XII kl octobris.
Hic ordinauit epos IIII. & cessauit epat mense I. dies XXVIII.

SILVERIUS natione capanus ex patre hormisda epo romano
sedit annu I. mses V. dies XI. Hic leuatus e a tyranno the
odato sine deliberatione decreti. Qui theodatus corruptus pecu LX
nia. indixit clero ut qui n cosentiret in eius ordinatione gladio pu D
niretur. Qd quida sacerdotes abnuentes n subscripserunt in eu scdm mo XXXVI
rem antiquu: ut decretu cfirmauerunt ante ordinatione. Ia ordinato
sub ui & metu ppt adunatione eccle & religionis: postmodu ia
ordinato siluerio sic subscripserunt pbri. Post mses u duos nutu di
uino extinguitur theodatus tyrann. & leuatus rex guitisgis in rauenna ac
tulit ui filia amalsuinte sibi uxore. Ob hoc iustinianus aug indignatus
qa regina sibi comdata occidisset theodatus. misit bilisariu patriciu
ut liberaret italia a captiuitate gothoru. & ueniens in partes ca
panie: obsedit neapolim ciuitatem. Qua subacta: interfecit gothos
& neapolitanos. & ingressus roma muniuit ea. Quo facto: guitisgis
rex gothoru obsedit roma p annu unu & cosumpsit possessiones romanoru
& eccelas concremauit. Bilisarius aut patricius repugnando: pterytt

romanos rege guitigis in rauenna. fugato et ciuitatē romanā
amansione gothor liberauit. et benigne susceptꝰ a romanis et papa s
uerio. v id mai habitauit bilisariꝰ in palatio pinciano.
T ē erat uigiliꝰ diaconꝰ et apochrisiariꝰ cōstātinopolī. Dolens aut
augusta ꝑ anthemio patriarcha heretico ut eēt depositꝰ. a scō papa
agapito. misit eptam ꝑ uigiliū papę silueriō. mādans ut anthem
in locū suū reuocaret. aut cōstātinopoli ad eā ueniret. Qui cū legi
litteras. rescripsit nūq̄ se facturū ut reuocar hereticū in sua neq͂
dāpnatū. Tē indignata augusta misit ad bilisariū patriciū. ut
ut occasione aliq͂ deponat ab apostolatu siluerium. At bilisariꝰ. im
ratoria iussione urgente. fecit beatū papā siluerium ad se uenire
palatiū. et cū eū uidisset antonia patricia uxor bilisarii dixit
Dic dnē papa silueri q͂d fecimꝰ t. ut uelis nos in manꝰ gothor trad
.xxv. ii Adhuc ea loquente. iohs subdiaconꝰ tulit palliū de collo eī.
induit eū ueste monachico et abscōdit eū. et xyxtꝰ subdiaco
uidens eū monachū egressꝰ foras nūtiauit clero et poplo siluer
papā eē depositū et factū monachū. Qui audientes. fugerūt oms
uigiliꝰ suscepit siluerium in suā quasi fidē et misit exilio in pont
sula. Qui deficiens mortuꝰ ē in cōfessione dnī. et sepultꝰ in eodē l
co xii kl iulii. Hic ord pbros xiiii epos xviii et cessau epās dies

LXI. VIGILIUS natione romanꝰ ex patre iohe cōsule sed annos
Anno mēses vi. dies xxvi. Huiꝰ tpr̄e bilisarius patriciꝰ cōmisit bell
dni d cū guttige rege gothor. Qui fugiens. capꝰ ē a iohe magistro
xxx tū et adductꝰ ante bilisariū et papā uigiliū romę. Deinde cōstātin
vii. lim ad iustinianū aug. Quē uidens augustꝰ. gauisꝰ ē ualde. et fecit
patriciū et transmisit eū iuxta fines psarū. et ibi uitā finiuit.
Bilisariꝰ uo q͂ cū eo uenerat misit augustꝰ in affricā. qui sub dolo p
interfecit guinterich regē wandalor et redacta ē affrica sub rep
lica. Tē bilisariꝰ de spolia wandalor ueniens romā. obtulit b
petro aplo ꝑ manꝰ uigilii pape crucē aureā cū gēmis librarū c
in qua scripsit uictorias suas. Sed et alia multa dona largitꝰ ē. Eod
tpr̄e theodora augusta scripsit ad uigiliū papā; Veni adimple
quę pmisisti de patre nr̄o anthemio et reuoca eū in officio suo.
rescripsit uigiliꝰ. Absit a me hoc dnā ut reuocē hominē heretic
anathematizatū. Tē romani fecer̄ suggestiones suas cōt uigiliū
cōsilio eī depositꝰ fuisse papa siluerius accusantes illū homicidio. Q
Audita augusta suggestione romanor misit romā ppt papā uigili
cōstātinopoli uenire. affirmans ꝑ uiuēte in scta. quia ...
facere. Anthimꝰ enī scribo missus ab augusta romā ueniens in
uigiliū in ecclā scę cecilię in die natalis eī et munera eroganti

poplm. Qui tent⁹ deposit⁹ est in tyberim in naui & popls & plebs sequebat
eu adclamantes. iactantes post eu lapides. fustes. caccabos & dicentes.
Fames tua tecu. mortalitas tecu. male fecisti romanis. male inuenies
ubi uadis. Deinde ueniens constantinopoli. obuiu fact⁹ e ei iustinian⁹ aug
& osculantes se ceper flere & plebs psallebat ante eu usq; ad ecclam
sce sophie. Ecce aduenit dnator dns. & regnu in manu ei⁹ & potestas
& imperiu. Per biennium eni fuer contentiones de anthemio patriar-
cha ut restituerent in locu suu. Sed uigiliu⁹ noluit eis consentire. & fug-
ens in ecclesia sce eufemie tenuit columna altaris. Qui cu tract⁹ fuisset ab ea
miserunt fune in collu ei⁹ & traxer eu p tota ciuitate. & cler⁹ ei⁹ miss⁹ est in
custodia & in exilio ad metalla incidenda. Tc adunat⁹ cler⁹ romani
rogauer narsetem regis cubicularium q tc roma uenerat ut cu ei⁹ sug
gestione rogarent augustu ut papa uigiliu⁹ & ei⁹ cler⁹ reuocaretur.
Suscepta relatione narsetis a romano clero. thotila rege gothoz
in bello in italia interfecto constantinopoli uenit & imperatori sugges
sit ut si adhuc uigiliu uiueret uel cler⁹ ei⁹ reuerterentur roma. Tc aug
tus letus effect⁹ eo qd regnu donasset ds romanis. mox misit ppt uigiliu &
cleru ei⁹. Tc dimissi oms cu uigilio. uener in ciuitate syracusana. Qui
afflict⁹ dolore calculi. mortuu⁹ est. Cui⁹ corp⁹ ductu e rome & sepultus
ad scm marcellu uia salaria. Hic ordinauit pbros xlvi. & cosecr ep p[illegible] ui.

PELAGIVS natione romanus de patre iohe uicariano LXII
sedit annos xi. mses x. dies xviii. Et du n eet eps q eu
ordinaret. inuenti st duo epi iohs de perusia & bon⁹ de feren Pelag. prim⁹
tino. & andreas pbr de ostiis & ordinauer eu pontifice. Tc n erat
in clero q poterant pmoueri. Multitudo religiosoz & sapientiu. D LII
& nobiliu subduxerunt se a comunione ei⁹ dicentes. qa in morte
uigilii pape se miscuit. Pelagiu⁹ aut monte ascendit & tenens euan N
gelia & cruce dni satisfecit omib; qa nullu malu pegisset contra
uigiliu. Hic cepit edificare basilica aptoz philippi & iacobi Que du
inchoaret. mortuu⁹ e. & sepult⁹ in basilica sci petri apli vi non marc.
Hic ord pbros xxvi. diac viii. epos xlviiii. & cessau epat mses iii. dies xxv.

IOHES natione romanus de patre anastasio illustri. sed annos xii LXIII
mses xi. dies xxvi. Hic amauit cleru. & restaurauit cymiteria Iohs
scoz martyru. Hic pfecit ecclam aptoz philippi & iacobi & dedicauit tert⁹
ea. Eode tpre eruli in tarsia fecer sibi rege sinduale & pmebant D.
cuncta italia. At narses eunuchus cubicularius iustiniani aug a LXIII
egress⁹ cot eu interfecit sinduale & omem gente eruloz sibi subiugauit
Deinde uenit haming⁹ dux francoz & buccellin⁹ & ipsi pmebant
italia. sed auxiliante dno a narsete interfecti st. Tc romani in
uidia ducti suggesser iustiniano & sophie ut liberarent eos de manu

narsetis. Qd ut papa cōperit. egressus cū narsete retinuit se in cym
scōꝝ tyburtii & valeriani & habitauit ibi multū tēporis. Post multū
tēporis: narses regress' ē romā & ibi mortuus ē & cōstātinopli translat'
& n̄ multo post iohs papa defunct'. & in basilica sci sepult' iii id iulii
Hic ordinau it pbros XXXVII. diac̄ XIII. epōs LXI. & cess epāt mses x

LXIIII bened. VIII. d LXXVIIII sedit — BENEDICT. natione roman' de patre bonifacio sed annos IIII
mse I. dies XXVIII. Hui' tēporib; gens lōgobardoꝝ inuaser ita
simulq; & fames magna ita ut multitudo castroꝝ se tradidisse
longobardis. Qd dū cognouisse iustini piissim' imperator: misit m
tū & honeratis naues frumto transmisit rome. Eo tpre scissim' papa
LXV. benedict mortuus est & sepult' in basilica sci petri pridie kt aug
Hic ord pbros XV. diac̄ III. epōs XXI. & cessauit epāt dies X.

LXXXII — PELAGIVS natione roman' de patre uingilido sed anno
mses II. dies X. Hic ordinat' ē absq; iussione iustini imper
ris. eoqd longobardi obsiderent ciuitatē romanā. Eodē tpre
tē tante pluuie ut omīs dicerent aduenire diluuiū. Hic ordina
LXVI. pbros XXVIII diac̄ VIII. epōs LVIII. & cessauit epāt mses III. dies
& sepult' ē ad scm petrū VIII id febr

GREGORIVS natione roman' de patre Gordiano se
annos XIII. mses VI. dies X. Hic exposuit omelias
geliorꝝ XL. & iob. & ezechielē. & pastoralē. & mul
alia. Hic gregorius. misit seruos dī. mellitū. augustinū. & iohem
Anno d d XC — alios plures cū eis monachos in pdicatione ad gentē Angloꝝ ut
uerterent ad dnm ihm xpm. Hic augmtauit in pcatione canon
diesq; nros in tua pace disponas & cetera. Hic fec beato petro co
nas IIII ex argento puro & ueste sup corp' el blittaimo ex ort
auro purissimo. pensatē libras C. Hic ēstituit ut sup corp' be
petri. epi missas celebrarent. & in basilica beati pauli similiter
Hic domū suā ēstituit monasteriū. Qui mortuus: sepult' ē in basili
sci petri in secretario IIII id martii. Hic ordinauit pbros VII
diac̄ XXXVII. epōs LXII. & cessauit epāt msem I. dies XIII

LXVII d CIIII — SABINIANVS natione tuscus de ciuitate bleta de pat
bonio sed annū I. mses V. dies VIII. Hui' tpre fames f
grauis in ciuitate romana. Tē facta pace cū gente lōgob
doꝝ iussit aperire horrea ecclē & uenundari frumta p solidū
modia XXX. Quo defuncto: elect' ē p portā sci iohis. & duct' fo
muros ciuitatis ad pontē molliū & sepult' in ecclā beati petri
kt martii. Hic ecclām de clero impleuit. Hic fecit episcopos
per diuersa loca XXVI. & cessauit epāt menses XI.
& dies XVI.

LXIIII benedict. ... sedit
LXV. ...
LXVI. gregorius ... Anno d XC. Fuit tpre mauricii augusti cōstantinopl qui eū in papam elegit;
LXVII d CIIII. Hic omā fuit tpre mauricii augusti cōstantinopl

BONIFACIVS natione romanꝰ ex patre iohē cattadioce LXVIII
sedit mſeſ VIII · dieS XII · Hic obtinuit apud Focatē cesarē VIII Bonif
ut ſedeſ aplica beati petri apli caput eſſet omnīū ecclarū
quia eccla cōſtātinopolitanā primā ſe omnīū ecclarū ſcribebat · DCV
Hic cōſtituit in eccla beati petri aſtantib; epiſ LXXII sub anathe
mate ut nullꝰ pōtifice uiuente · aut epſ ciuitatiſ ſuę pſumat loqui
aut parteſ ſibi facere niſi tcio die depoſitioniſ eiꝰ adunato clero
et filiiſ ecclę · Tc̄ electio fiat et qſ quē uoluerit habebit licentiā
eligendi ſibi ſacerdotē · Bonifacio defuncto · ſepultꝰ ē in eccla ſci petri
pridie id nouēbriſ · Hic ord epōſ XXI · et ceſſauit epatꝰ mſeſ X · dieſ VI · LXVIIII

BONIFACIVS natione marſoꝝ de ciuitate ualeria ex patre Bonif quartus
iohē medico · ſedit annoſ VI · mſeſ VII · dieſ XIII · Huiꝰ tēpo
porib; fameſ et peſtilentię et inundationeſ aquarū grauiſſime DCVI
fuerē · Hic peciit a Focato ceſare tēplū qd appelabatᷣ pantheon;
In quo fecit ecclam beatę marię ſep uirginiſ et omīū martyrū · In qua
eccla Focaſ dona multa optulit · Hic domū ſuā monaſteriū fecit · quā
ditauit · Quo defuncto · ſepultꝰ ē ad beatū petrū · VIII kł iunii
Hic ord epōſ XXXVI · et ceſſauit epatꝰ mſeſ VI · dieſ XXV · LXX

DEVSDEDIT natione romanꝰ ex patre ſtephano ſubdiacono DC
ſed annoſ III · dieS XXIII · Hic clerū multū dilexit · Huiꝰ tēpo XIII
rib, factꝰ ē tremorꝰ magnꝰ mſe auguſto indictione VI · pꝰ hęc cla N
deſ ſecuta ē in poplō ſcabearū ut nullꝰ poterat mortuū ſuum
cognoſcere · Hic ordinauit pbroſ III · diac̄ XIIII · epōſ XXVIIII
et ceſſauit epiſcopatuſ dieS XVI · LXXI

BONIFACIVS natione cāpanꝰ de ciuitate neapolitana Bonif quintus
ex patre iohe ſed annos V · Hic erat mitiſſimꝰ ſup omſ
homineſ et miſericorſ Hic clerū amauit · Hic cōſtituit ut DCXVI
nulluſ trahatᷣ de eccla · Hic dimiſit omī clero p obſeqiſ ſuiſ
rogam unā integrā · Hic ordinauit pbroſ XXVII · diac̄ IIII
et epōſ XXVIIII · et ſepultꝰ ē ad beatū petrū VIII kł nouēbriſ
et ceſſauit epiſcopatuS XIII dieS ·

HONORIVS natione cāpanꝰ ex patre petronio cōſule LXXII
ſed annos XII · mſeſ XI · dieS XVII · Hic multa bona fe DC
cit · clerū erudiuit · cymiteria renouauit · Fuit autē tēporib; XXII
eraclii piiſſimi imperatoriſ · Hic operuit omnē ecclam ſci petri
ex teguliſ ęreiſ · Hic fec̄ ecclam beatę agnę uia numtana et ecclam
beati apollinariſ · et ecclam beati cyriaci mr̄ et ecclam IIII coronatoꝝ
et ecclam ſci Seuerini · et ecclam ſci pancracii mr̄ uia aurelia ·
et ecclam ſcę lucię et ecclam ſci adriani · et multa alia quę enu
merare longū ē · Hic ord pb XIII · diac̄ XI · epiſcopoſ LXXXI ·

Qui ſepult̄ ē in ecc̄la beatę agnę uia numītana miliario ab urbe tcio · IIII id octobr̄ · & ceſſauit epat̄ annū I · mſes VII · dies XX

LXXIII · anno DCXXVIII ſedit SEVERINVS natione roman̄ ex patre abieno ſed̄ mſes II dies IIII · Hic dilexit clerū · & omib; donū augmētauit. Fuit autē benign̄ sup om̄s homines · & amator pauperū · largus mitissim̄ · Hic renouauit absidam beati petri apli ex musibo · Hic ord̄ epōs IIII · Qui sepult̄ ē ad s̄ petrū IIII non aug̃ Cess ep̄ ms̄ II

LXXIIII · Iohs quart · DCXXXIIII · IOHS nationes dalmata ex patre uenancio ſcolastico ſedit annū I · mſes VIII · dies XVIII · Hic misit p omem dalmaciā & hystriā multas pecunias pp̄t redēptionē captiuo℞ q̄ depdati erant á gentib; Hic fecit ecclam beatis martyrib; uenancio · anastasio · mauro · & alio℞ multo℞ martyrū · quo℞ reliq̄e de dalmacia & hystria adduci p̄ceperat & recōdidit eas in ecc̄la p̄dicta iuxta fontē lateranensem in q̄ multa dona optulit · Hic ord̄ pbros XVIII · diac̄ V · epōs XVIII · Qui sepult̄ ē ad s̄cm petrū IIII id octob & cess epat̄ mse I · dies XIII

LXXV DCXXXVI THEODORVS natione grecus ex patre theodoro epō de ciuitate hierosolima ſedit annos VI · mses V · dies XXVIII · Hui̅ tēpore uenit pyrrus patriarcha cōstātinopolitan̄ ex affrica & uenit roma ad limina aplo℞ & obtulit libellū cū sua subscriptione pre theodoro cōdepnans in eodē libello om̄ia quę á se uel á decessorib; suis scripta ut acta s̄t aduersus fidē immaculatā · Sed postmodum rursus more canis ad uomitū repedauit · Tc̄ s̄cs theodor̄ cōuocans sacerdotes & clerū in ecclam s̄ci petri · cōdepnauit eū · Eodē tēpore leuata s̄t corpora s̄co℞ martyrū primi & feliciani quę erant in arenario uia numītana & recōdita s̄t in basilica s̄ci stephani protomartyris · Hic fec̄ basilicā beato ualentino · & oratoria duo unum beato sebastiano & alterū beato℞ martyrū q̄b; dona largit̄ est ta · Hic ordinauit pbros XXI · diac̄ IIII · epōs XLVI · Qui etiā sepult̄ ad s̄cm petrū p̄die id mai · & cessauit epat̄ mse I · dies XVI ·

LXXVI DCXLII MARTINVS de ciuitate tudertina puintię tuscię sedit annos VI · mse I · dies XXVI · Hui̅ tp̄ib; paulus cōstātinopolitanę urbis ep̄s inflat̄ supbie sp̄u · aduersus rectā s̄cę dī ecc̄lę dogma audacter p̄supsit patrus definitionib; contraire cū q̄bdā epis · Tc̄ beat papa martin̄ cōgregata synodo in urbe roma C V epo℞ · in ecc̄la saluatoris · cōdepnauit paulū & cyrū alexandrinū · & sergiū & pyrrū · patriarchas cōstātinopolitanos qui nouitates cōt̄ immaculatā fidē p̄supsit immettere · At illi heretici seditionē cōt̄ romanā ecclām mouentes excitauer̄ imperatorē in irā aduersus papā · & misit olympū cubicularīū & exarchū romā & iussit

constantinū filiū heraclei;

tenere martinū. Qui romā ueniens. inuenit ęcclām coadunatā
omnū epōꝝ italię cū clero & sacerdotib; & uolens adimplere ea
que iussa fuerant. n̄ potuit. qa man' dī erat cū papa scissimo
Cūq; p tēp' plurimū que nitebat̄ n̄ ualeret pficere. suasit olim p'
suo spatario. ut dū in ęcclā dī genitricis ad psepe papa celebraret
missarū sollēpnia & ei cōmunionē porrigeret. subito eū occideret.
Sed dn̄s omps excecauit spatariū olimpi exarchi & n̄ ē pmiss' uide
re pōtificē. quando olimpo cōmunionē porrexit ut pacē dedit
ut sanguis ei' effunderet. Videns ḡ olimp' qa man' dī circūtegabat
martinū papā scissimū. eidē scissimo uiro indicauit omīa que iussa
fuerant & facta pace cū ęcclā pfect' ē siciliā aduers' gētē sarracenoꝝ
q ibidē inhabitabant cū exercitu & post hęc hisdē exercitus
morbo interiit. Deinde direct' ab imperatore theodor' exarchus
romā eduxit papā martinū de ęcclā cōstātiniana & p dux' cōstātino-
poli; Deinde direct' in exilio in cersona. ibidē ut dō placuit
uitā finiuit xpi cfessor q & multa mirabilia operat̄ usq; in hodier-
nū diem. Hic ord' pbros xi. diac̄ v. epōs xxxiii. Cui' dep. xv kl octob;

EVGENIVS natione roman' de regione prima auen- LXX
tinense cleric' a cunabulis ex patre rufiano sedit an- VII
nos ii. mēses viiii. dies xxiiii. Benignissim'. mansuetus. DC XLIIII
omib; affabilis. & scitate pclarioꝝ. larg' pauperib; Hic autē
ordinauit epōs xxi & sepult' ē ad scm̄ petrū & cess̄ epāt' mēs i. d. xxviii.

VITALIANVS natione signensis puincię cāpanię de
patre anastasio. sed annos xiiii. mēs vi. Hui' tēporib;
uenit constantin' aug' filii' eraclei de regia urbe p N
littora in athenas & exinde tarentū. Inde ū beneuento &
neapoli. Postmodū autē uenit romā quinta die mēsis indictione vi Y
fr iiii. & occurrit ei papa cū clero suo miliario vii ab urbe ro LXX
ma. & suscepit eū cū gta; & pseuerans in urbe dies xii. obtulit VIII.
ęcclis multa dona. Postmodū ū secta feria egress' de urbe roma- DC
na reuersus neapoli. ingress' ē siciliā indictione vii. & habita- LI.
uit in ciuitate syracusana & tales afflictiones posuit in possesso-
rib; puinciarū calabrię. sicilię. affricę. & sardinię quales a
sclo nūq fuerit ut uxores a maritos ut filios a parentib;
separarent. & alia multa inaudita. Sed & uasa sacrata scāꝝ
ęcclāꝝ abstulit. Deinde xv die mēsis iulii cōstātin' iste in
balneo occisus est. & n̄ p' multū tēporis papa uitalian' uitam
finiuit. Ordinauit aut̄ pbros xxii. epōs p diuersa loca xcvii.
Qui etiam sepultus est in basilica beati petri apli sub die
vi kl februarii. & cessauit episcopat' mēses ii. dies xiii.

LXXVIIII ADEODATVS natione romanus ex monachis de patre Jab
Anno domini sedit annos IIII · menses II · dies V · Hic tante magnitudinis fuit
DC mitissimus ac benignissimus ut omnes a maiore usque ad minimos libe
LXV suscipere · et peregrinis compassionem exhibuit · ut etiam unusquisque quod p
fecit lavit sine dubio impetravit · Hic ecclesiam beati petri via portuensi
iuxta pontem meruli · restauravit · atque dedicavit · Sed et monasterium
sancti herasimi in monte celio in quo enutritus esse visus est et abbatem et congrega
tionem ibidem constituit · Post huius transitum tante pluvie et toni
fuerunt ut homines et animalia interirent · et ex ipsis pluviis denuo
mina renascerent et ad maturitatem pervenirent · Hic ordinavit presb
diaconos II · episcopos XLVI · et sepultus est ad sanctum petrum VI kalendas iul et cessavit episcopatus menses
LXXX DONVS natione romanus ex patre mauricio sedit annum
DC menses V · dies X · Hic atrium sancti petri ante ecclesiam in quadri
LXX ticu magnis marmoribus stravit · Hic clerum diversis ordinibus
honoribus amplificavit · Hic repperit in urbe roma in basilica
boeciana nestorianitas monachos syros quos per diversa monas
divisit · et in basilica predicta monachos romanos instituit · Hic
etiam electus mense augusto · apparuit stella cometa a parte orientis a
galli cantu usque mane per menses III · cuius radii celos penetrabant
quam omnes provincie gentesque mirabantur · Que cum disparuisset · m
talitas maxima a parte orientis subsecuta est · Hic donus ordina
LXXXI presbiteros X · diaconos V · episcopos VI · et sepultus est ad sanctum petrum III idus april et cessavit
DC AGATHO natione sycula sedit annos II · menses VI · dies
LXX Hic tantum benignus fuit ut etiam omnibus hilaris et iocundus
I comprobaretur · Fuit autem constantini filii eraclei et tyberii augusti
temporibus · Huius temporibus indictione VIIII luna eclipsin pertulit
iunio die XVII · et mortalitas magna subsecuta est mense iulio · et aug
atque septembrio in urbe roma · ita ut suburbana et castra devasta
plurima · Huius temporibus die XXmo mensis novembris in basilica q
trullus appellatur intro palatium constantino sub regali cultu r
dente · et cum eo patriarcha georgio constantinopolitano · et ma
antiocheno · suscepti sunt missi sedis apostolice Johannes portuensis e
duobus episcopis et alii diversi ordinis · Deinde metropolite et epi
orientalium partium numero CL · resederunt · Post hec patricii pri
pesque incliti · Tunc legati pape libellos menne et patriarcharum pr
hereticorum falsaverunt · Quod coram principe et synodo claruit · Di
XIIII mensis februarii · intromissa sunt coram synodo venerabilium patrum dicta
constantinopolitani · cyrilli · athanasii · basilii · gregorii dyonisii
hilarii · ambrosii · augustini · et leonis · duas naturales volunt
et operationes in christo dicentes · ad satisfactionem principis et syn

Tanta quā diuina omnipotentiſ cõceſſa ē miſſiſ ſediſ aplicę in ſo-
lertiā popłi & ſci ceiliī quę in regia urbe erat · Iohs portuenſiſ
eps in dñica die octaua paſche in eccła ſcę ſophię miſſaſ corā au-
guſto & patriarchiſ latinę celebrauit · & omſ unanimit̃ in laudib; &
uictoriiſ imperatoriſ uocib; adclamauerunt · Hic agatho ordi. pbroſ x ·
diac̃ iii · epõſ xviii · Qui ſepult9 ē ad beatū petrū iiii id ianuarii
& ceſſauit epiſcopatuſ · menſes vii · dies lxxxv · lxxx ii

LEO iunior nacione ſyculuſ de patre paulo ſedit mſeſ x · & leo
dies xvii · Vir eloquentiſſim9 · in diuiniſ ſcripturiſ ſufficient̃ inſtruct9 ſedis
greca latinaq; lingua erudit9 · paupertatiſ amator · & erga inopeſ n̄ dc
ſolū mẽtis pietate ſed & ſtudii ſui labore ſollicit9 ; Hic ſuſcepit ſcam ſy- lxxx
nodū quę in regia urbe celebrata ē greco eloquio cõſcripta exſequen- iii
te ac reſidente magno principe cõſtantino intra palatium quod
appellat̃ trullus · ſimulq; cū eo legati ſediſ aplicę & duo patriar-
che atq; centū & quinquaginta epi · in qua cõdepnati ſt̃ Cyruſ ·
Sergiuſ · honoriuſ · petruſ · pauluſ · & aliuſ petruſ · & machariuſ · & ſtepha-
nuſ · & polichroniuſ nouuſ ſymon · q unā uoluntatē & operationē in
dnō ihu xpo dixerant ut pdicauerit · Sed ut nē duaſ uoluntateſ &
operationes in ipſiuſ diſpenſatoriſ xpi & ſaluatoriſ dĩ nrī dicant.
quā & ſtudioſiſſime in latino tranſtulit : Hic fec̃ eccłam ſcoꝝ
ſimplicii · fauſtini · & beatricis · in urbe roma · Hui9 tpñb; die xv · mſiſ
april · indictione xi · luna eclypſin ptulit · pſ cenā dni · Hic leo ordinauit
pbroſ viiii · diac̃ iiii · epõſ xxiii · Qui etiā ſepult9 eſt ad beatū petrum
v nonaſ iulii & ceſſauit epiſcopat9 mſeſ xi · dieſ xxii · lxxx iii

BENEDICTUS iunior natione roman9 de patre iohe ſed-
mſeſ x · dies xii · Hic ab ineunte etate eccłę militauit ·
Atq; ſic ſe in diuiniſ ſcripturiſ a pueriłi etate & pſbiterii dig-
nitate exhibuit ut dign9 ad põtificiū regimina perueniret · Pauperta-
tiſ amator · humiliſ · manſuet9 · & omib; cū pacienciā habenſ atq; numi
largiſſima · Hic eccłam beati petri & ſci laurentii in lucina reſtaurauit
cleriq; diuerſiſ ordinib; in die ſcõ paſchę honorib; ampliauit.
Qui e ueſtigio infirmitatē incidit & pſ dieſ paucoſ defunct9 eſt;
Hic dimiſit clero ſuo auri libras xxxta · Ordinauit aūt epoſ xii.
Qui etiā ſepult9 ē ad beatū petrū viii id maii & ceſſ ep mſ ii dieſ xv.

IOHS natione ſyruſ de prouincia antiochię ex patre cyriaco
ſedit annū i · dieſ viiii · Vir ualde ſtrenuuſ atq; ſciencia
pdit9 · & omimodo moderat9 · Hic poſt multoꝝ põtificū tpa
in eccła ſaluatoriſ quę appellat̃ cõſtantiniana elect9 eſt atq;
exinde in epiſcopio introduct9 · Hic cõſecrat9 ē a trib; epiſ
hoſtienſe · portuenſe · bellitrenſe · Hui9 tẽporib; regnauit dñ9

cſtantino

iuſtiniani auguſt̄. defuncto patre · Sed & puincia affrica · ſubiugata
romano imperio atq; reſtituta. Hic roſt̄ diuturna infirmitate de-
tent̄. dimiſit omi clero monaſteriiſ diaconiȩ & manſionariiſ
ſolidoſ mille nōgentoſ · Fecit autē epōſ XIII. Qui etiā ſepult̄ eſt
ad beatū petrū m̄ſe aug̃ & ceſſau̅ epāt̄ m̄ſeſ II · dies XVIII.

LXXXV CONON de puincia ſiciliȩ patre thrace ſed̄ m̄ſeſ
V In cui̅ electione magna cōtentio facta eſt eoq̄d cler̄ in
anno petrū archip̄ſbiterū intendebat · exercit̄ aut̄ inſequentē eius
dni DCLXXVI theodorū p̄b̄im · & cler̄ quidē adunat̄ ante foreſ baſilicȩ con-
ſedit ſtātinianȩ ſuſtinebat · exercit̄ aut̄ in baſilica ſc̄i ſtephani pa-
ſimlr̄ · & neq; illi clero cōſenciebant neq; cler̄ exercitui adq-
eſcebat · At cler̄ & ſacerdoteſ ingredienteſ in epiſcopio lateran-
ſe · elegerū & denominauert̄ conone p̄dictū; Videnſ autē exercit̄ u-
nanimitatē cleri & popli · flexi ſunt & cōſenſer̄ in pſonā p̄dicti
ri · & mittenteſ ad exarchū theodorū more decreto deuota men-
ſubſcripſert̄ · ſuſcepta iuſſione iuſtiniani auguſti · Hic conon di-
infirmitate detent̄ ut etiā uix ordinationeſ ſacerdotū expleret
Fecit aut̄ epōſ XVI Qui etiā ſepult̄ ē ad ſcm̄ petrū XI kł octob
& ceſſauit epiſcopatus menſes II · dies XXIII ·

LXXXVI SERGIVS natione ſyruſ · antiochiȩ regioniſ orıt̄ ex pa-
DCLXXXVII tyberio ſed̄ annoſ XIII · m̄ſeſ VIII · dieſ XII · Conone
pa defuncto popl̄s romanı̄ in duaſ parteſ diuiſuſ eſt · & un-
qdam parſ elegit theodorū archip̄ſbiterū alia ū paſchalē arch-
conū · Cūq; un̄ alio locū n̄ cederet · primateſ iudicū inito cōſil-
& exercit̄ romanȩ militiȩ ad ſacrū palaciū p̄rexert̄ diſput-
trēdenteſ qualiter duoꝝ altercanciū electoꝝ ſepararet̄ intencio
dō annuente in pſona ſergii uenerabiliſ cōcordanteſ ſe cōtul-
& in lateranenſi epiſcopio cū laude deduxert̄ · Quo ingreſſo, t-
dor̄ ilico ceſſit · paſchaliſ ū nullom donec coact̄ & cōfuſuſ uel
nolenſ ſuū dnm̄ & electū ingreſſuſ ſalutaret · Sed poſtea non
ceſſauit clam rauenna ſuoſ mittere miſſoſ · Promiſſaq; p-
cunia a diuerſa dona · iohem patricium romā uenire p-
ſit · Qui dū ueniſſet omiſ in pſonā ſergii cōſenſiſſe in-
ueniſſet · qđ a paſchali p̄miſſū fuerat idest centū libraſ
auri a pre eccl̄e exigenſ a ſergio reſponſū eſt qđ nec
p̄miſit neq; dare poſſibilitaſ ſuppetit · Sed nec in hoc flexus
Iſte patricius donec centū libraſ auri accepit Verun-
Iuſtinian̄ xp̄o fauente elect̄ ſergiū pōtifex ordinat̄ eſt · paſcalıſ ū a
fuit pnepoſ officio archidiaconatuſ depoſit̄ in monaſterio retruſuſ eſt
[illegible] poſt quinquenniū defunct̄ eſt · Hui̅ itaq; tēporib; iuſtini-
[illegible]
cſtatini;

augusti cõcilium i regia urbe iussit fieri in q̃ legati aplice sedis
conuenerant & suscepti subscripserant. Cõpellebatur aut & ipse
subscribere. Sed nullaten9 adquieuit p eo qd quedã capitula extra
ritu ecclasticũ fuerant in eis adnexa. Quo audito augustus.
Zacharia protospatariu cu iussione direxit ut papa sergiu in
regiã deportaret urbe. Sed misericordia di preueniente & beato petro
suffragante exercitatu e cor rauennatis militie. Ducatus scilicet
pentapolitane urbis & circũquaq; partiu n̄ pmittentes papã
in regiã ascendere urbe. Cũq: ex omi parte multitudo militie
cõuenirent: zacharias pt...tus portas ciuitatis claudi & papam
teneri postulauit. Exercitus aut rauennis ingressus p portam
beati petri apli cu armis in lateranense episcopio ad subueni-
endũ papã. Zacharias spatarius sub lecto pontificis fugiens sese
abscondit. Egressus ũ papa foris basilicã aptis ianuis generalita
te popli q̃ p eo occurrerunt honorifice suscepit. Et spatario precib;
pape una cõcellã cu iniuriis & cõtumeliis a ciuitate expulerunt;
Nã & his q̃ illũ miserat ipso tpre regno priuatus: eccla di imp
turbata cu suo psule xpo fauente seruata est. Hic papa sacratissim9 in
secretario sci petri capsã argenteã in angulo obscuro repperit
in qua crucẽ p̃ciosis lapidib; p ornata inspexit & in ea cruce
portionẽ salutaris ligni dnice crucis interius repositã inuenit
Que etiã ex illo die ab omi poplo die exaltationis sce crucis
adoratur in basilica saluatoris que cõstantiniana dicitur. Hic sergius
corp9 beati leonis pape qd in abdito secretarii loco positũ fuerat
in denominata basilica loco publico ut sibi reuelatũ fuerat
posuit & locũ ipsũ ornauit. Hic basilicas & oratoria reno
nauit in qb; multa dona optulit. Hic ordinauit pbros xviii.
diac. iiii. epos xcvii. Qui etiã sepult9 e ad scm petrum
vi id septẽbris ind xiii (ma) tyberio aug. & cessauit epat mẽ i dies xx

IOHS natione grec9 sedit annos iii. mẽses ii. dies xii — lxxxvii. Johs sext9. DC.
Huius tẽporib; uenit theophilactus cubicularius patricius &
exarchus italie a partib; sicilie in urbe romã. Cuius aduen-
tũ cognoscentes principes italie tumultuosi cõuenerunt apud
romanã urbẽ. uolentes ne aliquid mali inferre pontifici. Pro q̃
pontifex ne affligeretur sese mediu dedit. portas ciuitatis claustr.
& monitis salutarib; tumultuosã eoru sedicionẽ sedauit. Deinde
gisulfus dux gentis longobardoru beneuenti cu omi sua uirtute
cãpaniã uenit. incendia & depredationes multas fecit. captu-
uosq; n̄ paucos cepit. nullusq; extitit q̃ ei potuisset resiste
re. Tũ iohes papa missis sacerdotibus cum muneribus multis

captiuos de eoꝝ manib; redemit & illū cū suo exercitu ad p
repedare fecit. Hic ordinauit p̄b̄ros VIII. diac̄ II. ep̄os XV. Qui
sepult⁹ ē ad s̄cm̄ petrū. tyberio [petasii] aug regnante & cess ep̄it dies XVII

LXXXVIII Iohs VII anno dn̄i DCXCIII IOHS natione grecus de patre platone sedit annos II. dies
Fuit aut̄ tēporib; tyberii [petasii] & iustiniani [pnepos heraclei] dudū imperatoris.
Vir eruditissim⁹ & facund⁹ eloquentia. Hui⁹ tēporib; iustini
cōstātinopolim ueniens. regnū ppriū de q̄ eiect⁹ fuerat
tus est. Leonē ū & tyberiū [petasiū] q̄ locū ei⁹ usurpauerant cepit.
in medio circo corā omī poplo iugulari fecit & optinuit princip
de q̄ antea tumultuose eiect⁹ fuerat. Hic iohs ordinauit p̄b̄ros
ep̄os XVIII. Qui & sepultus est ad s̄cm̄ petrū. XV kł nouembr
N Indic̄ VI iustiniana. & cessauit ep̄it menses IIII.

LXXXVIIII DCXCV SISINNIUS. natione syrus ex patre iohe sedit dies
XX. Fuit autē tēporib; iustiniani [pnep heracl] augusti. Qui uir
podagrico humore cōstrict⁹ tenebat⁹. ut sibi cibū propri
manib; exhiberē n̄ ualere. Erat tam̄ cōstans animo & curā
agens p habitatorib; romanę ciuitatis. Hic ordinauit ep̄m
Qui repentina morte defunct⁹: sepult⁹ ē ad s̄cm̄ petrū VIII id
& cessauit episcopatus mensem unū. dies XVIII.

XC DCXCV CONSTANTIN⁹ natione syrus de patre iohe sedit an
VII. dies XV. Vir ualde mitissim⁹. Cui⁹ tēporib; in
roma fames facta est magna p annos III. Deinde tanta fuit ubert
ut fertilitatis copia p̄teritę sterilitatis inopiā obliuioni t̄deret
Tē mittens iustinian⁹ [pnep heracl] aug theodoꝝ patriciū cū classe ī rauenna ci
tate. cepit felicē urbis archiep̄m. & omīs rebelles q̄s ibidē repperit.
dib; strinxit. diuicias eoꝝ abstulit. & cōstātinopoli misit. Di
iudicio & aptoꝝ p̄ncipis petri sententia: qui inobedientes
sedi aplicę. amara morte pempti st̄. Archieps̄ nāq; [felix] priuat⁹ lum
digna factis recipiens penā in pōticā transmissus est regionē
tēporib; misit imperator iustinian⁹ ad cōstantinū papā eplam ut
regiā ascenderet urbem. Qui iussis imperatoris obtemperans na
gio iter adgreditur cū ep̄is & clero multo. Et ueniens in gr
ad septimū miliariū cōstantinopolim: tyberiū iustiniani fil
cū patriciis. & cyrus patriarcha cū multitudine popli uen
et diem festū agentes. cū sellarib; imperialibus frenisq; deau
ratis. pariter ingressi sūt ciuitatē. Aplicus pōtifex cū camelo
a palatio egressus in placidias p̄uenit. Dēn aut̄ iustinian
eius aduentū audiens magno repletus ē gaudio; In die aut̄ q
se inuicem uiderūt: august⁹ p̄stratus pedes pape osculans. Fact
leticia magna in poplo. omib; aspicientib; tātā humilitat

iustinian.

boni principis. Die u dnico missarū sollēpnia celebrans. imꝑator corp xpi dedit; Imꝑator u pro suis delictis ut depcaret pontifice postulans. omia priuilegia eccle renouauit atq; papā ad ppria absoluit. Egressꝰ u a nicomedia ciuitate pontifex portū puenit. ac uicesima iiii die mensis octobris romā ingressus est. Huiꝰ tēporib; duo reges saxanoꝝ ad orationē aplōꝝ uenientes. sub uelocitate suā uitā ut optabant finierūt. Non pꝰ multos aut dies scripta uenerūt a siciliense insula que nuntiauerūt qđ philippicꝰ hereticꝰ a principali uertice depulsus. anastasiꝰ orthodoxꝰ augustꝰ sceptra regalia gubnāda susceperit. Cōstantinꝰ papa ordinauit ptros x. diac ii. epōs xc iiii. Qui et sepultꝰ est ad scm petrum vi id ian. et cessauit epatꝰ dies xl.

XC·I· ... N. DCC III

GREGORIUS natione romanꝰ ex patre marcello sedit annos xvi. mens viiii dies xi. Fuit aut tēporib; anastasii. theodosii. cōstantini augustoꝝ. Hic in parua etate in patriarchio nutritꝰ. sub scę memorię dōno sergio subdiaconꝰ factꝰ bibliothecę illi est cura cōmissa. Deinde ad diaconatꝰ ordinē puectꝰ. cū papa cōstantino regiā pfectꝰ ē urbē. atq; a iustiniano augusto inquisitꝰ. de qb;dā capitulis optima responsione unaquaq; soluit questione. Erat autē uir castꝰ. diuinę scripturę eruditꝰ. facūdꝰ eloquio. et cōstans animo. Huiꝰ tēporib; signū in luna factū ē cruentatū usq; ad mediā noctē. Eo autē tpe fluuiꝰ tyberis alueū suū egressus sese p campestria dedit. et trascendens aliqb; locis ultra basilicā scī marci p plateas se extendit. domos euertit. agros desertauit. eradicans arbusta et segetes. Dōno itaq; papa gregorio in oratione psistente. die octauo fluuiꝰ ad pprium reuersus est alueū. Eodē tpe nefanda gens agarrenoꝝ uidelicet sarraceni de pgenie agar filii hismaelis. cū iā hispaniarū puinciā p x annos tenerent. anno undecimo rodanū fluuiū transferre conabantur francias occupandū. ubi eudo preerat. Quā facta francoꝝ motione cōtra sarracenos. eos circūdantes interemerūt. Trecenta itaq; septuaginta quinq; milia de sarracenis interfecta. mille u quingenti ex francis fuisse in eo bello cesi referuntur. sicut idē dux pape mandauit; Eo qq; tēpore in campanię partib; cōbustū triticū. ordeum seu legumina quasi pluuię in loco qdā e celo missa sunt. Iste gregorius quadragesimali tpe ut ingsitas ferias ieiuniū atq; missarū celebritas fierent qđ n agebatur instituit. Post aliqđ tēporis basiliꝰ dux et iordanis et iohes subdiaconꝰ inierūt cōsiliū ut pontifice interficerent. Quib; assensum marinꝰ imperialis spatariꝰ a regia urbe missus iustiniano imperatore mandante pbuit. sed tēpꝰ inuenire n potuerūt. quia di iudicio marinꝰ desolatꝰ cōtractꝰ est. et sic a roma recessit. Post modū u paulus patriciꝰ et exarchus missꝰ in italiā ... denuo ut scelus pficerent pfecerunt.

Anastasius Augustus cogente theodosio ptr factꝰ e. et cōstantinopli regnauit

Quorū cōsiliū romanis patefactū: ordine interfecerunt & ioh̄em. basiliū
monachus factus uitā finiuit. Deinde n̄ multo p⁹ tp̄e. spatariū alterū
missus est. ut papa a sua sede amoueret. Denuo paulus patricius ad
pficiendū tale scelus q̄s seducere potuit ex rauenna atq; ex castris
aliq̄s misit. Sed motis romanis atq; longobardis p defensione pon
tificis. hoc ppedierunt. Imperator leo autē iussionib; postmodū missis
decreuerat. ut in nulla ecclā imago cuiliba sci aut martyris. aut
angeli haberet. maledicta asserens omīa. & si papa adquiesceret. gratiā
imperatoris haberet & si hoc fieri ppediret. a suo gradu decideret.
Despiciens ergo pius uir pfanā principis iussionē. iā cont eū quasi contra
hostē se armauit. eius heresim rennuens. Cognita u imperatoris leonis ne
cia omnis italia. inierunt cōsiliū ut sibi imperatorē eligerent. & cōstan
tinopoli ducerent. Sed cōpescuit tale cōsiliū pontifex. sperans cōuer
sionē principis. Ipsis interea dieb; lōgobardorū dux diabolica instigatio
ne deceptus cū filio suo adriano cāpanię partes tenens. seduxit populū
imperatori obedirent & papā occiderent. Tē romani eū secuti cō
henderunt & cū suo filio interfecerunt. Igitur dissensione facta in partib; rauen
nę. alii cōsencientes prauitatē imperatoris alii cū pontifice & fidelib; conue
nientes. inter eos cōtencione acta. paulū patricium occiderunt. Post aliū ue
eutichiū patriciū eunuchū. neapolim imperator misit. ut q̄d paulus spa
tarius ceteriq; pessimi facere nequiuerunt. pficeret ille. Cūq; mitteret ho
ppriū roma cū scriptis suis ut occideretur pontifex. agnita crudelissima iuss
ipsius patricii missū occidere uoluerunt nisi defensio pontificis nimia uenia
petiret. Quo audito patricius lōgobardorū ducib; ingentia pmittens p
ut a iuuamine desisterent pontificis legatos misit. Qui rescriptis despi
tes eius munera. una se catena fidei cōstringentes. cuncti mortē p defensione
pontificis parati sunt sustinere gloriosam. Tē euthicius patricius & liut
brand⁹ rex inierunt cōsiliū nefas. ut cōgregato exercitu cū tota sua ho
neronis capū intrarent. Ad quē egressus papa regis liniuit animū
cōmonitione pia ita ut se psterneret ei pedib; & pmitteret nulli
inferri lesionē postulans ut patriciū pfatū ad pacis concordiam
suscipere dignaretur. Quod & factū est. & sic recessit. rege declinante
malis. q̄b; inierat cōsiliis cū patricio. Igitur patricio roma morante
sedicio romanorū cont iustinianū augustū & ei patriciū euthichiū orta.
Patricius aut hoc audiens turbatus est. Quē scs papa cōfortans
cū eo pceres exercitū mittens atq; exercitum. mantuanense castelli cō
henderunt & rebellantes cont iustiniani imperiū interfecerunt. & cōstantinopoli
cū legatis papę gregorii mandauerunt. ut ab errore declinaret &
ī catholica fide psisteret. Hic greg ord pbros XXV. diac IIII. epōs CL. Qui
sepultus ē ad scm petrum IIII id febr. & cessauit epāt dies XCII.

GREGORIVS natione ſyrus ex patre iohe ſedit an- XCII
nos x. mſeſ viii. dies xxv. Vir mitiſſim͡ꝰ & ualde ſapi- greg̃
enſ. in diuiniſ ſcripturiſ ſufficient̃ inſtruct͡ꝰ. Greca & latina t̃ciꝰ
lingua erudit͡ꝰ. pſalmos omſ memorit̃ retinenſ exhortator. bonorū anno
omniū. plebi ſalutaria p̄dicanſ. corda fideliū corroboranſ. ortodoxe dn̄i
fidi emulator atq; defenſor fortiſſim͡ꝰ. pauptatiſ amator. captiuoꝝ dcc
redeptor. pat̃ orfanoꝝ. religioniſ amator. Dū ante feretrū in obſeqo xvii
ſui anteceſſoriſ eſſ& inuent͡ꝰ. romani amagno uſq; ad paruū diuina
inſpiratione inpuert̃ & in pōtificali cathedra ſtatuer̃. Fuit aut̄ N
tēporib; leoniſ & cōſtātini imperatoꝝ. Hic etiā faciõnſ adortato
riaſ litteraſ ppt̃ erigendaſ ſacraſ imagineſ & ortodoxe fidi firmitatē cōſtātīn'
direxit p petrū defenſorē cōſtātinopoli tū anaſtaſio ſediſ inua- iſte ar
ſori. quamq; pricipib; leoni & cōſtātino. Hic inſtituit ī cano- tāuaſtū
ne ita ā ſacerdote dicendū. Quoꝝ ſolēpnitaſ hodie in cōſpectu occidit
tue maieſtatiſ celebrat͡ꝰ dn̄e ds̄ noſter toto orbe t̃rarū.

Huiꝰ tēporib; turbata & cōcuſſa eſt puincia romanę dictioniſ ſub-
iecta anefandiſ lōgobardiſ & rege eoꝝ litbrando. Veniensq; romā
in campo neroniſ tetendit tentoria & dep̄data cāpania multoſ no-
bileſ de romaniſ more lōgobardoꝝ totondit atq; ueſtiuit. Pro
quo uir dī dolore cōſtrict͡ꝰ. ſacraſ clauoſ ex cōfeſſione beati petri
accipienſ. partib; franciæ karolo regi francoꝝ nauali itinere di-
rexit ut romanoſ a tanta oppreſſione lōgobardoꝝ liberar&.
Huiꝰ deniq; tēporib; gallenſiū caſtrū p q̄ cotidie ducat͡ꝰ romanuſ
ducatu ſpolitano dabat pecuniaſ n̄ paruaſ trāſmittēdo uidelic&
duci eoꝝ ut ceſſarent bella & queſtioneſ. gregoriuſ aduſ ā ſimile
& in cōpagine rei publicę atq; corpori xp̄o & imperio
romano annecti p̄cepit. Hic ordinauit p̄broſ xx. diac̄ iii.
epōſ lxxx. Qui & ſepult͡ꝰ ē ad ſcm̄ petrū iii k̄ dec̄ & ceſs̄ ep̄ dieſ viii.

ZACHARIAS natione grecus ex patre policronio XC.
ſedit annos x. mſeſ iii. dies xiii. Vir mitiſſimaſ III.
atq; ſuauiſ. omniq; bonitate ornat͡ꝰ. amator cleri & omī dcc
populi romani. tard' ad iraſcendū. & uelox ad miſerendū. nulli XXXII
maliū p malo reddenſ nec uindictā ſecdm̄ meritū tribuenſ ſed piuſ
miſericorſ ā tēpore ordinationiſ ſue omib; fact͡ꝰ etiā & hiſ qui
ante ſui fuert̃ pſecutoreſ bona p maliſ reddidit eoſq; honorib;
puehenſ. ſimul & facultate ditauit. Hic inuenit totā italię
puinciā ualde turbatā ſimul & ducatū romanū pſequente
litbrado lōgobardoꝝ rege & occaſione trāſmiſſūdi duciſ
ſpolitani qui in romanā urbe eode rege pſequente refugiū
fecerat. Erat q; magna turbatio int̃ romanoſ & longobardoſ

qui beneuentani & spolitani cū romanis tenebant. Sed cū transimund' spolet
dux noluit implere que dicta pōtifici & patricio simul & romanis promiserat
p recolligendas IIII ciuitates que p eo perierant. & p̄dict' liutprand' rex ad mocion
cont' ducatū romanū se p̄pararet. papa gregorius ex hac luce subtract' est
& diuino nutu zacharias in pōtificatū est elect'. Cui omps ds tā
cōtulit grām ut etiā p salute popli romani suā ponere animā n̄ dubitar
Missa itaq; legatione ap langobardorū regē. salutaria illi p̄dicabat. Cui'
ammonicionib; inclinat'. IIII quas a ducatu romano abstulerant ciuit
reddere p̄misit. Dū autē rex liutprand' protraheret dilationē ad reddendū. scs pa
ut uerus pastor popli sibi a dō crediti egress' ab urbe romana cū sace
dotib; & clero. perrexit fiducialit in loco interamnensiū in finib; spolit
ubi ipse rex residebat. Dūq; diuti' cū fuisset cōmuni colloquio inq
sca karitate ab eadē ecclā egress' mei' obsequiū dimidiū fere miliariū p
Cui' p̄sul flex' eloquiis. omnia quecūq; ab eo petiit p grām spūs sci obtinuit
& p̄dictas IIII ciuitates quas transimundo duci spolitano abstulerat eidē
sco cū eorū habitatorib; redonauit. Quo pacto. die dnico p' missarū sollēp
ad prandiū regē pōtifex inuitauit. Ubi cū tanta suauitate gesum sumpsit
ut diceret ipse rex tantū se nūquā meminisse cōmessurū. Sequen
ti die uale faciens & ipse rex misit in ei' obsequiū ducē eluſinū nepotē
suū usq; ad p̄dictas ciuitates easq; cū suis habitatorib; reddidit. & sic
regressus est dō p̄picio cū uictorie palma in urbe roma. Omnipotenti d
grātiā referens actiones. His ita expletis. dū nimiū opprimere p̄dict' re
p̄uinciā rauennianā fuisset q; p̄paraet ad mocionē faciendi & obs
urbē rauennaciū. cognita monicione eiusdē regis. eutichius pa
cius una cū iohē archiepō ecclē rauennatis atq; uniuerso pop
p̄dicte ciuitatis & pentapolin & emilię facta in scriptis obsecratione
scō pape miserunt petentes ut p eorū curreret liberatione. At papa
missa legatione & munere petiit ut amocione cessaret & cesenatē
rauennianis reddere castrū. Cui' dū durā perseuerantiā cōspic
papa scissim'. relicta urbe romana uenit ad locū ad aqui
nominatū in basilica sci xpofori. cui occurrit exarch' qui
quagesimo fere miliario ab urbe rauenna. Egressi aut' de ci
tate rauenna uiri & mulieres. p̄fusis lacrimis clamauert
centes. Uenit uenit pastor nr̄ ut liberet nos de ore leonis;
Tē papa regē secut'. die uicesima octaua mensis iunii ad pad
usq; puenit. Ubi ad suscipiendū eū ipse rex suos misit optim
tes. Cū qb; sc̄s papa uicino ēiungens. ubi rex residebat fora
muros eiusdē ciuitatis ticinensis. in basilica que uocatur
ad celū aureū. uigiliarū solēpnia aptorū p̄ncipis celebranda p̄pe
Alio q̄q; die p natale celebrando in eadē ecclā a rege inuita

missam solepnia celebrauit. Ibiq: mutuo inuicē salutantes. partē sūpserunt
cibū & sic inpdicta ciuitate regressi sr. Alio quoq: die liutprandus rex
zachariā papā p obtimates suos ad sui palatiū pcedere inuitauit.
A quo suscept⁹ honorifice. salutarib; monitis papa regē alloquitur
obsecrans ne amplius rauennanciū puinciā obprimeret; At rex
post multā duriciā inclinat⁹. fines rauēnāciū urbis dilatare sicut
primit⁹ detinebat. sed duas partes territorii castri cessini ad par
tē rei publice restituit. tercia uero parte de eodē castro sub optentu
retinuit; Post hec rex liutprand⁹ padū ingressus. sco pape maledicens
cōdigna ordinatione eū repedandū absoluit. dans in obsequiū ei⁹
duces & primates suos q̄ rauēnāciū territoria & cessinatē redderent
& ita factū est. Regress⁹ aut in urbē romā. grās egit dno obnixe
orans ut ex toto liberaret poplm a psecutore liutprando. Cui⁹ preces
n despiciens diuina clementia eundē regē de hac luce subtrax̄ & ce
uit omis psecutio. factuq: ē gaudiū n solū romanis & rauēnatis
sed etiā genti lōgobardor. qui & hildebrandū nepotē sui quē ipse
reliquerat regē maliuolū audierant de regno piectū. Hic papa
beatissim⁹ iuxta ritū ecclesiasticū fidē sue sponsionis ortodoxe eccle misit
cōstantinopoli cōstantino augusto. cui⁹ legati inuenerūt itidē palatiū
regie potestatis inuasorē quendā & rebellē artauastū noē. Dū eni au
gustus ad dimicandū aggarenor pperasset gente. Artauast⁹ datis pp̄to
premiis q̄ integrā remanserunt urbē. imperiale arripuit soliū. Con
stantin⁹ uero orientaliū aggregans exercitū. cōstantinopolī pgens uiri
liter expugnauit & ciuitatē cōprehendens. adept⁹ imperiū. artauasti
eiusq: filior eruit oculos. & plures ex suis rebellib; exules appriis
fecit habitaculis. Post hec sc̄e recipiens missū aptice sedis. ad sedē
remisit apticā. donationeq: inscriptis de duab; massis que nymfas
& normas appellant⁹. ac beatissimo pape sc̄eq: romane eccle iure
ppetuo tradidit possidendas. Hui⁹ tēporib; carlomann⁹ fili⁹ karo
li frācor regis pstinis uite relinquens gloriam ad beati petri se
cōtulit. & clericat⁹ iugū accepit & multa dona sco petro obtulit
Post aliquā uero tēporis ad beati benedicti qd ī suor finib;
situ est monasteriū pfect⁹ est. Inquo & sua finire uita pfess⁹ est
Ipsis itaq: tēporib; iurgis lōgobardor rex q̄ liutprando successerat
ad capiendā ciuitatē perusinā pfect⁹ est. eamq: circūdans fortit
expugnabat. Hoc papa audiens. assumpto clero cū obtimatib;
ad eandē prex ciuitatē cū munerib; & regi pstrat⁹. cū ab oppres
sione ciuitatis ammouit. Cui salutifera pdicans. dō operante
ratgis rex relinquens regale dignitatē. deinde cū uxore
& filiis ad beati petri puenit limina. clericq: effect⁹.

postea monachico indutꝰ est habitu. Hic ꝑpetuꝰ pontifex ...
scorꝫ loca in meliorē statū ꝑduxit. clerū dilexit. omīsq; ut pat ...
boniꝰ pastor amplectens & humilit fouens. penitꝰ quēpiā nullum ...
tribulare ꝑmisit. Hic beatissimꝰ papa IIII dialogorꝫ libros q̄s ...
fecit gregorius. de latino in greco transtulit eloquio. Hic ordi...
ꝑbros XXX. diac V. epōs LXXXV. Qui sepultꝰ est ad beatu pet...
idus martii indictione V. & cessauit epatꝰ dies XII.

XC IIIJ Steph sed's. Anno ... DCC LII sedit

STEPHANUS natione romanꝰ ex patre constantino sed...
annos V. dies XXVIIII. Hic post patris sui transitū par...
derelictꝰ in uenerabili lateranensi cubiculo ꝑ doctrinā ...
traditionis ꝑmansit. Zacharia u̅ defuncto. cunctꝰ di...
cōgregatꝰ in basilica scē marię ad ꝑsepe uoce cōsona stephanū ...
elegerūt pontificē. & in basilica saluatoris que appellatꝰ constantiniana ...
deportauerūt & intromiserūt. Erat eni amator eccliarū. pauperū cō...
lator. egregiꝰ ꝑdicator. uiduarū & pupillorꝫ fortissimꝰ defenso...
Hic fuit tēporib; haistulfi regis longobardorꝫ impii. Cui multa...
na ꝑ pace obtulit & importune n ualuit. Nā cū multa ei ...
rex ꝑfidus fedum pacis postponens. multas scō pape cōtumelias ...
rens. tributū onerosū urbis adhibere nitebatꝰ & subiacentia ...
castra subdere asserebat. Stephanꝰ aūt papa cernens imperiū ...
tencia nulli eē subueniendi auxiliū. diuina inspirante grā ...
ab urbe romana iter arripuit & cū nimia celeritate ad mon...
riū scī mauricii in q̄ constitutū erat parit cū pippino franc...

Iste fuit pippinus pater karoli magni:

gr cōuenire dō ducente ꝑuenit. Audiens u̅ rex pape aduentum ...
festinanter ei occurrit in die apparitionis dnī. Tūc papa beatꝰ ...
lacrimabilit depcatꝰ est ut causā beati petri & rei publice roma...
disponeret. Sed q̄a hiemps imminebat. papā cū suis omib; pari...
basilica sci dyonisii ꝑgere rogauit. In qua quasi ad mortē egrotans ...
Cūq; medici de eiꝰ uita desperarent. deportatꝰ in eccla subtꝰ campanile ...
& oratione cōpleta. uidit ante altare beatū petrū aptorꝫ princip...
& paulū doctorē gentiū. & beatū dyonisiū ad dexterā dnī pet...
subtilē & longiorē pulchra facie capillis cādidis colobio ...
candidissimo. purpura clauatū. pallio toto purpureo auro ...
stellato & sermocinabant int se dicentes. Dixitq; boniꝰ pastor ...
Hic frat nr̄ postulat sanitatē. & respondit beatus paulus. ...
sanabitur. & appropinquans misit manū suā ad pectꝰ dn̄i dy...
amicabilit. respexitq; ad beatū petrū. & dixit petrus ad semi...
nisiū hilarit. Tua grā est sanitas eius. & statī beatꝰ dyonisius ...
turibulū incensi & palmā in manu tenens cū ꝑbro & diacono ...
q̄ in parte stabant uenit ad eū & dixit ei. Pax tecū fra...

noli timere ñ morieris donec ad sedē tuā pspere reuertaris. Surge
sāc & hoc altare in honorē dī & aplōz eius petri & pauli quos
uides dedica. multas grās agens. Erat enī ibi inestimabilis
claritas & suauitas. Moxq; sān fact uolebat implere qd ei iussū
fuerat. & dicebant q ibi aderant qd dementaret. Gesta sunt hec
anno dnīce incarnationis septingentesimo quinquagesimo quarto
quinto kł augusti. In qua eccła post dies aliquantos duo filii regis
pipini uncti st̄ reges. Transacta autē hieme pipin rex francoz filius
in dī misedia. romā cū papa stephano pfect est. & pmittens
ante sui occursū aliqs ex suis pcerib; iussit ut ei pstolarent
aduentū. Audiens itaq; haistulfus rex lōgobardoz paruos susse
francos illos sup eos diluculo cū plurimis irruit exercitib; Sed
iust iudex dūs uictoriā francis tribuit. & multitudinē lōgo
bardoz superantes. haistulfus fugā arripuit & in papiā ciuitatē
se reclusit. Pipin autē rex & papa stephan ad muros papie pue
nientes. obsidione uallauerunt; Tē rex haistulf pipino rege cogen
te sub terribili & fortissimo sacramento obsides dando se redditurū
rauennā cū diuersis ciuitatib; pscriptā paginā affirmauit. & ph.
Abinuicē segregati. infidelis haistulfus periuriū reatū incidens qd
iure iurando pmisit reddere distulit. Rex autē pipin dirigens cū
papa sanctissimo francoz pceres uenit romā. Cui occurrit romanoz con
uent & sacerdotū chorus cū crucib; psallentes & inmēsas dnō grās agen
tes. Qd audiens haistulfus remouit duxit exercitū. urbeq; triū
mensiū spatio obsidens. nitebat ut eā caperet. At beat papa p warna
riū q a pipino rege romā direct fuerat cuncta que haistulfus egerat
remandauit. Ad hoc rex pipin feruore fidī mot cōgregato denuo
exercitu. lōgobardoz fines adiit & papiā ciuitatē obsedit. Tunc
haistulfus impius denuo cōfirmato pacto ciuitates pfatas se modis
omib; pfoss est redditurū. Quo facto. paruo post elapso tpr̄e. infelix
haistulfus inuenatione pgens. diuino ictu pcussus defunct est. Quo
defuncto. dux quidā lōgobardoz desiderius nōe regnū assūpsit. &
iure iurando hereditatē beati petri se redditurū stephano pape affir
mauit. Hic stephan ordinauit epōs xv. Qui etiā sepultus est
in basilica sci petri. v kł mai. & cessauit epat mense i. dies v.

PAULUS sedit annos x. mense i. Fuit autē tēporib;
pipini regis francoz & desiderii regis longobardorum.
Eo tempore celebrata est synodus int romanos & grecos
de scā trinitate. in salmoniacauilla. Tē pipin rex reuersus
de aquitania uenit ad bituricā. ibiq; ... papę anno dnīce incarnationis septingentesimo sexagesimo viii.

XC V dcc lvii

xcvi Stephanus sedit annos iii. menses v. dies xxviii.
Stepħ Fuit autē tēporib; karoli magni regis Francoꝝ. Eo tēpore
tciu. duo signa rubeo colore flammantia apparuerunt sup̄ ecclam
Anno dni in sygesburgo castello. Quod signū uidentes pagani saxones. fugam
dcc. arripuerunt. Anno dnī dcc lxxi. Eodē anno stephanꝰ obiit.
lxvii
sedit
xcvii ADRIANUS sedit annos xxiii. menses x. dies xvii. Fuit
Adrianꝰ autē tēporib; karoli magni. Adriano papa inuitante ka-
prim rolus magnꝰ ppt̄ defensionē scē romanę ecclę contra
dcc desideriū regē longobardoꝝ italiā introiuit. & a roma reuertens
lxxi ad papiā puenit & eā cū desiderio rege & uxore & filia cepit
& ciuitate sibi subiugata & romana eccla in pace restituta reuersus
xc est in franciā. Adrianꝰ aut̄ papa anno dnī dcc xcv obiit;
viii LEO sedit annos xx. mēses v. dies xvii. Hic misit
Leo uexillū romanę urbis imperatori karolo. Anno aūt dnī
tciu dcc romā pfectꝰ occurrit ei leo cū romanis ab urbe
dcc xii lapide summoq; honore suscepit & in basilica beati petri
xc introduxit. Te celebrauit natale dnī rome. Ipso aut̄ die
v leo papa coronā capiti eiꝰ imposuit & a cuncto romanoꝝ
populo adclamatū est. karolo augusto a deo coronato magno
pacifico uita & uictoria. Deinde augustꝰ ordinatis romanę urbis
ecclesię regni reb; p̄ paschā ā roma digressꝰ est. Leo aūte papa
Anno dnice incarnationis dccc xv. viii kł iulii obiit.
xc STEPHANꝰ sed annos vii. Fuit aut̄ tēporib; ludouici augusti
viiii filii karolimagni. Hic ad eū remis ueniens cū magno hono
Steph re susceptꝰ ē ab eo. Celebratis q; ex more missarū solēpniis. eū
quart diadematis impositione coronauit. Multis deinde muneribus
dccc datis dispensationib; scę dī eccle dispositis. papa romā. augustꝰ
xv cōpendium palaciū petiit. Stephanꝰ papa tercio mēse postq̄ romā
Nº uenerat viii kł febr̄ anno dnī dccc xxi obiit;
C PASCHALIS sed annos vii. dies xvi. Fuit aut̄ tēporibus
prim ludouici aug. Hic p̄ ordinationē suā munera & excusatoria
Pasch imperatori misit epistam ēciam mittit qd n̄ solū nolente sed etiā inui
dccc ti pontificatꝰ honorē ei muniū cōgessisset. paschaq; qd cū processio
xxi suis factū erat ecce sed leges ei firmare ... Qui uir nā d.. auc
impoenituit. Deinde p̄ annos ... anno dnī dccc xxiiii obiit;
CI EUGENIUS sedit annos iii. mēs i. dies xxiii. Fuit aūt
eugn tēporib; ludouici aug. & lotharii filii eiꝰ. Huiꝰ dieb; lothariꝰ
sedit iuxta patris mādatum romā pfectꝰ ab eugenio papa honorifice
dccc susceptꝰ ē. Cui ad romani sibi praefecere satis populi romani beniuole
xxiiii tiā defensione ita correx ut p illiꝰ admonitū magnificis cōsolaretur

& papę obedientiā cōfirmare decreuit. Hic anno dñi DCCC XXXI mense aug obiit.

VALENTINUS sedit dies XL. Fuit autē tēporib; Ludouici augusti & lotharii filii eius. Illis dieb; northmanni primū ex francia horē northwega insula pulsi sunt. Hic etiā anno dñi DCCC XXXI obiit. — C.II. DCCC XXXI

GREGORIUS sedit annos XVI. Hic fuit pbr tituli sci marcelli. Qui electus non prius ordinatus ē quā legatus imperatoris ludouici romā uenit & electione populi cōfirmauit. Eo tpr̄e corpora scōr martyrū marcellini & petri de roma sublata mense octobrio in francia st̄ translata. Iste gregorius anno dnīcę incarnationis DCCC XLIIII obiit. — C.III. greg. quart. DCCC XXXI

SERGIUS sedit annos III. Fuit autē tēporib; lotharii & ludouici & karoli filiorum ludouici augusti. Quo mox de aplicā ordinato. lotharius filium suum ludouicum romā direxit. & honorifice susceptus ē a sergio. factoq; negocio: papa ludouicum in regē cōsecrauit & cingulo decorauit. Postea anno dñi DCCC L . sexto kl februarii obiit. — C.IIII. S erg sēds DCCC XLIIII

LEO sedit annos VIII. mensēs III. dies V. Hic leo sarracenorum irruptiones metuens. ecclīam beati petri muro muniuit. quē usq; ad ciuitatē pduxit & urbi romanę cōtiguā effecit. & mense aug anno dñi DCCC LIIII obiit. — C.V. leo quart. DCCC L

BENEDICTUS sedit annos II. mensēs VI. dies VI. Fuit autē tpr̄ib; lotharii imperatoris & filiorum eius lotharii regis italię. & lotharii regis francię. Eo tpr̄e due stelle magne uisę st̄ a parte occidentis. Tē lotharius imperator morbo correptus in monasterio pmec habitū monachi sumens: III kl octobr. obiit. & post anno dñi DCCC LX . benedictus obiit. — C.VI. bene terc. DCCC LIIII

NICHOLAUS sedit annos VIIII. mensēs VI. Fuit autē tēporib; ludouici imperatoris. & karoli calui regis francorum. Hic psentia magis ac fauore regis ludouici quā cleri electione sublimatus. Hic de libero arbitrio & sanguine xpi fideliter & catholicę scripta cōposuit. Ludouic imperator ad nicholaū papā misit. iubens ut arma & alia que rex bulgarorum sco petro miserat ei dirigeret. De qb; papa excusatione mandauit. Nicolaus papa idus decembris anno dñi DCCC LXVII obiit. — C. VII DCCC LX

ADRIANUS sedit annos V. Hic electione clericorum & cōsensu ludouici imperatoris est ordinatus. Eo tpr̄e lotharius uxorē suā thentbergā romā misit ut se ipsā criminaret ut alii coniugio separari ualeret. Sed adrianus papa talib; n̄ credens: misit eā ad uirū suū reuerti. Iste adrianus anno dnīcę incarnationis DCCC LXXIIII ob. — C.VIII adrian .II. DCCC LXVII

IOHS archidiaconus romanę ecclę electus sedit annos X. karolus imperator ad eū romā ueniens cū gl̃a susceptus ē anno dñi DCCC LXXVII & in die natiuitatis dñi in imperatorē unctus coronatus ē atq; imperator maior appellatus est. Iohs generale synodū cū epis galliarum habuit & trecas moriens cauillonē perrexit. Deinde p maritima intrauit italiā & post anno dnīcę incarnationis DCCC LXXXIII obiit. — C. VIIII iohs VIII. DCCC LXXIIII

anno om. decc lxxxiii. sedit. MARINUS a beato petro centesimus decimus sedit annum [illegible]
mensses IIII. & anno dñice incarnationis DCCC LXXXIII obiit.
Adrian anno ẽ [illegible] ADRIANUS a petro apostolo centesimus undecimus sedit annum
menses IIII. & anno dñice incarnationis DCCC LXXXV obiit.
Steph V. STEPHANUS a petro apło centesimus duodecimus sedit annos VI
dies XVIII. & anno dñice incarnationis DCCC XCI obiit.
prior FORMOSUS a petro apło centesimus tercius decimus sedit annos [illegible]
menses VI. & anno dñice incarnationis DCCC XCV obiit.
Boni VI. BONIFACIUS a petro apło centesimus quartus decimus sedit dies [illegible]
& anno dñice incarnationis etiam DCCC XCV obiit.
Steph VI. STEPHANUS a petro apło centesimus quintus decimus sedit menses [illegible]
& anno dñice incarnationis DCCC XCVI obiit.
prior ROMANUS a petro apło centesimus sextus decimus. sedit menses [illegible]
& dies XXII. & anno dñice incarnationis DCCC XCVI obiit.
theod sedit THEODORUS a petro apło centesimus septimus decimus sedit dies
XVIII. & anno dñice incarnationis DCCC XCVI obiit.
Ioh VIII IOHS a petro apło centesimus octauus decimus sedit annos II.
dies XV. & anno dñice incarnationis DCCC XCVIII obiit.
Bene IIII BENEDICTUS a petro apło centesimus nonus decimus sedit annos
III. mses VI. dies XV. & anno dñice incarn DCCCC I obiit.
Leo IIII. LEO a petro apło centesimus uicesimus. sedit mses I. dies
XXVI. & anno dñice incarnationis etiã DCCCC I obiit.
.prim XPOFORUS a petro apło centesimus uicesimus primus. sedit mses VI
& anno dñice incarnationis DCCCC secundo obiit.
Serg II SERGIUS a petro apło centesimus uicesimus secundus sedit annos [illegible]
menses III. dies XV. & anno dñice incarn DCCCCVIII obiit.
anast III. ANASTASIUS a petro apło centesimus uicesimus tercius. sedit annos [illegible]
menses II. & anno dñice incarnationis DCCCC X obiit.
.prior LANDO a petro apło centesimus uicesimus quartus sedit menses V.
& anno dominice incarnationis etiam DCCCC X obiit.
Ioh. IOHES a petro apło centesimus uicesimus quintus sedit annos [illegible]
& anno dominice incarnationis DCCCC XXV obiit.
Leo V LEO a petro apło centesimus uicesimus sextus sedit mses V
dies XV. & anno dñice incarnationis DCCCC XXV obiit.
Steph VII. STEPHANUS a petro apło centesimus uicesimus septimus sedit annos [illegible]
& anno dñice incarnationis DCCCC XXVII obiit.
Ioh XI IOHES a petro apło centesimus uicesimus octauus sedit annos IIII
menses X. & anno dñice incarnationis DCCCC XXXI obiit.
Leo VI. LEO a petro apło centesimus uicesimus nonus sedit annos [illegible]
& anno dominice incarnationis DCCCC XXXIIII obiit.

Stephanus a petro apostolo centesimus atque tricesimus sedit annos III menses IIII. et anno dominice incarnationis DCCCCXXXVIIII obiit.

Marinus a petro apostolo centesimus tricesimus primus. sedit sed annos III menses VI. et anno dominice incarnationis DCCCCXL obiit.

Agapitus a petro apostolo centesimus tricesimus secundus sedit annos VIII. menses VII. dies XXVI et anno domini DCCCCXLVIIII obiit.

Iohannes a petro apostolo centesimus tricesimus tercius. sedit annos VIII menses III. et anno dominice incarnationis DCCCCLVII obiit.

Leo a petro apostolo centesimus tricesimus quartus. sedit annos I menses III. et anno dominice incarnationis DCCCCLVIII obiit.

Benedictus a petro apostolo centesimus tricesimus quintus. sedit mensem I. dies V. et anno dominice incarnationis DCCCCLVIII obiit.

Iohannes a petro apostolo centesimus tricesimus XXXVI. sedit annos VI et anno dominice incarnationis DCCCCLXIIII obiit.

Benedictus a petro apostolo centesimus XXXVII. sedit annum I menses V. et anno dominice incarnationis DCCCCLXV obiit.

Dominus de suri a petro apostolo centesimus XXXVIII. sedit annum I. menses VI. et anno dominice incarnationis DCCCCLXVII obiit.

Bonifacius a petro apostolo centesimus XXXVIIII sedit mensem I. dies XII. et anno dominice incarnationis DCCCCLXVII obiit.

Benedictus a petro apostolo centesimus XL. sedit annos VIII. et anno dominice incarnationis DCCCCLXXV. obiit.

Iohannes a petro apostolo centesimus XLI. sedit menses VIII. et anno dominice incarnationis DCCCCLXXII obiit.

Iohannes a petro apostolo centesimus XLII sedit menses IIII et anno dominice incarnationis DCCCCLXXII obiit.

Iohannes a petro apostolo centesimus XLIII. sedit annos X. menses VI dies X. et anno dominice incarnationis DCCCCLXXXII obiit.

Gregorius a petro apostolo centesimus XLIIII sedit annum I menses V et anno dominice incarnationis DCCCCLXXXIII obiit.

Iohannes qui cum petro una simul a petro CXLV. sedit menses X. et anno dominice incarnationis DCCCCLXXXVII obiit.

Silvester a petro apostolo centesimus XLVI. sedit annos IIII menses I. dies VIII. et anno domini DCCCC obiit.

Iohannes qui vocabatur sicco a petro apostolo centesimus XLVII sedit menses V dies XV. et anno dominice incarnationis DCCCCXCII obiit.

Iohannes qui vocabatur fanasius a petro CXLVIII sedit annum I et anno dominice incarnationis DCCCCXCII obiit.

Sergius qui vocabatur os porci a petro CXLVIIII. sedit annos III. et anno dominice incarnationis DCCCCXCIIII obiit.

BENEDICTUS fuit allemanni maioris a petro centesimus ... sedit annos XI menses X dies XX & anno dni M VII obiit

IOHANNES natione ... a petro apostolo centesimus quinquagesimus pri... sedit annos VIIII menses VIII & anno dni M XVI obiit

BENEDICTUS qui uocabatur theophilactus a petro C L II sedit annos XIII & anno dnice incarn M XXXI ...

SILVESTER sabinensis eps a petro centesimus quinquagesimus ... sedit dies LVI & anno dnice incarnationis M XXXI ... obiit

GREGORIUS qui uocabatur iohannes gratianus a petro C L IIII sedit annos II menses VI & anno dni M XXXIIII obiit

CLEMENS qui uocabatur suigerius a petro apostolo C L V sedit menses VIIII dies VII & anno dni M XXXII obiit

DAMASUS qui uocabatur poppo a petro apostolo C L VI sedit dies XXIII & anno dnice incarn M XXXII obiit

LEO sanctissimus qui uocabatur bruno a petro apostolo centesimus LVII sedit annos V menses II dies VII & anno dni M XXXVII obiit

UICTOR qui uocabatur gebehardus a petro centesimus LVIII sedit annos II menses III dies XIII & anno dni M XL obiit

STEPHANUS qui uocabatur fredericus a petro apostolo centesimus LVIIII sedit menses VII dies XXVIII & anno dni M XLI obiit

BENEDICTUS bellitrensis a petro centesimus & sexagesimus sedit menses VIIII dies XX & anno dni M L obiit

NICHOLAUS qui uocabatur girardus a petro centesimus sexagesimus pri... sedit annos II menses V dies XXV & anno dni M L ... obiit

ALEXANDER qui uocabatur anselmus a petro centesimus LX sedis sedit annos XI menses VI & anno dnice incarn M LXIII obiit

GREGORIUS qui uocabatur hildebrandus a petro centesimus LXIII sedit annos XIIII & anno dnice incarn M LXXVIII obiit

URBANUS qui uocabatur odo a petro centesimus LXIIII sedit annos XIIII Huius temporibus anno dnice incarnationis M XCVI indictione sexta XIIII kl decembris sedit concilium apud clarum montem CCCX eporum presidente ipso papa urbano in quo totius orbis populus xpianum apostolica inuitauit auctoritate ... bellico apparatu adire hierusalem ... nimium ... hibernidi & anno dnice incarn M XCVIII

PASCHALIS qui uocabatur REINERUS a petro C LXV sedit annos XVI Hic ... concilio ... imperatorem ... ad ... eps ... privilegium ... quod ... extorsit & in anathema ipsum ei ponere ... Quod guido uiennensis eps ... & ... legatus ... anno ... M CXVIII ... VIII id decembris ... ipsa ...

Deinde [illegible] ... in pasche ...
[illegible] ... [illegible] ... Deinde ... parisius in ... ffilio
... [illegible] ... Anno dominice incar
nationis m. c. septimo x. a anno ... paschalis pape [illegible] c.
... ianuarii usque ad kl marcii p[er] intervalla dierum ... [illegible]
urbium italie ... templa ... turres ... subverteret ... [illegible]
plurima cum multorum interitu stravit. Et post hec anno dominice m. c. xviii.
paschalis papa obiit ... in ecclesia beati petri sepultus est ;

Gelasius qui vocabatur iohannes natione gaietanus ... temporibus
iiii pontificum alexandri gregorii urbani paschalis ... sedis
romane cancellarius ... in diversis scripturis ...
instructus ... eloquio. A beato petro c. lx. vi. a cardinalibus
episcopis et clero electus est. In cuius electione contentio magna orta est. Nam imperator
henricus et romanorum populus ab urbe fugato gelasio. alium nomine burdinum gregorium
nominatum in cathedra statuunt apostolica et in lateranensi episcopio cum laude
deduxerunt ; Gelasius autem papa timens imperialis ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] ...
Deinde ad cluniacum ... [illegible] ... m ... [illegible]
anno domini m. c. ... [illegible] ... papatus ... [illegible] ;

Calixtus qui vocabatur wido viennensis archiepiscopus. filius willelmi
comitis burgundie ... balduini ... incliti comitis flandrie
defuncto papa gelasio apud cluniacum. a cardinalibus episcopis ... [illegible]
cipibus qui cum gelasio ... in papam electus est. a beato petro c. lx. vii. ... legati
romane prefecti. huius electionem romanis ... urbis clerus princi
pesque cum populo ... [illegible] ... imperialia ornamenta in vien
nensi palatio ... constantini augusti ... silvestri ... consilii ;
Fuit autem temporibus imperatoris henrici ... et ludovici regis francorum ... rensis concilium cum episcopis qui albanum ... viii kl novembris. Deinde ...
anno domini m. c. xx. ... romam ... est ;

Anno domini m. c. xxi. viii id. iunii. Petrus cardinalis. petri prefecti filius
ad sanctum audomarum venit. quem canonici in refectorio suo biduo retinentes. transi
vit in angliam. legationem calixti pape henrico regi deferens ;

Anni ... septuagesime.
... primus ...

Margin: Iohannes electus est in gelasium. — Wido electus est in calixtum. — albanum ... (marginal notes)

FECIT cōſtantinꝰ auguſtꝰ baſilicas x. Primā · beato petro apł̄o in tēplo apollinis · in qua corpus eiꝰ recō didit · Secūdam · ſcō paulo apł̄o ; Terciā : in palacio ſeſſoriano que cognominat̄ ierłm · in q̄ parte ligni ſcē crucis poſuit ; Quartā : ſcē agnetis martyris in q̄ baptizata ē ſoror eiꝰ coſtantia ; Quintā ſcō laurentio in agro uerano uia tyburtina ; Sextā ſcīs martyrib; marcellino & petro uia lauicana int̄ duos lauros ; Septimam : in eodē loco ubi helenā matrē ſuā poſuit in ſarcofago porphyritico ; Octauā · ſcīs martyrib; petro & paulo · & ſcō iohī baptiſtę in ciuitate hoſtia iuxta portā urbis romę ; Nonā · in ſcō iohi baptiſtę in ciuitate albanenſe ; Decimā : in honore apł̄oꝝ omniū infra urbē capuā quā cognominauit conſtantinianam : Has x baſilicas · coſtantinꝰ flaviꝰ xp̄i auguſtꝰ coſtrui iuſſit · In quib; multa donaria optulit ; Deinde diadema & omīa imperialia indumenta & ſceptrū regni & priuilegiū hoc ſcō ſiluestro tradidit · & coſtātinopoli profectꝰ eſt ;

Scdm̄ geneſios & Affricani ſupputationes · A p̄tho plaſto uſq; ad xp̄i natiuitatem · inueniuntur anni V̄ cc · lviii ; Quando xp̄s natꝰ eſt : teſtante hilperico & dyoniſio · iiii ta erat indictio · & anniꝰ ſcd̄s decennouenalis cicli · & x̄ viii · lunaris cicli · & cōcurrentis v & epacta xi ; Ab incarnatione autē dn̄i anno xlvi : indictione iiii · Petrus apł̄s romā uenit · & Anno dn̄i lxx mo · iuſſu neronis crucifixꝰ eſt & Paulus decollatꝰ ; Anno dn̄i cc liii · philippus imperator xp̄ianꝰ primꝰ romę regnauit · indictione p̄ma · q̄ fraude decii a militib; occiſus eſt ; Cuiꝰ anno tercio : m̄ a cōditione romę anniꝰ īpleti ; Anno dn̄i ccc x · indictione xiii · Coſtantinꝰ filius helenę quē beatus papa ſiluester baptizauit · regnare cepit · Cuiꝰ anno imperii xi mo · egregiꝰ preſul martinus ap̄ ſabariā pannonię ciuitatē natus eſt ; Huiꝰ q̄q; tēpr̄e · crux xp̄i p̄ſtudiū matris ſuę uenerabilis helenę · iuda p̄dente inuenta eſt ; Huiꝰ etiā tēprib; factū ē cōcilium ī nicena bithinię · ccc · & x · & viii epoꝝ · & dāpnauerūt arriū & ſabellium ; Coſtantino ī ſomnis xp̄s apparuit cū ſigno crucis qd̄ in celo uiderat · dixitq; ei ; Conſtantine inimyonica qd̄ ē inhoc uince ; Regnauit autē annis fere xxx ii · & b; coſtantinopoli in pace quieuit · Papa ſiluestro romę relicto hoc priuilegio ;

PRIVILEGIU COSTANTIN SILVESTRO PAPE TRADITUM

IN nomine sce et indiuidue trinitatis id est patris et filii et sps sci. Imperator flauius constantinus sēp augustus. sco͞ssimo papę Siluestro. eiq; successoribus; romanę urbis pontificib; gra. pax. caritas. gaudiu. longanimitas. misericordia. a deo patre omnipotente et ihu xp̄o filio ei9. et spu sco. cu omnib; uobis. Ipse em deus ne miserans in peccatoris [illegible] sci suis apostolis petri et pauli ad uisitandu nos. [illegible] splendoris [illegible] nobis et ab [illegible] [illegible] [illegible] agnitione ueritatis me peruenisse gratulamur. Nam [illegible] squaloris lepre [illegible] corporis [illegible] carnē et multorum medicorum conuenientiu cura adhibita nec ullius [illegible] salutē [illegible] Aduenerunt sacerdotes capitalii dicentes in debere fieri fonte in capitolio et eplere innocentiu sanguine et in eo calente loto me posse mundari. [illegible] aggregati pluribus infantib; [illegible] lacrimas [illegible] [illegible] fieri [illegible] domus [illegible] ad [illegible] Qua facta nocte sequente [illegible] somni tēp aduenisset [illegible] petrus et paulus dicentes m. Quoniam flagiciis terminu posuisti et effusione sanguinis innocentis [illegible] a xp̄o ino dare [illegible] sanitatis [illegible] [illegible] Audi g monita nr̄a. et fac q̄cumq; indicamus t̄. Siluester [illegible] ad montē [illegible] persecutiones tuas [illegible] cu suis clericis [illegible] [illegible] Hunc cu [illegible] ipse t̄ piscina [illegible] tue [illegible] In [illegible] du te tercio merserit. omnis te ualitudo [illegible] lepre; Exsurgens [illegible] Aduocato patre magnifico et illuminatore meo Siluestro [illegible] [illegible] me trina mersione unda salutis purificatum [illegible] ab omi me lepre squalore mundatu agnouimus.

De IIII principalib; sedib;

Q[illegible] [illegible] e terrena imperialis potestati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beati petri [illegible] [illegible] et pontifice [illegible] dignitate atq; [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pontifice [illegible] [illegible]

De lateran eccl.

I[illegible] [illegible] [illegible] populis uniuersis [illegible] [illegible] [illegible] palatium [illegible] [illegible] [illegible] dno ihu xp̄o [illegible] [illegible] a [illegible] nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De ecctis aplorum

C[illegible] [illegible] beatorum aplorum petri et pauli. [illegible] [illegible] locupletauimus. Quib; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut eum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Concessimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] petro et paulo et beato Siluestro [illegible] [illegible]

De diademate pape

pontificibus. palacium imperii nostri lateranense . quod omnibus in toto orbe terrarum
prefertur atque precellit palaciis; Deinde diadema videlicet coronam capitis nostri
simulque [illegible] ut mitra frigium necnon et superhumerale videlicet lorum
qui imperiale circumdare assolet collum . et clamidem purpuream . atque tunicam
coccineam . et omnia imperialia indumenta . seu et dignitatem imperialium preside-
ntium equitum conferentes et imperialia sceptra . simulque et conta . atque signa banda
ac diversa ornamenta imperialia . et omnem processionem imperialis culminis et
gloriam potestatis nostre. Viris enim reverentissimis clericis diversis ordinibus ei-
dem sancte romane ecclesie servientibus illud culmen . singularitatis . potentie . et
precellentie habere sancimus cuius amplissimus noster senatus videtur gloria adornari . id est
patricios . atque consules effici . necnon et ceteris dignitatibus imperialibus eos
promulgantibus decorari . Et sicut imperialis militia . ita et clerum sancte ro-
mane ecclesie ornari decernimus . et quemadmodum imperialis potentia officiis diver-
sis cubiculariorum . nempe ostiariorum . atque omnium excubiarum ornatur . ita et sanc-
tam romanam ecclesiam decorari volumus . Et ut amplissime pontificale decus prefulgeat .
decernimus et hoc ut clerici sancte romane ecclesie mappulis ex linteaminibus
id est candidissimo colore decoratos equos et ita equitent . Et sicut noster senatus
calciamentis utitur cum udonibus id est candido linteamine illustrari . ut sicut
celestia ita et terrena ad laudem dei decorentur . Quod in honore pape

Decrevimus itaque ut venerabilis pater noster Silvester summus pontifex et omnes eius
successores pontifices coronam quam ex capite nostro illi concessimus ex auro purissimo
et gemmis preciosis uti debeant et in capite ad laudem dei pro honore beati petri
gestare . Ipse vero beatus papa super coronam clericatus quam gerit ad gloriam beati petri
omnino ipsa ex auro non est passus uti corona . Frigium vero candido nitore splen-
didam resurrectionem dominicam designans eius sacratissimo vertici manibus nostris imposuimus
Et tenentes frenum equi ipsius pro reverentia beati petri stratoris officium illi exhi-
buimus statuentes eodem frigio omnes eius successores singulariter uti in processionibus ad
imitationem imperii nostri. Unde ut non pontificalis apex vilescat . sed magis am-
plius quam terreni imperii dignitas et glorie potentia decoretur . ecce tam palatium
nostrum ut prelatum est quamque urbis rome et omnes italie seu occidentalium regio-
num provincias . loca et civitates beatissimo pape Silvestro tradentes
atque relinquentes eius et successorum ipsius pontificum potestati et ditioni
firma imperiali censura per hanc nostram divalem sacram et pragmaticum
constitutum decernimus disponenda . atque iure sancte romane ecclesie concedimus
N permanendum; Unde congruum perspeximus nostrum imperium et regni potestatem
orientalibus transferri atque transmutari regionibus et in bizantie provin-
cia in optimo loco nomini nostro civitatem edificari . et nostrum illic constitui
imperium . quoniam ubi principatus sacerdotum et christiane religionis caput ab
imperatore celesti constitutum est . iustum non est ut illic imperator terrenus habeat
potestatem; Hec vero omnia que per hanc nostram imperialem sacram et per alia divalia
decreta statuimus atque confirmavimus . usque in finem mundi illibata et inconcussa
permanenda decernimus . Unde coram deo vivo qui nos regnare precepit . et
coram terribili eius iudicio obtestamur . per hoc nostrum imperiale constitutum
omnes nostros successores imperatores vel cunctos optimates satrapas .

cctā amplissimū senatū & universū poplm̄ toto orbe t̄rarū . nunc & in posterū cunctis retro t̄porib; imperio nr̄o subiacentē nulli eoꝝ quoq; modo licere hec que ānobis imperiali sanctione sacro scē romanę ecclę . ut ei omib; pōtificib; cōcessa sunt . refragare aut cōfringere uł in q̄q̄m conuelli . Si quis autē qđ n̄ credim̄ in hoc temerator aut cōtēptor extiterit . ęt̄nis codēpnationib; subiaceat innodat᷒ & scōs dī principes aplos petrū & paulū sibi in p̄senti & in futura uita sentiat cōtrarios . atq; in inferno inferiori ēcremat᷒ . cū diabolo deficiat impiis . Huius u° imperialis decreti nr̄i paginā ꝓpriis manib; roborantes . sup uenerandū corp᷒ beati petri principis aplor̄ posuim᷒ . ibiq; eidē dei aplo spondentes nos cuncta inuiolabilit̄ cōseruare & nr̄is successoribus imperatorib; cōseruanda . in mandatis relinquere patri nr̄o siluestro summo pōtifici & uniuersali papę . eiq; p eū cunctis successorib; pōtificib . dnō dō & saluatore nr̄o ihu xp̄o annuente tradidim᷒ p̄henniter atq; feliciter possidenda . Et subscriptio imperialis . Diuinitas uos cōseruet p multos annos sanctissimi ac beatissimi patres .

Datum romę sub die tertio kalendarū aprilium . domino nr̄o flauio constantino augusto quat̄ & gallicano uiris clarissimis consulibus ; ~~Explicit priuilegium~~ ;

Leges cōstitutę a cōstantino augusto post baptismū cū ēēt ī albis .

Prima die baptismatis sui cōstantin᷒ august᷒ hanc legē dedit . Xp̄m dm̄ ēē uerū q̄ eū a lepra mūdauerat ; liberē coli ab omi orbe romano cōstituit . Secūda die legē dedit . ut q̄ xp̄m blasphemasse pbat᷒ fuisset ; puniret᷒ . Tercia die pmulgauit hanc legē . ut qui xp̄iano fecisset iniuriā . bonoꝝ suoꝝ facultatē medī amitteret . Quarta die priuilegiū ecclę romanę pōtifici ētulit . ut in toto orbe romano sacerdotes hunc caput habeant . sic̄ omīs iudices regē . Quinta die cōstituit . ut ī q̄cūq; loco fuerit fabricata ecclā cōsecrationis suę hanc uirtutē obtineat ut q̄cūq; reu᷒ ad eā cōfugerit . iudicis inmunitate q̄ in p̄senti fuerit defensetur . Sexta die cōstituta ē lex nulli intra muros cui᷒q; ciuitatis dari licentiā ēstruendi ecclīm . nisi ex cōsensu p̄sentis epī quē sedis aplice pbasset antistes . Septima die statutū ē omniū possessionū regaliū decimas manu iudiciaria exigi ad ędificationē ecclar̄ ; Octaua die albis depositis statuit ; ut siq̄s paup . xp̄ian᷒ fieri uoluisset . de facultatib; regis uestimta cādida & xx solidos reciperet . Unde factū ē ut in anno illo xii milia baptizarent᷒ ex̄c̄ptis infantib; & mulierib; Deinde statutū ē ab augusto ēfirmāte senatu & omi romano poplo . Qui xp̄m negat . male pereat . Itē Tēpla clausa . ecclę pateant . Itē Qui xp̄m n̄ colit . inimic᷒ augustoꝝ erit . Itē Qui saluauit augustū . ipse ē uer᷒ ds̄ . Itē Qui xp̄m colit . semp uincet . Itē Sacerdotes idoloꝝ ab urbe pellant᷒ Itē Qui idolis sacrificant . male pereant . Tē romanis omib; hanc legē laudātib᷒ augustus palaciū ingredit᷒ . cui tota ciuitas occurrens cū cereis & lāpadib᷒ . benedicit xp̄m q̄ saluauit augustū . Cui honor & gl̄a in scl̄a sclor̄ . ~~Amen~~ ;

Gaio iulio cesari [illegible] gallia transalpina . & cisal
pina . [illegible] cū vii legionib; ī qinquēnniū date ; per galliā
[illegible] adiecit ; Iuliu' cōsul primū eluitios . tulingos .
latobrogios . rauricos . et boios . numero c̄ l & vii milia ;
bello [illegible] & deleuit ; Postea ariouistū regē [illegible]
[illegible] aruedes . marcomannos . triboces . uangiones . nemetes . edures . [illegible] numer
[illegible] [illegible] ; [illegible] occidit ; Post hec belloacos . &
Suessiones & neruios & atrabates . morinos . & menapes . caletes & germanos
q̄ fuisse referunt̄ cc . l^ta . duo milia ; Iuliu' [illegible] ad [illegible] deleuit
Deinde germanos dccc . & xl milia q̄ renū transierunt galliasq; sibi subiuge
parabant bello [illegible] & occidit ; & [illegible] [illegible]
[illegible] sibi subiugauit ; & mox [illegible] uenit ī galliā ad morinos & p̄parat' lxxx
nauib; ī brittāniā transuehit', ubi pugna fatigat' [illegible] ī galliā legiones ī hybnā
dimisit . ac dc̄ naues fieri impauit . Quib; [illegible] ī brittāniā [illegible]
su a brittānis uict' [illegible] plio brittanos uic & sibi [illegible] ; & [illegible]
ī galliā : menapos & neruios supauit . & ī arduenna silua [illegible]
ī italiā redit ; Hinc belli ciuile [illegible] ; [illegible] ex galliā [illegible]
[illegible] . & [illegible] a marcello cōsule . [illegible] pōpeio [illegible]
[illegible] cesar [illegible] exercitu [illegible] ; [illegible]
[illegible] [illegible] & publio [illegible] cōsule . cursore . [illegible] quinq;
cohortes [illegible] . [illegible] vii cohortes recipiens [illegible] legiones [illegible] cū domicio
erant . [illegible] . Pōpei' aut omnisq; [illegible] cesaris [illegible]
[illegible] grandis belli [illegible] ; Deinde cesar [illegible]
[illegible] [illegible] paulo q̄ ex [illegible]
[illegible] . c xxx [illegible] dccc milia ; Inde [illegible]
[illegible] ab hispania . [illegible] petreiū & [illegible]
[illegible] pōpeianos [illegible] pollione [illegible] ; [illegible] hispa
[illegible] ; [illegible] dirachiū
[illegible] [illegible] auxiliū [illegible]
[illegible] cesaris [illegible] milia [illegible]
[illegible] occidit ; Cesar [illegible] ī thessa
[illegible] ; Pōpei' [illegible] bellu' [illegible] . Fuerunt [illegible] lxxx
[illegible] peditū ū xl milia [illegible] centiq; &
[illegible] senatores . Cesar [illegible] lxxx cohortes [illegible] xxx [illegible] milia
Deinde [illegible] dubia [illegible] [illegible] transiit
[illegible] egyptū . ibiq; [illegible] ī [illegible] cesaris
[illegible] ; Cesar postea [illegible] rege superato . regnū egypti cleopatre dedit ; Inde
[illegible] crear ī afr
[illegible] & scipione pugnā [illegible] elephantos lx [illegible]
[illegible] ; Inde romā reuers' [illegible] publice statu disposito in hispaniā pfect' est ; & [illegible]
[illegible] bella cōtra pōpeianos gessit . Q[illegible] annis hoc bellū ciuile toto orbe
[illegible] ; Cesar [illegible] & lepido [illegible] & sexto pōpeio [illegible] romā redit .
Anno autē [illegible] romanoꝝ [illegible] imperiū . & post anno fere
quarto cōpleto . idib; marcii ī curia a lx senatorib; xx trib; cōfoss' uulnerib; interiit

AGESTA OCTAVIANI CESARIS ET AUGUSTI ET IMPERATORUM ROMANORUM ·

Roma ante xpm annos dcc & LII condita

ANNO AB URBE cõdita ·dcc·x· IULIO ceſare interfecto · OCTAVIANUS qui teſtamento iulii ceſaris avunculi & hereditate & nomẽ aſſumpſerat · idemq; q̃ poſtea rerũ potit᷒ auguſt᷒ e dict᷒ · ſimul ut romam adoleſcens admodũ venit · indole ſuã bellis civilib; movit ·

Bella civilia quinq; geſſit · mutinenſe · philippenſe · perusinum · ſyculũ · actiacũ · Primũ · adverſũ marcũ antoniũ ; Secundũ · advers᷒ brutũ & caſſiũ ; Tertiũ · advers᷒ luciũ antoniũ ; Quartũ · advers᷒ ſextũ põpeiũ gnei põpeii filiũ ; Quintũ · iterũ adverſus marcũ antoniũ · confecit ; Ceſar victoria potit᷒ · deciũ brutũ ſ de coniuratione occiſi iulii ceſaris cõſiliũ ei pceſ fudit ; Ceſar autẽ ne latiũ effrenat᷒ · inciviũ ſcripta cedes ageret · C XXX & duo ſenator nomina in tabula pposita ſt ; Adiecti ſt poſtea ad numerũ [illegible] XXX eqtes romani · & tulliũ cicero & paul᷒ ; Iomis trucidati ſt · multiq; diu & varie cedes acte & domi eor diſrupte ; Deinde ceſar illiricũ · pãnoniãq; parte italie · bellis ſubegit ac domuit ; Poſtea u̍ C XXX roſtratis navib; & a brundiſio in pyrũ pfect᷒ e ; Ibi orbis tinũ pſidia diviſis legionib; cõpoſuit ; Inde in ſyriã pfect᷒ · mox peluſiũ adiit ; Unde in egyptũ deſcendens · antoniũ equeſtre advers᷒ ceſarẽ bellũ iniit · ſed miſerabilit᷒ vict᷒ aufugit ; Deinde imminente ceſare turbata civitate · antoni᷒ ſeſe ferro tranſverberavit · & cleopatra morſu ſerpentis interiit ; Ceſar autẽ alexandrie victor potit᷒ · dehinc pedeſtrib; copiis venit in ſyriã ; Deinde in aſiã & bithinia cõceſſit · ac p greciã brundiſiũ [illegible] ; Et victor ab oriente rediens · VIII ID IANUARII urbẽ triumpho ingreſſ᷒ eſt · finitiſq; bellis civilib; · auguſtus appellat᷒ eſt ; Poſtea u̍ in hiſpanias pfect᷒ cũ exercitu · apud ſegiſamã caſtra poſuit · & cantabros in vinnũ monte [illegible] & fame [illegible] ; Racellũ deinde opidũ diu expugnat᷒ · poſtremo cepit ac diruit ; Preterea ulteriores gallie partes [illegible] ubiq; bella p legatos firmiũ & anteſtiũ pdomuit ; Poſt hec claudiũ druſũ privignũ ceſaris galliã reliq; ſibi [illegible] germaniam armis ſubegit ; Poſtea fortiſſimas nationes [illegible]

ricos· pannonios· dalmatas· mesios· traces· dacos· sarmatas p diuersos
duces superauit· Drusus· tencteros· & cathmos· ac marcomanos pdom
it· & cheruscos· sueuos· & siccambros bello superauit· Te etiā in afri
gulanos & getulos· cossus dux cesaris a finib; expulit· Cesar his
dieb; multa p se multaq: p duces bella gessit· Piso dux aduersus
Bella annis XXX — Wandalos missus ē· Quib; subactis uictoria· ad cesarē reuersus ē· Tybe
rius priuignus lugdunū uenit· pānonios cruentissima cede deleuit·
Idemq: cōtinuo germanos bello arripuit· ex qb; xl milia captiuoꝝ un
Pax ann XII tc xps nat' — tor abduxit; Agrippa· bosforos superauit· uictosq: ad deditionē
coegit· Parthi qq: ultro signa que crasso interfecto abstulerant·
ad cesarē remiserē· regiisq: obsidib' traditis· firmā fedus fideli su
plicatione meruerē· Anno itaq: ab urbe cōdita DCCLII· cesar au
gust' ab oriente in occidentē· a septētrione i meridiem ac p totū
p ea regni anni XV — oceani circulū· cunctis gentib' una pace cōpositis· regni ei anno xlii
quietissimo ocio· leges plurimas statuit· Quo anno xps nat' ē· cui' ad
uentu' pax ista famulata ē· Eo tpre cesar ad que totū omniū summa
totū qd regnauit tpr' anni LVII — cōsenserat· dnm se bonū appellari n passus ē· immo n aus' q uer' dns
totius generis humani int homines nat' ē· Eodē qq: anno· cesar
censū agi singularū ubiq: puinciarū· & numerari omis hoes iussit
quando & ds homo uideri & ee dignat' ē· Tc ḡ nat' ē xps & romano
censui stati ascript' ut nat' est regnūq: cesari tranqllissimū dedit;

Anno dni XV· [illegible] — ANNO ab urbe cōdita DCC·LX·VII· p' mortē augusti cesa
ris· TYBERIVS cesar imperiū adept' ē mansitq: annis
XVIII· Hic nulla bella gessit· Plurimos senatoꝝ pscripsit
ad mortē coegit· Patricios XX uiros q's sibi cōsiliu causa le
gerat· diuersis causis necauit· Seianū pfectū suū int'fecit· & filios
suos druso & germanici quoꝝ drus' naturalis· germanic' adoptiuū erat
ueneno pdidit· & filios germanici filii sui int'fecit· Anno eiusdē XV
dns ihs xps passus ē· luna XIIII· Tyberius siqdem iuuentutē iudeoꝝ
in puincias frigore uel calore grauiores relegauit· reliqs gentis eius de
urbe submouit sub pena ppetue seruitutis· Hic ambiguis signis ueneno ob

Anno dni XXXVIII· — ANNO ab urbe cōdita DCCXC· Tercius ab augusto· Gaius Calig
la regnare cepit· mansitq: annis in imperio n plenis IIII· ho
mo omniū ante se flagiosissim'· Hic siquidem incredibili app
aratu pfect' germaniā galliāq: pcurrens· in litore oceani pspectu bri
tannie restitit· & deficiente belli materia romā rediit· hisdē autē
dieb;· iudei q iā tc ob passione xpi ubiq: cladib' exagitabant· apud
Alexādria seditione excitata· urbe expulsi s'· Caligula· antiquū illū t
hierosolimis templū phanariis sacrificiis gentiliū repleri statuis & simulacr
imperauit· seq: ibi ut dm coli pcepit· Sorores suas pmū stupro polluit
deinde exilio dāpnauit· & p' iussit occidi· Ipse aut a suis ptectorib; occis

ANNO ab urbe cōdita · DCC XC V · TYBERIUS claudiꝰ ab — Anno dni XL iii.
augusto quartꝰ regnū adeptꝰ ē · mansitq; in eo annis xiiii · Exordio
regni eiꝰ · petrus apl̄s romā (anno · ii ·) uenit · & xpiani romę ee̅ ceperunt ·
Claudius quarto imperii sui anno expeditionē in brittanniam
mouit · ibiq; sine ullo ꝓlio ac sanguine intra paucos dies plurimā
insule partē in deditionē recepit · Orcades etiā insulas ultra brit
tanniā in oceano positas romano adiecit imperio · Ac sexto quā pfectꝰ
erat mense romā redit · Eodē anno imperii eiꝰ · fames grauissima per
syriā facta ē quā pphę pnuntiauerant · Sed xpianoꝝ necessitatibꝰ
apud hierosolimā conuectis ab egypto frumentis · helena adiabenoꝝ
regina conuersa ad fidē xpi largissime ministrauit · Anno eiusdē
vii hierosolimis tanta seditio in dieb; azimoꝝ exorta ē · ut in portarū
exitu XXX milia iudeoꝝ pstrata & conpressione suffocata referantur ·
Claudius iudeos impulsore xpo assidue tumultuantes roma expulit ;
Paruo autē intercedente tpr̄e · XXXV senatores & CCC simul equites
romanos minimis causis interfecit ; Ipse autē ueneno signis ē mortuus ;

ANNO ab urbe cōdita DCCC VIII · NERO cesar ab augus — Anno dni lvi
to quintꝰ principatū adeptꝰ ē mansitq; in eo annis n̄ plenis XIIII ·
gaii caligulę auunculi sui erga omnia uitia ac scelera sectator ·
Libidinib; porro tantis exagitatꝰ ē · ut ne a matre ut sorore ullaue
consanguinitatis reuerentia abstinuisse referatur · Superbię tā effrenatę
fuit ut retib; aureis (ei pisces) piscaretur quę purpureis funib; extrahebantur ·
Denique urbis romę (in troie) incendiū · uoluntatis suę spectaculū fecit ; Per sex
dies septēq; noctes ardens ciuitas eiꝰ pauit aspectꝰ · Auaritię tā p̄
rupte extitit · ut post urbis incendiū · neminē ad reliquias rerū suarū
adire pmiserit sed ipse cuncta abstulit · Centies centena milia
sestertia annua a senatu conferri sibi imperauit · Plurimos sena
toꝝ nulla extante causa bonis priuauit · Negotiatoꝝ omniū sub
una die tormentis adhibitis omem penitꝰ censū abstersit · & plurimā
partē senatꝰ interfecit · & equestrē ordinē destruxit · Matrē · fratrē · soro
rē · uxorē · ceterosq; cognatos & ppinquos sine hesitatione pstrauit ;
Primꝰ romę xpianos suppliciis & mortib; affecit · ac per omnes prouincias pari
persecutione excruciari imperauit · & xpi aplos petrū cruce · paulū gladio
occidit · At uero nero postquā galbā in hispania imperatorē creatū ab exer
citu cognouit · totꝰ animo ac spe concidit · & a senatu hostis iudica
tꝰ · ignominiose fugiens ad quartū ab urbe lapidē sese ipse interfecit ;

ANNO ab urbe cōdita DCCC XXIIII · GALBA apud hispanias — Anno dni LXX ii
usurpauit imperiū · Qui mox ut neronis morte comperit romā
uenit · Cumq; omni auaritia segnitia · pysonē sibi nobilē in
dustriūq; adolescentē in filiū atq; in regnū adoptasset · cū pysone
septimo mense imperii sui ab othone iugulatus est ; Quo oppresso ·

othon romę · Vitellius in germania · Vaspasianus in syria imperia si-
mul atq; arma rapuere · Igitur othon cum inuasisset imperium · et mox
creatum imperatorem in gallia per germanicas regiones uitellium conperisset
bellum ciuile molitur · trib; primum plus hoc e uno apud alpes · alio circa
placentiam · tercio quod castoris uocant · contra uitellianos duces cogn-
uictor extitisset · quarto apud bedriacum prelio animaduertisset suos
uinci · mense tercio quam imperare ceperat sese interfecit · Vitellius
uictor romam uenit · Vbi cum multa crudeliter ac nequiter ageret ·
succenso templo omnis immunitum parat interitum ac tumultum dedit; A
Vaspasiani ducis exercitu ciuesq; romani · senatum uitellii non ferentes ulterius · eo fugato · cum se
quandam cellulam contrusisset · turpiter eiecerunt · et in forum deducti
et octauo qua regnum presumpserat mense · in tyberim missus · communi ca-
Ab. ada. IIII. & ruit sepultura · Multas autem modis per conpluros dies · a Vaspasiani
XXXI · militib; adusus senatum populumq; romanum indiscreta cede seuitum est

Anno DNI. LXXIII ANNO ab urbe condita DCCCXXV turbida tyrannorum tem-
pestate discussa · sub VASPASIANO duce tranquilla
serenitas redit · Qui in iudea a nerone missus · cum iudeos
in urbe hierosolimorum precipue ob diem festum congregatos
obsidione clausisset · cognita morte neronis hortatu plurimorum re-
gum et ducum · maxime iosephi iudeorum ducis sententia · qui captus
in uinculis teneretur constantissime dixerat · continuo se ab eodem
sed ab imperatore soluendum · imperium adeptus · relicto in castris
procuratione obsidionis hierosolimorum filio tyto · alexandriam profectus est
Tytus uero eius filius · magna ac diurna obsidione iudeos premens
machinis cunctisq; bellicis molib; tandem ciuitatem irrupit
et templum in hierosolimis incendit ac diruit · quod a die conditionis
Tyt usq; ad diem euersionis ultimę manserat annis mille centum
et duob; · muros quoq; urbis uniuersos solo adequauit · Iosephus
uero iudeus qui eo tempore bello prefuit · scripsit undecies centena mi-
gladio et fame perisse · et nouies centena milia genitalib; abscisis to-
orbe dispersa fuisse · Quam informium cerneretis eorum mulieres · Wandalos et hunos quae te-
terris regna inuaserant maritos acceperunt · Quapropter ab illo tempore non de abraham sed
dalorum semine descendisse creduntur · Deinde tytus patrem secutus · pariter de iudeis tri-
umphum agentes · urbem ingressi sunt · et pacem totius orbis preuiuentes · sine ullis be-
tumultib; in immensum rei publice romana prouexerunt · Sicq; demum Ach-
licia · roddus · bizantium · Samos · tracia · Sicilia · comagen-
tem primum redacte in prouincias romanis iudicib; legib;q; p-
erunt Nono uero imperii uaspasiani anno · tres ciuitates in cypro
terremotu corruere · a romę magna pestilentia fuit Vaspasianus
autem in uilla propria circa sabinos nono anno principatus
sui profluuio uentris est mortuus ;

ANNO ab urbe cōdita DCCC XXX VIII · TITUS ſegregat' a numero principū Othone & vitellio · ab auguſto octauus · biennio p' vaſpaſianū regnauit. Cuius tanta tranquillitas imperio fuit ut null' omnino ſanguinē in re publica amminiſtranda fudiſſe referat'. Tꝰ yͣ eā ingenti omniū luctu in eadē uilla q̄ pat' obiit mortuus ē; — Anno DNI LXXX VI

ANNO ab urbe cōdita DCCC XL · DOMITIANUS tyti frat' ab auguſto nonuſ fratri ſucceſſit in regno qui p annos XV p omīſ ſcelerū gradus creuit · ita ut toto orbe xpi eccłam datis ubiq: crudeliſſime pſecutionis edictis cōuellere auderet · & dnm ſe eē ac dm uocari ſcribi coliq: iuſſerit · Nobiliſſimoſ de ſenatu inuidię ſimul ac pdę cauſa · alioſ palā interfecit · alioſ in exiliū truſit ibiq: trucidari imperauit · Libidinis intēperantia quicquid cogitare potuit fecit · plurimaſ urbeſ destructis popli romanoꝝ reb; extruxit · Bellū aduerſus germanos & dacoſ geſſit pari rei publicę pnicię · cū & in urbe ipſe ſenatū populumq: laniaret · & foris male circūacti exercitū · aſſidua hoſteſ cęde cōficerent · Hic elatus ſupbia · pſecutionē in xpianos agi ſcdm a nerone imperauit · & beatiſſimū iohem euāglistā in pathmos inſula exilio relegauit · Int' iudęos q̄q: ex q̄ri gen' dauid atq: interfici pcepit · quaſi adhuc futur' eſſet ex ſemine dauid q̄ regnū adipiſci poſſet · Cōtinuo tamē domician' crudelit' a ſuiſ interfect' ē · Cui' cadauer ignominioſiſſime ſepultū eſt; — Anno DNI LXXX VIII

ANNO ab urbe cōdita DCCC XLVI · NERUA admodū ſenex imperator decim' ab auguſto creat' · traianū in regnū adoptauit · p quē reuera afflictę rei publicę diuina puiſione cōſuluit · Hic p̄mo edictu ſuo cunctoſ exuleſ reuocauit · Unde & iohes apls hac generali indulgētia liberat' epheſū rediit · Eodemq: anno imperii nerua obiit; — Anno DNI XC IIII

ANNO ab urbe cōdita DCCC XLVII · TRAIANUS genere hiſpan' XI ab auguſto rei publicę gubnacula nerua tradente ſuſcepit · Hic p annos X & VIII tenuit · Apud agrippinā gallię urbē inſignia ſumpſit imperii · & mox germaniā tranſ renū in priſtinū ſtatū reduxit · Trans danubiū multaſ genteſ ſubegit · Regioneſ autē tranſ eufraten & tygrin ſitaſ · puinciaſ fecit · Seleuciā · & theſifontē · & Babiloniā occupauit · In pſecutione ſane xpiani nominiſ errore decept' · tert' a nerone · cū xpianos cogi ad ſacrificandū idoliſ aut interfici pcepiſſet · pluriminq: interficerentur · reſcriptiſ illico leniorib; tēperauit edictū · Verūtamē romę aureā domū a nerone totaſ priuatas reb; publicis & expu

Anno impenſiſ cōdita · repentino cōflagrauit incendio · Terre motu
ab. x. iiii urbeſ aſie merina · pythan · elea · cyme · & grecie ciuitateſ
hibn due opuntiorū · & tonitorū · & treſ gallie ciuitateſ ſubuerſe ſt.
baptiz Incredibili deinde motu ſub uno tpr̄e iudei quaſi rabie efferati
p diuerſaſ terrarū prouincias exarſerē · Nā p totā lybiā atrociſſima bella geſſer
Egypti ū totā · & cyrenen · & thebaidā cruentiſ ſedicionib; turbauerē · In alexādria autē cōmiſſo p̄lio · uicti & attriti ſunt.
In meſopotamia qq; rebellantib; iuſſu imperatoriſ bellū illatū
in quo multa milia eorū · uaſta cede deleta ſt · Salaminam
urbē cypri interfectiſ omib; accoliſ deleuerē · Traian⁹ ut q̄dā ferunt apud ſeleuciā yſaurie urbē pfluuio uentriſ extinct⁹ eſt.

ANNO ab urbe cōdita DCCC·LXVII · ADRIAN⁹ cōſobrine
Anno dni traiani fili⁹ · xiiii ab auguſto pricipatū adept⁹ · uno & xx
c · annis imperauit · Hic p quadratū diſcipl̄m aplōr & ariſ
xv
Abadā tidē athenienſiū · & p ſerenū legatū · libriſ de xpiana religione
iiii xc compoſitaſ inſtruct⁹ atq; erudit⁹ pcepit p ep̄lam ad minuciū
pcōſulē aſie datā · ut nemini liceret ſine obiectu criminiſ aut
pbatione dāpnare · Idemq; cōtinuo pat̄ patrie in ſenatu ult̄ morē
maiorū appellat⁹ · & uxor ei⁹ auguſta · Adrian⁹ rē puplicā iuſtiſſimiſ legib; ordinauit · bellū cōt̄ ſauromataſ geſſit & uicit · Iudeoſ ſane
pturbatione ſceleru ſuorū exagitatoſ · & paleſtinā puīciā depopulantes
Abadā ultima cede pdomuit · pcepitq; ne cui iudeo introeundi hiero
iiii · c ſolimā eēt licentia · xpianis tantū ciuitate pmiſſa · quā ipſe in opti
xiiii mū ſtatū murorū extructione reparauit · & heliā noē ſuo uocauit.

Anno ANNO ab urbe cōdita DCCC LXXXVIII · ANTONIU⁹ cognomento
dni piuſ · tēciu⁹ decim⁹ ab auguſto imperator creat⁹ · cū liberiſ ſuiſ
c · xxx gubnauit adeo tranqlle & ſcē imperiū · ut merito pi⁹ & pr
vi patrie nominat⁹ ſit · hui⁹ tēporib; ualentin⁹ hereſiarchiſ · & Cerdo
magiſt̄ marcioniſ romā uenerē · Iuſtin⁹ qq; philoſophuſ librū
de xpiana religione cōpoſitū antonio tradidit · benignūq; eū erga
xpianoſ fecit · Antoni⁹ ad xii ab urbe lapidē anno xxiii morbo correpť interiit.

ANNO ab urbe cōdita DCCCC XI · MARC⁹ ANTONIU⁹ uerus
Ps iiii quart⁹ decim⁹ ab auguſto · regnū cū AVRELIO cōmodo fra
Anno tre ſuſcepit · manſitq; in eo anniſ x & viiii · Hi p̄mi rē pu
dni c · cū equo iure tutati ſt · Bellū deinde cōt̄ parthoſ ammirabili uir
Lviiii tute & felicitate geſſerē · Vologeſuſ eni rex parthorū capadociā ſyriā
Abadā uaſtabat · Sed antoni⁹ p duceſ ſtrenuoſ magniſ reb; geſtiſ · ſeleuciā
iiii c aſſyrie urbē cū cccc milib; hominū cepit · & cū fratre de uictoria
parthica triumphauit · ac n̄ multo p⁹ modū cū fratre in uehiculo ſed.
Caſu ū morbi quē apoplexiā greci uocant ſuffocat⁹ Aureli⁹ interiit.
Eo defuncto · marc⁹ antoni⁹ ſoluſ rei puplice pfuit · Sed inde

parthici belli p̃secutiones xp̃ianoꝝ quarta iã p̃ neronẽ uice in asia Anno
& in gallia g̃uis p̃cepto antonii extiter̃ multiq; martyrio coronati sunt XVIII
Secuta ẽ lues plurimis infusa p̃uinciis · totãq; italiã pestilentia uasta britt
uit · ut passim uillę agri atq; oppida sine cultore atq; habita baptiz
tore deserta · in spinas siluasq; cõcesserẽ · Eo ũ tp̃re exercitꝰ romanoꝝ
cunctęq; legiones p longinq̃ tiani dispositę cõsũptę sr̃ · Hoc q̃dem pru
dentia di̇ factũ ẽ · ut postea declaratũ ẽ · Nã cũ insurrexissent gentes
immanitate barbarę multitudinis innumerabiles hoc ẽ Marcomanni ·
Quadi · Wandali · Sarmatę · omnisq; germania · exercitꝰq; romanꝰ circũ
uentꝰ ab hostib; ppt̃ aquarũ penuriã tã p̃sentis sitis quã hostis pericu
lũ sustineret · ad inuocationẽ xp̃i nominis quã subito magna fidei cõ
stantia q̃dã milites effusi in p̃ces palã fecerant : tanta uis pluuię effusa
est · ut romanos q̃dem largissimę ac sine iniuria refecerit · barbaros
autẽ crebris fulminũ ictib; p̃territos p̃sertim cũ plurimi eoꝝ occide
rent in fugã coegerit · Quoꝝ t̃ga romani usq; ad internicionẽ ceden
tes · gl̃osissimã uictoriã · potentissimo xp̃i auxilio reportarũt · Extare
etiã nũc ap̃ plerosq; dicunt litterę imperatoris antonii · ubi in
uocatione nominis xp̃i p milites xp̃ianos & siti illã depulsã · &
collatã fatet̃ fuisse uictoriã · Antoniꝰ g̃ · comodũ filiũ suũ assũp
sit in regnũ · Preteriti etiã tẽporis · p omĩs p̃uincias tributa do
nauit · omniaq; fiscaliũ negotioꝝ calumniosa monimẽta cõgesta
in foro iussit incendi · Seueriores leges nouis cõstitutionib; tem
perauit · Postremo in pannonia cõstitutꝰ repentino morbo obiit ·
ANNO ab urbe cõdita DCCCCXXX · Luciꝰ Antoniꝰ Comodꝰ Anno dñi
quintꝰ decimꝰ ab augusto patri successit in regno mansitq; in eo C
annis XIII · Aduersꝰ germanos bellũ feliciter gessit · Ceterũ LXXVIII
p omnia luxurię & obscenitatis dedecore deprauatꝰ · etiam
quãplurimos senatores maxime q̃s aduertit nobilitate industriaq;
excellere · interfecit · Flagitia regis · pena urbis insequit̃ · Nã fulmine
capitoliũ pcussũ · ex eo flãmatio facta · ędes alias iuxta sitas rapaci
turbine cõcremauit · Deinde aliud incendiũ · ędẽ uestę & palatiũ
plurimãq; urbis partẽ solo coęquauit · Cõmodꝰ cunctis incõmodꝰ
in domo uestaliana strangulatꝰ interisse fert̃ hostis generis humani ·
ANNO ab urbe cõdita DCCCCXLV · Helius Pertinax senex Anno dñi
sextꝰ decimꝰ ab augusto a senatu creatꝰ · sexto mense quã reg C XCII
nare cęperat · Iuliani iuris scelere periti in palatio oc
cisus ẽ · Iulianus interfecto p̃tinace inuasit imperiũ · sed mox a se
uero ap̃ pontẽ Moluiũ bello ciuili uictꝰ interfectꝰ ẽ mense VIImo p̃ quã
cęperat imperare · Ita ĩ p̃tinacẽ & Iuliũ unꝰ annꝰ absũptꝰ est ·
ANNO ab urbe cõdita DCCCCXLVI · Seuerꝰ africanꝰ ab PS
oppido lepti · septimꝰ decimꝰ ab augusto destitutũ adeptꝰ anno dñi C XCIII

imperiū: x. & vii annis tenuit. Hic natura seuus. fortissime re
puplicā rexit. Pescennium nigrū q in egypto & in syria ad tyrannidē
aspirauerat apud cyzemū uicit & interfecit. Iudeos & Samaritas
rebellare conantes: ferro coercuit. Parthos. arabes. adiabesq: su
perauit. Quinta p' nerone psecutione xpianos excruciauit. plu
rimiq: scōx p diuersas puincias martyrio coronati sī. Seuerus psectus
in brittānia. magnis grauib'q: pliis sepe gestis recepta parte insule
ibidē … maxima fossā firmissimuq: uallū crebris insup turrib; cōmunitū
p cxxii milia passuū amari ad mare p pictis & scottis q uastabant
Brittāniā fieri pcepit. Ibiq: apud ebiuracū oppidū morbo obiit.
Reliquit duos filios bassianū & geta. quox geta hostis puplic' iudicatus
interiit. Bassianus antonii cognomine, assumpto, imperio potit' est.
anno dni ccx. ANNO ab urbe cōdita dcccc lxii. Aurelius antonius bassianus
idemq: caracalla octauus decim' ab augusto pricipatū adeptus
abadā iiii c lxxi est mansitq; in eo n plenis annis vii. Vixit patre asperior. omib;
autē hominib; libidine intēperantior. q etiā nouercā suā iuliam
uxorē duxit. hic cōt' parthos bellū moliens. int' edissā &
charpas ab hostibus circumuentus: occisus est.
Anno dni ccxv ANNO ab urbe cōdita dcccc lxvii. Opilius macer nonus
decim' ab augusto. q pfect' ptorii erat. cū filio diadumeno
iiii c lxxv inuasit imperii: Sed eius anno ap' acillaidē militari tumultu occisus est.
anno dni cc xviii ANNO ab urbe cōdita dcccc lxx. Marc' aurelius antoninus
uicesim' ab augusto imperiū adept'. tenuit annis iiii. Hic sa
cerdos heliogalli tēpli nullā sui nisi stuprox flagicioꝝ infa
iiii c lxx ix mem satis memoriā reliquit. Tumultu militū exorto cū matre interfectus est.
Anno dni cc xxii ANNO ab urbe cōdita dcccc lxxiiii. Aurelius alexander uice
simus prim' ab augusto: senat' ac militū uolūtate imperator
creatus tredecī annis. digno equitatis pconio fuit. Cui' mater
iiii c lxxx ii mamea origenē ptrm audire curauit. Nā stati expeditione
in psas facta. xerxen regē eox maximo bello uictor oppressit.
ulpiano usus cōsilio. Hic militari tumultu ap' mogūciacū interfectus est.
PS VI Anno iiii c xxx v ANNO ab urbe cōdita dcccc lxxxvii: Maximus uicesim' sedus
ab augusto. nulla senat' uolūtate imperator ab excercitu
postq bellū in germania gesserat creat': psecutionē sextam
a nerone exercuit. Sed tercio quā regnabat anno a pūpeio duce
aquileie intfect' uite finē fecit. Qui maximus ppt xpianā alexandri
aurelii matre uidelicet mamea eiusq: familia: psecutione in sacerdotes
anno dni cc xxx viii ac clericos ut pcipue ppt origenem presbiterū: xpianis intulit.
ANNO ab urbe cōdita. dcccc xci. Gordianus uicesim' tercius ab
augusto imperator creat' ē: mansitq: in eo annis sex; T
pōpeius dux interfector maximi & fuit et Balbinus …
iiii c xc iiii

pauerunt imperium· in palatio mox interfecti sunt.

ANNO ab urbe cōdita DCCCC XC VII· Philippus XX IIII· ab augusto imperator creat(us)· philippū filiū suū cōsortē regni fecit· mānsit in eo annis septē· Hic p(ri)m(us) imperator omnium xpian(us)· p(ost) t(er)tiū imperii ei(us) annū· millesim(us) a cōditione rome ann(us) impleti ē· Hic natalis anni a xpiano celebrat(us) ē imperatore· Ambo pat(er) & filius quamuis diuisis locis tumultu militari & decii fraude occisi s(un)t; Anno dñi CC XL V

ANNO ab urbe cōdita millesimo quarto· Decius XX V ab augusto ciuilis belli incentor, inuasit imperiū tenuitq; annis trib; Hic ad p(er)sequendos interficiendosq; xpianos· septim(us) post nerone feralia disp(er)sit edicta· plurimosq; scor(um) martyrio coronauit. Idemq; filiū suū cesarē legit cū q(uo) in medio barbaror(um) interfect(us) ē; PS VII Anno dñi CC LIII

ANNO ab urbe cōdita M VII· Gallus hostilianus ab augusto XX VI regni adept(us) ui x duob; annis cum Volusiano filio optinuit· Nulla fere p(ro)uintia romana· nulla ciuitas fuit· que n(on) generali pestilentia corrupta atq; uacuata sit· ac sola p(er)nicie insignes gallus & uolusian(us) dū cōtra emilianū nouis reb; studentē· bellū ciuile moliunt(ur)· occisi sunt· Anno dñi CC LV

Emilian(us) tanī t(er)tio mēse inuase tyrannidis extinct(us) est.

ANNO ab urbe cōdita M X· duo imperatores· Valerianus in retia ab exercitu august(us) appellat(us)· rome aut a senatu Gallien(us) cesar· XX VII p(ost) augustū loco creati s(un)t· mānsitq; gallien(us) in regno infeliciter annis XV· Valerian(us) siquidem mox ut arripuit imperiū· octauus a nerone adigi p(er) tormenta xpianos ad idolatriam· abnegarenesq; interfici iussit· fuso p(er) omnē romani regni latitudinē scor(um) sanguine· Valerian(us) ilico nefarii auctor edicti· a Sapore p(er)sarū rege capt(us)· apud p(er)sas ignominiosissima senectute cōsenuit. PS VIII Anno dñi CC LVI

Gallien(us) u(ero) tā claro di iudicio t(er)rit(us) tāquā misero college p(er)motus exemplo· pacē ecclis trepida satisfactione restituit; Soluuntur repente undiq; iussu di· multe circūposite relicteq; gentes· atq; in omīs romanor(um) fines inuehunt(ur) deuastādo p(ro)uincias; Recia totaq; italia penetrata· rauenna usq; p(er)ueniunt· Alamanni gallias p(er)uagantes· in italiā transeunt· Grecia· macedonia· pont(us)· asia· gothor(um) inundatione delet(ur)· Dacia trans danubiū· in p(er)petuū aufertur. Quadi & Sarmate· pānoniā depopulant(ur)· Germani ulteriores· abrasa optinent hispaniā· Parthi· mesopotamiā auferunt· syriamq; corradunt; Consurgūt bella ciuilia· funditur ubiq; plurim(us) sanguis romanor(um)· romani barbarisq; seuientib; Postumus in gallia inuasit tyrannidē· & p(er) X annos ingenti uirtute ac moderatione usus· dominantes hostes expulit· & p(er)ditas p(ro)uincias in pristinū reformauit, Emilian(us) ap(ud) magōciacū cū res suas moliret(ur)· oppress(us) ē· Post morte

postumii · marius ibidem inuasit imperium · sed continuo interfectus est
Deinde uictorinus a gallis ultro creatur · post paululum occisus est · Huic succes
sit tetricus · qui tunc aquitanice presidatus amministrabat officium · multasque sedi
ab adam iiii cc xx iiii tiones militum pertulit · At uero in oriente per (nomine principis) ordinatum quendam agresti
manu uictis repressisque persis · defensa syria · mesopotamia recepta est · et usque
ad thesiphontem rusticani syrie cum ordinato (nomine) suo uincendo uenerunt · Galienus
Anno domini cc lxx iii autem cum rem publicam deseruisset ac mediolani libidinibus inseruiret · occisus est
ANNO ab urbe condita M XXV · CLAUDIUS · XX · VIII · ab augusto uo
luntate senatus suscepit imperium · Statimque gothos iam per annos XV illy
ricum macedoniamque uastantes bello adortos incredibili strage deleuit
Cui a senatu clippeus aureus in curia · et in capitolio statua equestris
ab adam iiii cc xx viii aurea decreta est · Sed continuo apud syrmium priusquam biennium in imperio
expleret · morbo correptus interiit · Claudio mortuo · Quintillus frater eius im
perator electus uir unice moderationis · VII X die imperii interfectus est.
ANNO ab urbe condita M XX VI · AURELIANUS XX nonus ab augusto
ps: viiij imperium adeptus · quinque annis et sex mensibus tenuit · uir industrie mi
Anno litaris expertissimi · Qui expeditione in danubium suscepta · gothos
domini cc magnis preliis profligauit dicioneque romanam antiquis finibus statuit · Inde in
lxx orientem conuersus · zenobiam (femina) que occiso ordinato (nomine principis) marito suo syriam receptam
iiii sibi uendicabat · magis preliorum terrore quam prelio in potestatem redegit. Tetricum
in gallia minime sufficientem sustinere sediciones militum suorum · sine labore
ab adam iiii cc xxx v superauit · Sic orientis et aquilonis receptor magna gloria triumphauit
urbem romam muris firmioribus cinxit · nouissime cum persecutione aduersus
christianos nonus agi a nerone decerneret · fulmen ante eum magno pauore
cc lxxx circumstantium ruit · ac non multo post in itinere occisus est ·
ANNO ab urbe condita M XXX sexto · TACITUS tricesimus s
ab adam augusto adeptus imperium · sexto mense occisus est in ponto · post
iiii cc x quem florianus parem regni sorte ferens · tercio demum mense apud tharsum interfectus est
ANNO ab urbe condita M tricesimo tercio · PROBUS tricesimus primus
anno domini cc lxxx ab augusto regnum sortitus optinuit annis sex · et mensibus iiii
Gallias iam dudum a barbaris occupatas · per multa et grauia prelia
i deletis tandem hostibus ad perfectum liberauit · Bella deinde ciuilia plu
ab adam iiii cc xxx rimo sanguine duo gessit · unum in oriente quo Saturninum tyran
nide subnixum oppressit et cepit · Aliud quo proculum · et Bonosum apud
agrippinam magnis preliis superatos interfecit · Ipse autem apud Syrmium
in turre ferrea militari tumultu interfectus est ·
anno domini cc lxxx vii ANNO ab urbe condita M XXX nono · CARUS narbonensis
tricesimus sextus ab augusto suscepit imperium · ac biennium tenuit
Qui cum filios suos CARINUM et Numerianum consortes regni effecisset
bello parthico facto · duas nobilissimas parthorum urbes cochen et
cthesifontem cepisset · super tygridem in castris fulmine ictus interiit · Nu

meriani q cu patre fuerat rediens fraude apri soceri sui interfectus est;

Anno ab urbe cōdita ∞ quadragesimo p̄mo. DIOCLECIAN⁹ tricesim⁹ tercius ab augusto imperator elect⁹. annis XX fuit. Statimq; ut potestatis copiā habuit: apru interfectorē numeriani manu sua interfecit; Carinū deinde quē carus cesare ap̄ dalmacia reliquerat flagitiose uiuente difficillimo bello et maximo labore superauit. Dehinc cū ingallia amand⁹ et helian⁹ collecta rusticanoꝝ manu pniciosos tumult⁹ excitauissent. dioclecian⁹ maximianū cognomento herculiū cesarē fecit. misitq; in gallias. Qui facile agrestiū hominu imperitā et cōfusā manū militari uirtute cōpescuit.

Igit⁹ p omis romani imperii fines. subitarū turbationū fragores cōcrepuerī. Carausio in brittanniis rebellante. achilleo in egypto. cū et africā quinq; gentiani infestarent: narseu⁹ etiā rex psarū orientē bello pmeret. Hoc periculo dioclecian⁹ pmot⁹: maximianū herculiū ex cesare fecit augustum. Cōstanciū u̇ et maximianum galeriū cesares legit. CONSTANCIUS herculii maximiani priuignā theodorā accepit. ex q̄ sex filios fratres cōstantini sustulit. Carausiu⁹ brittannia sibi p VII annos fortissime uendicata ac retenta: tādē fraude allecti socii sui interfect⁹ ē. Allect⁹ postea ereptā carausio insulā p triennium tenuit quē asclipiodot⁹ oppressit: et brittānia post X recepit annos. Cōstancio u̇ cesare in gallia primo p̄lio ab alemannis pfligato; cum exercitu suo uix ipse surrept⁹ ē. Scd̄o aūt secuta est. satis uictoria pspera. Nā cū psecutiones diuersas ecclē in alio terrarū orbe paterent⁹: solus cōstācius cōstantini pat licentī xpianis in sua cōsistere religione cōcessit. At maximian⁹ august⁹ quinq; gentianos in africa domuit.

Porro aūt dioclecian⁹ achilleū obsessū p octo mses ap̄ alexādriā cepit et interfecit. Sed immoderata uictoria usus. alexādriā direptioni cedib⁹q; dedit. egyptūq; totā pscriptionib⁹ fedauit. Preterea galeriu⁹ maximinus p illiricū et mesia undiq; copias cōtrahat. raptīq; reuersus. narseū regem psarū magnis copiis uirib⁹q; superauit. exstinctis psarū copiis. ipsoq; narseo infugā acto. castra ei inuasit. uxores. sorores. liberosq; cepit et thesauros psarū diripuit. captiuosq; quāplurimos abduxit. Reuersus in mesopotamiam. ā diocleciano plurimo honore suscept⁹ ē. Deinde dioclecian⁹ in oriente. maximian⁹ herculiu⁹ in occidente uastari ecclas. affligi interficiq; xpianos. decimo p⁹ nerone loco pcepert. Que psecutio omib; fere ante actis diuturnior atq; immanior fuit. Nā p X annos incēdiis ecclarum. pscriptionib⁹ innocentū. cedib⁹ martyrū. incessabilit acta ē. Sequt⁹ tremor⁹ in syria ex q̄ ap̄ tyrū et sydoniā passim labentib⁹ tectis multa hominu milia pstrata st̄. Scd̄o psecutionis anno. dioclecian⁹ ab inuito exegit maximiano ut simul purpurā imperiūq; deponerent. ac iunioribus in re puplica substitutis. ipsi in priuato ocio cōsenescerent. Itaq; sub una die. dioclecian⁹ ap̄ nicomediā. maximian⁹ ap̄ mediolanū potestatē imperii deposuerī; Galeriu⁹ maximin⁹. illiricū. asiā et orientē. Cōstāci⁹

Pg X. Anno dni CC. XC.

N: De Co[n]sta[n]cio [p]at[r]e co[n]sta[n]tini magni;

est ciuitas i affrica quinquegentiani uocata

italiā · africā · & gallias optinuit · Sed cōstancius uir tranquillissimȩ
gallia tātū hispaniaq: contentus · galerio ceteris p̄tib; cessit · Gale-
rius duos cesares legit · maximinū quē in oriente cōstituit & Seuerū
cui p̄misit italia · ipse in illirico cōstitit · Cōstancius u̾ augustus sūme
mansuetudinis & ciuilitatis in brittannia morte obiit · Qui cōstan-
tinū filiū ex cōcubina helena creatū imperatorē galliarū reliquit;

Anno dñi ·ccc· IX

ANNO ab urbe cōdita ꝯ lx^mo^ p̄mo CONSTANTINUS tricesimus
quartus ab augusto gub̄nacula imperii a cōstancio patre suo
suscepit · quȩ ex uno & xxx^ta^ annis felicissime tenuit ·
Cōstantino illustri gallis strenuossissime rē puplicā procurante ·
p̄toriani milites maxentiū filiū herculii q̄ priuatus in lucania mo-
rabatur augustū nuncupant · maximianus herculius iā ex augusto priuatus
& adhuc puplicȩ p̄secutor occisione filii sollicitatus q̄ imperiū abdica-
rat arripuit tyrannide · Galerius aut̄ augustus Seuerū cesarē
aduersū maxentiū roma cū exercitu misit · Seuerus cū urbem
obsideret · militū suorū scelere desertus & p̄ditus atq: ex eo fugiens ra-
uenne interfectus ē · herculius maximianus p̄secutor & ex augusto ty-
rannus cōfirmatū iā imperii filiū ueste ac potestate regia spoliare
conatus ē · Conuiciis aute̅ ac tumultib; pala cōterritus in galliā p̄fect-
ut cōstantino genero auferret imperiū · Sed p̄ filiā dep̄hensus
& p̄ditus ac deinde in fugā uersus · massilię oppressus interiit · Porro
galerius occiso seuero · liciniu imperatore creauit · Cūq: p̄secutione
a diocleciano & maximiano missā ipse atrocioribus edictis accumulausset
ac p̄q p̄ annos x omni genere hominū exhausit · puricias · putrefacto
pectore & uitalib; desolatis · cū ult̄ horrore humane miserię etiā uer-
mes eructaret · & neq: medici ult̄ iā fetorē ferentes crebro iussu eius
occiderentur · a quodā medico cōstanciu ex desperatione sanitatis increpatus
irā dī ēē pęnā suā atq; ideo a medicis n̄ posse curari · edictis late missis
xp̄ianos de exiliis reuocauit · Ipse aut̄ galerius cruciatus n̄ sustinens · uim uitę sibi in-
tulit · Cōstātinus pacē eccłiis p̄ x annos … a p̄secutorib; uexatis · p̄-
indulsit · Deinde int̄ cōstātinū & maxentiū bellū ciuile exortū est
Quē uolens cōstātinus opprimere & romanos a cladib; liberare · cogita-
bat quē in bello dm̄ habere auxilio · In his ergo sollicitudinib; cōstitutus
in somnio uidit signū crucis cȩlo splendide collocatū · Miranti q̄
uisionē astitere angli dicentes · O cōstātine in hoc uince · Ferunt
autē & ipsū xp̄m apparuisse ei & signū monstrasse crucis ac p̄cepisse
ut figurā simile faceret · & in p̄liis auxiliū hoc haberet q̄ uictori-
um adquireret · Eusebius itaq: pamphili cū iure iurando ipso impera-
tore dicente audisse se refert q̄a circa meridiem declinante iā sole
crucis signū ex lumine factū uidisset Dūq: cogitaret q̄d esset · nox
sup̄uenit & dormienti xp̄s apparuit cū signo q̄d uidit in cȩlo · iussit

ut fieret ei signi figuratio que foret auxiliu in cogressionib; pliorum.
Cumq; a op' n esset imperite sed apte molitu imperatori facta. qd de do
credere conueniret. mox die facto. sacerdotes xpi conuocans de dog
mate consulebat. At illi sacros libros ostendentes de xpo loquebantur
suaq: dicta ex ppheticis coplabant. Signu u qd apparuerat ei
dicebant tropheu ee uictorie. docebantq: purificatione sedam. ex
penitentia costituta. Hec sacerdotib; explanantib'. admirat' impe
rator pphetias de xpo. iussit uiros eruditos ex auro et lapidib;
preciosis in uexillu crucis transformare signu qd labaru uocabat.
Hoc eni signu bellicu int alia preciosi' erat eo qd imperatore pce
dere et adorari cu militib; moris eet. Semp eni hoc signu ppo
nebat ante ordines uniuersos qd maxime laborantib; acieb; in
pluris adesse perspiciebat. Congressus g circa pontem moluiu hoc signo
munit' uicit. in flumine necato maxentio. Erat eni annus
septim' imperii costantini. Int hec diocletian' salone defunct' est.
Maximin' psecutionis xpianor. inceptor et executor infestissim'.
ap tharsu du ciuile bellu cont licinniu disposuit. interiit
Licinni' u repentina rabie suscitat'. omis xpianos e palacio suo
iussit expelli. Mox bellu int ipsu licinniu et costantinu effer
buit. Sed costantin' licinniu sororis sue uiru in panonia pri
mu uicit. deinde ap cybalas oppssit. uniuersaq: grecia potit'.
licinniu crebris bellis t(er)ra mariq: adsurgente et repssu. tande
ad deditione coegit. Sed herculii maximiani soceri sui mot'
exemplo ne iteru deposita purpura in pnicie rei puplice
sumeret puati iussit occidi. Deinde costantini filii crispus et
costantin' et licinni' adolescens licinii augusti filii' costantini au
te ex sorore nepos. cesares st creati. Sed int hec latent cause cur
uindice gladiu et destinata in impios punicione. costantinus
imperator etia ppos egit affectu. Na crispu filiu suu et lici
niu filiu sororis sue interfecit. multasq: gentes diuersis pliis sub
egit. Greci aute referunt costantinu eo qd aliqs genere pximos
occidisset. et cooperator extitisset in nece filii sui crispi peniten
tia ductu de purificatione costuluisse epos q penitentia seu bap
tismate pmitterent eu ab uniuerso purgari posse delicto.
Ue gauisu in illis q dixerant qd uolebat admirantiq: dogma fac
tu deinde xpianu et ad sui similitudine deduxisse subiectos. ur
be costantinopolim prim' instituit. Que a xpiano imperato
re codita. puecta e. ut sola rome forma et potentia merito pos
sit equari. Deinde costantin' gothoru fortissimas gentes deleuit et
calocheru quenda assirientem nouis reb; oppressit. principatib' suis
dalmaciu cesare legit. Cuiq: bellu in psas moliret. in uilla

ccc xviii · publica iuxta nicomediã disposita bene re publica filiis tradens obiit.

Anno dni ccc xl · ANNO ab urbe cõdita m nonagesimo sexto · CÕSTANTINUS cõstantini magni filius · tricesimus quintus ab augusto cũ costancio & cõstante fratrib; suis adeptus imperiũ xx iiii annis optinuit · Fuit inter successores cõstãtini & dalmacius cesar fratris sui filius · sed cõtinuo militari factione deceptus est · Costantinus autẽ dũ costantẽ fratrẽ bello insectatur incauta petulantia se se offerens a ducib; eius occisus est · Costancius aduersus persas & saporẽ qui mesopotamiã uastabat nouẽ plus pariũ prospere decertauit · Nouissime sedicione atq; intẽperantia militũ nocte adortus pugna coactus · parata pene uictoria insuper uictus amisit · Post cũ se constans intolerandis uiciis dedisset ac penam prouincialiũ fauorẽ militũ cõparasset · magnencii dolis in oppido cui helena nomẽ est in pyrine hispanię interfectus est · Magnencius enim apud augustudunũ arripuit imperiũ quod cõtinuo per galliã & africã · italiãq; porrexit · In illirico autem Betranionẽ etate grandeuũ sibi milites creauerunt uirũ natura simplice cunctis iocũdũ · Nepocianus deinde romę cõstantini sororis filius gladiatorũ fretus manu inuasit imperiũ · Qui deinde cũ impro & per hoc cunctis esset inuisus · a magnencianis ducib; oppressus est · Sequitur bellũ horribile inter cõstanciũ & magnenciũ apud mursã urbẽ gestũ · in quo multe romanorũ uirium perfligatio etiã in posterũ nocuit · Magnencius tamẽ uictus aufugit · ac non multo post apud lugdunũ propria se manu interfecit · Decencius quoq; frater eius quẽ cesarẽ gallis prefecerat apud Senonas laqueo uitã finiuit · Cõtinuo cõstancius gallũ patrui filiũ cesarẽ legit · Quẽ rursus crudeliter ac tyrannice agentẽ paulo post quam creauerat occidit · Siluanũ quoq; per gallias reb; nouis inhiantẽ mature circũueniendũ opprimẽdumq; curauit · Igitur Siluano interfecto Julianũ patruelẽ suũ galli fratrẽ senat' cesarẽ creatũ misit ad gallias ·

Ps xi Anno ccc lxiiii · ANNO ab urbe cõdita m · c · vi · x · JULIANUS apostata tricesimus sextus ab augusto regnũ potitus · anno uno & mensib; octo imperiũ summũ solus optinuit · Hic itaq; euersas oppressasq; ab hoste gallias strenue restituit in integrũ · Alemanorũ paruis copiis magnã multitudinẽ fudit · rẽno germanos reuinxit · Is elatus successib; fastigiũ usurpauit augusti · & mox italiã · illiricũq; pudens · cõstanciũ parthicis bellis occupatũ · regni parte priuauit · Cõstancius iuliani scelere cõperto · dimissa expedicione parthorũ dũ ad ciuile bellũ reuertitur · in itinere inter ciliciã cappadociãq; defunctus est · Julianus autẽ religione mutata cũ prius xpianũ se simulasset semetipsũ põtificẽ nominauit · & ueniens ad tẽpla paganorũ sacrificabat · subiectisq; talia colere suadebat · Fertur itaq; mox in ipso principio iulianũ sic apte & impudenter negasse xpianã fidẽ · ut quibusdã sacrificiis & inuocationib; quas expediciones pagani uocant & sanguine immolatiorũ baptisma studeret abluere & abrenũciare ecclesiasticę cõfessioni · Fertur eciã

(margin: Gregorius Nazanzenus)

ta diſ aliqdo ſacrificare · oſtenſu ſit ei in uiſcerib; pecudiſ immolati ·
ſignaculū crucis corona circūdatū · q apoſtata ſignaculo pſpera & inuiolabilia
ſibi indicia fuiſſe mōſtrata dicebat · Omſ poſſeſſiones atq; pecuniaſ eccłarū
cū uerberib; exqrenſ ad mediū iuſſit afferri · Moxq: ex eiſ treſcentaſ
auri libraſ in erario puplico collocauit · Clericoſ autē uniuerſoſ aggre-
gari int̄ milites iuſſit · duci puicię ſeruituroſ · poplm ū xpianoꝝ cum
laorib; atq: filiiſ inſerbi p̄cepit · & tributa pſoluere · Clericiſ omīa
priuilegia · honoreſ · coſue tudineſq: ſubtraxit & legeſ poſitaſ p eiſ ſoluit
ipſoſq: curię tradidit · Simul uirgineſ atq: uiduaſ quę ppenuria int̄
clericoſ paſcebant̄ · iuſſit exigi ea quę dudū apuplico accepiſſe uidebant̄ ·
Auferebat ſubinde pecuniaſ & ornamēta ſacra · teplaq: ſub cōſtātino fun-
data deſtruebant̄ · Poſtea ū belliū aduerſ parthoſ paranſ · cū ro-
manaſ uireſ cōtractaſ undiq: ad deſtinataq: ſecū traheret pditionem ·
xpianoꝝ ſanguinē diiſ ſuiſ uouit palā pſecuturꝰ eccłam ſi uictoriā
adipiſci potuiſſet · Nā & amphiteatrū in hieroſolimiſ extrui iuſſit · in
q reuerſuſ a parthiſ · epōſ · monachoſ · omſq: loci eiꝰ ſcōſ · beſtiiſ etiam
obicere ſpectareq: laniandoſ · Itaq: poſtq a theſifonte caſtra mo-
uit · dolo cuiuſdā tranſfuge in deſerta pductꝰ cū ui ſitiſ & ardore ab ao. iiii cc. xvii
ſoliſ atq: inſup labore arenarū cofectꝰ periret exercitꝰ · Julianꝰ tanto
reꝝ periculo anxiuꝰ dū uaſta p deſerta incautiꝰ euagat̄ · ab obuio
fidā hoſtiū equite cōto icꝰ interiit · & ſic dſ impia coſilia impia morte · diſſoluit
ANNO ab urbe cōdita ōj · c · uii · x · IOVIANUS triceſimꝰ ſeptimꝰ Anno dni ccc lxv
ab auguſto · imperator in ſummo reꝝ diſcrimine ab exercitu
creatuſ cū & locoꝝ iniqtate captꝰ & hoſtib; circūſeptꝰ nullam
euadendi facultatē mā ciſſeret · ſed cū Sapore pſarū rege &
ſi parū ut putant dignū ſatiſ tamē neceſſariū pepigit quippe ut tu-
tū & incolumē romanū exercitū n ſolū ab incurſu hoſtiū uerūetiā
a locoꝝ periculo liberaret · niſibꝰ oppidū & partē ſuperioriſ meſo
potamię pſiſ cōceſſit · Inde dū ad illiricū tedienſ p galliā iter ab ao. iiii cc
agit cū in cubiculū qddā nouū ſeſe cubitū recepiſſet · calore pru-
narū & nidore parietū nup calce illitoꝝ pgrauatꝰ & ſuffocatꝰ oc-
tauo demū mſe quā imperare ceperat uitam finiuit;.
ANNO aburbe cōdita ōj · c · uiii · x · VALENTINIANꝰ Anno dni ccc lxvi
triceſimꝰ octauuſ ab auguſto · apud Niceam cōſenſu mili-
tū imperator creatꝰ ē · manſitq; in eo anniſ xi · Qui cū xpianꝰ
integra fide ſacramētū militię gereret & ſub juliano auguſto
tribunꝰ factꝰ · ab imperatore ſacrilego aut immolare idoliſ aut
militia iuſſuſ excedere · fidelit̄ ſciens grauiora eē dī iudicia · &
meliora pmiſſa · ſponte diſceſſit · Ita parua interiecta mora · Iuli-
ano interfecto & mox ioniano mortuo · q p nōe xpī amiſe-
rat tribunatū retribuente xpō in locū pſecutoriſ ſui accepit

imperii· Qui postea tre[illegible] [illegible] valentis principe fecit imperare
preopti tyranni pluresq; postea ſatellites ei⁹ occulti· Hoꝝ in quo im-
perii tercio· gratian⁹ ualentiniani filius imperator ē fact⁹· Eodē anno
ap̄ atrebatas uera lana de nubib⁹ pluuię mixta defluxit· Valentinian⁹
ſaxones gentē in oceani litorib; ⁊ paludib; inuiis ſitā· uirtute atq;
agilitate terribilē· periculoſa romanis finib; eruptione magna olim me-
ditātē· in ipſis francoꝝ finib; oppreſſit· Burgundionū q̄q; multitudo
maxima· q̄ pluſq octoginta milia ut ferunt armatoꝝ ripe rēni flu-
minis inſiderunt· dei prouidentia ⁊ imperatore ſuggerente xpiani
facti ſt· Anno autē XII imperii ſui valentinian⁹ cū ſarmatęs ſeſe p pan-
nonias deſudiſſent eāq; uaſtarent· bellū in eo parans· ap̄ brigacionē
oppidū ſubita effuſione ſanguinis q̄d greci apopleyin uocant ſuffo-
cat⁹ mortuus ē; Post quē grān filius occidentale imperiū tenuit
ualente patruo in orientalib; partib; cōſtituto· qui Valentinianum q;
Jam tūc fratrē ſuū paruū admodū ſociū creauit imperii·

ab adā
IIII
[illegible]
XXIII

ANNO ab urbe cōdita m̄· c̄· xx̄· nono· VALENS tricesimus

Anno
dn̄i·
ccc·
lxx·
vii

nonus ab augusto· imperator· IIII annis ualentiniano mor-
tuo imperiū tenuit· Cū ſoli cū impie agere potuiſſet ni-
mia ſceleris ⁊ effrenata audacia legē dedit· ut mo-
nachi ad militia cogerentur· Vastas egypti ſolitudines quas mo-
nachoꝝ multitudo cōplebat· miſſis militib; q̄ eos abſtraherent
iuſſit inuadi ⁊ ſcōꝝ agmina inde abſtraxit· Interea in africa
firmus ſeſe excitatis maurorū gentib; regē cōſtituens· africā mauri-
taniāq; uaſtauit· ceſareā urbē nobiliſſimā urbe mauritanię dolo
capta· deinde cędib; incēdiiſq; cōpletā barbaris in p̄dā dedit·
Igit̄ theodoſius q̄ p⁹ imperio p̄fuit pat̄· a valentiniano miſſus
effuſas maurorū gentes multis p̄liis fregit· ipſū firmū afflictū ⁊
oppreſſū coegit ad mortē· Post cū experientiſſima prudentia totā
mauritaniā africā meliorē priſtinis reddidiſſet· ſtimulante ⁊
hortante inuidia iuſſus interfici ap̄ kartaginē baptizari in remiſ-
ſionē peccatoꝝ p̄optauit· Vt poſtq ſacramentū xp̄i qd̄ queſierat
aſſecutus ē· poſt gloriam ſcli uitā· etiā de uitę ęt̄nitate ſecur⁹
percuſſori ultro iugulū p̄buit· Gratian⁹ interea imperator admodū
iuuenis cū innumerabile multitudine hoſtiū romanis infuſam
finib; cerneret· fret⁹ xp̄i potencia longe impari militū numero
ſeſe in hoſtē dedit· cōtinuo ap̄ argentariū oppidū galliarum
formidoloſiſſimū bellū incredibili felicitate cōfecit· Nā pluſquā
XXX milia alemānoꝝ minimo romanoꝝ detrimento in eo p̄lio
interfecta narrant̄· Tercio decimo autē anno imperii ualentis
hoc ē paruo tp̄e poſtea quā ualens p totū orientē ęcclarū la-
niationes ſcōꝝ cędes egerat· gothi tranſito danubio fugientes·

ualentis sine ulla sideris passione suscepti sunt. Deinde propter intolera-
bilem auaritiam maximi ducis fame et iniuriis adacti in arma surgen-
tes uicto ualentis exercitu per thraciam sese miscentes simul omnia cedibus in-
cendiis rapinisque fuderunt. Valens egressus de antiochia cum ultima miserabilis bel-
li sorte traheretur episcopos ceterosque sanctos reuocari de exiliis imperauit. Itaque
lacrimabile bellum in thracia cum gothis iam cum excercitatione armorum rerum habun-
dantia instructissimis gessit. Ubi primo impetu gothorum perturbate romanorum
equitum turbe nuda pediti deseruere presidia. Mox legiones peditum undique equita-
tu hostium cincte primum nubibus sagittarum obrute deinde funditus cese gla-
diis insequentium perierunt. Ipse imperator cum sagitta sauciatus uersusque in fugam
[illegible] casa deportatus latitaret ab insequentibus hostibus de[illegible]
sus subiecto igne consumptus est et communi caruit sepultura. Gothi autem per legatos
suos supplices poposcerunt ut illis episcopi a quibus regulam christiane fidei discerent mitte-
rentur. Valens imperator exsecrabili prauitate doctores arriani dogmatis misit.   ab adam IIII CCC XXX VIII
Gothi primum fidei rudimentum quod accepere tenuerunt. Itaque iusto iudicio dei ipsi
eum uiuum incenderunt qui propter eum etiam mortui uitio erroris cremabuntur.

ANNO ab urbe condita $\overset{mo}{M}$. $\overset{mo}{C}$. $\overset{mo}{XXX}$ sedo. GRATIANUS quadra-   Anno domini CCC LXXX
gesimus ab augusto post mortem ualentis sex annis imperium tenuit
quamuis iam dudum antea cum patruo ualente et cum ualentiniano
fratre regnaret. Qui cum afflictum et pene conlapsum rei publice
statum uideret elegit theodosium hispanum uirum et apud sirmium purpura
induit orientisque et thracie simul prefecit imperatorem. DE THEODOSIO.

Theodosius credens [illegible] dei [illegible] rei publica [illegible]
conferens maximas illas scyticas gentes hoc est alanos hunos et
aggressus magnis multisque preliis uicit. Urbem constantinopolim uic-
tor intrauit et foedus cum athanarico gothorum rege percussit. Athanaricus con-
tinuo ut constantinopolim uenit diem obiit. Uniuerse uero
gentes rege eorum defuncto aspicientes uirtutem benignitatemque
theodosii ultro constantinopolim ad eum misere legatos pacemque supplices po-
poscerunt. Interea cum theodosius in oriente subactis barbarorum gentibus thra-
cias tandem ab hoste liberas reddidisset et archadium filium consortem fecisset im-
perii maximus uir quidem strenuus et probus atque augusto dignus in britta-
nia inuitus ab exercitu imperator creatus in galliam transiit. Ubi
gratianum augustum subita incursione perterritum atque in italiam transire me-
ditantem dolis circumuentum interfecit fratremque eius ualentinianum augustum
italia expulit. Valentinianus in orientem refugiens a theodosio pater-
na pietate susceptus mox etiam imperatori restitutus est.

ANNO ab urbe condita $\overset{mo}{M}$. $\overset{mo}{C}$. $\overset{mo}{XXX}$. $\overset{uo}{VIII}$. THEODOSIUS   Anno domini CCC LXXX VI
quadringesimus primus ab augusto interfecto per maximum gratiano imper-
ium orbis romani optinuit mansitque in eo annis XI cum iam
in orientis partibus sex annis gratiano uiuente regnasset. Posuit indo-

ſpem ſuam ſeſeq: aduerſum tyrannum maximum prripuit; A quibus certe maxi
uictorię ſuę ſpectator inſederat. Itaq: theodoſius nemine ſenciente
tranſmeauit alpeſ· atq: a fletu inpruit aduenienſ hoſtem illum maximum tru
cem ab immaniſſimiſ germanorum gentib; tributa ac ſtipendia magno
tirore nominiſ exigentem ſine dolo & ſine cõtrouerſia clauſit· cepit &
occidit; Poſt hoc bellum quo maximus interfectus eſt· theodoſium filiumq: eius ho
norium externa bella & ciuilia cõſecuta ſunt· & tamen omnia cum fructu
ſimplicis ſeſeq: uictorię uel nullo ut minimo ſanguine quieuerunt. Igitur
ualentinianus iunior regno reſtitutus extincto maximo ipſe in galliam
tranſiit· Ubi cum tranquillam rem puplicam in pace ageret· apud rauennam
dolo arbogaſti comitiſ ſui ut ferunt ſtrangulatus· laqueo ſuſpenſus eſt·
Mortuo valentiniano auguſto· arbogaſtus eugenium tyrannum mox
creare auſus eſt· Eugenius autem & arbogaſtus inſtructaſ acieſ campis expe
dierant· alta alpium latera atq: ineuitabileſ tranſitus permiſſis callide
inſidiis occupauerant· cum theodoſius in ſummis alpib; cõſtitutus experſ
cybi ac ſomni ſciens quod deſtitutus ſuis neſciens quod clauſus eſſet alienis
dominum xpm ſolus ſolum magna deuotione corpore humi fuſus mente cęlo fixus
orabat; Dehinc poſtquam inſomnem noctem precum cõtinuatione tranſ
egit· fiducialiter arma arripuit· ac ſe in hoſtem etiam ſi nemo ſequeretur
uictor futurus immiſit; At ubi ad cõtigua miſcende pugnę ſpa
cia peruentum eſt· cõtinuo magnus & ineffabilis turbo uentorum
in ora hoſtium ruit· & tela quę ipſi uehementer intorſerant
excepta uentiſ ac retrorſum coacta· ipſos infeliciter cõfigebant
Parua ſuorum manu fuſa uictori theodoſio hoſtiliſ perſtinuit exer
citus· nam eugenius captus atq: interfectus eſt· arbogaſtus uero ſua ſe
manu peculit· O nimium dilecte deo· tibi militat ęther & con
iurati ueniunt ad claſſica uenti· Ita cęlitus iudicatum eſt inter
partem· etiam ſine preſidio hominum in ſolo deo humiliter ſperantem· &
partem arrogantiſſime de uirib; ſuiſ & de idoliſ preſumentem
Theodoſius autem cõpoſita tranquilla re puplica· apud medio
lanum conſtitutus diem obiit·

Anno dni ccc xc vii ANNO ab urbe cõdita mo· cmo· xlmo· viiino· Archadius
cuius filius theodoſius oriente rexit & honorius auguſti
fiunt eius cui reſ puplica innitebatur· quadrageſimo ſecundo
loco ab auguſto cõmune imperium diuiſis tantum ſedib; tenere cę
iiii perunt· Uixit itaq: archadius poſt patriſ exceſſum anniſ xiii im
lxii perii ſummam theodoſio filio paruo ad modum moriens tradidit;
Interea gildo comes qui in initio regni eorum africę preerat· ſimul
ut defunctum theodoſium cõperit ſicut quidam ferunt quadam permotus
inuidia· africam orientaliſ imperii partib; iungere molitus eſt· gentili
magiſ licentia cõtemptus quam ambitu regię affectationiſ inſtinctus; Hunc

Maſceȝel fr̄ fuit· qui nouarū rerū in fratre molicioneſ phorreſcenſ·
relictiſ ap̄ africanā militiā duob; filiiſ adoleſcentib; in italiā rediit·
Gildo autē· abſentiā fratriſ ⁊ p̄ſentiā filiox̄ et̄ ſuſpectā habenſ·
adoleſcenteſ dolo circūuentoſ interfecit· Ad hunc iā ut hoſtē bello inſe
quendū Maſceȝel fr̄ miſſ᷒ ē· quē idoneū pcurande rei fore pprię or
bitatiſ recenſ dolor pollicebatur· Igit᷑ Maſceȝel iā inde a theodoſio
ſcienſ· quantū in reb; deſperatiſſimiſ oratio hominiſ p fidē xp̄i a clem
cia dī impetraret· capraria inſulā adiit· Unde ſecū ſcōſ ſeruoſ dī ali
quoſ pmotoſ p̄cib; ſuiſ ſuſpſit· Cū hiſ orationib; ieiuniiſ· pſalmiſ· dieſ
noctesq: cōtinuanſ· ſine bello uictoriā meruit· ac ſine cęde uindictā·
Ardalio fluminiſ nomē ē qd̄ fuit int̄ thebaſtem ⁊ omeodorā ciuitatē
ubi cū parua manu· hoc eſt cū quinq; milib; militū· cōt᷑ ſeptuaginta
milia hoſtiū caſtra metat᷒· Cū interiecta mora excedere loco oppoſi
taſq: p̄iacenteſ ualleſ anguſtaſ tranſgredi uellet, inſiſtente nocte· beatū
ambroſiū epm̄ mediolani paulo ante defunctū p ſomniū ſibi uidere
uiſuſ eſt ſignificantē manu ⁊ inpacto ad humū tab̄naculo dicentem·
hic· hic· hic· Qd̄ ille prudenti cōiectura intellexit merito annunci
antiſ fidē uictorię uerbo locū· numero diem ſignificari· ſubſtititq:
ac tercio demū die p᷒ noctē orationib; hymniſq: puigil· ab ipſiſ cęleſtiū
ſacramentox̄ myſteriiſ in hoſtē circūfuſū pcedit· Et cū ad eoſ q̄ primi oc
currerant pia paciſ uerba iactaret· ſigniferū quendā inſolent̄ obſiſten
tē· ⁊ iā iāq: pugnā excitantē gladio pculſit in brachio· eūq; ma
nu debilē ipſo uulnere coegit pnū inclinare uexillū· Quo uiſo·
reliquę cohorteſ· dedicionē iā fieri priox̄ eſtimanteſ· certatim ſeſe ad
Maſceȝelem ſigniſ tradidere cōuerſiſ· Barbari quox̄ magnā multitu
dinē gildo ad bellū deduxerat· defectu militū deſtituti· in diuerſa fuge
runt· Gildo ⁊ ipſe fugā molit᷒· arrepta naui in altū puect᷒· ac
deinde reuocat᷒ in africā· poſt aliq̄t dieſ ſtrangulat᷒ interiit· Sane
idem Maſceȝel elat᷒ rerū ſecūdarū inſolentia· p᷒ habito ſcōx̄ cōſortio cū
qb; dō militanſ uicerat etiā eccłam temerare auſuſ eſt· atq; ex ea
n̄ dubitauit extrahere· Secuta ē pena ſacrilega· Nā hiſdem ſupplicio
nib; atq; inſultātib; q̄ſ ſub eccła ad penā ptraxerat· p᷒ aliquantū tēp᷒
ſoluſ ipſe punit᷒ eſt· ⁊ cū cōtēpſit occiſ᷒ eſt· Interea cū a theodoſio ſe
niore ſinguliſ potiſſimiſ infantū cura ⁊ diſciplina utriuſq; palacii cōmiſ
ſa eſſet· hoc eſt Rufino orientaliſ aulę· Stiliconi occidentaliſ imperii·
quid utq: egerit quidue agere conat᷒ ſit· exit᷒ utriuſq: docuit· cū aliuſ
ſibi· aliuſ filio ſuo affectanſ regale faſtigiū· ut reb; repente turbatiſ· ne
ceſſitaſ rei puplicę ſceluſ ambit᷒ tegeret· barbariſ genteſ ille inmiſit· hic
fouit· Eo tp̄re Radagaiſuſ rex gothox̄ omniū antiquox̄ p̄ſentiūq; hoſtiū
longe immaniſſim᷒ repentino impetu totā inundauit italiā· Nam
fuiſſe in poplo ei᷒ cc̄m milia gothox̄ ferunt; hic iā ſinu recept᷒ italię·

romā e pximo tremītē tiore quassabat. Cōcedunt q̄dem
uersus illū hostē Redagesū alioꝝ hostiū cū copiis suis inclinati ad
auxiliū animi. Adsunt uldin & sarus hunoꝝ & gothoꝝ duces p
dio romanoꝝ. sed n̄ sinit ds̄ rē potēciæ suæ uirtute hominū de
me hostiū uideri. Cōtinuō ū diuinit⁹ Redagesū in fessolanos m
coegit & cc̄ milia hominū in arido & aspero mōtis iugo cōc
ēdentib; bibentib; ludentib⁹q; romanis. tāti illi tāq; imman
hostes. esurientes. sitientes. languentesq; cōfecti sꝛ; Igit̃ rex Ra
solus spem fuge sumens. clam suos de se ruit. atq; in romanos incidit
A q̄b; capt⁹ paulisp retent⁹. deinde interfect⁹ est. Tanta ū mul
titudo captiuoꝝ gothoꝝ fuisse fert̃. ut pecudū modo singulis aur
greges hominū uenderent; Interea comes Stilico uuandaloꝝ in
bellis auaræ pfidæ & dolosæ gentis genere ēdit⁹. eucheriū filiū
iā psecutione xpianoꝝ á puero meditantē in imperiū q̄q̄ō
stituere nitebatur. Quā obrē alaricū cunctaq; gothoꝝ gente
p pace optima & q̄b⁹cūq; sedib; simplicit̃ & supplicit̃ orantē occ
fędere fouens puplicæ aut̃ & belli & pacis copia negata. ad terend
t̄endāq; rē puplicā seruauit. Preterea gentes alanoꝝ. Sueuoꝝ
Wandaloꝝ. Burgundionū in arma sollicitauerat. dei & romani no
minis metu suscitauit. sperans miser sub hac necessitatis circūstantia
extorquere imperiū genero possit in filio. & barbaroꝝ gentes tā facile
cōmoueri ualerent. Itaq; ubi imperatori honorio excercituiq;
romano hęc tantoꝝ scelerū scęna patefacta ē. cōmot⁹ iustissime exer
cit⁹ occisus est Stilico. Occisus ē & eucheriu⁹ q̄ ad cōciliandū sibi
rē paganoꝝ restitucione tēploꝝ & euersione ecclarū imbuturū se
ni primordia minabat̃. Itaq; p⁹ hęc tāta augmēta blasphemiarū
pęnitentiā. ultima illa diuq; suspensa. urbē pęna cōseq̄t̃. Adest ala
ric⁹. trepidā romā obsidet. turbatā irrūpit. dato tamē p̄cepto p
ut siqui in scā loca p̄cipue q; in scoꝝ aploꝝ petri & pauli basilic
cōfugerent. hos inp̄mis inuiolatos securosq; esse sinerent. Tū d
inquantū possent p̄dę inhiantes. a sanguine tēperarent. Discurr
p urbē barbaris. forte un⁹ gothoꝝ ibidē potens & xpian⁹. sacrā dō
nem iā ętate puectā in quadā ęcclastica domo repperit. Qui
ea aurū atq; argentū honestę exposceret. illa fideli cōstācia ēē
sē plurimū & mox pferendū spopondit. ac ptulit. Cūq; exposit
attonitū barbarū magnitudine pondere. pulchritudine. ignorat
uasoꝝ qualitate intelligeret. uirgo xpi ad barbarū ait; Hęc pe
sacra mysteria sꝛ. Psume si audes. de facto tu uideris. ego
defendere n̄ queo tenere n̄ audeo. Barbar⁹ ū ad reuerent
religionis timore dī ac fide uirginis mot⁹. ad alaricū hęc p
retulit. Qui cōtinuo reportari ad apli basilicā uniuers

erant uaſa impemuit · uirginē etiā ſimulq; omſ q̄ ſe adiungerent xp̄ianos· eodē cū defenſione deduci; Exercit̄ undiq: ad defenſionē gladiſ pia pōpa munit̄· hymn̄ dō romaniſ barbariſq; cōcinentibuſ puplice canitur· Perſonat late in excidiū urbiſ turba ſalutiſ· omſ etiā in abditiſ latenteſ inuitat ac pulſat· Tercia die barbari quam ingreſſi urbē fuerunt ſponte diſcedunt· facto tam̄ aliquantarū edium incendio· ſed ne tāto q̄dem quantū in ſeptuageſimo cōditionis eiuſdem anno caſus effecerat· In ea irruptione placida theodoſii pr̄icipiſ filia. archadii & honorii ſoror ab athaulfo alarici ppinq̄ capta atq; in uxorē aſſūpta eſt· quaſi eandē diuino iudicio uelut speciale pig̃ obſidē roma tradiderit· Ita iuncta potētiſſim̄ barbari cōiugio regiſ ppiq̄· magno rei puplice commodo fuit;

ANNO ab urbe cōdita ∞ mo· c. mo· lx. mo· v. to· HONORIUS imperator uidenſ tot oppoſitiſ tyranniſ nichil aduerſ̄ barbaroſ agi poſſe· ipſoſ prius tyrannoſ deleri iubet· Constancio comiti· hui̅ belli ſūma cōmiſſa eſt· Igit̄ cōſtāciu̅ in galliā cū exercitu pfect̄· cōſtātinū imperatorē ap̄ arelatē ciuitatē clauſit· cepit· & occidit· cōſtantē ū cōſtātini filiū· geronciu̅ comeſ ſuu̅ uir nequā apud uiennā interfecit· atq; in eſ locū maximū quendā ſubſtituit· Ipſe ū geronciu̅ á ſuiſ militib; occiſuſ eſt· Maximuſ exut̄ purpura deſtitut̄q; amilitib; gallicaniſ q̄ in africā traiecti deinde in italiā reuocati fuerant· inter barbaroſ in hiſpania egenſ exulauit· Iouin̄ poſtea uir galliarū nobiliſſim̄ in tyrannidē mox ut adſurrexit· cōcidit· Sebaſtian̄ fr̄ eiuſdem cōtinuo ut creat̄ eſt· occiſuſ eſt;

Attalus gothor̄ rex hoſtiſ romanor̄ crudeliſſim̄· iā tē tota uaſtata europā· in hiſpaniaſ portat̄ ē· Unde deſcendenſ naui· incerta molienſ in mari capt̄· ad cōſtanciū comitē deduct̄· deinde imperatori honorio exhibit̄ truncata manu uitę relict̄ eſt· Heraclian̄ incerta africę comeſ miſſ̄· cū idem attaluſ umbrā geſtaret imperii· africā ſtrenue aduerſū iudiceſ ab eo miſſoſ tutat̄· cōſulatū adſecut̄ ē· Quo elat̄ ſupcilio· ſabinū domeſticū ſuū uiri ingenio callidū induſtriaq; ſollertē & ſapientē nominandū generū elegit· Cū q̄ quoſdā periculor̄ ſuſceptioneſ patitur· atq; aliqdiu africana annona ext̄ ordinē detenta· ipſe tandē cū inmiſa ualde tēporib; niſi ſatiſ incredibili claſſe nauiū· romā cōtendit· Nā habuiſſe tē tria milia ſeptingentaſ naueſ dicitur· Q̄ue numerū nec ap̄ xerxen pſarū regē & alexādri magnū ut quēquā aliū fuiſſe regū ferī hiſtorię; Is ſimul ut cū agmine militū ad urbē pgenſ littore egreſſuſ ē· occurſu comitiſ marini tirit̄ & in fugā uerſ̄· arrepta naui· ſoluſ kartaginem rediit· atq; ibi cōtinuo militari manu interfect̄ ē· & ſabin̄ gener̄ eſ̄ cōſtātinopolim fugit· Unde p̄ aliqt̄ū tēp̄ retract̄· exilio dāpnat̄ ē;

Ab ad IIII CCC LXX VII

Ann DNI CCCC XIII

hunc omēm catalogū ut dixi ut manifestoꝝ tyrannoꝝ ut inobedien
tiū ducū · optima honorius imperator religione & felicitate meruit
magna cōstanciꝰ comes industria & celeritate cōfecit · Merito sane.
q̃a in his dieb; pcipiente honorio & adiuuante cōstācio pax & unitas
p uniuersā africā ecclę catholicę reddita ē · corpꝰ xp̄i qđ nos sum̄ re
dintegratū discessione sanatū ē · imposita executione sci pcepti marcel
lino tribuno uiro in p̄mis prudenti & industrio omniq; bonoꝝ studioꝝ
appetentissimo ; Quē marinꝰ comes ap̄ kartaginē · nescio q̄ zelo sti
mulatꝰ · an auro corrupꝰ · occidit ; Qui cōtinuo reuocatꝰ ex africa
factꝰq; priuatꝰ ut ad penā ut ad penitentiā cōscientię suę dimissus est.

CONSTANCIUS comes ap̄ allialtem gallię urbē cōsistens mag
no discrecionis suę igenio & industria gothos á narbona expulit
atq; abire in hispaniā coegit · Interdicto pcipue atq; intercluso omi
cōmeatu nauiū · & peregrinoꝝ iter comercioꝝ · Gothoꝝ populis
athaulfus tc̄ p̄erat · q̄ pꝰ inruptionē urbis ac mortē alarici ·
placidā ut dixi captiuā sororē imperatoris in uxorē assūpta
alarico in regnū successerat ; Is ut sępe auditū atq; in ultimo
exitu eiꝰ pbatū ē · satis studiose sectator pacis militare fideliter
honorio imperatori ac p defendenda romana re puplica impen
dere uires gothoꝝ p̄optauit ; Ob hoc abstinere abello · ob hoc in
are pace nitebatur · ut semp placidę uxori suę · feminę sane ingenii
prudētissime. & religionis satis pbę · placere uideret̃ · cuius cōsilio ab illicitis
abstinebat & multa egregia faciebat · Cūq; eidē paci petendę atq; offerendę stu
osissime insisteret ap̄ barcillonā hispanię urbē dolo suoꝝ interfectꝰ ē;
Post hēc segericꝰ rex á gothis creatꝰ · cū itidē iudicio dī ad pacem
pnꝰ esset · nichilominꝰ á suis interfectꝰ ē ; Deinde uallia successit in
regnū ad hoc ordinatꝰ á gothis ut pacē infringeret · ad hoc ordinatꝰ
á deo ut pacē cōfirmaret · Hic igit̃ territꝰ maximo iudicio dī q̄a cum
anno preterito anteq̄ regnaret ipse · gothoꝝ gens instructa armis · nauig
iisq; transire in africa moliret̃ · in xii milib; passuū gaditani freti
tēpestate correpta miserabili exitu perierat · memor etiā illiꝰ ac
ceptę sub alarico cladis cū in sycilia gothi transire conati · in cōspe
tu suoꝝ miserabilit̃ arrepti & dimersi st̄ · pacē optimā cū honorio
imperatore datis lectissimis obsidibus pepigit · Placidā imperatoris
sororē honorificę ap̄ se honestęq; habitā fratri reddidit ; Post
paululū uero tēporis psyci belli defunctꝰ ē imperator
honoriꝰ · cōsulatu asclepiodoti & mariani mīse augusto ;

Anno dnīcę incarnationis · CCCCmo · XXXmo · IIIo ·

INTEREA johannes primꝰ imperialiū cōscriptor n̄ ferens suā fi
ditatē · imperiū cōtendit abripere · misitq; legatos ad iuniorē theo
dosiū · petens ut ei fris cederet imperiū · At ille legatos quide

retrusit in carcere. misitque magistrum militum adarburium qui multum laborauerat apud persas. Is salonam ueniens. ex inde nauigauit adleiam. Contigitque uentum aduersum flare. ita ut in tyranni manus incideret. Quo capto: sperabat ad necessitatem peruenire theodosium. ut per hoc eum decerneret imperatorem. si uellet magistrum militum liberare. Imperator tamen ut audiuit factum. estuabat ne quid mali adarburius sustineret. Aspar uero adarburii filius. cognoscens patrem a tyranno teneri et multa milia barbarorum in solatio tyranni consistere. quid faceret ignorabat. Qui tunc imperatoris oratione preualuit. Angelus enim domini sub schemate pastoris eduxit asparem et omnes qui cum eo erant. ac per paludem adiacentem rauenne ad loca sperata peruenerunt. In ea namque ciuitate tyrannus degens habebat exercitum. Unde nullus aliquando transisse fertur. Transeuntes autem per siccam paludis aquam apertasque inuenientes portas ciuitatis tyrannum quoque et occiderunt detinuerunt. Tunc ergo pusillus theodosius imperator. reuerentiam quam circa diuinitatem habebat ostendit. Dum enim circum spectaret. nuntiatum est ei tyrannum fuisse peremptum. Quam ob rem sermonem fecit in populo dicens. Uenite magis si placet relinquentes hanc uoluptatem. et pergentes ad ecclesiam gratificos deo soluamus hymnos. cuius manus tyranni presumptionibus obuiauit. Quo dicto. spectaculo cessante per medium circum cincti cum eo concorditer gratias agentes ad ecclesiam conuenerunt ita ut tota ciuitas una uideretur ecclesia. Uenientesque ad locum orationis. iugi die gratias deo reddiderunt. ITEM DE EODEM;

HUCUSQUE OROSIUS DE IMPERATORIBUS; HOC EST IN ANNO DOMINICE INCARNATIONIS CCCCXLVI; DEINDE CHRONICA MARCELLINI COMITIS DE RELIQUIS REGIBUS;

THEODOSIUS predictus iunior imperator eudochiam orethiam duxit; Archadio patri suo in foro eius super columpna ingentem statuam dedicauit. eudoxiam filiam genuit. Theodosius autem cyticam ciuitatem nauibus petiit. multaque eidem ciuitati munificentia prestitit. Urbem augustam reparauit. Eudochia uxor eius ab hierosolimis urbe regiam remeauit et beatissimi stephani protomartyris reliquias que in basilica sancti laurentii posite uenerantur secum attulit. Prouintia india theodosio principi tygrim domitam pro munere misit. Theodosius imperator uiuendi finem fecit Regnauit autem post mortem patris sui archadii annis XXVII. et in pace obiit; Anno domini cccc xlvi

MARCIANUS post theodosium adeptus imperium. augustis suis decretis statuit ut hi qui consules fieri cupiebant. nichil eris in populum spargerent. sed statutam pecuniam ad reparandum urbis aqueductum dependerent. Cuius tempore tres magni lapides de celo in tracia ceciderunt. et aquileia ciuitas ab attila hunorum rege excisa est; Anno domini cccc Lxxii

Eo tempore Iohannes precursor domini et baptista duobus orientalibus mo-
nachis qui hierosolimam uenerant in uisione precepit ut ad herodis [illegible]
sebastea ciuitate quondam regis habitaculum accedentes caput eius [illegible]
rerent et fideliter humo extollerent; Hoc ergo caput fidei reperti [illegible]
ad propria remeantes habitacula perduxerunt; quidam emissene [illegible]
ciuitatis diutinam imminentemque sibi fugiens paupertatem · se se [illegible]
exhibuit comitem · Qui cum dum nesciens peram sibi creditam cum sacro
capite portaret · ab eo cuius caput uehebat noctu amonitus · uni-
xlvi comitem fugiens · emyssenam urbem cum sacro capite ingressus · dum uixit
precursoris xpi ueneratus est caput · moriensque sorori suę nescię signatum
in uasculo tradidit colendum · Illa uero successori suo · ut erat signatum
iii cccc dereliquit · Quod caput uenerabile in urna missum et sub terra reconditum ·
xx vii marciano regnante augusto · beatus iohannes ibidem sepultum · marcello reue-
lauit presbitero · marcellus autem Iuliuanyo memoratę urbis episcopo
Quod constat inuentum mense februario · die uicesimo quarto · media ieiu-
Anni niorum paschalium septimana · imperante marciano · Deinde pulche-
dni ria augusta marciani principis uxor · beati laurentii atrium inmutabili
cccc opere consummauit · beatumque uiuendi finem fecit · Marcianus uero bonis
lxxx principibus comparandus · anno imperii sui viimo · feliciter obiit;

Leo marciano defuncto successit · Cuius uoluntate maior-
rianus apud rauenna cesar est ordinatus · Leo imperator pro thono
calcedonense per uniuersum orbem singulis orthodoxorum episcopis singulas
consonantesque misit epistolas · quid sibi quid de eodem throno sentirent rescripti-
onibus indicarent · Horum omnium ita conspirantes suscepit epistolas ut eas pari-
ter uno tempore · unius que uiri eloquio fuisse dictatas · [illegible]
Anni Prosper aquitanię regionis sermone scolasticus et assertionibus uerbosus mi-
dni ta conpasuisse dicitur · Epistole quoque leonis aduersus euthicen de uera xpi
cccc incarnatione date ab isto dictatę creduntur · Leo anthemium patricium
xciii romam misit · imperatoremque constituit · Tunc rauennam urbem · tyrannos destruit ·

Leo predictus senior imperator · LEONE iuniore a se iam cesare
constituto morbo periit tam sui imperii annis quam huius leonis regni tem-
poribus conputatis · anno xxmo viimo · mense vito · Tunc cesar Glicerius romę tenens
imperium · a nepote marcellini quondam patricii sororis filio expulsus in
portu urbis · ex cesare episcopus est ordinatus · et obiit ·

Anni ZENONEM imperatorem · Leo iunior constituit ·
dni · Zenon imperator · Verinę socrus suę et Basilei fratris eius
d xx insidiis circumuentus cum mariagna uxore sua perfugit in ysau-
riam tendit · Regnum Zenonis Basyleus tyrannus inuasit · nepos
qui Glicerium regno pepulerat · et romę eleuatus est imperator · Deinde ma-
rcus filio suo cesare facto · dum contra fidem catholicam nestoriana perfidia conatur asse-
rere ante inflatus crepuit quam penitens stare potuerit; Basyleus autem

cū filio suo & cū Zenodina uxore sua: iā Zenone ad imperiū re
meante · in exiliū missus est · atq: in oppido qd lymmis in puīcia cappadocię
dicit' trusus: fame extabuit · Eo tpr̄e odouacer rex gothoꝝ roma obti
nuit · & orestem trucidauit & augustulū filiū orestis in luculano cāpa
nię castello exilii pena dampnauit · Hesperiū romanę gentis imperiū qd
septingentesimo octauo urbis conditę anno · octauian' august' tenuit
cū hoc augustulo periit · anno decessoꝝ regni imperatoꝝ quingentesimo XXIIII · XI viii

Zenon august' uita decessit imperii sui anno VII mense XI ·

Eo tpr̄e Theoderic' rex longobardoꝝ regnauit Rauenna & Verona : Anni Dni

ANASTASIUS ex silentiario imperator creat' est · Bellū DXC
int' byzancios ortū ē · & pars urbis plurima cōbusta est · VIII
Anastasiū impr̄ cōt' orthodoxoꝝ fidi maiestate intestina cepit III
plā cōmouere · piaculi sui pfidiā pu' in eufemiū urbis epm̄ CCC
sibi p orthodoxę fide uiriliť resultantē pfano manifestauī ingenio · LX
Laodicia · hierapolis · atq: agathicu · uno eo tpr̄e t'remotu collapsę sunt · VII
India anastasio pricipi elefantē quē plaut' poeta lucabū nōe dicit ·
duosq: cū illo pardulos: misit · Longin' ysaur' ap ysauria antiochię
ciuitatē · a prisco comite capt' cōstātinopoli missus ē · catenatq: anas-
tasio pricipi expectante poplo ingens spectaculū fuit · uariisq: dein-
de cruciatib; ap nicenā bithinię urbē expensus est · Anastasiū pui-
tate infam & irridendā synodū ap sydone ciuitatē · octoginta pfidoꝝ epis
cōgregatis · aduersū orthodoxoꝝ epōs fieri imperauit · Flauianus antio-
chię catholic' patriarcha · & Johs paltensiū oppidi pōtifex · qui hunc cetū
sacrilegū refellebant · in castellū qd petra dicit' exules missi st̄ ; Ibi ū
Flauian' cōfessor xpi in dno requieuit · Johem deinde iustin' august' · mox I
imperator fact' reuocauit · Eo tpr̄e in puīcia dardania t'remotu XXIIII
castella uno momto cōlapsa st̄ · & plurimi tociu' puīcię motes scissi sunt
saxaq: suis euulsa copagib' · p XXX passuū patens · & in XII latitudinem
dehiscens · pfudā cuius uoragine ad instar torride fornacis feruentē euomu
it · Tēc anastasiū impr̄ subita morte puentus perit · Regnauerat aute Anni
annis uiginti & septē · mēses II · dies XX · & VIII ; Dni

IUSTINUS imperator creat' · Amancius palacii ppositus · & andre- DL
as cubicularius · utrq: regni ei' inimic' insula decapitat' est · Vitali V
anus scyta · urbē data acceptaq: fide ingredit' · statiq: magister mi
litū ordinat' · & mense VII in palacio cū deriano & paulo satellitib' suis
interept' est · Anno regię urbis cōditę m̄ · c̄ · xc̄ · vii · Iustinus Anni
imperator kł april VIII anno regni sui mense sedo obiit · Dni

IUSTINIANUS imperator · Anno regię urbis cōditę m̄ · c · xc · VIII DL IIII
nepos iustini ex sorore sua · ei successit · Post diuturnū immanēq;
laborē cōt' medos romanis gestū laborib; tādē p Rufinū patriciū
a pricipe iustiniano missū · pax cū parthis depacta ē ; Cartigo

Regni viii ann q̄q; ciuitaſ eī anno exceſſioniſ xc^mo^ vi^to^ · pulſiſ deuictiſq; Wandaliſ: &
galimero rege eorum capto & cōſtātinopoli miſſo quarto iuſtiniani prin-
cipiſ cōſulatu · ipſiuſ moderatione recepta ē ſua cū patria firmiuſ quā
dudum fuerat redintegrata. Anno regni ſui xxxviii obiit.

Anni Dni Dlxx IIII

IUSTINUS iunior defuncto apud cōſtātinopolī iuſtiniano · ambiuit
imperiū · uir in omī auaritia deditꝰ · cōtēptor pauperū · ſenatorūq;
ſpoliator · Cui tāta fuit cupiditaſ · ut archaſ iuberet fieri ferreaſ
in quibꝰ numiſmata auri talenta cōgereret · Quē etiā ferunt in
in hereſim pelagianā dilapſū · Nā nō p̄ multū tēpꝰ tyberiū ceſarē
ſibi aſciuit ad defendendaſ reſ ſuaſ ut puiciaſ hominē iuſtū · ele-
moſinariū · equalitē diſcernentē uictoriaſq; obtinentē · & qd̄ ſuper omnia
omībꝰ boniſ · eſſe uerīſſimū xpianū · Anno xi^mo^ regni ſui obiit.

Liiii Ann Dni Dlxxx IIII

TYBERIUS imperator uir ſumme bonitatiſ erat · in ele-
moſiniſ promptꝰ · in iudiciiſ iuſtꝰ · in iudicando cautiſſimꝰ ·
nullū deſpiciens · ſed omēſ in bona uolūtate cōplectenſ · omēſ
diligenſ · ipſe q̄q; diligebatᷣ ab omībꝰ · Hic cū egrotare cepiſſet · & ſe iam
uiuere deſperaret · uocauit ſophiam auguſtā dicenſ · Ecce iā impleta
ſentio tēpꝰ uite mee · Nunc cū cōſilio tuo eligā qͥ rei puplice p̄eſſe
debeat · Oportet enī ſtrenuū eligi · qͥ p̄ſit huic poteſtati · At illa
elegit mauriciū · & tyberiū iniūxit a ſcto luctū magnum relinquenſ
populo de obitu ſuo; · Anno regni ſui vii^mo^;

Liiii Ann Dni D. XCI

MAURICIUS imperator ualde ſtrenuꝰ & ſagax ſepiꝰ
cōtᷓ inimicoſ obtinuit uictoriaſ · Hoc enī dicebatᷣ qd̄ cū
morientᷓ · uxor eī · huiꝰ cōiugio necteretᷣ · Sed tyberiꝰ poſtq̄ cōſen-
ſū cognouit auguſte de huiꝰ electione iuſſit exornare filiā ſuā orna-
tiſ imperialibꝰ · & uocato mauricio ait · Ecce cū cōſenſu auguſte ad
imperiū eligeriſ · in quo ut firmior ſiſ · filiā meā tibi tradā · & accedente
puella tradidit eā pat̄ maurīcio dicenſ · Sit tibi imperiū meū cū hac
puella cōceſſū · Utere eo felix memor ſēp ut eq̄tate & iuſticia delecte-
riſ · At mauricius accepta puella duxit eā ad domū ſuā · & tranſacta
ſollēpnitate nuptiarū · tyberiꝰ obiit · Igitᷣ celebrato meſticio mau-
riciuſ indutꝰ diademate & purpura ad circū proceſſit · Acclamātesq;
laudibuſ · largito populo munera in imperio cōfirmatuſ eſt; Poſt
hec lōgobardorum genſ legationē ad mauriciū imperatorē dirigunt & xii
milia ſolidorum tributa anniſ ſinguliſ ei ſoluere polliciti ſt̄ · Deinde mau-
riciꝰ aſtrica ingreſſuſ tyrannico ordine ab eiſ eſt interfectus Anno xx

Ann Dni DC. XI.

FOCAS poſt mauriciū adeptꝰ imperiū beato pape bonifacio
qui quartꝰ a magno pape gregorio romanā rexit eccleſiam
templū panteon cōceſſit & in honore omīū martyrū dedica-
uit · Deinde focaſ imperiū p̄ ſtulticiā deſtruere capienſ · ſenatores
cōſulq; heracleū focatē apprehenſū · manibꝰ & pedibus

truncatis · lapidē ad collū ligatū in mare piciunt · heracleusq; Regni
cōsensu senat⁹ imperio sublimat⁹ · infestatione psarū romanor imperium anni
tēporib; mauricii & focatis imperatorum ualde uastatum ;· viii

HERACLEVS imperator erat specios⁹ · pulchra facię · stat⁹ for- Anni
ma digne mensurę · fortissim⁹ ceteris · ppugnator egregi⁹ · Nam dni
& sepe leones in arenas inermis plures singulos interfecit · Cū dc
esset litteris nimiū erudit⁹ · astrolog⁹ efficit⁹ · p qđ cernens a xix.
circūcisis gentib; diuino nutu imperiū ee uastandū · ad dagobtum iiii
regē francor dirigens peciit ut om̄s iudęos regni sui xpo cpellat credere ·
uel de regno exire · Qđ penit⁹ dagobt⁹ impleuit · Ignorabat aut unde
hęc calamitas contra imperiū surgeret · Igit heracleus cū exercitu mag-
no psidā ingredit⁹ & pcedens ad bellū · singulare certamē facere LVI.
disponit · Qđ psarū principes annuentes · imperator cosdroę patricium
ex suis fortissimū contra heracleū ad pliandū duxit · Cūq; utq;
cōgressione plii in inuicē ppinquarent heracleus caput patricii
psarū truncauit · Cosdroę itaq; cū psis deuict⁹ & cōfusus terga
uertens a suis ppriis tyrannico ordine interfecit⁹ · & psi ad ppria
remeant · Deinde heracleus euecto nauali exercitu · totā psidā
sue dicioni redigit · Captisq; thesauris trib; annis cōtinuis ·
psida uastata romanis subicitur · Aggareni postea q & sarraceni filii
a latere montis caucasi sup mare caspiū arma sumentes · prouincias Agar
heraclei uastandū irruunt · Cōtra quos heracleus milites ad resis-
tendū duxit · Cūq; pliare cepissent · sarraceni romanos superant · Regni
eosq; gu̅iter trucidando deuincunt · Ferunt⁹ in eo plio centum anni
quinquaginta milia militū romanor a sarracenis fuisse interfecta · xxvi
Postea heracleus cōgregata multitudine militū transmittens ad
portas caspias quas alexander magn⁹ sup mare caspiū ereas fieri iusse-
rat · aperire pcepit · indeq; cētū quinquaginta milia pugnator
contra sarracenos pliandū egredi rogauit · Sarraceni u duos haben-
tes principes · ducenta fere milia pugnator eduxere lectissima ·
Cūq; utq; exercit⁹ posuisset castra ita ut in crastino bellū in-
irent · eadē nocte cōfligentes · heraclei exercit⁹ percuti⁹ · & quinqua-
ginta duo milia ex ei⁹ militib⁹ in stratu mortui st · Cūq; in
crastino ad pliū debebant incedere · cernens heracleus sui
exercit⁹ partē maximā interisse · aduers⁹ sarracenos n ē aus⁹
accedere nec pliū inire · Regressus q mest⁹ heracleus · sarraceni
more solito puincias ei⁹ uastādo inuadunt · Cūq; heracleus hie-
rosolimā ppinquasset · uidens qđ sarracenor uiolentiā susti-
nere n potuisset · nimia amaritudine merore arrept⁹ · infelix
euticianā heresim sectans xpi cultū relinquens · habens uxo-
rē filiā sororis suę · asebie uexat⁹ · crudelit uitā finiuit ;·

lvii

Anni dni dc xl viii

CONSTANTINUS imperator defuncto fr[atre]
heracleo adept[us] gradū imperii successit in regno
Qui de cōstātinopoli romā ueniens ocurrit ei uitalian[us]
pa & suscepit eū cū glā & pseuerans i urbe dies xii obtulit
multa dona. Postmodū ū reuers[us] neapoli ingress[us] ē sicilia & habitauit in
ciuitate syracusana & tales afflictiones statuit i possessorib; puīciarū calab[rie]
& sicilię. affricę & sardinię ut uxores a maritis & filii a parētib; sep[ararentur]
& alia multa inaudita. Sed & uasa sacrata scārū ęcclarū abstulit; Deinde
lviii xv[mo] die mēsis iulii. anno dni dc xlviii[mo]. Indictione vi[ta] in balneo occisus est

Anni dni dc L

& n post multū tēporis uitalian[us] papa. vi kl februarii obiit;
CONSTANTINUS constantini filius sub tenera
ętate cōsilio senat[us] sublimat[ur] imperio. cui[us] etiā tpre gra
uissime á sarracenis romanū uastat[ur] imperiū. Eo regnā[te]
hierusolima á sarracenis capta ē. egypt[us] qq: superior inferiorq; ab eis
puadit[ur]. Alexandria capit[ur]. affrica tota uastat[ur] & á sarracenis possid[etur]
& gregorius urbis patricius interficit[ur]. Cōstātinopolis cū tracia p[ro]uin
cia imperii dicione remāserant. Postremo etiā cōstantini imperator
cōterit[ur] atq: cōpulsus. effect[us] ē sarracenorū tributarius; Trib[us] annis
& amplius p unūquēq: diem mille solidos auri cōstātin[us] sarracenis
lviii soluebat. Constantin[us] autē imperator tandē resūptis uirib[us]. imperii
paulatī recuperauit. tributa sarracenis psoluere noluit. & n multo p[ost]
IVSTINIANVS august[us] cōstantini filius fr[atris] cōstantini tēp[o]
ribus sergii pape cōciliū cōstātinopoli iussit fieri. Inq[uo]
legati sedis aplicę cōuenerunt & suscepti subscripserant. Com
pellabatur autē & ipse subscribere. sed nullatenus adquieuit pro
eo qd quędā capitula extra ritū ęcclasticū fuerant in eis
adnexa. Quę & quasi synodalit[er] definita & cōscripta á trib;
patriarchis idest alexandrino. cōstātinopolitano. & antio
cheno uel ceteris epis q intpre illic cōuenerant. subscripta.
misit in locello in urbe romana ad cōfirmādū ut in superiori loco
subscribendū sergio pape. utpote capiti omniū sacerdotū direxit.
Qui papa penitus eidē iustiniano augusto n adquieuit nec eosdē
thomos suscipere aut legere pass[us] est. Pro q[ua] re á zacharia spatario
... sicut in pōtificalib; legitur. Sed dī potentia p[ro]
... iustinian[us] ob culpā pfidie regni gla priuat[us]
... succedit; Regnauerat autē x annis ē. anno dni dc xli
Eo iustiniano cōstātini filio de regno eiecto cū ... q[ui]
... petasio rex ... nū romani imperii fraudulent[er] inuasit. Hic
... sacras imagines ... in medio cōstātinopoli ... iussit. &
omniū ęcclarū dealbare picturas. Regnauit autē annos tres;
TIBERIVS petasius leone expulso regnauit annis ... iii; in

[illegible] regna [illegible] in palatio [illegible] in pace consilia; [illegible]
mala perpetrasse mala. anno sui imperii VII cum leone [illegible] lxii
prope fraudulentem deposuit a regno [illegible]
tio. anno reversionis iustiniani fere decimo i.

IUSTINIANUS per dict^us constantini filius. auxilio terbelli regis
bulgarorum recuperato regno: leonem et tyberium qui eum de regno expu-
lerant in conspectu omnium iugulari precepit. Deinde regnavit annis VI.
Quendam exercitum mittens in ponticum ad comprehendendum philippicum
quem ibi relegaverat: conversus exercitus ad partem philippici fecit
eum ibidem imperatorem iussitque cum eo constantinopoli. pugnavit contra iustini-
anum. occiditur cum regnumque eius suscepit philippicus. anno domini DCCLVII. lxiii.

PHILIPPICUS regnavit annum unum in constantinopolitana urbe. Hic misit
litteras constantino pape ut picturas in porticu sancti petri quae acta
sex sanctarum synodorum universalium continebant omnino deleri preciperet.
Quod papa sibi cum apostolico sedis concilio renuit. Unde nec eius effigies
in ecclesia introducta est. nec nomen eius ad missarum sollempnia est placitum. lxiiii.

ANASTASIUS ortodoxus augustus philippicum qui sibi regnum usurpa-
verat captum oculis privavit. et sceptra regalia gubernanda suscepit. [illegible]
Post aliquot autem tempus [illegible] patricium anastasii romam constantino pape deferentes epistolam. papa
ortodoxe fidei per inquisitionem sancti concilii confessorem [illegible] declaravit. Deinde anastasius classe
[illegible] in partibus alexandrie duxit. Qui ad aliud versi consilium antequam [illegible]
ad destinatum locum regiam urbem ingressi. theodosium in imperatorem elegerunt.
Anastasius vero niceam cum [illegible] munita contra theodosium dimicavit. Theodosius
victor existens. anastasium coegit ut clericus fieret et postea presbiter consecraretur. lxv.

THEODOSIUS imperator anno I. ortodoxus imaginem venerandam in qua sex
sancte synodi erant depicte pristino erexit loco que a philippico de-
posita fuerant. [illegible] huius fidei fervore omnis ab ecclesia pravitas cessavit [illegible]
[illegible] regnavit. Nicefor imperator constantinopoli regnabat. Qui post multas et
[illegible] victorias in mesia provincia cum bulgaris in prelio mortuus [illegible]
genter eius constantinopoli imperator efficitur. Et anno domini DCCLXII theodosius moritur.

LEO post hec regnavit annis novem. Quo regnante sarraceni cum [illegible] menso
exercitu constantinopolim venientes triennio [illegible] obsiderunt donec multa
multa instantia ad deum clamantibus tedio afflicti ab obsidione abscede-
rent. Leo iste anno domini DCCLXXI obiit. Eo tempore filii duo
karoli marcelli karlomannus et pippinus parvus pater karoli magni
regnabant sed karlomannus factus clericus. pipinus imperium obtinuit francorum.

LXVII

CONSTANTINUS leone mortuo orientalium aggressus exercitu
constantinopolim expugnauit et adeptus imperium. Artaualdum regni inuasorem
et rebellem cepit eiusque oculos filiorumque ipsius erui iussit, pro eo quod imperii
ipse solium arripuerit duo prelia contra augustum. Addimentum agarenorum [illegible]

LXVIII. filii karoli: karolus, Pippinus, Ludoicus. **Karolus imperator factus est Anno domini DCCC I.**

Huius temporibus karlomannus filius karoli martelli francorum regis ad beatum petrum
se contulit et clericatus iugum accepit. Constantinus iste augustus usque
ad karoli magni tempora regnauit et anno domini DCCLXX I obiit.

KAROLUS MAGNUS anno incarnationis domini DCCLXVIII
in gallia regnare cepit et germaniam et italiam, hispaniam et saxoniam
et pannoniam suae dicioni subiugauit. Cumque a tyrannide
desiderii regis longobardorum italiam et romanam ecclesiam liberasset et eundem
tyrannum de regno expulisset et exilio perpetuo dampnasset, resque ab eo ablatas
romane ecclesie restituisset, anno domini DCCC I occurrens ei papa leo in
natale domini coronam capiti eius imposuit, acclamante populo romano:
karolo augusto a deo coronato magno et pacifico imperatori romanorum
uita et uictoria. Et ablato patricii nomine imperator et augustus appellatus est.
Deinde ordinatis romanae urbis ecclesiisque rebus a roma digressus est.
Regnauit autem post susceptum romanorum imperium annis XIIII et anno

LXVIIII. filii lud: Lotharius, Pippinus, Ludoicus, karolus caluus.

DCCC tercio X^mo^ apud aquasgrani obiit quinto kalendas februarii.
LUDOUICUS filius karoli magni rex aquitanorum patre ordinante
per electionem nomen et coronam et imperiale sceptrum augustorum pussimus deo dispensante suscepit. Quem successor leonis papa stephanus remis occurrens anno
DCCC XXX diadematis impositione coronauit. Regnauit autem in aquitania
annis XXXVII, patre uiuente, et imperator annis XXVII, et anno uite
LX IIII et dominice incarnationis anno DCCC XL I obiit.

LXX. filii loth: Ludoicus iuuenis.

LOTHARIUS primogenitus ludoici augusti aquisgrani palacio eo uiuente co-
natus est et imperator romanorum factus, et romam ueniens a papa paschali uel
paschali apud sanctum petrum regni coronam et imperatoris atque augusti nomen accepit,
ad patrem rediit et cum cepit a fidelibus in custodia posuit. Quem ludoicus et pippinus
filii magno congregato exercitu de captione lotharii eruerunt. Postea ...

LXXI. Iste lud sine prole obiit.

membro corporis in monasterio princeps monachus effectus III kalendas octobris.
LUDOUICUS filius lotharii cum drogone mediomatricorum episcopo romam ...
Quem papa sergius consecratum in regem cingulo decorauit, et anno domini ...
a leone papa in imperatorem unctus, patre lothario mortuo normanni
a quodam monasterio non sichem dimpto incensoque recedarent, cum rege co-
cho insania perculsos coegit captiuos reddere et pacta fecit. Post ea puicia[illegible]

... ludouici imperatoris se asserit assecutu͂. Et romā ueniens: nicolau͂ papā ... expulit; At imperator s̄b́re corrept⁹ ad papā mittit ... petens ueniā ... ut cum in fr̄a rā redit. Et anno dn̄i dccc lxvi. iterū romam ... in die pentecosten a papa adriano coronat⁹: anno p⁹ paruitas obiit;

Karolus caluus filius ludouici, nepos karoli magni, adriano papa defuncto ... iohem papā et anno dn̄i dccc lxxvi. in die natł dn̄i ab eo ... in imperatorē unct⁹ e. et coronat⁹: augustus maior appellatus ... Et defuncto fr̄e suo ludouico. ludouic⁹ nepos ei⁹ adeu legatos misit ... Sed imperator karolus instigante diabolo cu͂ eo in andirnach ... conueniens: di iudicio cessit uictoria ludouico; et karol⁹ imperator ... regnū suū; Interea basilius rex grecorū quē michael imperator ... constantinopoli sibi consorte imperii ascuerat: dolo michaele interfecit et ... imperiū ei⁹ inuasit et duos filios suos constātinū et leonē secū augustos constituit; Karol⁹ u̇ regnauit annis xxvii. et sic i uisione ei nominū ē obiit; LXXII. Fit karoli Ludoicus

Ludouic⁹ post mortē patris sui karoli anno dn̄i dccc lxxvii. cōpendio palacio mense decembrio a francis sublimat⁹ in regno. Cui iussu patris regina Richildis spatā sci petri et uestimentū regiū a coronā et sceptrū attulit. et sexto id⁹ decembris cōsecrat⁹ et coronat⁹ est in regē ab hingmaro remorum archiepo in cōpendio; Eodē anno iohs papa ap̄ trecas ad eū uenit. et cu͂ episgallarū synodū habuit. Et p⁹ ludouic⁹ i parasceue i cōpendio obiit; LXXIII. Fit Lud Ludoic⁹.

Ludouic⁹ iuuenis patre ludouico mortuo coronā et spatā et reliquū regiū apparatū p odonē beluacensē epm̄ et albuinū comitē accepit. Et occurrens nortmannis ap̄d a ... nobilit̄ cōsiuit. Unde nortmanni ludouicū iuuenē timere cepert; Eo regnāte ludouic⁹ rex francorū ob: anno dn̄i dccc lxxxii; Ludouic⁹ aut iuuenis quādā puellā ... filiā insecut⁹. et illa i domū patris fugiens rex eq⁹ sedens scapulas ... a pect⁹ sella eq̄ attriuit. Unde egrotare cepit. et nonas augusti defunct⁹ ē. Cui karlomann⁹ fr̄ successit. Qui cu͂ i silua ... uenā dīgīā quādā brauiso percuss⁹ vii.mo die obiit. a i ... sepult⁹ est; LXXIIII. Ludoic⁹ sine ple ob

Karolus fr̄ ludouici senioris, fit karoli calui, p⁹ mortē ei⁹ romā pgens imperii dignitatē adept⁹ ē. Franci autē karlomanno mortuo ad eū uenientes ei se subdiderūt imperio; Eo regnāte godefrid⁹ danus et nortmanni rotomagū ciuitatē. et sci medardi ecclam. et senonas ciuitatē. et parisiū. et uillas ecclasq; p circuitū cremauerunt. Quos imperator in haslac obsedit. At godefrid⁹ ad eū uenit. Cui imperator regnū fresonū et gislā filiā lotharii dedit; Postea nortmanni uerniadis uenientes. LXXV.

imfectis tre accolis p̄dā maximā rapientes castrū sibi [illegible]
firmauert. Franci ū australes uidentes [illegible]
[illegible] imperiū [illegible]
natum qui nepos [illegible]
strangulatus in breui uitam finiuit [illegible] possessus [illegible]
LXXVI A[illegible] filius karlomanni regis [illegible] imperat[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fugauit. Anno d̄ dccc[illegible]
LXXVII L[V]doicus filius arnulfi anno dni DCCCC regnauit annis XI:
LXXVIII C onradus filius ludoici anno dni dcccc XI regnauit annis VII.
LXXVIIII H ENRICUS imperator anno dni DCCCC XVIII regnauit [illegible]
[illegible] sub quorum temporibus Siluester papa c. XL [illegible]
✠
LXXX O TTO [illegible] imperator anno dni DCCCC XC regnauit annis X [illegible]
[illegible] iohannes [illegible] papa qui tenellus dictus est [illegible] p[illegible] petrum c. XL [illegible]
LXXXI O TTO [illegible] imperator anno dni M regnauit annis VII. sub quorum
[illegible] papa benedicti [illegible] alberici maioris domus regis.
LXXXII H ENRICUS imperator post ottonem romanorum regnū annis V.
[illegible] temporibus [illegible] pape benedicti maioris domus regis.
LXXXIII C ONRADUS imperator post henricum regnauit annis [illegible]VII. [illegible]
temporibus pape iohannis et alberici maioris domus regis.
LXXXIIII H ENRICUS [illegible]
annis [illegible]
[illegible] H [illegible]
[illegible] gregorius [illegible] pape romano excommunicat[illegible] pape [illegible]
[illegible] anno dni M LXXX V [illegible]
LXXXV. H [illegible] anno XXII [illegible] filio henrico [illegible] obiit
H ENRIC[US] [illegible] patre [illegible] defuncto [illegible] romā uenit
[illegible] abdicasse et paschalis papā ad [illegible]
[illegible] petri cepit [illegible] de [illegible] epī[illegible]
[illegible] anathema ipse [illegible] coll[illegible]
P[illegible] defuncto. iohis gaitanus papam [illegible]
fugauit et [illegible] annuū [illegible] obiit. anno dni M C XVIII

VISIO REGIS FRANCORUM AUGUSTI ROMANORUM KAROLI CALVI; ANTE QUAM AMISISSET IMPERIUM

EGO Karolus gratuito dei dono rex germanorum et patricius romanorum atque imperator francorum, sacra nocte dominica post celebratum matutinarum horarum diuinum officium, dum irem repausationis cubitum et uellem carpere dormitionis somnum, uenit uox ad me dicens terribiliter; Karole exiet a te modo spiritus tuus et uenies et uidebis iusta dei iudicia et aliqua presagia, et iterum reuertetur ad te spiritus tuus; Statimque fui raptus in spiritu, et qui me sustulit in spiritu erat candidissimus. tenuitque in manu sua glomerem lineum clarissimum iubar emittentem sicut facere solent stelle comete. cepitque illum dissoluere et dixit ad me, Accipe filum glomeris micantis in dextera, quia per illud duceris in laberintheis infernorum penis; Et hec dicens precessit me uelociter duxitque me in profundas ualles igneas que erant plene puteis ardentibus pice et sulphure plumbo et adipe; Ibique inueni pontifices patris mei parentumque meorum; Quos cum pauens interrogarem ob quid tam grauia paterentur tormenta, responderunt mihi; Fuimus episcopi patris tui et auunculorum tuorum, et dum debuimus illos et populum illorum ad pacem et concordiam admonere, seminauimus inter eos discordias et incentores malorum fuimus; Unde incendimur in istis tartareis incendiis nos et alii homicidiorum et rapinarum amatores; Huc etiam et tui episcopi et populi satellitum uenient qui similia faciunt, Et dum tremebundus

[...]aicare. ecce nigerrimi demones advolantes cum uncinis igneis vo-
lebant apprehendere filum glomeris quem in manu tenebam et ad se trahere. Sed
reverberati radiis illius glomeris non valebant filum contingere. Deinde post
tergum meum currentes voluerunt me aduncinare et in predictos puteos sulphureos
precipitare. Tunc ductor meus iactavit super scapulas meas filum glomeris duplica-
vitque me post se fortiter. sicque ascendimus super montes altissimos. de quibus oriebantur palu-
des et flumina ferventia et omnia metallorum genera bullientia. Ubi repperi innume-
ras animas hominum et principum patris mei et fratrum meorum. alias precipitatas usque ad ca-
pillos. alias usque ad mentum. alias usque ad umbilicum. clamaveruntque ad me eiulando.
Dum adviximus tecum et cum patre tuo et cum fratribus tuis et cum parentibus tuis facere
prelia et rapinas et homicidia pro cupiditate terrena. ideo in ista bullientia flumina me-
tallorum diversa sustinemus tormenta. Cumque adhuc timidus intenderem. audivi ani-
mas a tergo me clamantes et dicentes. Potentes potenter tormenta patiuntur. Et respexi
et vidi super ripas fluminis bullientis antra sulphurea plena magnis draconibus et
scorpionibus atque serpentibus. Ibique etiam vidi aliquos patris mei parentumque meorum prin-
cipes. dixeruntque mihi. Heu nobis karole. vides nos quam gravia tormenta patimur propter maximam ma-
liciam et superbiam. et mala consilia que francorum regibus et tibi dedimus. Cumque hec dolendo
congemiscerem. occurrerunt dracones contra me. apertisque faucibus igneis voluerunt me inglutire.
Sed ductor meus super me cinxit triplicans filum glomeris. cuius radiis conclusa sunt ora
draconum ignea. Postea descendimus in vallem maximam. que erat ex una parte tenebrosa
ardens ut clibanus. ex alia vero parte valde amena habens loca et splendidissima.
Vertitque me contra tenebrosam et flammivomam partem. vidique ibi aliquos reges mei ge-
neris in magnis suppliciis. Et tunc nimis constrictus angustia. putavi me statim demergi in ipsis
suppliciis a gigantibus nigerrimis qui ipsam vallem inflammabant. Et valde timens vidi
a latere vallis paulisper albescere lucem. ibique fontes fuere. unus nimium calidus. alter clarus
et tepidus. Et erant ibi duo dolia. Cumque illuc venissem filo glomeris regente gressus meos
vidi in dolio in quo erat fervens aqua genitorem meum lodoicum usque ad femora. Qui ni-
mio dolore perculsus et angore adgravatus dixit mihi. Fili mi karole uno die sum in isto ferve-
nti balnei dolio. alio vero in altero suavissime aque dolio precibus sancti remigii. cuius patro-
cinio hactenus genus nostrum regale regnavit. Noli ergo timere. quia revertetur spiritus tuus in
corpus tuum. Sed si mihi subvenieris missis. oblationibus. ieiuniis et elemosinis. velociter
liberatus ero ab isto bullientis aque dolio. Frater enim meus lotharius et filius eius ludo-
vicus intercessione sancti petri apostolorum principis et sancti remigii exempti sunt de istis penis
et deducti in gaudium paradysi. Deinde subiunxit. Respice ad sinistram karole.
Cumque respexissem. vidi ibi duo altissima dolia ferventia. Ista inquit tibi sunt preparata
nisi penitentiam egeris de tuis nefandis peccatis. Tunc nimio terrore tremefactus.

uehement expaui. Ductorq; meus dixit m. Sequere me in dexteram
partē lucidissime uallis paradysi. & pgredientes. cōtēplat sū in magna
claritate cū gloriosis regib sedere lotharium auunculū meū sup lapidem
topazion mire magnitudinis pciosissimo diademate coronatū & iuxta eū ludo-
uicū filiū ei similit corona redimitū. Vidensq; me. uocauit blanda uoce
dicens; Karole successor meus tcius in imperio romanor ueni ad me. Scio
enī qm uenisti p loca penarū in quib; pat tuus & frat mis sunt positi. sed
per dei misericordiam de illis ad modicū tēporis liberabunt penis. sicut nos libe
rati sumus sci petri meritis. pcib'q; sci Remigii. cui ds apostolatū dedit sup
reges gentēq; francor. Qui nisi pro statu regni francor obnixe orauerit.
genealogia nostra regnando deficiet. Unde scias qm modernis tollet dieb;
potestas imperii de manu tua. & postea paruo uiues tēpore; Tc̄ conuersus
lodoic contra me. dixit m; Romanor imperiū qd hacten tenuisti. iure
hereditario debet habe ludoic filiū filie mee. & hoc dicto. uisū est mihi
assere in psentiam ludoicū infantulū; Tc̄ cōtuens puerū lotharius auus
ei. dixit m; Talis uidet iste esse infans qualis ille fuit quē statuit
dns in medio discipulor suor & dixit. talium est enī regnū celor. dico
uobis. qa angli eor in celis semp uident faciem patris. Tu u redde ei po-
testatē imperii per illud filū glomeris quē in manu tenes. Tc̄ ego filū
dissoluens. tradidi ei omēm monarchiā imperii p illud filū; Statiq;
ipse glomus sicut iubar solis fulgid. coadunat est tot in manu ipsius.
Deinde post mirabilē uisionē. reuersus est sps mis in corpus meum
Denique sciant omis. qm secdm pdestinationē dei. in manu illius romanor
totū reuertetur imperiū. & qd ego n pualeo agere pripiente me arti-
culo mee uocationis a dnō. ds qui uiuor dominat & mortuor. illud pficiat
& adimplebit. Cui eternū regnū & sēpiternū imperiū pmanet in secla seclor. Am
Anno dni Dccc lxxvii Karol imperator a roma reuertens dū papie ciuitati
imīneret. mādatū ē ei karlomanū imperatorē cū ualida manu superuenire.
Unde cōmot palpes i francia repedare uolens a qdā iudeo sedechia nōe pocionat
iloco q dr mātua it alpes posito. ii nonas octobris discessit a seclo anno eta
tis suę liiii. regni u xxxvii. imperii qq; sedo. Cui corp ibi sepultū postea p
diuersa loca translatū ē. Franci u cōpendio adunati. ludouicū filiū ei i regnū sta
tuunt. & anno dni Dccclxxviii obiit. Eodē anno Balduin comes flandrię
cognomine bon obiit sepult i sithiu. Eodē qq; tpre nordmāni tuennā. &
gandauū. & tornacū. & omia monasteria sup scaldū. & cortracū. & menapas
& sithiu opidū. & cameracū. & centulā. & ambianis. & atrebas. igne &
gladio uastauert. atq; cū infinita pda ad castra sua reuersi sunt ;.

[Margin:] iste lotharius monachus fact in monasterio prumię requiescit ;.

Transiit a mundi exordio anni duobus milibus .cc. xl. duob.
ꝯ anno uite noe · d · archam
ipse edificare cep · ac anno c eā
consummauit · mundi etate prima
... explora ...
ii milia cc
xl ii; etate mundi
ii · uen̄ dilu
uiū;

Mons cuius uertice superauerunt ...
xv cubitis · Quarto kl̄ mai diluuio
cessante requieuit archa super montes
armenie · & egresso noe de ar
cha : uixit post diluuium annis
ccc · L · Quibus sex c
ante diluuium ad
ditis fiunt dcccc L
Qui fuit noe
uite;

DILVVIVM MVNDI ET ARCHA NOE

EGESIPPVS DE ARCHA NOE

D-S NOE PRECEPIT UT archa fabricaretur IIII cameras habente. et lõgitudinẽ cubitorũ ccc. l^ta et latitudine cubitorum quinquaginta et altitudinẽ cubitorum xxx. q^d' uimur. Legit^ur etiã habuisse hec archa cenacula et tristega qd alia translatio bicamerata et tricamerata intelligere uoluit. ita ut quinq; habitaciones distinctas in ea ẽe aduertant. Inferiora loca stercorib' ẽẽ deputata. et cõtigua bicamerata. que cõseruaret pabula animaliũ. Superiores u partes que tricamerate dicuntur. p̃mo ad habitaculũ bestiarũ et serpentiũ. Hinc cõtigua in superioribus loca. mitiorib' animantib' stabula fuisse. Sup omia u in excelso. auibus et hominib' sedẽ locatã. ut pote sic honore et sapientia. homo ante cedit omia. ita et loco cuncta p̃cellere animalia. Sic quinq; mansiones in archa fuisse intelligunt. Prima stercoraria. scda apotecaria. tcia feris animantib'. Quarta mansuetis. Quinta hominib'. Non enĩ noe ea animalia capta intromittebat. sed uenientia et intrare uolentia p̃mittebat. Non carnib' sed frugib' pomisq; alebant^ur et maxime ficu atq; castaneis. Dicit^ur autẽ archa p' diluuiũ requeuisse in monte cardin regionis Armenie. Illi autẽ homines q^i p' diluuiũ nati sũ cũ essent regiosi cũq; eis pabula oportuniora ad mai' tẽp' exstiterunt p̃parata [illegible] annorũ curriculis. rite uiuebant. [illegible] uirtutes et glorias utilitates quas p̃senserant idest astrologiã et geometriã deus eis ampliora uite dispatia cõdonauit. que nẽ haud edissere potuissent nisi sexcentis uiuerent annis. p tot annorũ curricula. magn' annus impletur; Fratrum;

SIN CHRONICIS MARCELLINI COMITIS I GESTA

Igniu in celo quasi colũpna pendens ardensq; p dies xxx. apparuit tpr̃e theodosii imperatoris et t'remot' p dies plurimos fuit. Apud cõstantinopoli magna popli exurset seditio panis uidelicet penuria. Tenebre in die facte sunt. Cybera asie ciuitas aliquantaq; p̃dia t'remotu demersa est. Stella ab oriente p vii mses surgens ardensq; apparuit. Multe palestine ciuitates ac uilleq; t'remotu collapse. Dni nr̃i ihs xp̃e sep ubiq; tot' sup mõte oliueti hierosolime uicinũ sese manifestaui. Multe tẽ utriusq; sexus uicinarũ gentiũ nationes tã uisu quã audita p̃territe sacro xp̃i fonte ablute st. omniũq; baptizatorũ in tunicis crux xp̃i diuinitatis nutu exemplo p̃ssa resultat;

Terremot' multis in locis fuit et fugiũ media subsecuta est stella ardente crinita. Maxima urbis egregie pars septentrionalis p tres dies cõtinuos incensa et collapsa est mense augusto;

de stella cometa. Stella que crinita dicit(ur) p plurimū tēp(us) ardens apparuit tēporib;
attale regis gotho[illegible] [illegible] nix cecidit: ut p sex mēses nix
liquesci potuerit. Multa hominū & animaliū milia frigo-
de inundatione fluuior(um) ris rigore cōfecta perit. Tē theodosius imperator ex asiana expe-
ditione urbē rediit. Tē etiā aliq(u)a bythinię oppida atq: p(re)dia
cōtinuatū in longa pluuiarū & fluuior(um) inundatione crescētiū
de fame sublapsa dissolutaq: perierē. His tēporib; magna fames cōstāti-
nopolim inuasit pestisq: illico subsecuta est & tēplū regię ciuita-
de terremotu p loca; tis igni crematū. Postea u(er)o ingenti t(er)remotu p loca plurima
& urbis augustę muri recenti adhuc reedificatione cōstruc-
ta cū quinquaginta septē turrib; corruerē. Saxa q(uo)q: inge-
tia in foro tauri dudū sup sese in ędificio posita. statueq: plu-
rimę sine ullius lesione collapsę sī. plurimis nichilominus ciuita-
de gothor(um) plus. tib; collapsis. fames & ęrū pestifer odor multa milia homi-
iumētorūq: deleuit. Tē ingens bellū p attilā regē romanis inflic-
tū. totā europā excisis inuasisq: ciuitatib; atq: castellis cōros-
Hoc q(uo)q: tpre tres magni lapides de cęlo in tracia ceciderē. Aq(ui)le-
de uastat. fugu; ia ciuitas ab attila hunor(um) rege excisa est; Valētiniani tēpore
Locustarū agmina frugę fructū uastauerē & quizicū ciuita-
de incendio cōstātinop. & motis cāpanię t(er)remotu cōcussa muror(um)q: ambitu interrupta sese suosq: diu deple-
Cōstātinopolis magno incēdio inuasa facieq: fędata deplaxit;
Besuuius mons cāpanię torrid(us) intestinis ignib; ęstuans uomuit
uiscera nocturnisq: in die tenebris incūbentib; omēm europę fa-
ciem minuto cōtexit puluere. Hui(us) metuendi memoriā ciues
bizancii ianuę celebrant viii id(us) nouēbris. Anthemius im-
de tremotu asię perator romę a ricymero genero suo occidit(ur). Tē in asia aliq(ue)
ciuitates uel oppida t(er)remotu collapsa sunt; Tpre leonis imp(eratoris)
de tremotu cōstātinopol. Urbs regia p xl cōtinuos dies assiduo t(er)remotu quassata:
magnopere sese afflicta deplāxit; Ambę troadenses porticus
corruerē. ęcclę aut ut scissę sī ut collapsę. Statua theodosii mag(ni)
in foro tauri sup columpna posita corruit. duob; fornicib; ei(us) for(is)
cōlapsis. hūc formidolosū diem bizancii viii kl octobris celebrant.
de plus in prelis & i tremotu p [illegible] Anastasius imperator cōt(ra) orthodoxor(um) fidei maiestatē. intestina q(uo)q:
plia cōmouere. piaculi sui pfidiā p(ro)p(ter) in eufemiū urbis epm
p orthodoxor(um) fide uiriliter resultantē. Eo tpre laodicia. & hierapolis
agathicū. uno tpre t(er)remotu collapsę sī. Tē etiā solis defect(us) apparuit
Simulachrū ęneū in foro strategii sup fornicē residens copię fortunę
retinens cōbustū est. Tē appius patricius exulatus est;
de tremotu castror(um) xxiiii. In puincia dardania assiduo t(er)remotu xxiiii castella uno momento
collapsa sī. Quor(um) duo sui cū habitatorib; dimersa. quattuor
dimidia ędificior(um) suor(um) hominūq: amissa parte destructa. Undecim

tcia domoꝝ totideq; fili clade deiecta. Septima quarta tectoꝝ
suoꝝ totaq; plebis parte depssa inremarū metu ruinarū despecta sr̄.
plurimi toci̇ puīcię mōtes scissi sr̄. saxaq; suis euulsa cōpagib; &
deuoluta. p xxx ū passuū patens & in viii latitudinē dehiscens pfū
dā cuuib; uoragine castelloꝝ saxoꝝq; ruinas ut adhuc hostiū incursio
nes fugientib; scissa paruit. Vno in castello regionis qd̄ sarnonto
dr̄. rupta sūt fii uenis & ndinstar torride fornacis exestuans.
diuti altrinsec feruente igne euomuit & anastasius imperator
subita morte puent est; JVSTINI IMPERATORIS TĒPORIBVS;

Vitalian scyta magist militū. in palatio cōsull uulnerib;. cū
deriano m̄ & paulo satellitib; interept est. Famosissimū hunc
cōsulatū iustinus edidit ducentoꝝ lxxxviii solidoꝝ his libera cō
sulū pfecta munificentiori inpoplm inq; inspectacula siue in
spectaculoꝝ machina distributa. xx leones. & xxx pardos excep
tis aliis feris in amphiteatro simul exhibuit

de terre motu syrie

Tota antiochiā syrię ciuitatē repens int prandentiū ħg
mot inuasit urbisq; magnā partē sinistris uentis flamm. flāmisq;
miscentib; in edificia ruentia. duplex exitiū importauit. Eufra
siūq; qq; loci huī urbis epm adempto ei capite cōbusto simul obruit;

SIGNA & PORTENTA QVE OSTENDIT DS IVDEIS ANTE EXCIDIVM
~~VRBIS HIERVSALĒ POST ASCENSIONĒ EI SVB TITO PRINCIPE~~

Iosephus antiqtatū historiographus refert de iudeis dicens. Cū
quandā festiuitatē celebrarent. subito cōmotione facta in poplo
iudeoꝝ. xxx milia ex eis se mutuo interfecerunt; Nocte q quadā
uitula sacrificii admota. enixa est agnā. Media autē nocte
ita lux intēplo clam effulsit. ut a nōnullis media dies ee puta
ret. In die qq; scō pentecosten sacerdotib; sacrificia offerentibus.
auditę sunt uoces intēplo dicentiū. Transeam ex his sedibus.
Duob; autē annis ante obsidionē cū ad celebrandā quandā festiui
tatē hierosolimis cōuenissent. qdā annanię filius nomine iohes
replet spū clamare cępit. Vox ab oriente. uox ab occidente. uox
a quattuoꝝ uentis scli. uox sup hierosolimā & tēplū. uox sup sponsos
& sponsas. Cūq; uerberib; hunc cōpescere uellent. magis ac magis cla
mabat. & cū int manus flagellantiū spm exhalaret. ait. Vę uę hiero
solimis. Stella qq; p omīa gladio similis p integrū annū super
hierosolimā pependit. interitū ciuitatis indicans. Currus ū igneus
& equi ignei uisi sr̄ p aera ferri. & multa alia misericors dns ut eoꝝ
cor ad penitentiā puocaret ostendere dignat est. In obsidione hui
ciuitatis idem iosephus cōmemorat undecies centena milia esse
mortua. centū qq; milia iuuenū in captiuitate esse dispersa;.

IN GESTIS FRACOꝝ LIBRO QUARTO CAP V. REGNATE Lothario

Temporib; Lotharii imperatoris uuas in arbore quã sambucũ uo-
cant absq: coniunctione natas uidim⁹ & flores ipsarũ arboꝝ que nig
grana pferre solite st. Racemoꝝ gña dedert. Tc in circulũ lune
quinta stella ex aduerso ueniens introisse uisa ẽ; Credo hec signa morte
ipsius regis lotharii adnuntiasse. In GESTIS LIBRO VIII cap x

Quidã ex byturico dũ saltᵘ siluarũ ingreß ligna cederet: muscarũ
eũ circũdedit examen qua de causa p bienniũ
amens factũ ẽ; Posthec transactis urbibꝰ ppinqs: arelatensẽ puinciam
adiit. ibiq: indutꝰ pellibꝰ quasi religiosus orabat; Ad quem illuderet
diabolus diuinandi ei facultatẽ tribuit. ex hoc ut in maiori pficeret
scelere. Cõmotꝰ a loco puincia memoratã deserens: gabalitane
regionis t'minũ ingressus. pferens se magnũ. ac pfiteri se ñ metuens xpm.
assũpta secũ muliere quadã p sorore quã mariã uocitari fecit;
Cõferebant ei etiã aurũ & argentũ ac uestimenta hi q ad eũ ueni-
ebant. Cõfluebat ad eũ multitudo popli exhibens infirmos qs
cõtigens curari uidebant; Et ut facilius stultos seduceret: pauperibus
multa erogabat. psternens se solo effundens oratione cũ muliere pdicta
& surgens de tra: se a circũstantib' adorari iubebat; Predicebat eni
futura & qbda morbos ac qbda dãpna puenire denuntiabat. Sed
hec omĩa diabolicis artib; & pstigiis agebat; Seducta ẽ autẽ p eũ
multitudo immsa popli. & ñ solũ rustici. uerũ etiã sacerdotes ecclastici;
Sequebãt autẽ eũ amplius quã tria milia hoĩu & mulierũ; Interea
cepit qsdã spoliari ac pdari qs in itinere repperisset: & spolia n
habentib; largiebat; Epis ac ciuib' minas mortis intentabat. eo qd
ab his adorari despiceretur; Ingressus aut vellaue urbis t'minũ. acce-
dit ad basilicã ppiqt cũ exercitu. ut aurelio epo bellũ inferret
mittens ante se nũtios saltantes atq: ludentes q aduẽtũ eiꝰ adnũtiarẽ
Qd admirans eps direxit ad eu uiros strenuos inquirentes qd sibi uel-
lent ista que gererent. Unꝰ autẽ ex his q erat senior cũ se inclinasset qs
osculaturꝰ genua eiꝰ ac discussurꝰ uia illiꝰ: iussit eũ apphensũ spoliari.
Nec mora. ille euaginato gladio infrusta cecidit: cecidit q:
antixps ille & mortuus ẽ. dispsiq: st omis q cu eo erant; Maria
autẽ illa suppliciis dedita: omĩa fantasmata eiꝰ publicauit; Homin
ũ illi qs ad se diabolica circũuẽtione allexerat: nũq ad sensũ in-
grũ st regressi. sed hẽ sep qsi xpm. mariã aut illã. parte diuinitatis ha-
re pfitebant'. sed & p totas gallias emerserunt: ex qb; plerosq: uidi-
quos obiurgantes reuocare ab errore suo nequiuimus;.

ANNO DNI DCC lxx vii. Dũ qdã die saxones cõtᵃ milites karoli
magni q in syzburgo castello fuerant bellũ pparassent: app-
ruit glã di sup ecclam que erat infra castrũ uidelicet duo sc

colore rubeo flammantia et agitantia ſuper eccleſiam; Et cum hoc in
diſſent ſignum pagani qui a foris erant, ſtati confuſi ſunt. et magno
timore perterriti fugam arripientes alii ab aliis interficiebantur;
Tunc fideles confortati laudaverunt dominum qui dignatus eſt ſuam manifeſtare po-
tentiam per ſeruos ſuos; De ſignis in ſole et luna et reliqua. C XL II

ANNO domini incarnationis DCCCXI regnante magno karolo
Sol et luna defecerunt; Sol VII idus iunii et pridie kalendas decembris;
Luna vero XI kalendas iulii et XVIII kalendas ianuarii;

ANNO domini DCCCXXII in regione toringorum ceſpis longitu- C XL III
dine pedum L et latitudine XIIII et altitudine VI de terra
ſine manibus perciſus ſublatus eſt et ab eo loco in quo ſuper erat XX
et quinque pedum ſpatio diſtans inuentus eſt; Item in parte orientali
ſaxonia que ſarabor finibus eſt contigua iuxta lacum qui arſee
dicitur in modum aggeris terra intumuit et limite unius leuge lon
gitudine directum ſub unius ſpatio abſque humani operis molimine
ad inſtar uallis ſubrexit; De terre motu et ieiunio puellarum II; C XL IIII

ANNO domini DCCCXXIII In aquinſgo palatio terremotus fac-
tus eſt magnus; Et in territorio tullenſe iuxta uillam comerciam
puella quedam annorum XII ab omni cibo per X menſes abſtinuit.
Et in ſaxonia in pago firiſazi XXti tres uille igni celeſti concremate
In territorio cometenſe italice ciuitatis in uico grabadona. [ſunt]
in eccleſia ſancti iohannis baptiſte imago ſancte marie puerum ihesum continens et
tres magi in abſida eiuſdem eccleſie depicti offerentes munera. ob nimiam
uetuſtatem obſcurati. tanta claritate fulſere ut omnem ſplendorem no-
ue picture ſue uetuſtatis pulchritudine cernentibus penitus uincere ui-
deretur; Eo anno in multis regionibus fruges grandinis uaſtatione de-
lete ſimul cum grandine ueri lapides atque ingentis ponderis decidere
uiſi ſunt; Domos quoque de celo tactas homineſque et animalia paſſim flu-
minum ictu preter ſolitum monito conſumpſit; Secuta eſt ingens peſtilentia atque
hominum mortalitas que per totam franciam immaniter uſquequaque graſſata eſt. Item
et innumeram multitudinem grauiſſime ſeuiendo deleuit; De puella altera. C XL IIII

ANNO domini DCCCXXV In territorio tullenſe item iuxta co-
merciacam uillam puella quedam annorum circiter XII poſt ſacram commu-
nionem quam in paſcha de ſacerdotis manu ſumendo perceperat. ab
omnibus cibis et potibus abſtinendo in tantum ieiunaſſe perhibetur. ut nulla
penitus corporalis alimenta percipiens ſine omni uictu penitus triennium
compleuerit; Cepit autem ieiunare anno domini DCCCXXIII ſicut
in ipſius anni deſcriptione ſuperius adnotatum eſt. et hoc anno
id eſt DCCCXXV circa nouembris menſis initium. pacto ieiunio
eſcam ſumere ac more ceterorum mortalium manducando uiuat;
DE annona que pluit e celo in regione waſconia:

C ANNO DÑI DCCCXXVIII· Ferunt̃ in regione uaſconia trans
XL garonnã fluuiũ in pago agynenſi· annonã pluere de cęlo ſimi
V lem frumto ſed paululũ breuiorẽ & rotundiora grana habere.
De q̃ annona· imperatori ludouico allatũ ẽ ad aq̃ſ grani palatiũ
C ANNO DÑI DCCCXLV· Fameſ ualida galliȩ inferiora con
XL ſupſit· adeo ut multa hominũ milia eadẽ inualeſcente
VI abſũpta ſint; Vent⁹ aq̃lo ꝑ totã hiemẽ ad ipſa fere maii menſ
initia· acerrim⁹ ſegetib; & uineiſ incubebat; Lupoꝝ incurſio infe
rioꝝ gallię partiũ· homineſ audentiſſime deuorabant; Sed & in
partib; aquitaniȩ lupi in modũ exercit⁹ uſq; ad ccc ferme cõglobati
& ꝑ uiã facto agmine gradienteſ uolentib; q; reſiſtere· fortit̃ una
nimitq; cõt̃ ſtare ferunt̃; De trib; interfectis á fulmine in colonia
N C ANNO DÑI DCCCLVI· In urbe colonia agrippina· guntario
XL· epõ adſtante in ęccłã beati petri nubeſ denſiſſima deſuper
VII· crebriſ fulminib; incũbente· fulgur in modũ igniſ intrans
∴ ęcclãm· unũ ſacerdotẽ· & unũ diaconũ unũq; ex laicis interfecit· ac in
C· abditiſ recondit; Anno eodẽ in auguſta treuiroꝝ· theotgaudo epõ
XL cũ clero & poplo in ęccłã ſtante· nubeſ teterrima ſup incũbenſ· tonitrui
VIII fulminib;q; ęcclãm intranſ· turrim cãpanarũ ſoni intiũ cõminuit· tantaq;
tenebroſitate ęcclãm impleuit· ut uix alterutru ſeſe ualerent agnoſcere
Viſuſ eſt caniſ nimię enormitatiſ in circuitu altariſ diſcurrere ſubito hia
C ANNO DÑI DCCCLVIII· Dñicę natiuitatiſ dñi noctu· magonnę
XL ualid⁹ terrę mot⁹ fact⁹ eſt· hominũ mortalitate ſubſequente; & in
IX· territorio· mare quandã arborẽ radicit⁹ euulſã· gallicaniſ pi
ciiſ ante ignotã eiecit· carentẽ foliiſ· ſed loco frondiũ habentem
ramuſculoſ herbę ſimileſ· loco uo folioꝝ triangula ſpecie· colore ungu
humanoꝝ ita ſummitati earũdẽ herbarũ inhęrentia· ac ſi extrinſecus ap
poſita uiderent̃· more eoꝝ quę ex diuiſiſ metalliſ in ornamentiſ adfigi ſolent
CL ANNO DÑI EODẼ· In pago ſenonico in ęcclã ſcę porcariȩ die dñico
celebrante miſſã pbro· lupuſ ſubito introienſ plebẽq; adſiſtentem
diſcurrendo perturbanſ tactẽ int̃ feminaſ ueniens· diſparuit;
CLI ANNO DÑI DCCCLX· Pridie nonaſ aprilis nocte ſequenti· luna no
na· iã inchoata fert̃ quędã obſcuritaſ corniculata eodẽ ſcemate
q̃uo luna ſplendet ꝑ mediũ lunę apparuiſſe· ita ut hinc indeq; lu
cerat· ſed in medio obſcuraret̃; Similit̃ VIII id⁹ aprilis ſol ort⁹· quaſi
in medio tenebroſitatẽ paſſuſ ẽ decurrẽte ad infima· & hoc luna· x
CLII ANNO DÑI DCCCLXII· Contigit miraculũ in ciuitate morin
Nam cuiuſdã ciuiſ ipſiu⁹ urbiſ mancipium mane in die aſſump
tioniſ ſcę MARIȨ ueſtitũ lineũ qd camiſiũ uulgo uocant
leuigare incipienſ· ut illud dñi ſui ad miſſam pcedenſ paratũ por
re quiuiſſet· ad primũ intiũ q̃ leuigã imprimenſ traxit· ueſtim

sanguineū est effectū. sicq: q̊cienſ mancipiū leuiga tinxit. sanguiſ
est subsecut᷒. usquequo illud uestimtū totū iacenta sanguine est infec-
tum. Qđ uestimtū huntfridus uenerabilis ipsiu᷒ ciuitatis eps ad se
fecit deferri. & in eadē ęcclā ad testimoniū reseruari. & qm̄ eadē
festiuitas ab incolis parrochię illiu᷒ n̄ feriebat᷑. celebrari & feriari
debito honore ab omib; eandem sollepnitatē precepit; ·C LIIII·

IN GESTIS FRANCORUM DE NORTMANNIS

NORTHMANNI p̄cedentes de scanzia insula
quę northwega dicit᷑. in qua habitant gothi &
huni. atq: daci. cū xiii nauib; egressi. primo
in flandrensi littore molientes. ab his q̄ in p̄sidio
erant repulsi s̄t; Deinde in ostio sequanę simi-
lia tēptantes. resistentib; sibi littoris custodib; quinq:
suoꝝ interfectis. recessere; Tandē in aquitanico littore
p̄speris usi successib᷒. uico burnad depopulato cū ingēti
p̄da reuersi s̄t ad p̄pria; Northmāni uenientes in frisiam.
aliquā partē ex illa deuastauer̄. homines q̄sdā occider̄. q̄sdā captiuos
abduxer̄. partēq: ei᷒ igni cremauer̄. Anno dn̄i dccc.xx.viii. regnāte
ludouico augusto karoli magni filio;
Anno dn̄i dccc.xxxvii. normīn insula quę walacra dicit᷑
multos trucidauer̄. & aliq̄diu ibi comorantes censu exacto ad de-
uastadū p̄uener̄. & tributa simlr̄ exeger̄; Quib; ludowicus imperator auditis. *fil karoli magni*
ad nouiomagū castrū p̄perare n̄ distulit; Cui᷒ aduentu northmāni
audito. cōtinuo recesser̄; Anno dn̄i dccc xl. northmāni in quandā
frisię partē irruentes. n̄ paruā incōmodi nr̄is finib; intulerunt;.
Anno dn̄i dccc.xli. northmāni ab oceano euripo rotumam
irruentes. rapinis. ferro igniq: bachantes. monachos. populumq: cędib;
uel captiuitate deleuer̄. & omīa tēpla & loca flumini sequanę adhe-
rentia depopulati s̄t. & multis acceptis pecuniis. recesserunt;.
Anno dn̄i dccc.xlii. northmāni urbē namnetū adgressi. interfectis
epō & multis clericoꝝ atq: laicoꝝ. sexuq: pmiscuo. dep̄data ciuitate. infe-
rioris aquitanię partes adoriunt᷑; Ac postremū insula quandā ingressi.
hiemare decreuer̄; Anno dn̄i dccc xliii. northmāni in brittā-
niā insulā quā angli saxones incolunt impetentes. triduo pugnan-
do uictores effecti. p̄das. rapinas. neces facientes. t̄ra p libitu potiti s̄t;
Anno dn̄i dccc.xlv. northmānoꝝ rex oricus. sexcentas naues per
albim fluuiū in germaniā aduersus ludo.cū dirigit; Quib; saxones
occurrentes. cōmisso p̄lio. dn̄i nr̄i ihu xp̄i auxilio uictores efficiunt;
Vnde digressi. sclauoꝝ quandā impetunt & capiunt ciuitatem;
Anno eodē northmāni alueo sequanę remiso. maria repetunt. cunc-
ta maris loca finitima diripiunt. uastant. atq: incendiis cōcremant;

Deinde cū a quodā monasterio nomine sithiu direpto incensoq;
oneratis nauib; repedarent: ita diuino iudicio · uel tenebris cecati
Orich rex · uel insania sunt pculsi · ut uix pauci euaderent q̄ dī omnipotentis irā
ceteris nuntiarent. Unde cōmotus animo rex eoꝝ orichus · ad ludoicū
regē legatos pacis grā destinauit · captiuitate absoluere · thesaurosq;
parat pu... restituere ; Anno dn̄i dccc xlvi · northmanni fresiā
adeuntes recepto p libitu censu · pugnādo qq; uictores effecti · puicia poti...
Eodē anno inferioris gallię quā brittones incolunt adeuntes · ter cū
eisdē bellantes superant ; Scotti a normannis p annos plurimos tribu-
tarii efficiuntur · insulis circumquaq; positis nullo resistente potiti immoran...
Anno dn̄i dccc xlviii · northmanni burdegalā aquitanię · iudeis pdent...
captā depopulatāq; incendunt ; Deinde metullū uicū populantes incen...
tradunt ; Scotti sup northmannos irruentes · auxilio dī uictores · eos a su...
finib; ppellunt ; Unde rex scottoꝝ · ad karolū pacis & amicicię grā · legatos...
muneribus mittit · uiā sibi petendi romā cōcedi deposcens ; Eodē anno nort...
manni petrocoriū aquitanię ciuitatē populantes incendūt atq; impune ad
naues remeant ; Anno dn̄i dccc l · northmanni fresiā & batauos populant
& in oppido gandauo uenientes · sci bauonis monasteriū incenderunt ;
Deinde rotomū · & usq; ad beluacū pedestri gradu peruener ; Qua incensa...
redirent intercepti a nr̄is · & aliq̄ ex parte pfligati sunt ;.
Anno dn̄i dccc lii · northmanni ccl vii nauib; fresiā adeunt · accepta...
multis p ut ipsi statuer · ad alia diuertunt ; Anno dn̄i dccc liii northma...
mense iulio relicta sequana ligerim adeuntes namnetū urbē & monasteri...
sci florencii ac uicina loca populant ; Deinde a namnetib; superiora pe...
tentes · vi id nouēbris urbē turonicā adeunt atq; incendūt cū eccli...
martini & ceteris adiacentib; locis · sed qa euidenti certitudine hoc p...
fuerat · corpus beati martini ad cormaricum monasteriū ei ecclē ad ciuitatē au...
lianoꝝ transportatū est ; Eodē anno northmanni int se plio dimicantes
adeo certatione obstinatissima bachati st · ut oricho rege & ceteris cū eo
interfectis regib; · pene omis nobilitas interierit ; Tē ligere insistentes
denuo ciuitatē andegauoꝝ incendio cōcremant · Deinde burdegalā
Anno dn̄i dccc lv · northmanni ligerim ingressi · relictis nauib; pede...
itinere urbē pictauoꝝ adire moliunt · sed occurrentib; aquitanis adeo
pfligati st ut ultra trecentos pauci euaserint ; Anno eodē · xiiii kl...
northmanni ciuitatē aurelianis adeunt · pdant & impune reuertunt...
& mediante augusto sequanā ingrediuntur · & uastatis direptisq; ex...
parte fluminis ciuitatib; atq; uillis · locū q̄ dicit fossa giualdi se...
ne cōgruū stationiq; munitū diligunt ubi hiemē quieti transigun...
Anno dn̄i dccc lvii · v kl ianuarii · northmanni Luteciā parisi...
inuadunt atq; incendio tradunt · basilicā sci petri & scē genoue...
cendunt & ceteras omis · pter domū sci stephani & ecclam sci uincen...

& sci germani · p̄t q; ecclam sci dyonisii · p q̄b' tātū n̄ incenderent multa solidoꝝ summa soluta est; Ludoicū abbatē sci dyonisii capiunt · Deinde saxoniā adgrediunt᷑ · sed uincit᷑ repelluntur ;·

Anno dn̄i dccclviii · northmānni scaldem fluminū transeuntes : loca populant᷑ undiq; At uulgus ꝑmiscuū int᷑ sequanā & ligerim int᷑se coniurans · aduersus eos in sequana cōsistentes fortit᷑ resistit ; Sed q̄a in[…] supra est eoꝝ cōiuncio · a potencioribus n̄ris facile interficiuntur ; Eo anno · northmānni int᷑ hispaniā & africā nauigantes · ingrediunt᷑ rodanū · depopulatisq; ciuitatibus ac monasteriis · in insula quę camarias dicit᷑ uenere ; Anno etiā eodē · monasteriū sci Walerici & samarobricā ambianoꝝ ciuitatē aliaq; circūq̄q; loca rapinis & incendiis uastant ; Postea insulā reni patauium simili furore inuadit · Deinde nouiomā ciuitatē noctu adgressi · Immonem epm cū aliis nobilibus tā clericis quā laicis capiunt · & ciuitate uastata secū adducunt · atq; in itinere interficiunt ;·

Anno dn̄i dccclx · northmānni in sumna fluui cōsistentes · receptis obsidibus ad anglos saxones nauigant · a q̄b; repulsi · alias partes petunt ; Illi ū morabant᷑ in rodano · usq; ad ualentinā ciuitatē uastando ꝑueniunt ; Qua depdata · ad insulā in qua sedes posuerant · redeunt ; Deinde italiam petunt · & pisas ciuitatē aliasq; capiunt atq; deuastant ;

Anno dn̄i dccclxi · northmānni luteciā parisioꝝ & ecclam sci vincentii martyris · & sci germani incendio tradunt · negotiatores q̄q; ꝑ sequanā nauigio sursum fugientes · insecunt᷑ & capiunt ;·

Alii q̄q; normānnoꝝ taruanensem pagū adeunt · & deuastant · de anglis reuertentes ; Deinde cū duce eoꝝ Welando · cū ducentis nauibus ꝑ sequanā ascendunt & castellū in insula quę oscellus dicit᷑ obsident · ad quoꝝ obsidentiū uidelicet locariū · quinq; milia libras argenti cū animaliū atq; annonę summa n̄ modica de regno suo ne depdaret᷑ exigi karolus pcepit ; Anno dn̄i dccclxiii · northmānni mense ianuario ꝑ renū uersus coloniā nauigio ascendit᷑ · & dorestato depopulato uilla ad quā frisii cōfugerant · occisis multis fresonū negotiatoribus · & capta popli multitudine · usq; ad quandā insulā secus castellū nouesium ꝑueniunt · sed consilio accepto sicut accesserant · recedunt ;

Anno dn̄i dccclxv · northmānni residentes in ligerim cū maximo impetu ; faciente diuino iudicio · usq; ad monasteriū sci benedicti qd floriacus dicit᷑ nauigant & illud incendunt · & in reuertendo aurelianis ciuitatē & ecclas cremauer᷑ · p̄t ecclam scę crucis cuius quā flamma cū inde multū laborantū a northmānnis fuerit · uorare n̄ potuit ; Sicq; ꝑ amnis alueū descendentes & uicina queq; depopulantes · ad stationem reuersi sunt · Deinde pictauū ciuitatē incendit᷑ & ad naues redeunt ;

Anno dn̄i dccclxvi · Karolus cū northmānnis in iiii milibus libris argenti adpensā eoꝝ pacisceretur · & indicta ꝑ regnū suū colatione ad

Nota: Welandus dux normannorum

Idem exsoluendu tributu de unoqq: manso ingenuli exigunt
sex vi denarii & de seruili tres & de accolis unu & de duob hospiciis
unu denariu & decima de omib; que negociatores uidebantur
habere. sed & a pbris secdm qd unqsq: habuit uectigal exigit &
her-banni de omib; francis exipiunt. Inde de unoquoq: manso tam
ingenuli qua & seruili unu denariu sumnt & deniu p duas uices iuxta
qd unqsq: regni primoru de honorib; habuit coiectu ta in argento
qua & uino ad pensu qd ipsis northmannis pactu fuerat psoluedu ctulit.
Preterea qq: & macipia a northmanis pdata que p pactu ab eis fu-
gerant aut reddita aut secdm eoru placitu redepta fuert, & si aliqs de
northmanis occisus fuit quesitu peciu p eo est exsolutum;.

Anno eode mse iulio northmanni mare intrant & pars queda ex ipsis
italie redit; northmani u comixti brittonib circit quadringenta de lige-
ri cu caballis egressi: cynomanis ciuitate adeunt, qua depdata in
regressu suo usq: ad locu q dr brieserta ueniunt. ubi Rotbtu & rag-
nulfu. gozfridu qq: & henricu comites cu ualida manu armatos
si ds cu eis eet offendunt, & coserto plio: rotbt occidit. ragnulfus
uulnerat' postea mortuus est, Deinde henrico sauciato & aliis qbdam
occisis. ceteri ad sua qq: discedt, & qm ragnulf & Rotbt de pcedentiu
se uindicta q cot sunt ordine alt abbacia sci hilarii. alt abbacia
sci martini psup serat castigari noluert. in se ultione expiri meruert.

Anno dni dccclxx. hugo abba & gautfrid cu transsequanis cosli-
gentes cu northmanis in ligeri residentib. lx inde intfecert & capi-
entes quenda apostata monachu q se northmanis cotulerat & nimis xpi-
anis infest erat: decollari fecert; Tuc northmani multa summa argenti
frumti qq: & uini & animaliu ab incolis tre ipsiu quesiert ut cu eis
pace facerent; Anno dni dccclxxvi. Ludoic fil karlomanni contra
northmanos q corbeie monasteriu & ambianis ciuitate aliaq: sca loca
occupauerant obuia pexit. & castello firmato ap copendiu nati-
uitate dni & scm pascha celebrauit;.

Iste hugo scm aud et scm martinu transferre disponens. A sco folqno in sithiu repositu monasterio. Anno dni dccc xliii.

DE EXCIDIO FLANDRIE

Anno dni dccclxxx northmani incendiis & deuastacionib; inhi-
antes sanguine humanu sicientes. ad interitu & pditione
regni. mse nouebro in gandauo monasterio sede sibi ad hie-
mandu statuunt. & mse decebrio corp sci vedasti uallis sup-
summa in ulla sua defertur; Normani deinde tornaci
ciuitate & omia monasteria sup scaldu fluuiu ferro & igne
deuastant. intfectis accolis tre atq: captiuatis; Deinde sede
sibi mutauert. & cortriaco castru ad hiemandu construunt;
Indeq; menapos & sueuos usq: ad intnicione deleuert. qa
ualde illis infesti erant. omemq: tra iuxta flumina cosupsert;

De monasterio sci AUDOMARI diu uisitato a normannis liberato

Anno dominice incarnationis dccclxxxi. vii kł ian̄. N.
Normāni sithiu opidū ingressi cū infinita multitudine.
ipsū oppidū cū ęcclis igne cremauerī excepta sci otmari
ęccla quę dī puidentia bene erat munita; At normāni interfec
tis omnib; qs inuenire poterant. omēm trā usq; summā puagati sr̄
& capta pda infinita hominū & pecudū. recesserunt;
Inde cameracū ingressi. incendiis & occisionib; ciuitatē destruunt.
& monasteriū sci gaugerici uastantes cū pda maxima ad castra reuersi sr̄;
Deinde circa purificationē scę MARIĘ iterū mouentes. p taruennā
iter arripiunt. & usq; centula monasteriū sci richarii & sci wa
larici & omīa loca circa mare monasteria & uicos. deinde ambianis
ciuitatē atq; corbeiam puagantes. multis honusti pdis. sine
impedimto ad sua repedauere castra; Postea circa sollepnitatē sci
petri mse februario Atrebatis uenerī. omsq; qs ibi inuenerī interfecer;
Interi lodowic rex gui dolore ctristat. cōuocato exercitu ppa
rat se ad pliū; At normāni cū magno exercitu mse iulio flu
uiū summā transeunt. & uastādo omīa usq; beluagoꝝ ciuitatē pue
niunt; Quib rex obuiu. in pago witmau in uilla quę sathulcurtis
dicit cōmissū ē pliū. Mox normāni fugā ineunt. Quos rex insecutus.
gloriosissime de eis triumphauit; Tc̄ normāni p gandauū redeuntes. N.
reparatis nauib; tra mariq; iter facientes mosam ingressi sr̄. & in
haslac sedē firmant ad hiemandū; Eo tpre ludoic rex senior obiit.
Anno dnī dccclxxxii. karlus fr ei roma redyt. imperiiq; dignitatē
adept est; At australes franci cōgregant exercitu cōt normānos. sed
stati tgā uertunt. ibiq: Walo metensis eps corruit; Quo finito.
normāni famosissimū aquisgrani palatiū igne cremant. & monasteria
atq; ciuitates treueris nobilissimā & coloniā agrippinā palatia quoq;
regia & uillas cū habitatorib; trę interfectis. igne cremauer; Cōt qs
karolus imperator exercitū cōgregans. eos in haslac obsedit; Godefrid
u rex normānoꝝ ad eū exiit. cui imperator regnū fresonū qd olim
Rorich normān tenuerat. dedit cōiugēq; ei dedit gislam filiam
lotharii regis. normānosq; de suo regno abire fecit;
Anno dnī dccclxxxiii. mse octobrio. normāni regnū karlomanni
atrocit deuastant. & p teraciā iter agentes. hysā transier. qs kar
lomān insecut. in auallis cōphendit. cōmissoq: plio uictor extitit.
cecideruntq: ibi normāni circit mille. sed nil eos hęc pugna pdomuit;
sed ad naues cōuersi omē regnū ferro & igne deuastant; & ecclis dirup
tis & accolis trę deletis. uermādis puenerī. & ęcclam sci quintini incederī.
& ęcclam scę marię in atrebatis ciuitate. & octobrio mse finiente.
lauetū cū eqtib; & peditib; atq; omī supellectili ueniunt; Naues qq;
p mare summā fluuiū ingressi. regē cunctūq; exercitū ei fugere cōpuler.

Godefrid
Rorich
reges
normannorum

atq: hyſam fluuiū tranſire fecerē; Tc ambianiſ ciuitate ad hiemandū ſibi ſedē parauerē; At franci uidenteſ normānoꝝ reſ pſpere in omib; deficere. quendā danū xpianū noē. mittunt ad eoſ qui caute eū redemptione regni agerat; Ille u͛ bellouagū uenit. & ita ambianiſ pgxit ad exercendū iniunctū ſibi negotiū; Normāni interim n̄ ceſſant captiuari atq; interfici popłm xpianū. atq; ecclaſ ſubrui. deſtructiſ menniſ & uilliſ crematiſ; Per omſ eni plateaſ iacebant cadauera clericoꝝ & laicoꝝ nobiliū. ac mulierum. iuuenū & lactentiū; Non erat uia ut loc̄. q̄ n̄ iacerent mortui. & erat tribulatio omib; & doloꝝ; Interim francoꝝ principeſ inito cōſilio. danū xpianū regiq; fidelē nepotē heoricí dani. ad normānoſ mittunt. ut tributū acciperent. & de regno abirent; At normāni adultimū xii milia pōdera argenti impoſuerē regi & franciſ in tributū. & datiſ obſidib; adinuicē aliq̄. tenꝰ ceperē ſecuri eſſe; Deinde normāni tranſ ſcaldū uenienteſ. pdaſ more ſolito capienteſ cuncta deuaſtant. ecctaſ. ciuitateſ. uicoſ. habitatoreſ uſq; adinternitionē deleuerē; Poſt ſcm itaq; paſcha. incohoat tributū perſolui; Spoliant eccłe & eccłaſtica mancipia; tādē ſoluto tributo. mſe octobrio fuinte adunantur franci. ut ſi normāni uellent fidē immutari. eiſ reſiſterent; Normāni u͛ ſua caſtra incenderunt; Rex u͛ & franci hyſa tranſita. lento eoſ inſecunt itinere; Normāni aut̄ iter agenteſ. bononiā uenerunt. & parſ illoꝝ mare tranſiit. & parſ altera luuanıū in regno quondā lothar͛ caſtra ad hiemandū ſtatuunt; Karlomannꝰ deinde cauſa uenandi in baſiuy ſilua ueniens. dū aprū uellet pcutere. q̄dā e ſuiſ beroldꝰ noē. cū eū uellet iuuare. caſu regē in tibia uulnerauit. & accepto uulnere vii dieb; ſupuixit. atq; in eodē loco defunctꝰ eſt. anno etatiſ ſue octauo decimo & ſepultꝰ ī ecclaſ ſci dyo.

KAROLVS imperator frē karlomanno mortuo. uenit uſq; pontionū ibiq; franci ad eū uenienteſ. eiuſ ſe ſubdiderē imperio. & karolꝰ redit ī trāſrin. Tc normāni ſeuire ceperē. incendiiſ & occiſionibꝰ ſitienteſ. popłmq; xpianū necant. ecctaſ capituant & ſubruunt; At franci munitioneſ cōſtruunt. ut illiſ nauale iter interdicant; Caſtrū ſtatuunt ſup fluuiū hyſam in loco q̄ dicit ad pontē hyſarę. q̄d aletrammo cōmittunt ad cuſtodiendū; Normāni uero mſe nouembrio hyſam ingreſſi. pdictū caſtrū obſidione cingunt. hi aut̄ q̄ in caſtro erant pacē petunt. & uiuoſ ſe abire poſtulant; & datiſ adinuicē obſidibꝰ. aletrammꝰ cū ſuiſ beluacū peciit. normāni u͛ caſtrū incendere diripienteſ inibi repta; Hac normāni patrata uictoria. pariſiuſ adeunt. turriq; aggreſſi ualde impugnant. At xpiani uiriliť eā defendt. & facti ē ꝑiū amane uſq; ad ueſperū. noxq; dirimit ꝑliū. atq; ita normāni ea nocte regreſſi ſt̄ ad naueſ ſuas; Sequenti die iterū normanni accurrē ad ipſā turrī. fitq; ḡuiſ pugna uſq; ad ſoliſ occaſum; Sed normāni multiſ ſuoꝝ amiſſiſ ad naueſ redeunt. indeq; ſibi caſtrum ſtatuunt aduerſ ciuitatē. eāq; obſidione uallant; Deinde portā ipſiꝰ turriſ adeunt. igneq; ſubponunt; & hi q̄ infra erant fracti uulneribꝰ

incendio capiunt̄· atq; ad obprobriū xp̄ianoꝝ dimissi [illegible] more
atq; in flumine p̄cipitant̄· indeq; ipsam turrim destruunt; Post
hec n̄ cessant expugnare ciuitatē; Gauzlin᷒ û ep̄s dū omnib; modis Sigefrid᷒ rex·
poplm̄ sibi cōmissū iuuare uellet· cū Sigefrido rege normānoꝝ amici-
ciam firmauit· ut ꝑ hoc ciuitas ab obsidione liberaret̄; Quo facto·
ep̄s diem clausit extremū; Ep̄o û defuncto· normāni n̄ cessant oppug-
nare ciuitatē; Qđ ut imperatori nuntiatū ē· accepto cōsilio uenit pa-
risiū cū manu ualida sed nil utile gessit; Fecit eni cōsiliū miserū;
Nā utriq; & ciuitatis redēptio normānis pmissa ē & data· & uia sine
impedimento attributa; Imperator aūt quo uenerat redire festinans·
Sigefrid᷒ rex normanoꝝ hysam fluuiū ingress᷒· t̄ra & aqua iter faci-
ens p᷒ eū cū suis· omnia ferro uastabat & igne; Qđ cū imperator agno-
uisset· festine rediit in t̄rā suā; Post hec sigefrid᷒ famosissimā ecclām bea-
ti medardi igne cremauit· & palacia regia· interfectis & captiuatis t̄re
accolis; Normāni û q̄ ꝑ sequanā ascenderant a parisiū· cū omni exer-
citu & supellectili & nauib; hyonā fluuiū ingressi· senonas ciuitatē
obsederūt· sed eurard᷒ ipsi᷒ ciuitatis archiep̄s statī cū eis de ereptione
ciuitatis agi cepit & obtinuit qđ uoluit· anno dnī dccclxxxvi.
Anno dnī dccclxxxvii· Sigefridus rex normānoꝝ uerno fini-
ente· in sequanā rediit agens solita· & circa autumni tēpora
fresiam petiit· ibiq; interfect᷒ est; normāni û parisiū regressi ppt̄
tributū ab imperatore pmissū· receperūt illud; Post· maternam flu-
uiū ingressi· gauziaco sibi castra statuunt; Franci û australes uiden-
tes imperatoris uires ad regendū imperiū inualidas· eiecto eo de reg-
no· arnulfū filiū karlomanni qui eius erat nepos in regni solio ponunt;
Tūc normāni omnia loca usq; mosam more solito· parteq; burgundie
deuastauerant· & igne cōcremauerant· anno dnī dccclxxxvii.
Anno dnī dccclxxxviii· Odoni regi francoꝝ ꝑ dī misericordiam
inopinata cōtigit uictoria; Nā in dē natiuitatis sci iohis baptiste
cū paruo exercitu· normānoꝝ exercitui obuiauit sup fluuiū axonā·
cōmissoq; ꝑlio· mox uictor extitit; Que uictoria n̄ modicā illi gl̄am
cōtulit; Post ab arnulfo imperatore cōuocat᷒ ad placitū; Statuto
itaq; die· odo rex suoꝝ fret᷒ auxilio· wormaciā uenit· & honorifice ab
arnulfo imperatore suscept᷒· facti st̄ amici· & remisit eū cū honore in
regnū suū; Interim normāni meldis ciuitatē obsidione uallant· ma-
chinas instruunt· aggerem cōportant ad capiendā urbē; Cūq; obsidi-
one & fame attenuati· mortib; etiā suoꝝ afflicti· cernerent ex nulla
parte sibi auxiliū adfuturū· cū normānis egerūt ut data ciuitate
uiui sinerentur abire; Reserant᷒ porte· fit uia xp̄ianis ut egrederentur
delegatis hīs qui eos quo uellent ducerent; Cūq; amnē matrnā transissent
normāni eos insecuti cōprehenderūt epm̄ cū omni poplo; Indeq; reuersi·

ciuitatē igne cōbusserīt · murosq; quantū placuit destruxerīt · atq; ibi
morati sē usq; mēsem ppe nouembrē. Circa h autūni tēpora · Odo rex
cōgregato exercitu uenit parisiu · ibiq; castra metat' ē ppe ciuitatē ne
iterū obsideret; Normāni ū p matrnā in sequanā regressi indeq; nauigan
tes & iter p trā facientes · ligurā fluuiū ingressi · circa ei' littora sedē
sibi firmauerūt; Circa autūni tēpora parisius regressi sē · cōtra qs odo rex
uenit · & nummis intercurrentib; munerati ab eo reuersi a parisius ·
relicta sequana · p mare nauale iter · atq; pedestre & equestre agentes ·
in teritorio cōstantię ciuitatis circa castrū sci laudi · sedē sibi faciunt ·
ipsiq; castrū oppugnare non cessant · anno dnī DCCC LXXXVIIII ;

Anno dnī DCCC XC · laudi castrū interfectis habitatorib; fundit' dir coe
q[illegible] · normāni in festiuitate omniū scōx hysam ingressi · nouiomagū pe
tunt; Odo ū rex adunato exercitu sup hysę littora resedit · ne regnum
libere deuastarent; Normāni ū q nouiomo erant mouentes exercitum ·
usq; mosam omnem trā p[er]agrati sē · scalduq; transeuntes · rex odo insecut'
est · cōphendit eos super galtherā sed n ita ut uoluit · nā dispsi p siluas
euasēre · atq; ad castra sua reuersi sunt; Circa aut autūni tpis relicto
nouiomo · maritima petiere loca · ibiq; toto estiuo tpre morati sē;
Indeq; reuertentes · mosam ingressi sē; Quod audiens arnulf' rex · uelocit
occurrit · eosq; usq; trans scaldū & ppe atrebatis insecut' est · sed eos n
cōphendit · indeq; rediit in regnū suū; Normāni ū q nouiomo remā
serant · mēse nouembrio petunt iter · & ambianis sedē sibi firmauer;
Arnulf' aut rex adunato exercitu uenit aduersus normānos · & dō
se pregente ipsū cepit castrū · interfecta normānox multitudine; atq;
hac potita uictoria rediit in regnū suū; Normāni ū q huc illucq;
dispsi erant · in eodē loco iterū castrū statuunt; Odo autē rex
cōgregato exercitu · ambianis pergit sed nichil ibi pspere gerit;
Verū post hęc in pago uermandense ob neglectū custodū
illi sup ueniunt normāni · eū fugere coegerunt;

Anno dnī DCCC XCI · Normāni aluano regressi · uidentes
omne regnū fame atteri · relicta francia tpre autūni mare trans[ierunt].

Anno dnī DCCC XCV · Normāni iterū cū duce eox q Rotlo dicebat
nomine · rursus sequanā ingressi iā multiplicati · ante natiuitatē
dnī hysani intrantes · cauciaco sibi sedē nullo resistente firmauerunt;
& in multitudine ḡui regni prouincias ferro & igne deuastantes · a qui
tanię partib; inferiunt · atq; monasteria, castris euersis interfectis habitato
rib; penit' deleuerunt; Post hec autē rex karolus simplex · cū ex
ercitu paruo normānis a pda reuertentib; in pago witmau aliqb;
suox interfectis plurimisq; uulneratis insecut' est · normāni ū timentes mare
soluto ad castra redierunt; Postea karol' simplex Rotloni neustria tradidit
quā normaniā normāni uocauerunt · eo qd de norwega egressi essent i

Anno dni · i · DCCC · Albanum · DCCC XC · [illegible] Carm · [illegible] · Rotb' · Radulf' · [illegible] · Ricard' · Eduard' · Willi · [illegible] · Rotbe' · [illegible] · [illegible]

Visio cuiusdam religiosi presbyteri de terra Anglorum rapti a corpore. Quadam nocte post natale domini cum quidam religiosus presbyter corpore dormiret, quidam ad eum venit, praecipiens illi ut eum sequeretur. Tunc ille surgens secutus est eum. Ductor vero illius duxit eum ad terram sibi ignotam, ubi varia et mira edificia erant constructa. Inter quae ecclesia edificata erat, in quam presbyter et ductor eius introivit. Ibidemque plurimos pueros legentes vidit. Cumque ad illos appropinquaret et videre quid legerent, perspexit libros eorum nigris litteris sanguineisque esse descriptos. Ita videlicet ut una linea nigris litteris et altera sanguineis esset descripta. Cumque interrogasset presbyter cur libri illi sanguineis lineis descripti essent, ductor illius respondit: Lineae sanguineae quas in libris conspicis, diversa christianorum peccata sunt, quia ea quae in libris divinis praecepta sunt non custodiunt nec adimplere volunt. Pueri vero isti qui hic quasi legendo discurrunt, animae sanctorum sunt, quae cotidie christianorum peccata et facinora deplorant et pro illis intercedunt, ut tandem aliquando ad penitentiam convertantur. Et nisi sanctorum animae tam incessanter clamarent ad dominum, iam finis tantorum malorum advenisset. Recordaris quia anno praesenti fruges non solum terrae sed etiam arborum abundanter ostensae sunt, sed propter peccata hominum maxima pars illorum periit, quae ad usum atque utilitatem humanam non pervenerunt. Quod si cito christiani de peccatis suis et facinoribus eorum penitentiam non egerint, et dies dominicos melius et honorabilius non observaverint, mature super eos maximum et intolerabile periculum veniet, videlicet tribus diebus et tribus noctibus super terram illorum nebula densissima expandetur. Deinde pagani cum immensa navium multitudine super illos venient, et igni ferroque devastabunt. Sed si adhuc veram penitentiam egerint et peccata sua iuxta praeceptum domini ieiuniis et orationibus atque elemosinis emendare studuerint, tunc pericula memorata intercessione sanctorum evadere poterunt.

Anno dominicae incarnationis DCCCXXXVIIII post sanctum pascha Ludoico imperatori repedanti in Francia rex Anglorum misit legatos postulans per Franciam pergendi Romam orationis gratia transitum sibi ab imperatore tribui. Cui seriem suprascriptae visionis tunc mittere studuit. Tunc indictio fuit II.

Eodem vero anno die videlicet beati Stephani protomartyris tanta inundatio contra morem maritimorum estuum per totam pene Frisiam occupavit, ut aggeribus arenarum quas dunos vocant fere coequaretur, et omnia quaecumque involverat, tam homines quam animalia et domos absumpserit. Quorum numerus diligentissime comprehensus duorum milium quadringentorum triginta septem computatus est. Acies quoque in caelo igneas colorumque aliorum mensis februarii, sed et stellas igneos crines emittentes crebro tunc videri contigit. In fine libri [illegible]

Anno domini DCCCXCVIII Balduinus comes Flandriae contra regis Karoli voluntatem Peronam invasit, sed sub celeritate amisit. Balduinum vero volens sibi rex reblandire, ut castrum quod ei tulerat redderet, Fulcone remensi archiepiscopo contradicente, Winemarus de Lilirs eundem archiepiscopum postea interfecit XVI kalendas iulii.

LUDOICO AUGUSTO REGNANTE KAROLI MAGNI FILIO: REG
NŪ FRANCOR̄ DIVISŪ EST A ROMANOR̄ IMPERIO· IDA·
Sacramentis a lothario filio suo susceptis diuisit sibi regnū· id est uallē
Augustanā· Comitatū uallisior̄· Comitatū Waldensē usq: flum̄ ...
Parteq: usq: ad comitatū lugdunēsē· Comitatū Suedingū· Comitatū ...
rascenor̄· Comitatū Portisior̄· Comitatū Suentisior̄· Comitatū Talmon...
siū· Ducatū mosellicor̄· Comitatū Arduennensiū· Comitatū condr...
Ducatū Ribuarior̄· Wormatfelda· Sperohgouuin· Ducatū olisacie
Ducatū alamanie· Ducatū toringie cū marchis suis· Ducatum frisie
Ducatū hamerlant· Ducatū batauor̄· Comitatū tetrabentecū do...
Comitatū ganauēsē· Comitatū lugdunēsē· Comitatum cauellonensem
Comitatū amaus· Comitatū hatoarior̄· Comitatū lingonicū· Com
tatū tullensiū· & sic p decursū mosē usq: in mare· et int mosā & sequanā
& int̄ sequanā & ligerī· cū marca brittānica· Aquitaniā· & Wasconia cum
Septimaniā cū marcis suis;· DIVISIO quā sibi ludoic̄ accepit·
Coloniā· Treuers· Straxbugh· Basulā· Berch· ... · Jndā· e prum
A b ortā· Kaucinacū· Pollepniacū· luxouiū· Litterā· Palmā· Offons
uillā· meienū· Bodonū· Striuiagū· Romericū (monī)· Morbach· Maurum
Corishem· Bomonua· masoniū· hombroch· herensten· Salodor̄· Grindul
Altā petrā· Lustannā· Valle clusē· Camonēs· herbodesbem· Aq̄s grani
hosneivch· Augustchirche· Comitestebant· Batuā· Bacharias· Maspu
hugas· Districtū aquensē· Districtū tirtēs· megenēsiū· Bedagouua
hitagouua· Sanchouua· Besitthouua· S eling· Alberhouua· Suemse
Calmontis· Sarochoua· Odornensē· Solocensē· Basiniacū· e lisichouue
Waraseh· S curtingū· Emaus· Balalehouua· Clisatiū· Birsia· Mettis
In comitatū mossensē & arduennā siluā & Pirumā (alā) DIVISIO karoli
Lugdunū· Vesonciū· Viennā· Tungris· Tullū· Virdunū· Cameracum
Viuarias· Vcetiā· Monte falconis· Gildinū· Bisinciomū· Leudensiū· Senon
Mella· molbariū· Laubinū· Fossās· Crispiniū· Mardian· humilstrat· Ma
linū· Ledin· Sunniacū· Anconiū· Condatū· Mitirbecthi· Tedin
mi· Lattos· Calmontis· Judeomant· Echa· Andanā· Wasloy·
Altū morē· Texandri· Camitensis· haynouui· Lomīsem· hasba
nui· Masau· Veosatū· Scarponinsē· Dulmensē· Arlon· Waurense
Mosimnsē· Castricū· Condrust de aruena sicē flum̄ ... fungit
int̄ hislun & tubas ac decurrit in mosā & sicē ad occidentē flur̄ ... in
hedensi· Tullensē aliud· Odorensē· Barrensē· Portensē· Salmoringi·
Lugdunensē· Vzanensē· Viuarias· Frisie tciā partē;· Finit DIVISIO:
His karulis diuisionib; impositis· ludowicus aquisgrani redit
Karolus autē liptinis uxorē suā obuiā sibi uenire iubens· partem
ipsius regni quam accepit· sicut placuit sibi diuisit;
Anno dn̄i DCCC·LXX· hec diuisio regnor̄ facta ē· Jndict· iii

LIB VII BODIIE EPI ECCLE PATERNIS ET MARTYRIS [illegible]

L. QUE BEATUS HIERONIMUS IN OPUSCULIS SUIS COLLAUDAVIT [illegible]

Sciendum eſt nobiſ fr̄eſ kmī quo modo in principio creauit dſ celū & terrā & omīa que in eiſ ſunt. & quom̄ fecit hominē & adiutoriū ſimile ſibi & poſuit eoſ in paradiſū. & uocauit nomina eoꝝ adā & euā; Qui poſtea ſerpentino dolo decepti [illegible] ſunt de paradiſo. Anno autē xxx poſtquā electi ſunt genuit adā cain primogenitū. & ſororē eius chalmanā; & poſt xxx. ii. annū genuit Abel & ſororē eius delborā; Anno c xxx. uite ade occidit cain frm̄ ſuū abel. Anno autē ccc. uite ade nat̄ eſt ei filiuſ nomine ſeth. Poſtea genuerunt [illegible] adā filioſ & filiaſ. Anno autē dc. uite ade ceperunt filii caim [illegible] uxoribꝰ frm̄ ſuoꝝ in fornicationibꝰ nimiſ. Dccc. uero Anno uite Ade dilatate ſunt fornicationeſ ſup terrā nimiſ & immunditie a filiiſ caim; Anno autē dccc. & xxx. mortuuſ eſt adā & ſepultuſ eſt in [illegible] milliario ſeli. Tunc diſiuncte ſunt generationeſ ſeth a generatione caim; Abſtulit ſeth ſuā generationē contra oriente in [illegible] montē p̄ximū paradyſo. Caim q̄q; & ei cognatio habitauit ubi nefandū fratricidiū ꝑpetrauit. inibiq; condidit ciuitatē cui uocabulū impoſuit effrē; Hec prima facta eſt ante diluuiū.

Tricesimo & quadragesimo Anno uite iared. in ſc̄do miliario ſcli fuerunt uiri malefici & artiſ peſſime inuentoreſ de filiiſ caim. & omiſ immunditie & ſpurcitie idest obal. & thobal. filii lamech ceci, Iſti inuenerunt primi opera ferri & eriſ auri & argenti emolliendi & omīſ arteſ muſicaſ. Poſt annoſ autē. dcc. uite iared. ceperunt multa mala creſcere ſup terrā. que a nobiſ nec etiā dicenda ſunt. Ingreſſi ſunt autē filii dī ad filiaſ hominū genueruntq; ex eiſ giganteſ ſup terrā & facti ſunt atrociſſimi ſup cunctoſ qui inhabitant terrā; Tunc dn̄ſ dſ, dolore cordiſ tactuſ ait, penitet me feciſſe hominē; Non ꝑmanebit ſpſ meuſ in homine quia caro eſt. Et tunc precepit dn̄ſ noe ut faceret ſibi archā & induceret uxorē ſuā & treſ filioſ ſuoſ cū tribꝰ uxoribꝰ eoꝝ; Vtulit noe ex omī anima uiuente tā de uolatilibꝰ q̄ & beſtiiſ in archā, & factū eſt diluuiū ſup omnem terrā;

DE NOE & FILIIS EI:

Anno. dc. primo, egreſſuſ eſt de archa cū omnibꝰ que

cl VI

De adā

De caim & abel

De morte ade

De diluuio & archa

cũ eo fuerant: & obtulit holocauſta dño & benedixit dš & filii
de egreſſione arche — eius; Sexcenteſimo xiiii anno uite noe. in tercio miliario ſcli· re-
edificare cepit noe nouã poſſeſſionẽ & filii ei9 in terra & appella-
uerunt regioneſ illaſ tamnon; Tricesimo autẽ anno poſt dilu-
de Ionito filio noe & gigantib· — uiũ genuit noe filiũ· & uocauit nom̃ ei9 ionitũ; Anno.ccc.xl.
dedit noe terrã eocham ad orientẽ filio ſuo ionito. & mortuus
eſt noe; fuerunt anni ...dccccl. Poſt mortẽ ei9 deſcenderunt
filii ei9 in terrã ſennaar. & ceperunt edificare turrĩ eximiã
cuiꝰ pingeret uſq; ad celũ; Et illic facta eſt confuſio linguarũ;
Camã — & fugienteſ diſpſi ſunt ſup faciẽ terrę ... toci; Ionitꝰ autẽ filius
Salo — noe introiuit terrã eocham· ad orientẽ unde ſol oritur & habita-
Eber — uit ibi; Hic aſtronomiã inuenit: & ſidera celi cognouit; Semꝰ quoq;
Reu — filius noe accepit terrã aſię; Cham uero terrã meridianã que eſt
Serug / Nachor — auſtraliſ uſq; ad occidentẽ; Iafeth intrauit contra aquilonẽ
Thare — uſq; ad occeanũ mare; Ionitꝰ autẽ filiuſ noe nutriuit menbrõ
de nĩbrod gigante· — uirũ gigantẽ· robuſtũ uenatorẽ; Iſte nĩbroth poſt diluuium
edificauit turrĩ· quę nũcupata eſt babilonia magna; Anno.dcc.mo
edificata babilonia; Poſt hec autẽ fecerunt ſibi regẽ filii cham·
de rege pontibo — cui nom̃ erat pontibuſ qui tenuit pontũ ex quo nom̃ accepit;
Poſtea miſer̃ filii iafeth ad ionitũ uiros artificeſ archi-
tectorię artiſ· q̃ edificauer̃ ei ciuitatẽ quã nominauit
nõe ſuo ionitã; & erat pax int̃ regnũ nĩbroth & regnũ
pontibi filii cham; Qui poſtea ad inuicẽ certare ceperunt;
Ionitꝰ itaq; ſcripſit ep̃lam ad nĩbroth· q̃ tenebat babyloniam;
& hoc erat ſcriptũ; Regnũ filiorum iafeth· hinc incipit delere
regnũ filiorum cham; Hęc prima certamina apparuerunt int̃
de pluſ inter regna — regna & regna ſup t̃rã; Anno viiiuo in quarto miliario ſcli·
pugnabant utriq; pugna· & uictũ eſt regnũ cham re-
no nĩbroth· & obtinuit regnũ nĩbroth p̃ncipatũ uſq; ad
t̃rã chuſiſ· & heroſdiſ regiſ· q̃ hereſdes genuit hereſdem;
de rege hereſde — Hereſdeſ ... autẽ cõcremauit regnũ cham· & captiuauit
omſ qui ... erant habitantes· gebuſeos. amorreos·
paleſtinos· & aſſiros· q̃ erant ad occidentẽ; Hic hereſ-
deſ genuit chuſdion regẽ; Cõgregauer̃ autẽ ſe filii
cham ... trecenta & triginta milia peditũ· & uener̃
in regnũ q̃d fuit ionita ut p̃liarent̃ aduerſuſ cuſdion;
... cuſdron — Qd audienſ cuſdion: dimiſit eos uſq; dũ tranſirent
fluuiũ tygrim & interfecit eos omſ· & n̄ remanſit ex eis
quiſquã· & tũ amaricata ſunt regna cõt̃ ſe inuicem
cruenta ... atq; truculenta inuaſione pariter diſſoluta;

Vicesimo quinto anno · in quinto miliario seti · descen-
dit Samnsab rex de eocham cū exercitu magno ad po-
pulandū ciuitates multas septuaginta & octo regionis illi-
us · & pertransiuit in regno teio indor; Postq̄ u̇ de india reuer-
sus fuit · uenit in arabiam · & prexit in desertū saba in t̄ram
hismahelitarū · & posuit ibi castra in t̄ra filior hismahelis; Ibiq:
deuict' est rex Samnsab a filius hismahelis sarracenis · & ce
ciderunt multa milia · & fugerunt; Tc̄ u̇ primitus exierunt sarra-
ceni filii hismahelis de heremo · & introierunt regna gen-
tiū sedm̄ qd̄ pmisit ds̄ hismaheli · qd̄ e regione fratru
suor figerent tabernacula; Erant castra eor multa · cepe
runtq: pugnare cont̄ orientalē t̄rā · & meridianā · ceperūq:
desolari urbes · & fecerunt sibi nauigia & uenerunt usq: in regiones
occidentales ppe romā · & dominati st̄ t̄ris eo tp̄r; Hii
corpora edebant & carnes camelor · & bibebant sanguinē
iumitor mixto lacte · feceruntq: sibi de ipsis iiii principes ·
oreb · & zeb · & zebee · & Salmana; Cumq: introissent t̄rā
filior isrl̄ · percussit ibidē eos dn̄s & tradidit eos in manus
gedeon hebrei filii ioas; Fuerunt autē xl milia ex eis q̄ ceci
derunt · & psecut' est eos gedeon usq: in patriā suā · & liberauit
ds̄ filios isrl̄ in die illa ex seruitute filior hismahelis;

Futurū est enī ut respirent adhuc semel · & destructam facia-
ant t̄rā · & obtineāt orbē terre · & regiones a solis ortu.
usq: ad occidentē · & a meridie & usq: ad aqlonē · & erit
iugū eor graue sup ceruices gen tiū · & n̄ erit gens aut
regnū qd̄ eos possit expugnare usq: ad numerū tēpor illor;
& postea deuincent a xp̄ianis & regno romanor subicient
sibi hismahelis · & erit magnificū regnū romanor sup cunc-
ta regna gentiū · & contrita erunt a romanor imperio;
Nonne mille annis regnauerunt hebrei · & a romanis uicti
sunt & Babylonii · iiii milia annor regnauerunt · Macedo-
nii regnū parthor afflixerunt armis; Scyti & indi deuicerunt
assirios · gallos · Spanos · germanos · Suauos · & Britannos;
Tc̄ iterū surgent filii hismahelis de heremo · & resistent
romanis; In nouissimo autē sexto miliario annor seti ·
exient filii hismahelis de heremo · & erit aduent' eor
sine mensura & sine misericordia · & tradet ds̄ in manus eor
cuncta regna gentiū ppt̄ peccata eor; & dicent; Itaq:
tradidit nos ds̄ in manu' barbaror · q̄a obliti sum' p̄cepta dn̄i;
nec memores sum' multitudinis misericordie sue · ign... in ... [illegible];

de rege Samnsab
de filiis hism̄ael
de gedeon
item de filiis hismael
de romanis
item de filiis hismael

de xpianorum regionum interitu

Faciunt uero xpiani multa illicita: maculant se semet ipsos
quod turpissimum est ad dicendum; Propterea tradidit illos deus in manus
sarracenorum; Persida in captiuitate & occisione erit; Capadoc[ia]
in interitum. Sicilia in tribulatione. Syria in solitudine. & habitatores
captiui ducentur; Cilicia & habitatores eius gladio peribunt; Grecia
& affrica similiter; Egypcii & orientales asie: erunt sub tributo graui
in argento & auro ponderis inmense; Hispania gladio peribit: &
captiui ex ea ducentur; Gallia. germania. equitania: uariis preliis
deuastabuntur; Romani in occisione erunt & conuersi in fugam: & insule

de potestate dira filiorum hismael.

maris erunt in dissolutione. & obtinebunt filii hismahelis introitum ab
aquilone & oriente & meridie & occidente: & replebitur hierosolima
cunctis gentibus. que captiue ducentur: & erit iugum hismahelitarum graue
super omnes gentes: & erunt omnia sub iugo eorum. & erunt in eorum tributo.
& omnia ornamenta mundi habebunt: & que fuerint in ecclesiis sanctorum siue
aurum. siue argentum. siue lapides: omnia ornamenta eorum erunt. &

de sacerdotum interitu.

destruent ministeria dei; Sacerdotes sicut populus erunt: & erit
tribulatio magna & proicient corpora eorum in plateis eo quod non sint
qui sepeliant: & erit iter sarracenorum a mari usque ad mare. &
erunt regiones eorum sine uia: & uocabitur uia eorum uia angustie &
gradientur simul seruientes & seniores diuites. & pauperes cum afflic
tione & gemitu dicentes; Beati sunt illi qui de hac luce nos precesserunt;
Quod apostolus paulus predixit; Ait enim; Cum uenerit dissensio primum
& reuelatus fuerit homo peccati filius perditionis. & reliqua;
Quid est aliud dissensio omnium nisi disciplina qua corripientur uniuer
si habitatores terre a filiis hismahelis. Propterea appellauit deus
per prophetam hismahelem patrem illorum onagrum dicens; Onagri &
capree & desertum salicae & omnem speciem bestiarum super gregem

de dissolutione terrarum ecclesiarum & urbium.

est capiens; Tradent omnem terram in dissolutione: & erunt multe
urbes destructe; Non sunt illi homines sicut alie gentes. sed sunt
filii de heremo uenturi omnibus odibiles; Mulieres partus in
uteris habentes interficient gladio & sacerdotes; In sanctorum
locis in ecclesiis cum mulieribus concumbent; Sacrata ecclesiarum
uestimenta induent ipsi & uxores eorum; Iumenta eorum ad sepulchra
sanctorum ligabunt tamquam ad presepia. & erit tribulatio magna super
xpianos qui habitabunt super terram; Non propterea permittet deus
has tribulationes super xpianos ut iusti deleantur: qui in xpm
credituri sunt: sed ut manifestentur qui in ipso fidelissime cre
dent. sicut ipsa ueritas dixit; Beati estis cum persecuti uos
fuerint propter nomen meum: & reliqua. Sed qui perseuerauerit in le
... in nomine eius ... permanserit & mandata dei custodierit usque

in fine. hic saluus erit; Postq̄ autē t̄ra filiis hismahelis subdita
extiterit. & amicti fuerint ornamtis. auro. purpura. & splen
didis uestimtis tamq̄ sponsi. dicentes nequaquā possit xp̄iani se
eripere de manib; nr̄is. & gloriantes de suis uictoriis & dicentes
ecce t̄ra in fortitudine nr̄a uicim⁹ & om̄s habitantes in ea. tc̄
recordabit̄ ds̄ misedi̧ sue magne quā repmisit diligētib; se. &
liberabit eos de manu sarracenorum sic. De Romanorum Rege;. De interitu filiorum hismael.

Surget autē rex xp̄ianoꝝ & p̄liabit̄ cū eis & occidet eos in
gladio. & captiuas ducet mulieres eoꝝ. & infantes eoꝝ
interibunt; & descendent filii hismahelis in gladiū
& tribulatione & afflictione. & reddet ds̄ illis mala que ipsi
aliis fecerūt. & mittet sup eos malicia eoꝝ septuplū; & tradet
illos ds̄ in man⁹ xp̄ianoꝝ. & erit regnū xp̄ianoꝝ exaltatū sup
om̄ia regna. & imponent xp̄iani sup inimicos suos iugū graue.
& erunt serui ipsi q̄ remanent; & tc̄ pacificabit̄ t̄ra que ab
eis fuerat destructa. & q̄ captiui fuerant ab eis reuertentur in
t̄rā suā. & multiplicabunt̄ homines sup t̄ra. & erit indignatio
magna regi romanoꝝ sup eos q̄ xp̄m negauerit. & erit pax &
tranquillitas magnā sup t̄rā qualis n̄ fuit antea nec erit simi
lis post illā. eo q̄d in nouissimo fine seꝉoꝝ erit; & erit leticia
& pax sup omēm t̄rā. & requiescent a tribulationib; suis; Cū u͂
fuerit pax atq; tranqͥllitas & securitas. tc̄ repentin⁹ interit⁹;
Erunt in dieb; illis homines sic fuerūt in dieb; noe edentes
& bibentes. letantes. nubentes. & n̄ erit in corde eoꝝ ti
mor. Ita erit aduent⁹ gog & magog; Cū ita pax fuerit. De aduentu gog & magog
tc̄ reserabunt̄ porte caspie in laterib; aquilonis. & gentes
ille que sunt in gog & magog uenient & cōcutiet̄ om̄s t̄ra
pre timore eoꝝ. & pauescent om̄s hoes q̄ habitant sup faciem
toci⁹ t̄re. & abscondent se in montib; & speluncis a cōspec
tu eoꝝ; Tales igitur carnes hominū comedent. & serpentes
& iumta & mulieres cū paruulis. & n̄ erit aliqs q̄ poterit
expugnare eos; Per septē annos cōprehendent ciuitatem
iosephen. & tc̄ immittet dns unū de principib; suis & percutiet
eos cū sulphure & igne in momento uno; & ueniet impatoꝝ De imperatore romanorum
romanoꝝ & grecoꝝ. & sedebit in hierlm septē annis. & tc̄
apperebit filius pditionis q̄ dicitur antixps; Nascetur De antixpo
autē in chorozaim. nutrietur in bethsaida. regnabit
in capharnaum; Propterea dixit dns in euangelio; Ve
tibi chorozaim. ue tibi bethsaida. ue t̄ capharnaum;
[illegible]

Sed si usq: ad celū exaltaberis· usq: in infernū demergeris. Postea ascendat rex romanoꝝ & grecoꝝ in golgatha in loco in quo dn̄s crucifixꝰ est ꝑ nobis; & tollat rex roman(orum) coronā de capite suo & expandens manꝰ suas ad celū tra(dat) spm̄ suo deo; & tc̄ apparebit signū crucis in celo; Post hec ueniat filiꝰ ꝑditionis ex tribu dan quasi dš sit. erit exaltatus cor eiꝰ faciens signa & ꝓdigia· ita ut de(cep)ti in herrorē ducantur; Ingredietur in hierl̄m· & sedebit in templo di̅ quasi sit ds̄· sed erit fallax· & fraudulent(us) multos seducat; Post hec mittat dn̄s famulos suos sincer(is)simos enoch & heliam· q̄ in eiꝰ testimonio reseruati sunt ad arguendū ipsū inimicū· quos interficiat; Post hec m(o)dicū tēporis· interficiat eum dn̄s spū oris sui; Tc̄ iude(i) cōuertentur ad dn̄m; & ex om̄i tribu filioꝝ isr̄l reliquie salue fient· centum quadraginta quattuor milia;

.C. xl. iiii.

Ex tribu Iuda· xii milia;	Ex tribu Symeon· xii milia;
Ex tribu Ruben· xii milia;	Ex tribu Leui· xii milia;
Ex tribu Gad· xii milia;	Ex tribu Isachar· xii milia;
Ex tribu Aser· xii milia;	Ex tribu Zabulō· xii milia;
Ex tribu Neptali· xii milia;	Ex tribu Ioseph· xii milia;
Ex tribu Manasse· xii milia;	Ex tribu Beniamī· xii milia;

Antixpo autē interfecto· consummatio sc̄li & iudicium dei appropinquabit;. QUINDECIM SIGNA ANTE IUDICIUM SCS HIERONIMUS IN ANNALIBꝰ HEBREOꝜ INVENIT

Prima die· eriget se mare in altū quadraginta cubitos sup altitudinē montiū & erit quasi murus· & aque om̄s similiter; Secd̄a die· descendent usq: ad ima· ita ut summitas earū uix cōspici possit; Tercia die· erunt in equalitate· sicut ab exordio. Quarta die· pisces· & om̄s marine belue cōgregabuntur sup aquas & dabunt rugitus & uoces adinuicē· quarū cognitionē nemo scit nisi deus. Quinta die· ardebunt ipse aque ab ortu suo usque ad occasū; Sexta die· herbe· & arbores sanguineū rore dabunt; Septima die· om̄ia edificia destruentur. Octaua die· debellabunt petre ad inuicē· & unaqueq; pars se diuidet & collidet aduersus alterā; Nona die· erit terre motꝰ· qualis n̄ fuit ab initio; Decimo die· om̄s mōtes & colles in planicie cōuertentur· & erit equalitas; Undecimo die· homines exibunt de cauernis suis

[illegible] tempore quasi comenti· & una die [illegible] mutati

& currenſ quaſi amenteſ· nec poterit alter reſpondere alteri;
Duodecimo die· congregabunt oſſa mortuorum in ora ſepulchri:
Tercio decimo die· cadent ſtelle· & ſigna de celo· Quarto
decimo die· homines morientur· & ſimul reſurgent cum mortuiſ;
Quinto decimo die· ardebit terra uſque ad inferni nouiſſi-
ma· & poſt· erit dies iudicii;· Non propheta· nec angelus
neque archangelus uel ipſe dei filius diem iudicii & minutum no
uit & horam· niſi ſolus pater mattheo & marco teſtante;
Si antichriſti originem fineque eius ſcire uolueris· require
ante hertim geſta perſcripta· capitulo C X V IIII;·

DE ADVENTU DOMINI AD IUDICIUM: Require
Humanitate christi cum iudicabit orbem· AUGUSTINUS
Iuſti & iniuſti uiſuri ſunt diuinitatis uero eius dulcedi
nem· non uidebunt niſi ſoli iuſti· ſicut dicit apoſtolus paulus·
Tollatur impius: ne uideat gloriam dei· Item AUGUSTINUS:
Reſurgent omnes homines tam magni corpore uel in ſta
tura in qua futuri erant ſi uixiſſent in menſura eta
tis christi ad quam peruenit in mundo cum reſurrexit a mortuis
annorum XXX trium· Abſit inquit auguſtinus· ut bimembrem aut
hominem duplicem reſurrecturos credamus uel cecos uel debiles
ſed cum integro numero membrorum corporiſ ſine deformitate reſurgent;
Electi non ſolum eos cognoſcent quos in hoc mundo noue
rant· ſed uelut uiſos recognoſcent bonos quos numquam
uiderunt ſine indice;· GREGORIUS IN OMELIA XX DRACONIS;·
Tanta ad celoſ aſcenſura eſt multitudo hominum quanta illic
remanſit multitudo angelorum: YSIDORUS;·
Quando adam de paradyſo eiectus fuit:· ſex parteſ
claritatiſ ſolis· & lune· & ſtellarum dominus de mundo
abſtulit· & ſeptima pars remanſit· In die uero iudicii
tota ipſa uentura eſt claritas;· YSIDORUS DICIT:
Etas ſeptima iudicio dei pacto· perpetua eſt· cuius
neque inicium· neque extremum neſcitur· AUGUSTINUS;
Si potencia· terre animalia· uolitare in aere & aqua ſuper
aere· & igne in terra· & hominem terre facit ſuper celoſ eſſe·
Unde euidenter oſtenditur· hominem non tantum cum carne & oſſibus;
ſed etiam cum ſanguine & quicquid ad naturam eius pertinet· reſurgere·
Sed ſine ulla corruptione erit illi ſemper eterna uita· eterna
ſalus· eterna felicitas in celis· contemplando trinitatem dominum
Cui laus & gloria decus & imperium· honor & poteſtas uirtus & for
titudo [illegible] ubi [illegible]

in fine in nouo folio ſub hoc ſigno

CL
VII.

de igne
de aere

CALCIDIUS SUPER PLATONEM DE QUINQUE MUNDI REGIONIBUS.

QUINQUE regiones sive locos dicit Plato esse in mundo capa-
ces animalium habentes aliquam inter se differentiam positionis
pro differentia corporum quae eosdem locos inhabitant. Summus enim
est locus aeris(?) ignis sereni, huic proximum aetherei, cuius esse ignem
sed aliquanto crassiorem quam est alter ille caelestis. Dehinc aeris. Post humectae sub-
stantiae quam Graeci ygranusiam appellant, quae humecta substantia aer est cras-
sior, ut est aer iste quem homo spirando emittit. Imus vero atque ultimus locus est terrae.
Quae porro in locis differentia est, eadem etiam in magnitudinibus communit[ur].
Caelestis enim maxima est, quippe quae omnia infra conspectu suo subiugat.
Brevissimus locus terrae quod a ceteris omnibus corporibus ambitur. Restat quam

de terra

de suprema regione siderea et stellarum sede prima

rationem continentiae competentis ceteri sint medii. Cum ergo extimi limites,
id est summus atque imus celebrentur animalibus convenientibus naturae suae,
scilicet ratione utentibus, caelestis quidem stellis, terrestris autem hominibus,
consequens est etiam ceteros locos regionesque intermedias plenas esse rationa-
bilibus animalibus existimare, ne aliquis mundi locus desertus relinquatur. Quam
enim absurdum est homines imam mundi regionem inhabitantes fragili cor-
pore, animo cum amentia et sine fine sit certamine, pleno paenitudinis ob incon-
stantiam commotionum suarum, aliud alias atque aliis placentibus, rationes
animantes putare, stellas vero prudentes magnas ob aeternam actuum suorum con-
stantiam [illegible] providentiae [illegible] indissolubili cor-
pore, ut quae [illegible] regiones incolant [illegible] sine
anima fore. Certe etiam inter putare [illegible]. Cui quidem rei hebraeorum quoque
sententia concinit, quae placuit exornatorem mundi deum mandasse prim-
iam(?) solem quidem in diem regere, lunam ut noctem tueretur, ceteras quoque
stellas disposuisse tamquam temporum limites annorumque signa indicia quoque futurorum pro-
ventuum. Quare cum sit divinum quidem et immortale genus animalium caeleste

de coniunctione elementorum

sidereum, temporarium vero ac caducum passibileque obnoxium terrenum, necesse est inter
haec duo extima esse medietatem aliquam mundi corporis continuantem ac iun-
gentem, sicuti inter ignem et terram duas medietates scilicet aeris et aquae quae
medie tangunt conectuntque extimos limites, id est terram et ignem, sic cum
sit immortale animal et impassibile idemque rationale quod caeleste dicitur,
existente quoque alio mortali passibili ubique obnoxio [illegible] id est ha-
mine(?), necesse est aliquod genus medium [illegible] naturae
sit particeps idque [illegible] immortale esse [illegible]. Talis porro na-
tura [illegible] habitantium [illegible] per immortalitatem
habet [illegible] quae passibile [illegible] a passionibus
[illegible]. Huius [illegible] est illud aethereum quod in sidereo loco
[illegible] quos hebraei vocant sanctos angelos. Stare quoque eorum co[n]-

de [illegible]

dicunt ante di contemplacione · summa atque diuinis intellig[illegible] mira cum memorie tenacitate · [illegible] diuinis obsequii [illegible] tes · summa sapiencia · humanis prudencie speculantes · idemque specu latores exercentes · demones greci [illegible] angeli [illegible] · quo quidem preter sensili mundo [illegible] di ince [illegible] putandum est · ut enim ds [illegible] angelum sic angelus [illegible] homine · Omne quod nobis usui sunt · [illegible] a [illegible] do [illegible] idest [illegible] hominibus di uoluntatem [illegible] · deo [illegible] intelligencia ad nos diuina opera deferentes · Unde et angeli dicti sunt ob assiduum nunciandi officium · Nec nos moueat nomen [illegible] bonis malisque positum cum angeli parati dei ex uoluntate ministrent · qui et sci uocentur · parati diuerse potestatis satelli tes · Igitur nota [illegible] grecos loquendi consuetudine · tam sci uocantur demones quam reprobi · De quibus p[illegible] · Nunc de eo genere sit sermo de quo ait plato · admirabili quidem esse prudencia · memoriaque et docilitate quod omnia sciat · cogitacionisque hominum introspiciat · et bonis ex [illegible] delec tet · [illegible] oderit · commouet [illegible] nascentur ex odio displicen tes · Solus quippe ds in [illegible] plene [illegible] neque tristicia neque uoluptas contingit · Omnibus quoque celi regionibus [illegible] demones inquilinos [illegible] medium mundi [illegible] potestatibus obsequium celo [illegible] curantibus · que potestates etherei aereique sunt demones · remoti sunt [illegible] et ceteris sensibus qui corpora eorum neque tantum terreni habent ut [illegible] neque tantum [illegible] ut solidius eos radii [illegible] totaque [illegible] etheris et aeris [illegible] indissolubili coagu [illegible] · Ex quo nulli regione hanc terram [illegible] esse demones [illegible] ysidoro placet · Ait enim eorum esse x milia [illegible] esse tam in obsequio dei quam in tutela [illegible] · non certam [illegible] summa numeri eorum [illegible] [illegible] multiplicans x · Est quoque diffinicio [illegible] talis · Demon est animal rationale immortale passibile [illegible] · diligenciam hominibus impertiens · animal dicitur quia est anima [illegible] [illegible] rationale quia prudens · immortale quia non [illegible] aliud ex alio · sed eodem semper utitur · Passibile [illegible] neque [illegible] habere potest sine [illegible] perpessione · ethereum ex loco [illegible] corporis · Diligentiam impertiens hominibus propter di uoluntatem quae [illegible] deputauit · Eadem est diffinicio aerei demonis · nisi quod in aere mansitat · et quanto est terre propinquior · eo passioni affectus accommodatior · Reliqui demones neque ita probabiles neque ita com modi · nec inuisibiles semper · sed interdum contemplabiles · Quando in diuersis uertuntur figuras · exsanguium queque simulacrorum um braticas formas induunt · obesi corporis [illegible] [illegible]

De terra regione aerea celeste · [illegible] homines, angelorum

Quod demones uocantur angeli sci et reprobi ·

De angelis a terra obsequium celo [illegible]

De diffinitione angelorum;

De [illegible] regione [illegible] celeste [illegible]

hentes. Sepe etiā scelerū ultores & impietatis iuxta diuinę iustici
sanctionē. Alio etiā plerūq: lędunt. tangunt eni ex uicina terrę
terrena libidine. habentq: nimiā cū silua cōmunionē. Hos & huius mo
di demones pprię uocant desertores anglos. Plerīq: tamē putant an
mas corporeo munere liberatas. laudabiliūq: uirorū ętherios demo
nes. improborū ū nocentes. easdēq: animas anno demū millesimo
terrenū corp' resumere. Quib; plato n̄ uidetur cōsentire. cū in policia
tyranni animā facit ab ultorib; excruciari. Vnde cōstat aliū esse
demonē. aliū animā. siquidē qd cruciatur & cruciat diuersa ēē necesse sit
queq; opifex ds̄ ante demones instituit. quando nūs animas creauit.
quęq: has indigere hominū auxilio uoluit. & his illos pberere tutelam.
quasdā tamē animas quę uitā eximię p primā incorporationē egerint.
uirtutis merito aerijs ut ethereis plagis cōsecrari putat. ante cessitatē nisi immunes incorporari

de angelis desertorib: .: Horat. s; falsū.

DE SVPRADICTIS QVINQVE REGIONIB'

de quinq: regionib: celi: idest .'. Stellarū. Demonū. Calodemonū. Cacodemonū. atq; hoīnū. scām platonis;

Queritur primo de genitura mundi · Secundo de ortu anime · Tertio de modulatione siue armonia · Quarto de numeris · Quinto · de stellis ratis & erraticis; In quanto numero cum sol & luna essent · Sexto · de celo · Septimo de iiii generibus animalium celestium · preceptum · terrenorum · Octauo · de ortu generis humani · Nono · causa cur hominum plerique sapientes alii insipientes · Decimo · de uisu · Undecimo de imaginibus; Duodecimo laus uidendi · XIII^{mo} · de silua; XIIII^{mo} · de corpore · XV^{mo} · de primis materiis siluestribus & oppositionibus earum · XVI^{mo} · de diuersis humoribus corporum & flegmate XVII^{mo} · de sensibus odoratus & gustus · XVIII^{mo} · de colorum uarietate & conuersione de alio in aliud · que que coloribus similia sunt · XVIIII^{mo} · de principali uitalis substantie · XX^{mo} · de anima & partibus eius & locis · XXI^{mo} · de corporis membris · XXII^{mo} · de nationibus diuersarum gentium · XXIII^{mo} · de egritudine corporis XXIIII^{mo} · de egritudine anime · XXV^{to} · de medela utriusque; materie XXVI^{to} · de uniuerso mundo & omnibus que mundus complectitur · XXVII^{mo} · de intellegibili deo;

SPERA platonis de mundi anima ·

SOMNIUM SCIPIONIS EXCERPTUM EX LIB(RO) SEXTO TULLII CICERONIS · SUPER QUO COMMENTA MA CROBII AMBROSII MEDIOLANENSIS SCRIPTA SU(NT)

CLVIII.

Anicio
CUM in Africam venissem M. Manilio consuli ad
quartam legionem tribunus ut scitis militum, ni
chil mihi fuit potius quam ut Masinissam convenirem
regem familie nostre iustis de causis amicissimum.
Ad quem ut veni, complexus me senex collacri
mavit. aliquantoque post suspexit ad celum · et grates
inquit tibi ago summe sol · vobisque reliqui celites · quod antequam ex hac
vita migro conspicio in meo regno et his tectis · P. Cornelium
Scipionem · cuius ego nomine ipse recreor; Itaque numquam ex animo meo
discedit illius optimi atque invictissimi viri memoria. Deinde
ego illum de suo regno · ille me de nostra re publica percontatus est · multisque verbis
ultro citroque habitis · ille nobis est consumptus dies; Post autem apparatu
regio accepti · sermonem in multam noctem produximus · cum senex nichil nisi
de Africano loqueretur omniaque eius non facta solum sed etiam dicta meminisset.
Deinde ut cubitum discessimus · me et de via et qui ad multam noctem
vigilassem · artior quam solebat somnus complexus est; Hic mihi credo
equidem ex hoc quod eramus locuti · fit enim fere ut cogitationes sermo
nesque nostri pariant aliquid in somno tale quale de Homero scribit Ennius
de quo videlicet sepissime vigilans solebat cogitare et loqui · Africanus se
ostendit ea forma que mihi ex imagine eius quam ex ipso erat notior;
Quem ubi agnovi · equidem cohorrui; Sed ille, Ades inquit animo
et omitte timorem Scipio · et que dicam trade memorie; Videsne illam
populo Romano
urbem que parere p. r. coacta per me renovat pristina bella nec potest
quiescere? Ostendebat autem Karraginem de excelso et pleno stellarum
illustri et claro quodam loco · ad quam tu oppugnandam nunc venis pene
miles · hanc hoc biennio consul evertes; Eritque cognomen id tibi per te partum
quod habes adhuc a nobis hereditarium; Cum autem Karraginem deleveris
triumphum egeris censorque fueris · et obieris legatus Egyptum · Syriam ·
Asiam · Greciam · deligere iterum consul absens · bellumque maximum conficies ·
Numantiam exscindes; Sed cum eris curru in Capitolium invectus
offendes rem publicam consiliis perturbatam nepotis mei; Hic tu Africane
ostendas oportebit patrie lumen animi · ingenii · consiliique tui; Sed
eius temporis ancipitem video quasi fatorum viam; Nam cum etas tua
septenos octies solis anfractus reditusque converterit duoque hi nu
meri quorum uterque plenus · alter altera de causa habetur circuitu
naturali summam tibi fatalem confecerint · in te unum atque in

excidium Karraginis in somnio Scipioni ostensum;

tuui nomini se tota convertet civitas; Te senatus te omnes boni te socii te
Latini intuebuntur; Tu eris unus in quo nitatur civitatis salus; Ac ne
(loquar) multa: dictator rem publicam constituas oportet si impias propinquorum manus effuge-
ris; Hic cum exclamavisset Laelius ingemuissentque (vehementius) ceteri; leniter
arridens Scipio (pax vobis): quaeso inquit ne me e somno excitetis et parumper
audite cetera; Sed quo sis Africane alacrior ad tutandam rem publicam sic
habeto: omnibus qui patriam conservaverint adiuverint auxerint
certum esse in caelo definitum locum ubi beati aevo sempiterno fruantur;
Nihil est enim illi principi deo qui omnem mundum regit quod quidem in terris
fiat acceptius quam concilia coetusque hominum iure sociati quae civita-
tes appellantur; harum rectores et conservatores hinc profecti huc rever-
tuntur. Hic ego etsi eram perterritus non tam mortis metu quam insidiarum
a meis, quaesivi tamen viveretne ipse et Paulus pater et alii quos nos
extinctos esse arbitraremur; Immo vero inquit hi vivunt qui e corporum vin-
clis tamquam e carcere evolaverunt; Vestra vero quae dicitur vita mors est;
Quin tu aspicis ad te venientem Paulum patrem; Quem ut vidi
equidem vim lacrimarum profudi; Ille autem me complexus atque osculans flere
prohibebat; Atque ego ut primum fletu represso loqui posse coepi: quaeso inquam
pater sanctissime atque optime quoniam haec est vita ut Africanum audio dice-
re quid moror in terris quin huc ad vos venire propero. Non est ita
inquit ille; Nisi enim cum deus is cuius hoc templum est omne quod conspicis istis te
corporis custodiis liberaverit huc tibi aditus patere non potest; Ho-
mines enim sunt hac lege generati qui tuerentur illum globum quem in hoc
templo medio vides quae terra dicitur; hisque animus datus est ex illis sem-
piternis ignibus quae sidera et stellas vocatis quae globosae et rotundae
divinis animatae mentibus circulos suos orbesque conficiunt celeritate mira-
bili; Quare et tibi Publi et piis omnibus retinendus animus est in custodia cor-
poris nec iniussu eius a quo ille est vobis datus ex hominum vita migrandum est,
ne munus humanum assignatum a deo defugisse videamini; Sed sic Scipio
ut avus hic tuus ut ego qui te genui iustitiam cole et pietatem quae cum
magna in parentibus et propinquis tum in patria maxima est; Ea vita
via est in caelum et in hunc coetum eorum qui iam vixerunt et corpore laxati il-
lum incolunt locum quem vides; Erat autem is splendidissimo candore
inter flammas circus elucens quem vos ut a Grais accepistis orbe lacteum
nuncupatis; Ex quo omnia mihi contemplanti praeclara cetera et mirabilia vide-
bantur; Erant autem hae stellae quas numquam ex hoc loco vidimus et hae magni-
tudines omnium quas esse numquam suspicati sumus; Ex quibus erat ea minima
quae ultima a caelo citima terris luce lucebat aliena; Stellarum
autem globi terrae magnitudinem facile vincebant; Iam ipsa terra ita mihi
parva visa est ut me imperii nostri quo quasi punctum eius attingimus

Margin: De re publica conservanda et augenda
Margin: Paulus Scipionem alloquitur
Margin: De lacteo circulo
Margin: De magnitudine stellarum

penetrarem; Quā cū magis intuerer· quęso inq̄t africanus quousq; humi defixa
tua mens erit? Nonne aspicis quę in tēpla ueneris? Nouē tibi orbib;
uel potius globis conexa s̄t omīa· quoꝝ unus ē cęlestis extimus· q̄ reliquos omīs
cōplectitur· summus ipse dś· arcens & cōtinens ceteros· in q̄o s̄t infixi illi
q̄ uoluuntur stellarū cursus sempit̄ni· cui subiecti s̄ septē q̄ uersant̄ retro
cōtrario motu· atq; cęlū; Ex q̄b; unū globū possidet illa quā in t̄ris
saturniā nominant; Deinde ē hominū generi prosperus & salutaris
ille fulgor q̄ dr̄ iouis; Tū rutilus horribilisq; t̄ris quē martiū dicitis
Deinde subt̄ mediā fere regionē· Sol optinet dux & princeps &
moderator luminū reliquoꝝ mens mūdi & tēperatio· tanta mag
nitudine ut cuncta sua luce lustret & cōpleat; Hunc ut comites
cōsequunt̄ ueneris alt̄· alt̄ mercurii cursus· in infimoq; orbe
luna radiis solis accensa cōuertit̄; Infra aut̄ iā nichil est nisi mor
tale & caducū· p̄t animos munere deoꝝ hominū generi datos;
Sup̄ lunā s̄t ęt̄na omīa; Nā ea quę ē media & nona tellus· neq;
mouet̄ & infima ē· & in eā feruntur omīa nutu suo pondera; Quę
cū intuerer stupens· ut me recepi· q̄d hic inq̄ q̄s est q̄ cōple
aures meas tantus & tā dulcis sonus? Hic ē inq̄t ille q̄ interuallis
cōiunctus inparib; sed tamē pro rata parte ratione distinctis
inpulsu & motu ipsoꝝ orbiū efficit̄· & acuta cū grauib; tēperans
uarios ęquabilit̄ cōcentus efficit· Nec enim silentio tanti motus
incitari possunt· & natura fert ut extrema ex altera parte grauit̄· ex
altera aut̄ acute sonent; Quā ob causā summus ille cęli stellifer cursus
cuius cōuersio ē concitatior· acuto & excitato mouet̄ sono· grauissimo
autē hic lunaris atq; infimus; Nā t̄ra nona inmobilis manens· una
sede sēp hęret cōplexa mediū mūdi locū; Illi aut̄ octo cursus i q̄b;
eadē uis est duoꝝ septē efficiunt distinctos interuallis sonos· q̄ numerus
rerū omīū nodus est; Qd̄ docti homines neruis imitati atq; cantib; ap
eruere sibi reditū in hunc locū· sicut alii q̄ p̄stantib; ingeniis i uita
humana diuina studia coluerunt; Hoc sonitu oppletę aures hominū
obsurduerunt; Nec ē ullus hebetior sensus in uob̄ sicut ubi nilus ad illa
quę catadupa nominantur p̄cipitat̄ ex altissimis montib; ea gens
quę illū locū accolit p̄pt̄ magnitudinē sonitus· sensu audiendi
caret; Hic u̇o tantus ē totius mūdi incitatissima cōuersione sonitus
ut eū aures hominū capere n̄ possint· sicut intueri solē aduer
sū nequitis· eiusq; radiis acies uestra sensusq; uincit; Hęc ego admi
rans· referebā tamē oculos ad t̄ram identidē; Tum africanus; Sentio
inquit te sedē etiā nūc hominū ac domū cōtemplari; Quę si tibi parua
ut ē· ita uidet̄· hęc cęlestia sēp spectato· illa humana cōtempnito;
Tu enim quam celebritatem sermonis hominum aut quam expetendam

Septem planetę
Saturni
Iupiter
Mars
Sol
Venus
Mercurius
Luna

Octo circulorum dulcissimo

Terra Nona media

De sonitu Nili fluminis

cõseq̃ glãm potes? Vides habitari i trã raris & angustis in locis. & in
ipsis quasi maculis ubi habitat̃ uastas solitudines interiectas. hosq:
q̃ incolunt trã n̄ m̄o interruptos ita ēē ut nichil int ipsos ab aliis ad
alios manare possit. sed parti obliq̃s parti etiã aduersos stare uob.
a q̃b; spectare glãm certe nullã potestis; Cernis aut̃ eandē trã q̃si
q̃bdã redimitã & circũdatã cingulis. e q̃b; duos maxime int se diu
sos & cęli uerticib; ipsis ex utraq: parte subnixos obriguisse pruina ui — De .V. Zonis
des. mediũ aut̃ illũ & maximu solis ardore torreri. Duo st habita
biles. quor̃ australis ille in q̊ q̃ insistunt aduersa uob urgent uesti
gia. nichil ad urm̃ genꝰ. hic aut̃ alt̃ subiectꝰ aq̃loni quē incolitis cer
ne quã tenui uos parte ꝯtingit; Omis eni trã quę colit̃ a uob an — de trã q̃ colitur quã sit parua.
gustata uerticib; laterib; latior. parua quedã insula ē. circũfusa
illo mari qd̃ atlanticũ. qd̃ magnũ. quē oceanũ appellatis in tris;
Qui tam̃ tanto nōe quã sit paruꝰ uides; Ex his ipsis cultis no
tisq: tris. nũ aut tuũ aut cuiquã nrm̃ nom̃ uel caucasũ hunc quē
cernis transcendere potuit uel illũ gangen tranatare. ut q̃s in reliquis
orientis aut obeuntis solis ultimis. aut aq̃lonis austri ue partib;
tuũ nom̃ audiet? Quib; amputatis. cernis pfecto q̃ntis angustiis ura
se gla dilatari uelit. ipsi aut̃ q̃ de uob loquuntur, diu? Quin etiã si — q loquent
cupiat ples illa futuror̃ hominũ deinceps laudes uniuscuiusq: nrm̃ a patrib;
acceptas posteris pdere. tam̃ ppt eluuiones exustionesq: trarũ q̃s accide
re tẽpore certo necesse ē n̄ m̄o n̄ ęt̃na. sed ne diuturnã q̃dem glãm asseq̃
possim̃; Quid aut̃ int est ab his q̃ postea nascent̃ sermonē fore de te.
cũ ab his nullus fuerit q̃ ante nati sunt? Qui nec pauciores & certe melio
res fuer̃ uiri. p̃sertim apud eos ipsos a q̃b; audiri nom̃ nrm̃ potest. nemo
uniꝰ anni memoria cõseq̃ possit; Homines eni populariter annum
tantũm̊ solis idest uniꝰ astri reditũ metiunt̃; Cũ aut̃ ad idē unde se
mel pfecta st cuncta astra redierint. eãdēq: totiꝰ cęli descriptionē
longis interuallis retulerint. tũ ille uere uertens anniꝰ appellari potest. — Annorũ XV
in q̊ uix dicere audeo quã multa hominũ sc̃la anni XV teneantur; Nãq: ut oli
deficere sol hominib; extinguiq: uisus est. cũ romuli animꝰ hęc ipsa — A decessu romuli ... XV ...
in tẽpla penetrauit. quandoq: ab eadē parte sol eodẽq: tpr̃e iterũ defe
cerit. tũ signis omib; ad pncipiũ stellisq: reuocatis. expletũ annũ habeto;
Cuiꝰ q̃dem anni n̄dũ uicesimã parte scito ēē ꝯuersã; Quocirca si
reditũ in hanc locũ desperaueris in q̊ omnia st magnis & p̃stantib;
uiris. quanti tandē est ista hominũ gla. quę ptinere uix ad
uniꝰ anni parte exiguã potest. Igit̃ alte spectare si uoles. atq:
hanc sedē & ęt̃nã domũ contueri. neq: te sermonib; uulgi dede
ris. nec in p̃miis humanis spem posueris reri tuarũ; Suis te
oportet illecebris ipsa uirtꝰ trahat ad uerũ decꝰ; Quid de te

alii loquantur ipsi videant de te, loquentur tamen; Sermo autem omnis il-
le et angustiis cingitur iis regionum quas vides, nec umquam de ullo perennis
fuit et obruitur hominum interitu et oblivione posteritatis extinguitur.
Que cum dixisset, ego vero inquam Africane, siquidem bene meritis de patria
quasi limes ad celi aditum patet, quamquam a pueritia vestigiis ingressus
patris et tuis decori vestro non defui, nunc tamen tanto premio exposito enitar
multo vigilantius. Et ille. Tu vero enitere et sic habeto non esse te mor-
talem sed corpus hoc; Nec enim tu is es quem forma ista declarat, sed mens
de genitura dei; cuiusque is est quisque, non ea figura que digito demonstrari potest; Deum te igitur scito
esse, siquidem est deus qui viget, qui sentit, qui meminit, qui providet, qui tam regit et moderatur
et movet id corpus cui prepositus est quam hunc mundum ille princeps deus; Et ut ip-
sum ex quadam parte mortalem ipse deus eternus, sic fragile corpus animus sempiternus
movet; Nam quod semper movetur eternum est. Quod autem motum affert alicui quodque
ipsum agitatur aliunde, quando finem habet motus, vivendi finem habeat
necesse est; Solum igitur quod se movet, quia numquam deseritur a se, numquam ne moveri
quidem desinit, quin etiam ceteris que moventur hic fons, hoc principium
de principio quod omnium [illegible] est movendi; Principio autem nulla est origo; Nam ex principio oriuntur
omnia, ipsum autem nulla ex re alia nasci potest. Nec enim esset id principium
quod gigneretur aliunde; Quod si numquam oritur, nec occidit quidem umquam; Nam prin-
cipium extinctum nec ipsum ab alio renascetur nec ex se aliud creabit,
siquidem necesse est a principio oriri omnia; Ita fit ut motus principium ex eo
sit quod ipsum a se movetur; Id autem nec nasci potest nec mori, vel concidat om-
ne celum omnisque natura consistat necesse est, nec vim ullam nanciscatur qua
a primo impulsa moveatur; Cum pateat igitur eternum id esse quod a se ipso moveatur,
quis est qui hanc naturam animis esse tributam neget? Inanimum est enim omne quod pul-
de anima que est eterna. su agitatur externo; Quod autem est animal, id motu cietur interiore et suo. Nam
hec est propria natura animi atque vis; Que si est una ex omnibus que sese moveat,
neque nata certe est et eterna est; hanc tu exerce optimis in rebus; Sunt autem
optime cure de salute patrie, quibus agitatus et exercitatus animus velocius in hanc
sedem et domum suam pervolabit; idque ocius faciet, si iam tum cum erit inclusus
in corpore eminebit foras, et ea que extra erunt contemplans, quam maxime
de his qui male vixerunt; se a corpore abstrahet; Namque eorum animi qui se corporis voluptatibus de-
diderunt earumque se quasi ministros prebuerunt, impulsuque libidinum volu-
ptatibus obedientium deorum et hominum iura violaverunt, corporibus elapsi
circum terram ipsam volutantur, nec hunc in locum nisi multis exagi-
tati seculis revertuntur. Ille discessit; ego somno solutus sum;

Finis libri primi Macrobii

L[illegible]

[illegible]

[illegible] CXXVI [illegible]

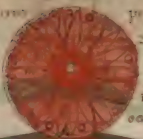

Oceanu[m] [illegible] geminato ei[us] ambitu t[otiu]s corp[us] t[er]re circu[m]fluit. Cui[us] uer[um] p[ri]m[us] motus e[st] q[ui] ab i[n]doctis homi[nu]m genere n[on] [illegible] hinc[que] sibi oceanu[m] plur[imu]s opinat[ur] de finib[us] [illegible] illo marginali [illegible] [illegible] ambitu[m] [illegible] [illegible] e[st] co[r]po[ris] [illegible] p[er] zona [illegible] celi

[illegible] Ab [illegible] [illegible] ad australe[m] [illegible] occidente duo se[se] p[ar]t[iu]nt [illegible] [illegible] q[ue] usq[ue] ad ambas ex[illegible] [illegible]

[illegible] ex ipsa aqua [illegible] collisione [illegible] [illegible] oceani acce[ssus] [illegible] [illegible] [illegible] inferiit ul[tra] marginalis loci siue in [illegible] [illegible] conuerget uel in planis litoribus ipsi oceani finibus eminent. A quat[illegible] [illegible] imposit[us] cel[us] q[ui] d[icitu]r firmamentu[m] [illegible] [illegible] [illegible]

I [illegible]

annus

CIRCULI VII PLANETAE VII

Anni c̄tinē lunationes xiii · & insup quarte x · vii nonas x ; Est aut̄
nona x lunationis dies un̄ · hor̄ xiii · momta xii · athomi xlvii ; Tantū ḡ
luna uolat ut ī anno · ł in uno die · siue hora · siue momto · quantū sol in
tredecies tm̄ & in tanti uniu vii nones x · & quantū sol uolat in cxxvii ·
tantū luna in xi · & ș · siue sint anni siue dies ; Sed cxxvii particulę faci
unt horā ; Ergo quantū sol uolat ī hora · tantū luna in xi particulis · & di
midia ; Cū ḡ dies cū nocte sua xx iiii horas habeat · si xi & ș uicies qt̄ mul
tiplicaueris q̄ s̄t cc xx viii · tantū luna currit ī illis cc · xx viii particulis quū
sol in xx iiii horis · Sed in cc xx viii particulis c̄tinet hora i · q est cum xxvii
particula & bissis horę uniu q est lxxx iiii particulę · & bissis particulę uniu ·
& remanent xvi & triens uniu ; Tantū ḡ luna uolat ī hora i · & bissę uniu
horę · & xvi particulis & triente uniu particule · quū sol ī una die ; Cū ḡ
sol moret ī uno signo xxx dieb & horis x · & ș · cot xxx dies solis tredecies
multiplicabis cursū lunę p horā · cot dimidiā horā solis · accipies cursū lunę p
dimidiā horā · & sic luna pcurrit signū unū ī duob; dieb; & quadrante
uniu diei · & hora dimidia & particulis x viii · & quadrante uniu particulę
Nā xxx bisses c̄stituunt xx horas · quę addit cū xxx · s̄t insimul · l ; Sexdeci
ū particulę p xxx multiplicatę · redd̄ cccc lxxx · xxx trientes · redd̄ x ę ·
Ecce particulę xc · cū cccc · & decies viii particulę & ș · quę solis inter c̄plent
in una hora · s̄t xcv · quę iunctę cū aliis erit insimul d lxxxv · Iter qq; solis
ī dimidia hora · luna pagit ī iiii particulis & dodrante uniu ; Ecce d lxxx ix parti
culę & dodrans uniu · quarū d viii c̄plent horas iiii · ecce liiii horę · hec s̄t duo dies
& qdrans diei uniu ; Segga de particulis remanentib; lxxx i · & dodrante dimidia
horā q̄ ē lxiii particulā & ș · Remanent particulę xviii & qdrans uniu ·
Hec om̄ia duodecies ducta · redd̄ xc vii dies cū vii horis & xc ii particulis ;
Duodecies naq; duo dies s̄t xx iiii · & xii qdrantes s̄t iii dies ; ecce xx vii dies ·
Dimidia hora p xii multiplicata · sex horas reddit ; Duodecies particulę xviii · s̄t
cc xvi Quadrans particulę p xii multiplicat · c̄stituit iii particulas ; Ecce particulę
cc · x · ix · qru cxx vii horā fecerunt · & remanent particulę xii · Toto aut̄ signi
fero pagito · luna uolat adhuc anteq solē c̄seqt duob; dieb · v horis · trib qdragesimis ·
athomis ccc · xl · viii Quę si iungere ei cursui p totū Zodiacū · erit lunatio uniu
xx · ix · dierū & ș & xx ix momtis · & ccc xl viii athomis ·

DE NVOIERO. Apud hebreos vagedat ut oḿnat; Apud grecos Rythmos. Ap̄ egyptios lateul. Ap̄ macedones calcul°. Ap̄ latinos calcul'; DE SOLE. Ap̄ hebr̄ gunsi t symsia: Ap̄ grecos elios t panith Ap̄ chaldeos ... Ap̄ Sy...

... sol; DE LUNA. Ap̄ hebreos ... Ap̄ grecos ... Ap̄ egiptios ... Ap̄ latinos luna; De die. Ap̄ hebr̄ ... Ap̄ grecos ... Ap̄ latinos dies; Hora grece. lat̄ ...

ENS

De ebdomada. Hebraice di
ebion. grece ebdomada
Latine septimana.
De mense Grece men
lat lunar
De cyclo;
Cyclus
grece
cir
cu

Ogdoas
octo anni
Endecas
anni. Decen
nenalis cyclus
communis compositus e
ex ... et neus et annalis.
Circul solis XXVIII annorum curri

Nouem orbibus connexa sunt omnia. Quorum celestis ultimus reliquos complectitur, in quo infixi sunt stellarum cursus eterni. Cui subiecti sunt vii cursus planetarum, scilicet Saturni, Iouis, Martis, Solis, Veneris, Mercurii et lune. Stellarum autem globi terre magnitudinem vincunt. Summus autem stellifer cursus acuto et excitato mouetur sono; cursus vero lunaris grauissimo; ceteri autem cursus efficiunt impulsu et motu orbium distinctos et varios concentus sonosque dulcissimos. Supra lunam sunt eterna omnia. Celum inferius lacteo simile, terris est proximum;

Celum secundum dicitur firmamentum, multiplici motu solidatum, in quo ad ignem siderum temperandum mare suspensum mirabiliter est conclusum.

Celum tercium continet paradysum, in quo Paulus apostolus fuit raptus.

Celum quartum continet angelos et archangelos, qui mittuntur in terris.

Celum quintum celestes continet virtutes atque potestates.

Celum sextum dominationes et thronos et stellarum cursus sempiternos.

Celum septimum continet deum et cherubin seraphinque angelica sublimiora agmina. Hoc celum deus aquis glacialibus temperauit ne inferiora succenderent elementa. Sub luna cuncta sunt caduca et mortalia. In medio vero tellus nona infima. Que quinque zonis scinditur, quarum due extreme frigide, mediaque feruida; due circumiacent temperatas, una nobis cognita, altera vero filiis ade ignota. Omnis enim terra que colitur a nobis parua est insula, mari oceano circumfusa.

Circulus autem terre CC·L·II milibus stadiorum, hoc sunt leuge XXI ambitu. Longitudo vero ab india usque ad occidentem octies quinquies centena LXX VII milia habere dicitur. Europe longitudo ... constat. Affrice vero tricies milia. Asie vero longitudo tredecies XX milia, et latitudo DCCCC XXX milia ... habere.

Sol terre octies maior est. Luna vero semel. Recipit quidem lumen a sole in modum speculi. Nam sol cum sub terra est, radios suos ad superiora mittit, lunamque illuminat. Luna recedens a sole, secundo die nouata circa occasum videtur. Tercio die tardius occidit. Septimo circa solis occasum. Post alios septem dies cum sol mergitur luna oritur. Post alios vii dies luna solis occasum tenet. Deinde post vii alios dies solem denuo comprehendit et renouatur in oriente regrediendo denuo XXX vero ... quia soli iuncta obscuratur.

Stelle sub sole a sole illuminantur et sunt immobiles, et cum celo fixe proprio motu feruntur, que globose et rotunde circulos suos complent celeritate mirabili. Stelle supra solem locate naturali lucent ... se in ipso purissimo ethere. Stelle vero vii erratice que sunt planete videlicet Saturnus candidus, Iouis clarus, Martis rutilus, Sol ardens, Venus fulgens, Mercurius sanguineus, et luna blanda, per se mouentur, non cum mundo vertuntur. Sol appellatus est eo quod solus appareat, obscuratis fulgore suo cunctis celorum syderibus. Ab ignea solis natura illustrantur elementa iii. Ignis ardens naturaliter sui sedem querit supra aera. Aer humidus et calidus terre sociatur aride. Terra quoque suis imum obtinet locum. Aque terra leuiores etiam firmamento imposita solis ignem nutrire prohibentur. Hec vero elementa non per ignem abolenda sed in melius commutanda, et figuram mundi id est imaginem credamus transituram et non substantiam.

Mundani anni finis erit cum stelle omnes omniaque sydera quoque planete ad eundem locum ita remeauerint ut ne una quidem in alio loco sit quam in qua fuit. Hoc autem annorum XV milium completur a discessu Romuli. Unde mundanus annus dicitur, quia mundus proprie celum uocatur. Igitur post annos XV ad idem principium stellis omnibus reuocatis annus mundanus erit.

ſſimo cādore lucenſ in q̊ ſol ⁊ luna ⁊ ceterę uagę diſcurrūt.
bſcriptaſ lineaſ ab A in B hoc ē i arietē. ⁊ uſq; ad M hoc ē i aquario;

S·VII·PLANETARVM

ZODIACV.

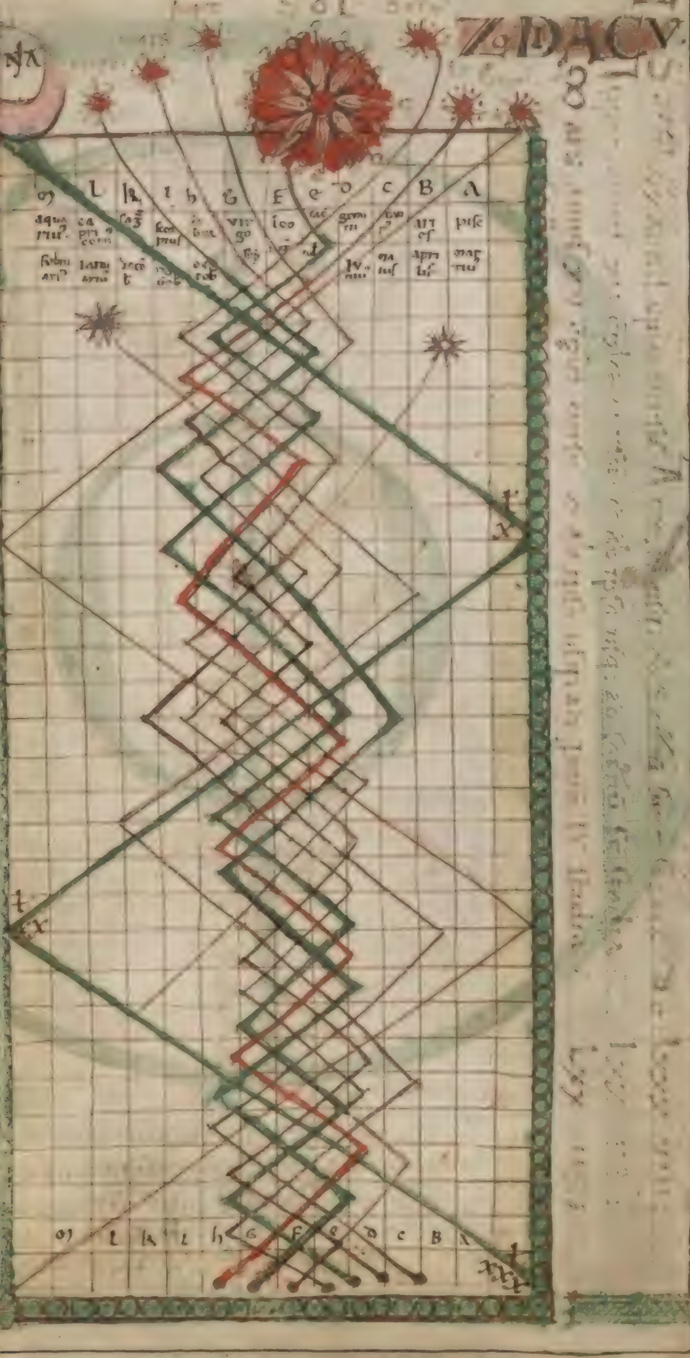

ORDO · VII · PLANETARVM ET SPERA CELI ET TERRE SCDM MACROBIV

dus si habitabiles sep ·tentrionalis nra et australis n̄ pertineat ad nrm genus Onus tra que colit a nob · hispania insula ē · Que quasi sepaniā uides ·

Septentrionalis · et australis extremitas · pruina obrigunt per eterna · Zona autem media est · nō ardore torretur ·

SATVRNVS CANDIDUS ET NATVRA GELIDVS EST

Iouis clarus psperus et salutaris · Mars rutilus · horribilis · sanguineus

Sol pnceps luminū ardens Venus fulgens · iocunda alba et lucida ·

Luna blanda que tra maior ē · Sol uō quater tra amplior beda testante

n̄ cū mūdo uertitur · sed p ipsū mouetur ; Hilperico autem et macrobio

affirmantibus ; sol magnitudine sua octies tram uincit ;

[illegible]

[illegible] circul[illegible] [illegible] vii [illegible]
[illegible] xii diuidat[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Septē circuli celor diuisi

Septem planetar & signa

[illegible] mig[illegible]
[illegible] stadior ccl[illegible]
milia excedit [illegible]
[illegible] zone tue [illegible] stadior[illegible] continetur
mille xx [illegible] stadior[illegible]
xv[illegible] v [illegible] zone [illegible]
[illegible] & [illegible]
[illegible] inqb; calor nube[illegible] [illegible]

[illegible] filior [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] austral[illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]

Saturnus.
Iuppiter.
Mars.
Sol medius
Venus.
Mercurius
Luna.
Sep tem
plane te;
Homo
Colera
Sanguis
Humor
Melancolia
Estas
Ver
Hiems
Autumnus
Ignis
Aer
Aqua
Terra
Elementa natura et situ differentia. Terra gravissima imum obtinet locum. Aqua vero quanto levior terra tanto est aere gravior. [illegible] firmamento [illegible] multi affirmant.
Ignis ascensus naturalis sui sedem super aera querit. Aer autem humidus et calidus [illegible] aride. Unde et igne [illegible] et aere nubila terrenaque corpora videmus.
Elementa mundi idest celum et terram [illegible] figuram mundi idest imaginem non substantiam transituram;
Frigiditas terre
Humiditas aque

Que leges sint. Una beniuolentie altera nature. Leo papa dic quia ad legem be [illegible]

[illegible]

Fides autem [illegible] est [illegible] cordis [illegible]

De legib. divinis et humanis.

Omnes leges aut divine sunt aut humane; Divine natura: humane LVIII
moribus constant; Fas lex divina est; Ius lex humana. Transire per
alienum fas est. Ius non est; Quid differunt inter se ius et mores;
Ius generale nomen est. lex autem iuris est species; Ius autem dictum quia sit
iustum; Omne ius legibus et moribus constat; Lex est constitutio scripta.
Mos est vetustate probata consuetudo; Quid sit ius naturale.
Ius aut naturale est aut civile aut gentium.

De lapidibus XII preciosis.

Sunt sit lapides [illegible]

[illegible]

colorib; subterius nigro · medio candido · superius mineo · Vel aliter p[illegible] parte
ht nigrā · medio cādidā · Superius rubeā · Hec in insignando nichil cery auella
Reperitur autē ap medos & arabes · Genera eius V ·
Sardius terre rubre speciem habet · Sardius gemma dicta ē coquit primi
reperta sit a sardis · Est autem inter gemmas uilissima ·
Chrysolitus quasi aurū fulget · & uidetur ex se emittere q̄sdā ardentes
scintillas · Chryson enī aurū olon totū dr̄ · Hanc ethiopia gignit ·
Topazion ex uiridi genere omniū lapidū colore resplendens · unde
nomē accepit q̄a gr[illegible] topa[illegible] colore dr̄ · Hec gēma primum
inuenta ī arabie insula in q̄ trogodite predones fame & tēpestate fessi · cū herba
rū radices effoderent · eruerunt · Que insula postea quesita nebulis cooperta tan
dē ā nauigantib; inuenta ē · Sed ob hoc loc' & gēma ex cui' nomē accep
N̄ā topazion trogoditarū lingua significationē habet querentis · Est
autē amplissima gēmarū · Nascitur enī in insula egypti · que topazion di
vel alii · Dicta topazion · idest omnium colorum ·
Chrysoprassus indie ē & uiridis porri suco similis · aureis intuentib[illegible]
[illegible] · Vnde & nomē accepit · Chryson enī aurū · prassos porrū dicitur
Beryllus duos colores habet uiridē & pallentē · Nascitur autē ī india
gemmis suo [illegible] nomē habens · uiriditate similis smaragdo sed cū pal
lore · Poliuntur autē in sex angulos formas ut hebitudo coloris repercussu angulor[um]
excitetur · Aliter politus n̄ ht fulgorē · Genera eius VIIII ·
Iacinctus aquaticus · similis est aque radio solis p[illegible] · Sed preciosior ille
q̄ nec clarus est nec densitate obtusus sed utroq; tēperamēto luce purpu
reaq; refulgens · [illegible] sereno perspicuus atq; gratus · nubilo corā oculis euanescit · In
ore mitt[illegible] frigidior est · In sculpturis durissimus nec tamē [illegible] adamante sicut
iacinctus [illegible] que q̄dā granatū nominant · h[illegible] in[illegible] a[illegible] appellant
Amethystus trib; colorib; principalib; resplendet · idest purpureo · uiolacio
& roseo · [illegible] [illegible] [illegible] · Causā nominis [illegible] q̄a sit
q̄dā in purpura [illegible] ex toto igneū sed uinū colorē habet · Genera ei' V ·
Onyx appellata ē q̄d habet in se permixtū cādorē ī similitudinē unguis
humani · Greci enī unguē onychen dicunt · hanc india [illegible]
Sapphirus gēma laziuui ht colorē & purpureū cū aquis
Cerulei enī ht colorē [illegible] [illegible]
[illegible] lapis indicus · paruus & [illegible] [illegible] colorē & splendorē
chrystalli [illegible] [illegible] audiuit [illegible] · nulli cedit
[illegible] · Vnde & nomē [illegible]
[illegible] · Sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] utuntur
[illegible] · Cardbeul' aut[illegible]
[illegible] · Genera eius XII ·

HIERONIMUS AD MARCELLAM DE HIS QUI OCCURSURI SUNT XPO IN ADVENTU EIUS;

Interrogaverat quia dicit apostolus in adventu dni salvatoris rapi quosdam viventes obviam in nubibus; ita ut non preveniant ab his qui in xpo crediderunt. utrumque nosse velle utrum si occurrant in corporibus; et non ante moriantur. cum et dns noster mortuus sit etiam enoch atque helias secundum apocalipsin iohis morituri esse dicantur. ne scilicet ullus sit qui non gustaverit mortem; Hoc ex ipsius continentia loci sciri potest. quod sci qui in adventu salvatoris in corpore dephensi fuerint. in iisdem corporibus occurrant ei. ita tamen ut sine gloria ingloriam et corruptum et mortale gloria et incorruptione et immortalitate mutent. ut qualia corpora surrectura sunt. in talem substantiam etiam vivorum corpora transformentur; Unde dicit in alio loco apostolus; Propter quod nolumus expoliari sed supervestiri. ut absorbeatur mortale hoc a vita. i. ne scilicet corpus ab anima deseratur. sed anima habitante in corpore fiat inclitum quod ante ingloria sine gloria fuit; De enoch autem et helia quos venturos apocalypsis refert et esse morituros. non est istius temporis disputatio. cum omnis ille liber aut spiritualiter intelligendus sit ut nos estimamus. aut si carnalem interpretationem sequimur. iudaicis fabulis adquiescendum sit. ut rursum edificetur hierusalem et hostie offerantur in templo et spirituali cultu imminuto carnales obtineant cerimonie; Augustinus. Hieronimus. Julianus toletanus eps.

Resurrectio communis omnibus erit bonis et malis. Immutatio autem solis data est iustis. que utique glorificationem insinuat vite eterne;

Dicit beatus augustinus quod in tercio celo sit paradysus. in quo fuerat paulus apostolus raptus. et ubi anime beatorum locantur exute corporibus;. Greg.

Sunt quorundam iustorum anime que a celesti regno quibusdam adhuc mansionibus differuntur. quia de perfecta iustitia aliquid minus habuerunt; Julianus eps.

Spiritus illi qui nec tam perfecte sanctitatis hinc exeunt ut ire in paradysum vel depositione suorum corporum possint nec tam criminose vixerunt ut cum diabolo dampnari mereantur. peccata per ecclesiam hic efficacem supplicatione expiati. beata immortalitate ac regni celestis facti participes in eo sine ullo defectu permanebunt;.

Credendum est quod ante retributionem extremi iudicii. iniusti in requie quosdam iustos conspiciunt. ut eos videntes in gaudio non de suo solum supplicio Greg. sed etiam de illorum bono crucientur. iusti vero in tormentis intuentur semper. ut hinc eorum gaudium crescat quia malum conspiciunt quod misericorditer evaserunt. tantoque maiores ereptori suo gratias referunt quanto vident in aliis quod ipsi perpeti relicti potuerunt;.

Iudicii tempus ut diem. incognitum nobis dns voluit esse matheo et marco testantibus; Non putandum nec angelis neque filius nisi pater solus diem novit ultimum estimationis sciri. Non arbitrandum est hoc ipsum filium ignorare cum per prophetam dicat. dies ultionis in corde meo. Indicat se quidem scire. sed nolle hominibus indicare;

Morinor(um) epi.
Audmundus
Athalbertus
§ Audomarus
Draucius
§ Bainus
Rauangerus
pful an dccc xx
§ Erkenbodo
Adalgerus
Gumbertus
Etharius.
Rodwaldus
Athalolfus.
Wicfridus
Teduuinus.
pful an dccc xvii
§ Folquinus
Grimbaldus
pful dccc lv
§ Hunfridus
pful dccc lxviii
Actardus
pful dccc lxxi
Athalbertus.
dccc lxxviiii
Herlandus
Stephanus
dcccc xxv
Wichridus
dcccc lviiii
David
dcccc xxiiii
Emmericus
dcccc lxx
Balduinus
m xxx. fit eps.
Drogo
m lxxviii. fit eps
Hubertus
m lxxxi. fit eps
Gerardus
an m xcvi fit eps
Iohannes

De vii mirabilibus mundi

Primum miraculum rome · De vii mirabilibus mundi
ędificatum ē ; Erat ibi decoratio omnium statuarum gentium ;
Quę statuę scripta nomina a in pectore · gentis cuius imaginem
tenebat · gestabat · & tintinabulum uniuscuiusque statuę · erantque sa-
cerdotes die noctuque semper uigilantes qui eas custodiebant ; Et quę gens
rebellis conabatur consurgere contra romanorum imperium · statua illius co-
mouebatur · & tintinabulum in collo eius appensum mouebatur · ita ut semper
nomen eius e tunc sacerdos principibus deportaret · & ipsi absque mora ex
ercitum ad reprimendam gentem dirigerent ;

Secundum miraculum · fani alexandrinum super iiii cancros uitreos posi-
tum · xx in mari fundatum ; Quomodo tam magni cancri fusi sunt · quomodo
deportati in mare & non fracti · quomodo fundamenta cementi super ipsos adherere po
tuerunt · & sub aqua qualiter cementum stare potuit uel quare cancri non franguntur ;
aut quare non lubricat desuper fundamentum · mirum est quomodo factum sit · & ad intelligendum difficile ; .

Tertium miraculum colosey in insula herodes imago erea · est · xxx pedum
& sex fusilis facta est · Qualiter tam immensa moles fundi potuit uel erigi
aut stare mirum quidem est · xv enim pedibus altior fuit imago illa imagine colosi rome

Quartum miraculum · Simulachrum bellorofontis cum equo suo in smyrna ciui
tate suspensum sistit in aere ; nec catenis sursum pendit nec ullo sti
pite sustinetur · sed magnetis lapides in arcus uolsura habentur · & hinc indeque
in adsumptionibus trahitur · & in mensura equi parata consistit ; Est autem esti-
matio ponderis circiter quinque milia librarum ferri ; .

Quintum miraculum est theatrum in eracleade uno monte marmoreo
ita sculptum ; ut omnes cellule · mansiones · muri · & antra bestiarum ex uno
solidoque lapide · super vii cancros de ipso lapide sculptos appendens · nemo in
genti neque inter tam secrete aut solus aut cum alio loqui poterat · quin omnes
qui in circuitu starent · ipsum audirent ; .

Sextum miraculum balneum quod apollo tyaneus cum una candela consecra
tionis tinas incendit · perpetuo sine ulla administratione ligiorum calentes fiunt ; .

Septimum miraculum templum diane super iiii columpnas · Prima fundamenta loca
ta · Arcum sustinent · Deinde paulatim succrescens · desuper iiii arcus eminen
tiores arcubus prioribus positis · octo columpnę & octo arcus positi ; Inde tercio
ordine ęqua ponderatione per iiii partes succrescens · super octo · sexdecim
fundati sunt · & super sexdecim · xxx duo ; Iste ordo quartus est · In quinto
uero ordine sexaginta iiii columpnę & arcus succrescentes · & super sexaginta
iiii · centum xx · viii columpnę finem faciunt mirabilis ędificii

Est miraculum in brittannia in terra pictorum ualde mirandum de lapide
quodam qui nocturnis temporibus inuenitur in ualle cheym · in die uero in summo
monte primum repperitur · Quem cum incole regionis ex aquis pretiunt uel sub terra
abscondunt ; mane semper in montis uertice · uel nocte in ualle inuenitur ;

ARBOR
BONA:
Eccl(esi)a Fidel.
Rosa
Spes
Patientia
Gaudium
Pax
Bonitas
Sobrietas

Dn̄s in euāglio. In ficulnea hac fructū n̄ inuenio ut quid etiā terrā occupat. Iohs baptista. Iā securis ad radicē arboris posita est. Ps. In securi et ascia deiecer̄ eā.

ARBOR MALA i. Synagoga

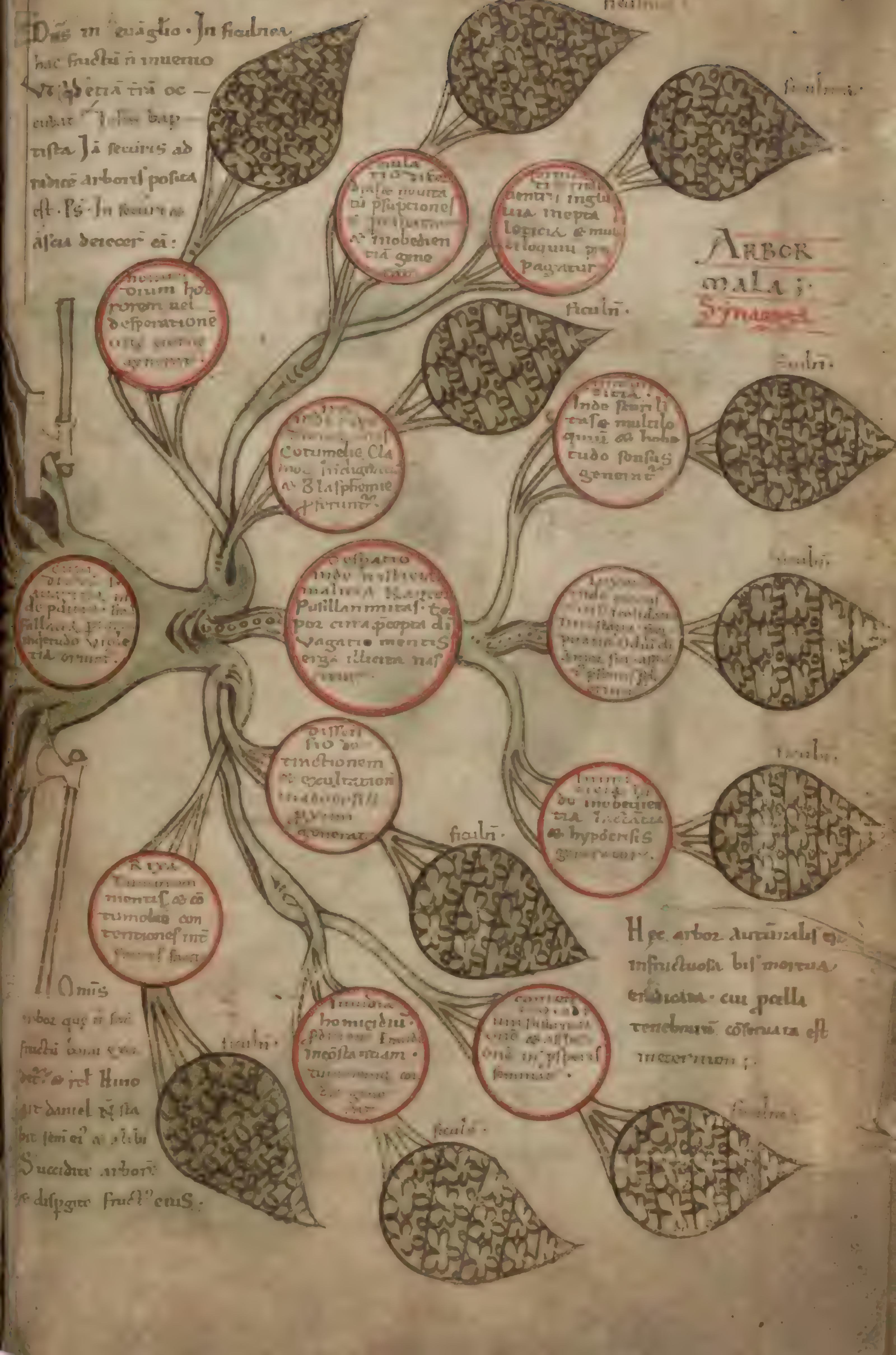

Hec arbor autumnalis est infructuosa bis mortua eradicata. cui procella tenebrarum conseruata est in eternum.

Omnis arbor que n̄ facit fructū bonū excidet̄ et ret. Hinc ait daniel. Ecce stabit seni ei et dixit: Succidite arborē et dispgite fructꝰ eius.

Genu̅ ꝑdicti ꝰ alligatur circulo ferreo in herbis · ... donec ... tempora commutentur ·

... ad ... babylonis ... que est ... ꝑsida · anni ... ccc ...

Mundus in prosperitate habens caput aureum · et in secunda pectus argenteum · ... tercia ... ventrem eneum · ...

S...

DE IUDEOꝜ PRINCIPIB; ET REGIB᷒ P᷒ MORTĒ MACHABEOꝜ REGNĀTIB;

POST mortē iude machabei ⁊ ionathe ⁊ symonis fr̄m ei᷒ · iohs filius symonis principatū accepit · q̄ dict᷒ ē p̄mo hyrcan᷒ q̄a hyrcanos deuicit; Cui patrē ⁊ duos fr̄s · ptolomeus gener ei᷒ captos interfecerat; Hic princeps iudeorum gentis ⁊ pontifex ⁊ p̄pha uir laude dign᷒ · v genuit filios · ex q̄b; aristobol᷒ p᷒ eū pontificatū accepit · q̄ ⁊ fratrē suū antigonū interfecit; Quo mortuo : successit fr̄ ei᷒ alexand᷒ crudelissim᷒; Hic reliq̄t duos filios · hyrcanū ⁊ aristobolū; Qui cū int̄ se de regno contenderent : occasionē dederūt romanis ut iudeā inuaderent; Itaq; pompei᷒ hyrcano filio alexandri regnū dedit · fr̄m aūt ei᷒ aristobolū secū duxit · antipatrē ū̄ cuidā herodis ascalonite filiū hyrcano adiutorē reliq̄t; Qui hyrcan᷒ tenuit regnū annis xxiiii adiuuante antipatro; Hyrcano ū̄ a p̄this bello deuicto ⁊ capto · ⁊ antipatre ueneno extincto : herodes filius ipsius antipatris regnū inuasit iudeorum decreto romanorum [illegible] pr[illegible] ii p̄tinebat · ⁊ filii ei᷒ regnauer̄ p᷒ eū usq; ad captiuitatem ierosolimorum [illegible] uaspasiano ⁊ tyto factā; Tūc cessauit omne sacerdotiū [illegible] regale p̄gmine apud iudeos; Iste herodes p̄dictū hyrcanū a p̄this captiuatū [illegible] [illegible] ⁊ filiū ei᷒ aristobolū ⁊ filiā ipsius hyrcani quā ipse [illegible] [illegible] ⁊ duos filios q̄s ex filia hyrcani acceperat [illegible] [illegible] ⁊ mariē [illegible] sue; Hic herodes in reb; bellicis strenu᷒ fuit ⁊ plures ciuitates ēdidit; [illegible] dicerēt ignobilis ⁊ alienigene iudeorum extraneus · cōbussit libros genealogie nobilitatis ⁊ ut suā sobolē iudeorum stirpi inserer̄ · accepit filiā alexandri nepotē aristobolū fr̄is hyrcani q̄ ante eū rex erat · De qua habuit · v filios · Quorum duos alexandrū ⁊ aristobolū interfecit · ⁊ matrē eorum filiam alexandri · Ex his aūt duob; fr̄ib; un᷒ scilicet aristobol᷒ · ex beronice suscepit filiū nomine herodē agrippā q̄ iacobū filiū zebedei occidit · ⁊ petrū in carcerē misit · ⁊ p̄secutione xp̄ianis intulit; Iste ē quē in actib᷒ ap̄toꝜ legim᷒ p̄ dō̄ uenenatū ⁊ ab angelo p̄cussū; Predict᷒ aūt herodes filius antipatris cū nati dn̄i [illegible] anno xxx · sc̄do regni sui · pueros in bethlehē interfecit; [illegible] tricesimū septimū regni sui expleuit annū [illegible] morte uitā finiuit; Ante mortē suā quendā filiū quē ex quadā ancilla genuerat nomine antipatrē interfecit · Archelaū ū̄ natu maximū sibi successorē elegit; [illegible] tetrarchia antippā · archelau᷒ p᷒ mortē patris · nouē annis tenuit [illegible] apud augustū a iudeis pp̄ insolenciā accusat᷒ · in [illegible] [illegible] Tūc ad minuendā iudaici regni potentiā · iiii fr̄s ei᷒ [illegible] [illegible] ordinati · idest herodes · antipat᷒ · lysias · ⁊ philipp᷒; Quorum duo [illegible] philipp᷒ ⁊ herodes q̄ antipas dict᷒ ē ⁊ iā uiuente archelao [illegible]

fuerant facti; Post archelaū ū herodes tetrarcha fr̄ ei' iudeę gentis tenuit
principatū annis xxiiii cedente tyberio cesare; A quo etiā pilat' iudeę
pcurator directs est; Ubi p x annos pene usq; ad finē ipsi' tyberii pdurauit;
Anno autē xv imperii tyberii & herodis similit xv cępit iohs in deserto
filiū di pdicare · quē pdict' herodes tetrarcha · herodiade frīs sui uxore philippi
quā ei abstulerat suadente · decollauit; Simulit & octauo decimo annor
utroruq; regū dns uenit ad passionē; q' p missos herodi tetrarchę ptēmpt' ab
eo ē illusus · & ad pilatū remissus; Dns cępit pdicatione anno xv tyberii
& omne sue doctrinę tēp' egit sub principib' sacerdotū anna & caypha; Qui
anne tēpora pontificat' ANNE docere cepit · & usq; ad initiū cayphę pont
In q b; spaciis uix colligunt iiii anni; Tetrarcha autē herodes filius pmi herodis
talitē regnū amisit; Herodes agrippa filius aristoboli pmi herodis filii accusauit
hunc tetrarchā herodē apud tyberiū cesarē; Sed cū tyberius accusationē
n̄ reciperet · immo herodē agrippā pquadā offensione carceri p sex mēses usq;
ad mortē ipsius tyberii quā uicesimo sedo regni sui anno cepit · mancipauit
Gaius cesar · quē herodes agrippa ualde diligebat successit tyberio; Qui
herodē agrippā absoluit · auunculis & tetrarchiā philippi q iā obierat ei
tradidit regēq; eū appellauit; Cū aut herodes agrippa filius aristoboli
uenisset in regnū · inuidiā herodis tetrarchę cōtra se excitauit; Quē etiam
uxor sua herodias maxime irritabat in spem regni exprobrasse dicens · quia
p eo qd noluisset nauigare ad cesarē carerer potestate maior; His dictis
herodes tetrarcha uenit ad gaiū; A quo ppter auaritiā ualde increpat' · herodi
agrippę subsequente · herodes tetrarcha ad hispaniā fugit · tetrarchiāq; ei
herodi agrippę gaius cesar tradidit · & herodes tetrarcha in hispaniā cū
herodiade peregre obiit; Pontius autē pilat' odiū iudeor cōtra se exci
tauit & de dogmate xpianor cū adhuc tyberius uiueret ei retulit
Tyberius aut int cetera sacra recipere noluit · & plures romanor
morte interemit; Sed & idem pilat' tēporib; gaii cesaris tantis ma
lis cruciat' ē · ut se ppa manu interficeret · & sic pessimā uitā finiuit;
Herodes aut agrippa filius aristoboli cū tertiū annū imperii totius iude
explesset · cesareā in bē quę uocabat turris stratonis · adiit; Cūq; tot
principes uiri ad eū uenissent & deū eū acclamassent · ab angło
pcussus · uitā finiuit; Hic iiii annis sub gaio · trib; autē regnauit sub
claudio; Quo mortuo · claudius cesar agrippā filiū ei' in regno cstituit
iudeor · felicē ū principē samarię & galilee pcuratorē; Tenuit aut
agrippa filius herodis agrippę regnū iudeor annis xxvii hoc est usq
ad secūm annū uaspasiani quando urbis excidiū factū ē; Claud

iuit anno regni sui quartodecimo moritur. Nero suscepit romanorum imperium. Huius anno secto festus in iudea successit felici aquo paulus apostolus romam ductus est uinctus. Septimo anno neronis iudei iacobum fratrem domini occiderunt; Dein festo successit albinus. Et albino florus. Quem iudei non ferentes ob malitiam suam contra romanos rebellauerunt. Contra quos Nero augustus uaspasianum ducem magistrum militie et tytum filium eius direxit. anno post ascensione domini quadragesimo secto;.

IUDEORUM PONTIFICES POST MOYSEN IN IUDEA.

Aaron. Eleazarus. Finees. Heli. Ioachim qui et ioseph iodam nominatur. Iohannes. Ioadous. Onias. Symon. Eleazarus: cuius rogatu ptolomeus lxx interpretes iudaice legis elegit et cum multa iudeorum captiuorum in iudeam remisit. Manasses. Onias. Antiochus. Alchimus. Iudas. Ionathas. Symon. Iohannes qui dictus est hyrcanus. Aristobolus. Alexander. hyrcanus. Ismahel. Eleazarus. Symon. Cayfas. Xps: Iacobus. Symeon filius cleophe. Iustus. Zacheus. Tobias. Beniamin. Iohannes. Mathias. Philippus. Seneca. Iustus. Leuias. Effrem. Ioseph. Iudas. Narcissus. Marcus. Cassianus. Publius. Maximus. Iulianus. Gaius. Iulius. Capiton. Valens. Dolicianus. Narcissus. Dyus. Germanio. Gordius. Alexander. Mazabennes. Nicomas. ymeneus. Zablus. Hermon. Maximus. Macharius. Cyrillus. Iohannes.

Isti omnes usque ad annum domini ~~cccc xx v~~. iherosolimorum rexerunt ecclesiam;.

GENEALOGIA FRANCORUM REGUM;

QUI ORTI SUNT DE STIRPE PARIDIS VIDELICET PRIAMI ET ANTENORIS.

IAPHET filius Noe de uxore sua fulnia genuit Gomer. a quo galathe. idest galli a candore dicti processerunt; Grece enim gala. lac latine dicitur. Isti greci a Bythinno rege ab italia reuocati condiderunt in asia galaciam; De quorum progenie rex grecorum Tros nomine ortus fuit. qui anno ab orbe condito ter milleno centesimo ... troiam edificare cepit; Que condita mansit annis nongentis ... Quibus transactis. paris alexander rex troie. rapuit helenam uxorem regis menelai. anno uidelicet ab orbe condito quater milleno xc iiii. Contra ... grecorum regis ~~xv~~. annis decem dimicantes. ceciderunt de grecis ~~octingenta~~. ~~sex milia~~. de troianis uero ~~nongenta~~ quinquaginta quatuor milia; Anno uero decimo ciuitate subuersa. ~~...~~ in italiam. et priami a ... antenor cum ~~xii~~ milibus troianorum uenerunt in ... et edificauerunt urbem sicambriam. et habitauerunt in ea. et post eorum obitum ... generatio ... ~~mille quingentis xl~~. Anno deinde ab orbe condito

quinquies milleno sexcentesimo vicesimo quarto qui est anni dominice nativita
tis trecentesimi sexagesimi septimi Augusto Valentiniano regnante. gens Ala
norum valde prava agilitate terribilis romanis finibus inimica meotidas paludes itine
ra deprehendens inter iuga inhabitabat Germaniae. Unde Augustus valde animum
mutavit troianis qui erant in pannonia ut alanos expellerent et x annis sine
tributo essent. At illi paludes ingressi exercitum eorum interfecerunt. Quibus interfectis
appellavit eos valentinianus lingua attica francos id est feroces. Expletis
x annorum tempore misit valentinianus exactores ad francos imperans ut more
solito tributa darent. Quibus franci respondentes dixerunt. Iniuste valentinianus
a nobis tributum exigit quia cum alanos regnum eius invadentes a paludibus meotidis expell
eremus [illegible] mutuo erecti pereunt more gladii. His dictis exactores
exactores interfecerunt eos. Quod cum imperator audisset exercitum instructum et ordi
natum contra francos dirigit. precepitque romanis ut eos omnino delerent. Ur
bisque fecerunt murosque everterunt. At romani urbem irruentes francos ab ur
be fugaverunt et multos ex eis occiderunt. Franci vero qui evaserunt ingressi Germaniam
A castra firmantes in extremis partibus Rheni fluminis habitaverunt illic. Anno
ANNO dominice incarnationis cccc [illegible] regnante augusto. Faramundus ortus de stirpe
priami francorum rex efficitur regnavitque annis [illegible] in predicta germania. Quo mor
tuo Clodius filius eius successit in regno. Anno domini cccc [illegible] regnante Theodosio
iuniore romanorum augusto. Rex autem Clodio principatus thuringorum aggrediens
habitavit cum exercitu suo in dispargo opido. Missisque exploratoribus subsequ
entes [illegible] cameracum [illegible] romanorum gens sub augusto leone militantium
[illegible] capitisque propinquis urbibus dimicando regionem sibi subiugavit qui
[illegible] appellatur. regnavitque annis xx et obiit. Quo defuncto
Meroveus rex utilis. a quo reges francorum merovingi sunt appellati. ortus de stirpe ge
[illegible] optinuit utiliter. Anno domini cccc xl [illegible]. Francia autem
ab oriente mare iouis. Ab occasu oceani. ameridie montes pyrenei. a septem
trione [illegible] flumina. Habet itaque provincias et urbes multas. videlicet
Lugdunensem. Eduorum. Lingonum. Cabillonensium. Matisconensium. Rotomagensium. [illegible]
[illegible]. Albiensium. [illegible]. Sanctonas. Constantia. Turonos. Cenomannis.
[illegible]. Andegavos. Namnetum. Ariosopum. Venetum. Oxismos. Diablendorum.
[illegible]. Senonis. Autissiodorum. [illegible]. Tricassini. Aurelianis. Parisiorum.
[illegible]. [illegible]. Metensium. Tullonum. Virdunum. Remos. Catalaunis.
[illegible]. [illegible]. Silvanecti. Belvacum. [illegible]. Cameracum. Noviomagum.

Tornacū · Ambianū · Morinoꝝ · Bolonū · Magontia (metrop̄) · Argentoratēsiū · Spira ·
Wormacia · Colonia (metr) · Tungroꝝ · Leodiū · Visontium maxu (Senonū metr.) · Euedunū · Auenticū ·
Basilea · Castrum Vindonensiū · Argentoracū · Ebredunēsiū · Argentariēsiū · Centronū (metr.)
Octodoꝝ · Gensanēsiū · Granopolitanū · Albensiū · Lucensiū · Valentinorū ·
Trigastinoꝝ · Vasinensiū · Aurasicoꝝ · Arelatensiū · Massiliensiū · Muro iusticoꝝ
Cabellicū · Auennicoꝝ · m̄ Arelatēsiū · Byturicū (metr.) · Aruernoꝝ · Rotenoꝝ · Albiensiū ·
Caturcoꝝ · Lemouicū · Gabalū · Vellanoꝝ · Burdegalensiū (metropō) · Aggillensium ·
Ecolesmensiū · Sanctonū · Pictauoꝝ · Petrocoroꝝ · Elusatium (metr.) · Ausciorum ·
Aquensiū · Lactoratium · Conuenarum · Consorantium · Boatium · Benarnensium ·
Aturensiū · Vesatium · Burgū · Elloronensiū · Narbonā (metr.) · [illegible] · Agatensium ·
Magalonā · Byterrisiū · Nemausium · Lutevensiū · Vcesiensiū · Item Aquensium (metr.) ·
Reiensiū · Segestricoꝝ · Antipolim · Alpiū maritimarū · Ebredunensium (metr.);
Hae · centū & quindecim urbes · xvii · habentes prouincias · subscripti reges fracoꝝ
q̄dā eoꝝ romanū tenētes impiū · sibi subiugauer; Morouech autē rex ·
regnauit annis xvii · & anno dñice incarnationis · cccc lviii · obiit;
Cui successit filius eius childericus in regno · sed postea ob enor-
mitatē luxurię de regno a francis est pulsus · & toringiā petens apud
bisinū regē aliquanto tpr̄e habitauit; Post quē franci penitentia ducti
mittentes in regno restituunt · pulso egydio romano quē sup se p̄fece-
rant; Regina u̅ toringoꝝ basina noīe · relicto uiro ppo bisino · chil-
dericū secuta ē · & in cōiugio copulata; Ex q̄ filiū genuit noīe clodoueū;
Regnauit autē childericus annis · xx · & mortuus ē & regnauit clodoueus
filius eius p̄co rex potens sup oms retro reges francoꝝ · quē scs Remigius
baptizauit regina crothilda suadente; Regnauit autē annis xxx ·
& defunctus ē & in basilica sci petri parisius quā ędificauerat sepultus;
A transitu sci martini usq; ad transitū clodouei fuerū anni cxii;
Post cuius obitū · iiii filii eius theudericus · clodomyrus · childebtus atq;
lotharius equaliter int se regnū diuiserunt · & in magna potentia constituti ·
cōtra gentes exteras dimicantes uictores extiterūt; Ex quibus theudericus
habuit filiū noīe theodebtū · q̄ post mortē patris sui partē regni obti-
nuit & p annos xiii strenue rexit · & mortuus ē; Cui successit filius
eius theodoldus q̄ post patrē paruo ux̄ tpr̄e & mortuus ē; Clodomirus
u̅ cū cōtra burgūdiones ad bellū cū exercitu pgeret · incaute hostes
fugientes subsecutus ē; Int q̄s solus cū uelocissimo equo perueniens · ex
aduersa parte percussus corruit & mortuus ē; Cuius uxorē lotharius
in cōiugio accepit · & duos filios eius ob inuidiā regni interfecit;
Childebtus autē rex fr̄ illoꝝ · parisius febre correptus defunctus ē &

Vi
C

in eccleſia ſancti uincentii quam ipſe edificauerat ſepultus est. Sed et mater eius uenera-
bilis crodeldis apud turonis ciuitatem plena dierum obiit. atque pariſius de-
portata iuxta uirum ſuum clodoueum ſepulta est; Vnde factum est ut omnis
monarchia regni francorum in poteſtate lotharii deueniret; Cui filii ex
diuerſis mulieribus fuere; Ex quibus unus chramnus nomine a patre in aquitania
princeps conſtitutus est; Qui contra patrem rebellare uolens, eduxit in auxilium
rege brittannorum conobrem nomine; Contra quos lotharius pergens uiriliter pugna-
uit. Atque rege britannorum interfecto, filius eius captus patri est preſentatus. quem
iuſſit cum uxore et filiis igne conſumi; In illis diebus ſanctus medardus migrauit
ad dominum; Post hęc lotharius rex febre correptus mortuus est. Anno regni
ſui quinquageſimo primo et in baſilica ſancti medardi ſueſſionis quam ipſe edifica-
uerat honorifice a filiis est ſepultus; Post cuius mortem IIII filii eius uidelicet
cherebertus. guntramnus. chilpericus atque sigibertus. inter ſe regnum diuiſerunt; Sed
cheriberto atque guntranno primodum morte communi decedentibus. chil-
pericus et sigibertus ſuperſtites remanſerunt; Qui sigibertus duxit uxorem brune-
childem nomine filiam athanagildi regis hiſpanię. ex qua habuit filium
nomine childebertum; Qui et ipſe genuit filios duos theudobertum et theu-
dericum; Qui theudericus per iniquum conſilium brunechildis auię ſuę theude-
bertum fratrem ſuum interfecit et filios eius. Sed et ipſe primodum per inſidias ſupradictę
mulieris ueneno interiit. filiosque eius ipſa interfecit; Videns autem chil-
pericus rex quod sigibertus frater eius ut ſupra dictum est brunechildem duxiſſet uxo-
rem. miſit in hiſpaniam et accepit ſororem eius galſuintam nomine dimittens
reginam audoueram. ex qua iam tres filios ſuſceperat. uidelicet theodebertum
meroueum et clodoueum; Habebat quoque regina audouera puellam in ſuo
obſequio nomine fredegundem. per cuius inſidias rex chilpericus galſuintam nocte
in ſtratu ſuo iugulauit. recepitque uxorem priſtinam in coniugio; Quam
poſtea fredegundis ita decepit. ut propriam filiam quam ex rege conceperat.
ex ſacro fonte per neſcientiam ingenui ſuſcipere faceret; Ob quam cauſam a rege
perpetuo ſeparata. et in monaſterio cum filia ſacro uelamine uelata
uſque ad finem uitę ſuę permanſit; Fredegundis uero a rege chilperico in
coniugio est ſuſcepta; Ex qua tres filios habuit. post quos iam defunctos
quartum genuit nomine lotharium. qui fuit pater dagoberti regis incliti;
Fredegundis itaque inter cetera mala quę geſſit. etiam sigibertum regem
fecit interficere et chilpericum fratrem eius uirum ſuum quem adulterauerat.
propter adulterium quod ſe deprehendi timebat. remanſitque cum filio ſuo lo-
thario. ſiquę poſtea diebus plurimis ſeruiuit et mortua est;
Brunechildis uero post mortem sigiberti exercens multas nequicias. etiam
de ſemine regio aliquos interfecit; Qua de cauſa a rege lothario

est uocata quasi sociaret sibi in coniugium; Que leta effecta ueniens sic iussa fuerat decenter compta preciosis ornamentis quasi ad nuptias; Quam rex lothari francorum iudicio iussit camelo imponi et per circuitum castrorum circumduci. et postea ad equos indomitos ligari. et per campos distrahi quoadusque uitam finiret; Quod ita factum est, Sepulchrum eius fuit ignis. ossa illius consumens; Regnante lothario: saxones rebelles commouerunt exercitum plurimum contra dagobertum filium eius. sed auxiliante deo et patre succurrente uicti corruerunt et omnis regio illorum subiugata est ei; Tempore istorum regum. regnum francorum ualde eleuatum est. nec non et sancta ecclesia per sanctos sacerdotes in sancta religione sublimata refulsit. in tantum ut domnus papa honorius mitteret rogare ut sibi transmitterent uiros fortes in fide. sapientes in eloquio diuino: qui una cum eo contra hereticos qui tunc consurgere uidebantur disputare potuissent; Sed et heracleus imperator uir sapiens in artibus liberalibus; mandauit regi dagoberto: ut omnes hebreos de regno suo exterminaret; Quod et factum est; Presciebat enim idem imperator per signa syderum. quod imperium romanorum per gentem circumcisorum delendum esset; Sed quod ille intellexit de iudeis: hoc certum esse dinoscitur per gentem agarrenorum hoc est sarracenorum. postmodum fuisse impletum; Regnauit autem lotharius rex annis XLIIII. et defunctus est; Dagobertus uero filius eius post mortem patris omne regnum francorum decenter gubernauit annis XXXIIII. et febre correptus mortuus est et in basilica sancti dyonisii sepultus est; In illis diebus claruerunt inter reliquos sacerdotes. beatus audoenus et sanctus eligius xpisti antistites gloriosi; Mortuo autem dagoberto. clodoueum filium eius franci super se regem constituerunt. fratre eius sigiberto austrasios regente; Quo defuncto. remansit filius paruulus nomine dagobertus. quem grimoldus maior domus regie totondit. Ex qua causa in carcere missus uitam finiuit; Clodoueus uero filius dagoberti inclitus regnauit annis XVI et mortuus est; Huius uite finis. nichil memorie dignum historia commemorat; Habuit quoque ex bathilda regina filios tres. lotharium. childericum. et theudebertum; Ex quibus lotharium franci sibi elegerunt. qui regnauit annis IIII. et defunctus est; Cui successit sedes dagoberti regnauitque annis X.II. C defunctus [illegible]

Post hec franci contra theudericum. et ebroinum qui erat maior domus consurgentes. regem de regno eiecerunt. et ebroinum capillis abscisis capitis cum barba in monasterio morari compellunt; Childericus uero ab austrasiis reuocatus. rex francorum est constitutus. sed propter quasdam leges contrarias quas super eos induxerat sedicione facta ab illis est interfectus cum uxore

progniante; Post hec ante p ingenui ebroini. theudericus in regno
est restitutus. sed ipse ebroinus postmodu occisus interiit. regnauitq; theu-
dericus annis xviii. et mortuus e; Cui successit clodoueus filius eius. q
p biennium regnans defunctus e; Post que frater ei childebertus uir inclitus in reg-
no eleuatus. iuste regnu gubnans. regnauit annis xiii. et mortuus e; Regna-
uitq; dagobertus puer filius ei p eo annis v. et defunctus e; Deinde franci
danihelem quenda clericu de semine regio cesarie capitis crescente in
regnu stabiliunt. atq; chilpericu nuncupant. q regnauit annis v. et
msib; sex. et mortuus e; Post hunc. theudericu filiu dagobti iuniores
rege sup se faciunt. q regnauit annis vi. et mortuus e; Huc usq; de ge
nere regu merouingorum q de stirpe priami ducis troiani orti sunt. regnauerunt;
Sub ducib; supradictoru regu theoderici uidelicet. chilperici. et childebti.
emicuit in palatio regali quida uir nobilissimus de genere francoru pipi-
nus noie filius ansgisi. q et ipse genitore habuit regem arnulfu uiru sanctissimum;
Qui relicto seclo treno. uita speculatiua diligens. plurimis annis uita
solitaria duxit. et postea in ecclesia mettensi eps e ordinatus; Supradictus
autem pipinus principatu domus regie nobilit gubnans. contra tyrannos et
aduersarios regni francoru frequent bella comisit. et in omnib; uictor ex-
titit; Qui habuit duas uxores plectrude et chalpiade. Quaru una
genuit ei duos filios drogone et grimoldu. Alia uero edidit filiu noie
karolu martellu. Tenuit autem pipinus principatu sub regib; iam nominatis per
annos xxvii. et mortuus e; Cui successit in principatu filius ei karol.
q ob fortitudine uiru. et belloru magnitudine martellus tudides e cognominatus;
Deleuit enim atq; exterminauit n solu ex francia sed etia ex tota gallia
tyrannos et gentes aduersas. et maxime gente sarracenoru a partib; hispa
nie uenientem ita debellauit. ut uno die interficeret ex ea cu francoru
exercitu sicut scriptu e in gestis romanoru pontificu trecenta septua
ginta quinq; milia. pstratis de suis mille et quingentis; Hic post multa
plura utilit gesta principatus sui anno uicesimo quinto cariciaco uilla
febre correptus defunctus e. atq; in ecclesia sci dyonisii sepultus. Post cui obitu
duo filii ei pipinus paruus et karlomannus susceperunt regni principatu. Sed kar
lomannus amore uite contemplatiue regio treno relicto. roma pfectus est
Ibiq; coma deposita clericus e effectus. Atq; habitu monachi suscepto in
cassino monte usq; ad obitu suu feliciter conuersare studuit. fratre
ei pipino paruo utraq; parte regni gubnante. In ipso tpe erat quida uir de
genere supradictoru regu hildricus noie q omni potestate regali amissa.

Margin notes: …ini regn… morouinger… nobiliu… qui de troianis orti sunt; Incipit de pipino paruo … magni karoli … nomen; …timus …roauus; Karolus martell. auus; pipinus paruus pater magni karoli.

nomine tenus solum modo rex dicebatur; Qui etiam consensu francorum et iussu stepha-
ni papae caesarie capitis deposita clericus factus est. atque in monasterio missus; Pipinus
uero generali francorum consensu ex praefecto rex constitutus est; Qui post multa praelia
et iusticias maximas quas egit. parisius defunctus est et in monasterio sancti Dyo-
nisii humatus; Regnauerat autem annis fere sexdecim; Quo defuncto.
filii eius Karolus (magnus) et Karlomannus regni gubernacula inter se diuiserunt. sed ante
triennium Karlomannus obiit sepultusque est in monasterio sancti Remigii remorum
archiepiscopi. Karolus (magnus) uero omnium consensu francorum omnem monarchiam regni gubernan-
dam suscepit; Qui super omnes reges francorum ita nobiliter exaltauit et ampliauit
regnum francorum. ut non solum omnem galliam. sed etiam germaniam. italiam. atque
hispaniam suae dicioni subiugaret. hunos quoque ad eius tempora in pannonia
habitantes ita frequentibus bellis deleuit. ut nec uestigium quidem humanae
habitationis in ea regione appareret. de quorum spoliis et thesauris ualde
franci ditati sunt; Saxones etiam contra quos diuturna atque frequentia bella
susceperat ita deleuit. ut omnes suae potestati subiugaret. atque relicto ritu
paganorum ad sanctam catholicam ecclesiam per baptismi regenerationem uolentes
nolentesque conuerti cogeret; Sed et desiderium longobardorum regem contra ecclesiam
romanam iniuste agentem de regno expulit. atque exilio perpetuo dampnauit.
resque ab eo iniuste ablatas eidem ecclesiae restituit; Accepit autem de sua
gente coniugem hildegardam nomine. de qua tres filios karolum uidelicet. pipinum.
et ludowicum. totidemque filias genuit; Ex quibus filiis. karolum secum semper reti-
nuit. pipinum uero italiae regem praefecit. et ludowicum aquitaniae; Sed ante eius de-
cessum karolus et pipinus moriendo illi praecesserunt. solusque ludowicus superstes remansit;
Cui regni potentiam et nomen augusti concessit. qui ob merita clementiae. ludowicus
augustus piissimus est appellatus; Regnauit autem gloriosus rex karolus (magnus) annis
quadraginta septem (xl vii). post susceptum romanorum imperium annis quattuordecim (xiiii).
Et anno uitae suae septuagesimo (lxx). et dominicae incarnationis octingentesimo (dccc) tercio
decimo quinto kalendarum februarii. apud aquasgrani febre correptus
obiit. sepultusque est in basilica sanctae dei genitricis mariae quam in eodem loco
mirifice construxerat; Cui successit filius eius ludowicus piissimus francorum rex
et romanorum augustus; Qui habuit filios tres ex regina nomine hirmigarda.
lotharium uidelicet pipinum et ludowicum; Ex quibus lotharium primogenitum suum
diademate coronatum regem et augustum secum constituit. pipinum uero aquitaniae et
ludowicum baioariae reges praefecit; Sed ante eius decessum. pipinus illum morte
praecessit relinquens filium eodem uocabulo nominatum in regno aquitaniae;
Defuncta itaque supradicta hirmigarda regina. ludowicus augustus duxit alteram
nomine iudith. Ex qua filium suscepit nomine karolum (caluum). quem plus ceteris diligens.
regem francorum constituere uoluit; Ex qua re. filiorum lotharii et ludowici magnam
contra se emulationem discordiae excitauit; Regnauit autem ludowicus augustus piis-
in aquitania annis xxxvii. et imperator annis xxvii. Et anno uitae suae

lx · dccc · xl
sexagesimo tercio · et dominice incarnationis octingentesimo quadragesimo
primo · in quadam insula magontie civitati contigua obiit; Cuius
corpus drogo mettensis civitatis eps frater ipsius cum aliis epis et abbatibus
et comitibus plurimaque frequentia tam cleri quam populi cum magno honore
mettis transportari fecit · et in basilica sci arnulfi epi de cuius semine
descenderat · in qua et mater eius condita erat · nobiliter sepeliunt; Post cuius
obitum · grave nimis prelium inter filios eius · lotharium scilicet et ludowicum
atque karolum · et nepotem eorum pipinum · commissum est; In quo prelio · multa et
absque numero ex utrisque corruerunt · in tantum ut non remanerent de
francorum exercitu · qui possent gubernacula regni regere · et contra gentes
exteras dimicare; Post mortem vero ludowici pii augusti · karolus
calvus eius filius anno dominice incarnationis dccc · lxx · v · romam ve-
niens · a iohanne viii papa romano cum gloria est susceptus · et in die natalis
dni in imperatorem unctus et coronatus; Q[ui] rediens ... in Alpi[bus]
... ludowicus eius filius qui nichil fecit · pro eo cepit regnare
Post mortem itaque ludowici filii karoli calvi · qui nichil fecisse legitur
regnum francorum sine rege iiii annis fuit · Quibus transactis · karolus rex Baioariorum
frater ludowici senioris · anno dni dccc lxxx · francorum rex efficitur; Quo defun-
cto · anno dni dccc lxxx vii · odo frater rotberti successit · Quo defuncto karolus filius ludowici regis
Qui ... anno dni dccc xc vii · karolus simplex regnavit pro eo
Quo anno tercio de regno eiecto et ab herberto capto · anno dni dccc ...
Rotbertus frater ... patris hugonis ducis · regnavit pro eo · Quo interfecto
remisque sepulto · Rodulfus filius eius successit in regno ... hugonis ducis; Iste hugo dux
abbas dictus est · quia advocatus ... sub rege francorum fuit; Quo perempto · rege quoque occiso
rodulfo · anno dni dccc xxx v ludowicus filii karoli simplicis regnavit pro eo
Quo defuncto · anno dni dcccc liiii · filius eius lotharius successit in regno
Lothario autem mortuo · ludowicus ... filius eius anno dni dccc lxxx vi ...
Ludowico vero lotharii filio sine herede mortuo · anno dni dcccc ...
corum proceres super se regem elevaverunt · hugonem filium hugonis magni
ducis; Hugo vero rex ... genuit Rotbertum; Rotbertus autem genuit
hugonem et henricum; Hugone vero defuncto · henricus frater eius regnavit
pro eo · et accepit annam filiam regis ruthenorum in coniugio · ex qua sus-
cepit duos filios · scilicet hugonem magnum · regemque philippum; Philip-
po rege creato · duxit bertradam filiastram rotberti flandrie comitis
filii ... comitis · sororem rotberti inclite
militis qui ... francorum ... expugnantium · primus
habebatur insignis; Ex qua bertrada · philippus predictus genuit
filium nomine ludowicum; Hic dux uxorem filiam humberti ducis a mau-
rianis ... neptam henrici imperatoris que vocabatur athelais · De qua
genuit philippum anno dni m c xvi ·

ISTE GENEALOGIA ET HISTORIA REGUM FRANCORUM ET DIVISIO REGNORUM INTER FILIOS ET GENEALOGIA COMITUM BLESENSIUM COMITUMQUE NORTHMANNORUM :

TRADUNT nonnulli de Scanzia insula que est Northwega Francos exordium habuisse, de qua Gothi exierunt, in qua est regio que adhuc Francia nuncupatur. Ingressique in Meotidis paludes multo post tempore intraverunt Pannoniam; deinde Augusto imperante Honorio venerunt in Galliam. Quidam autem asserunt de Frigia Francos genus eos processisse. Qui cum per extendum tempore regnarent in provincia Frigia ab ipso sic nominata, progenies ab eo progressa per multas regiones navigando cum uxoribus et liberis longo post tempore spatio venerunt in Pannoniam, et elegerunt ex se regem Franconem nomine, ex quo Francos vocatos [illegible]. Qui diu in gentibus cum plurimis pugnassent in Europa inter [illegible] Ligeris inter Reni fluminum Danubiumque consederunt. Ibique Francione mortuo Franci plurima multa gesserunt et postea Galliam possederunt, quam a rege suo Francione Franciam vocaverunt.

Hec quidam ita se habere de origine Francorum opinantur. Alii vero affirmant eos descendisse de stirpe Priami hoc modo. Priamus post excidium Troie cum XII milibus navigio venit in Pannoniam et ibi edificavit Sicambriam civitatem [illegible] regnavit in ea. Quo defuncto post eius obitum translato multo tempore eius progenies [illegible] in extremis partibus Reni fluminis habitavit illic in Germanorum oppidis usque ad tempora [illegible] Augusti. Eo regnante anno dominice incarnationis CCCC XVII Franci regem elevaverunt super se Faramundum ortum de stirpe Priami; regnavitque annis XI.

Anno domini CCCC XXVIII Faramundus obiit. Clodio filius eius regnavit annis X X.
Anno domini CCCC XL IX Clodio obiit. Meroveus nepos eius regnavit annis X.
Anno domini CCCC LVIII Meroveus obiit. Hildericus filius eius regnavit annis XXIIII.
Anno domini CCCC LXXXII Hildericus obiit. Clodoveus filius eius regnavit annis XXX.
Anno domini D XII Clodoveus obiit. Lotharius filius eius regnavit annis L.
Anno domini D LXII Lotharius obiit. Hilpericus filius eius regnavit annis XX III.
Anno domini D LXXXV Hilpericus occiditur. Lotharius filius eius regnavit annis XLIIII.
Anno domini DC XXX Lotharius magnus obiit. Dagobertus filius Bletrudis regnavit annis XVI.
Anno domini DC XLV Dagobertus filius Bletrudis obiit. Clodoveus filius eius regnavit annis XVI.
Anno domini DC LX Clodoveus obiit. Lotharius filius eius regnavit annis VIII.
Iste Lotharius vel Dagobertus [illegible]. Anno domini DC LXVII Lotharius obiit.
Dagobertus filius Lotharii regnavit annis XVII. Eo regnante beatus Audomarus Morinorum fit episcopus anno verbi incarnati DC L VIII [illegible] XI.
Anno domini DC LXXX IIII Dagobertus obiit. Teodericus filius Lotharii regnavit annis XI.
Anno domini DC XCV Theodericus obiit. Hildericus Austrasius regnavit annis V.
Anno domini DC C Hildericus obiit. Clodoveus filius eius regnavit annis II.
Anno domini DCC II Clodoveus obiit. Hildebertus filius eius regnavit annis XIII.

Anno dni dcc xv Hildebert ob Dagobert puer filius hildeberti regnauit annis v.
Anno dni dccxx Dagobert puer ob Chilperic filius Dagoberti regnauit annis v.
Anno dni dcc xxvi Chilperic ob Teodericus filius Chilperici regnauit annis v.
Huc usque merouingorum progenies teoderico filio heroberto moriente qui fuit de stirpe ...
Postea Blithildis filia magni lotharii soror dagoberti genuit arnol... et Ferrolum et moderic um et puellam tarsitiam ex ansberto illustri et nobilissimo. Primogenitus eius arnoldus fit rex et ferrolus uticensis uri... eps. ibique martyrio coronatur requiescit. moderic fit eps in arisido ordinatus in pace quieuit. Tarsitia uero soror eorum in uirginitate permanens. redemis ... quam eam fere mortuam mortuam suscitauit. Porro arnoldo rex filius ansberti et Blithildis genuit arnulfum regem. Arnulf autem rex genuit flodulfum et walchisum et Ansigisum. Deinde arnulf rex specularium uita diligens. relicto sec... tenio in pecta mettensi ordinatus eps. walchisus autem eius filius genuit beatum wandregisilum. flodulfus uero genuit martinum quem interfecit ebroinus. Ansigisus autem genuit pipinum seniorem et ducem ex begga filia pipini maioris domus. Pipinus enim senior et dux genuit karolum martellum. Karolus martellus dux in... clitissimus genuit karolum et pipinum patrem quem primum papa stephanus regem in... [illegible] anno dni dcc xli. Regnauit autem annis xx vii. Quo defuncto
KAROLVS magnus eius filius francorum rex factus est. anno dni dcc lxviii. et anno dni dccc i. imperator efficitur. et anno dni dccc xiiii. obiit. anno ... imperii xl v. Quo defuncto ludouicus eius filius augustus piissimus regnauit in regno francorum annis xxx vii. et in romanorum imperio annis xx vii.
LVDOICVS rex et augustus genuit ex ermigarda lotharium. pipinum. et ludouicum et ex judith karolum caluum. Lotharium primogenitum ante patris obitum anno viii in imperatorem unctus. post mortem patris sui anno secundo contra fratres suos uidelicet ludouicum regem baioariorum et karolum adiuncto sibi pipino nepote suo filio pipini fratris sui cum aquitanorum populo in pago autisiodorensi in loco fontaneto nuncupato se cede proterentes. ad ultimum ludouicus et karolus fugato lothario triumphum adepti sunt. Post. pace inter eos facta. diuiserunt inter se francorum imperium. Lotharius accepit regnum romanorum et totam italiam. et partem francie orientalis. Ludouicus preter noricam quam habebat. accepit alemanniam. turingiam austrasiam. saxoniam. et ... id est hunnorum. Karolus uero caluus medietatem francie ab occidente totam neustriam id est normanniam. britanniam et burgundiam. gotiam. wasconiam. aquitaniam. subtracto inde pipino filio pipini fratris sui. et in monasterio sancti medardi attonso.
Lotharius ex ermingarda filia hugonis ducis tres filios genuit ludouicum lotharium. et karolum. Ludouico regnum romanorum et italie tradidit. Lothario regnum imperiale. Karolo patre hugonis abbacomitis prouinciam gubernandam dimisit. Lotharius autem anno dni dccc l v. et imperii sui xxx ii mortuo karolus filius eius pater hugonis ... anno obiit. Dehinc ludouicus romanorum imperator et lotharius frater predicti karoli inter se diuiserunt. Ludouicus rex baioariorum. anno dni dccc lx v. regnum inter filios suos diuisit. Karlomanno dedit noricam et marcas contra sclauos et longobardos.

Lotharius g(enuit) Dagobertum ... Blithildis: Dagobertus g(enuit) clodoueum: clodoueus g(enuit) Lotharium; Lotharius g(enuit) Dagobertum II. Dagobertus g(enuit) theodericum. theodericus g(enuit) clodoueum: clodoueus g(enuit) Dagobertum III. Dagobertus g(enuit) Chilpericum: Chilpericus g(enuit) theodericum; post Blithildis soror Dagoberti superioris genuit Arnoldum regem. Arnoldus genuit Arnulfum: Arnulfus genuit Ansegisum; Anseis genuit Pippinum: Pippinus genuit karolum martellum. Karolus genuit pippinum patrem karolum magnum. Karolus magnus g(enuit) ludouicum. ludouicus g(enuit) karolum caluum. Karolus caluus g(enuit) Ludouicum. Ludouicus g(enuit) karolum simplicem. Karolus g(enuit) ludouicum. Ludouicus g(enuit) Lotharium. Lotharius g(enuit) Ludouicum. Ludouicus ... karolum patrem Hugonis abbacomitis;

Ludouico [...] toringiam austrasiam franciam orientalem et saxoniam dimisit.
Karolo quoque caluo alemanniam et curwalia idest comitatum cornu gallie reliquit.
Post hec ludouicus rex [filius karoli magni] anno domini dccc lxx vi cum regnasset [annis] quinquaginta tribus obiit;
Karolus autem caluus [frater ludouici] anno regni sui xxx vi in italiam pergens romam peruenit.
ibique a romanis electus et a iohanne papa in imperatorem unctus est viii kl. ianuarii
anno domini dccc lxx vii. Indeque in galliam prospere reuersus est. Anno uero regni
sui xxx viii et imperii tercio in italiam ueniens pergens colloquio iohannis pape usus.
montem senis transcenso monte cynisio a sedechia iudeo medico suo pocionatus
hausto ueneno periit anno domini dccc lxx viii. Cui successit ludouicus
eius filius qui anno secundo obiit compendio palacio; Deinde filii eius ludouicus
et karloman regnum inter se diuidunt. Ludouicus franciam et neustriam [id est normanniam]. Kar-
loman burgundiam et aquitaniam. Predictus ludouicus in pago uitmaunaco de
northmannis triumphum adeptus anno domini dccc lxxx ii obiit. Post istum
ludouici mortem qui fuit filius karoli calui. karloman frater eius fit rex qui in
ewelina silua percussus a fera anno regni sui tercio obiit; Et quoniam karolus
simplex frater eius sex annorum adhuc erat paruulus. karolus rex [...] filius
ludouici regis [...] monarchiam totius francorum imperii inuasit et
romanorum. Eodem tempore burgundiones et aquitanenses odonem principem in cuius custo-
dia karolus simplex puer adhuc seruabatur elegerunt in regem; Odone uero defuncto
anno domini dccc xc vii. karolus simplex filius ludouici nepos karoli calui fit rex.
Sub ipso tempore Rotlo et Gerlo duces northmannorum uastantes burgundiam perue-
nerunt carnotum; Quibus occurrentes Ricardus dux burgundie et Robertus frater odonis
occiderunt de northmannis sex milia dccc. Et ex hiis qui remanserant obsides capi-
entes. karolus simplex francorum consilio neustriam Rotloni tradidit et ex illo
tempore uocata est northmannia eoque ab illis possessa est qui ex northwega exierant;
Gerloni autem [...] comitatum blesensem dedit; Coniunctus est gerlo cum fulcone co-
mite patre goffridi; Iste goffridus genuit fulconem. Fulco genuit goffridum martellum.
Gerlo uero genuit tetbaldum uetulum. Tetbaldus uero uetulus genuit odonem ex filia
conradi imperatoris; Conradus autem imperator regnans a iuro usque ad montem iouis
genuit Rodulfum ex filia francorum regis et tres filias. Vna harum nomine francheria
fuit mater henrici imperatoris qui ottoni minori successit; Aliam oda de bleis filius
tetbaldi uxorem duxit nomine [...] bertam. ex qua odo qui campo natus est. caponeus uoca-
batur. Hic ermigardam accepit filiam willelmi comitis aquitanici [...] per quem in-
fertur deus mira operari. Terciam uero conradi filiam uiduam conradus qui henrico successit in
imperio uxorem duxit. ex qua conradus iunior natus est. Gerlo uero predictus dux north-
mannorum ut dictum est genuit tetbaldum blesensem. tetbaldus genuit odonem ex filia her[...]
Odo genuit odonem secundum ex filia conradi. Odo uero secundus genuit tetbaldum et Stephanum. Ste-
phanus autem genuit tetbaldum minorem; Rotlo autem northmannorum dux secundus [...]
genuit willelmum qui longa spata spata cognominatus est. quem franci occiderunt.
Willelmus longa spata genuit Ricardum senem. qui fiscannum struxit. Ricardus senex genuit
Ricardum secundum et emmam matrem eduardi regis anglorum; Ricardus secundus genuit
Ricardum tercium et Robertum hierosolimitanum. Ricardus autem tercius genuit nicolaum

Goffridus / Fulconem / Fulco genuit goffridum martellum

ORIGO comitum blesensium de normannis
Gerlo genuit Tedbaldum uetulum. Tedbaldus genuit Odonem. Odo genuit odonem II. Odo secundus genuit tedbaldum et Stefanum. Stephanus genuit tedbaldum

ORIGO comitum normannorum
Rotlo. Willelmus. Willelmus [...] Ricardum [...]

Tetbaldus uetulus blesensis genuit odonem ... [illegible] ... hugo ... genuit de lothario tercio francorum rege karolum patrem hugonis abbatis ... [illegible] ... Qui ... rex posuit in custodia ... et regnum ei accepit. Iste hugo genuit Robertum. Robertus genuit hugonem ... [illegible]

sci audoeni abbate. Robertus uero hierosolimitanus genuit Willelmum nothum
qui post mortem eduardi regis anglorum triumphauit in anglia. anno dominice incarna
tionis m. lx. v. regnum optinuit iure hereditario. quia ricardus senex ei erat
atauus cuius filia emma eduardum regem genuerat. Willelmus nothus tres filios ex
mathilda filia balduini comitis flandrie genuit. Robertum comitem northmannie
et Willelmum rufum regem anglorum et henricum qui post willelmum regnauit. Iste henricus ex
filia marcolini regis scottorum genuit will[illegible] et mathildem quam impe
ratricem henricus iunior accepit. Expleta itaque genealogia blesensium comitum par
temque northmannorum. redeamus ad narrationem superius prelibatam. de simplici karolo.

Defuncto supradicto Ricardo burgundionum duce. Robertus frater odonis rebellauit
contra karolum simplicem et unctus est in regem. Quo anno inter karolum et Robertum
commissum est prelium. Roberto uero interfecto. et karolo simplici a cede belli uictore reuertente
heribertus qui ... roberti habebat occurrit karolo eumque cepit et in custodia posuit
in qua multo tempore cruciatus obiit. Interea Rodulfus filius ricardi ducis burgundie consilio
hugonis magni ducis filii Roberti unctus est in regem. regnauitque annis x. Quo defuncto
hugo magnus una cum francis miserunt legatos suos pro ludouico filio karoli simplicis
qui ob timorem heriberti fugerat ad patrem matris sue ethgiue in angliam et reduxerunt in
franciam. et unctus est in regem. Deinde non multo post tempore dolo captus est baiocas a north
mannis hugone magno consentiente. ibique obiit. Quo defuncto. lotharius filius
eius factus rex. et congregans exercitum. uenit aquisgrani ad palatium. et ottone impera
tore fugato depredato palatio totaque prouincia. reuersus est in franciam. Post hec
otto imperator cum exercitu suo parisius ueniens. lotharium et ... et parisiis se
eam usque ... Qui alueum fluminis ingressi. plurimi perierunt in flumine. quam gla
dius deuoraret. Lotharius uero rex tribus diebus tribusque noctibus eos persecutus est usque ad flu
uium qui fluit in Ardenna. et reuersus est cum uictoria in franciam. In ipso anno pacifi
catus est rex cum imperatore ottone remis ciuitate. contra uoluntatem hugonis. Et non
multo post. anno domini dcccc lxx. vi obiit. Cui successit filius eius ludouicus
iuuenis. Qui cum annis nouem regnasset. anno domini dcccc lxxv obiit. Cui
successit karolus frater eius. Eodem anno rebellauit contra karolum hugo dux francorum
eo quod accepisset filiam heriberti ... [illegible] ... Et ... consilio cum Ascelino
laudunensi episcopo traditione ... nocte cepit karolum regem cum uxore sua
et posuit eum aurelianis in custodia. Non enim erat ipse karolus adhuc unctus
in regem. Ipso autem existente in custodia genuit filios duos ludouicum et karolum.
Eodem anno hugo ... unctus est in regem et ipse Robertus filius eius rex
[illegible] ... Hic defunc
[illegible] ... annis xviii. Quo defuncto
[illegible] filius eius ... Iste ... genuit ... [illegible]
[illegible] ... prole ... [illegible]
[illegible] ... hugone magno ... philippum
[illegible] ... anno domini m. xxx. tercio. regnauit annis xxvi
Henricus ... [illegible] ... ludouicum et ...
[illegible] ... unicum genuit ... Robertus filius bel...

duum comitis flandrie duxit uxorem. Ista gertrudis fuit filia [illegible] saxonum ducis genuitque ut dictum est de florentio baldewinum francorum reginam · et de Rotberto comite · Rotbertum comitem inclitum qui in expeditione xpistianorum hierosolimis [illegible] uxorem Athelam reginam danorum quam de chnutone rege genuit karolum qui post baldewinum iuniorem comes fuit flandrie. Chnutone rege danorum a danis interfecto · accepit Athelam in uxorem Roggerum filium Rotberti wiscardi ducis apulie · genuitque illi duos filios; Ista autem athela prius regina dacie · deinde ducissa apulie · soror erat baldwini [illegible] ludouici iunioris francorum regis. Predictus autem philippus pater istius ludouici · anno regni sui quarto decimo · et dominice incarnationis M · lxx primo · [illegible] castrum sancti audomari obsedit · et cepit · et hostiliter depredauit · et reuersus in franciam regnauit postea annis xxx sex · et anno domini M C VIII obiit

Quo defuncto · ludouicus predictus eius filius genuit philippum de Athelaisa · que fuit filia humberti ducis et taurin[orum] marchionis · nepta [illegible] henrici imperatoris;

De pyratis danorum fresiam aduentibus. Anno domini dccc xl sexto pyrate danorum fresiam adeuntes patrias et ecclesias uastauerunt · et populum in eis occiderunt · Quod audientes flandrenses monasteriorum urbium pontifices et abbates cum sanctorum suorum reliquiis ad sanctum uenerunt audomarum · quod muro ualido et turribus atrium eius diuina prudentia munitum erat. Isti sunt sancti qui propter persequutionem illam conuenerunt · Sanctus Bauo · Sanctus wandregisilus · Sanctus ansbertus · Sanctus wlfrannus · Sanctus wlfulfus · Sanctus piatus · Sanctus Bamus · Sanctus winnocus · et sancta austroberta · Et xl annis aliqui fratrum sanctorum ibidem secundum dei aliquorum extiterunt et permanserunt.

Regnauit faramundus francorum rex primus anno dominice incarnationis CCCC viii · x; iuniore theodosio regnante augusto archadii filio [illegible] successit.

NOMINA REGUM FRANCORUM

Priamus
Faramundus
Cladio
Moroueches
Hildericus
Clodoueus
Lotharius
Hilpericus
Lotharius
Dagobertus [illegible]
Clodoueus
Lotharius
Dagobertus [illegible]
Theodericus
Hildericus
Cladoueus
Hildebertus

Dagobertus puer
Chilpericus
Theodericus
Arnulfus
Arnulfus
[illegible] senior
Karolus martellus
Pipinus primus
Karolus magnus
Ludouicus augustus
Karol caluus
Ludouicus
Karlomannus
Karolus rex [illegible]
Odo [illegible]
Karolus simplex
Rodulfus [illegible]

Ludouicus
Lotharius
Ludouicus
Karolus [illegible]
Hugo dux
Rotbertus [illegible]
Hugo filius [illegible]
Henricus
Philippus [illegible]
Ludouicus [illegible]
Philippus [illegible]
Summa regum xlv
Annos dccc iii
expleto anno domini M · C · XX ·

KAROLUS DUX

filius lotharii regis genuit ermingardem et Gerbergam · Comes namucensis Rotbodo duxit ermingardem · [illegible] Albertum comitem [illegible] Albertus genuit albertum et henricum · Comes de broesella lantbertus genuit de gerberga Lantbertum et Henricum · Lantbertus genuit Henricum et Rainerum;

dcc iii ·

soror filius ·

Remorum archiepiscopi

Sixtus
Sinicius
Amanſius
Betauſius
Aper
Maternianus
Donatianus
Viventius
Severus
m̃r Nicaſius
Baruch
Barucius
Barnabas
Bennadius
Remigius
Romanus
Flavus
Mapinius
Egidius
Romulfus
Sonnatius
Leudegiſilus
Anſbertus
Lando
Nivardus
Reolus
Rigobertus
N Tilpinus
Wulfarius
Hebo
Hincmarus
Fulco
Herivæus
Seulfus
Artaldus
Odelricus
Adhelbertus
Arnulfus
Gerbertus
[illegible]
Gervaſius
Manaſſes
Reinoldus
Manaſſes
Radulfus viridis

Nomina archiepiscoporum Coloniæ

Maternus
Severinus
Euergiſilus
Sunoveus (solatius)
Remedius
Cunibertus
Beradus
Stephanus
Alduinus
Giſo
Faramund (Anno [illegible])
Agilolfus
Raginfrid
Hildeger
Berthelm
Riculfus
Hildebold
Hadebold
Guntarius
Willibertus
Hermannus
Wigfrid
Bruno
Fullomar
Gero
Warinus
Evergerus
Heribertus
Pelegrinus
Hermannus.

Nomina episcoporum Treverenſium

s̃ Eucharius
s̃ Valerius
s̃ Maternus
s̃ Agritius
s̃ Maximinus
s̃ Paulinus
Bonoſius
Britto
s̃ Felix
Mauricius
Legontius
Severus
Quirillus
Iamnerius
Emerus
s̃ Maurus
Voluſianus
Miletus
Modeſtus
Maximianus
Fabicius
Abrunculus
Ruſticus
s̃ Nicetius
s̃ Magnericus
Gundericus
Sabaudus
Modoaldus
Numerianus
Baſinus
s̃ Leudwinus
Milo
Wiomadus
Ribbodus
Wizo
Hatto
Tietgaudus
Bertulfus
Ratbodus
Rotgerus
Rotbertus
Henricus
Teodericus
Egbertus

Nomina episcoporum Noviomenſium

Medardus
[illegible]
Bertmundus
s̃ Eligius
Gundwinus
Hecdilo
Aymindus
Traſinarus
Ragnelmus (fromenger)
Fauſtinus
Ebrulfus
s̃ Acharius
s̃ Mommolenus
Walulfus
Raubertus
Walbertus
[illegible]
Guido ac [illegible]
[illegible]
Adelfridus
[illegible]
Fulbertus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Fredericus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Nomina epõr Cameracenſium

Vedaſtus
Dñicus
s̃ Vedulfus
s̃ Gaugericus
Bertoaldus
Ablebertus
s̃ Autbertus
s̃ Vindicianus
Hildebertus
Hunaldus
s̃ Hadulfus
Gunbertus
Traſuardus
Albricus
Hildoardus
Halitgarius
Teodericus
Hilduinus
Johannes
Rotardus
Dodilo
Stephanus
Fulbertus
Berengarius
Engrannus
Anſbertus
Wibaldus
Teddo
Rotbertus
Erluinus
Gerardus
Liebertus
Gerardus

Nota q̃ noĩa ep̃oꝝ colonienſiu et treuer[illegible] inueniuntur in lib° sub [illegible] i iij [illegible].

Europa mundi pars quarta:

Iulio cesare imperante · a theodoro dimensa · nominatur pars tertia [illegible]
sed vere est quarta · nam Asia continet partes duas · affrica tertiam [illegible]
Habet europa maria XI · insulas XL · provincias XX · [illegible]
[illegible] oppida CCXX · flumina XXI · Gentesque diversas numero XX[illegible]
Regna in quibus sunt colore rubeo circumscripta ad romanos francos pertinent [illegible]
Europa dicta est ab europa filia agenoris regis lybie · uxoris iovis ·

Habet gentes
Gothos
[illegible] Ho
[illegible]
[illegible]
Longobardos · Suevos ·
Alanos · francos · Alamannos ·
Tolosantes · militamarino ·
Amsibarios · Morinos ·
Lingones · Burgundiones ·
Gepidas · [illegible]
Quadrulicos · Necapididos · Hercios ·
Gyppidos · [illegible] · Saturnandos · [illegible]
Rugos · [illegible] · Vasgoes · [illegible] · Bal[illegible]
Anglanos · Hispanos · Sunt autem in europa principatus

Moyses regni ann̄ xl
Josue anni xxvii
Othoniel an̄ xl
Aoth anni lxxx
Debbora an̄ xl
Gedeon an̄ xl
Abimelec an̄ iii
Thola an̄ xxiii
Jair annis xxii
Abesan annis vii
Abdon annis viii
Samson annis xx
Heli sacerd an̄ xl
Samuhel an̄ xl
Saul annis xl
David regnau xl
Salomō an̄ lxxx
Roboam an̄ xvii
Abia annis iii
Asa annis xli
Josaphat an̄ xxv
Joram ann̄ viii
Ochozias annis i
Athalia ann̄ vii
Joas annis xl
Amasias ā xxix
Ozias annis lii
Joatham an̄ xvi
Achaz ann̄ xvi
Ezechias ā xxix
Manasses an̄ lv
Amon annis xii
Josias an̄ xxxi
Joachim an̄ xi
Sedechias an̄ xi
Cirus persarum an̄ xxx
Darius ann̄ [illegible]
Xerxes annis xx
Artaxerxes ā xl
Darius nothus an̄ xix
Artaxerxes an̄ [illegible]

Artaxerxes ochus ā xxvi
Xerxes filius ān iii
Darius annis vi
Alexand an̄ xii
Ptholomeus lagi ā xl
Ptholomeus philadelphus ā xxxviii
Ptholomeus euergete ā xxvi
Ptholomeus filopator ā xvii
Ptholomeus epiphanes ā xxiv
Ptholomeus filometor ā xxxv
Ptholomeus euergete ā xxix
Ptholomeus soter ā xvii
Ptholomeus alexander ā x
Ptholomeus soter ā viii
Ptholomeus dyonisius ā xxx
Cleopatra ā ii
Julius cesar ā vi
Octavian ā lvi
Tyberius ā xxiii
Caligula ā xiiii
Claudius ā xiiii
Nero an̄ xiiii
Vespasian ā x
Tytus filius ā ii
Domitian ā xv
Nerva ann̄ i
Traian ā xix
Adrian ā xxi
pius Antonius ā xxii
marcus Antoninus ā xviii
commodus Lucius ant ā xiii
Helius pertinax ā i
Severus p ā xviii
caracalla Antoninus ā vii
Macrinus an̄ i
Alexand ā xiii
Maximus an̄ iii
Gordian ā vi
Philipp ā vii
Decius annū i
Gallus [illegible] ā ii

Gallus cū filio
Volusiano ā ii
Valerianus cū
Galieno ā xv
Claudius an̄ ii
Aurelian ā v
Tacitus annū i
Probus an̄ vi
Carus cū filiis
Numerian ā ii
Diocletianus [illegible]
Maximian ā xx
Galerius ā iii
Constanti [illegible]
[illegible] ā xxx
Constant ā [illegible]
Constantius [illegible]
Constans ā [illegible]
Julian apostata ā ii
Jovianus an̄ i
Valentinian ā xi
Valens ā xiiii
Gratian cū [illegible]
Valentinian ā vi
Valentinian cū
Theodosio ā [illegible]
Theodosius cū
Archadio ā viii
Archadius cū
Honorio ā xiii
Honorius cū fratre
theodosio ā xv
cū archadio
Theodosius ā xxv
Marcian ā vii
Leo maior cum
Leone an̄ xvii
Zenon ā xvii
Anastasius ā xxvii
Justinus maior viii
Justinian ā xl
Justinus [illegible]

Tyberius anni vi
[illegible] xxi
Focas anni viii
Eraclius ā xxvi
Constantinus fil an̄ [illegible]
Constantinus ā xxvii
Constantinus ā vii
Justinian ā x
Leo annis iii
Tyberius an̄ vii
Justinian sedo cū
Tybrio filio ā vi
Philippus ā [illegible]
Anastasius ā iii
Theodosius ā i
Leo annis viii
Anno ab orbe
cōdito v dcccc
[illegible] xxii [illegible]
Anno ubi icarn
de [illegible]
[illegible] regnarunt

Anno d dccc
Karol an̄ xiiii
Ludoic an̄ xxv
Lothari ā xvi
Ludoic ā xiii
calvus Karolus ā xxxii
Ludoic ā [illegible]
Ludoic ā v
Karolus ā v
Arnulf ā xx
Ludoic ā xi
Conrad ā xii
Henric ā vii
Otto maior xviii
Otto minor [illegible]
Henric an̄ v
Conrad an̄ vi
Henric an̄ iv

A [illegible] i
B [illegible] ii
Γ [illegible] iii
Δ [illegible] iiii
E [illegible] v
S [illegible] vi
Z epda vii
H ogda viii
Θ [illegible] viiii
I deca x
K ecasi xx
Λ [illegible] xxx
M [illegible] xl
N [illegible] l
[illegible] lx
O ebdom lxx
Π [illegible] lxxx
q enneco xc
P ekaton c
C diacosi cc
T triacosi ccc
Y [illegible] cccc
Φ penta d
X exacosi dc
[illegible] dcc
[illegible] dccc
[illegible] dcccc

A chile i
B [illegible] ii
T trichile iii
Δ tetrachil iiii
E pentachil v
S exachile vi
Z ebdachil vii
H ogdachil viii
Θ enachil viiii

Henricus

YSIDR⁹ FLORĒTINĘ SORORI CT IUDEOS DE XPO

Qa xps a deo patre genitus est

IUDEI nefaria incredulitate xpm dī filiū abnegantes. pphis increduli
aduentū xpi malunt ignorare quā nosse. negant quā credere. Hi ḡ querunt and...
dicentes. Cur xpm quē colitis. dī ēē filiū pdicatis? Quib; respondem⁹. Idō xp[m]
dī filiū ēē credim⁹. qa genitū illū ab omnipotēte dō cognoscim⁹ ipso testante. T[ecum]
principiū ī die uirtutis tuę ī splēdorib; scōr ex utero ante luciferū gen[ui te].
Ex utero nāq; dī id est ex illa intima & īcomphensibili patris substantia
siue ex illo diuino atq; inuiso patris pectoris archano q pat q genuit de co[rde]
de bonū eructuauit uerbū sic ait ī psalmo: Eructauit cor meū uerbū bonū.
Sicq̄ idē & ipse pat sic dic ad xpm. Filiū mi es tu. ego hodie genui te. & in...
Postula a me & dabo ti gtes hereditatē tuā. & possessionē tuā tminos trr. Hoc
neq; dauid nec ulli regi ēcessū ē nisi tātū mō xpo. cui reges obediunt &
seruiunt. sic scriptū ē. Adorabūt eū omīs reges. omīs gtes seruient ei; Hūc filiū
in daniele nabugodonosor rex aspiciens dix. Ecce ego uideo uiros iiii sol[utos]
& ambulantes ī medio ignis & species quarti similis filio dī. Sed obiciunt qd i[de]
ee iste filiū dī sup⁹ etiā angłs nōat; Assentio. Nā & xps filiū dī angłs dr. Sic
ppha ait de ipso. Veniat ad tēplū scm suū dnator quē uos queritis. & angłs testam[enti]
uos desideratis. Xps enī ī eo qd a patre genit⁹ ē. filiū dī uocat. ī eo u qd miss⁹ ē. ang[elus]
De q̄ pat ad legis latorem pmittit dicens. Ecce mitto angłm meū q pcedat & custodi[at]
at te ī uia & introducat ad locū quē paraui. obserua eū & audi uocē ei⁹. Quis ē ḡ
angłs? Cui dīs & suā potestatē dedit & nom? Q cū s. dr aliq ē potestas angelica. ...
nefas ē credere. Quis enī ī nubib; eqbit dno. aut qs similis erit dno int filios dei?
Qui enī n eqt natura n potest eqri & nomine. Ipse aut ē filiū q a patre miss⁹ uisibi
lit apparuit hoib; Ex ipsa & missione uēre uocat angłs. Isaias aut certissime filiū
a dō genitū ēfirmans ait Vox dni reddentis retributionē inimicis ipsis uidelicet q non
credunt iudeis. Anteq̄ parturiret peperit. & anteq̄ ueniret partus ei⁹ peperit
masculū. Quasi apte diceret Anteq̄ xpm uirgo parturiret ī carne: genuit pat filiū
ī diuinitate. & anteq̄ tēp⁹ uirginis pariendi ueniret: genuit eū sine tpre pat. Q[uib]
subiunxit. Nūqd q alios parere facio. ipse n pariā dic dns? & q generationē tribuo
ceteris: sterilis ero ait dns? Quib⁹ omib; testimoniis cogendi s infideles ut eligant sibi
unū ex duob; aut xpm filiū credere. aut mdaces pphas putare q ista cecinerunt.

Qa ineffabiliter genitus ē

Qd si querit qndo uł qm pat filiū genuerit. respondeo. Cur querit tēp qndo dī
filiū sit genit⁹ dū sit ī sua natiuitate etni sic scriptū ē de eo. egress⁹ ei⁹ a principio
a dieb; etnitatis? & iterū. Ante solē pmanet nom ei⁹. & ante lunā sedes ei⁹. Sed & pat eum
ante luciferū id est ante omia tpra genuisse se testat. sic & ipse filiū dī. ut bū uirt⁹ & sapien-
tia de sua natiuitate affirmet dicens. Nec dū erant abyssi & ego iā cōcepta erā. nec dum
fontes aquarū eruperant. nec dū montes graui mole constiterant. ante colles parturiebar. qndo pp
rabat celos aderam. qndo appendebat fundamenta trr cū eo erā cōponens omia. Talib; ḡ auctorita[tibus]
ante omia filiū a patre genit⁹ ēē declarant qndo cū patre p illū omia creata ēē noscunt. Illu[d]
etiā de illo cur querit qndo sit genit⁹ dū sicre natiuitatis ei⁹ archana nec apłs didicit nec
ppha cōperit. nec creatura cognouit. nec angłs sciuit ysaia testante q ait. In humilitate

iudicium eius sublatum est. generationem eius quis enarrabit. Hinc est illud in libro Iob. Sapientia dei patris unde invenitur. Item alibi. Radix sapientie cui revelata est. et origo filii dei. Christus enim a patre ita emicuit velut splendor a lumine velut verbum ab ore. velut sapientia a corde; Quia deus a deo est

Iudei christum non reputant esse deum. quia in monte Synai audierunt vocem dei intonantis. Audi inquit Israel. dominus deus tuus unus est. Et iterum. Ego sum deus. et preter me non est alius. Et illud. Ego sum dominus. et gloriam meam alteri non dabo. Agnoscant ergo illi ex tempore hec predicta fuisse. ne forte ab unitate fidei recedentes idola colerent. quod fecerunt. Spiritualiter christum testimoniis prophetarum apparet esse deum. Cui dicitur in psalmis. Sedes tua deus in seculum seculi. virga equitatis virga regni tui. Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem propterea unxit te deus deus tuus oleo letitie pre consortibus tuis. Quis est ergo iste deus unctus a deo. Respondeant nobis iudei. Ecce deus unctus a deo dicitur et utique christus ipsa unctione declaratur cum deus unctus insinuatur. Christus enim a chrismate idest ab unctione vocatur. Hunc christum sub persona Cyri per Ysaiam pater dominum et deum ita esse testatur dicens. Hec dicit dominus deus. Christo meo Cyro cuius apprehendi dexteram ut subiciam ante faciem eius gentes et dorsa regum vertam et aperiam ante eum ianuas et porte ei non claudentur. Ego ante te ibo et gloriosos terre humiliabo. Portas ereas conteram et vectes ferreos confringam. et dabo tibi thesauros absconditos et archana secretorum. ut scias quia ego dominus qui voco nomen tuum deus Israel. In persona enim Cyri christus est prophetatus ubi ei subiugate sunt gentes in fide et regna. propterea quia nullus est in regno dictus cyrus dictus. Quod si de cyro persarum rege quis hoc crediderit prophetatum absurdum et prophanum esse cognoscat. ut homo impius et idolatrie deditus christus deus et dominus nuncupetur. Si christus dominus non est. dicant nobis quis sit ad quem dominus in genesi dicens. Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. Ad cuius dei imaginem deus condidit hominem quem creavit. Quod si dixerint ad angelos. nunquam angelus equalem cum deo habet imaginem dum multum distet imago creature ab eo qui creavit. Aut nunquam angelus cum deo potuit facere hominem. Quod credere iniquum est; Cuius ergo dicitur ad cuius similitudinem homo creatur. nisi ad eius cuius una persona et imago eadem cum patre est. et unitum nomen divinitatis est. Si christus dominus non est. quis dominus pluit ignem in sodomis a domino. Sic enim in genesi ait. Et pluit dominus super sodomam et gomorram sulphur et ignem a domino. In qua sententia nemo dubitat secundam dei personam. Nam quis est ille dominus a domino nisi procul dubio filius a patre qui semper ab eodem patre missus descendit et ascendit. Quo testimonio divinitatis et distinctio personarum patris et filii luce clarius demonstratur. Si christus dominus non est. de quo dicit david in psalmis. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis. Si christus dominus non est. quis est ille dominus exercituum qui a domino exercituum mittitur ipso dicente in hec dicit dominus exercituum. post gloriam misit me ad gentes que expoliaverunt vos. Agnoscant cuius sit hec vox nisi salvatoris. Missus est ad gentes post gloriam divinitatis quam habuit apud patrem quando exinanivit semetipsum et formam servi accipiens factus est obediens usque ad mortem; Cuius in sequentibus loquitur dicens. Letare et lauda filia syon quia ecce ego venio et habitabo in medio tui ait dominus. et applicabuntur gentes multe ad dominum in die illa. et erunt mihi in populum et habitabo in medio tui et scies quia dominus exercituum misit me. Dic ergo quis est iste dominus a domino exercituum missus. [illegible]

Sed contra hec obicit periculosa iudeorum perfidia dicens. Si deus pater et filius deus ergo dii sunt duo non unus deus. Proinde ergo audiat utrique persone unum deum dicentem. Tu es deus. et non est deus. In eo enim dicit tu es deus patrem ostendit. in eo vero quod subiecit et non est deus. filium declaravit. Sed tamen ut eundem patrem et filium unum deum ostenderet. subiecit. Non est absque te deus. vere tu es deus absconditus deus Israel. Alias unitum nomen patris et filii explicat ipso patre ad moysen ita testante. attende illi et ne inobediens ei fueris. Quia a patre deus unde

Quod autem tres persone patris et filii et spiritus sancti sub unitate divinitatis permaneant. audi ysaiam prophetam. Ego primus et ego novissimus. manus quoque mea fundavit terram et dextera mea mensa est celos. Non a principio in abscondito locutus sum ex tempore antequam fieret ibi eram. et nunc dominus deus misit me. Ecce due persone domini et spiritus eius confirmantur. et tertia persona eiusdem domini qui mittitur. Hinc est illud. In principio fecit deus celum et terram. et spiritus dei ferebatur super aquas. In dei enim vocabulo patrem intellige. in principio filium. in eo vero quod super aquas ferebatur intellige spiritum. Item in psalmis. Verbo domini celi firmati sunt et spiritu oris eius omnis virtus eorum. Huius etiam trinitatis sacramentum aggeus propheta ostendit ex persona domini dicens. Spiritus meus erit in medio vestri. Ecce deus qui loquitur. ecce spiritus eius.

Post hec de t͡cia p̄sona de filio ita subiecit · Quia ecce ẽmouebo celũ ⁊ t͡rã ⁊ ueniet desideratꝰ cunctis gẽtib; Hec q̄dẽ parua de trinitate breuitatis causa notauimꝰ;

Q̄a filiũ dĩ dš homo factꝰ ẽ.

Hucusq; misteriũ natiuitatis xp̄i secdm diuĩtatẽ p̄diximꝰ · deinceps de corporali eiꝰ natiuitate dicamꝰ. Sic eni de eo p̄dix̄ ysaias · Paruulꝰ inq̄t natꝰ ẽ nob · filiũ datꝰ ẽ nob ⁊ factꝰ ẽ p̄ncipatꝰ sup̄ humerũ eiꝰ ⁊ uocabit̃ nom̃ eiꝰ admirabilis · cõsiliariũ dš · fortis · pat̃ futuri sc̃li · princeps pacis · Multiplicabit̃ eiꝰ impiũ · ⁊ pacis n̄ erit finis · P̄ricipatꝰ eiꝰ · q̄a cruce portauit ꝑpriis humeris siue titulũ regni a pilato scriptũ · De cuiꝰ eciã natiuitate i psalmis sp̄s sc̃s M at̃ syon dicet hõ · ⁊ factꝰ ẽ hõ i ea · ⁊ ipse fũdauit eã altissimꝰ · Sic hõ q̄ nasci͡t ĩ syon matrẽ syon dicet · ⁊ ipse q̄ i ea factꝰ ẽ · hõ ⁊ altissimꝰ ĩi natꝰ ẽ · Iudei autẽ impii q̄ciens hãc p̄phetiã natiuitatis xp̄i agnoscunt · ẽclusi dũ n̄ hñt q̄d p̄ponant · argumẽtant̃ dicentes nec dũ uenisse xp̄m de q̄ p̄phs cecinit · Vnde plegant danielẽ q̄ tẽpꝰ aduẽtꝰ eiꝰ ostendit ⁊ annos enumerat ⁊ manifesta eiꝰ signa p̄mat · Sic eni ait ad eũ angłs · Daniel aduerte sermonẽ ⁊ intellige uisionẽ · Septuaginta ebdomades adbreuiatę s̄t sup̄ poplm tuũ ⁊ sup̄ urbẽ scam tuã ut cõsũmet̃ p̄uaricatio ⁊ finẽ accipiat peccatũ ⁊ deleat̃ iniquitas ⁊ adducat̃ iusticia sẽpitna ⁊ impleat̃ uisio ⁊ p̄phecia ⁊ unguat̃ scs̄ scõꝝ · Que lxx ebdomades si ã t͡pe danielis enumerant̃ · p̄culdubio scs̄ scõꝝ q̄ ẽ xp̄s olim uenisse cognoscit̃ · Ebdomades naq; i sacris eloq̄is septẽ annis ẽtinuant̃ testante dñõ ad moysen · Numerabitis septẽ t͡pa ebdomades annoꝝ idest septies septẽ q̄ simul faciunt quadraginta noue ; A t͡pe itaq; danielis p̄phę usq; ad tẽpus p̄sens · plusq centũ q̄draginta ebdomades enumerant̃ · Ideoq; iã natꝰ ẽ xp̄s quẽ adñciabat sermo p̄pheticꝰ · Sed p̄fidi iudei q̄a xp̄m occiderunt adhuc uenisse n̄ credunt ; Iã seq̄m ordinẽ ⁊ cui demõstrata ẽ natiuitas · demõstret̃ genꝰ ⁊ patria ;

Q̄a nomi eiꝰ i figura p̄di catũ ẽ.

PRIMA apellatio nominis ih̄u uiuentis i figura dñi nr̄i ih̄u xp̄i antea p̄dicta · Nã osee qui nũ naue filiꝰ nominabat̃ · ã moyse ih̄s cognominat̃ · Hic eni p̄ obitũ moysi dux effectꝰ principatũ obtinuit ⁊ t͡rã p̄missę hereditatis distribuit · Mutacio nominis q̄d significabat · q̄a defuncto moyse ⁊ defuncta lege ⁊ legali p̄cone cessante · uero nob dñs ih̄s erit futurꝰ qui ad t͡rã celestis p̄missionis p̄ iordanis fluenta idest p̄ gñm baptismatis scificatos p̄ducerent

Q̄a ex semine abrahã natꝰ est.

Qᵈ autẽ ex semine abrahã nasciturꝰ eẽt dñs ih̄s xp̄s · In semine inq̄t tuo benedicentur omñs gentes · idest in xp̄o · De q̄ psalmista ait · Et benedicent̃ in eo omñs t͡rib; t͡re ·

Q̄a ex tribu iuda ortꝰ est

Et q̄a de tribu iuda secdm carnẽ expectandꝰ eẽt · iacob patriarcha significabat dicens Non deficiet princeps de iuda nec dux de femorib; eiꝰ · donec ueniat q̄ mittendꝰ ẽ ⁊ ipse erit expectatio gentiũ · Certũ ẽ usq; ad ortũ xp̄i n̄ defuisse p̄ncipes popli iudeoꝝ ex semine iuda nec duces de femorib; eiꝰ usq; ad herodẽ alienigenã regẽ · q̄ p̄ ambicionẽ regnũ inuasit iudaicũ · Iudei aut̃ increduli dicunt nondũ eẽ id tẽp̄ impletũ · mencientes nescio que regẽ ex gente iude i extremis orientis partib; regnũ tenere · n̄ attendentes p̄pheciã osee quę ait · Sedebũt filii isrł sine rege · sine p̄ncipe · sine sacrificio · sine altari · sine sacerdocio · Que omĩa sẽmꝰ i eis fuisse ẽpleta ;

Q̄a de stirpe dauid natꝰ ẽ.

Ecce de stirpe dauid natꝰ ẽ xp̄s ut i psalmis legit̃ · Iurauit dñs dauid ueritatẽ ⁊ n̄ frustrabit̃ eũ · De fructu uentris tui ponã sup̄ sedẽ tuã · ⁊ iterũ · Semel iuraui i sc̄o meo · Si dauid mentiar · semen eiꝰ i et͡nũ manebit · ⁊ thronꝰ eiꝰ sic sol i cõspectu meo · ⁊ sic luna p̄fecta i et͡nũ ⁊ testis i celo fidelis · Itẽ i libro regũ · Factũ ẽ uerbũ dñi ad nathan dicens Vade ⁊ dic seruo meo dauid · hec dicit dñs Non tu edificabis m̄ domũ ad habitandũ · sed cũ dormieris cũ patrib tuis · suscitabo nom̃ tuũ q̄ erit de utero tuo ⁊ firmabo regnũ eiꝰ · Hic edificabit domũ nomini meo ⁊ erigã thronũ eiꝰ in sc̄li · Ego ero ei i patrẽ ⁊ ipse erit m̄ i filio · ⁊ fidelis erit domꝰ tua usq; i sc̄lũ t͡cospectu meo ⁊ thronꝰ tuꝰ erit firmꝰ iugit̃ · Hec omĩa q̄cũq; i salomone putat fuisse impletũ multũ errare uidet̃ · Ille ũ patre suo uiuente cepit regnare · Ex q̄ intelligit̃ aliũ eẽ p̄missũ q̄ n̄ ante mortẽ dauid sed p̄ mortẽ eiꝰ p̄nciatꝰ fuerat suscitandꝰ q̄ · ẽsticiam domũ dõ n̄ de parietib lapideis

ꝑ de uitiis & ꝑcosis & [illegible] Salomonis nāq; domū fuisse plenā mulier[ibus] ali[eni]genis idola-
[tri]e o; cstat. & ipse rex ab eis i eande idolatriā seductꝰ ē. qa dū bonꝰ fuisset in initio · finaliter
ꝑiuit · Ergo q̄s est iste cuiꝰ domꝰ ē fidelis ī ꝑpetuū · nisi xp̄s q̄ ex genere dauid ortꝰ ē ī q̄ hęc cplecta sunt oīa!
de q̄ alibi ꝑ ieremiā dr̄. Ecce dies ueniunt dic̄ dn̄s & suscitabo dauid germē iustū & regna-
bit rex & sapiens erit & faciet iudiciū & iustitiā ī t̄ra · In dieb; illis saluabit̄ iuda · &
isrl̄ habitabit cfident̄ · & hoc ē nomē qd̄ uocabit̄ eū dn̄s iustꝰ nr̄ · Et ysaias ꝓpheta dic̄ ·
Egredietur uirga de radice iesse · & flos de radice eiꝰ ascendet · Hęc uirga de radice iesse
uirgo ē maria quę genuit florē dnm̄ saluatorē · de q̄ scr̄ptū · & requiescet sup̄ eū sp̄s dn̄i ·
sp̄s sapientię & intellectꝰ · sp̄s cslii & fortitudinis · sp̄s scientię & pietatis · & replebit eū
sp̄s timoris dn̄i. Adhuc ysaias de xp̄o dic̄ · In die illa erit radix iesse q̄ stat ī signū ꝓplorꝫ
ipsū gentes deprecabunt̄ · & erit sepulchrū eiꝰ gl̄osū · In signū stat ꝓplor; quando xp̄iani signacu-
lū crucis exprimunt ī frontib; suis · ipsū gentes deprecabunt̄ qd̄ ui obtutu cernunt̄ ēē cpletū ·
Sepulchrū aut̄ eiꝰ ī tātū ē gl̄osū ut excepto qd̄ redēpti ꝑ mortē eiꝰ gl̄am ei exhibent. etiā
ipse locꝰ ch[ar]isimis miraculis · ad se omem cōuahit mudū · Cꝰ gl̄ę sup̄ causa nascenti xp̄o phi
lens testimonii itē ysaias testat̄ · Emitte agnū dn̄e dn̄atorē t̄rę de petra deserti ad montem
filię syon · Petra autē deserti significat ruth · quę destituta morte mariti de booz genuit
obeth · & de obeth iesse · & de iesse dauid · & de dauid stirpe xp̄m · Monte ū filię syon · aut
iuxta historiā urbē hierusolimā dic̄ · aut iuxta tropologiā ecclam̄ ī specula sublimi locatā ;

Qā de uirgine sine ui[ri] nisceo[1] ius natꝰ est.

HACTENUS de nomine & de genere dn̄i nr̄i ihu xp̄i testimonia ueteris fidei ꝑstrinximꝰ ·
deinceps generationē eiꝰ scd̄m carnē ex uirgine ostendamꝰ ysaia plenissime ꝓdocente ;
Sic eni dic̄ · & adiecit loq̄ ad achaz dn̄s dicens · Pete t̄ signū ā dn̄o dō tuo ī ꝓfundū inferni
siue ī excelsū sup̄ · & subiecit · Audite itaq; domꝰ dauid · idest genꝰ dauid · Bene ad domū dauid lo-
quebat̄ ad stirpē regiā de qua descendit maria · Ecce uirgo cōcipiet & pariet filiū & uocabitur
nomē eiꝰ hemmanuel qd̄ ē interpretatū nobiscū dꝰ · Erubescant itaq; ineredule & xp̄i gr̄ę sua colla
subdant · Obiciunt nob̄ mentientes iudei qd̄ in hoc loco n̄ uirginē sed iuuenculā osten
dat sermo ꝓpheticꝰ pariturā · Quib; respōdemꝰ · n̄ ēē signū si iuuencula pariat · sed hoc ēē
signū si uirgo pariat · Dū eni dic̄ dn̄s dabit signū · insinuat q̄ddā insigne miraculū uirginē
uidelicet parturā · qd̄ ꝑcul dubio signū n̄ ēēt · nisi nouū existeret ; Oportebat eni xp̄m per
insigne miraculū · scd̄m carnē nasci ex uirgine · Audiamꝰ adhuc de uirginis sacre natiuitatis
xp̄i mysteria · eodē ysaia ꝓpheta canente · Rorate itaq; cęli desup̄ & nubes pluant iustū · apiat̄
t̄ra & germinet saluatorē · & iustitia oriat̄ simul · ego dn̄s creaui eū · Cęli ipsi q̄ & nubes ·
ꝓphetias ꝑ quas xp̄s aduenire significat · t̄ra maria quę fide apta n̄ corruptione
genuit saluatorē qa solus dn̄s creauit illū · n̄ uirilis cōmixtione seminꝰ · sic etiā daniel ꝓpha
de eadē uirginali natiuitate figuraliter ꝓdixꝰ dicens · Vidi lapidē de monte abscisū sine manib;
ꝓscidentiū · & cū ꝑcussisset ī t̄rā · repleuit orbē t̄rę ; Hic lapis intelligit̄ xp̄s de q̄ ꝑ ysaiā ideas
loq̄t̄ · Ecce mitto ī fundamentis syon lapidē ꝑciosū · electū · angularē · & q̄ crediderit ī eo n̄ cfundet̄ ·
Hunc eni uidit daniel abscisū de mōte idest de ꝓplo iudeorꝫ sine manib; abscidentiū · idest
sine commixtione uirili natum ex maria uirgine ihm̄, xp̄m dn̄m nostrum ;

Qā in bethleem natꝰ est.

PREDIXIMꝰ natiuitatē dn̄i nr̄i ihu xp̄i · locū q̄q; originis suę ostendamꝰ · In bethlehem
quippe natꝰ ē · ad quā dr̄ ꝑ micheā ꝓpham · Et tu bethlehem domꝰ effrata paruula
es in milib; iuda ex te eni michi egredietur q̄ sit dn̄ator ī isrl̄ · & egressꝰ eiꝰ ā dieb; ēnita-
tis · Postq̄ ū locū originis descripsit · deinde subiecit · Stabit & uidebit & pascet gregē suū in
uirtute & ī honore nominis dī sui · & cuertent̄ usq; ad t̄minos t̄rę · & erit iste pax ;

Qā stella ī natiuitate eiꝰ apparuit.

De quo ꝓpheta balaam cecinit dicens · Orietur stella ex iacob & cōsurget hō de isra
hele · Magi eni uenientes ab orientis ꝑtib; stella indice xp̄m requirunt̄ & quē olim

principes artis eoȝ pdixerant · illi inspecto sydere demonstrantes adorauere

q̇a mu nera ei obtulerint magi ·

Psalmista de eo pdix dicens · Et uenient · et dabit ei de auro arabię · et alio ī loco · Reges
sis et insulę munera offerent · reges arabū et saba dona adducent · Et ysaias · In
illo deferet̄ munus dn̄o exercituū a poplo diuulso et dilacerato a poplo ter
p⁹ quē n̄ fuit alius · Hoc aut̄ dic̄ ppt̄ psarū robustissimā gētē ad cui⁹ potētiā null
cparat̄ · De qb⁹ magi uenientes xp̄o munera detuler̄ · et itenī · Om̄s de saba uenient au

q̇a ab iectus et paup in mundo apparuit

Quod autē puer et abiect⁹ ī pmo aduentu suo uenerit · ysaias indicat dicens · Ecce
syon ecce rex tuus uenit t̄ iust⁹ et saluans · paup · sedens sup asinā in domini
ex psona di patris ap̄ eundē · Ecce intelliget seruus m̄s et exaltabit̄ et eleuabit̄ et sublim
ualde · et glos⁹ int̄ filios hominū · Iste asperget gentes multas · sup ipsū ēcinebt̄ reges os suū · Vere
languores n̄ros ipse tulit et dolores n̄ros ipse portauit · et nos putauim⁹ eū q̄si leprosū et percuss
et humiliatū · Ipse humiliat⁹ ē ppt̄ iniq̄tates n̄ras et attrit⁹ ē ppt̄ scelera n̄ra · Disciplina
eis n̄rę sup eū · et liuore ei⁹ sanati sum⁹ · Om̄s nos quasi oues errauim⁹ unusq̄sq; ī uiā suā decli
nauit et dn̄s posuit in eo iniq̄tatē omniū nr̄m · Oblat⁹ ē q̇a ipse uoluit · et n̄ aperuit os
De angustia et de iudicio sublat⁹ ē · generationē ei⁹ q̄s enarrabit · Quia absciss⁹ ē de
uiuentiū · Propt̄ scelus popli mei pcussi eū · et dabit impios p sepultura · et diuites p
eo q̇d iniq̄tatē n̄ fecerit · neq; dolus fuerit ī ore ei⁹ · et dn̄s uoluit cōterere eū ī infirmi
Si posuerit animā suā p peccato · uidebit semē longeuū · et uolūtas dn̄i ī manu ei⁹ dirig
Pro eo q̇d laborauit anima ei⁹ uidebit et saturabit̄ · In scientia q̄ppe sua iustificabit ius
seruos meos multos · et iniq̄tates ipsoȝ ipse portabit · Ideo dispđā ei plurimos et fortiu
spolia p eo q̇d tradidit ī morte animā suā · et cū sceleratis deputat⁹ ē · Et ipse peccatū mul
lit et p transgressorib; orauit · Itē ap̄ eundē · Non clamabit neq; audiat ī plateis uocē
Calamū quassatū n̄ cōteret et linū fumigans n̄ extinguat · sed ī ueritate suū iudiciū ꝑb
ponat ī t̄ra iudiciū · et ī nōe ei⁹ gentes sperabt̄ · Et psalmi⁹ de eo · Ego aut̄ sū uermis et n̄ hō ob

q̇a oleo a patre unct⁹ ē ·

Et q̇a n̄ oleo humano sic ceteri reges et hebreoȝ pontifices sed patno spū unct⁹ e
ysaias ex psona ipsius xp̄i sic canit dicens · Sp̄s dn̄i sup me · ppt̄ q̇d unxit me · e
gelizare paupib; misit me · pdicare captiuis remissionē et cecis uisū · Similit̄ p
nista ad xp̄m loq̄t̄ dicens · Sedes tua ds̄ ī sclm̄ scli · uirga eq̄tatis uirga regni tui
iusticiā et odisti iniq̄tatē ppt̄ea unxit te ds̄ ds̄ tuus oleo leticię p̄ cōsortib; tuis · Pri
diuinitatē ei⁹ demōstrat · sequent̄ p eq̄tatis uirgā sceptrū potestatis ei⁹ regniq; denotat · pos
q̇d a dō unct⁹ sit indicat · q̄ mystice demōstrat̄ sp̄s scs̄ cui⁹ celesti uirtute xp̄s coronat̄

q̇a signa curationes fecit

Genera q̄q; et uirtutes curationu pdicta st̄ p ysaiam pphiam dicente · Ecce ds̄ ipse ueniet
bit nos · Tūc apient̄ oculi cecoȝ et aures surdoȝ audient · Tūc saliet sicut ceruus claud
erit lingua mutoȝ · et itenī · Sp̄s dn̄i sup me eo q̇d unx me ad adnūciandū mansuetis mis
ut mederer cōtritos corde et pdicare captiuis remissione et cecis uisū · Statī ut na
pcedente stella magi eū adorātes · obtuler̄ ei uaria munera · Ceci eni ut dn̄i cognoscere
noctis caligo detergit̄ · surdi ut auditū fidei susciperent · audire ceperunt · Claudi ut ad dn̄m cur
incessu alacri uegetarent̄ · muti ut dn̄i cōfiterent̄ claris uocib; clamauer̄ · leprosi p abl
cōtagiis animę lurida mbra deposuere · Xp̄s di filius tumentis eq̄ris fluctū calcauit
et maris magni pcellas suo imperio n̄ rigauit · Passionis suę obitū om
n̄ra timuere dū sol fugit · cęlū cōcutit̄ · saxaq; sese illidentia dissolu
et ipsa mors eū tenere n̄ potuit · nā resurgens die tercia ad sedē pat
uolauit psalmista testante · A summo cęlo egressio ei⁹ · et occurs⁹ ei⁹ usq; ad summū ei⁹

Manifestius et revelatius est occurrens eius, quem Iudei si cognovissent numquam dominum glorie cru-
cifixissent. De cuius corporali visione Ysaias prophetavit dicens: Inglorius erit inter
viros aspectus eius, et forma eius inter filios hominum. Et Hieremias in libro Baruch dicit: Hic est
deus noster, et non estimabitur alius ab eo. Qui invenit omnem viam prudentie, et ostendit eam Iacob
puero suo et Israhel dilecto suo. Post hec in terris visus est, et cum hominibus conversatus est. Et Abacuc: Domine
inquit audivi auditum tuum et timui; in medio duum animalium cognosceris; dum appropin-
quaverint anni innotesceris; dum advenerit tempus ostenderis. Item ipse: Videbunt te gentes et
dolebunt populi, id est Iudei. Et Ysaias de se ipso sic cecinit: Propter Syon non tacebo et propter Hierusalem
non quiescam donec egrediatur ut splendor iustus eius, et salvator eius ut lampas accendatur. Et videbunt
gentes iustum tuum et cuncti reges inclitum tuum. Et iterum: Vox speculatorum tuorum levaverunt
vocem, simul laudabunt, quia oculo ad oculum videbunt. Et iterum: Paravit dominus brachium suum
in conspectu omnium gentium, et videbunt omnes fines terre salutare dei nostri.

(margin: ad dei corpor. hominib. appar.)

Quod vero Iudei non eum essent agnituri, Hieremias ex persona domini sic predixerit: Prevaricatione
prevaricata est in me domus Iuda, ait dominus. Negaverunt me et dixerunt: Non est ipse. Hoc etiam nunc
usque Iudei pro Christo dicunt: Non est ipse, expectantes alium qui est Antichristus. Et Ysaias: Non est speci-
es ei neque decor; et vidimus eum et non erat aspectus, et desideravimus eum despectum et novissimum
virorum, virum dolorum et scientem ferre infirmitatem, et quasi absconditus vultus eius, unde nec repu-
tavimus eum. Quibus verbis incredulitas Iudeorum significata est, quibus visus est Christus non habere re-
quiem neque decorem, unde nec reputatus est ab eis. Quem quia non essent agnituri, Ysaias approba-
bat dicens: Audite celi et auribus percipe terra, quia dominus locutus est. Filios enutrivi et exaltavi,
ipsi autem spreverunt me. Cognovit bos possessorem suum et asinus presepe domini sui. Israhel autem
me non cognovit, et populus meus non intellexit. Et iterum: Auditione audietis et non intelligetis, et
cernentes videbitis et non scietis. Incrassatum est enim cor populi huius, et in tenebris ambulant.

(margin: Quod a Iudeis non eum esse agnitum)

Et quia eum Iudei non agnoscentes congregati sunt ad interficiendum et universale assensum
prebuerunt, ita legitur: Quare fremuerunt gentes, id est Romani, et populi meditati sunt
inania, hoc est Iudei. Astiterunt reges terre, hoc est Herodes et Pilatus, et principes convenerunt in
unum, scilicet sacerdotum et seniores Iudeorum, adversus dominum et adversus Christum eius. Et iterum:
Circumdederunt me canes multi, concilium malignantium obsedit me. Canum enim mos est, ut ait
Hilarius, pastori adludere, gregem nosse, insidiantes feris pecus. At vero illi ceci canes, pastorem
suum non videntes, officium non intelligentes, latratus suos a feris ad gregem, a furibus ad dominum retor-
serunt. Unde alius psalmus: Facti sunt michi in sagittam reciprocam.

(margin: Quod congregati sunt ad interficiendum eum)

Iam vero quia XXXta argenteis appreciatus est per Zachariam ita prenuntiatum est: Appenderunt mercedem
meam XXX argenteis. Et dixit dominus ad me: Proice illud ad statuarium, decorum pretium quo appretiatus
sum ab eis. Hec enim causa omnibus nota est. Iudas penitentia motus pecuniam reportavit et
proiecit in templum. Quam pecuniam bene Christus mercedem suam dixit. Multa vero opera apud eos fecerat,
reddens vitam mortuis, lucem cecis, auditum surdis, gressum claudis; pro quibus omnibus Iudei nefan-
da estimatione mortem XXXta argenteorum ei mercedem restituerunt.

(margin: Quod venditus est)

Et quia dominus traditorem suum per panem porrectum ostendit apostolis, etiam in psalmis commemo-
ravit esse impletum dicens: Qui edebat panes meos ampliavit adversum me supplan-
tationem. Et iterum: Tu vero homo unanimis, dux meus et notus meus, qui simul mecum dulces cape-
bas cibos. De ipso autem Iuda proditore Hieremias predixit: Peccatum Iude scriptum est stilo
ferreo in ungue adamantino. Quod sive ad Iudam sive ad Iudeos convenit, quia sic peccaverunt
in Christum ut non sit peccatum eorum atramento conscriptum quod deleri forsitan potest per duritia cordis eorum.

(margin: Quod traditor est a discipulo suo)

Quia ipsi semet ipsum sibi tradidit

Et quia semet ipsum ipse tradidit · ysaias dic · Oblatus est quia ipse uoluit · et iterum · Eo quod tradidit in morte animam suam · uidebit semen ipsum longeuum · et uoluntas domini in manu eius dirigetur. Et hieremias propheta · Reliqui domum meam · dimisi hereditatem meam · Tradidi dilectam animam meam in manu [illegible]

Quia caput est

Xpistus dominus caput est in peccatis nostris hieremia testante et pro nobis dicit · De quo sapientie liber [illegible] Dixerunt impii cogitantes non recte · circumueniamus ergo iustum · quia inutilis est nobis et contrarius operibus nostris · promittit scientiam dei habere · et filium dei se nominat · Et iterum · Si enim uerus filius dei est · suscipiet illum et liberabit illum de manu contrariorum · ut sciamus reuerentiam illius · probemus patientiam eius · morte turpissima condemnemus

Quia a discipulis suis desolandus erat

Per dauid prophetam idem dominus loquitur dicens · Omnes amici mei obliti sunt me · et ego relictus sum · quaerunt animam meam · Et iterum · Longe fecisti notos meos a me · Et rursum · Elongasti a me amicum · Zacharias inquit · Percutiam pastorem et dispergentur oues · quia capto domino discipuli relicto eo fugerunt

Quia a filiis suis falsis accusandus erat

Per osee autem prophetam dominus ait · Ve inquit eis · qui recesserunt a me · uastabuntur quia preuaricati sunt in me · Ego redemi eos · et ipsi locuti sunt contra me mendacia · Ego erudiui eos · et confortaui brachia eorum et ipsi cogitauerunt in me malitiam · Reuersi sunt ut essent absque iugo · facti sunt quasi arcus dolosus · Et psalmista : Insurrexerunt in me testes iniqui · et mentita est iniquitas sibi ·

Quia flagellandus et palmis cedendus

Et iob de eo dicit · Exprobrantes et conspuentes percusserunt maxillam meam · saciati sunt penis meis · Et in psalmo · Ego ad flagella paratus sum · Et iterum · Congregata sunt in me flagella · Et ysaias · Non sum inquit contumax · neque contradico · Corpus meum dedi percutientibus · et genas meas uellentibus · faciem meam non auerti ab increpantibus et conspuentibus in me · Et hieremias de eo dicit · Dabit percutienti se maxillam · saturabitur opprobriis · Et iterum · Posui scapulas meas ad flagella · et maxillas meas ad palmas

Quia spinis coronandus erat

In canticis canticorum de eiusmodi filiis exprobrans patris salomon ait · Exite inquit filie syon · et uidete coronam qua coronauit eum pater eius · id est coronam spinea qua capiti eius imposuit synagoga · Et hieremias idem filius dicit · Spinis peccatorum suorum circumdedit me populus hic · Et per ysaiam · Plantaui inquit uineam electam · et expectaui ut faceret uuas · et fecit spinas · degenerans a patriarcharum fide non fructus iusticie sed spinas mortis et crucis suo attulit creatori ; ·

Quia in derisione clamauerunt ut crucifigeretur

Quia contra eum iudei clamauerunt ut crucifigeretur · per hieremiam dominus de synagoga pronuntiat · Reliqui domum meam · facta est mihi hereditas mea quasi leo in silua · dedit contra me uocem blasphemias dicens crucifige · crucifige · Et alibi ipse dicit · Super quem aperuistis os uestrum · et super quem exacuistis linguas uestras · Et ysaias · Ruit inquit ierusalem · et iudas concidit · quia lingua eorum contra dominum · Item ipse · Expectaui ut facerent iudicium · fecerunt autem iniquitatem et non iustitiam sed clamorem

Quia muliebres uestes coccineas induerent eum

Pronuntiauit ysaias propheta dicens · Quis est iste qui uenit de edom · tinctis uestibus de bosra · Quare rubrum est uestimentum tuum · et indumentum tuum tamquam calcantium in torculari · Et respondens ait · Torcular calcaui solus · Calcare enim torcular solum se dixit · quia solus propter peccata mundi passionem suscepit · solusque delicta omnium sanguine suo lauit ihesus xpistus dominus noster

Quia dum pateretur tacuit

Quod dum pateretur tacuit · psalmista testatur dicens · Factus sum sicut homo non audiens et non habens in ore suo increpationes · Et iterum · Ego autem tamquam surdus non audiebam · et sicut mutus qui non aperuit os suum · Et ysaias propheta · Sicut agnus coram tondente se sic non aperuit os suum · In humilitate iudicium eius sublatum est

Quia in ligno suspensus

Et alius propheta ex persona xpisti predixit dicens · Ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad uictimam · et non cognoui quia super me cogitauerunt consilia dicentes · Mittamus lignum in panem eius · et eradamus eum de terra uiuentium · Hec enim que passurus erat dominus a iudeis · quasi sibi facta fuissent · propheta commemorat · Nam quod est lignum in pane missum · nisi affixio carnis xpisti in ligno · Panem enim corpus xpisti esse cognoscimus · lignum uero in passione fides nostra crucem agnoscit in corpore · quia uita corporis sicut panis est · Scriptum est enim · Et erit uita tua pendens ante oculos tuos · et timebis die ac nocte · et non credes uite tue · Et dauid · Quia extensionem manuum suarum in cruce sic dicit · Eleuatio manuum mearum sacrificium uespertinum · siue quod uenerit [illegible]

[Me]ridi vespera sive quod declinante iam sole in vespera dominus in cruce animam posuit. Levavit manus suas in ligno offerens se ipsum domino sacrificium, ut per illud deleret nostra peccata. Et in psalmo: Dominus regnavit a ligno. Et Abacuc: Cornua in manibus eius, idest tropheum crucis. Item ipse de ascensione crucis in qua exaltatus omnia traxit ad se ipsum, ita dicit: Dominus fortitudo mea, et statuit pedes meos super excelsa, ut vincam in claritate eius.

David autem sic loquitur dicens: Foderunt manus meas et pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea. Ipsi vero consideraverunt et conspexerunt me. Quibus verbis in cruce corpus significavit extentum manibus pedibusque confixis, et clavorum transverberatione confossis. Item in canticis canticorum: Manus meae distillaverunt myrram. Quod spiritaliter dixit propter fixuras clavorum. Item per Zachariam: Plangent eum quasi unigenitum, et dolebunt super eum ut dolere solet in morte primogeniti. Hoc enim factum dependimus in Christum quem crucifixerunt Iudaei, quem dolebunt ipsi crucifixum in die iudicii cum videbunt eum in patris et sua maiestate regnantem.

Quia damnatus crucifixus est.

De quo per Ysaiam prophetam predictum est: Et inter iniquos deputatus est. Et Abacuc propheta: In medio duum animalium cognosceris, et in medio duorum latronum.

Quia inter latrones crucifixus est.

Post crucis sententiam sequitur vestis divisio, et sors prophetante David: Diviserunt inter se sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. Quae prophetia quemadmodum sit completa, evangelica narrat historia. Nam dum vestimenta alia in militibus fuissent divisa, pro tunica dixerunt: Non scindamus eam, sed mittamus sortem cuius sit. Erat enim tunica dei omni parte contexta, inconsutilis, pretiosa.

Quia diviserunt vestimenta eius.

Quod autem pependit in cruce et acetum ei cum felle mixtum dederunt, in psalmis predictum a domino ita cognoscimus: Dederunt in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto. Quod quidem ipse ad Israhelem sic per Hieremiam clamat dicens: Ego te plantavi vineam electam, quomodo facta es in amaritudinem vitis aliena? Deus enim bonam plantaverat vineam, hoc est videlicet gentem illam, at vitio suo depravata, creatorem amaritudine potat. Pro quo et Moyses ait: Uva eorum uva fellis, et botrus amaritudinis in ipsis. Quod ysopo circumdederunt spongiam aceto plenam, in psalmis dictum fuit sic: Asperges me domine ysopo et mundabor, lavabis me et super nivem dealbabor.

Quia felle et aceto potatus est.

Nunc de titulo quod dixerunt Iudaei: Noli scribere rex Iudaeorum. Et respondit Pilatus: Quod scripsi scripsi. Iam in psalmo quinquagesimo sexto fuerat prophetatum: Non corrumpas tituli scriptionem. In cuius psalmi serie non solum passio vel mors, sed etiam resurrectio et ascensio domini predicatur.

Quia titulus crucis corruptus non est.

Quia in cruce pendens Ysaia testante pro inimicis suis et transgressoribus oravit. Item Abacuc in passione domini: Cum conturbata fuerit anima mea, in ira misericordiae tuae memor ero. Iudaeis Christum commoti in cruce figentibus, ille memoratus misericordiae suae dixit: Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt.

Quia pro inimicis oravit.

Et quia non pro suis, sed pro nostris peccatis crucifixus est, Ysaias dicit: Pro iniquitate populi sui ductus est ad mortem. Et iterum: Vulneratus est propter iniquitates nostras, et attritus est propter scelera nostra, cuius livore sanati sumus. Et iterum: Omnes nos quasi oves erravimus, unusquisque in viam suam declinavit, et dominus posuit in eo iniquitates omnium nostrum. Qui cum peccatum non cognovisset, peccatum pro nobis factus est.

Quia pro peccatis nostris mortuus est.

Iam vero post flagella et crucem, fellisque et aceti potationem, deinde sequitur mors eius. Quam ipsa lex non siluit dicens: Recubans dormivit ut leo et ut catulus leonis, quis suscitabit eum? Clamat etiam mortem eius sexagesimus septimus psalmus: Deus noster deus salvos faciendi, et domini mors et domini exitus. Quid apertius dici potest? Dominus enim Ihesus qui interpretatur salvator, ipse est deus noster, deus salvos faciens. Quem quia oportuit nasci et ad vitam exire per mortem, ideo subiunctum est: Domini mors et domini exitus. Item in Hieremia: Ideo quasi de somno suscitatus sum, et somnus meus dulcis mihi. In Daniele quoque angelus de occisione et morte sic loquitur: Scito et animadverte, ab exitu sermonis ut iterum edificetur Hierusalem usque ad Christum ducem, ebdomades VII et ebdomades LXII erunt, et rursum edificabitur platea et muri in angustia temporum. Et post ebdomades LXII occidetur Christus, et non erit eius populus qui eum negaturus est. Unde sequitur: Erit cladis Iudaeorum quae postea completa est: Et sanctuarium et civitatem dissipabit populus cum duce venturo, idest Romanus exercitus cum Vespasiano.

Quia mortuus est.

Quia in passione eius sol obscuratus est, Amos propheta testatur dicens: Et erit in die illa, dicit dominus, occidet sol meridie, et tenebrescere faciam in die lumina, idest solem et lunam.

Et q̄a n̄ fregerc̄ ei⁹ crura · ita p̄dictū̄ fuerat · Os n̄ cominuetis ex eo · Precepū
fuerat eis celebrare pascha i ouis similitudine i q̄ dn̄ice passionis umbra p̄cesserat q
tanquam ouis ad occisionem ductus est · & non aperuit os suum ·

Quia u̇ lancea lat⁹ ei⁹ p̄cussū ē · a beato iob sic p̄dicatū ē · Cōfregit me & posuit me
signū · Circūdedit me quasi gygas ᵽuulnerauit lūbos meos ᵽcidit me uulnere uu
& uulnere lancee sup uuln⁹ clauoꝝ · & dauid Sup dolorē uulnerū eoꝝ addiderunt · &
ma⁹ de synagoga · Tetendit arcū suū · & posuit me quasi signū ad sagittā · Misit in renib
filiā pharetre sue · & Zacharias · uidebt̄ in quē ᵽfixerē · utiq; hominē quē crucifixerūt ;

Zacharias dic̄ · Cū egrederer̄ uir ab oriente · ecce aque redundantes a latere de
scilicet xp̄o ītē de eadē aqua que ex latere ei⁹ pfluxit pph̄a dic̄ Flumina aque ui
tis egredient̄ de uentre illi⁹ · aque scilicet baptismatis · que credentes in xp̄o uiuificant ;

In psalmis autē dicit̄ · Collocauer̄ me in obscuris sic̄ mortuos sclī quasi decore sic̄ hoīs q
dōs erat · & ysaias · Erit dn̄s nominat⁹ i signū ēnū qd̄ n̄ auferet̄ · & erit sepulchrū ei⁹ gloria ;

Et p̄ hieremiā dicit̄ · Lapsa ē i lacu uita mea · & posuer̄ lapidē sup me · & itērū · Cōcl
usit uias meas lapidib; quadris circūedificauit aduersum me ut non egrediar ·

Dn̄s in ecclastico dic̄ · Penetrabo om̄s inferiores partes t̄re · & inspiciā om̄s dor
& illuminabo om̄s sperantes in dō · & dauid · Vita mea i inferno appropinquauit
Estimat⁹ sū cū descendentib; in lacū · fact⁹ sū sic̄ hō sine adiutorio int̄ mortuos lib
cendit eni sic̄ homo in infernū sed solus int̄ mortuos lib fuit q̄a á morte teneri n̄ pot

Quia autē ad celestia remeauit · idem p̄ osee uaticiniū p̄nunciauit sic
inq̄t ego capiam & uadā · tollā & n̄ ē q̄ eruat · Vadens reuertar ad lo
idest ad celeste soliū · & itērū · De manu mortis liberabo eos · & ero mors tua ó mors mors

Et q̄a deuicta morte resurgens ab inferis remeauit ∴ dauid pph̄a p̄dix̄ · Caro
requiescet i spe · qm̄ n̄ derelinques in inferno animā meā nec dabis scm̄ tuū u
corruptionē · & itērū · Ego dormiui & q̄eui & exurrexi qm̄ dn̄s suscitauit me
Tu autē dn̄e miserere mei & resuscita me & retribuā eis · & itērū · In pace dormiā
qm̄ tu dn̄e singularit̄ in spe cōstituisti me · Singularit̄ · q̄a solus ille sic resurgens · ut cōsclt
morti resurgeret · Itē p̄ ysaiā dns · Nc̄ exsurgā dic̄ dn̄s · nc̄ exaltabor · nc̄ sublimabor

Verūtamē q̄a ab inferis tercia die resurrex̄ · Osee p̄dixerat dicens · Venite & reuerta
ad dn̄m · quia ipse cepit & saluabit nos · Viuificabit nos post duos dies · & in die t
suscitabit nos & uiuem⁹ i cōspectu ei⁹ ; Omīa hec i xp̄o cōpleta sc̄ · Quinta eni feria
parasceue passus · diluculo resurgens ab inferis remeauit · & sci q̄ i inferno erant cū eo

Et q̄a p⁹ resurrectionē suā xp̄s piscatores ap̄tos p̄dicare i gentib; misit ∴ p̄ hiere
ante sic n̄ciauit dicens · Ego mittā piscatores meos dic̄ dn̄s & piscabunt̄ eo
Post hos piscatores ∴ seq̄t̄ · & mittā uenatores & uenabunt̄ eos de montib; & collib;
cauernis petrarū · Q̄ spūalit̄ ad cōuersionē ꝑtinet gētiū · Quos q̄a p⁹ glām resur
rectionis sue dn̄s ad p̄dicandū gentib; mitteret ∴ p̄ ysaiā locut⁹ ē dicens · Veni inq̄t
congregem cū om̄ib; gentib; & linguis · & uenient & uidebt̄ glām meā & ponā in eis sign
crucis · & mittā ex eis q̄ saluati fuerint ad gentes in mare · in frigiā · in lybiā · tene
sagittā · idest uelocē p̄dicationis sermonē in italiam q̄ppe & greciā · & q̄ ad insulas lon
& ad eos q̄ n̄ audierit de me · & n̄ uiderit glām meā · In q̄ sententia spūalit̄ missi ap̄li pp̄
De q̄b; i psalmo · Non sc̄ loquele neq; sermones · quoꝝ n̄ audiant̄ uoces eoꝝ · & iterum
In omnem terram exiuit sonus eorum · & in fines orbis terre uerba eorum ;

Quod autē xp̄s ad patrē ascendit · & ab eo ēnā potestatē & regnū accepit · da
dicit · Aspiciebā in uisu noctis · & ecce in nubib; celi quasi filiū hoīs uen
Sed eō ; Vsq; ad antiquū dierū peruenit · idest usq; ad patrē · Et p⁹ hec adiecit · & ...

eı obtulerῑ eū · & dedit potestatē eı · & regnū & omſ poplı · trıbꝫ & lingue ſeruient eı ·
Potestas eı potestas ęt̃na que n̄ auferet̃ & regnū eı qđ n̄ corrūpet̃. Ecce ostensū est
q̄m ī nubibꝫ celı fılıı hoīs est ſublat̃ & ad omnıpotētē usq; pducł. Videntes autē
potestates ęthereę carnē xp̄ı ascēdentē ın nubibꝫ & portas celı ıngredıentē dıxer̄.
Tollıte portas prıncıpes urāſ · & eleuamını porte ęt̃nales & ıntroıbıt rex glę · Quıſ ē
ıste rex glę. Dn̄s fortıs & potens · dn̄s potens ın p̄lıo · Et dauıd aıt · Ascēdıt ſup che-
rubın & uolauıt · uolauıt ſup pennas uentoꝝ · Et ıterū · Ascendıt ın altū cępıt captıuı-
tatē dedıt dona hoībꝫ; Quıd ē captıuā dux̄ captıuıtatē · nıſı qa deuıcta morte · ıpſā
carnē quā a t̃rıs aſſumpſerat quaſı captıuā ın celū ducebat. Vnde ıdem pp̄ha ad lau
dem xp̄ı omſ gentes puocans · hortat̃ dıcens · Regna t̃r cantate dō q̄ aſcendıt ſup
celos celoꝝ ad orıentē · Bene adıecıt ad orıentē · qa ıdem loc̄ ın orıentıs partıbꝫ ē · ubı
xp̄s reſurrexıt & unde ī celū aſcendıt · Et poſt hec ſubdıdıt · Vıſı ſt̃ ıngreſſ̄ tuı dſ ·
ıngreſſ̄ deı meı regıs meı · Vıdentıbꝫ enī omībꝫ · aptıs · atq; quıngentıs uırıs aſcendıt ın
celū · Huı aſcēſıonē & Salomon ī cantıcıs ſıc p̄dıxerat · Ecce hıc ueınt ſalıens ſup mō
tes tranſılıens colles ıdeſt celos · Et amos pp̄ha · Edıfıcauıt dn̄s ın celo aſcenſū ſuū · &
pollıcıtacıonē ın t̃ra fırmauıt · Et yſaıas dıcente dn̄o · Nō exſurgā · ıdeſt a morte ; nunc
exaltabor ıdeſt ın celo · nē ſublımabor ıdeſt ın regno · Itē ıdem alıbı de xp̄o · Exaltabıtur
& eleuabıt̃ & ſublımıſ erıt ualde · Et dauıd · Dıx̄ dn̄s dn̄o meo · ſede a dextrıſ meıſ · Inq̄rant q̄
ındıgı cuı dıctū ē a dn̄o · ſede a dextrıſ meıſ ; Nūqd archangło aut pp̄hę · Nā null̄
horū ın ea glā est · nıſı ılle quē dıgnū cōſeſſu ſuo ınuıſıbılıs dſ habet · hıc ſedet ad dex-
terā patrıs · q̄ ſıc cōſeſſu deı dıgn̄ ē · ıta natura dıgn̄ est & nomıne · De q̄ dıc dauıd ·
Regnauıt dſ ſup gentes · Dſ ſedet ſup ſedē ſcām ſuā · & regnū eıuſ omībꝫ domınabıt̃ ·

Dauıd autē dıcıt de xp̄o · Aſcendıt ın altū captıuā dux̄ captıuıtatē dedıt dona hoībꝫ; Quıa p̄ aſcenſıonē ſuā mıſıt ſpm̄ paraclıtū aptıs ſuıs · ın q̄ ē omnıū ple- | Ascendit Deus ad dexteram patris
nıtudo donoꝝ · De q̄ p Iohel pp̄ham p̄dıctū ē · Effundā de ſpū meo ſup omem carnē
& pp̄habunt fılıı urı & fılıę urę · Senes urı ſomnıa ſomnıabunt & ıuuenes urı uıſı-
ones uıdebt̃ · Et zacharıas · Effundā de ſpū meo ſup domū dauıd & ſup habıtātes ıerl̃m ·
Qd etıā ſpū ſcō referta lınguıs unıuerſarū gentıū locutı ſt̃ magnalıa dı · ut dauıd
p̄dıxerat · Non ſt̃ ınqt loquele neq; ſermones quorum n̄ audıantur uoces eoꝝ

Iteꝝ ıpſe dauıd · Dſ manıfeſte ueıet · dſ nr̄ & n̄ ſılebıt · Quıa & ſı ın prımo | Qa post ascensionem apostolis spiritum misit
humılıtatıs ſue aduentu tacuıt ıudıcat̃ · ın ſcdo dū manıfeſt̃ uenerıt ut
ıudıcet n̄ tacebıt · ut reddat ſıngulıs ſcdm opera eoꝝ · Secūd̄ Ignıs ante eū arde-
bıt · ut lıgnū · fenū · ſtıpulā · delınquentıū cōſumat̃ opera · De hac etıā ıudıcıı
examınacıone p ıgnē danıel uatıcınat̃ ē dıcens · Aſpıcıebā donec thronı poſıtı
ſunt & antıquus dıerū ſedıt ; Veſtımtū eı quaſı nıx candıdū & capıllı capıtıs eı
quaſı lana munda · Thron̄ eı flāma ıgnıs · rote eı ıgnıs accenſus · Fluuıus ıgneus
lapıdeuſq; egredıebat̃ a facıe eı · Mılıa mılıū mınıſtrabant eı & decıes mılıes
centena mılıa aſſıſtebant eı · Iudıcıū ſedıt & lıbrı aptı ſt̃ bonoꝝ uıdelıc &
de maloꝝ geſtoꝝ · qa ex ppı̄ıs opıbꝫ ſıngulıſq; aut ıuſtıfıcandı aut penę ppetuę ſt̃ man-
cıpandı · De q̄ ıudıtıo ın ıgne Malachıas ſıc aıt · Ecce dıes ueınt ardens ut clıban̄
& cremet eos & omſ facıentes ınıqtatē accendas · Et yſaıas ſımılıa cecınıt dıcens · Ecce
dn̄s ın ıgne ueıet & quaſı turbo quadrıge eı reddere ī ındıgnatıone furorem
ſuū · & ıncrepatıonē ſuā ın flāma ıgnıs · Et ıterū · Audıtā facıet dn̄s glām uocıs ſuę ·
& t̃rore brachıı ſuı oſtendet ī comınatıone furorıs & flāma ıgnıs deuorantıs · Bra-
chıū enī dn̄ı xp̄s ē · q̄ ī flāma & t̃rore tepeſtatıs ad ıudıcandū uentur̄ ē · Itē yſaıas
Cōſurge ſıcᵗ ī dıebꝫ antıqs ın generatıonıbꝫ ſcłoꝝ ad ſeparatıonē maloꝝ & bonoꝝ · quı
uırtute ſurrexıſtı qndo ī prıncıpıo percuſſıſtı ſupbū ıdeſt dıabolū ſeparando eū a bonorū

coſortio angłoꝝ. Itẽ yſaiaſ. Dñſ ſicĩ fortiſ egredieť ſicũ uir pliator. Suſcitab
zelũ. uociferabiť ⁊ clamabit ⁊ ſup inimicoſ ſuoſ c̃fortabiť. Non tacebit qd in prio
aduentu fecit aut paciẽſ ſicũ ĩ paſſione fuit ſꝫ iudicanſ loqueť ut parieſ. qa rep
ut parieſ corruenſ ſuoſ hoſteſ eſt c̃pſſur. De qb̃ idem yſaiaſ. Ve inq̃t potentib; in
q̃a ñ ceſſabit iracũdia mea ĩ eiſ. ⁊ iudiciũ faciã de inimiciſ ⁊ cremabo eoſ igne. I
Induit ſe iuſticiã ut loricã. circũpoſuit galeã ſalutiſ capiti ſuo. ⁊ operuit ſe ueſte u
ut retribuat retributionẽ aduerſariiſ ſuiſ. Et micheaſ. Audite colleſ iudiciũ dñi. ⁊ f
fũdamẽta trę. qa iudiciũ dñi aduerſ' poplm eꝰ. Et ezechiel. Inmittã inq̃t dñſ furorẽ
ſup te ⁊ iudicabo te ſcdm uiaſ tuaſ ⁊ dabo ſup te omſ abominationeſ tuaſ. Quẽ q
dicunt in eo loco iudicaturũ impioſ. ubi iudicatꝰ ẽ. iohel pphã teſtante. Exurgant
⁊ aſcendant omſ genteſ in ualle ioſaphat. ubi ſedebo ut iudicem omſ genteſ in circu

Q[illegible] uen turũ de celiſ iudi[illegible] expec tamuſ.

Ecce xp̃m iudicẽ ⁊ regẽ dñmq; ⁊ dm̃ de ueteriſ teſtam̃ti auctoritate. pphãrũq; t
monio c̃pbauim'. Tenent iſta om̃ia. libri inimicoꝝ. Legunt q̃dem ſed ñ intel
q̃a om̃ia ſignata ſt illiſ quę ſcripta ſt. Nos autẽ ad intelligenda euuangelia leg
toſ pphaſ habem'. ex q̃b; diuinitatẽ ſaluatoriſ nřĩ ⁊ nom̃. genuſ q̃q; ⁊ gen'. ⁊ part
natiuitatẽ. paſſioneſ. uirtuteſ. unctioneſ. c̃phenſioneſ. palmaſ. flagella. c̃ſput
ſuſpenſionẽ. felliſ ⁊ aceti potationẽ. tituli cruciſ inſcriptionẽ. ſepulchrũ. infernu
incorruptionẽ corporiſ. reſurrectionẽ carniſ. aſcenſioneq; eꝰ in celiſ. Regnũ atq;

LIB SCDS YSIDORI. FLORẼTINE SORORI SUE; — Leti declarauimus

De gentium uoca tione.

IN principio autẽ libri huiꝰ de gentiũ credulitate loquendũ decreui ut
reliqua c̃tuearm̃ dũ ipſa fideſ eccłę antea declaretꝰ. Proinde q̃a omſ gẽteſ
dĩ cultũ eẽnt uocande. dauid pphã teſtatꝰ. Reminiſcentꝰ ⁊ c̃uertentꝰ ad dñm u
ſe fineſ tẽ. Et adorabt ĩ cõſpectu eꝰ omſ patrię gentiũ. Et yſaiaſ. Gen
poplſ q̃ ſedebat in tenebriſ uidit lucẽ magnã. Habitãtib; in regione umbr
tiſ. lux orta ẽ eiſ. Et iteru. Cõgregamini ⁊ uenite ⁊ accedite ſimul ſ
ſalui eritiſ omſ fineſ tẽ q̃a ego dſ ⁊ ñ e aliꝰ. quia mihi curuabiť omẽ g
⁊ cõfitebiť omſ lingua. In memet ipſo iuraui dič dñſ. egredieť de ore meo uer
ñ reuertetꝰ ad me uacuũ. qm̃ in ſinib; tẽ dĩ dilatatꝰ eccła. Unde yſaiaſ p
Lauda ſterilis que ñ pariſ. decanta laudẽ quę ñ pariebaſ. qm̃ multi filii d
magiſ quã eꝰ quę habet uirũ. dič dñſ. Dilata locũ tentorii tui. ⁊ pelleſ ta
culoꝝ tuoꝝ extende. ⁊ ſem tuũ genteſ hereditabit ⁊ ciuitateſ deſertaſ inhabit
Et iterũ. Queſier me q̃ ñ interrogabant. inuenerũt q̃ ñ queſierũt me. Et dixi. Ecce eg
gentẽ quę ñ inuocabat nom̃ meũ. Expandi manꝰ meaſ ad poplm incredulũ. q
runt me genteſ quę ante ñ interrogabant q̃a ad eoſ pphã ñ uenerat ⁊ inuener
quando illiſ xp̃m nunciauerit. Cuiꝰ ḡ popli ſt iſte pmiſſioneſ niſi gentiũ quę r
dñi. Et q̃ſ ẽ poplſ de q̃ ait. expandi manꝰ meaſ ad poplm incredulũ. niſi ſynag
da iudeoꝝ. Seqť. Ecce ſerui mei comedent ⁊ uoſ eſurietiſ q̃a neſciente pa
bi dĩ. uocato ex iudeiſ poplo. iudea aruerit ieiunio. Itẽ idem. Domꝰ mea dom
niſ uocabiť cunctiſ poplis ait dñſ. Et iterũ. Venio ut c̃gregẽ ex omib' gent
⁊ linguiſ ⁊ uenient ⁊ uidebt glãm meã. ⁊ ponã ĩ eoſ ſignũ ⁊ mittã ex eiſ q
fuerĩt ad gẽteſ ĩ mari. ĩ lybia. ĩ affrica. tenẽteſ ſagittã. Hieremiaſ autẽ
Cõgregabuntꝰ omſ gẽteſ in nomine dñi in ierlm. ⁊ ñ ambulabẽt pꝰ prauit
cordiſ ſui. Et iterũ. Iurauit dñſ in ueritate ⁊ ĩ iudicio ⁊ benedicent eu
gẽteſ. ipſumq; laudabt. Itẽ hieremiaſ de uocatione gentiũ. Dñe m̃q d

tudo mea ad te gentes venient ab extremis terrae et dicent: Vere mendacium
possederunt patres nostri. Item idem ad populum dicit. Audite vocem tubae. Et dixerunt: non audi
emus. Item in Osee. Miserebor eius quae fuit sine misericordia. Et dicam non populo meo populus meus
es tu. Et erit in loco ubi dictum est ei: Non plebs mea vos, ibi vocabuntur filii dei vivi.
Item in Sophonia. Reddam populis labium electum ut vocent omnes in nomine domini et servi
ant ei. Et post haec adorabit vir de loco suo omnes insulae gentium. Micheas quoque ait:
Erit in novissimo dierum mons domus domini praeparatus in vertice montium et elevabitur super
colles. Et fluent ad eum omnes populi et properabunt gentes multae et dicent: Venite ascen
damus ad montem domini et ad domum dei Iacob et docebit nos vias suas et ambulabimus in
semitis eius quia de Syon egredietur lex et verbum domini de Hierusalem et iudicabit populos
multos et corripiet gentes fortes usque in longinquum. Novissimi dies hi sunt in
quibus Christus resplenduit. Praeparatus mons super verticem montium Christus est quia ipse est caput
apostolorum et prophetarum. Domus vero domini ecclesia Christi. Et bene gentes ad Christum ascendere si ad do
minum Iacob id est ad ecclesiam catholicam confluunt. Lex autem de Syon exiit et ver
bum domini de Hierusalem sive ut nonnulli in gentibus iudaeis in infidelitate rema
nentibus. Sive quia in eadem plebe positus Ihesus dixit discipulis suis: Ite docete omnes gentes.
Item Zacharias de ecclesia gentium dicit. Lauda et laetare filia Syon quia ecce venio et ha
bitabo in medio tui et scies quia dominus exercituum misit me ad te. Usquequo veniant
populi et habitent in civitatibus multis et vadant habitatores unus ad alterum di
centes: Eamus et deprecemur faciem domini et quaeramus dominum exercituum. Usquequo veniant populi
multi et gentes robustae ad quaerendum dominum exercituum in Hierusalem.
Iacob autem in benedictionibus patriarcharum dixit: Non deficiet princeps de — eo in Christum credere omnibus iussum est.
Iuda et dux de femoribus eius donec veniat qui mittendus est et ipse erit expectatio
gentium. Et David ex persona Christi ait: Dominus dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui
te. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terrae. Et
iterum: Constitues me in caput gentium. Populus quem non cognovi servivit mihi in auditu auris
obedivit mihi. Et alibi. Ante solem permanet nomen eius et ante lunam sedes eius. Et benedicentur
in eo omnes tribus terrae omnes gentes servient ei. Et dominabitur a mari usque ad mare et a flumine
usque ad terminos orbis terrae. Ab ortu solis usque ad occasum magnum nomen eius in gentibus.
Hic a flumine dominandi sumpsit exordium ubi baptizatus est a Iohanne et pervenit per fidem
in gentibus et usque ad terminos terrae. Et iterum: Levabit signum in nationes procul et sibilabit ad eum
populus de finibus terrae. De quo alibi: Ego dominus vocavi te in iustitia et apprehendi manum tuam
et servavi te in foedus populi in lucem gentium ut aperires oculos caecorum et educeres de conclusione
vinctos de domo carceris sedentes in tenebris. Unde in alio loco ipse dixit: Educam caecos in viam
quam nesciunt et in semitis quas ignoraverunt ambulare faciam. Ponam tenebras coram eis in lucem.
Item de Christo: Ecce servus meus suscipiam illum electus meus complacuit sibi in illo anima mea. Dedi spiritum meum
super eum iudicium gentibus proferet. Non clamabit neque accipiet personam nec audietur foris vox eius.
In veritate educet iudicium. Non erit tristis neque turbulentus donec ponat in terra iudicium
et legem eius insulae expectabunt. Servus quippe ex susceptione carnis humanae Christus. Ad iudaeos
veniens non est susceptus. Iudicium in gentibus protulit. Quale iudicium nisi ut ex fide iudicarentur.
Et vox non audietur foris hoc est in hereticis et iudaeis extra dei ecclesiam positis. Item de ipso in
Ysaia. Ecce intelliget servus meus et exaltabitur et elevabitur et sublimis erit valde. Et inter angelos
aspectus eius et forma eius inter filios hominum. Sic ait David: Speciosus forma prae filiis hominum.
Sed quidem per Aggeum prophetam de Christo in gentibus regnaturo sic cecinit dominus dicens: Spiritus
meus erit in medio vestrum nolite timere quia haec dicit dominus: Adhuc modicum et ego commovebo

celum et terram mare et aridam et movebo omnes gentes et veniet desideratus cunctis gentibus.
Non de antichristo hanc prophetiam fidelis intelligat: in dictum enim est. Procul dubio illum
non gentes desiderant, sed soli miseri iudei et impii adventum eius expectant;

de regno christi qui manebit in perpetuum

Daniel dicit. Videbam in visione noctis et ecce cum nubibus celi quasi filius hominis
veniebat et usque ad antiquum dierum pervenit et in conspectu eius oblatus est. et ipsi dedit
principatum et honorem et regnum. et omnis populus tribus et lingue ipsi servient. Potestas eius po-
testas eterna que non auferetur et regnum eius quod non corrumpetur. Quo testimonio ostenditur
ita accepisse christum ab omnipotente deo dominationem et regnum ut potestas eius eterna sit. Daniel
affirmat dicens. In diebus illis suscitabit dominus celi regem qui in eternum non commovebitur et regnum
eius populo alteri non dabitur. Comminuet et consumet universa regna et ipsum solum stabit in
eternum. Et ysaias. Multiplicabitur eius imperium et pacis non erit finis. Et david. Orietur in diebus eius
iustitia et habundantia pacis donec auferatur luna. id est usque ad consummationem seculi;

de ... populis sub christi regimine vocatis

Ysaias autem dicit. Et erit in die illa nutriet homo vaccam boum et duas oves et pre
ubertate lactis comedet butyrum. Vacca boum est plebs ex iudea veniens de semine patriar-
charum. oves due gentes veniens de gentibus; Et ideo due oves et una vacca quia ampliores
muniti gentes ex gentibus quam iudea. Homo autem qui eas nutriat ipse est christus qui per hieremiam dicit
Convertimini filii revertentes dicit dominus quia ego vir vester assumam vos de civitate et de cognatione
et dabo vobis pastores iuxta cor meum et pascent vos scientia atque doctrina. Hanc enim
civitatem iudeam dicit sive israel. cognationem vero gentes. pastores autem apostolos vel docto-
res christi gratiam predicatores sicut in alio loco idem hieremias iudeos servituros christo proclamat. Et erit in die illa
ait dominus exercituum. Conteram iugum eius de collo tuo et vincula illius disrumpam et servient
domino suo et david regi suo quem suscitabit eis. Item ezechiel christum sub persona david super omnes gen-
tes sic regnaturum predicat. Rex unus erit omnibus imperans et non erunt ultra due gen-
tes nec dividentur amplius in duo regna. nec polluentur ultra in idolis suis. et salvos eos faciam
de universis sedibus suis in quibus peccaverunt et mundabo eos et erunt mihi populus et ego ero eis deus.
Daniel autem propheta potestatem christi non solum super gentes sed etiam super iudeos a deo patre datam
describit dicens. Data est ei potestas et honor et omnis populi tribus et lingue servient ei. Tribus et
lingue nisi gentium nationes. Sunt hec micheas dum locum originis christi declaravit: mox
super israel dominatorem subiungat. Et tu inquit bethlehem domus effrata non es minima in milibus iuda
ex te mihi prodiet dominator israel. Stabit et pascet gregem suum in virtute domini dei
et magnificabitur usque ad terminos orbis terre et erit iste pax. Amos quoque propheta de
regno iudeorum sic ammonet dicens. Prepara te in occursum domini dei tui israel. quia
ego confirmans tonitruum et creans spiritum et nuntians hominibus christum suum. Zacharias autem
de christo regno iudeis et gentibus ita proclamat. Ecce rex tuus veniet tibi iustus et salva-
tor. et ascendens asinum et super pullum asine et potestas eius a mari usque ad mare et a flu-
mine usque ad fines terre. Que prophetia quam in christo fuisse completa euangelia ipsa testantur.

de plurimis iudeorum qui in christo non essent credituri

Moyses legis lator iudeorum incredulitatem ante pronuntians erit inquit vita tua
pendens ante oculos tuos et timebis die ac nocte et non credes vite tue.
Unde ysaias ait. Domine quis credidit auditui nostro et brachium domini cui revelatum est
Et vidimus eum et non erat aspectus. Quibus verbis incredulitatem iudeorum designat qui christum
videntes non receperunt. Qui quia non credere nec cognoscere potuerunt: illico excidium habuerunt
sic aperte dicit hieremias. Ascendite muros eius et dissipate. Auferte propagines eius quia non
sunt domini. Prevaricatione prevaricata est in me domus iuda ait dominus. Negaverunt me
dixerunt. Non est ipse. Hec nunc usque iudei de christo dicunt Non est ipse. expectantes
alium qui est antichristus. Unde et dominus. Ego inquit veni in nomine patris mei et

recepistis me. Alius ueniet i nõe suo & recipietis eũ. Itẽ idẽ de eodẽ. Ecce sermo
dñi fact' ẽ i obprobriũ & n̄ susceper̃ adhuc. Et qa gentib; obedientib; xpo iudei
n̄ eũ eẽnt recepturi in psalmis ostendit̃. Nã eũ pphã dicente idem xps c̄stitui-
sti me i capud gentiũ & popls quẽ n̄ cognoui seruiuit m̄. Continuo subiungit incre-
dulitatẽ iudeorũ dicens. Filii alieni mentiti st̃ m̄. Filii alieni inueterati st̃.
& claudicauert̃ a semitis suis. Qui sunt alieni nisi iudei? Qui recte alieni
n̄cupant̃ p eo qd in pfidia pmanentes. ab eẽne uite pmiis abdicati st̃ quę nob
scdm fidẽ a dõ dĩ filio pmittit̃. Hec qq; i xpo iudeoꝝ incredulitas prima ẽtiã p
ysaiã ita ẽ adnunciata. dicente dñõ illis; Audite audientes & nolite intelligere
& uidete uisionẽ & nolite cognoscere. Exceca cor popli huius & aures adgraua &
oculos claude ne forte uideant oculis suis & aurib; suis audiant & corde suo intel-
ligant & cõuertant̃ & sanẽ illos. Et alio in loco. Tota die expandi man' meas ad
poplm n̄ credentẽ sed cõtradicentẽ m̄. q̃ ambulant uias n̄ bonas. Et hieremias
Oculi st̃ illis & n̄ uident. Aures st̃ illis & n̄ audiunt. Et iterũ. Poplo huic fc̄m est
cor inobediens & incredulũ. Verbũ eñi meũ pecauit & sapientia nulla est in eo;

HIEREMIAS pphã dixit. Tibi peccauim' expectacio isrl̃ saluator ei'. Quare sic ı̃a ob incredulitatẽ iudeoꝝ xp̃s iudeam deseruit
colon' futur' es in tra & q̃si uiator declinans ad manendũ. Quare fact' es sicut
uir & n̄ potes saluare. Quid eñi i hac sententia intelligit̃ nisi qa uidebat ppha
i ipsũ qd ueniens xps relictur' eẽt iudeã. ut iret p fidẽ ingentib;. Itẽ. Quare sicut
colon' futur' es in tra. & q̃si uiator ad manendũ. hoc est; Venisti i trã cito recessurus
a iudeis sic alibi ex psona dñi idẽ pphã dicit. Quis dabit me i solitudine diuersoriũ uiato-
rũ & relinquã poplm meũ & recedã ab eis. qa om̃s adulteri st̃ cet' puaricatoꝝ & exten-
derunt linguã suã quasi arcũ mendacii & n̄ ueritatis. Vox eñi ista ẽ xpi q̃ i solitudin
gentiũ diuersoriũ idest eccłam c̄stituit adquã cõuerterẽ omnes deliquentes poplm iudeoꝝ;

YSAIAS dispsionẽ ipsoꝝ sic pdicat dicens. Ipse redemit eos & portauit eos & eleuauit
eos cunctis dieb; scli. ipsi autẽ ad iracũdiã eũ puocauer̃ & afflixer̃ spm sci ei' & cõuers' ẽ ı̃a ppt̃ peccata iudei dispsi st̃
i eis in inimicũ & ipse debellabit eos. Itẽ p osee pphãm. Vę illis q̃m recesser̃ a me
uastabunt̃ qa puaricati st̃ in me. Ego redemi eos & ipsi locuti st̃ contra me mendacia & re-
cesser̃ a me & ego erudiui eos & cõfortaui brachia eoꝝ & ipsi in me cogitatione mendacii co-
gitauer̃. Reuersi st̃ ut eẽnt absq; iugo facti st̃ quasi arc' dolos'. Abiecit eos ds̃ m̃s qa n̄ audie-
runt eũ & erunt uagantes in nationib'. Et ysaias. Propt̃ scelus popli mei pcussi eũ. & dabo impios
p sepultura ei' & diuitẽ p morte ei'. Et p hieremiã idem filius p sua passione sic insinuat fuisse
pditionẽ. Dic eñi. Facta ẽ m̄ hereditas mea q̃si leo i silua. Dedit naq; cõt me uocẽ suã
& idõ odiui eã. Et dix. Venite congregamini om̃s bestię pperamini ad deuorandũ. Vene-
runt eñi bestię agri hoc ẽ feroces principes gentiũ & traditi st̃ illis ad deuorandum
popli iudeoꝝ. ppt̃ qd cõt dñi uocẽ dederẽ. Vnde subiunx. Propt̃ me exterminata est
extermino om̃is tra. Xp̃i eñi hec uox est. Multa eñi ṗ peccata fecerẽ filii isrl̃. sed nũquã
tã longe pdicioni sic traditi sunt & captiuati. Quando autẽ cõpleuer̃ mensuram
patrũ suoꝝ & pphetarũ. necẽ xp̃i intulerint tẽ peccata peccatis cumulantes. traditi
sunt i longa exterminationẽ. Et qa n̄ intelligunt pinde se direptioni traditos.
Ysaias pñunciauit dicens. Effudit dñs sup poplm suũ indignationẽ furoris sui & forte ı̃a iherlm ppter sub
bellũ & cõbussit eũ i circuitu & n̄ cognouit. & succendit eũ & non intellexit; uersa ẽ;

Per hieremiã uite sic pdicat ite dñs dicens. Ascendite muros ei' & dissipate auferte

ppaginem eius quia non sunt domini. Et ysaias. Hierusalem et prouincia iudę concidit quia lingua eorum et adinuentiones eorum contra dominum. Quo testimonio demonstrat urbem hierusalem et prouinciam pariter cecidisse. Causamque ostendit sceleris eorum quia dominum blasphemauerunt dicentes Tolle tolle crucifige eum. nos non habemus regem nisi cesarem. Sed et dauid propheta christi passionem futuram urbis ac iudeorum calamitatem ex persona christi ita predixit. Dederunt in escam meam fel et in siti mea potauerunt me aceto. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum et in retributionem in scandalum. Effunde super eos iram tuam et indignatio ire tue comprehendat eos. Fiat habitatio eorum deserta et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet. Quod totum factum est in hac ipsa hierusalem. Nam postquam christum amaritudine potauerunt atque clamauerunt aduersus eum ut occideretur. debellata est ciuitas expugnati iudei multaque milia interfecta nullique modo permittitur accedere iudeorum ubi contra christum clamauerunt. Item in daniele angelus post christi occisionem perditum subuersionem hierusalem ita prenunciauit. Sequitur. Et ciuitates et sanctuarium dissipabit populus cum duce uenturo. idest romanus exercitus cum uespasiano.

Ita preteritis iudeis gentes introierunt

Ecce ostensum est iudeos pro scelere quo in christum peccauerunt abiectos dispersosque fuisse. Sed pro electis illis gentes in eorum sedibus per fidem erant successure. non siluerunt et hoc prophete. Ysaias dicit. Omnes gentes congregate sunt simul et collecte sunt tribus. Ecce foras educit israel habentes oculos et aures ad eternas punitiones et colligit in unum diuersitatem gentium. Ubi illi ... cati sunt isti introierunt et ad istis prime hereditas que illis fuerat repromissa. Ad gentes in sedibus iudeorum successure erant idem propheta alio loco approbat dicens. In die illa cantabitur canticum in terra iuda. Urbs fortitudinis nostre syon. saluator ponetur in ea murus et antemurale. aperite portas et ingredietur gens iusta custodiens ueritatem. Vetus error abiit. seruabis pacem. quia in te sperauimus. Quia incuruabit inhabitantes in excelso ciuitatem sublimem humiliabit. Humiliabit usque ad terram. detrahet eam usque ad puluerem. Conculcabit eam pes pauperis gressus egenorum. Quibus uerbis ostendit iuste humiliata gentium populum successisse in loco quem superba plebs iudeorum perdiderat. Unde idem propheta ad eosdem iudeos sub exprobatione dicit. Dimittetis inquit nomen uestrum in iuramentum electis meis uos autem interficiet et seruos suos uocabit alio nomine. in quo qui benedictus est super terram benedicetur a deo amen. et qui iurat in terra. iurat in deo amen. In terra itaque iurat. idest in carne a christo accepta in qua quicumque uere iurat in deo iurat;

Quia in fine mundi credituri sunt iudei.

Transeuntibus quippe istis carnalibus iudeis. postea in nouissimis temporibus filii christo credituri sunt. Osee propheta testante. Quia diebus multis sedebunt filii israel sine rege sine principe. sine sacrificio. sine altari. sine sacerdocio. Deinde sequenter adiungit. Et postea reuertentur filii israel et querent dominum deum suum et regem suum et stupebunt in domino et in bonis suis in nouissimis diebus. Malachias quoque ante finem mundi heliam dicit mittendum ad conuersionem iudeorum. Ecce ego mittam uobis heliam prophetam. antequam ueniat dies domini magnus et horribilis et conuertet cor patrum ad filios et cor filiorum ad patres eorum. Mittet dominus heliam ad conuertendum cor filiorum ad corda patriarcharum et prophetarum credat posteritas eorum in domino ihesu christo quem illi prophetantes expectauerunt. Ergo auditionem per quam agnoscat quia nunc mente cecati sunt nec possunt intelligere salutem quem audiant nisi in fine mundi dum fuerit consummatio seculi. Unde ysaias

uano cuorsi uidebit crediturū in xpm̄ atq: intelligentes sanabuntur et cognoscent omnia. Iuxta quod et hieremias eis dicit. In nouissimo dierum agnoscetis ea. Et sophonias propheta ait. Dabo uos in nomen et in laudem in omnibus populis terrę. cum conuertero captiuitatem uestram coram oculis uestris dicit dominus. Item ezechiel. Post dies multos uisitabo; et in nouissimo annorum ueniam. Tollam uos de gentibus et congregabo uos de uniuersis terris et adducam uos in terram uestram. et effundam super uos aquam mundam et mundabimini ab omnibus iniquitatibus uestris et ab uniuersis idolis uestris mundabo uos et dabo uobis cor nouum. et spiritum nouum ponam in medio uestri. et auferam cor lapideum de carne uestra. et faciam ut in preceptis meis ambuletis et iudicia mea custodiatis et habitabitis in terra uestra quam dedi patribus uestris et eritis mihi in populum et ego ero uobis in deum. et saluabo uos de uniuersis iniquitatibus uestris. Hic est populus in nouissimis conuersurus quem iacob patriarcha sub figura beniamin lupum mane comedentem et uespere spolia diuidentem prophetat. Quia in initio mundi idem populus quasi mane legem accepit. in uespere autem mundi deo fuerat crediturus. diuidet inter nouum testamentum et uetus. Nam de his quę uelit in futurum promittit: iudeos in fine uel qui credituri sunt in xpm̄ quando in nouissimis temporibus conuersuri sunt; Item illud osee prophete. Et erit in loco ubi dicetur eis: non populus meus uos. dicetur eis filii dei uiuentis. et congregabuntur filii iuda et filii israhel pariter et ponent sibimet caput unum. Hoc in nouissimis erit temporibus quando helia predicante conuertetur iudea ad xpm̄ ut sit unum cum israhel spiritale. hoc est cum populo gentium iam domini ex fide uidentium ponentes sibimet caput unum quod est xps. ascendensq: de terra hoc est de carnali terrenaq: specie ad promissa celestia;

DAVID autem propheta ostendit. Videns enim quod ad iudea redimendam uenturus dominus sed ante gentilitas crederet et postmodum iudea sequeretur dicit. Ethiopia preueniet manus eius deo. id est prius quam iudea credit saluandam se. offert omnipotenti domino peccatis nigra gentilitas sicut ysaias ait. Donec plenitudo gentium introiret et sic omnis israhel saluus fieret. Et in deuteronomio. Eritis gens in caput: incredulus autem populus ad caudam quasi in nouissimo conuersus; Hoc erit iudei antixpo mortuo;

HIEREMIAS. Ciuitates austri clausę sunt. Translata est iudea transmigratione perfecta id est in reuocabili captiuitate. Item ipse. Obliti sunt mei populus meus frustra libantes et impingentes in uiis suis et in semitas israhel ut ambularent in eas in itinere non trito ut fieret terra eorum in desolationem et in sibilum sempiternum. Omnis qui preterierit per eam obstupescet et mouebit caput suum. Sicut uentus urens dispergam eos. Hanc etiam sempiternam carnalis israhel desolationem idem propheta alibi proclamat dicens. Argentum reprobum uocate eos quia dominus proiecit illos. Et iterum. Dereliquam populum meum et recedam ab eis. Et alio loco. Dereliquam ciuitatem uestram quam dedi uobis et patribus uestris et dabo uos in obprobrium sempiternum et in ignominiam ęternam quę numquam obliuione delebitur. Amos quoque propheta ait. Domus israhel cecidit. non adiciet ut resurgat. Virgo israhel proiecta est in terram suam. non est qui suscitet eam. Ecce uero sic cecidit plebs illa ut non surgat. Siquidem et cerimonias carnales eiusdem plebis sic cadendo euacuat ueniente ueritate: ut aliquando [ne] queant resuscitari. Quod ueniret de ipsa terra accipiunt iudeorum spem. Item idem propheta. Venit finis super populum meum israhel. non adiciam ut pertransiam eum et stridebunt cardines templi in die illa dicit dominus deus. Multi morientur et in omni loco proicientur silentium. In cuius prophetico textu tercio repetit sic se aduersatum fuisse ne illi ut predixi iuxta spem ipsorum umquam misereatur. In prioribus enim dicit cecidit non adiciet ut resurgat uirgo israhel. in secundo dicit ecce ego ponam trullam in medio israhel et non adiciam [ultra] superinducere eum. Tercio quoque dicit uenit finis super populum meum israhel. non adiciam ultra ut pertranseam eum;

i. a. ante gentes credo postea iudei;

i. a. iudei iuxta spem suam quam reparabunt;

Que omnia pertinent ad carnalem populum iudeorum vel obstinationem quia ultra inreparabilis

De perpetua ruina hierusalem.

Diximus de populo. dicamus de urbe. Ait ysaias. Desolabitur sicut in vastitate
hostili et derelinquetur filia syon sicut umbraculum in vinea. Ita
subversa est hierusalem et destituta manifestatis christiane veritatis sacramentis
quemadmodum deseruntur tabernacula vinearum expletis vindemiis. Nam sicut taber-
naculum non sui causa salutis fit: sic testamentum vetus christiane extitit veritatis.
Item ysaias perpetuam ruinam tenens hierusalem et vocationem gentium ita pronuntiat dicens.
Domine deus meus es tu et exaltabo te. confitebor nomini tuo qui fecisti mirabilia cogitationes
antiquas fideles amen. Qui posuisti civitatem in tumulum. urbem fortem in ruinam
domum alienorum ut non sit civitas et in sempiternum non edificetur. Super hoc laudabit te populus
fortis. civitas gentium robustarum timebit te. quia factus es fortitudo pauperi. fortitudo egeno
in tribulatione sua spes a turbine. umbraculum ab estu. De huius quoque ultima
ruina dicit deus ad hieremiam. Conteres lagunculam in oculis eorum qui habitabunt tecum
et dices ad eos. Hec dicit dominus exercituum. Sic conteram populum istum et civitatem istam sicut conteri-
tur vas figuli quod non potest ultra restaurari. Sophonias quoque propheta ait. Hec est inclita civi-
tas gloriosa habitans in confidentia que dicebat in corde suo. Ego sum et extra me non est alia amplius.
Quomodo facta est in desertum cubile bestie. Omnis qui transibit per eam sibilabit et movebit manum
suam. Ve provocatrix et redempta civitas columbe. Non audivit vocem et non suscepit disci-
plinam. Ad ultimum quoque daniel ita destructionem hierusalem indicat usque ad consummationem
seculi permansuram. Post ebdomades inquit septuaginta duas occidetur christus. Et postea civitatem
et sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo (i. vaspasiano) et finis eius vastitas. et post finem belli statuta deso-
latio et deficiet hostia et sacrificium. et in templo erit desolationis abominatio usque ad consummationem.

N.

De circumcisionis abominatione.

Iudeorum post populi perpetuam captivitatem. post urbis eternam ruinam. deinc carnales
observantias et celebrationes evacuatas enuntiabo. Accipe ergo primum causam circum-
cisionis. Quia ex semine abrahe secundum carnem christus futurus erat in quo cunctarum gentium
fuerat benedictio repromissa: et ab abraham usque ad christum multa erant secula per futura pro-
vidit deus ne genus abrahe reliquis gentibus misceretur: populum iudaicum circumcisionis signo notavit
ut viventes inter egyptios atque assyrios. inter babylonios sive chaldeos. hoc signaculo
essent ut a ceteris gentibus et nationibus distinguerentur. Denique per xl annos in heremo nullus
circumcisus. Soli namque sine gentis alterius commixtione ibi vivebant. At ubi iordanem
populus israhel transmeavit atque in terram repromissionis venit. signum circumcisionis futurum
ratione gentium putavit amitti. Quam irrationabiliter custoditam esse credimus quousque nasceretur
christus qui ex semine abrahe fuerat repromissus. qui non iam per circumcisionem carnis sed per amputationem
vitiorum mundaret corda omnium gentium. Quam cordis circumcisionem moyses filiis israhel
predicavit dicens. In novissimis diebus circumcidet dominus cor tuum et cor seminis tui.
Unde et hieremias providens illud tempus premonuit non circumcidendam carnem sed corda: precepit
dicens. Circumcidimini domino deo vestro et auferte preputia cordium vestrorum viri iuda et
habitatores hierusalem ne forte egrediatur ut ignis indignatio mea et succendatur et non sit
qui extinguat. Quibus verbis ammonet istos a vetustate circumcisionis et legis ad
novi transire testamenti et per fidem evangelii cordis circumcisionem tenere non carnis. ut ait
dominus per ysaiam. Ecce nova facio. id est in deserto viam et flumina in loco inaquoso ad aquandum
meum electum et plebem meam quam adquisivi. Quid hoc indicabat nisi baptismatis purificationem
futuram in qua non tantum vetusta circumcisione carnis quisque signatur. sed sola gratia facit undas
abluentis. Nam quod ab iesu duce secundo legitur populus circumcisus. quid aliud est nisi

carne in heremo cessasse circumcisionem que in egypto exercebatur et a domino salvatore per cordis circumcisionem credentes purgarentur ab omnibus vitiorum illecebris.

De sacrificiorum reprobatione

Nunc vero de sacrificiorum veterum reprobatione quod victime eorum abiecte sint et in abominationem transierint per ysaiam dominus ait. Quo mihi multitudinem victimarum vestrarum dicit dominus. Plenus sum holocaustis arietum et adipe pinguium. Sanguinem vitulorum et agnorum et hyrcorum nolui. Cum veneritis ante conspectum meum. Quis quesivit hec de manibus vestris ut ambularetis in atriis meis. Ne afferatis ultra sacrificium frustra. Incensum abominatio est mihi. Neomenias et sabbata vestra et festivitates vestras alias non feram. Iniqui sunt cetus vestri. Kalendas vestras et sollempnitates vestras odivit anima mea. Facta sunt mihi molesta. Laboravi sustinens. Et cum extenderitis manus vestras avertam oculos meos a vobis. Et cum multiplicaveritis orationem non exaudiam. Manus vestre sanguine plene sunt. Item ipse de iudeorum sacrificiis. Facta sunt morticina eorum quasi stercus in medio platearum. Que sunt hec morticina nisi veteris legis sacrificia que quoniam remota sunt velut abiecta stercora reputantur. Unde idem propheta in alio loco. Qui immolat bovem quasi qui interficit virum. Qui mactat pecus quasi qui excerebrat canem. Qui offert oblationem quasi qui sanguinem suillum offerat. Qui recordatur thuris quasi qui benedicit idolum. Item hieremias de iudeorum sacrificiis. Ut quid mihi thus de saba offertis et calamum suave olentem de terra longinqua. Holocaustomata vestra non sunt recepta et victime vestre non placuerunt mihi. Propterea hec dicit dominus. Ecce ego dabo in populum istum ruinas et ruent in eis patres et filii simul. vicinus et proximus peribunt. Et iohel propheta. Interiit de domo dei vestri sacrificium et libatio. Item malachias propheta. Non est mihi voluntas in vobis ait dominus et munus non accipiam de manu vestra. Ab ortu solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus et in omni loco sacrificabitur et offeretur nomini meo oblatio munda ait dominus exercituum. Quo testimonio patet sacrificia iudeorum inmunda esse et oblationem gentium domino esse acceptam.

De cessatione sabbati

MERITO sabbatum iudei carnaliter custodierunt si quid sit sabbatum nossent. Nomen quidem sabbati usurpant sed quid ipsum valeat ignoravit. Legem carnaliter custodire delectantur dum tota spiritaliter intellegatur dicente domino per prophetam david. Aperiam in parabolis os meum loquar propositiones ab initio. Igitur si lex et prophetia in parabolis et in enigmatibus constat non est accipienda sabbati observatio carnaliter sed spiritaliter. Nam carnaliter otia eius et a domino et a patribus dissoluta sunt. Nam si crimen est sabbati otium non servare cur deus operatur in sabbato. Sic enim scriptum est in genesi. Conplevit quoque deus die septimo opus suum quod fecerat. Ergo in principio sabbatum dissolutum est dum deus operatur in ipso explens cuncta in eo et benedicens eum quia universa conplevit in ipso. Item. Si crimen est sabbati otia non observare cur ihesus nave discipulus et successor moysi percipiente domino septem diebus continuis utique qui et sabbatum erat exercitum et arma duxit atque circumeunte archa tubis clangentibus iericho muros subvertit. Quid autem de machabeis eloquar. De quibus scriptum est. Et nolebant iudei in die sabbati vindicare se ab alienis. Postea consilio accepto pugnaverunt die sabbati et triumphaverunt de hostibus. Quibus testimoniis edocemur non pertinere ad fidem istius sabbati celebrare diem sed aliud spiritalem. Nam hoc carnale sabbatum non est datum propter purificationem sed propter temptationem dicente domino in lege. Ut temptem eos utrum ambulent in viis meis an non. Sex diebus colligetis manna. septimo non colligetis. Itaque dum dicit ut temptem eos apparet sabbatum non fuisse preceptum propter iustificationem sed propter temptationem. Item loquitur deus per ezechielem prophetam dicens. Dedi eis precepta non bona. Et iterum. Cessare faciam omne gaudium eius et sabbatum. Itemque. Neomenias inquit et sabbata vestra odivit anima mea. Ideoque si sabbata germana sunt cur ea deus cessare mandavit. Et si bona sunt cur odivit.

Sabbati eni qd' simbolicē acceperā in munere. significat requiem uitæ ut nullo in uita terrenoꝝ desiderioꝝ appetitu fatigetur. Nā ista iudeoꝝ ociosa festiuitas cōsumitur in luxu ac ebrietate ac cōmessatione deditis omnib; in libidine ac in fluctu tēporaneę uitę uentri neriq; uiuentib'. Sed querit'. Si nō ē inquiūt custodiendū sabbatū. quare dictū ē in lege. tis dī: memēto ut diem sabbati scīfices. Sex dieb; opaberis ac facies omīa opera tua. septimo autē die sabbati dnī dī tui ē. nō facies omē opus in eo; In eo eni opere sex dierum sex miliū annoꝝ opera demōstrant'. Mille autē anni apd dm̄ uniꝰ diei spacio cōparantur. psalmista testante. Qm̄ mille anni ante oculos tuos. tanq̄ dies una. Horū sex miliū annoꝝ sabbatum millesimi septimi anni tēpus ac requies futuri regni ac sc̄ti. ubi iā nulla erit operatio rerū. sed requies sola scōꝝ. Sed iterū querit' quare dixerit hieremias. custodite animas uras. et nolite portare pondera in die sabbati nec inferatis p portas ihrlm. et nolite eicere onera de domib' uris in die sabbati. Ergo audi pphę hui' mysteriū. Pondera portat in sabbato. quē dies iudicii in suo inuenerit delicto. Pondera portat in sabbatis. q credens in xpm̄ nō desinit a peccatis. Iterum querit' quare homo ille q colligebat ligna in die sabbati tā atrociter iussu dī fuerit lapidibus trucidat'; Intelligant q̄ q̄a hęc omia in typo acciderū illis. scripta sū eni ad correctionē nostram. Ille eni pristini carnalis qdem q diem sabbati uiolare ausus est. dū ligna colligeret. ppt' qd est punitus formā insinuat ei' q in die iudicii cū carnali opere fuerit inuent'. idest cū ligni's ligna. fenum stipula. ad æterni ignis etēni conuenientia. hęc colliger intuā pnitiem dū fuerit in die ultimo iudicii pellend' ab ingressu ac morte puniend' ęterna. Sic ē omia quecūq; iudeis p legē acciderū formalit' intelligantur.

De sc̄is nō obseruādis.

Factꝰ ē sermo dnī ad heliā dicens. Surge ac uade in sarepta sydonioꝝ ac manebis ibi. Precepi eni ibi mulieri uiduę ut pascat te. Et surrexit ac abiit sareptā ad portā ciuitatis ac accepit a uidua cibū ac mādūcauit. Tū helias iussu dnī uasa eius repleuit ac apd ipsā alienigenā hospitat'. cibis gentilib; uixit qd fieri nō licuit nisi lex spūalit' data fuisset. Dū eni quedā in lege quasi inmūda in cibo dāpnantur mores hominū pcul dubio significant. q̄a nō admittit dš in scīs suis ad ęt'nā uitam p'destinatis. quoꝝ sd pilla inmūda animalia in morib; hominū cparant'. Omīa enim quecūq; a dō in ipsis primordiis mūdi creata sū. sue uocis auctoritate. nō tanū bona pbant'. ideoq; quecūq; in genere significant'. inmūdoꝝ animaliū in morib; hoīū dampnan'.

Hactenꝰ iudaici ritus celebraciones diuinis testimoniis cōfutauimꝰ. de hinc sacramta nrę fidi pstringamꝰ. manifestantes primū q̄a nō solū ppt' iudeos testamentū legis datū ē sed ac ppt' omīs gētes. Hoc eni testat' ppha dicens. Adnūciabitur dnō generatio uentura. ac adnūciabūt celi iustitiā ei' poplo q nascet' quē fecit dns. Et iterū. Adnūciem brachiū tuū generationi omī quę uentura ē. Et ysaias. De syon exiet lex ac uerbū dnī de ihrlm. ac iudicabit dns gentes ac arguet poplos multos usq; in longinquū. Adhuc in psalmis. Tūc dicent int' gētes magnificauit dns facere cū eis. magnificabit dns facere nobiscū facti sumꝰ letantes. Quib; testimoniis manifestat' pro iudeis eē testamtū legis cōcessū. postea u' gētib'. Qd ppterea collatū ē illis quia poterant cognoscere xpm̄. quē iudei nimio cecati nequaquā intelligunt.

Quia testa mentū legis iudei nō intellig'.

Signa q̄ppe habent omīa sacramta scripturarū. sed iudei ignorant qd legerint de eis ceciñit dns pprophetam. Dic inq̄t poplo huic. Auditione audietis et nō intelligetis. ac cernentes uidebitis ac nō scietis. Incrassatū ē eni cor popli huius. Et iterū. Auferet dš ab iudea ac ... hierlm ualidū ac fortē. iudicē. ac pphetam ...

ute de architectis. & prudente eloquii mystici. Quę cuncta abstulit ab eis
& signauit illis omnia sacramenta iuxta duritiā cordis eoꝝ. ne forte intelligant
ysaia testante. Erit inquit uobis uisio sicut uerba libri signati quē cū dederint sci-
enti litteras dicent. lege istud & respondebit. Non possū. signatū ē enim. Sed quid
dicit de gentibus? In illa die audient surdi uerba huius libri. & oculi ce-
coꝝ uidebunt. Patefacta sunt enim gentibus legis mysteria. iudeis uero clausa sunt sicut daniel
dicit. Clausi sunt signatiq; sermones usq; ad tempus ēstimationis quousq; impleatur uisio
ut cognoscant omnia hęc. Nam quod moysi facies uelamine tegebatur cū descenderet
de monte cū tabulis. id significabat quod cęcatus caligine uelatus populus legē ipsā non
posset agnoscere. Dum enim legit moyses. uelamen ē positū sup cor eoꝝ.

Quia iudei legere n̄ possunt nisi in xp̄m crediderint.

Quod autem iudei legē & prophetas intelligere n̄ possunt nisi in xp̄o crediderint. isaias dicit propheta.
Si non credideritis n̄ intelligetis. Iustus enim ex fide mea uiuit propheta testante
Inde & abraham pater gentiū factus est quia credidit deo. & reputatum ē illi ad iustitiam;.

Quia testamenta duo sunt edita.

Quod uero duo testamenta nouū & uetus ab omnipotente deo sunt tradita: salomon in canticis
canticoꝝ declarat. In uuis nostris omnia noua & uetera poma. De quibus & dominus.
Simile ē regnū cęloꝝ patrifamilias qui profert de thesauro suo noua & uetera;.

Quia euacuato ueteri testamento nouū ē datum;

Sed quia euacuato eodē ueteri testamento. nouū daturus esset deus clarissime per ysaiam
adnuntiat dicens. Ecce ego facio noua. Ponam in deserto uiā & in inuio flumina. glo-
rificabit me bestię agri dracones & struciones. quia dedi in deserto uiā & in inuio flumina;
Talibus enim uaticiniis legē ueteris testamenti cōmendat obliuisci. Et ut demonstraret
quę essent noua. tunc adiecit Ponam in deserto uiā & in inuio flumina. Quo significaret
in gentibus suā dedisse doctrinā. ubi glorificant eū bestię agri dum ipsum credentes col-
laudant. Nam regnū mundiq; populum sibi adquisitū dicit. ceterum cum illi quę secuntur ad-
iungit. Non me inuocasti iacob nec laborasti. De cuius quidem noui testamenti promissio-
ne. dominus per ysaiam sic adnuntiat. Quę prima fuerunt ecce uenerunt. Noua quoq; adnuntio
antequam oriantur. Quibus uerbis uetus testamentū uenisse declarat. & nouū adnuntiat. quod
xp̄i natiuitate ēpletum est. Prima enim uetera sunt nouoꝝ sed ordine n̄ dignitate. Per
hieremiā quoq; prophetam testamentū nouū se daturū euacuato priore sic dominus pollicetur. Ecce
dies ueniunt dicit dominus & feriam domui israhel & domui iuda fędus nouū n̄ secundum pactū quod
pepigi cū patribus uestris in die quando apprehendi manū eoꝝ ut educerem eos de terra
ęgypti. pactū quod irritū fecerunt. & ego dominatus sum eoꝝ dicit dominus. Sed hoc ē pactū quod
feriam cū domo israhel. In quo loco uaticiniis prophetarū. testamenti noui facta ē commemo-
ratio. Quod quia separauit a ueteri testamento. inde adiungit. n̄ secundum testamentū quod dedi pa-
tribus eoꝝ. Est enim utriusq; mirabilis differentia preceptoꝝ. In illo enim carnis sacramen-
tis quę umbrę erant. futuroꝝ cetera promissa temporalia sunt sabbatū scilicet. circumci-
sio. & multiplex sacrificioꝝ ritus. ciboꝝq; obseruantia. & diuersę cerimonię. quę omnia
carnali erant uetustati. At certe in testamento nouo cordis bonū promittitur.
uitę ęternę felicitas pollicetur. Et hoc ē testamentū ait ordinabo domui israhel. Post
dies illos dicit dominus dabo legē meā in cordibus eoꝝ & in mente eoꝝ scribam eā. quo signifi-
cat eos spiritaliter in cordibus nostris operari debere secundum interiorē hominē. & uetustate
carnalis operationis mutata. Inter enim ē circumcisio n̄ precisione carnis sed cordis pur-
gatio est. Inter sabbatū. n̄ per abstinentiā seruilium operū sed per abstinentiā peccatorū.

Q ... ā legē ī gentib; reuelatā p ysaiā dn̄s p̄dixit dicens. Lex a me exiet & iudiciū ī lucē gentiū. Per qđ ostenditur cōmune ēē fedus testamti noui iudeis & gentib; Ē ... In die illo ait dn̄s uocabit me uir m̄s. n̄ uocabit me ult̄ baalim. Percutiā fedus ī die illa cū bestia agri & cū uolucre celi & cū reptili t̄re. & arcū & gladiū & belli conteram de t̄ra. & dormire eos faciā fiducialit̄. Sponsabo te m̄ ī et̄nū in iusticia & iudicio & misericordia. & miseratione & fide & scies qa ego dominus.

Qđ baptismū ī remissione peccatoꝝ omnis fuerit repromissū

Et qa p baptismū erat purgatio peccatoꝝ futura. n̄ p circūcisionē que baptismi erat forma. scripturarū uoces ad ipsū apte declamant. De q̄ baptismo ī ysaia dicit. Haurietis aquas ingaudio de fontib; saluatoris. Quib; uerbis in tr̄a saluatoris ppha ostendit. de cui fontib; aquas purificationis p̄dicat hauriendas. idest de fontib; ihu. Hoc enī nomi hebraicū saluator dr̄. Vnde & ipse clamat. Si qs sitit ueniat ad me & bibat. Itē de baptismo p ezechielē pphā sp̄s scs̄ p̄dixit dicens. Effundā sup uos aquā mundā & mūdabimini ab omib; inquinamtis ur̄is. Et p iohel. Stillabūt mōtes dulcedinē & colles fluent lac. & p omīs riuos iuda fluent aque. & fons de domo dn̄i egredietur. & irrigabit orbē t̄rarū. idest uniuersitatē omiū gētiū. De hoc fonte zacharias ait. In die illa erit fons patens domui dauid & habitantib; ihrl̄m ī ablutionē peccatoris & menstruate. Dic queso q̄s est iste fons patens. nisi iñ q̄ omīs renascūt. p quē peccatis purificantur delicta & sordes menstruate. hoc ē inmūde anime salutari lauacro abluuntur. De cui fonte idem ppha dic̄. Et erit inilla die exibūt aque uiue de ihrl̄m. Medium earū ad mare orientale & mediū ad mare nouissimū. In die illa erit dn̄s unus. & nomē ei' unū. & reuertet̄ omīs t̄ra usq; ad desertū. Que igitur iste aque uiue nisi baptisma. que hominē celestis sp̄s infusione uiuificant. Quid ē exibūt aque de ihrl̄m nisi qđ dn̄s in populo eodē existens ait discipulis. ite docete omīs gentes baptizantes eos in nomine patris & filii & sp̄s sci. Sed earū pars media uadit ad mare orientale. idest ad poplm̄ circūcisionis. & media ad mare nouissimū. qđ ē ad poplm̄ gentiū. ut omib; ... largiant̄ tā iudeis quā omib; qui in dn̄o credēt. De qb; aq̄s adhuc p eundē pphā dicit. qđ egredient̄ de domo dn̄i & crescant ī fluuiū & pergant ad solitudinē siue ad mare mortuū & omia ad quecūq; uenerint uiuificent̄ atq; sanent̄. Itē idem propheta. Conuerti me ad portā dom' dn̄i. & ecce aque egrediebant̄ subt̄ limē dom' dn̄i ad orientē. Facies enī dom' respiciebat ad orientē. aque autē descēdebant ī latus tēpli ad extremū ad meridiem altaris. Et cōuerti me ad uiā foras ad portā exteriorē que respiciebat ad orientē. & ecce aqua redundans altaris a dextro idest a ... Deinde dic̄. Et transduxit me p aquas & ait ad me. Aque iste que egrediuntur orientales. & descendēt ad plana deserti. usq; ad gētes inueniēt mare. exibūt & sanabunt atq; omīs anima uiuens que serpit quocūq; uenerit torrens uiuet. Et erunt pisces multi satis idest regenerati. Et adiecit. Postq̄ fuerint aque ille. stabūt sup illas piscatores. hoc ē apti atq; doctores. Plurime species erunt pisciū eius. Hoc dicit ... significādā uarietatē gētiū ad undā lauacri uenientiū. Vnde adiecit. Sic pisces maris magni. multitudinis nimie ī ripis ei'. Et utraq; parte omē lignū pomiferū n̄ deficiet foliū ei'. et n̄ deficiet fruct' ei'. p singulos mēses afferet primitiua quia aque ... egredient̄. & erunt fruct' ei' ī cibū. & folia ei' ad medicinā. Micheas q̄q; ppha eiusdē baptismi sacramtū sub figura transitus maris ita reuela...

dicens. Secundum diem egressionis tuę de ęgypto ostendam eis mirabilia. deinde hostes se-
quentes id est delicta nostra preterita sicut ęgyptios in mare precedentes ita in baptismo deleta
atque extincta iuxta illud prophetę. Ipse misericors conuertetur et miserebitur nostri. demerget
delicta nostra et proiciet in profundum maris peccata nostra. Quid enim clarius hoc testimonio quod
ne aptius? Omnis per fidem uocatus israhel exit de ęgypto dum renuntiat seculo ingrediturque mare
rubrum baptismum scilicet christi cruore signatum. tunc hostes insequentes intereunt quia
delicta moriuntur. ubi animę regeneratione resurgunt. Legimus quoque aaron in prefigu-
ratione baptismi aqua ablutum eiusque filii sacerdocio paterno participes lacteis etiam pu-
rificatione sanctificantur. Iam tunc quidem purgatio illa baptismi formam gerebat cui nunc
lauacri sacramento abluitur omnis populus ecclesię in remissione peccatorum. Ysaias autem propheta inter
cetera ostendit nequaquam posse delicta iudeorum dimitti nisi abluti baptismo fuerint.
Unde ait. Lauamini mundi estote. Pro omnibus quippe uictimis quas memorauerat
idem propheta per cunctis neomeniis et sabbatis. atque sollempnitatibus solam baptismi pu-
rificationem precepit. Per cunctis quoque significans peccatorum solum lauacrum quo cuncta peccata abluuntur;

Quia chrismate omnia sanctificarentur. locutus est dominus ad moysen dicens. Sume tibi aromata
prima et oleum de oliuetis facietque unctionis oleum sanctum unguentum compositum.
et ungues ex eo tabernaculum testimonii et archa testamenti. mensamque cum uasis suis.
candelabrum et utensilia eius. altaria thimiamatis et holocausti. et uniuersa quę ad
cultum eorum pertinent. sanctificabisque omnia et erunt sancta. Qui tetigerit ea sanctificabitur.
Aaron et filios eius unges. sanctificabisque eos. ut sacerdocio fungantur. Filiis quoque israhel
dices. Oleum unctionis sanctum erit mihi in generationes uestras. Figura enim huius prioris
tabernaculi ad typum ecclesię ducitur. cuius omnis diuersitas populorum in testimonium sanctitatis
pungitur quę per illam uniuersitatem operum signabatur. ut sacri chrismatis unctio-
ne delibuti omnes sanctificarentur. atque sanctificati in dei gloriam prepararentur;

Quia chrismate sanctificantur omnia.

Crucis autem figura quę fidelium frontes ad tutelam presignat per ezechielem prophetam
loquitur presignata. Vocauit inquit uirum qui indutus erat lineis. et atramentarium
scriptoris habebat in lumbis suis et dixit ei. Signa tau in frontes uirorum gementium
et dolentium. super cunctis abominationibus quę fiunt in medio eius. Et post hęc
adiecit. Transite per ciuitatem et percutite. Non parcat oculus uester neque misere-
mini. Senem adolescentulum et uirginem. paruulum et mulieres interficite. usque ad
internicionem. Omnem autem super quem uideritis tau ne occidatis. Intellegere ergo
nos oportet hanc sententiam. Tau quippe littera speciem crucis demonstrat. cuius sig-
naculo prenotata sunt quęque ab exitio huius seculi liberantur. Eiusdem typum prefigurabat
in ęgypto sanguis ille agni immaculati quo imaginarię signantur postes corporis nostri ar-
mento loquantur dicentes. Signatum est super nos lumen uultus tui domine. De hoc signo dicit ysaias
ex persona domini. Ecce uenio ut congregem cum omnibus gentibus et linguis. et uenient et uidebunt
gloriam. et ponam in eis signum crucis. Et alibi. Erit inquit dominus nominatus in signum ęternum
quod non auferetur. Cuius sacrę crucis gloria ita est et in psalmis predicta. Dicite in
nationibus dominus regnauit a ligno.

Quia per crucis signum credentes saluantur.

Figura crucis: Tau.

Et quia panis et calicis sacramentum deo placitum esset et holocaustis. scripturarum
testimoniis declaratur. Huius enim sacrificii prefiguratio in sacerdotium melchi-
sedech ante fuit expressa. Iste uero sacerdos dei excelsi cum benediceret abrahę ob mins-
terium futuri holocausti. panem et uinum in sacrificium domino obtulit. Hoc enim illud
primum in typo filii dei expressit. atque psalmista ex persona patris sic dicit.

Quia panis et calicis sacramentum [illegible] holocaustum.

Ante luciferum genui te. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech
hoc est iuxta ritum huiusmodi sacrificii quod in passione sua perficiens Christus impleuit
etiam apostolis [illegible] tradere iussit. Non ergo iam uictimas iudaicas quas
obtulit [illegible] sicut idem melchisedech rex salem immolauit
panem et uinum quod est [illegible] sanguinis domini uerissimum sacramentum. De quo idem d[illegible]
Qui [illegible] sanguinem meum in me manet et ego i[illegible]
quod [illegible] per immolationem panis et uini ita mon[illegible]
Sapientia [illegible] filio dei [illegible] excidit columpnas septem immolauit uict[illegible]
suas [illegible] misit ancillas suas uocare ad arcem [illegible] Qui est par[illegible]
ueniat ad me; Et insipientibus locuta est. Uenite comedite panem meum et bibite uinum q[illegible]
cui uobis. derelinquite insipientiam et uiuetis et ambulate per uias prudentie; Dig[illegible]
ta Christus est [illegible] sacro sanctam ecclesiam in qua mactauit sui corporis hostias. In q[illegible]
uinum sui sanguinis in calice sacramenti diuini. Et preparauit mensam hoc est altare d[illegible]
[illegible] seruos suos apostolos atque doctores ad insipientes idest ad omnes gentes uerbum d[illegible]
[illegible] dicens eis. Uenite comedite panem meum et bibite uinum quod misc[illegible]
idest sacri corporis Christi poculum [illegible]. cuius quidem gratiam gentes sumus
non meruerunt. Unde [illegible] dominus deus. Ecce serui mei bibent. et uos
[illegible] Ecce serui mei laudabunt pre exultatione cordis et uos clamab[illegible]
pre dolore cordis. et pre contritione spiritus ululabitis et dimittetis n[illegible]
Et seruos suos idest christianos uocabit nomine alio. In quo qui benedictus est sup[illegible]
benedicetur in domino amen. Iacet enim ubi dicit. succedit ex gentibus populus [illegible]
uetus testamentum. redditur nobis nouum. cui datur nobis salutaris [illegible] gratia et p[illegible]
sanguinis Christi illis siti [illegible] arentibus. Mutatur et nouo populo nom[illegible]
[illegible] christianum. Et omnia que sunt [illegible] nouitatem gratie resonant;

Ita [illegible] [illegible] deuicta. nec saluatoris aduentum nec testam[illegible]
[illegible] legem nec [illegible] accipiunt. Gentium eua[illegible]
[illegible] reprobatione [illegible]. Sabbati oti[illegible]
[illegible] quia reprobata temporum [illegible] cognoscunt. Circumcision[illegible]
nis [illegible] cordis [illegible]. Nos autem sub gratia posit[illegible]
facti [illegible] que futurorum erant indicia iam cognouimus [illegible]
Quod [illegible] sacramentis prophetabant iam Christus impleuit. qui uenit soluer[illegible]
[illegible]. Sabbati ocium [illegible] ducimus quia iam translata spe[illegible]
[illegible] immolamus quia per eum [illegible] sacrifi[illegible]
aut [illegible] passionem aut [illegible] mortificationem insinuan[illegible]
[illegible]. [illegible] nouam fide[illegible]
[illegible]. Explicit [illegible] ysidori hispalensis episcopi contra iu[illegible]

Q[illegible] diuersis temporibus [illegible] testamenti [illegible] presciatis [illegible]
[illegible] de corporatione et de passion[illegible]
[illegible] et de iudeorum abiectione gen[illegible]
conuersione [illegible] reprobatione iudaice plebis gen[illegible]
[illegible] testamenti [illegible]
[illegible] studii tui [illegible]
[illegible] in Christo Ihesu d[illegible]
Cui [illegible] nihil [illegible]
et gratiam [illegible] per omnia secula seculorum. Amen.

Joseph : GENERATIO XPI SCDM LUCAM

Heli	Salathiel	Mathata	Nachor
Mathat	Neri	Nathan	Seruch
Leui	Melchi	Dauid	Ragau
Melchi	Addi	Iesse	Phaleg
Ianne	Cosan	Obeth	Heber
Ioseph	Elmadan	Booth	Sale
Matathie	Her	Salmon	Canan
Amos	Hiesu	Naason	Arfaxat
Naum	Eliezer	Aminadab	Sem
Esli	Iorim	Aram	Noe
Nagge	Mathat	Esrom	Lamech
Maath	Leui	~~Iaram~~	Matusale
Matathie	Symeon	~~Menna~~	Enoch
Semei	Iuda	Phares	Iared
Ioseph	Ioseph	Iude	Malaleel
Iuda	Iona	Iacob	Canan
Iohanna	Eliachim	Ysaac	Enos
Resa	Melea	Abrahe	Seth
Zorobabel	Menna	Thare	Adam Dei

C. lxx i.

ADA EVA

Adam genuit Caim &
Abel & Seth
Seth gen̄ Enos
Enos gen̄ Cainan
Cainan gen̄ Malaleel
Malalehel gen̄ Jared
Jared gen̄ Enoch
Enoch gen̄ Matsalam
Matsalam gen̄ Lamech
Lamech gen̄ NOE

SECUNDA ETAS·

NOE gen̄ Sem &
Cham et Iafeth
Sem gen̄ Arfaxat
Arfaxat gen̄ Cainan
Cainan gen̄ Sale
Sale gen̄ Eber
Eber gen̄ Faleg
Faleg gen̄ Rev
Rev gen̄ Serug
Serug gen̄ Nachor
Nachor gen̄ Thare
Thare gen̄ Abraham

TERTIA ETAS

Abraham gen̄ Isaac
Isaac gen̄ Iacob & Esav
Esau gen̄ Raguel
Raguel gen̄ Zared
Zared gen̄ Iob rege
Iacob gen̄ XII filios
Rubem et Simeon·
Levi et Isachar
Zabulon et Beniamin
Dan et Neptalim
Gad et Aser
Ioseph et Iudam
Iudas gen̄ Phares & Zaram
Phares gen̄ Esrom·

In hac archa facta ē uenitq; diluuiū· In hac Melchisedech prim⁹ rex & pontifex In hac reges assyriorum regnauerunt & troia deleta est

Esrom gen̄ Aram
Aram gen̄ Aminadab
Aminadab gen̄ Naason
Naason gen̄ Salmon
Salmon gen̄ Booth de raab
Booth gen̄ Obeth ex ruth
Obeth gen̄ Iesse· i· ysai·
Iesse gen̄ Dauid regē·

QUARTA ETAS MUNDI·

Dauid gen̄ Salomonē ex [illegible]
Salomon gen̄ Roboam
Roboam gen̄ Abia
Abia gen̄ Asa
Asa gen̄ Iosaphat
Iosaphat gen̄ Ioram
Ioram gen̄ Oziam
Ozias gen̄ Ioathan
Ioathan gen̄ Achaz
Achaz gen̄ Ezechiam
Ezechias gen̄ Manassen
Manasses gen̄ Amon
Amon gen̄ Iosiam
Iosias gen̄ Iechonia[m] [illegible]

QUINTA ETAS MUNDI·

Iechonias gen̄ Salathiel
Salathiel gen̄ Zorobabel
Zorobabel gen̄ Abiud
Abiud gen̄ Eliachim
Eliachim gen̄ Azor
Azor gen̄ Sadoc
Sadoc gen̄ Achim
Achim gen̄ Eliud
Eliud gen̄ Eleazar
Eleazar gen̄ Mathan
Mathan gen̄ Iacob
Iacob gen̄ Ioseph uirū
Marię de qua nat⁹ est Xp̄s

SEXTA ETAS MUNDI·

Xp̄s nat⁹ augusti xlii anno
Hic apti & apostolici [illegible]

A Eusebius in priore libro ecclesiastice historie

Africanus historiographus scribens ad Aristidem quidem de evan-
geliorum consonantia et de genealogiis que a Matheo et Luca
diversis referuntur ipsis perstrinxit verbis. Apud Iudeos itaque ita generatio-
num nomina nec secundum nature tantum sed etiam secundum legis ordinem numerantur.
Nature quidem successionis habentur que ex seminis ut sanguinis veritate
descendunt. Legis autem cum quis filium alio generante substituit sub nomine
fratris defuncti sine liberis. Cum ergo huiuscemodi apud eos generationum co-
gnitio servaretur ut quidam ex germine quidam ex substitutione ab aliis gene-
rati aliis filii legis beneficio deputarentur a singulis evangelistarum
utriusque modi commemorata successio est. idest vel alteris qui genuissent vel
eorum qui quasi genuisse viderentur exponentes, et ita fit ut neutrum evangelium
mentiatur dum unum nature ordinem aliud legis exequitur. Recurrentibus namque sibi-
invicem generationibus et illud quod per Salomonem et illud quod per Nathan deducitur per le-
gales substitutiones que fiebant his qui sine liberis descendebant et per secundas
nichilominus nuptias quibus unus atque idem aliis parentibus progenitus alios esse filius
videbatur. Diverso quidem generationum ordine usque ad Ioseph verissimis
lineis deducatur sed satis exploratio ordine designata. Ut autem clarius
fiat quod dicimus ipsius generationum consequentias enarrabimus. A David per
Salomonem generatio quam dinumerat Matheus tertium a fine facit Mathan
qui dicitur genuisse Iacob patrem Ioseph. Per Nathan vero fratrem Salomonis de David
Lucas generationum ordinem texens tertium eidem loci facit Melchi. Dicit enim
Ioseph qui fuit Heli qui fuit Melchi. Nobis ergo imminet ostendere quomodo Io-
seph qui dicitur secundum Matheum patrem habuisse Iacob qui descendit per Salomonem
secundum Lucam vero Heli qui descendit per Nathan ut que isti duo fratres Iacob et
Heli habentes alium quidem Mathan alium autem Melchi patres ex diversis
venientes genere etiam isti Ioseph avi esse videantur. Est ergo modus iste.
Mathan et Melchi diversis temporibus de una eademque uxore Esta nomine
singulos filios procreaverunt. quia Mathan qui per Salomonem descendit uxorem eam pri-
mus acceperat et relicto filio uno Iacob defunctus est. Post cuius obitum Melchi qui
per Nathan genus ducit relictam Mathan accepit uxorem ex qua suscepit filium
nomine Heli. Per ex diverso patrum genere efficiuntur Iacob et Heli uterini
fratres. Quorum alter idest Iacob fratris Heli sine liberis defuncti uxorem ex
mandato legis accipiens genuit Ioseph. Natura quidem germinis generis filium sibi
propriique et scribitur. Iacob autem genuit Ioseph. Secundum vero legis preceptum Heli
efficitur filius. cuius Iacob quia frater erat uxorem ad suscitandum semen fratris sui ac-
ceperat. Et per hoc rata invenitur atque integra generatio et ea quam
Matheus enumerat dicens. Iacob autem genuit Ioseph. et ea quam Lucas de-
signat dicens qui putabatur filius Ioseph qui fuit Iacob qui et ipse subsequitur
eadem distinctione Heli esse filius putabatur qui fuerit Melchi. Quia
legalem hanc successionem que velud adoptionem quandam circa defunctos
esse magis quam germinis veritate competentem satis per hoc designavit:

in lucae obseruans euangelista ne omnino in hiis [illegible] successionis
generis aliquis nominaretur · p qđ digna distinctione n̄ descendentis
ascendentisq; usq; ad adam & ad ipsū usq; peruenit deum · Hoc itaq; modo
in utriusq; patris generatione deducta · dubitari iā n̄ potest de maria
quin eiusdē generis atq; eiusdē trib; extiterit ; Siquidem secdm legem
moysi n̄ licebat in diuersas trib; nuptias permiscere · sed uni ex eodem
populo atq; ex eadē familia innupta pcipitur copulari · uti ne
pmixtione coniugii sors hereditatis deducatur indubiū & de aliam
contra fas ad aliam transferatur ;.

c lxx ii EXEMPLAR EPLE SCRIPTE A REGE ABGARO MISSÆ HIEROSOLIMIS
IHV XPO SIC̄ IN LIBRO ECCLASTICE HISTORIE COTINETUR
ABGARVS toparcha euchanie filius · ihu saluatori bono · salutem ·
Auditū mi ē de te · & de sanitatib; qs facis quod sine medicaminib;
aut herbis fiant ista p te · qđ uerbo cecos facis uidere · claudos
ambulare · & leprosos mūdas · & immūdos spc̄s eicis · mortuos quoq; suscitas · Quae
omīb; audiens de te · statui in animo meo eē e duob; aut q̄a tu sis dīs descen-
dens de celo ut hec facias · aut filius dī sis q̄ hec facis · Propterea scribens
rogo te ut digneris usq; ad me fatigari · & egritudinē meā curare · nā &
illud cōperi · qđ iudei murmurant aduersū te & insidiant̄ t̄ · Est autē mihi
ciuitas parua q̄dē sed honesta quę sufficiat utrisq; · EXEMPLUM RESCRIPTI

c lxx iii · AB IHV AD ABGARV TOPARCHA REGE EDISSE VRBIS P ANANIAM
BEatus es q̄ credidisti mihi cū me ipse n̄ uideris · Scriptū ē enim de me
q̄a hi q̄ me uident n̄ credent in me & q̄ n̄ uident me · ipsi credent &
uiuent · De eo autē qđ scripsisti mihi ut ueniā ad te · oportet me omīa
pp̄t quę missus sū hic explere · & postquā cōpleuero recipi ad eū a q̄ missus sū · Cū ergo
assumptus fuero mittā tibi aliquē ex discipulis meis ut curet egritudinē tuā · & uitā
atq; his q̄ tecū sūt p̄stet · & ciuitati tuę p̄stet ut nullus aduersariorū umq uos expugna-
re possit · Erat autē epla linguā syrorū scripta · DE ADVENTV TADEI AD REGEM
Assumpto ihu · misit thomas abgaro regi tadeū aplm · Qui cū uenisset
manebat apud tobiā filiū tobie · Vt aut̄ audiuit abgarus tadeū
in uirtute dī curare omnē langorē & infirmitatē ita ut omīs mirarentur
in [illegible] mirabilib; quę fiebant recordatus ē qđ ipse eēt de quo sibi dīs scripserat
Et conuocans ad se tobiā [illegible] ad eū · Audiui qđ uir q̄dā potens uenit adtecū
eū ad me · Pergens aūt dīe tobias cū tadeo uenit ad regē · & adorauit eū rex [illegible]
qđ [illegible] adstabant · Et dix̄ tadeus · Quia magnifice credidisti
p̄stabuntur tibi omīa desideria cordis tui · Et [illegible] abgar ad eū · Usq; adeo in eū
credidi ut & iudeos [illegible] uellē si possē trucidare · Cui tadeus
[illegible] patris sui impleta · assumptus ē ad patrē · Dic ei abgarus · Et ego
[illegible] · Et tadeus · Propterea pono manū meā sup te in
[illegible] · Et cū hoc [illegible] statī curatus ē · Sanauit etiā abdū podagri liberauit
[illegible] obsessis [illegible] · Gesta sūt autē ista · D[illegible]
[illegible]

Vitriū. armoniaci. Rasin. Incensū. sal CONTRA CANCR[illegible]
lolii. pip. Sigilli. eq̄li mensura sumens tere & misce [illegible]
pōdere. postea accipe lignū quercinū uiridis ad lōgitudinē
cubiti & pforabis in longū & imponās hoc totū. & obstructo fora-
mine cauilla de eodē ligno. caute sic cōpositū exuret̄. & cōfectio me
rideat̄. Dū ū lignū exustū fuerit. cōfectio diligent̄ abstracta & in pul
uerē redacta. uulnus canceri de ipso aspgat̄ puluere. & si morbꝰ cancer
fuerit. molestias inferet̄. Si ū n̄. non patiet̄ molestias cū respsꝰ fuerit.
Q̄d si cancer morbꝰ fuerit adhibeat̄ medicina hic descripta. Item.
Exeunte martio. corticē mediā pomifori siluatici accipe & cōtu[illegible]
& eā aqua biduo infunde. Tercio aut̄ die abiecta cortice. aquā illā
primū in caldario postea in olla ad mellis spissitudinē decoque. Quo facto
atramento cōbusto addito suco Apii parit̄ infuso. recoque denuo. His
ita cōfectis. primꝰ carnē mortuā canceri abscide. postea de urina lauabis
optime. hoc facto. sucū plantaginis ibi infunde & pastellū biduo ligabis desup.
Quo pacto de urina lauabis denuo & cōfectionē pscripti pāno impositam
applicabis cancro. Hoc bis ut ter. biduo ut triduo faciens. curabitur.
Marubiū & ysopū equali mensura tritū ANTIDOTV COT PECT COSTIPA[illegible]
pone in olla. Lardo īmposito tenue inciso. uino [illegible]. Cū
bene coctū fuerit uino sepe addito. gentiane puluerē cū melle [illegible]
mato simul infunde. herbarū pꝰ erecto pastello & antidotū p linteū [illegible]
Quo pacto. discōperibis ex eo cū uino calido pani sero & bibe ill[illegible]
iens in lecto. mane ū bibe tepidū. & hoc fac quousq; sentias te eē [illegible]
Sucū marubii & ysopii. & absintii & gentiane puluerē. ITĒ AD PEC[illegible]
cū melle cocto & dispumato butyro bene mūdato addito. distemperatis
ū uino & calefactū sero in lecto bibe & coopt̄ calide. sudab & mūdabis.
Caniculata trita cū uino ueteri tēpet̄. COT DENTIV DOLORĒ
coquat̄ & in os tepida diu teneat̄. Itē. Pip. Alum. porri semi. cōtere
sale addito. dentes pfricabis. Itē. Edera terrestrē cōtude & sucū ei in
aurē qua parte dolor fuerit infunde. Itē Edera cū sale & aceto mixtā &
p maxillā ligata. mirifice pdest; Itē Abrotanū cū sauina trita & cū [illegible]
mixta sup dolorē ligetur & mirifice prodest; COLLIRIV AD OCVLOS
[illegible] uui de pomis siluaticis & sucū feniculi & rute & uinū eq̄li mensura [illegible]
[illegible] cuprino infunde gingiberis puluere addito. Cūq; de cupro uirid[illegible]
[illegible] & macurū p aliquot tēporis spaciū. ex eo gutta infūdat̄ oculis euntī dormitū;
Capita papaueris uiridis infundant̄ aqua p noctē & DIACODION.
[illegible] & postea coquāt̄ ad mellis spissitudinē & dentur coclearia ii infirmo.
Gentiane. Absinthii. Aristologie. centaurie eq̄lit̄ accipe. Hec cōt FEBRI[illegible]
[illegible] cū melle dispumato cōfecta. dabis febricitāti cū aqua calida;

Fel arietis misce cū melle & nitro NE CAPILLI FLUANT
& capillos unge & cap̄ pāno inuolue · deinde lauet̄ de cineribȝ flor̄ genestę & herbe capillaris · AD VICIA NARIV.

Betonica trita cū sale & in narib' posita iuuat · ITĒ AD
Tūde costū & inde facto puluere NARES VLCEROS.
in narib; pone & curabit ulcera · AD STRIGĒDV̄ SANGVINĒ NAR.

Rutā incende cū radicib' · & in narib' calamo suffla AD VOMITV̄.

Sume parū uini & repone in mundo uasculo · & pōd' uniū denarii de eleboro albo diligent̄ tritū in uino p̄ diem unū & nocte̅ i iacere p̄mitte · Postea accipe rafanū & fac q̄d t̄ uidet̄ rotulas & in uinū mitte · ita tamē ut p̄i' cōmisceas parū cui' mellis · & bene omīa insimul mixta · itm̄ p̄ nocte̅ in uino iacere p̄mitte · Mane autē cū accipere uolueris eiecto rafano diligent̄ uinū excolatū picias elebo & comede rafanū & bibe uinū · sup̄o p̄i' medicanti cibo · & tē dis currendo corp' exerceas ut calefacta potio uomitū reddat ;.

A POTIO CONT̄ OM̄S INFIRMITATES & RECIPIT HEC OMIA

Ambrosię folia c · Spargallę folia c · Salicis uiridis rubeus folia c · P̄sici fol c · Febrifugię fol c · Saluię fol c · Plantaginis fol l · Betonicę fol c Sauinę p̄ pionię grana xl · Piperis grana c c̄c̄ · & mel q̄d sufficiat coctū cū uino ad sucū istarū herbarū · hoc simul coctū & excolatū petionē facit optimam ;.

Nasturciū in lacte caprę decoc̄ AD DOLORĒ CORDIS & PECTORIS tum · & in sorbitione datū · sedat dolorem ;· COLIRIV OCVLORV.

Sume de hyrcino felle pōd' unius solidi · de felle lucio vi đ · de felle taurino vi đ · de suco radicis fęniculi unius sol · de suco rutę i sol · Quę mixta ponas in buxida ęrea & suspende ad solē p̄ dies xx · Postea diligent̄ cū fuerit resoluas cū aceto ut uino albo & inducas sup̄ oculos ut intus ;.

Elnę & ysopi siccato & puluere facto equalis mensurę · & pyretri puluere de cis mensurę · & gingibri baccarūq; pulueris quantū ysopi · & elnę · in uas ęreū sparge & uinū infunde surīq; fęniculi · & p̄mitte ut uirdescat & p̄ stillet̄ i o

Hederę folia uiridia cū rore suo colligant̄ AD CALIGINĒ OCVLORV DELENDA & in mortariolo terant̄ · deinde exprime linteo · & melle quantū suc' ē m & uenna bis ut t̄ unge · Si obdurasset · renouet̄ de suco fęniculi ut celidonię ;.

Accipe sanguinē de hyrco iiii AD CALCVLV̄ FRANGENDV̄ t̄ EXPELLEN annos habentē in patella nouę ter · & linteo ipsūs coopertū sub diuo po nit siccet̄ a luna & sole · Qui siccato · dabis ad potandū distēperatū uino optimo · mirra mixta coclearū unū · Hec enī potio lapides cicerit & eicit

RESPONS ET hymn DE SCO AUDOMARO;

Beati preciosa Audomari anima. Hodie quam celo turba inuexit angelica. Quam patriarcharum sim prophetarum gremia Apostolorumque cetus: martyrum collegium. Confessorum multitudo. Virginum conuersio. Oblectandam paradyso suscepit florigero; Nec ossa terre mandata liquit uita celica. Illa dum signorum magna comitantur munia. Animam celicolarum gaudens chorus omnium: Ut

Gloria et honor deo usquequo altissimo Una patri filioque: inclito paraclyto. Cuius honor et potestas per eterna secla Amen.

PROSA DE VERSU Nec ossa terre mandatam:

O sancte dei celestibus choris adiuncte es. Nec___

Te credimus cum angelis perpetim uiuere. e___

Quod certis indiciis uolens declarescere. e___

Corpus tuum sanctum: Nec ossa terre mandatam liquit uita celica.

Gloria perpetua. et fortitudo. Glo___

Potestas. et imperium. et iubilatio. o___

Virtus. deitas unica. laus. decus. et honor. o___

Cogentia manens. eterno patri. et filio et spiritui sco:

Oblectandam paradyso suscepit florigero;

ccc Animi dubietas cū claritate pueniet tibi · ſi adiutoriū diuinū tenes ·	cc·v· Animꝰ tuuſ ſit cōſtanſ ad id qđ ſperat & cōtinget ·	cc·iiii· Dſ̄ te adiuuabit de hoc qđ cupiſ · ut pueniat	cc·iii· Qđ poſtulaſ fiet tibi cū gaudio magno in breui tpr̄e ·
cc·ii· habebiſ concordiā & ſpē bonā de tua anguſtia ·	cc·i· De luce uiſ ire in tenebriſ · ideo recede de hoc cōſilio ·	c·v·v· Eſt uia certa · quere qđ cupiſ · & inuenies ·	c·v·iiii· Qđ magnū uideť tranſeat · nā hoc iſū ē in tua poteſtate ·
c·v·iii· Veniet in manib; tuiſ p̄modū qđ dubitaſ · & deſideraſ ·	c·v·ii· Ne dubiteſ de quo cōſuliſ · dm̄ roga · bonū ē qđ quereſ ·	c·v·i· De q̄ petiſ ſollicitꝰ eſto · nā cū magno ſudore accipieſ	c·iiii·iiii· Prauanoli ſeq̄ · & recede a prauoꝝ cōſilio ne poſt peniteaſ ·
c·iiii·iii· Animꝰ tuꝰ firmꝰ nō ē qa praua cogitaſ · noli ēē ſollicitꝰ	c·iiii·ii· De q̄ primū cogitaſti & de cōſilio tuo habebiſ honorē	c·iiii·i· Id qđ uiſ in breui ueniet tpr̄e ſi dm̄ rogabiſ	c·iii·iii· Qđ cogitaſ nō ē bonū · melius cogita & bonū inuenieſ ·
c·iii·ii· Via ē difficiliſ patienſ eſto & fiet deſideriū tuū ·	c·iii·i· Inimici tui cadent & melior eriſ atq; fortior ·	c·ii·ii· Qđ cogitaſ bonū eſt & fiet tibi celeriter ·	c·ii·i· Vinceſ te nocenteſ & ſtrenuitā conſequeriſ
c·i·i· Bonū eſt deſideriū tuum & fiet ē ad[illegible] ·	v·v·v· Qđ cōſuliſ deo uolente fiet ad uelle tuum	v·v·iiii· Recede ab hoc cōſilio ne decipiariſ in pximo	v·v·iii· Si patienſ fueriſ fiet ē ultra qđ uiſ cū gaudio ·
v·v·ii· Aliud cogita quia iſtud nō ē in tua poteſtate ·	v·v·i· Aduerſarium habeſ ſpē tuā dirige ad dm̄ & liberabit te ·	v·iiii·iiii· Aliud cogita & aliud fiet tibi qđ non ſperaſ ·	v·iii·ii· Caue igitur ne in aliqđ dampnū iam curraſ ·
v·ii·ii· Caue ne in pelagꝰ uadaſ expecta parū & ueniet ē bonū	v·i·i· Qđ rogaſ penitꝰ [illegible] habeſ & aliaſ ē fient que nō ſciſ	iiii·iiii·iiii· Inimicū caue qa te querit nocere ·	iiii·iii·ii· Bonū qđ nō ſperaſ ueniet ē ſubito cū leticia ·
iiii·ii·ii· Fiet tibi qđ uiſ · ſed cū ſudore & labore magno	iiii·i·i· Si[illegible] perſeueraſ · aufert tibi gaudium ·	iii·iii·iii· Recede a [illegible] qm̄ mentiuntur tibi ·	iii·ii·ii· Venalio [illegible] & memēto qđ obſerueſ
iii·i·i· Eſto ſecurꝰ qm̄ habebiſ qđ uiſ ne timeaſ qđ rogaſti	ii·ii·ii· Gaudiū habebiſ & inimicoſ tuoſ uinceſ	ii·ii·i· Malū eſt qđ uiſ nec fiet tibi quia eſt peſſimū ·	i·i·i· Ne timeaſ dſ̄ tecū eſt · [illegible] de [illegible]
v·iiii·iii· Dm̄ time & feſtina ut pprium ſit tibi · qa [illegible] eſt	v·iiii·ii· Dſ̄ te adiuuat · & magno fiet qđ uiſ	v·iiii·i· Sē qui te impediunt · & nō fiet qđ deſideraſ	v·iii·iii· Deſinē ab hoc ne uita caueaſ roga dm̄ & fiet ſpea
v·iii·i· Vel timor ac [illegible] pueniſ · puerſo bonū [illegible] fiet ē malū ·	v·ii·i· Id unde dubiū eſ · fiet tibi · ſi dm̄ inuocaueriſ ·	iiii·iiii·i· Ne ſiſ ſollicitꝰ · bonū inuenieſ in [illegible] fiet qđ uiſ ·	iiii·iii·i· Gaudium inuenieſ dō adiuuante ex hoc qđ quereſ
iiii·ii·i· Ora dm̄ ſpē tuā [illegible] · omīa [illegible] pge [illegible]	iii·iii·ii· Ne ingrediariſ hac orā · ſuſtine ut meliuſ fiat	iii·iii·i· Pecuniā ad inueniēdum quereſ · quem diu [illegible] ſuſtine [illegible]	iii·ii·i· Quicqđ petieriſ · dſ̄ ē omā ſine mora pſtabit
ii·i·i· Qđ petiſ [illegible] tibi · & accipieſ bona futura ·	iiii·iiii·iii· Dm̄ roga & fiet qđ cupiſ ſine mora · Am̄	iiii·iiii·ii· Sicut nauiſ ad loca [illegible] puenit · ſic ueniet ē qđ uiſ	iiii·iiii·i· Vicinitas te uult decipere · ne feceriſ [illegible]
Suſtine modicū & tpr̄e operiſ ne ingrederē gaudere	Satiſ habeſ unde poteſ · nichil quereſ amplius ·	Dm̄ time & mā o[illegible] eiꝰ obſerua · hoc eſt omiſ homo	Hec ſi ſorteſ [illegible] nō pia fallunt · [illegible] indicant opertum

un I	nonaginta XC	septē et deceē mil XVII
duo II	centū C	decē et octo mil XVIII
tres III	ducenta CC	decem et nouē mil XVIIII
quattuor IIII	tresce[n]ta CCC	uiginti milia XX
quinq: V	quadringenta CCCC	triginta milia XXX
sex VI	quingenta D	quadraginta mil XL
septē VII	sexcenta DC	quinquaginta mil L
octo VIII	septingenta DCC	sexaginta mil LX
nouem VIIII	octingenta DCCC	septuaginta mil LXX
decem X	nongenta DCCCC	octoginta mil LXXX
undecī XI	mille I	nonaginta mil XC
duodecī XII	duo milia II	centum milia C
tredecim XIII	tria mil III	ducenta milia CC
quattuor decī XIIII	quattuor mil IIII	trescenta milia CCC
quindecī XV	quinq: mil V	quadringenta mil CCCC
sedecī XVI	sex milia VI	quingenta mil D
decē et septē XVII	septem mil VII	sexcenta mil DC
decē et octo XVIII	octo milia VIII	septingenta mil DCC
decē et nouē XVIIII	nouē mil VIIII	octingenta mil DCCC
uiginti XX	decem mil X	nongenta milia DCCCC
triginta XXX	undecī mil XI	mille milia M
quadraginta XL	duodecī mil XII	M·M
quinquaginta L	tredecī mil XIII	M·M·M
sexaginta LX	quattuordecī mil XIIII	M M M M
septuaginta LXX	quindecī mil XV	Dn̄e ihū spēs [illegible] ... [illegible]
octoginta LXXX	sedecī milia XVI	

decen[s] milius X M	
centenus milius C· M·	cccc. ccc centū A· B· C·
milies milius M· M·	ccccc cel· xl D· E· F·
decies milies milius M· M· X·	dc cc unū G· H· I·
centies mille millen[s] M· M· C	c quingenta mille K· L· M·
milies mille millen[s] M· M· M·	xc [illegible] cccc N· O· P·
decies milies mille millen[s] M· M· M· X	d lxxx lxx Q· R· S·
centies milies mille millen[s] M· M· M· C	clx quinq: decē T· V· X
milies milies mille millenus· M· M· M· M	cl dcccc Y· Z·

Numeri cardinales sunt hi·
Unus· Duo· Tres· Quattuor· Quinq:

Numeri ordinales sunt hi
Primus Sedꝭ Tercius Quartus Quint[us]

Numeri aduerbiales sunt hi
Semel· Bis· Ter· Quater·

Numeri dispertiui sunt isti·
Singuli· Bini· Terni· Quaterni·

Numeri ponderales sunt isti·
Simplum duplum triplum Quadruplum

Numeri denuntiatiui sunt isti
Solus alter ut alius· tertius:

Numeri complicatiui sunt hi
Simplex· Dupplex· tripplex quadruplex

Aduerbialia ex his nascentia
Simpliciter· Dupliciter· Tripliciter·

Vnus· Vnius· Vni·

Solus· Solius· Soli·

Alter· Alterius alteri·

Progressores in ac[tu]

Occursores in passione

Recordabiles in memoria·

Sonantes in delectatione·

Iuditiales in discretione·

Ab adā ad noe anni .ii.cc.xlii. A noe ad abraham dccccxl
Ab abraham ad dauid dcccc.lxxiii. A dd ad transmig͂ .d.xii.
A transmig͂ ad xpm . d xlviii . Sūma .v̄.cc.xvii. Θ.
A dauid usq: ad xpm leo papa annos .m.c. fuisse asserit .lxxv
Ab adā ad enoch anni .ī.cc.lxxii. Ab enoc ad ortū noe .ccc
Ab ortu noe ad diluuiū .dc. A diluuio ad heb .d.lxi.
Ab heb ad babil[illegible] .ccclxxxi. Ab abraha ad moysen .d.xlii.
A moyse ad eūsionē troię .ccc. Ab eūsione troię ad dd .c.xxx.
A dauid ad [illegible] .cc.xcvii. A romę cōd ad transmig͂ .cc.xx.
A transmig͂ bab ad brutu .lxxx. A bruto ad augustū .cccc.lxx.
Ab augusto ad xpm .xlii. A xpō ad uespasianū & titū .lxxv
A tyto ad cōstātinū .cc.xlii. A cōstātinō ad godefridū .dcc.lxxxii
Sūma annoꝝ ab adā usq; ad godefridū regē ihrlm .v̄ī.ccc.lxxii

Ab adā usq: ad edificationē babylonię quę fuit p̄ diluuiū anno septi[illegible]
sr̄ anni .īīī.ccc.xlii. Mansitq: annis .m.c.lxiiii. Tūc Roma incepit
Inde ad xpō anni .dcclii. Sūma annoꝝ .v̄.cc.lviii.

Ab adā ūq: ad ędificationē romę sub romulo sr̄ anni .īīīī.d.vi
Et inde ūq: ad pascal papę obitū & ioh̄s gelasii [illegible] ani .m.dccc[illegible]

Ab adā [illegible] genesim & affricani supputationē anno .v̄.cc.lx[illegible]
& a diluuio anno .īī.dcccc.xxi. & ab abraha anno .īī.xl
& a moyse & egressu isrł de egypto anno .m.d.vi. & ab euersi-
one troię anno .m.cc.xxviii. & a salomone & p̄ma edifica-
tione tēpli anno .m.xxvii. & a romulo & edificatione romę an-
no .dcclii. & a dario & redificatione tēpli salom̄ anno .d.xv.
& a bruto cōsule romanoꝝ primo anno .d.xii. & a iulio cesare
anno .lxvi. & octauiano augusto impante anno imperii eius
.xl. secdo xp̄s in bethlehem natus est. Herode in iudea regnante
[illegible]

Troia ab orbe condito anno .īīī.cc.xliii. ędificata est.
Mansitq: postea annis nongentis .dcccc.lxii. & subuersa est
& ab euersione troię anno .ccc. Roma incepta est
A romulo usq: ad brutū p̄ .vii. reges romę regnatū ē annis .ccxl
& a bruto & a cōsulib; usq: ad xpm anni .d.xxi. [illegible]

Ab adā usq: ad xpm anni sc̄dm orosiū .v̄.c.xcviiii
sc̄dm beda .v̄.cc.lviii. A xpō ad s̄ dyon̄ ob .xcv
A s̄ dyon̄ ob ad nicenā synod̄ .cc.xxx. A niceno cōcil ad s̄ mar[illegible]
A [illegible] ob ad greg ob .clxx. A greg ob ad karlomagni ob .c[illegible]
A karlomi ob ad claromōtē conciliū de ihrlm anni .cc.lxxx[illegible]
A cōcil usq: ad obitū rodbti comi an .xvi. Totū .v̄ī.ccc.lx[illegible]

[illegible] philosophi [illegible] philosophari [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] opinio. Quidã hĩc mũdu [illegible]
[illegible] Alii ũ spiritalit̃ intellexer̃ mũ [illegible] ueritatis
[illegible] omnibꝫ conuenire & lucidũ [illegible]
[illegible] in plato. Quidã mẽ solum [illegible]
[illegible] Platonici [illegible] & arbitriũ
[illegible] [illegible] muñdu [illegible]
[illegible] [illegible] corporib; [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] omnes [illegible]
[illegible] [illegible] Hi [illegible]
[illegible] apud [illegible] Inde [illegible]
[illegible] & apud ualentinũ platonicꝰ [illegible] S [illegible]
[illegible] [illegible] V [illegible]
[illegible] [illegible] **De uera phylosophia**

P[illegible] philosophia [illegible] eruditione [illegible]
[illegible] humanarũ [illegible] cognitio. [illegible]
[illegible] Est [illegible] philosophia [illegible]
[illegible] ; M [illegible] philosophię [illegible]
[illegible] S [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut magnꝰ [illegible]
[illegible] D [illegible] philosophia [illegible]
[illegible] In physica [illegible]
[illegible] In [illegible]
[illegible] philosophia diuina [illegible] V [illegible]
[illegible] & ad contemplationem [illegible]
[illegible] catholicę fidei intelligere [illegible]
se ipsũ [illegible] sicq; ad [illegible] bonũ [illegible]
[illegible] cũ [illegible] sine fine [illegible]

A DE OBSERVATIONE ARBOR QVO TEMPORE IN[illegible]

[illegible]
de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

XXX VI

IN GESTIS FRANCORUM LIBRO VIII CAP. XXXIIII

Homo erat in antiochia devotus in elemosinis coniugem habens ac
liberos. Hic numquam sine paupere cibum sumebat. Qui cum una die totam
urbem circuisset nec egenum repperire potuisset cum quo cibum capere
posset egressus porta civitatis invenit virum in veste alba cum duobus aliis
stantem. Quem aspiciens ait. Dignetur domine mi accedere ad domum servi tui.
At ille senex tenens sudarium in manu sua excussit illud super medietatem
urbis. et statim corruerunt omnia edificia et oppressi sunt senes cum infantibus et viri
cum mulieribus. Quod ille vir cernens ruit in terram et factus est velud mortuus.
Et levans iterum senior sudarium super aliam medietatem urbis apprehensus est
a duobus sociis qui cum eo erant atque obsecrantibus [illegible] ut indul-
geret medietati urbis. Et mitigatus sublimavit manum suam atque elevans
hominem ait. Vade in domum tuam ne timeas. filii enim tui cum uxore tua
et omni domo tua salvi sunt. nec quisquam ex eis periit. Salvavit enim te
oratio assidua et elemosine quas cotidie exerces in pauperes. Et hec
dicens senex. homo urbem ingressus. medietatem urbis repperit dirutam.
domumque suam cum omni familia sua incolumem. GENEALOGIA IUDE[orum]

SCRIPTA IN GESTIS REGUM FRANCORUM

DEUS qui mundi conpleta fabrica novissime crea-
vit adam et de costa eius evam. Hii inter amoena para-
dysi invectes divina precepta transilierunt et
eiecti a sede beata mundi laboribus deputantur.
Cognitus autem solito mulier concepit peperitque
duos filios chaim et abel. Sed cum deus sacrificium
abel suscepisset chaim invidia furens fratrem suum abel occidit. Exhinc
[illegible] generatio [illegible] exstitit [illegible] fuit pater enoch quem deus de medio pec-
cantis populi assumpsit. Et iratus dominus contra populum diluvium inmisit
cunctaque [illegible] animam de superficie terre delevit. preter noe et uxorem et phuarsia
[illegible] cum filiis suis sem et chamo et iapheth et uxoribus eorum. Iste
animasque archa ingressas salvas fecit a diluvio. Ab adam vero usque ad
noe hee generationes fuere videlicet adam. Seth. Enos. Chainan. Mala-
leel. Iared. Enoch. Matusalam. Lamech. Noe. In his x generationibus
transierunt anni II CC XLII. Adam in terra enachim [illegible]
sepultus est. Noe vero habuit post diluvium tres filios sem. cham et ia-
feth. [illegible] gens humana sub universo celo. Cumque multipli-
caretur [illegible] in terra [illegible]
turrim [illegible] usque ad celum [illegible] Quorum cogitatione [illegible]
linguas [illegible] deus [illegible] et per terras [illegible] dispersit. [illegible] autem [illegible]
[illegible] e [illegible] In his x generationibus
[illegible] anni [illegible] XLII. Eo [illegible]

nmuen ciuitate; Hui' xliii anno nat' fuit abraham. Huius [illegible] xp̄i dn̄s nr̄i
nasciturū & p nob passurū in uictime emulatione monstrauit in monte
caluarie q̄ dn̄s crucifixus ē: ut fertur narrat historia & chronica; Abrahā u̇
hismaelē primogenitū suū genuit de agar · patrē agarenorū idest sarra
cenorū. Cū aut̄ abraham c. ēēt annorū genuit isaac de sarra coniuge sua · & p̄ lxxv.
anno explēto mortuus ē; Isaac u̇ lx. etatis sue anno genuit de rebbeca ge
minos esau & iacob · De quinta aut̄ generatione esau · nat' ē iob uir iust
ter simplex & rectus ac timens dnm̄ · Is uixit annis ccxlviii; Anno lxxix
ab infirmitate libat' ē: & p' infirmitatē annis c lxx omi facultate in dupli
r[illegible] cū tantis sic pdidit filiis iocundatus ē. Sedis aut̄ isaac filius
iacob: xii patriarchas genuit uidelicet Ruben · Simeon · Leui · Iudā · Issachar ·
Zabulon · Dan · Neptali · Gad · Aser · Ioseph · Beniamin; Ioseph aut̄ eo q̄d
apud cunctis frīb; plus amaret' · sexto x̄ etatis sue anno · fratres ei' inuidi
[illegible] · cū hismaholitis i egyptū transeuntib' xxx argenteis uendiderūt.
Quo aut̄ euentu & ordine ad regē pharaonē puenerit · & dn̄atum
[illegible] regni acceperit · genesis narrat historia; Est aut̄ i egypto sup
nili flumīs in campo magno thaneos babylonia illa in qua ioseph
de lapidib; quadris fecit horrea · in q̄b; posuit frumta us[illegible]
[illegible] seruanda; Inminente aut̄ fame frēs ei' xi cū uxorib;
& [illegible] patre iacob cōmorante uidelicet lxx annis descendentes in
egyptū · ibi mortui sr̄; Quorū generatio p' eorū obitū seruituti subiecte.
Quadringentis xxx annis in egypto multiplicati mīsferunt. Donec
[illegible] pharao contenebris dict' duria seruitute eos opprimeret. & inpellente
dn̄o p moysen signis & pdigiis eduxerunt de egypto psalmista testante sic
[illegible] in egypto signa sua & pdigia sua in campo thaneos; Eduxit aut̄ moyses
de filiis isrl̄ sexcenta milia & mille nongentos · xxx absq; paruulis & mulie
rib; de terra egypti · contenti subsequente eū magno exercitu; Tē moyses
[illegible] diuisū est · & unicuiq; tribui sua [illegible]
[illegible] Qui [illegible] in diuisiones. Hebreis aut̄ [illegible]
[illegible] pharao cū omi exercitu [illegible]
filii isrl̄ [illegible] e regione [illegible] inter magdalum et [illegible]
A [illegible] q̄ abraham usq; ad egressū filiorū isrl̄ ex egypto sr̄ anni
cccc lx ii · Qui fuit annus uite moysi octogesim'. Ipse aut̄ [illegible]
[illegible] ē in terra moab cui sepulchrū [illegible]; Ex hinc p xl annos [illegible]
[illegible] legib' inbuunt' [illegible]. Deinde [illegible]
[illegible] terra repromissionis acceperunt [illegible]
[illegible] a regione regis og qui dr̄ basan · & omia regna [illegible]
[illegible] precepta diuina [illegible] · [illegible]
Post hec [illegible] sua in regē [illegible] · Qui cū anni [illegible]

a phylisteis in monte gelboe cum ionatha filio suo occidit. Deinde dauid
rex constituitur; Ab abraham autem usque ad dauid sunt generationes xiiii. idest abra
ham. Isaac. Iacob. Iudas. Phares. Esrom. Aram. Aminadab. Naason. Salmon
lxxvi Booz. Obeth. Iesse. dauid. Dauid autem genuit salomonem. Ab egressu autem
filiorum israel ex egypto usque ad edificationem templi quod fuit anno septimo regni
regis salomonis inueniuntur anni cccc lxxx. Regnauit autem salomon
testante iosepho annis lxxx. et omne ante illud spatium annorum xciiii
fuisse asserit. Anno quarto decimo regnare cepit. et anno regni vii opus
templi consummauit. et templo perfecto annis lxxiiii imperauit et post hec obiit;
Post mortem autem salomonis diuisum est eius regnum inter roboam eius filium et
hieroboam seruum; Reliquit duas tribus ad roboam quod regnum iuda appel
labatur. ad hieroboam uero x tribus; quod israel uocabatur; Post hec idolatriam
declinantes. excitauit dominus contra eos nabugodonosor regem babylonie
et eos captiuos abduxit; In qua captione danihel propheta et tres pueri
sydrach mysac et abdenago et hiezechiel prophetauerunt et hesdras natus est
A dauid autem usque ad desolationem templi generationes sunt xiiii. idest
Dauid. Salomon. Roboam. Abia. Asa. Iosaphat. Ioram. Ozia. Ioathan.
Achaz. Ezechias. Manasses. Amon. Iosias. In his xiiii generationibus
anni sunt cccc x. De hac captiuitate per zorobabel liberantur. qui
postea templum et ciuitatem restituunt. Reuersi autem post idola cor
ruptores. gentibus traditi sunt donec dominus prophetarum uocibus repromissus
uirginis utero illapsus ad redemptionem omnium gentium nasci dignatus est
A transmigratione autem usque christum generationes xiiii. idest Iechonias. Salathiel.
Zorobabel. Abiud. eliachim. Azor. Sadoc. Achim. eliud. eleazar. mathan.
Iacob. Ioseph uir marie de qua dominus noster ihesus christus natus est. ITEM

Tempore abrahe Ninus regnabat super assyrios. Sicioniis europs. apud egyptios
autem xvi erat potestas quam sua lingua dynastiam uocabant. Tempore moysi apud
Argiuos regnabat vii triopas. In attica cicrops primus. apud egyptios. cenchres vii
apud assyrios agatadis xvi. apud siciones oratus. Tempore uero quo regnabat
dauid super israel: apud latinos quintus regnabat siluius. Lacedemonas. ustus;
chorinthiis eocion sedis. egyptiorum thebei c xx vi anni; Super assyrios eu
tropes; Atheniensibus Miagastus; Tempore quo Amon regnabat super iudeam quando
captiuitas erat in babylonia. macedonis argeus primus; Lidorum: cyces;
egyptiis. uafres; Apud babylonios Nabugodonosor primus qui iudeos captiuos
abduxit. apud romanos seruius tullius; Ab adam usque [illegible] Vcccc

D. Post hos imperatores primus iulius cesar fuit qui totius imperii monarchiam obti
nuit. Deinde octauianus nepos iulii augustus appellatur. Cui imperii anno xlii
christus natus est. Indictione iii. olympiadis autem c xc iiii. Anno mundi u coordo

ſcdm generi[illegible] & aſtr[illegible] ſupputationē, quinquieſ milleſimo & ducenteſimo [illegible] l viii;
Die xl [illegible] uirgine a ſymeone ſene cū munerib; ꝑſentat̄ in templ[illegible] & poſtea a
ioſeph & matre ei᷒ uirgine delat᷒ ē i egyptū · & herode defuncto regnante archelao
monente angl̄o in nazareth reuert᷒ ab egypto · & anno uite ſue xii inter [illegible]
iḡ doctoreſ ſedenſ reꝑt᷒ ē i tēplo & anno xxx a iohe baptizat᷒ [illegible] in
[illegible] a ſpū ſcō & tēptat᷒ a diabolo · & xl dierū facto ieiunio [illegible] diſci-
pulos ſuoſ · Tercio p᷒ hec anno ꝑdicatione cōpleta · regnante tyberio · imperii
ei᷒ anno xviii · paſſ᷒ ē ſub pontio pilato a ſacerdotū ꝑncipib; · anno [illegible]
regnante herode herodiſ magni filio in iudea · Xp̄s reſurgenſ die tercia · xl dieb;
diſcipliſ apparuit · & die xl quingentiſ adſtantib; aſcendit in celū ·
Regnante claudio ab auguſto quarto · petruſ apl̄s romā aggredit᷒ · & anno impe-
rii neronis tercio x crucifigit᷒ · pauluſq; decollat᷒ · Tēc & iacob᷒ fr̄ dn̄i [illegible]
marc᷒ euāgliſta martyrio coronati ſt̄ & Stephan᷒ · Magna p᷒ iacobi necē iudeoſ
calamitaſ aſſecuta ē · Nā aduenienĭe uaſpaſiano & tyto templū incenſū ē & de multa
iudeoꝝ gladio & fame cōſumpta ſt̄ · Domician᷒ filiꝰ uaſpaſiani iohem euāgliſtā
in pathmoſ inſula exilio relegauit · Tercio p᷒ neronē traian᷒ · clemēte tercii
romane eccle pōtifice in mari dimergi iuſſit · & ſymonē hieroſolimitanū epm̄
crucifigi · & ignaciū antiochenū epm̄ rome beſtiiſ tradi · Poſt hec policarp᷒ ſc̄i
ioh̄ euāgliſte diſcipl᷒ in aſia igne exurit᷒ · & i gallii multi martyrio coro-
nantur · Ex q̄b; photin᷒ lugdunēſiſ epiſ & beat᷒ hyreneu᷒ ꝑm[illegible] · Sub
decio imperatore babylla epſ antiochie & xpiſt᷒ romane eccle epſ
& [illegible] & ypolit᷒ martyrio coronati ſt̄ · Huiꝰ tpr̄e vii [illegible] ſt̄
in gallias · Turoniſ Gacian᷒ · Arelate [illegible] trophim᷒ · Narbone paulus ·
toloſe ſaturnin᷒ · Pariſi i [illegible] dionyſi᷒ · Aruerniſ ſtremoni᷒ · Lemouicis
marcialiſ ē deſtinat᷒ · De hiſ dyoniſi᷒ & ſaturnin᷒ martyrio coronati ſt̄ · reliq;
gatian᷒ · trofim᷒ · ſtremoni᷒ · paul᷒ atq; marcialiſ ſolui cōfeſſione migrauerunt ·
Sub ualeriano & galieno q̄ ab auguſto xxvii locū imperii adepti ſt̄ · cor-
neli᷒ [illegible] & cyprian᷒ cartagine feliciter ſanguine illuſtrarē · Sub dyocliciano
q̄ xxv locū [illegible] rexit imperiū · inde ſt̄ [illegible] multi xpianoꝝ populi
ob uenerandi culturā interfecti ſt̄ · & q̄rum [illegible] epi · Sub conſtantino q̄ xxx
imperiū obtinuit · anno imperii ei᷒ xi beat᷒ pſul martin᷒ ap ſabariā pan-
nonie ciuitatē nat᷒ eſt · Huiꝰ tpr̄e crux xp̄i p ſtudiū helene ꝑdente iuda
[illegible] inuenta ē · Nono x̄ conſtancii iunioriſ anno antoni᷒ monachꝰ
tranſiit [illegible] etatiſ anno · Beat᷒ hilari᷒ pictauenſiſ urbiſ [illegible]
& quarto exilii [illegible] · Eodē tpr̄e beat᷒ martin᷒ i gallis ꝑdic[illegible]
cepit · Hic [illegible] · Quarto ualentiniani & ualentiſ [illegible] ſcs
hilari᷒ pictauenſiſ [illegible] multiſ uirtutib; gloriō migrauit ad celoſ ·
Hucuſq; hieronim᷒ [illegible] ſcripſit ſimplic oroſius · Valentiniano regnante
anno dn̄i ccclxvi fuer̄ troiani i finib; germanie · de q̄b; orti ſt̄ reges ·

clxxx[illegible]

INCIPIT GESTA PII REGIS APOLLONII

Rex antiochus a quo antiochia ciuitas nomen accepit ex amissa con-
iuge habuit filiam uirginem speciosissimam. Que cum ad nubilem peruenisset
etatem. et multi eam in matrimonium postularent. nescio qua in-
cupiscentia crudelitatisque flamma pater incendit in filie sue amore. et
cepit eam aliter diligere quam patrem oportebat. Qui cum secum pectoris sui
uulnus sufferre non posset quadam die prima luce uigilans famulos longe
secedere iussit. cubiculum filie irrupit. qui cum filia secretum colloquium sub
finxit. Stimulante furore libidinis diu repugnanti filie pater nodum
uirginitatis eripuit. perfectoque scelere cubiculum [illegible]. At filia [illegible]
care patris celare cupiens mirat factum. et ecce nutrix [illegible] [illegible]
puellam flebili uultu lacrimis perfusam. et ait. Quid est [illegible] [illegible]
Puella ait. Cara nutrix in hoc cubiculo nobilia nomina perierunt. Nutrix ignorans ait. [illegible]
hoc dicis? Puella ait. Ante legitimum nuptiarum mearum diem sceleri [illegible] [illegible] [illegible] cum hoc
[illegible] atque [illegible] [illegible] et ait. Quis fuit tam audax inuentus [illegible] et regine [illegible]
uiolare? Puella ait. Impietas fecit hoc scelus. Nutrix ait. Cur [illegible] [illegible] non indicas patri? Puella
ait. Et ubi est pater? [illegible] intelligis pater nomen patris in me [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parent[illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] placet. Nutrix ut audiuit [illegible] mortis
remedium querere. blando sermonis colloquio [illegible] [illegible] ut a proposito suo recederet [illegible] [illegible] in-
patris uoluntati satisfacere cohortata est. Rex uero [illegible] simulata mente ostenderet se [illegible] pium genito-
rem [illegible] [illegible] [illegible] parietes [illegible] [illegible] [illegible] filie [illegible] ut semper [illegible] [illegible] filie
frueretur [illegible] [illegible] questionem proponebat dicendo. Quicumque [illegible] questionis meae
inuenerit filiam meam in matrimonium accipiet. Qui autem non inuenerit decollabitur. [illegible]
[illegible] reges [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incredibilem [illegible] puelle speciem [illegible] mortem [illegible]
[illegible] [illegible] prudentia litterarum questionis solutionem inuenisset tamquam [illegible] [illegible] [illegible]
et caput ipsius ad portae fastigium suspenderet. At cum hanc crudelitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] breui temporis spatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomine
apollonius. fidens habundantia litterarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad rege
[illegible] [illegible] salutans. Aue rex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
filiam tuam in matrimonium peto. Rex ait. [illegible] [illegible] [illegible] parentes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rex ut [illegible] [illegible] [illegible] nolebat. respondit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] condicionem [illegible] [illegible] ait [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
rex ait. Audi ergo questionem meam. Scelere [illegible] [illegible] [illegible] carne uescor. [illegible] [illegible] meum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] questione [illegible] [illegible]
[illegible] a rege [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] questionem [illegible]
tionem [illegible] [illegible] ad regem ait. [illegible] questionem [illegible] solutionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et filiam [illegible] [illegible] Rex [illegible]
[illegible] [illegible] questionis solutionem inuenisse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decolla-
[illegible] [illegible] rex [illegible] xxx [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
questionis [illegible] solutionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] audiuit
uerba regis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Questio regis Antiochi

habet· [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rex [illegible]
caluerit· [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meos [illegible] [illegible] confusus [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] apollonius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apollonius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rex apollonio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius [illegible]
[illegible] Elamie [illegible] Rex [illegible] apollonius [illegible] [illegible] Elamie [illegible]
Apollonius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Elamie apollonius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Elamie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apollonius [illegible] [illegible] [illegible] Stranguilio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Apollonius [illegible] [illegible] Stranguilio [illegible]
[illegible] Apollonius [illegible] Rex [illegible] Stranguilio [illegible] [illegible] Apollonius [illegible] Ciuitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Stranguilio [illegible] apollonius ciuitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius Stranguilio respondit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Stranguilio [illegible] [illegible] apollonius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Ciues [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Dabo itaque uob· [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
beneficii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
apollonio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Stranguilio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Reddit· apollonius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Apollonius naufragium patitur

[illegible] ic duas horas [illegible] [illegible] pelago. Omnia miscent pariter mare fr[illegible] celi. Non [illegible]
[illegible] hyems pariterque [illegible]. Nubila [illegible] grando mixtis zephiri freta [illegible]. [illegible] uolat
[illegible] [illegible] mare naufraga dant. [illegible] ic rem [illegible] [illegible]. [illegible] hic boreas hic [illegible]
et [illegible] instat. Ipse [illegible] suo neptunus spargit harenas. Triton [illegible] [illegible] cantabat in undis.
In illa [illegible] caligine tempestatis unusquisque [illegible]. Apollonius [illegible] [illegible] in pentapolitanorum [illegible]
[illegible] littore pulsus est. Stans autem apollonius in littore nudus [illegible] mare tranquillum [illegible] ait. O [illegible]
[illegible] parte [illegible] [illegible] in misero et egeno [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] se increpat [illegible] quendam
piscatorem [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ait. [illegible] [illegible] [illegible] naufrago et egeno
[illegible] [illegible] ait. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] calamitates meas [illegible] [illegible] depeto [illegible]. [illegible] piscator [illegible] prima spe
[illegible] iuuenem [illegible] suis [illegible] [illegible] [illegible] manum ei [illegible] in domum suam. [illegible]
[illegible] quam [illegible] habere potuit. [illegible] se tribunario suo [illegible] [illegible] partes equales et dedit unam iuue
ni dicens. Uade in ciuitatem [illegible] [illegible] [illegible] ei. [illegible] [illegible] reuerteris ad me [illegible]
[illegible] [illegible] nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] paupertate [illegible] meo.
Apollonius ait. [illegible] [illegible] naufragium patiar. [illegible] hec dicens demonstrata sibi uia [illegible]
[illegible] portam ciuitatis ingreditur. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] puerum per plateam currentem
oleo caput unctum habentem [illegible] [illegible] [illegible] ad gymnasium [illegible] [illegible]
maxima uoce clamantem et dicentem. Audite ciues audite peregrini [illegible] et [illegible] gymnasium patet. Hoc
audito apollonius exuit se tribunario suo ingreditur lauacrum [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sibi parem [illegible] [illegible]. Rex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ingres
sus est. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apollonius in regis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regi [illegible]. Rex [illegible] [illegible] uelocitate iuuenis [illegible] sciebat se in
[illegible] parem [illegible] habere ait ad suos. Recedite famuli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] apollonius
uelocitate [illegible] [illegible] [illegible] ut regi [illegible] [illegible] [illegible]. Apollonius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] constanter appropinquat ad regem [illegible] dat [illegible] manu [illegible] post [illegible] discessit.
Rex [illegible] [illegible] [illegible] iuuenem discessisse ad amicos [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me [illegible] [illegible]
hunc similem [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] famul[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] iuuenis ille naufragus est. Rex [illegible] [illegible]. Famulus respondit. [illegible] [illegible]
[illegible] demonstrat. Rex ait. Uade celeriter ad eum et dic [illegible]. Rogat te rex ut [illegible] ad se. [illegible] [illegible]

Apollonius ad alcestratem regem [illegible]

[illegible] [illegible] apollonius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ingressus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ingressio [illegible]
apollonio [illegible] ait ad eum rex. Discumbe iuuenis et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] obliuiscaris. [illegible] apollonius contra regem in [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] regi
[illegible] [illegible] apollonius [illegible] argenteum [illegible] [illegible] flens [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iuuenem [illegible] [illegible] [illegible] circumspicere
et respiciens regem ait. Bone rex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] rex ait. Amice [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iuuenem [illegible] iuuenis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] gaudens
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] iuuenem [illegible] [illegible] filia regis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] singulos osculatur [illegible] [illegible] [illegible] naufragum. [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iuuenis [illegible] loco honorato contra te discumbit. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Rex ait. [illegible] [illegible] iuuenis [illegible] [illegible] [illegible] in gymnasio [illegible] [illegible]

[illegible] fecit [illegible] ad cena illi uocatam [illegible] sedente inuenit [illegible] ait [illegible] Tu [illegible]
[illegible] illa [illegible] dea omia [illegible] & forsitan [illegible] miserebis illi [illegible]
[illegible] puella apollonio [illegible] ait [illegible] generositas [illegible] nobilitate ostendit [illegible]
[illegible] indicas in [illegible] Apollonius ait [illegible] necessitatis mee [illegible] in mare [illegible]
[illegible] Puella ait [illegible] intelligam. Apollonius [illegible]
[illegible] lacrimas fundere cepit. [illegible] ut uidit rex respiciens filiam suam ait [illegible]
[illegible] doloris. Ergo dulcis filia [illegible]
[illegible] ei [illegible] regia ostendas. Puella [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] apollonium [illegible]
[illegible] pater [illegible] locupletabo [illegible] apollonius [illegible]
benignitate filie sue ait [illegible] dulcissima iube afferri [illegible] lacrimas
[illegible] Puella [illegible] sibi afferri [illegible] accepit [illegible] dulcedine
[illegible] sonos melodias [illegible] & omnes clamare cepit [illegible] non potest melius [illegible] dulcius [illegible]
[illegible] Et rex ait Apollonius [illegible] filiam meam in arte musica [illegible] & quare tu solus [illegible]
[illegible] Apollonius ait [illegible] dicam quod sentio. filia enim tua in arte musica [illegible]

Apollonius [illegible] accepit

[illegible] iube [illegible] Rex [illegible] ait et Apollonium [illegible]
[illegible] locupletes [illegible] Mox [illegible] apollonius [illegible] corona capitis [illegible]
[illegible] & accipiens [illegible] ut [illegible] apollonium sed apollinem [illegible]
[illegible] facto silentio [illegible] comedam [illegible]
[illegible] rege [illegible] cepit. Non potest melius [illegible] Postea [illegible]
[illegible] Ut [illegible] regis [illegible]
[illegible] in amore [illegible] patre suo. [illegible] rex [illegible] quod uoluisset [illegible]
[illegible] Rex ait [illegible] premio. Data [illegible] filia [illegible]
[illegible] apollonio [illegible] argenti [illegible] mille [illegible]
[illegible] puelle [illegible] pacto [illegible]
[illegible] apollonio [illegible] rex [illegible] itaque [illegible]
[illegible] Dulce [illegible]
[illegible] ne amplius [illegible]
[illegible] apollonius [illegible]
[illegible] Rex ait [illegible] filia mihi [illegible]
[illegible] apollonius [illegible]
[illegible] quem [illegible] dea [illegible]
[illegible] filiam suam [illegible] dulcis [illegible]
[illegible] Puella ait [illegible]
[illegible] Rex [illegible]
[illegible] uocari [illegible] Apollonius [illegible] filiam [illegible]

Apollonius magister [illegible] efficitur

[illegible] Apollonius [illegible] puella [illegible]
[illegible] spatio [illegible] puella [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] filia [illegible]
[illegible] apollonius [illegible]

[illegible] potest [illegible] ut magister [illegible]. [illegible] filia ei [illegible]
[illegible] parte una voce salutaverunt eum. [illegible] Quid est quod una voce pariter me salutant
[illegible] filiam suam in matrimonium [illegible] differendo nos fatigas [illegible]
[illegible]. Elige e nobis unum quem vis habere generum. Rex ait: Non apto tempore me interpellatis. Filia enim
mea studiis vacat [illegible] non videar vos diutius differre [illegible] codicellis filie mee nomina vestra scribite et
[illegible]. [illegible] codicellos illos filie mee et illa sibi eligat quem voluerit. [illegible]
nomina sua scripserunt [illegible]. Rex [illegible] codicellos [illegible] signavit dedit
Apollonio dicens: Tolle magister [illegible] codicellos [illegible] discipule tue. Apollonius [illegible] acceptis codicellis
[illegible] discipule sue. Puella [illegible] magister [illegible] singulos
[illegible]. [illegible] Apollonius ait: [illegible]
[illegible] codicellos. Puella [illegible] codicellis [illegible] Apollonius [illegible]
[illegible]. Apollonius [illegible] abundantia mea [illegible]
[illegible]. [illegible] puella ait [illegible]
codicellos [illegible] Apollonius [illegible]
[illegible] codicellis [illegible] filia sua [illegible] mandavit. [illegible] rex [illegible]
[illegible] volo in coniugem [illegible] naufragium [illegible] decepti. Rex [illegible]
[illegible] respiciens [illegible]. Quis enim [illegible]
[illegible] dixit. [illegible]. Hec mihi [illegible]
[illegible] Rex [illegible]
[illegible] respiciens Apollonium ait: Tolle magister Apolloni [illegible] codicellos [illegible]. Apollonius
[illegible] codicellos [illegible] Rex [illegible] Unde
[illegible] Apollonius ait: Bone rex, si [illegible]
[illegible]. Gaudeo filia enim mea [illegible]
[illegible] [illegible] huiusmodi [illegible]
[illegible]
[illegible] puis [illegible]
[illegible] naufragio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magister [illegible]
[illegible]
Lucina Apollonio [illegible] [illegible] possessiones [illegible]
[illegible] Vero [illegible]
[illegible] filie mee [illegible] Apollonius [illegible]
[illegible] Rex [illegible]
[illegible] petebant [illegible]
[illegible] convocavit [illegible] nolle [illegible] Apollonio [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] qui pri coniugio meo [illegible] incomparabili dilectione [illegible] [illegible] spectaculo [illegible] [illegible] [illegible] habeo puella loco [illegible] nomen [illegible] apollonio [illegible] in lectum [illegible] puella [illegible] [illegible] laudaret [illegible] apollonium [illegible] patria sua [illegible] conuersus ad gubernatorem ait [illegible] [illegible] apollonius ait [illegible] regi ad eum [illegible] Ergo [illegible] apollonius ait [illegible] gubernator ait [illegible] dicere [illegible] nouerat aliquam partem [illegible] apollonius [illegible] Apollonius ait [illegible] illum [illegible] gubernator autem apollonio ait [illegible] ibi fortem [illegible] uidere [illegible] [illegible] ciuitatem [illegible] rex [illegible] filia sua [illegible] puellis [illegible] apollonio [illegible] Apollonius [illegible] ut audiuit [illegible] coniuge [illegible] [illegible] [illegible] in cipro [illegible] [illegible] ad perpetuum regni [illegible] [illegible] [illegible] cum filia sua [illegible] [illegible] Rex autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomine [illegible] [illegible] [illegible] naui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro pelago [illegible] [illegible] puella [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magno [illegible] apollonius [illegible] [illegible] coniuge [illegible] [illegible] pectore [illegible] [illegible] [illegible] super corpus eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naui [illegible] [illegible] in pelago [illegible] Apollonius [illegible] [illegible] [illegible] corpus in pelagus mittam [illegible] naufragii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diligenter [illegible] [illegible] [illegible] regis [illegible] [illegible] in mare cum [illegible] fletu [illegible] tercia die [illegible] [illegible] [illegible] longe a [illegible] [illegible] illa die cum discipulis [illegible] [illegible] uidit loculum [illegible] fluctibus [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] afferre. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mandat dolor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] funere

De [illegible]

me apli o sequen qui dolor expeliet. Et continuo iubet rogum misit in. Set cui sollicite rogi
componerent supuenit discipulus medici aspectu adolescens. Hic cum uidisset speciosum corpus super rogum
positum uenit ad magistrum ait. Set hoc nouum superuenit. Magister ceremon ait. Bene uenisti. Tolle am
pullam unguenti et quod superest est defuncte corpori superfunde sepulture. Venit iuuenis ad corpus illud
fundensque unguentum sentit cauerne spiramen uita propter luctantem cum uita mortem. Et ait famulis
suis. Supponite faculas. Que subpositis sanguis liquefactus est. Quod ut uidit iuuenis ait. Cere
mon magister hec quam dicis defunctam uiuit. Et ut facilius possis credere spiritum pelusum patefaci
am. Adhibitis uiris quibus tulit corpus in cubiculum suum et calefecit oleum et lanam posuitque super illud.
Sanguis ille qui inter precatione coagulatus fuerat liquefactus est corpusque per uenas descendere. Venis itaque
patefactis aperit oculos et accepiens spiritum lenibat uerbi leni sermone et ait. Quiso te ne me con
tingas aliter quam conuenit oportet regis filiam et regis uxorem. Iuuenis ut audiuit gaudio plenus
uadit ad magistrum nuntians ei euentum rei. Et ait ceremon discipulo suo. Accipe mercedem. Hec
cum multam pecuniam secum attulit. Et iussit eam salubribus cibis recreari. Postea ut eam cognouit
genere ex regio adhibitis amicis filiam sibi optauit et rogabat cum lacrimis ne ab aliquo contingere-
tur. Sed addita est inter sacerdotes diane feminas ubi inuiolabilis castitas seruabatur. Inter hec apol
lonius nauigat cum ingenti luctu et tharso applicuit. Descendit ratem petit domum strangu
lionis et dionisiade uxoris eius. Quos cum salutasset et omnes casus suos exposuisset cum dolore
ait. Dulcissimi hospites ex amissa coniuge regnum quod mihi seruabatur accipere nolo neque ad socerum
iterum cuius in mare perdidi filiam sed potius expandam mercando. Ideoque commendo filiam meam uobis ut a
filia uestra nutriatur quam et simplici animo suscipiatis. Nomineque eam tharsiam cognominabitis. Preterea
nutricem uxoris mee ligoridem uobis commendo ut puellam custodiat. Tradiditque infantem. Dedit
auri argentique pecunias uestes copiosas et iurauit neque barbam neque ungues detondere nisi prius
[illegible] nuptui traderet. At illi stupentes quod tam graui iuramento cum magna fide educaturos se
puellam promittunt. Apollonius commendata filia sua nauem ascendit altumque pelagus petens longas
petit egypti regiones. Interea puella tharsia expleto quinquennio traditur liberalibus studiis
una cum filia [illegible] stranguilionis et dyonisiade coetanea sua. Cumque ad XIIII annorum pue
la etate uenisset nutricem suam ligoridem subitanea incurrisse ualitudine. Et sedens iuxta eam
[illegible] [illegible] [illegible] ait. Audi [illegible] me morientem [illegible] [illegible] [illegible] et post
ri tui manda. [illegible] que te patrem aut matrem aut patriam habere putas? Puella ait. Patrem
[illegible] patrem stranguilionem et matrem dionisiadem. Ligoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut scias quod post mortem meam agere debeas. Tibi pater nomine apollonius [illegible]
[illegible] [illegible] regis filia patria pentapolis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] compleuerat. [illegible] pater tuus apollonius [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in mare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et te in cunabulis [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] hospitibus stranguilioni et dionisiade una me commendauit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec capillos neque ungues [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut si post mortem meam hospites tui quos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ascende in forum et ibi inuenies [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] filia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] benedictionem [illegible]

[illegible] intra [illegible] Tharsia [illegible] [illegible] [illegible] manu [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ſtirpe [illegible] [illegible] [illegible] hec
[illegible] ſe [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] Tharſia n̄ corp̄ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tempore & depoſito luctu in [illegible] [illegible] & ſtudia [illegible]. Quadā ū die feriata dio
niſiades cū filia ſua philomatia [illegible] ꝑ publicū. Ciueſ [illegible] [illegible] ſpecie tharſię laudaba
[illegible] & philomatia cū filia [illegible] ipſiſ erat & contrario [illegible]. Dioniſiadeſ itaq; ut audiuit
tharſiā laudari & filiā ſuā [illegible] conuerſa in furore [illegible] cogitauit [illegible] tharſię
apollonii [illegible] ꝑfect̄ ē [illegible] & n̄ [illegible] ad recipiendā filiā ſuā [illegible] [illegible]
arbitror qd̄ mortuuſ ſit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec quoq; ei diſceſſit [illegible] aliud faciā
[illegible] [illegible] [illegible] eā de medio [illegible] & ornamentiſ ei ornabo filiā meā. Et [illegible] [illegible]
conuocat uillicū ad ſe [illegible] [illegible] & ait. Si op̄ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de medio. Uillic̄ ait. Quid peccauit innoceſ uirgo? Scelerata mulier [illegible] [illegible]
negare n̄ poteſ fac qd̄ iubeo. Si neglegiſ ſentieſ me iratā. Uillic̄ ait. [illegible] [illegible] hoc
fieri pot? Scelerata mulier ait. Conſuetudo illi ē mox ut de ſcola reuerſa ē [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] monumentū matriſ uiſitet. Ibi te cū pugione abſconſū inueniat & interfice eā corpuſq;
ei [illegible] in mare & [illegible] [illegible] [illegible] libertate [illegible]. Uillic̄ aū [illegible] & [illegible]
[illegible] ad monumentū [illegible] tharſię & ibi latere cepit. Puella aū rediēſ de ſcola more ſolito
[illegible] ad monumentū [illegible] [illegible] impetū fecit & puellę crineſ apprehendit & [illegible] eā
in terra & dū uellet eā percutere [illegible] [illegible] tharſia [illegible] [illegible] peccaui ut in manu tua
moriar innoceſ uirgo? Cui uillic̄ ait. [illegible] nichil peccaſti ſ; pat̄ tuuſ apollonius [illegible] te cū mag
na pecunia & ornamentiſ reliq;. Cui puella cū lacrimiſ ait. Peto [illegible] [illegible] [illegible] nulla ē ſpeſ
uitę meę ꝑmitte [illegible] dn̄m teſtari. Cui uillic̄ ait. [illegible] & deuſ ipſe ſcit [illegible] [illegible]
[illegible] facere. Sed cū puella dnm̄ deprecaret̄ ſubito pirate apparuere & uidenteſ [illegible] [illegible]
manu uelle ꝑcutere puellā exclamauere. Parce barbare. hec enim noſtra pręda ē n̄ tua uictima.
Uillic̄ ut audiuit uoceſ & uidet eoſ feſtinantes [illegible] [illegible] puella [illegible] [illegible] & [illegible]
[illegible] [illegible] tharſia eē mortuā & in mare proiectā. Tunc dioniſiadeſ dixit ad [illegible] [illegible]
[illegible] & ipſa quoq; defuncta ē [illegible] [illegible] curioſitate [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ſtomachi dolore ſubito defuncta. [illegible] ut audiuit timore pero
[illegible] [illegible] in qd̄ [illegible] [illegible] & [illegible] ei [illegible] [illegible] a morte & [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illā ingreſſuſ ē hac [illegible] ꝑ illā naufragium [illegible] [illegible] [illegible] ꝑ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ē [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pecunia & poſt [illegible] filiā
ſuā [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] noſ habeſ ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] clerus ait [illegible] [illegible]
& [illegible] [illegible] [illegible] tharſię [illegible] [illegible] [illegible] in dioniſiade & in [illegible] ei. Et [illegible]
ea ait. [illegible] [illegible] & [illegible] ꝑprium ſcelus ſepienſ [illegible] ꝑpetrato. Dioniſiadeſ
[illegible] [illegible] ſe & filiā ſuā [illegible] [illegible] falla[illegible] lacrimaſ fundit & [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Ciueſ cariſſimi ſpeſ [illegible] [illegible] obiit. Tharſia [illegible] [illegible] [illegible] a nob
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] defuncta ē. nobiſq; [illegible] [illegible] [illegible] reliq;t [illegible]
digna [illegible] [illegible]. Te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a dioniſiade ē [illegible] [illegible]. Itaq;
ꝑmanſit [illegible] [illegible] [illegible] monumentū [illegible] [illegible]. Ciueſ [illegible] tharſię [illegible]

[illegible] tharſia [illegible]

p benedictis patris eius ex ore sepulchrum illi fecere. Igitur qui tharsiam rapuerant aduenerunt in ciui-
tatem militenam ponunt inter cetera mancipia uenalem. Audiens autem de ea leno ipse cupiditatis auari-
[illegible] contendere cepit ut eam emeret. Sed athenagora princeps eiusdem ciuitatis intelligens nobile
et sapientem et pulcherrimam esse obtulit x sestercios aureos. Leno dixit. Ego xx dabo. [illegible]
[illegible] obtulit xxx. Leno xl. Antenagora l. Leno lx. Antenagora lxx. Leno lxxx.
Antenagora xc. Leno in presenti c. et xx tantum aureos dabo et dixit. Si quis plus dederit x
dabo supra. Antenagora ait. [illegible] cum emere cumque ille eam [illegible] in lupanar [illegible]
[illegible] et eruptam nodum uirginitatis eius. Quid plura. Aduenit uirgo lenoni. Quam introducens la
priapi aureum gemmis ornatum adorare cogit. Cui puella ait. Vnde [illegible] lapsacenus est. Le-
no ait. [illegible]. Puella ait. Cum lapsacenses priapi colunt. Leno ait. [illegible]
ra [illegible] in domo lenonis et auaro meretricis. Puella ut hec audiuit toto corpore contremuit
et prosternens se ad pedes eius ait. Miserere mei domine succurre uirginitati mee et ne uelis hoc cor-
pus sub tam turpi titulo prostituere. Cui leno ait. Aduerte misera. [illegible] leno [illegible]
pes nec lacrime ualent. Et uocauit ad se uilicum puellarum et ait illi. Ancilla que [illegible]
[illegible] diligenter et scribatur ille titulus. Quicumque tharsiam [illegible] media auri
[illegible] dabit. Postea ad singulos solidos populo patebit. Tertia die antecedente turba cum
symphonia deducitur ad lupanar. Et anthenagora primus affuit et uelato capite lupanar in-
greditur. Et ad ueniens tharsia procidit ad pedes eius et ait. Miserere mei domine per [illegible]
[illegible] impudica libidine. Audi casus meos et originis [illegible] considera. Cui cum uniuer-
sos casus suos exposuisset, princeps confusus pietate [illegible] obstupuit. [illegible]
[illegible] dedit in manu uirginis dicens. Tharsia ecce habes [illegible] uirginitatis tua [illegible]
[illegible] aduenientibus [illegible] age similiter [illegible] liberaberis. Puella profusis lacrimis ait. Ego pietati tue in-
[illegible] gratias ago nec alicui narres que [illegible] audisti. Et anthenagora [illegible]
Cui exeunti [illegible] fit collega eius. Ingressus puella clausit ostium. [illegible]
[illegible] in [illegible] dedit [illegible] discessit. Puella ait. [illegible]
[illegible] ut. Certe male fecit homo [illegible] magni [illegible]
[illegible] laus me meliore animo esse tolle [illegible]. Puella [illegible]
prostrauit se ad pedes eius et similiter exponens casus suos confundit [illegible] et [illegible]
[illegible] et ait puelle. Alleua te domina et [illegible] sub [illegible]. Puella ait.
Ego pietati tue gratias. Et exiens inuenit anthenagoram qui foris stabat [illegible]
dicebant subridens ait ad inuicem. Magis [illegible] expectaret [illegible]
[illegible] aspectu omnes quotquot introibant dantes pecuniam [illegible] abscondebat [illegible]
Post hunc [illegible] obtulit puella pecuniam lenoni dicens. Ecce [illegible] uirginitatis.
Leno ait. [illegible] age conclude ut [illegible] pecunias afferas. [illegible] ad eam [illegible]
die. Ecce pretium uirginitatis [illegible] habes. [illegible] leno [illegible]
[illegible] suam seruare. Vocauit ad se [illegible] puellarum et ait ad eum [illegible]
[illegible] adhuc tharsia esse uirgo. [illegible] Que [illegible] ad te [illegible] uirginitatem
est. Cumque uilicus eam intro [illegible] [illegible] tharsia [illegible]
Puella ait. Quamdiu [illegible] uirgo sum. [illegible] Vnde [illegible] his diebus pecuniam [illegible]
[illegible] Puella ait. Lacrimis profusis exposui uniuersos casus meos dolens [illegible]

in gremio eius. Et sternens se pedib(us) ei ait. Miserere mei d(omi)ne fidissime regis filie [illegible]
Cumq(ue) enim casus suos exposuisset mortem [illegible] ad eu(m). Hominis mi e leno iste. ego
nescio si eum possis virgo pervincere. Et illa dixit. Habeo consiliu(m) studiis liberalib(us) & plectro
erudita su(m). Dampnare & lira possum modulari. Iube crastina die in frequentiori loco scamna
poni & facundia sermonis mei & spectaculum plebi. Inde lira plectro modulabor & hac arte
[illegible] pecunia(m) ampliabo. Quod cu(m) fecisset, tanta populi exclamatio tantusq(ue) amor civium
circa eam crevit ut viri & femine multa ei dona conferrent. Antigoras aut(em) princeps p(ro) Thar-
tharsia(m) integra virginitate & generositate sic custodiebat, ut unica(m) filia(m) sua(m), ita ut mul-
tis munera conferens p(ro) ea. Cumq(ue) hec multociens agerent(ur) venit Apollonius p(er) xiiii annos ad
domu(m) Stranguilionis & Dionisiadis in civitate Tharsia. Que(m) cu(m) vidisset Stranguilio abiit cito
in sue. Certe dixeras Apolloniu(m) naufragiu(m) fecisse. Ecce venit ad recipienda(m) filia(m) sua(m). Quid
dicturi sum(us) de illa patri cui(us) nos fuim(us) parentes? Scelerata mulier hoc audito toto cor-
pore [illegible] & ait. Miserere ut dixi coniunx & confitear. Cu(m) nimis diligere(m) filia(m)
patria alienam. Nunc consiliu(m) meum approbantes induam(us) veste(m) lugubre(m) & ego induam me simula-
ficta lacrimas fundentes dicamus ea(m) dolore stomachi interisse. & ille cu(m) nos sic lugentes
viderit credat. Et du(m) hec agunt intrat Apollonius domu(m). & ut vidit eos in lugubri veste
ait. Hospites fidelissimi si eum in vob(is) hoc nomen permanet, quid in adventum meum longas fundi-
tis lacrimas? Stranguilio ait. Utina(m) quide(m) tale nuntium ad aures tuas alius proferret & non ego
aut coniunx. Dico Tharsia(m) filia(m) tua(m) inopinato dolore stomachi fuisse defuncta(m). Apol-
lonius ut audivit, tremebundus toto corpore expalluit diuq(ue) mestus extitit. tande(m) respiciens
ad [illegible] mulierem ait. Tharsia filia mea si paucos dies precessit, numquid pecunia aut
ornamenta perierunt? Scelerata mulier hec eo dicente [illegible] reddens omnia
ait. Hec dicerem omnia ita ut Tharsia(m) reddidissemus [illegible] habens huius rei
testimonium [illegible] memores beneficiorum tuorum ex ere filie tue fecim(us) monumentum [illegible]
[illegible] Apollonius credens vere ea(m) esse defuncta(m) ait ad famulos suos. Tollite hec
omnia & ad navem afferte. ego enim vado ad filie mee monumentum [illegible] pervenit, legit titulum
Dii manes cives Tharsi Tharsiam virgine(m) Apollonii filiam ob eius beneficii causam ex ere collato
fecerunt monumentum. Perlecto titulo stupenti animo constitit. Maledicens [illegible] dixit
O crudelissimi [illegible] continere potuistis & lacrimas fundere [illegible] O
me miserum [illegible] mea iuvat. Et redit ad navem atq(ue) ita ad suos ait. Proicite me
in subtimo navis. Cupio enim in undis anima(m) finire que in terris non licuit lucem videre.
Et proiciens se in subtimo navis sublatis anchoris altu(m) pelagus petiit ut ad Tyrum reverteretur
[illegible] prosperis ventis altum pelagus navigantes [illegible] e pelago [illegible]
na maris iactantur. Omnib(us) deum rogantib(us) ad Mitilenam civitatem devenerunt. [illegible] Neptu-
nalia celebrant. Quod cu(m) cognovisset Apollonius ingemuit & ait. Ergo omnes [illegible] festu(m)
debent p(ro) me. Sed ego [illegible] Sufficiat servis meis pena qua
me infelice(m) [illegible] dum. [illegible] dispensatori suo ait. Decem aureos pueris
ut eant & emant sibi quod volunt & die(m) celebrent. [illegible]
Quod si fecerit [illegible]

Apollonius Tharsiam requirit

[illegible] longa [illegible] plurima [illegible]

[illegible] civitas [illegible] mea [illegible]

[illegible] bella [illegible]

filia mea [illegible] hoc [illegible]

[illegible] splendide [illegible]

[illegible] Apollonius [illegible]

[illegible] populo [illegible]

Postea Apollonius [illegible] filiam suam in coniugium [illegible]

[illegible] filius [illegible]

[illegible] cum genero [illegible]

Apollonius [illegible]

Diane cum filia [illegible] genero [illegible]

[illegible] per ordinem. [illegible]

[illegible] Apollonius [illegible] filia sua [illegible] genero [illegible]

[illegible]

Apollonius in terra [illegible] — [illegible] Apollonius [illegible]

[illegible]

[illegible] Apollonius [illegible]

[illegible] in conspectu Diane [illegible]

[illegible]

[illegible] Diane [illegible]

[illegible]

[illegible] Apollonius [illegible]

[illegible] Diane [illegible]

[illegible]

[illegible] Apollonius [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] commendat [illegible]

[illegible] in extremis [illegible] p. xiiii. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

... eius codē & ei filie & cū coniuge ſua ...

[illegible]

... & ingrediō

id regū alceſtratē ſoceri ſui · Rex
autē ut uidit filiā cū marito uenientē
ei · & ſuſcepit apollonium oſculo · Cū qb; felicit̄
uiuenſ anno integro : alceſtratēſ pleña
ſenectute morit̄ · dimittenſ medietatē regni
ſui apollonio & medietatē filio ſuo ;
Poſt hęc apollonius piſcatorē illū a quo fue-
rat naufrag⁹ ſuſcept⁹ iubet duci ad pala-
tium ſuū · Cūq; duceret̄ ſperabat ſe ipſo
moriturū · Tūc apollonius ait ad tharſiā ·
coniugē ſuā · Dn̄a regina · hic ē q̄ m̄ opē tulit
naufrago · & ut ad ciuitatē uenirē iter oſtēdit · & in-
tuenſ eū apollonius ait · O benigne uetulo
ego ſū tyrius apoll cui tu dimidiū tribunariū
tuū dediſti · Ecce dabo t̄ ducentaſ uiginti terraſ auri ·
& ſeruoſ · & ancillaſ · ueſteſ · & argenti copioſū ·
uſq; muneribus · fec̄ eū comitē ſuū uſq; dū
uiueret · Helanic⁹ autē q̄ quondo ꝓpinquebat̄ eū
rex antioch⁹ indicauerat ei oīa · ſecut⁹ eſt
eū & ꝓcedente apollonio optulit ſe ei & dixit ·
Dn̄e rex memor eſto mei helanici ſerui tui · At
ille apprehendenſ manū eiuſ erexit eū · & ſuſcepit
oſculo & fec̄ eū diuitē & ſecū manere omnib;
dieb; uitę ſuę · His expletiſ omib⁹ · fec̄ reg-
nare filiū ſuū quē de lucina coniuge ſua
genuerat in loco alceſtratiſ · Ipſe u̇ regna-
uit cū coniuge ſua annis lxxiiii tenu-
itq; antiochiā · & tyrū · & cyrenenſeō
regnum · & quiete feliciq; uita uixit
omib; dieb; regni ſui ;.

ornatior cū magno conuiuio. contigit athenagorā p̄ncipē eiuſdē ciuitatiſ qui tharſiā filiā
ſi diligebat. cū deambulans & conſiderarꝫ celebritate nauiū ſingulaſ naturæ nauel. Qui
cū uidiſſet nauē apollonii cæteriſ meliore & pulcriorē. accedenſ eq; ea miratꝰ. Nautæ û q̄
ſerui apollonii ſalutauert eū dicentes. Inuitamꝰ te ſi dignaris o p̄nceps magnifice. Ille
eo q̄ ſoraliſ ſuiſ inuitaſ aſcendit. Et cū uidiſſet eoſ unanimeſ diſcubuit diſcūbeſ unā
epulanteſ donauit eiſ. x. aureoſ & ait. Ecce ne me gratiſ inuitaueritiſ. Qui dixert;
Gratiſ t̄ dn̄e. Athenagoraſ aū cū uidiſſet eoſ diſcumbenteſ ait. Nauiſ huiꝰ q̄s ē dn̄s? Gu
bernator dixit. Dn̄s huiꝰ nauiſ in luctu moratꝰ & iacet intꝰ ſubſannio nauiſ in tenebriſ
lugenſ uxorē & filiā. Quo audito athenagoraſ dolenſ dixit ad gubernatorē. Ego t̄
duoſ aureoſ deſcende ad eū & dic illi. Rogat te athenagora p̄nceps huiꝰ ciuitatiſ
ut pcedaſ ad eū de tenebriſ ad lucē. Iuuenis ait. Non audeo dn̄e q̄ ille iuſſit q̄cūq;
eū appellauerit crura ei frangere. Athenagora ait. Quiſ uocat̄? Famuli dixert.
Apollonius. Athenagora û audito nomē ait intra ſe. & tharſia apolloniū nominat patrē.
Et demonſtrantib; pueriſ puenit ad eū. Qui cū uidiſſet eū ſqualida barba capite
horrido in tenebriſ iacentē ſūmiſſa uoce dixit. Apolloni aue. Apollonius putans ſe a ſ-
ſuiſ contemptū appellari turbido uultu ut uidit ignotū ſibi hominē modeſti
& decori ſiluit cū ſilentio tacuit. Athenagora ait. Princeps ſū huiꝰ ciuitatiſ. athe
nagora nomī. Et cū athenagora nullū ab eo audiſſet ſermonē dixit. Deſcendi ad
litꝰ ad nauiculaſ ꝯtemplandaſ & int̄ ceteraſ naueſ uidi naue tuā decenter ornatā & ama
bilē aſpectu ei. Et inuitatꝰ a nautiſ tuiſ. Aſcendi & libenti animo diſcu
bui. Quæſiui dn̄m nauiſ. Qui dixert te in luctu eē ꝗd & uideo. Sed ē quo ue
niſ ad me. Procede de tenebriſ ad lucē. diſcūbe paulīſp & epulare. Spero in dō
q̄ dabit t̄ p̄ hūc ingentē luctū lętitiā maiorē. Apollonius aū fatigatꝰ in luctu le
uat caput ſuū & ſic ait. Quiſq̄ſ eſ dn̄e uade. & diſcūbe epulare cū meiſ ac ſi cū tuiſ.
Ego enī grauit̄ afflictꝰ ſū in meiſ calamitatib; ut n̄ ſolū epulari ſed nec uiuere de
ſidero. Confuſus athenagoraſ ſurgit de ſubſannio nauiſ exiuit ad nauē & diſcum
beſ ait. Non potui dn̄m ueſtrū pſuadere ut ad lucē pcederet. Quid faciā ut eū
a ꝓpoſito reuocē? Itaq; bene m̄ uenit in mentē. Vade puer ad lenonē. Dic
ei illi ut mittat ad me tharſiā. & dū nimiū decore eiuſ ꝯſpexerit pſuadere
forſitan exortatione dulci ne ſic moriat̄. Cūq; puer puenisset ad lenonē & id
leno audiſſet. & eū n̄ potuiſſet ꝯtemnere licet nolenſ miſit illā. Veniens
puella ad nauē. uidenſ eā athenagora ſic ait. Veni huc ad me dn̄a tarſia
hic ē arſ ſtudiorū tuorū neceſſaria ut conſoleriſ dn̄m nauiſ huiꝰ & hortariſ eū
ſedentē in tenebriſ. Hortariſ & puoceſ eū ad lucē lugentē coniugē
& filiā. hęc ē pietatiſ cauſa p̄ quā dſ hominib; fit ꝓpitiꝰ. Accede ḡ ad eū & ſua
de ei uenire ad lumē forſitan p̄ noſ uult eū dſ uiuere. Si enī hoc potueriſ fa
cere. xxx. dieſ a lenone te redimā ut integra uirginitatiſ tuæ maneaſ p̄
& dabo t̄. x. ſextertiaſ auri. Audienſ hęc puella conſtanter deſcendit in ſubſan

nauis ad apollonium & submissa uoce salutauit eum dicens. Salue quicunq̄ es & letare [illegible] nō polluta ad te consolandum ueni. s̄ innocens uirgo que uirginitatem meā in naufragio in uiolabilem seruo. [illegible] carminib; cepit modulata uoce cantare. Per sordes gradior. s̄ sordis conscia n̄ sum. [illegible] me rapuere gladio ferientis [illegible] ne lenoni uendita. sui s̄ nunquā uio latum pudorē. Regio sū genere & stirpe orta. Fuge iā lacrimas curę solue dolorē redda [illegible] celo faciē [illegible] oculos ad sydera tolle [illegible] ē d̄s creator omnium auctor rerum. [illegible] relinque. Ad hec uerba leuauit cap̄ apollonius & uidit puellā & ingemuit dicens. Vae misero [illegible] contra pietatē luctor. Et erigens se sedit & ait ad eā. Ego prudentiae tue gr̄as & consolationi tue [illegible] uicē rependo ut memor tui sim. quandoq̄ si letari in [illegible] licuerit. Hec tū accipe cc. aureos & n̄ me in lucē prouocas. [illegible] nolo uiui ut me appel [illegible] recens enī luctu & merore teneor. Et acceptis cc. aureos abscessit. Et ait ad eā athe nagora. [illegible] uadis tharsia? [illegible] effectu laborasti. Non potes facere misericordiam & subuenire homini deficienti? Respondit tharsia. Omnia que cumq; potui feci. [illegible] dat mihi cc. aureos rogauit me ut abscederē asserens renouato luctu se dolore [illegible]. Et ait ad eā athenagoras. Ego dabo tibi .cccc. aureos. tu tantum descende ad eum & redde ei hos .cc. solidos quos tibi dedit. & precare eum exire ad lucē. & dic ei. Ego n̄ pecuniā sed salutē tuā quero. Et descendens ad eū tharsia ait. Si in hoc squalore permanendum [illegible] hunc tibi id quod pecunia tua ingenti me honorasti permitte me uecum [illegible] in istis tenebris mis cere sermonē. Si enim parabolarū mearū nodos questionesq; absolueris [illegible] Si autem aliud refundo tibi pecuniā quā mihi dedisti. & abscedā. Apollonius ne uideretur pecuniā recipere simulq; cupiens prudentissimē puelle audire sermonē. ait. Licet in malis meis nulla mihi cura supperit nisi flendi & lugendi. tamen [illegible] leticie carens dic quod interrogatura es & abscede. Precor te ut fletibus meis spatium tribuas [illegible]. Cui proposuit ei tharsia ista questione. Est domus in terris clara que uoce resultat. Ipsa domus resonat tacitus [illegible] n̄ sonat hospes. Ambo tamen currunt hospes simul & domus una. Si rex ut asseris es. et in hoc pruden tior es conuenit solue mihi questionē & uade. Et agitans cap̄ apollonius ait. Vt scias me n̄ esse [illegible]. domus que in terris sonat unda est. Hospes huius domus tacitus piscis est. Qui si mul cū domo sua currit. id est cū unda. Admirata puella [illegible] ag nouit uere regē esse. & [illegible] pulsat questionib; & ait. Volans amica [illegible] nemora [illegible] tamen nigro prelia colore. [illegible] signata magistris. Et ait apollonius. Volans amica [illegible] ad cel [illegible] uetera [illegible] sedes collocat. Nec nigro prelia colore [illegible] si [illegible] flecte [illegible] ad eū puella. Longa [illegible] filia silue. [illegible] Curro [illegible] uestigia nulla [illegible] cap̄ apollonius ait ad eā. [illegible] chū tamen ne ideo tacere uidear ut pecuniā recipiam respondeo questionibus tuis. [illegible] ro: [illegible] prudentie. Longa que [illegible] arbor ē.

e nauis formosa filia siluae ferror uelox stipante uenti[?] [illegible] caterua curro uias multas
uestigia nulla relinquo. Et ait puella inflammata sapientia: quid homini [illegible]
Per totas aedes innocuus ambulat ignis. Est calor in medio magnus quem nemo ueretur. Non est
nuda domus sed nuda conuenit hospes. Et ait ad eam apollonius: Ego si istic lucerem possem
deponere innocens intrare per ignem. Intrare enim per balneas ubi hinc flammae per tubulos surgunt. Nuda
data domus est. quia melius intus est per sedilia ubi nudus hospes sudat sine uestibus. Et ait ad eum
puella: Mordeo me mordeor ... Cum uento luctor cum gurgite pugno profundo
Scrutor aquas medias terrae mordeo crassas. Respondens ad eam apollonius ait: Quae sedent
te in hac naui continet anchora est quae gemino ferro continetur una cum uento lucta-
tur et cum gurgite profunda scrutatur medias aquas [illegible] morsu tenet. Et ait puella ad eum:
Ipsa grauis non sum sed aquae in pondus inheret. Viscera tota tument patulis diffusa cauernis.
Intus lympha latet quae non sponte profundit. Respondit ei apollonius: Spongia dum sit leuis
aqua grauata pondere uiscera tota tument patulis diffusa cauernis. Intus quae lympha latet
quae se non sponte profundit. Et ait ad eum puella: Non sum compta comis et non sum nuda
capillis. Intus enim crines mihi sunt quos non uidet ullus. Meque manus mittunt manibusque remittor in
auras. Apollonius ait: Ecce ego in pentapolim naufragio [illegible] ante ut rex amicitiae
faceret. Haec sphera est quae non est compta comis non est nudata capillis quia capillis intus plena est.
Haec manibus missa manibusque remittitur. Et ait ad eum puella: Nulla mihi certa est nulla pe-
regrina figura. Fulgor inest intus radianti luce coruscus qui nihil ostendit nisi si quid uiderit ante.
Cui respondens apollonius ait: Nulla certa figura speculo inest quia mittit aspectus
[illegible] figuras quas ostendit quae contra se habuerit. Et puella ait: Quattuor aequales
currunt ex arte sorores sic quasi certantes cum sit labor omnibus unus. Et prope sunt pariter
nec se contingere possunt. Apollonius ait: Quattuor aequales sorores forme sunt
[illegible] rote quae ex arte currunt quae currunt cum sit labor omnibus [illegible] nulla aliam potest con-
tingere. Et ait puella: Nos sumus ad caelum qui tendimus alta petentes omnibus [illegible]
[illegible] conserit [illegible] Alta aqua [illegible] super nos [illegible]. Et ait ad eam apol-
lonius: [illegible] et per dominum ne ad [illegible] me prouocet ne uidear [illegible] in
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] perit et [illegible] conuertit ad [illegible] Ecce habes [illegible]
[illegible] defleat [illegible] misera tecum deflet [illegible] puella dolens tam
[illegible] ait [illegible]
[illegible] refudit [illegible] lugubri
[illegible] Quid
[illegible] flere [illegible]
[illegible] ab ipsis
[illegible] fatigatus [illegible] flucti-
[illegible] parum [illegible] stomachum con-

[illegible] magna e [illegible] regina. Dedi enī ornata e a patre meo regali
[illegible] & deposita loclo. cū [illegible] mari neptuno e tradita. [illegible] cunabul'
[illegible] stranguilioni ipsi & dionisiade coniuge ei a patre cōmendata. [illegible]
[illegible] Qui dū uellet me perimere pirati supuenientib; rapuerūt me & in hac urbe
[illegible] distracta sū. O [illegible] apollonie [illegible] Qui dū matre mea [illegible] stran
guilioni & dionisiadi [illegible] Audiens h' apollonius [illegible] in collo thars
filie sue exclamauit uoce magna cū lacrimis. Currite famuli. currite [illegible] parti
[illegible] Audientes aūt clamore magnū concurrerūt [illegible] Currit [illegible] alios an
[illegible] princeps & descendens [illegible] inuenit eū flente sup collū filie sue
& dicente. Ecce h' e filia mea quā lugeo cui causa rediuiuas lacrimas & renouare luctū
[illegible] Ego sū enī apollonius q te cōmendaui stranguilioni. [illegible] dicta e [illegible]
[illegible] Te uehementi clamare cepit & dicere. Tu es filia mea [illegible] illa dixit [illegible]
[illegible] sū. Te cingi [illegible] uestib; [illegible] & app
[illegible] A narrabat ipsa [illegible] puella ad lupanar pposita esset [illegible]
[illegible] q̄ a piratis adducta & distracta fuerat. [illegible] se [illegible]
[illegible] ad pedes ei [illegible] Per dnm [illegible] tharsiā [illegible] q ec patre re [illegible]
[illegible] Ego princeps sū huiꝰ ciuitatis & [illegible] ope [illegible] & me [illegible]
[illegible] apollonius [illegible] hanc tante [illegible] possū ec merce
[illegible] deposituri me [illegible] filia mea [illegible]
[illegible] restat. ne [illegible] filia mea de hac lenone [illegible] Hec audite
[illegible] conuocatis [illegible] magistratib; ciuitatis exclamauit uoce mag
[illegible] Ciues [illegible] ne pp unū infame [illegible]
[illegible] principe in [illegible] clamante hac uoce. Currite [illegible]
[illegible] populi [illegible] nullus [illegible]
[illegible] femine. [illegible] Ciues [illegible] ciuitatis [illegible]
[illegible] apollonium [illegible] & ecce classis [illegible] arma
[illegible] causa [illegible] tharsia [illegible]
[illegible] saluet ciuitas [illegible] ne [illegible] pdiderit. His
[illegible] ab auriculis [illegible] lenone ad [illegible]
[illegible] expectabat. A maiuei [illegible] apollonius [illegible]
[illegible] decore [illegible] ipsi [illegible] filia sua tharsia [illegible]
[illegible] cū omni populo lacrimis [illegible]
[illegible] mitilenam [illegible] in [illegible]
[illegible] audire [illegible]
[illegible] in hodiernū [illegible] puella [illegible]
[illegible] & ei [illegible] Et omīs una uoce [illegible]
[illegible] leno [illegible] puelle [illegible] Tradit' leno [illegible]
[illegible] puelle [illegible] tharsie [illegible]
[illegible] donabo [illegible] beneficio tuo [illegible]
[illegible] puell' coram se [illegible]
[illegible] Quinqꝫ de corpore [illegible]
[illegible] apollonius [illegible] populo [illegible] patronus [illegible]

apolloni filiā sua cognou;

[illegible] filia mea [illegible]

[illegible] apollonius [illegible] filia sua [illegible] in coniugium [illegible]

[illegible] apollonius [illegible]

[illegible] filia [illegible] diane [illegible]

Apollonius [illegible]

[illegible] apollonium [illegible] diane [illegible]

[illegible] ad regem [illegible]

[illegible] cupiente me [illegible]

Rex antiochie persecutor apollonii
regis tyri. Antiochus uocabat(ur).

Dispensator antiochi q(ui) persecut(us) e(st) apollo-
nii: taliarchus dictus est.

Qui apollonio reuelauit seditione(m) an
tiochi: Helanicus

Ciuitas in q(ua) fugit apollonius: tharsia.

Rex cui se com(m)endauit apollonius de tharso
fugiens p(ost) naufragiu(m): Alcestrates uocabat(ur).
Regnu(m) ei(us) cyrenea ciuitas q(ua) ingressus est apol-
lonius ad Alcestrate(m) Pentapolis. filia ei(us) lucina.

Filia apollonii et lucine tharsia.
Obstetrix lucine Petreoclydes. Nutrix
tharsie ligorides.

Ciuitas ad cui(us) lit(us) lucina i(n) loculo quasi
mortua posita puenit: ephesia.

Medic(us) q(ui) lucina(m) i(n) loculo de mari proiectam
super lit(us) inuenit. Ceremon.

Quib(us) com(m)endauit apollonius filia(m) sua(m) tharsia(m)
Strangulio. Uxor ei(us) dyonisiades. Filia stran-
gulionis filomancia. Villic(us) strangu(lionis) q(ui) tharsia(m)
pyratis tradidit: theophilus.

Ciuitas in q(ua) tharsia a pyratis lenoni uenalis fu(it)
Mytilena dicta e(st). et princeps mitylene cui(us)
auxilio tharsia uirginitate(m) seruauit athenag(oras).

Regna q(ui)b(us) tyrius rex apollonius preerat
et filia sua tharsia. fuere antiochia.
Tyrus. Cyrenea. Pentapolis. Mytilene.

Regnauit aute(m) annis LXXIIII.

Papatū rexerē. Vitalian⁹. Adodat⁹. Don⁹. Agathon. leo
Benedict⁹. Iohs. Chonon. & Sergius. & romanū gubnabāt
imperiū. Constantin⁹ nepos heraclei & Iustinian⁹ consta-
tini filius. Succeßionis tēpore & franci... regnū
dagobert⁹. Clodoueu⁹. Lotharius & theoderic⁹. ...
... pontifex audomar⁹ ... & anno ... de xc vii. ... a solo;
Anno dñi dc lx. Scs audomar⁹ templū scē marie ... sithiu
... cepit ... clericos constituit & monasteriū sci petri
... sumam ... monachis. His temporib⁹ ...
... martin⁹ papa ... a beato gregorio romanā rexit ecclesiā.
Anno dñi dc xc viii. sci bertini obiit. Anno dñi dcc
xc ii. ... comes primus regnauit in flandria;
Anno dñi dccc xl. ... rex danorum ad sithiu uenit. sed
... di timore ... arripuit & recessit;
Anno dñi dccc lviii. sci folqini ... sci aud. epl. xii. obiit
Anno dñi dccc lx ... danorū ... aduenit.
Anno dñi m lxx philipp⁹ rex francorū ... monasteriū
castrū sci audomari obsedit & cepit ... supra maxi-
ma in dñica ... quadragesima ... in flandria;

S̄C̄S AVDOMARVS GLORIOSVS MORINORVM EPISCOPVS

VITA SCI AUDOMARI CONFESSORIS XPI & GLOSI MORINOR EPI

AGIUS [illegible] ex nobilib[illegible] dignitate [illegible]
[illegible] parentib[illegible] [illegible] regione [illegible]
[illegible] uocabat[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] anno dni [illegible] morinor fit eps
[illegible] audomar[illegible]
[illegible] Q[illegible] in bolonia [illegible] urbe [illegible]
[illegible]
[illegible] C[illegible] dormiret [illegible]
[illegible] licentia [illegible] naucula [illegible]
[illegible] undis [illegible] imare [illegible] magno [illegible]
D[illegible]
[illegible] pelagi [illegible]
[illegible]
[illegible] A[illegible]
[illegible]
[illegible] Q[illegible] palacio
D[illegible] luxuria [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] X[illegible]
[illegible]
[illegible] O beate martine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] G[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in regeneratione fontis lum[illegible] oculor[illegible] reddit [illegible]
[illegible]
[illegible] P[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] O[illegible]
[illegible]
[illegible] Q[illegible]
sup sepulchru ei[illegible] [illegible] EXPLICIT VITA SCI AUD[illegible]

MIRACULA POST SCI AUDOMARI OBITUM:·

POST beati u audomari transitu quida uir simplex copatri suo callide peracti tempore statuto · argenteum accommodauit solidum · Quo termi-acto · repetens homo ille a copatre quod prestiterat solidu · miser auar per merita sci audomari iurando · illi debitu denegans ad tra cecidit et officio lingue perdito · oculi ei crepuerunt subito · et die tercia obiit;

Non multo post tempore quida tortores trahentes reum catenatum ante sci audomari ecclam · e manib; eor lapsus sepulchrum ei petiit · catenaq; confracta tortores eum liberum abire permiserunt · agnoscentes hec sci aud meritis esse saluatum;

Quada u die · tempore uindemie pastor puer ekin nomine in uilla gel-destorp · uinea sco audomaro collata furti intrauit · et sinu de uuis impleuit · Qui continens manib; loquela amisit · Pat autem pueri sumens situlam uini plena · cu oblationib; uenit ad ecclam in predicta uilla fundata · et ad tra prostratus cu puero · oratione facta · meritis sci pontificis puer surrexit incolumis;·

Alio qq; tempore rogationu una dieru · caterua populi ad ecclam sci aud confluentes · catore incipiente antiphona puella paruula i puteu eccle cecidit ualde profundu · At quida iuste arrepta puteu descedens puella more anseris sup aquas natante inuenit · Que ad superiora delata sicco capite totoq; corpore repta e sana;

Hugo abbas sci quintini · sem audomaru consilio et instinctu cuida monachi custodis eccle sci aud furti uernadis deferre uolens · a sco folquino i uilla hesburch excussus · populo secu corpus deferens · fluuiu qui dicitur legia sicco transiit uestigio · et agros aristis sine lesione spicaru; Quod ut predict custos coperit · ualde irat i tra cecidit · et ad sem tumulu deportat · sensu priuat infeliciter uixit;

Ottone regnante augusto canonici sci audomari · corpus ei sacratissimu a patris iuxta coloniam sibi ablatu · Niuomacu deportare decreuerunt · Sed cu ad thiale peruenissent portu · custos eccle eiusde uille · sco neggletto clausit templu procedens ad balneu · Turba u fidelis introducto sco · custos furibund accurrit et que a fidelib; offerebant abstulit · sed n sine sui periculo · Na du ibi cubat iciatur mortuus; Deinde canonici Niuomacu uenientes · august otto excepit cosicu gaudio; Frat u ei Bruno coloniensis archieps · sem aud retinere cupiens · nocte media diuinitus percuss · sanguis p nares distillans morte intentabat; Te psul reminiscens de eo quod cont sem suosq; excogitauerunt · In crastino frem aggrediens · reddidit sco audomaro tras · multo sibi tempore ablatas ; Post ad ppa reportat ecclam;

ANNO DNICE INCARNATIONIS DCCCC · XC · VIIII ;·

M QVORV TEPORIB FVIT BEATVS AVDOMARVS MORINORVM EPS; MARTINI pape tporib fuit monach, constantino ipante anno XX·V; a mauroueecho u regnante dagobto francoR rege II. Anno uerbi incarnati DC·LXVII. beatus audomarus morinoR fit eps; Fuit aute tporibus apostolicoR pontificum Martini. Vitaliani. Dodati. Doni. Agathonis. Leonis iunioris. Benedicti. Johis. Cononis. et Sergii. Et impeatorum heracleI. et filii eius Constantini. et alterius Constantini nepotis heraclei. et Justiniani hui Constantini filii; regumq: francoR dagobti, clodouei. Lotharii. et theoderici;. Aplice u sedis apice papa regente iohe. et imperiu tenente tyberio. et regnu francoR gubnante clodoueo gtos pontifex audomarus psulat sui anno XXX. et dnice natiuitatis anno DC. XC. VII. indictione X. die q pdixerat feliciter migrauit a seclo;

NOIA ABBATV. ET PREPOSITOR IN SITHIV RESIDENTIVM.

Anno dni DC.XL.VIII Scs btinus sithiu prefuit annis ...

Anno dni DCC indictione XIII. Scs BERTINVS obiit;

Post sci btini obitu. X abbates p annos C.XXX duos sithiu rexere ecclas uidelicet Rigobtus. Erlefridus. Erkenbodo Waimarus. Nantharius, abbas. hardradus. Otlandus. Nanthariu. fridegisus; Iste fridogisus a consortio monachoR sci audomari segregauit ecclam; anno dni DCCC XXX.

Post diuisione ecclaru scs Folqni a sco audomaro XVII morinensiu eps ...;

Anno dni DCCC XXXI. hugo abb sithiu eccle sci audomari pfuit annis XII;

Anno dni DCCC XLIII. Scs Folqn corpus sci aud a hugone ablatu sithiu reduxit;

Anno dni DCCC XLIIII. Odo ppositus sithiu eccle sci audomi pfuit annis XXVI.

Eo tpre finnici tributu in IIII milibus libris argenti normannis dedere. Deinde normanni gandauu. et attrebatu. et corriacu. et menapos adeuntes; sithiu opidu ingressi. ipsu cu ecclis igne cremauer. et interfectis omib; sci audomari eccla mansit pastore destituta annis LXXX. usq: ad tpra ludoici regis francoR q fuit regalis prosapie ultimus; et arnulfi aduocati q restaurauit gandauu;

ANNO VERBI INCARNATI DCCCC. XL.VIIII;

Eo t(em)p(o)re · L · rex francor(um) abbaciā s(an)c(t)i audomari · comiti arnulfo tradidit;
Q(ua)m adelard(us) p(re)positor(um) prim(us) ab ipso flandrēsi comite · A · suscepit;

Anno d(omi)nī dcccc · L · Adelard(us) sithiu ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis XVII ·
Anno d(omi)nī dcccc LXVII Aluuin(us) sithiu ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis VIIII ·
Anno d(omi)nī dcccclxxv Aluuin(us) sit abb(as) ap(ud) gand(avum) & ecc(lesi)a s(an)c(t)i aud(omari) sine p(re)pos(ito) ān(nis) II b(is)
Ān(no) d(omi)nī dcccclxxvII Lotmar(us) sithiu ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis XVIII ·
Post lotmari obitū fuit ecc(lesi)a s(an)c(t)i audom(ari) sine p(re)posito annis VII ·
Anno d(omi)nī M · II · Heleem(us) ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis XXIII ·
Anno d(omi)nī M XXV · Ebrom(us) ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis XIII ·
Anno d(omi)nī M XXXVIII Balduin(us) ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis XV ·
Anno d(omi)nī M LIII Fromold(us) ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis VIIII ·
Anno d(omi)nī M LXII Folcard(us) ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis VIII ·
Anno d(omi)nī M LXX · Rotger(us) ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis III ·
Anno d(omi)nī M LXXIII Balduin(us) (ame)n(sis) ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis III ·
Anno d(omi)nī M LXXIII Ernulfus ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis XLIII ·
Anno d(omi)nī M C XVII Otgerus ecc(lesi)e s(an)c(t)i audom(ari) p(re)fuit annis —— III ·

Pond(us) calicis s(an)c(t)i audomari cōstat XIIII ꝗ (a v) marc(as) auri · & ꝗ uncia.
Pod(us) pateṇe VIIꝗ (re) marc(as) auri; S(un)t in calice iacincti XL preciosi & smaragdi XXVIIII · (ue) & int(er) sard(onices) & alamād(inas) XXIIII · S(un)t ĩ patena iacincti VII & sard(onices) & alamād(inas) XVI · Capit calix ꝗ sext(arium) uini iuxta m(en)surā antiquā.

ANN(O) D(OMI)N(I) DCLXVIII ECC(LESI)E S(AN)C(T)I B(ER)TINI HUI(US) EDIF(IC)AT(A)E SUNT;

NOMINA ABBATUM ECC(LESI)E S(AN)C(T)I BERTINI SITHIU.

Bertinus · Rigob(er)t(us) · Erlefrid(us) · Erkenbodo (s(an)c(t)i) · Waimar(us) · Nantariu(s) ·
Dadb(er)t(us) · Hardrad(us) · Odland(us) · Nantarius · Fridegis(us) pacificus ·
✝ Hugo (s(an)c(t)i quint(ini) abba comes) · Adelardus · Hugo · Hunfrid(us) (s(an)c(t)i ep(iscopu)s) · Hildeuuin(us) · Fulco p(ost)ea rem(ensis) arch(iepiscopus) (interfect(us))
Hildeuuin(us) · Rodulfus · Balduin(us) fortis com(es) & abb(as) ——
Adalolf(us) com(es) & abb(as) · Ernulfus com(es) & abb(as) · Guntd(us) com(es) & abb(as) ——
Wido com(es) abb(as) · Hildebrand(us) · Bernold(us) · Balot pulcher com(es) & abb(as) ·
Ernulf(us) com(es) abb(as) · Walan(us) · Trudgaud(us) · Odb(er)t(us) · Henfrid(us) · Rodoric(us) ·
Bouo · Herib(er)t(us) · Joh(ann)es · Lantb(er)t(us) ·

INCIPIT HISTORIA TROJANORUM QUAM DARES FRIGIUS SCRIPSIT ET IISDEM TEMPORIBUS VIXIT, DE GRECO TRANSLATA IN LATINUM A CORNELIO, SALUSTIO CHRISPO DIRECTA;

PELEUS rex in peloponenso esonem fratrem habuit. esonis filius erat iason uirtute prestans, et qui sub eius regno erant omnes eos hospites habebat et ab eis ualidissime amabatur; Peleus rex ut uidit iasonem tam acceptum esse omnibus hominibus, ueritus est ne sibi iniurias faceret et se regno eiceret; Dicit iasoni colchis pellem inauratam arietis esse dignam eius uirtute, ut inde eam auferret; Omnia ei se daturum pollicetur; Iason ubi audiuit, ut erat animi fortissimi et qui loca omnia nosse uolebat atque clariorem se existimabat futurum si pellem inauratam colchis abstulisset, dicit peleo regi se uelle eo ire; Peleus rex argum architectum uocare iussit, et ei imperat ut nauem edificaret quam pulcherrimam ad uoluntatem iasonis; Per totam greciam rumor cucurrit nauem edificari in qua colcos erat iason pellem auream petiturus; Amici et hospites ad iasonem uenerunt et pollicentur se una ituros; Iason illis gratias egit et rogauit ut parati essent cum tempus superuenisset; Deinde ubi tempus aduenit, ilico conuenerunt ad nauem cui nomen erat argo, et inde profecti [illegible] in frigiam [illegible] simoenta portum ingressi omnes de naui exierunt in terram; Laomedonti regi troianorum nuntiatum est mirandam nauem in simoenta intrasse et in ea multos iuuenes de grecia aduectos esse; Ubi audiuit rex laomedon, commotus est; consideravit commune periculum si consuescerent greci ad sua litora nauibus aduenire; [illegible] ad portum ut greci uelint nolint de finibus eius discedant; Iason et qui cum eo uenerant graviter tulerunt crudelitatem laomedontis sic se ab eo tractari, cum nulla ab illis iniuria facta esset laomedonti; Et timentes [illegible] multitudinem [illegible] a terra recesserunt; colcos profecti [illegible] pellem abstulerunt, domum reuersi sunt; Hercules graviter tulit a rege laomedonte contumeliose se tractatos et eos qui una profecti erant colcos cum iasone; [illegible] ad castorem et pollucem uenit; Agit cum his ut secum suas iniurias defendant, ne laomedon illis [illegible]; Castor et pollux omnia pollicentur [illegible] quae hercules uellet; Deinde salamina profectus ad telamonem uenit, rogat eum ut secum eat ad troiam ut suas [illegible]; Inde ad phthiam [illegible] ad pylum [illegible] exercitum [illegible] troiam; Qui [illegible] hercules operam auxiliumque ei pollicentur; Hercules ubi [illegible] intellexit, naues xii [illegible] milites elegit; Qui cum sint omnibus [illegible] accesserunt; Inde hercules, telamon [illegible] exercitum e nauibus [illegible]; Qui [illegible] castorem [illegible] relinquerunt; Laomedon equestri copia [illegible] uenit et pugnare coepit; Hercules ad troiam ire [illegible] in oppido obsessos greci [illegible]; Quod ubi laomedonti regi nuntiatum est oppidum ab hostibus impugnari, ylium [illegible] in itinere obuius [illegible] ab hercule occiditur; Telamon primus ylium oppidum introiuit, cui hercules uirtutis causa esionam laomedontis regis filiam dono dedit; Laomedontis filii qui cum eo erant occiduntur; Priamus in frigia erat ubi eum laomedon eius pater exercitui prefecerat;

HERCULES et qui cum eo uenerant predam magnam fecerunt et ad naues deportauerunt; inde domum proficisci decreuerunt; Telamon esionam secum coniugem

Hoc ubi priamo nuntiatum est patrem occisum · ciues direptos · predam abductam · esionam sororem dono datam ·
moleste tulit tam contumeliose frigiam a grecis esse tractatam, et ylium petiit cum coniuge et liberis
hectore · alexandro · deiphobo · heleno · troilo · andromacha · cassandra · polixena; Priamus ut ylium
uenit · ampliora menia extruxit et militum multitudinem ibi esse fecit · ne per ignorantiam opprime
retur · ita ut laomedon pater eius oppressus est; Hectorem in peoniam misit; Ylio v portas fecit quarum no
mina sunt hec · antenoridas · dardanida · iliastera · tymbrea · troiana; Deinde postquam ylium stabilitum
uidit · antenorem misit in greciam · mandauitque grecis · laomedontis patris sui mortem · et abductionem
sororis sue esione et omnia se equo animo passurum · si esionam redderent; Hec ubi peleus audi
uit · iubet antenorem de finibus suis discedere; Antenor nichil moratus · salaminam ad telamo-
nem profectus est · rogauitque ut priamo esionam sororem redderet; Quo audito · telamo continuo an
tenorem de insula discedere iubet; Inde ad castorem et pollucem delatus · postulat ut
priamo esionam sororem redderent; Castor et pollux hoc audientes imperant illico
antenorem discedere; Inde pylum ad nestorem uenit, Qui ut cognouit qua de causa
uenisset · cepit eum obiurgare cur ausus sit in greciam uenire · cum a singulis priores greci
lesi fuissent; Ubi audiuit antenor nichil impetrasse et contumeliose tractari · par-
uam reuersus est domum; Priamo regi demonstrat quid unusquisque responderit · et quid ab illis tracta
tus sit; Continuo priamus filios suos conuocari iubet et amicos suos antenorem · anchisem · eneam ·
ucalegonem · pigmalionem · panthum · lampotem et omnes filios concubinarum · dixitque eis se an
tenorem misisse in greciam ut sibi satisfacerent quod patrem suum necassent · et esionam sibi redderent;
Quem contumeliose tractatum · nichil ab eis impetrasse cognoscant; Hortatur que priamus liberos
suos · maxime hectorem qui erat maior natu ut exercitum ducant in greciam; Hector se uelle se
quidem uoluntatem patris exequi et laomedontis mortem ulcisci · et quecumque iniurias gre
cis fecissent ne impunitum id greci ferrent · sed uereri ne perficere possent quod conarentur · quia
multos adiutores grecos futuros · europam bellicosos homines habere · asiam semper in desidia uitam exercuisse ·
et ob id classem non habere;

ALEXANDER SE ITURUM PROMITTIT IN GRECIA ·

ALEXANDER paris cohortari cepit ut classis pararetur et in greciam mittatur · se principem uelle · in deorum
benignitate se confidere · uictis hostibus laude adepta · de grecia cum triumpho rediturum; Nam sibi in
ida silua cum uenatum abisset · in somnis mercurium adduxisse iunonem · uenerem · et miner
uam · ut inter eas de specie iudicaret · et tunc sibi uenerem pollicitam esse si suam speciem meliorem iudi
caret · daturam se ei uxorem que in grecia speciosior uideretur; Ubi ita audisset optimam
faciem uenerem iudicasse · sperare debere priamum uenerem adiutricem alexandro futuram; Deiphebo
alexandri consilium placuit sperauitque grecos esionam reddituros et satisfacturos · si ut dispositum esset
classis in greciam mitteretur; Helenus uaticinari cepit grecos uenturos ylium euersuros · parentes et fratres
hostiles manus interempturos · si alexander sibi uxorem de grecia adduxisset; Troilus minimus natu non
minus fortis quam hector · bellum geri suadebat et non debere terreri metu uerbis heleni; Quod omnibus pla
cuit; Tunc priamus alexandrum et deiphobum in peoniam misit ut milites eligerent; Postea priamus ad
contionem populum conuocari iubet · dixitque sibi et de bello geri suam uoluntatem ostendat; Panthus
propinquus predicit priamo eadem que a patre suo euphorbo audierat · ut si alexander uxorem de grecia adduxisset
futuram euersionem; Sed pulchrum esse in otio uitam degere quam in tumultu libertatem
amittere et periculum mortis inire; Populus auctoritatem contempsit panthi · requirens a rege quid
uellet fieri; Priamus dixit naues preparandas esse ut eant in greciam · et exilia quoque posito non desse ·

Populus conclamavit ut si [illegible] [illegible]; Priamus illis magnas gratias agit [illegible] in ydam silvam
misit qui materiam [illegible] naves edificarent; Hectorem in superiorem frigiam misit
ut exercitum pararet et ita presto fuit; Cassandra postquam audivit patris consilium di-
cere cepit que troianis futura essent si priamus perseverasset classem in greciam mittere; Inte-
rea tempus [illegible] naves edificate sunt milites advenerunt quos alexander et deiphobus in peonia
legerunt; Et ubi visum est navigare posse priamus exercitum allocutus est et alexandrum paridem du-
cem prefecit exercitus; Mittit cum eo deiphobum eneam polydamantem; imperat alexandro
ut esiona soror ei reddatur et troianis satisfiat; Quod si facere noluerint ad se [illegible]
dirigat ut exercitum mittat [illegible]; VBI IN GRECIAM NAVIGAT ALEXANDER PARIS

ALEXANDER PARIS in greciam navigat · Non multos ante hos dies ante [illegible] ad insulam
chytheream accedere [illegible] menelaus rex ad [illegible] pylum proficiscens alexandro in itinere
occurrit et mirabatur classem regiam quo tenderet; Utrique [illegible] aspexerunt se invi-
cem [illegible] quisque iret; Castor et pollux ad clitemnestram [illegible] hermionam neptem suam
helene filiam adduxerunt; [illegible] his diebus quibus alexander ad insulam
cytheream venit; Ubi fanum veneris [illegible] diane sacrificavit; Hii [illegible] in insula erant
[illegible] regiam classem interrogantes quis venit et quid venisset; Responderunt [illegible]
[illegible] ad castorem et pollucem ut eos conveniret; At tum helena menelai [illegible] cum alex-
ander in insula cytherea esset placuit et [illegible]; Quia [illegible] ad litus [illegible] ubi
[illegible] apollinis fanum est ibi rem divinam helena [illegible]; Quod ubi alexandro [illegible]
helenam ad mare venisse [illegible] forme [illegible] conspectui eius ambulare [illegible] eam vide-
re; Helene [illegible] alexandrum priami regis filium ad helenam oppidum ubi helena erat ve-
nisse quem etiam ipsa videre cupiebat; Et cum se [illegible] ambo sua forma in-
censi [illegible] ut gratias referrent; Alexander imperat [illegible] parati
[illegible] classem solvant de fano helenam eripiant; VBI ALEXANDER HELENAM RAPUIT

Signo dato fanum invaserunt helenam [illegible] eripiunt in navem deferunt et cum ea
mulieres aliquas depredant; Quod cum helena [illegible] oppidani vidissent diu pug-
naverunt cum alexandro; Quos alexander fretus sociorum multitudine superavit · classem soluta
domum reverti disposuit; In portu tenedon pervenit ubi helenam mestam alloquio mitigavit; Pa-
tri rei geste nuntium mittit; Menelao postquam in pylo nuntiatum est cum [illegible] spartam profectus est ad agamemnonem
fratrem misit argis ut ad se veniret rogans; Interea alexander ad patrem suum cum preda venit et rei geste
ordinem refert; Priamus gavisus est sperans grecos causa recuperationis helene sororem esionam reddituros
et ea que inde a troianis abstulerunt; Helenam mestam consolatus est et eam alexandro coniugem dedit; Quam
ut aspexit cassandra vaticinari cepit memorans ea que ante predixerat; Quam priamus [illegible] abstrahi
et includi; Agamemnon postquam spartam venit fratrem consolatus est et placuit ut per totam greciam consequtum mit-
terent ad convocandos grecos et troianis bellum indicendum; Convenerunt autem hi · achilles cum patroclo
eurialus · telepolemus · diomedes; Postquam spartam accesserunt · decreverunt iniurias troianorum persequi · exercitum
et classem comparandam · agamemnonem ducem preficiunt; Hi legatos mittunt ut tota grecia conveniat
classibus et exercitibus ornati parati ad atheniensem portum ut inde ad troiam proficiscantur ad defen-
dendas suas iniurias; VBI CASTOR ET POLLUX FRATRES HELENE SECUTI SUNT ALEXANDRUM

CAstor et pollux postquam audierunt helenam sororem suam raptam navi consecuti sunt et secuti
sunt [illegible] litore lesbio navem solverent · maxima tempestate numquam eos comparuisse creditum est;

Postea dictum est eos immortales factos. Itaque lesbios navibus eos usque [illegible] [illegible] esse
n[illegible] usque asteam invenisse. QVI VENERVNT IN AVXILIVM GRECORVM.

Deinde ornati cum classe athenas convenerunt. Agamemnon ex mycenis navibus numero
C. Menelaus ex sparta navibus numero LX. Archelaus et Prothenor ex boetia navibus L.
Ascalaphus et Ialmenus ex orchomeno navibus XXX. Epistrophus et Scedius ex fochide navibus XL.
Aiax thelamonius ex salamina adduxit secum teucrum fratrem. Bubulatione. Amphimacum. Dorium et
Thesei ac polyxenis navibus XL. Nestor ex pylo navibus LXX. Thoas ex etholia navibus XL.
Nireus ex ymi navibus LIII. Aiax oileus ex locris navibus XXXVII. Antippus. Philippus. Thoas
ex calcedonia navibus XXX. Idomeneus et merion ex creta navibus LXXX. Ulixes ex itachia navibus LX.
Eumelus ex pyrgis navibus X. Prothesilaus et Podarchus ex philache navibus XL. Podalirius et machaon
filii escolapii ex tricia navibus XXXII. Achilles cum Patroclo et myrmidonibus ex pythia navibus L.
Thelepolemus ex rodo navibus X. Eurypilus ex orchomeno navibus XL. Xantippus et Amphimacus
ex lidem navibus XI. Polibetes et leonteus ex larissa navibus LX. Diomedes Eurialus Stenelus
ex argis navibus LXXX. Philotetes ex melibya navibus VII. Cineus ex cypro navibus XXI.
Prothelaus ex magnesia navibus XL. Agapenor ex archadia navibus XL. Nestor ex pylo navibus [illegible].
Menesteus ex athenis navibus L. Hi fuerunt duces grecorum numero XLVII qui adduxerunt naves
numero mille CCLX. Postquam athenas convenerunt, Agamemnon duces in concilium con-
vocat. hortatur ut quam primum suas iniurias defendant. Rogat simulque ut antequam proficiscerentur
delphos ad apollinem consulendum de rebus mitterent. Cui omnes assenserunt. Cui rei achil-
les preficitur. Qui cum patroclo proficiscitur. VBI PRIAMVS COGNOVIT DVCES GRECORVM AD OBSIDIONEM VENISSE.

PRIAMVS interea ubi audivit quod hostes parati essent, misit per totam frigiam qui finitimos
exercitus adducant. Cumque achilles delphos venisset, ad oraculum [illegible] [illegible] res-
pondit grecos victores fore decimo anno troiam capturos. Eo tempore venit [illegible] [illegible]
natus divitiis dona phrigibus a suo populo missa apollini portabat. Huic [illegible] respondet [illegible]
[illegible] classe militum contra troianos proficisci [illegible] sua intelligentia moneat ne inde discedant pri-
usquam troia capta sit. Postquam in fanum ventum est inter se achilles et calcas responsa contulerunt gaudentes
hospitio amicitiam confirmant. una athenas proveniunt. Argivi gaudent chalcantem receperunt.
Calchas ex augurio respondit ut reverterentur et diane sacrificarent. Ut gesta [illegible] proveniunt. Agamemnon
dianam placat, ducibusque suis sociis ut classem solvant ad troiam iter faciant. Venit dux filoctetes
qui cum argo nauti ad troiam fuerat. Deinde applicant classem ad oppidum quod sub imperio priami erat
[illegible] [illegible] expugnando predam faciunt [illegible] [illegible]. Agamemnon predam dividit. concilium
convocat. Inde diomede et ulixe mittit ad priamum [illegible] helenam reddere et predam quam
alexander fecit restituere. Qui legatum mandatum [illegible] [illegible] achilles et telephus
ad predam missi. Ad theutrantem regem venerunt [illegible]. Theutranus cum exercitu [illegible]
[illegible] qui achilles fugam [illegible] vulnerat. Quem iacentem telephus clipeo protexit ne
ab achille interficeretur. Commemorant hospitium inter se. Eo enim tempore quo thelephus adhuc
puer erat a patre hercule [illegible] a theutrante rege hospitio [illegible]. [illegible] [illegible]
cum [illegible] [illegible] et ferus ab hercule [illegible]. [illegible] regnum [illegible] reddidisse
ob hocque et filiam uxorem [illegible] et [illegible] venisse. Quem cum [illegible] intelligeret [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non posse, regnum suum [illegible] [illegible] thelepho [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Dum regi ... thelephus magnifice sepeliunt; Achilles deinde cum magna praeda commeatu
ad exercitum ... rediit; Agamemnon res gestas narrat. VBI LEGATI GRECORUM AD PRIAMUM
Interea legati missi ad priamum veniunt; Vlixes collaudat agamemnonis verba ... postulat
... helenam et praedam reddat ... ut priamus dis... dicunt; Priamus argonautarum
commemorat patris interitum, troiae expugnationem et esionae sororis servitutem; Deinde an-
tenorem legatum cum misit quam contumeliose ab eis tractatus sit. pacem repudiat. bellum indicit.
grecos legatos de finibus repelli iubet. Legati in castra ad ... revertuntur ... respons
Res ... QVI PRIAMO IN AVXILIVM VENERVNT:

Venerunt autem ad auxilium priamo duces hi cum exercitibus suis. quos nomina et
provincias infirmandas esse diximus. De zelia pandarus. Ampon. Adrast. De colofonia
masius. Caras. Amphimac. Nestreus. De licia Sarpedon Glaucus. De ciconia Eufemus.
De larissa. Tippotus et Capeus. De ... Remus. De tracia. Peleus et alcham. De Peonia. Pe-
ronesius. Teropeus. De frigia. Ascanius. Xantippus et nesteus. De ... Samius. Asimaus. et
Phortius. De Boetia Epistropilus et Boetus. De Paflagonia Philimenus. De ... Perses
et Memnon. De tirsia Fisous et Archilogus. De agrestea Tomus et Amphiu. De ... Epistor
Hi ducibus et exercitibus quos paraverat priamus principem et ductorem Hectorem. Diphebum.
Alexandrum. Troilum. Eneam. Memnonem. Dum Agamemnon consulit de tota re. ex Corinto ad-
venit naupli filius Palamedes cum navibus XXX. Ille excusavit se morbo affectum ad athenas
venire non potuisse. quam advenerit cum primum potuerit. Gratias agunt rogantque eum in consilio esse.
Deinde cum argivis non constaret ... ad troiam clam noctu an ... fieret palamedes
suadet ... tempore ... luce ad troiam exercitum ... oportere et menia hostium deduci.
Itaque ei omnes assentiunt. consulto agamemnone praefitiunt legatos ad mysiam ceterisque locis mittant.
et ut exercitum commeatum subportandos curent. hi ... et ... Deinde
exercitum ad contionem convocat. collaudat. imperat. ... diligentes ut dictis
obaudientes essent. Signo dato naves solvunt. itaque classi in latitudine accedit ad
troiam. Interea troiani ... defendunt. BELLVM PRIMVM.

PROTESILAVS interim excursione facta fugat caedit. Cum hector obviam venit
et eum interfecit. ceterosque perturbavit. Ubi hector ... ibi troiani ...
Postquam magna caedes utrimque facta est. advenit achilles. Is totum exercitum in fugam vertit.
redegit in troiam. Nox proelio diremit. Agamemnon exercitum in ... castra facit. BELLVM SECVNDVM
Postera die hector exercitum ab urbe educit et instruit. Agamemnon contra cum clamore magno
occurrit. Proelium acre et cruentum fit. Fortissimi quique in primis ... Hector patroclum
occidit. et eum spoliare parat. Meriones eum ex acie ne spoliaretur eripuit. Hector merionem persecutus
occidit. Quem cum similiter spoliare vellet. advenit menestheus. hectorem femur sauciat. Saucius
... multa milia occidit ... Achivos in ... ni ... illi aiax telamonius ...
... fuisset. Cum quo dum congrederetur cognovit eum esse de sanguine suo. Erat enim de esione
sorore priami natus. Quo pacto hector a navibus ignem removeri iussit et utrique se invicem
... et amici discesserunt. Postera die greci ... indutias petunt. Achilles pa-
troclum plangit ... suos. Agamemnon protesilaum magnifice funere effert ... ce-
terosque sepeliri iubet. Achilles patroclo ludos funebres facit. Dum induciae ... palamedes

[illegible]

in castris sedent. Fiunt indutiae. rex Agamemnon est, qui exercitui imperat [illegible]
[illegible] concurrunt [illegible] exercitus
instructione. Hec cum ita acta fuissent, in qua [illegible] magnum [illegible] Agamemnonem [illegible]
qui postea evenissent [illegible] magnum [illegible] postulassent. BELLUM TERTIUM.

Dum Achivi de imperio inter se invicem certant, pluvia biennium repetitur. Agamemnon Achilles Diomedes Menelaus exercitum educunt. Contra Hector Troilus Eneas occurrunt. Fit magna cedes ex utraque parte, fortissimi cadunt. Hector Boeten Archilochum Prothenorem duces occidit. Nox proelium dirimit. Agamemnon noctu in consilium omnes evocat, suadet hortatur uti omnes in aciem prodeant, et maxime Hectorem persequantur, quia de eis aliquos duces fortissimos occidit. INCIPIT BELLUM QUARTUM TROIANORUM.

Mane facto Hector Eneas Alexander exercitum educunt. Omnes Achivorum prodeunt. Fit magna cedes, multa milia utrimque Orco dimittunt. Menelaus Alexandrum persequi cepit. Quem respiciens Alexander sagitta Menelai femur transfigit. Ille dolore commotus pariter cum Aiace Locro non cessat eum persequi. Quos ut vidit Hector instare fratri suo, [illegible] cum Enea venit. Quem Eneas clipeo protexit et secum de proelio ad urbem adduxit. Nox proelium dirimit. BELLUM [QUINTUM].

Achilles postera die cum Diomede exercitum eduxit. Contra Hector et [illegible] Eneas. Fit magna cedes. Hector Orchomenem, Palomenem, Epistrophum, Schedium, Elpinorem, Dorium, Polixenum duces fortissimos occidit. Eneas Amphimachum, Nireum. Achilles Euphemum, Hippothoum, Pilaeum, Asteropaeum. Diomedes Xantippum, Mnesthea. Agamemnon ut vidit fortissimos cecidisse, pugnam revocavit. Troiani leti in oppido redeunt. Agamemnon sollicitus in consilium duces convocat, hortatur ut viriliter pugnarent neque desisterent, quoniam maior pars ex suis superata sit; sperare se cotidie exercitum de Mysia supventurum. BELLUM SEXTUM.

Postera die Agamemnon exercitum et omnes duces in pugnam prodire coegit. Contra Troiani. Fit magna cedes, acriter utrimque pugnatum est, multa milia hinc et inde cadunt. Nec differebatur pugna, ita ut continuis octoginta diebus pugnatum sit. Agamemnon ut videt multa milia cotidie cadere nec sufficere mortuos sine intermissione funerare, mittit legatos Ulixem et Diomedem ad Priamum ut indutias in triennium peterent, ut suos funerare possent et vulneratos curare et naves reficere et exercitum reparare. Ulixes et Diomedes noctu legati vadunt. Occurrit illis ex Troianis Dolon. Qui cum interrogaret quid armati noctu ad oppidum venissent, dixerunt se ab Agamemnone legatos ad Priamum missos esse. Quos ut vidit Priamus venisse et desiderium suum exposuisse, omnes duces in consilium convocat, quibus refert legatos ab Agamemnone venisse et indutias triennium petere. Hectori suspectum videtur quod longum tempus postulassent. Priamus dicere imperat quid cui videatur. Omnibus placitum est indutias triennium dari. Interim menia Troiani reficiunt, suos quisque funerant cum ingenti honore. BELLUM SEPTIMUM.

Tempus pugne supervenit post triennium. Hector et Troilus exercitum educunt cum Enea et Memnone. Contra Agamemnon Menelaus Achilles et Diomedes conveniunt. Fit magna cedes. Hector in prima acie duces validissimos interfecit Philippum et Antiphum et Merionem. Achilles Lichaonem Euphorbumque occidit et cetera ex plebe multa milia hominum ex utraque parte cadunt. Pugnatur iterum continuis diebus XXX. Priamus ut vidit multa milia hominum de exercitu suo cecidisse, mittit legatos ad Agamemnonem ut indutias peterent mensibus sex. Ex consilii sententia Agamemnon concedit indutias. BELLUM OCTAVUM.

Tempus pugnę aduenit. acrit̃ p dies XII pugnatur; Multi duces fortissimi hinc & inde cadunt. plures uulnerantur. plurimiq: in curatione moriuntur; Agamemnon mittit ad priamū legatos & XXX dierū inducias postulat. ut funerare mortuos suos possit. Priamus consulte fiat.

BELLUM NONUM. Iō Hector occiditur.

At ubi temp̃ pugnę superuenit. andromacha uxor hectoris in somnis uidit ne hector in pugna procederet; & cū ea eū uisū n̄ ferret. hector mulĭebria uerba abicit; Andromacha mesta misit ad priamū. ut illi phibeat ne ea die pugnaret. Priamus helenū. alexandrū. troilum. Eneā & Antenore accersiri iubet. ut illi in pugna pdirent; Hector ut ista cognouit multū increpans andromachā. arma ut pferret poposcit. nec retineri ullo m̃ potuit; Mesta andromacha summissis capillis astianactē filiū prendens ante pedes hectoris. eū reuocare n̄ potuit. Tūc planctu feminęo oppidū concitat. Ad priamū in regiā currit. refert q̄d in somnis uiderit. & hectorē in pugnā uelle pdire nec posse. pfecto ad genua filio suo. reuocari; Priamus oms̃ in pugnam pdire iussit. hectorē retinuit. Agamemnon. dyomedes. achilles. aiax locrus. ut uider̃ hectorē n̄ pdisse. acrit̃ [illegible] grauiter. multosq: duces troianorum de numero interfecer̃; Hector ut audiuit tumultū in bello. psiluit in bellū. statiq: dyomeneu obtruncat. ypidū saucıat. Leuintū occidit. stenelū femur iaculo figit; Quę ut conspex̃ achilles & tot acerrimos duces ab eo interfectos. animū illuc agebat ut illi obuiā fieret. Nec aliud achilli [illegible] nisi ut hectorē interficeret. Cōsiderabat enī achilles q̄a nisi hectorē occideret. plures de grecorū numero eius dextera pituros; Multa milia hominū interea trucidantur. acies plurimū colliditur; Hector ducem polibetē occidit fortissimū; & cū eū spoliare cepisset. achilles superuenit; Fit pugna maxima. clamor ex oppido & a toto surgit exercitu; Hector achillis femur saucıat; Ille dolore accepto. magis eū psequi cepit. nec destitit nisi occideret; Quo interempto. troianos in fugā uertit & maxima cęde eos usq: ad portā fudit. Cui tandem memnon fortissime restitit. & acrit̃ int̃ se certauer̃. lesi utriq: discesser̃; Nox pliū diremit; Achilles saucius de bello redit; Noctu troiani hectorē lamentant̃; Postera die memnon troianos educit. Contra grecorū exercitū agamemnon instruit; Agamemnon exercitū cōsulit suadetq: inducias duū mensiū postulari. ut suos q̄sq: sepelire possit; Legati ad troiā pficiscunt̃; Troiani duū mensiū inducias accipiunt; Priamus hectorē ante portā suo more magnifice sepeliuit. cui ludos funebres fecit; Dū induciǫ sunt. palamedes merū n̄ cessat de imperio cōqueri; Itaq: agamemnon seditioni cōcessit. & dixit se de hac libenter laturū ut quē uellent imperatorē pficerent; Postera die pplm ad cōcionē uocat. negat se unq̄ cupidū imperii fuisse. animo se eq̄ accipere sicut uellent dare. ac se libenter cedere. satis sibi eē dū hostes ulciscant̃. & paruī facere cui id opere fiat. se tandē regnum [illegible] habere; Iubet sicut q̄d placeat; Palamedes pcedit. suū ingeniū ostendit; Itaq: argiui tradunt ei imperiū; Palamedes argiuis agit grãs. impiū accipit. administrat. Agamemnon [illegible] uit in tempera imperii commutationem;.

BELLUM DECIMUM.

Interea induciǫ exeunt; Palamedes ornat [illegible] paratq: exercitū educit. instruit. hortatur; Contra [illegible] facit deiphebus; Pugnatur acrit̃ [illegible]; Sarpedon licii cū suis impressionē facit [illegible] pternit multos; Fit ei obuiā tlepolemus rodius sed diu stando ac pugnando [illegible] cadit. Succedit psus acimestus filius. plures instruit. diuq. cū sarpedone comminus pugnando occidit. Sarpedon q̄q: male mulcat̃ de plio redit; Itaq: [illegible] dies plia fiunt. inn[illegible] occiduntur. Sed [illegible] a priamo; Priamus mittunt legatos & inducias postulaunt. ut mortuos sepeliant. saucios curent. Palamedes inducias facit in annū. suos q̄q: saucios curans;

Pala medes

id de magia facta. Ultro citroque in oppidum et castra Argivos commeant [illegible]. Priamus ad Agamemnonem legatum mittit ad Thersidam et Athamantem et Demosontem. Qui legatos Agamemnoni perferunt ut comeatus compararent et frumentum de Mysia a Thelepho acceptum subportent. Eo venientes seditionem Palamedis narrant. Ille moleste fert. Agamemnon dicit se moleste non ferre si magis valentior id factum sit. Interea Palamedes naves comparandas curat, castra munit, turribusque circumdat. Troiani exercitum exercent, muros diligenter resarciunt, fossas et vallum muro addunt, ceteraque comparant. Postquam anniversarius dies venit quo Hector sepultus est, Priamus et Hecuba et Polyxena ceterique Troiani ad sepulchrum eius profecti sunt. Quibus obviam fuit Achilles. Polyxenam contemplatur, figit animum, amare eam vehementer cepit. Tunc ardore impulsus odiosam vitam in amore consumere cepit et egre ferebat ademptum imperium Agamemnoni sibique Palamedem prepositum. Cogente amore Frigio servo fidelissimo mandata dat ferenda ad Hecubam et ab ea sibi uxorem posceret. Quod cum ipse fecerit, ceteros ductores idem facturos. Servus proficiscitur, ad Hecubam venit, mandata dicit. Hecuba respondit velle se, sed si viro suo Priamo placeat. Dum ipsa cum Priamo agit, servum reverti iubet. Servus que egerit Achilli nuntiat. Agamemnon cum magno comitatu ad castra revertitur. Hecuba cum Priamo de condicione Achillis colloquitur. Priamus respondit fieri non posse, non ideo quod eum indignum affinitate existimaret, sed ne, si ei dederit et ille discesserit, ceteros non discessuros, et iniquum esse filiam suam hosti coniungere. Quapropter si id fieri [illegible], pax perpetua fiat et exercitus discedant, federis iura sanciantur. Si id factum sit, se ei filiam libenter daturum. Itaque cum servus ad Hecubam missus esset ab Achille, eadem Hecuba que cum Priamo egerat servo dicit. Servus Achilli nuntiat. Achilles in vulgus queritur unius mulieris Helene causa totam Greciam et Europam advocatam esse, tanto tempore tot milia hominum perisse, tanta pericula adiri, libertatem in mancipatu esse. Unde pacem fieri debere, exercitum recedere oportere.

BELLUM UNDECIMUM

ANNUS circumactus est. Palamedes exercitum educit, instruit. Deiphebus contra. Achilles iratus in prelium non prodit. Palamedes occasione nactus impressionem in Deiphebo fecit et eum obtruncavit. Prelium acre insurgit ab utrisque partibus. Pugnantur et multa milia hominum cadunt. Palamedes prima acie versatur, hortaturque plurimum ut fortiter gerant. Contra eum Sarpedon Licius occurrit, eumque Palamedes interfecit. Eoque facto letus in acie versatur. Cui exultanti et glorianti Alexander Paris sagitta collum transfigit. Argivi eum animadvertentes tela coniciunt, atque ita Palamedes occiditur. Rege occiso Argivi cedunt. Troiani persecuntur, castra obpugnant, naves incendunt. Hostes cuncti impressionem faciunt. Turpiter Argivi terga vertunt, in castra confugiunt. Achilles iratus dissimulat. Aiax Telamonius fortissime defendit. Nec plurimum durant. Argivi in castris Palamedis scientiam, equitatem, clementiam, bonitatem lamentantur. Troiani Deiphebum et Sarpedonem deflent. Nestor qui maior natu erat noctu duces in concilium convocat, suadet, hortatur ut imperatorem perficiant et si eis videatur eundem Agamemnonem, minima cum discordia fieri non posse. Item commemorat dum is summus imperator esset quod res prospere geste sint, facilius fuisse regere exercitum. Si tamen quid aliud videatur, dicere suadet. Omnes assentiunt, Agamemnonem summum imperatorem perficiunt.

BELLUM DUODECIMUM

Postera die Troiani ex oppido leti in aciem prodeunt. Agamemnon exercitum contra educit. Prelio commisso utrique exercitus inter se pugnant. Postquam maior dies transiit, procedit in primo Troilus, cedit, devastat, Argivos in castra fugat.

BELLUM TERTIUM X

Postera die Troiani exercitum educunt. Contra Agamemnon. Fit magna cedes. Utrique inter se pugnant. Prelium acre fit. Multos duces Argivorum Troilus occidit. Pugnatur continuis diebus septem. Agamemnon indutias petit in duos menses.

P[alamede]m magno ... ceterosq; duces ac milites utriq; sepeliendos curant; Aga-
mnon dū induciæ s[un]t ... ad achillē nestore ulixē diomedē· ut rogarent illū in bel-
lū p[ro]dire; Achilles ... q[uo]d iā destinauerat in bellū n̄ p[ro]dire· ob id q[uo]d p[ro]miserat
heccube certe se minime pugnaturū· eo q[uo]d polixenā ualde amabat; ... q. eos male
accepere q[uo]d ad se uenire· dicens oportere pacē fieri oportere· tanta pericula unius mulieris causa
fieri· libertatē perdi· tanto tēpore dimicare· pacē expostulat· pugnę renūtiat; Agamemnoni
renūtiat q[uo]d cū Achille actū sit· illū p[er]manere negare; Agamēnon omnes duces in cōsiliū uocat·
exercitū cōsulit q[uo]d fieri debeat; Imperat dicere q[uo]d cui uideat; Menelaus hortari cepit fra-
trem· ut potius exercitus in pugnā p[ro]deant nec debere t[er]reri si achilles se excusauerit; Se
tandē p[er]suasurū ut p[ro]deat in bellū· nec tandē uereri si noluerit; Cōmemorare cepit troianos
n̄ habere aliū uirū tā fortē· quā hectore fuit· Diomedes & ulixes· menelao resistentes·
dicere ceperunt· troilū n̄ minus quā hectorē uirū fortissimū eē; Sicq; menelao resistentes· belli
geri p[ro]hibebat; Chalcas ex augurio respōdit debere pugnare· nec uereri dū sint troiani superiores;·

BELLVM QVATTVOR DECIMVM·

Tempus pugnę superuenit· Menelaus· Agamēnon· Aiax· Diomedes· exercitū educunt;
Contra troiani; Fit magna cedes; Pugnat' acrit'; Utriq; exercitus int' se seuiunt;
Troilus menelaū sauciat· multos interficit· & argiuos in castra fugat; Rex plurimū dimicat;

Postera die· troilus & alexander BELLVM QVINTVM DECIMVM;
exercitū educunt; Cōtra omnes argiui p[ro]deunt; Utriq; pugnant; Troilus· diomedē
sauciat· & Agamēnonē impressionē facit nec n̄ etiā ipsū sauciat· argiuos cedit; Plures alios
dies pugnat' acrit'· multa milia hominū ex utraq; parte trucidant'; Agamēnō ut
uidit maiorē uirtutē exercitus se cotidie amittere· neq; sufficere posse· mittit indutias
petere in omnes sex; Priamus cōsiliū cogit· indicat argiuorū legationē; Troilus negat debere
dari tā lōgo tēpore inducias· sed potius impressionē fieri· naues incendi; Priamus dicere imperat q[uo]d cui
uideat'. Omnib; uisū ē debere fieri q[uo]d argiui petunt; Priamus inducias facit in omnes sex; Agamēnō
honorifice suos sepeliendos curat; Troiani eq[ue] sepeliunt suos; Hec dū induciæ s[un]t· agamēnon
ex cōsilii sententia ad achillē cū nestore p[ro]ficiscit'· ut rogaret eū in bellū p[ro]dire; Achilles
tristis negare cepit se p[ro]diturū· sed pacē peti oportere; Cōqueri se tandē q[uo]d & Agamēnoni
nichil negare possit & cū tēpus pugnę superuenisse· se milites suos missurū; Ipsū excusatū habere
eo q[uo]d p[ro]posuisset se a pugna abstinere; Agamēnon· ei gratias agit; BELLV SEXTVM DECIMVM

Tempus pugnę superuenit· troiani exercitū p[ro]ducunt; Contra· argiui p[ro]deunt; Achilles
myrmidones instruit· Ad agamēnonē paratos mittit; Fit cedes magna· acrit' seuiunt;
Troilus in prima acie· argiuos cedit· myrmidonas p[er]sequit'· impressionē facit· in castra multos
occidit· plurimos sauciat; Aiax telamonius obsistit; Troiani uictores in oppido reuertunt';

Postera die· Agamēnon exercitū educit· omnes BELLV SEPTIMVM DECIMVM
myrmidones & duces; Contra· troiani leti in aciem p[ro]deunt; Prelio cōmisso
utriq; exercitus int' se dimicant; Acrit' p[er] aliquot dies pugnat'; Multa milia hominū
ex utraq; parte cadunt; Troilus· myrmidones p[er]sequit'· sternit ac fugat; Agamēnon ut
uidit plures ex sua parte occisos· inducias in dieb; XXXta· petit· ut suos funerare
possit; Priamus inducias facit; Suosq; q; sepeliendos curant;. BELLV OCTAVVM DECIMVM

Tempus pugnę superuenit· troiani exercitū educunt; Contra· agamēnon
duces in pugnā cogit; Prelio cōmisso· fit magna cedes· acrit' seuitur·
Postq[uam] primū diei tēpus transiit p[ro]dit in primo troilus· cedit· p[ro]sternit; Ach-

cum clamore fugam fecerunt. Achilles ut vidit Troilum vehementer saevire et insultare Argivis, simulque sine intermissione prosternere, prosilit in bellum. Quem continuo Troilus excepit et sauciat. Achilles de proelio saucius redit. Pugnatur continuis diebus sex.

BELLUM NONUM DECIMUM

Die septimo dum utrique exercitus proelio inter se commisso fugarentur, Achilles qui aliquot diebus quia vulneratus erat in pugnam non processerat, myrmidonas instruit, hortatur, alloquitur ut fortiter in Troilum impressionem faciant. Postquam maior pars diei transiit, prodit Troilus equo laetus. Argivi magno clamore dant fugam. Myrmidones his suppetias venerunt, exercitum retinuerunt, impressionem in Troilum faciunt. De quorum numero multi a Troilo occiduntur. Dum acriter pugnatur, equus vulneratus corruit, Troilum implicitum excutit, eumque Achilles cito adveniens occidit et ex proelio trahere coepit et subtraxisset nisi Memnon supervenisset. Adveniens enim Memnon et Troili corpus eripuit et Achillem vulneravit. Achilles de proelio saucius redit. Memnon eum insequitur et cum multis impressionem facit. Ut respexit eum Achilles, vidit ... stare et legari restat.

BELLUM VICESIMUM

Cum ideo itaque Achilles aliquandiu proeliatur Memnonem multis plagis occidit et ipse vulneratus ab eo bis ex proelio recessit. Postquam Priami dux occisus est et Troianorum exercitus fessus est, reliqui in oppidum confugerunt, portas clauserunt. Nox proelium dirimit. Postera die a Priamo legati ad Agamemnonem missi sunt ut indutias facerent. Agamemnon accepto consilio in dies xxx indutias facit. Priamus Troilum et Memnonem magnifice sepeliri iussit.

UBI ACHILLES ACCIPITUR ET OCCIDITUR

Hecuba maesta quod duo filii eius fortissimi Hector et Troilus ab Achille interfecti essent, consilium muliebre et temerarium init ad dolorem suum ulciscendum. Alexandrum filium accersit, orat, hortatur ut se et fratres suos ulciscatur, insidias Achilli faciat et eum nec opinantem occidat. Quoniam ad se miserit et rogaverit ut sibi Polyxena in matrimonio daretur, se ad eum missuram Priami verbis ut pacem foedusque inter se firment, constituantque in fano Apollinis Tymbrei ante portam eo Achillem venturum et collocuturum, ibique sibi insidias collocari; satisque esse uictoriae suae si eum occideret. Quia temerarius Alexander erat, cito se promisit facturum. Noctu de exercitu ducuntur fortissimi, in fano Apollinis collocantur signumque accipiunt. Hecuba ad Achillem Priami verbis sicuti condixerat nuntium mittit, qui ea quae de sponsaliis sunt dicat. Achilles laetus Polyxenam amans postera die se venturum ad fanum constituit. Interea Achilles sequenti die ad constitutum locum cum Antiloco Nestoris filio venit. Simulque ut intro in fanum Apollinis intrant, undique ex insidiis concurrunt, tela coniciunt, eos Paris hortatur. Achilles cum Antiloco brachio sinistro clamide involuto, dextera ense tenentes faciunt impetum. Achilles multos occidit. Alexander prius Antilocum et Achillem multis plagis confodit. Ita Achilles animam ex insidiis nec quicquam fortiter faciens amisit. Quem Alexander feris et volucribus proici iubet. Id ne faciat Helenus multa commemorans prohibet. Tunc eos de fano proici iubet et sustineri. Achillem et Antilocum in castra sui ferunt. Agamemnon Achillem magnifico funere efferre et ut ei sepulchrum faciat a Priamo petit, ibique ludos funebres facit. Deinde concilium convocat, Argivos alloquitur. Placet omnibus ut quid faciendo opus sit dii consulantur. Mittunt

continuo quid consulere debeant; Ab his responsum accipiunt per Achillis progeniem finem negotio dari; Cum hec nuntii retulissent Aiax ait; Cum Achillis filius Neoptolemus superstes sit neminem iustius super Myrmidonas principatum gerere, eumque accersiri ad exercitum oportere ut patris sui ulciscatur. tandemque rei summa dicitur; Placet consilium Agamemnoni et omnibus; datur negotium Menelao; hic se iturum proficiscitur ad Lycomedem avum eius in patriam ut nepotem suum mittat;.

BELLUM VICESIMUM PRIMUM

Postquam induciæ exierunt Agamemnon exercitum educit instruit hortatur; Contra Troiani ex urbe prodeunt. Prelium committitur; In prima acie Aiax nudus versatur. Clamore orto magno multi utrimque de plebe pereunt. fessi acriter pugnando; Alexander arcum tendit multos interficit Aiaci latus nudum figit; Aiax saucius per hostes acriter persequitur Alexandrum cepit nec destitit nisi prosterneret; Aiax fessus vulnere in castra refertur. sagitta exempta statim moritur. Alexandri corpus ad urbem refertur; Alexandro occiso Diomedes magno animo in hostes impressionem facit; Friges fessi mittuntur confugiunt in urbem quos Diomedes usque ad urbem persequitur; Agamemnon exercitum circa oppidum ducit et tota nocte circa murum obsedit et curant ut alternis vicibus diligenter vigilias agant; Postera die Priamus Alexandrum in oppidum sepelit; Quem magno ululatu Helena prosecuta est quoniam ab eo honorifice satis pertractata sit; Quam Priamus et Hecuba ut filiam diligenter curaverunt quod numquam despexisse Troiam et Argivos non desiderasse;.

BELLUM VICESIMUM SECUNDUM

Postera die Agamemnon cepit exercitum ante portam instruere et Dardanos in prelium provocare. Priamus subsistere urbem munire et descendere usque dum Penthesilea superveniret; exercitum contra Argivos educit; Fit prelium ingens per aliquot dies diu pugnatur; Argivi in castra opprimuntur; Cui vix Diomedes obstitit. Alioquin castra vastasset naves incendisset Argivorum universum exercitum devastasset; Prelio dirempto Agamemnon suos in castris retinet; Interim Penthesilea prodit usque dum advenit Menelaus cum Neoptolemo; Neoptolemus ut advenit patris sui arma accepit. lamentatur clamore magno circa patris tumulum;.

BELLUM VICESIMUM TERTIUM

PENTESILEA ex consuetudine aciem instruit. prodit. Neoptolemus Myrmidonas contra educit; Agamemnon exercitum instruit; Acriter ambo concurrunt; Neoptolemus stragem facit; Pentesilea occurrit fortiter commisit stetit; Diu per aliquot dies acriter ambo pugnaverunt multos occiderunt; Pentesilea Neoptolemum sauciat; Ille dolore accepto Amazonum ductricem Pentesileam obtruncavit. Eo facto totum exercitum Troianorum in fugam convertit; In urbem metu vix refugiunt. Argivi cum exercitu muros circumclaunt ut foras Troiani exire non possint;.

VBI TROIA GRECIS TRADITUR

Hoc postquam Troiani viderunt Anthenor Polidamas Eneas ad Priamum venerunt et agunt cum eo ut consilium cogat et fortunis quid faciendum sit deliberet; Priamus convocat consilium et illi postulaverunt sibi loquendi facultatem dari; Iubet eos dicere quod desiderarent; Antenor commemorat principes defensoresque Troiæ Hectorem ceterosque natos et cum

Achiuis ducib' infestos ee . argiuos restare fortissimos . Agam . . . one menelau . neoptole[illegible]
ñ min' quã patrẽ ei' fuisse . Dyomede locri . ceterosq: coplures summoq: . . . . Vlyx . . . . . .
troianos clausos . metuq: coitos ee . Suadet poenit' ut helena . . . . . quã alexander abstulit reddant .
& pax fiat . Post q̃ multa uerba de pace conciliãda fecerunt . surgit amphymac filius priami
adolescens fortissimus . malisq: uerbis adortus est anthenorẽ & eos q̃ una consenserunt increpare . eis facta
eo& & suadere poenit' exercitui irruptione in castra faciendã usq: dũ uincant . aut uicti p patria
occubant . Post q̃ his finis fuit . . . . lenib; moribusq: uerbis amphymaci refutat .
pacẽ petendi ab achiuis magnope suadet . Postq̃ finis dicendi fact' ẽ . priam' magno ani
mo surgit . ingerit multa mala antenori & enee . eos ductores appetendi hẽ . . . . . fuisse .
& ingrecia legatos cu ipse qq: legat' redierit & renuntiauerit se contumeliose tractatũ esse .
& suaserit bellandũ ee . Deinde enea q̃ cũ alexandro helenã pdã rapuerat . Quappt sibi
certũ ee pacẽ ñ fieri . impatq: ut omis parati sint cũ signũ dederit . portis irruptione fa
ciant . aut uincere aut mori sibi certũ ee . Hoc p'q̃ multis uerbis dix' . hortatq; concilium
dimittit . amphymacũ in regiã secũ ducit . dicitq: uereri se ab his q̃ pacẽ suaser' . ne oppi
dũ pdant . eos habere de plebe multos q̃ una sentiant . op' eos ee interfici . Si id factũ sit .
sese patriã defensurũ & argiuos superaturũ . Simulq: rogat ut sibi fidelis & obaudiens pare
atq: cũ armat' sit . idq: sine suspitione ita fieri posse . Postera die in arcẽ ita uti assolet
re diuinã facturũ . eosq: ad cenã uocaturũ . Tũc amphymac' cũ armatis irruptione faciat .
eosq: interimat . Amphymac' consiliũ ei' approbat . seq: hoc facturũ pmittit atq: ita discedit .
Eadẽ die conuener' clam antenor . Polidamas . ucalecon . Amphydamas . dolon . dicũt se mirari
regis pertinaciã q̃ clusus cũ patria & comitib' perire mallet . quã pacẽ facere . Antenor ait
se inuenisse qd facere . dũ sit qd sibi & illis pficiat . dũ sibi & illis fides fore . Omis in fide se
constringunt . Antenor ut uidet se obstrictũ . mittit ad enea . dicens patriã pdendã ee . & sibi
& suis cauendũ ee . Agamnoni de his reb; aliquẽ ee mittendũ . & qd id sine suspitione fiat .
celerius maturandũ ee . Animaduertisse se regẽ irtũ de concilio surrexisse . q̃a ei apte de
pace suaserit uereri se ne qd noui consilii ineat . Itaq: omis assentiunt . Statũ polida
mantẽ q̃ ex his un' erat . ad agamnonẽ clam mittunt . Polydamas in castra argiuoꝝ pue
nit . Agamnonemq: conuenit . dicit ea quẽ suis placuerant . Agamnon clam noctu omis duces
in consiliũ conuocat . eadẽ refert . q̃d eos uideat dicere impat . Omib; placitũ ẽ . ut fides pditori
rib; seruaret . Vlixes & Nestor dixerunt uereri se hanc temeritatẽ subire . Neoptolem' eos
tũc refutat . Dũ int se certant . placitũ ẽ signũ a polydamante exigi . & id ipsũ p Sinonẽ
ad eneã . anchisẽ & antenorẽ nuntiat . Synon ad troiã pficiscit' . & quia nudũ porte clausis
amphymaci custodib; tradite erant signo dato . synon uocẽ enee & anchise &
antenoris audiendo confirmat . Agamnon renũtiat . Tũc placitũ ẽ . ut omib; fides daret .
& iure iurando confirmaret . uidelicet antenori & enee . Polydamanti . dolo . suisq: pa
rentib' omib' . & liberis . coniugib' . consanguineis . ppinqs . amicis . qq: una coniurassent omib;
fidẽ pstari . Suaq: sacra & bona omia in colonia habere liceat . Hoc pacto confirmato &
iure iurando astricto . suadet polydamas noctu exercitũ ad portã sceam ut adducant
ubi extrinsec' cap equi sculptũ est . Ibi psidia habeant antenorẽ cũ anchise . eos portã noc
tu reseraturos . eisq: lum platuros . Id signũ irruptionis ee q̃a ibi psto forent q̃ad regiã illẽ ducat .

Postq̃ pacta confirmata sr . polidamas in oppidũ rediit rẽ factã nuntiat . Dicit antenori
& enee ceterisq: q̃b; captũ erat . ut hi suos omis ad eã portã partẽq: muri adducant .
noctu portã Sceam aperiant . lum ostendant . exercitũ introducant . Antenor
& eneas noctu ad portã psto fuer . neoptolemũ susceperit exercitui portas

[illegible] ostenderet, [illegible] ... sibi suisq; ut ee[t] p[rae]sidi[um]; Neoptolem[us] p[rae]sidi[a]
dat. Ant[enor] [illegible] ... [illegible] ducit; Neoptolem[us] irruptione facta · troianos cedit · Priam[um]
qui [illegible] ... iouis obtruncat; Hecuba cu[m] polyxena du[m] fugit · enea[m] incurrit. polyxe[nam]
tradidit; Eneas ad patre[m] anchise[n] ea[m] abscondit; Andromacha & cassandra in arce min[er]
[uae] se [oc]cul[taver]unt; Tota nocte n[on] cessant argiui uastare · p[rae]das exportare; Postq[uam] dies illuxit · [Aga-]
mnon om[ne]s duces in arce[m] ilium conuocat · diis gr[ati]as agit · exercitu[m] collaudat · omne[m] [p-]
ra[edam] iubet in mediu[m] deferri · ait se partit[urum] cu[m] omnib; partituru[m] satisq; facturu[m]; Simulq; co[n]sul[it]
exercitu[m] an placeat antenori · enee cu[m] his cu[m] q[ui]b[us] una patria[m] p[ro]diderant · & q[uo]d ipsi in cla[n-]
destino co[n]firmauerunt fide[m] seruari; Exercitu[s] co[n]clamat tot[us] placere sibi; Itaq; conuocatis [eis]
sua omnia reddit; Antenor rogat agamnone[m] ut sibi liceat dicere; Agamnon ei dicere [per-]
[mittit]. Principio antenor graiugenis gr[ati]as agit simulq; co[m]memorat helenu[m] & cassandra[m] semp[er] patrib[us]
dissuasisse · Achillis sepultura[m] helenu[m] reddi effecisse · & omnia helenu[m] scire; Agamnon ex co[n]silii [s-]
sententia · heleno & cassandr[ae] libertate[m] dedit; Helen[us] p[ro] andromacha & hecuba rogare aga[mnonem]
cepit co[m]memorans ab his sep[er] cu[m] dilectu[m] e[ss]e; Agamnon ad co[n]siliu[m] refert; Placuit illis libertate[m]
[illegible] omnia restituerunt; Pr[ae]da[m] omne[m] p[ro] [m]erit[o] diuisit · cuncti eu[m] collaudauer[unt]; Diis hostias & uict[imas]
soluunt: Q[ua]ndo debeat domu[m] redire die[m] co[n]stituunt; Ut dies p[ro]fectionis aduenit · te[m]pestas m[ag-]
na exorta e[st] & p[er] aliq[uo]t dies remansit; Chalcas ex augurio respondit inferis n[on] e[ss]e satis factu[m];
Neoptolemo in me[n]te[m] uenit; Polyxena[m] cui[us] causa pat[er] ei[us] perierat n[on] e[ss]e in regia[m] inuentam;
Agamnon post e[am] q[ua]erit exercitu[m] incusat; Antenore[m] accersiri iubet · imperatq; ei ut q[uae]-
rat ea[m] & adducat; Is ad enea[m] uenit & diligent[er] petere ut q[ua]mprimu[m] argiui p[ro]ficiscantur;
Polyxena[m] ubi absconditam ea[m] inuenit · ad agamnone[m] adducit; Agamnon neoptole[mo]
illa[m] tradidit · isq; ea[m] ad tumulu[m] patris iugulat; Agamnon irat[us] enee q[uo]d polyxena[m]
clam absconderat · cu[m] suis p[ro]tin[us] patria excedere iubet; Eneas cu[m] omnib; suis na-
uib; p[ro]ficisci[tur]; Agamnon p[ost]q[uam] p[ro]fect[us] e[st] · helena p[ost] aliq[uo]t dies mesta magis qua[m]
alacris domum reportat[ur] cu[m] suo menelao; Helen[us] cu[m] cassandr[a] & andromacha & hecuba [in] chersonesu[m] p[er]ue[n]it; Pugnatu[m] est annis X (dece[m]); m[en]sib; VIII (octo); die-
bus XII; ad troia[m]; Ruerunt ex Argiuis sicut acta diurna indicant qu[ae]
Dares frigi[us] scripsit: DCCC (octingenta) VI (sex) milia hominu[m]; Ex troianis [ru]erunt usq[ue]
ad oppidu[m] p[ro]ditum · DC (sexcenta) · LXX (septuaginta) · VI (sex) milia hominu[m]; Oppido p[ro]dito · CC (ducenta) ·
LXX (septuaginta) · VIII (octo) milia; Eneas nauib[us] p[ro]fect[us] e[st] q[ui]b[us] alexand[er] in grecia[m] ierat numero X-
XII (ab;). Que[m] omnis etas hominu[m] circit[er] · III milia CCCC (quadringenta) · secuta est; Antenor[em]
secuti s[un]t · II milia · D (quingenta); Andromacha[m] & helenu[m] secuti s[un]t · II milia · CC (ducenta);

Quis troianoru[m] · que[m] grecoru[m] de numero · occidit · de ducib[us], exceptis plebeis.
Hector: Protesilau[m] · patroclu[m] · merione[m] · Archilau[m] · Clopenore[m] · Boru[m] ·
Polyxene[m] · Philippu[m] · antippu[m] · diomeneu[m] · polibete[m] · Carpedone[m] · Leonodemu[m] · Viphore[m] ·
Maritu[m] · Boete[m] · Archilocu[m] · protenore[m] · oricomene[m] · palamone[m] & pystropu[m] · Scedium ·
Elpynore[m] · Leontai: duces acerrimos p[ro]strauit; Eneas: Amphymacu[m] · Nereum;
Alexander: palamede[m] · Antilocu[m] · Aiace[m] · Achille[m] · Aiax thelamoniu[s] · & Alexand[er]
mutuis se uulnerib[us] occider[unt] · Alexander in p[ro]elio morit[ur] · Aiax in castris ·
Quos grecoru[m] · que[m] troianoru[m] occidit de ducib[us] exceptis plebeis. Achiles: [illegible]

hyppotū · Phileu · aſteriū · Licha: … · euphorbū · hectorē · Troilū · ēnonē; Neoptolemuſ · penteſileā reginā amazonū;

QVALES CASTOR ET POLLVX CETERIQ; FVERVNT;

DARES frigiuſ q̄ hanc hiſtoriam ſcripſit · ait ſe militaſſe uſq; dū troia capta eſt · hoſ ſe uidiſſe cū induciȩ eſſent · partī p̄lio interfuiſſe · a dardaniſ autē audiſſe qua facie et natura fuiſſent caſtor et pollux; Fuer(?) alt̄ alteri ſimiliſ · capillo flauo · oculiſ magniſ · facie pura · bene figurati · corpore deducto; Helenā ſimilē illiſ · formoſā · animi ſimpliciſ · blādā · cruribꝰ optimiſ · notā int̄ duo ſupcilia habentē · ore puſillo; Priamū troianoꝝ regem uultu pulchro · magnū · uoce ſuaui · aquilino corpore; Hectorē bleſū · cādidū · criſpū · ſtrabū · pernicib; m̄briſ · uultu uenerabili · barbatū · decentē · bellicoſū · animo magnū · in ciuibꝰ clemtē · dignū · et amore aptū; Deiphebū et Helenū ſimileſ patri · diſſimileſ natura · diphebū fortē · helenū clemtē · doctū iuuenē; Troilū magnū · pulcherrimū · ualentē · fortē · cupidū uirtutiſ; Alexandrū cādidū · lōgū · fortē · oculiſ pulcherrimiſ · capillo molli et flauo · ore uenuſto · uoce ſuaui · uelocem · cupidū imperii; Eneā rufū · quadratū · facūdū · affabilē · fortē cū cōſilio piū · uenuſtū oculiſ · hilaribꝰ nigriſ; Antenorē lōgū · gracilē · verſutū · velocib; m̄briſ · [illegible]; Hecubā magnā · aquilino corpore · pulchrā · mēte uirili · iuſtā · piam; Andromachā oculiſ clariſ · cādidā · lōgam · formoſam · modeſtā · ſapientē · pudicā · blandā; Caſſandrā mediocri ſtatura · ore rotūdo · rufā · oculiſ micantib; · futuroꝝ p̄ſciā; Polyxenā cādidā · altā · formoſā · collo lōgo · oculiſ [illegible] · capilliſ flauiſ et lōgiſ · cōpoſitiſ m̄briſ · digitiſ prolixiſ · cruribꝰ rectiſ · pedibꝰ optimiſ que forma ſua om̄ſ ſuperauit · animo ſimplici · largā · dapſilem; Agamnonē albo corpore · magniſ m̄briſ ualentibꝰ · facūdū · prudentem · nobilē diuitē; Menelaum mediocri ſtatura · rufū · formoſū · acceptū · gnarū(?) · gratuō(?);

Achillē pectoroſū · ore uenuſto · m̄briſ ualentib; et magniſ · bene criſpatū · clemtē · in armiſ acerrimū · uultu hilari · largū dapſilē · capillo myrteo; Patroclū pulchro corpore · oculiſ uiridib; et magniſ · uerecūdū · certū · prudentē · dapſilē; Aiacem oileū quadratū · ualentibꝰ membriſ · aquilino corpore · iocūdū · fortē; Aiacē telamoniū ualentē · uoce clara · capilliſ nigriſ · in hoſteſ atrocem; Vlixē formoſū · doloſū · ore hilari · ſtatura media · loquentē · ſapientē; Diomedem fortē · quadratū · corpore honeſto · uultu auſtero · in bello acerrimū · clamoſū · celebro calido · impatientē · audacē; Neſtorē magnū · naſo obunco · lōgū · latū · maximū · candidū · prudentē · conſiliariū; Protheſilaū corpore cādido · uultu honeſto · uelocē · cōfidentē · temerariū; Neoptolemū magnū · furioſū · ſtomachoſū · bleſū · uultu bonū · aduncū · oculiſ rotūdiſ · ſupcilioſū; Palamedē gracilē · lōgū · ſanū · animo magnū · blandū · Podalirū craſſū · ualentē · ſupbū · triſtē · Machaonē magnū · fortē · certū · prudentē · patientē · miſericordem; Merionē rufū · mediocri ſtatura · corpore rotūdo · pertinacē · crudelē · impacientē; Briſeidā formoſā · nō alta ſtatura · cādidā · capillo flauo et molli · ſupciliiſ iunctiſ · oculiſ uenuſtiſ · corpore equali · blandā · affabile · uerecūdā · piā · animo ſimplici;

EXPLICIT HISTORIA FRIGII DARETIS DE TROIA;

SVN INTE[illegible]

D[illegible]

De romanorum regibus · consulibus · et bell[is]

P
OST euersionē urbis troie · Anno ab arbe[illegible]
dro quat millenō octogesimo sede · Agamnon [illegible]
argiuorum uxor enee quod polixenā filiā regis priami
causa Achilles preme clam abscondarat cū suis p[er]
excedere rabat; Eneas aut cū tribus milibus quadringentisq: militib[us]
nauib; pfect[us] xx duob; uenit in italiā · frigas ū ut quidā dicunt [illegible]
man[us] enee remāsit in frigia · ibiq: regnauit; Eneas ū dū [illegible] esse
Ac crudelissim[us] belligerator & nulli p[illegible] ictu fulmin[is] perculs[us] interiit
De friga frater enee · gentes pgressia ē · que p multas regiones [illegible]
do cū uxorib; & liberis · elegentes regē ex se francionē nō · ex q[uo] franc[i]
uocant[ur] · eo qd fortissim[us] ipse francio in bellis fuisse fertur · Et di[u]
in gentib; cū plurimis pugnasse · in europā iter suū dirigens · int[er] renū et d[a]
nubiū cōsedit; Ibiq: francione mortuo · filia multa gesserē; [illegible] duces er[e]
cōstruerē · iugū alterius semp ferre negantes; Hec quidā ita se habere de origine
francor[um] opinant[ur] · Alii u affirmant eos de scanzia insula exordiū habuisse de
quā gothi exierē · in qua est regio que adhuc francia nuncupat[ur]. Asserunt [illegible]
gtū latinor[um] regnū qd cū lauinia latini regis filia eneas acceperat · francis iung[ere]
latinos etiā francos nominauit; Ascanius aut q p[ost] eneā patrē suū regnauit ita[lia]
derelicta nouerce sue regno lauinie · Albā edidit ciuitatē · Albanisq: nomin[a]
dat & fratrē suū Siluiū ex lauinia genitū sūma pietate docuit · regniq: sui r[eli]
quit heredē · Anno ab exitu isrl de egypto ccc lxxvii · Siluius enee filius [illegible]
lauinie regnauit · Quo defuncto · Latinus siluius · uterin[us] fr siluii postumi regnau[it]
in lauinia & italia; Post cui[us] mortē successit Albā siluius; Quo mortuo · regnau[it]
[illegible] siluius q nōe alio Atinus siluius uocabat[ur] · Albe [illegible] regis filius
Egyptus u siluio mortuo · capis ei filius successit in regno; huic aut successit cap[etus]
Et capeto tiberinus · a quo tiberin[us] tyberis est appellat[us] · q p[rius] Albula uocabat[ur]; Post ty[be]
rinū · Aremulus siluius latinor[um] rex [illegible] · Quo defuncto · Auentinus ei[us] filius fu[it]
Auentino · successit procas siluius · ei[us] fili[us]; Post mortē ei[us] · Amulius expul[so]
fratre numitore · Latinor[um] rex effectus · Reges siluios albanos [illegible] per ann[os]

trescentos in predicta parte regnaverunt Italie: superius diximus. Nunc de ortu Remi et Romuli et romane urbis inchoatione tractemus.

DE REMO ET ROMULO.

AMULIUS autem predicti filiam fratris sui numitoris Ream nomine que et Ylia vocabatur: in templo veste virginem constituit. Que gravida inventa. a Marte se deprehensam mentita est. Ex qua genitos geminos Remum et Romulum rex iussit exponi. Quos iuxta ripam Tyberis proiectos: Faustulus regis pastor ad Laurentiam uxorem suam detulit. Hec Laurentia propter pulchritudinem et rapacitatem corporis questuosi lupa appellabatur. Unde meretricum cubilia lupanaria dicuntur. Supradicti vero gemini inter alios pastores enutriti. cum adolevissent: collecta pastorum latronumque multitudine. interfecto apud Albam Amulio: avum suum numitorem in regnum restituunt. matremque vindicant. que defossa iuxta legem viva ob stupri mercedem fuerat.

DE URBIS EDIFICATIONE. IIII

POstea romane urbis edificia inchoaverunt Anno ab orbe condito quater millesimo et quingentesimo sexto: et ab eversione Troie anno trescentesimo. Remus autem dum vallum nove urbis saltu transiliendo. de angustia vallis fratrem increparet: iussu fratris occisus est. Quo perempto. Romulus urbem construit: suoque nomine Romam appellavit. In qua latini et tusci. pastoresque: ac frigies. atque archades confluxerunt: populumque romanum Romulus ita fecit. Deinde ludos constituit. et virgines sabinorumque mulieres ad eorum spectaculum invitavit. Ludorum vero spectaculo definito: virgines mulieresque in urbe detinuit. et sibi suisque in matrimonium copulavit. Hec causa bellorum fuit: unde incessabilia certamina externa atque civilia semper gravia fuerunt. Romulus mille collegit viros qui armati sibi assisterent expediti. unde a mille milites dicti sunt. sicut a senibus seniores. et a curis quirites. Romulus iste cum multa mala dolo crudeliterque fecisset. propter eius acerrimum ingenium apud paludem caput capri sublatus nusquam comparuit. sed suadente proculo quirinus est nominatus. quem tamen a senatu discerptum asserunt.

DE VII REGIBUS.

NUma pompilius post Romulum latinorum rexit regnum. qui nullum cum finitimis gessit bellum. Capitolium a fundamentis edificavit. duosque mensos anno addidit ianuarium et februarium. Tullius hostilius post pompilium regnavit. qui ambitu vallis urbem amplificavit adiecto monte celio. Albanis bellum intulit. Primus regum romanorum militarem disciplinam. artemque bellandi instituit. purpuramque et fascibus usus est.

Anchus marci[us] pōpeoli nepos ex filia· tullio defuncto rex creat[us]· mōte auentinū & ianiculū urbi addidit; Sup[er] mare tcio x[mo] ab urbe miliario in ipso fluminis marisq; cōfinio· ostiam ciuitatē cōdidit· & n̄ multo post obiit; Tarquini[us] priscus corintho oriund[us] ancho successit; Senat[us] maiestatē numero ampliauit· ludos instituit· muros cōstruxit· & ad extremū ab anchi filiis occis[us] est; Seruiu[s] tulliu[s]· tarquinio pempto rex cōstitut[us]· ita ordinauit rē publicā· ut om̄ia patrimonia· dignitates· etates· artiū officiūq; discrimina intabulis referrent; Luciu[s] tarquiniu[s] sup[er]b[us] seruio mortuo regnū adept[us]· romā ut hostis aut seruitio p[re]mebat aut bello; Nā tē romani multa mala p[er] cc[tos]·xl[ta]·iiii[or] annos cōtinua septē regū dominatione p[er]pessi cōsulendū sibi quācumquā suę libtati d[e]mandū rati· consules creauerunt;

Bruto ... le· i·

ANNO post urbē cōditā cc[mo]·xl[mo]·iiii[to]· Brutus ap[ud] romanos prim[us] cōsul creat[us] est; Cōtra quē tarquinii tādiu dimicauer[unt]· donec arruntē filiū regis tarquinii brutus occideret; Quo pempto· tribuni plebis dictatores obtinuer[unt] & consules· p[er] annos quadringentos [ccc c] sexaginta [lx] iiii [or] usq; ad iuliū cesarē; Anno u[er]o nono post exactos reges· dictator prim[us] largi[us]· & magist[er] militū Spuriu[s] cassiu[s] fuit; Proximo de hinc anno· ciues exules fugitiui duce herdonio uiro sabino inuaserunt incendere q; capitoliū· ubi fortissime a ualerio c[on]sule dimicatū ē quousq; forte occisus; Postea minuciū c[on]sulē fugientē fame ferroq; cinxissent· in quint[us] cyncinnat[us] dictator p[re]positu[s] obsidionē oppresso hoste soluisset· qui rep[er]t[us] in rure mox uictor effect[us] est· hostesq; subegit; Anno ab urbe cōdita cc lxx ii romani eicientes c[on]sules· potestatē decē uiris tradiderē; Ex q[ui]b[us] appiu[s] claudiu[s] solus sibi c[on]tinuauit impiū· statimq; aliorū cōiuratio subsecuta ē omni indignantes penes unū eē imp[er]iū qd eis cōmune cōpetebat Qua popl[u]s necessitati & atrocitate cōmot[us]· mōte auentinū occupauit armat[us]· nec tueri libtatē armis destitit· nisi p[er]quā se cōiuratorū cōspiratio ipsis q[uo]q; honorib; abdicauit; Camillū dictator ueienti[um] de hinc magnā mali molē fydenis captis depulit

...ecti ... cōsulū potestati ... rorū

ANNO ab urbe c[on]dita ccc[mo] xl[mo] ii[do] galli senones duce Brenno· clusym opidū tuscię obsidione dimissa· totis uirib; romā tendunt· fabioq; cōsule uicto· patentē urbē penetrant· senatoresq; incendio domorū crematos· lapsu culminū suorū sepeliunt reliquāq; iuuentutē in arce capitolii latentē obsidione c[on]cludunt· ibiq; infelices reliquias fame· peste· formidine· terunt· subiugāt· & uendunt; Nā mille libris auri discessionis p[re]ciū paciscunt[ur]; Exeuntib[us] gallis· remansit in urbe infortuniū ruinarū & obscena murorū cōgeries· Hinc iterū terribiles galli senones ad quartū ab urbe lapide

...cēdio ... e A ...

cōsederunt; q̄b; manlius torquatus occurrens. auxiliante dictatore sulpitio supe
rati sunt; Post paululum. octo milia tuscorum. a marcio cōsule sunt deuicta et superata;
Tertio autem galli per maritima loca ab albanis montib; diffundentes. ualerii corui
cōsulis legionib; (lx) decem territi. sparsim fugientes. ita grauiter sunt trucidati. ut post aliquot
annos eorum reliquias in etruria ad lacum uadimonis cōsul dolobella deleret ne quis
extaret ex eis qui incensam romam urbem gloriaretur; Post stragem uero gallorum. manlius
torquatus latinos deuicit; Post aliquot uero temporis spatium pyrrus rex epyrotarum
totis uirib; epyri. thessalie. macedonie. in elefantis cum turrib; mari terraq: (ite)
addito ferarum terrore ac deformitate et stridore. in apulia leuinum romanorum
cōsulem in fugam stragemq: dederunt; Deinde in asculio terroris sui formidinem infe
rentes. curio fabricioq: cōsulib. gaio numicio auxiliante. in elefantis pila
cōgesta sunt. et in turrib' uibrate faces. et nocte imminente arripientes fugam. postre-
mo pyrrus terribilis humero saucius in armis corruit. sed a suis sublatus uix euasit;
Tunc romanus populus aspexit captiuos thessales. molosos. macedones. bracios. apulos.
atq: lucanos. aurum. purpuram. signa. tabulas tarentinasq: delicias. sed nichil
libentius quam elefantos cum turribus;. Belli samniticum.

ANNO ab urbe cōdita (cccc xx viii.) copiosum romanorum exercitum samnites turpiter
captum armis uestimentisq: nudatum. uilionib; opimitis indutum. et sub
iugo missum seruitioq: subiectum. sexcentis (de) equitib; romanis in obsidatum re-
ceptis. fabium magistrum militum. et cōsules ueturium. atq: postumium. dux eorum
poncius onustos ignominia uacuosq: remisit. Anno uero sequenti infringunt
romani firmatam cum samnitib; pactionem. eosq: in bello cogunt; Quod papyro
cōsule insistente cōmissum. magnas (xx) strages utriusq: populi dedit; Tandem romani
pertinaciter moriendo uicerunt. capto duce samnitico; Deinde papyrus sam-
nitico satricum expulso presidio. expugnauit et cepit; Hic erat papyrius. quem
cōtra magnum alexandrum si ab oriente descenderet obtinere affricam. atq: in
italiam transuehi uellet. romani mittere disposuerant. ut alexandri impe-
tum. inter ceteros cōsules precipuus sustineret; Non multo post tempore samnites.
etrusci. et umbri. et galli. uno agmine cōspirantes. romanos delere conati
sunt; Cōsules uero romani fabium maximus. et quintus decius. cum ad populandos hosti-
um agros in umbriam et etruriam pertransissent. cum samnitib; et gallis bellum

De ... galli ... romani ... incō...

De p... reg... iota...

Samni... romani exercit... captiu... uictio... recen...

De ... pro...

inierit; In quo bello · cum gallorum impetu romani premerentur : decius consul occisus est
Fabius tandem per magnam stragem uicit; Eo prelio xl milia samnitum atque gallorum
cesa · romanorum septem milia extincta referuntur; Fuisse autem hunc bello contra romanos
absque etruscis et umbris · gallorum atque samnitum peditum centum quinquaginta milia
et trecenti xxx · equitum uero quadraginta septem milia · et carpentarios mille refe-
runtur. Postea uero samnites paruo transacto tempore resumptis uiribus de argentatis
armis mori bello sese offerunt; Aduersum quos papyrius consul cum exercitu missus
confecit bellum · in quo xii milia hostium cesa · tria milia referuntur capta; Altero
ab hinc anno fabius male pugnauit : namque amisso exercitu uictus in urbem
fugit; Cumque senatus de submouendo eum deliberaret : pater eius fabius ignominiam
filii deprecatus est; Qua impetrata · cum filio consule profectus cum poncio samnitarum
duce senex equo uectus ingressit; Quo facto promoti romani · ipsum ducem poncium dele-
to hostili exercitu uinctum oppressumque ceperunt; Cesa sunt in eo prelio · samnitum xx
milia · capta autem iiii milia cum rege suo; Tandemque samniticum bellum · quod per
xl annos durauerat finitum est; Bellum gallorum · tarentinorum · siracusanorum ·

ANNO ab urbe condita cccc xl cum sabinis · curio consule bellum gestum est : ubi tot
milia hominum interfecta et capta sunt : quot numerus explicari non potest;
Hinc dolobella et domicio consulibus · lucani brecii et samnites · cum etruscis
et senonibus gallis · dum contra romanos bellum molirentur · romani ad exorandos gal-
los misere legatos; Quos cum galli interfecissent : cecilius pretor cum exercitu
missus · ab etruscis gallisque oppressus periit · et cum eo septem tribuni militum · et multi
nobiles · et decem et septem milia romanorum in ea pugna occisi sunt; Non multo post
temporis spatio : tarentini romanam forte classem pretereuntem ex spectaculo theatri
uidentes · comprehenderunt · uirosque in bello utiles occiderunt · et reliquos precio uendiderunt;
Qua de causa bellum ingens exortum est inter romanos et taurentinos; Irruit itaque
in uniuersis finibus taurentinorum romanorum exercitus · igni · ferroque uastat omnia
expugnat oppida · iniuriam crudeliter uindicat; Deinde Romani appium
claudium consulem mamertinis auxilia deposcentibus contra ieronem siracusanum regem
et penorum miserunt; Qui tam celeriter siracusanos penosque superauit : ut rex penorum po-
tentissimus prius ante se uictum quam congressum fuisse perdiderit; Qui cum uiribus infractis pacem
rogaret · multatus argenti talentis ducentis · accepit; Bellum punicum

ANNO ab urbe cõdita cccc.xc.vi Romanorũ cõsules hannibalẽ penorũ regẽ
dũ in agrigenta sicilię ciuitate obsidione cinxissent. & suma egestate
cõsumerent. hanno kartaginẽsis rex cũ equitib; mille quingentis. & xxx^ta
milib; peditũ. & xxx^ta elefantis. expugnationẽ eius atris distulit. Sed tamẽ
ciuitas capta ẽ. & peni maximo bello uicti. & undecim elefanti in potestatẽ
redacti. & agrigentini omnis uenditi sunt. hannibalq; cũ paucis effugit;
Qui cũ iterũ orum italię maritimã instructa classe septuaginta nauium c...
uastaret. romani & ipsi classẽ fabricari pceperunt; Quod dyulius cõsul celeriter
impleuit; Nã intra lx^ta dies centũ xxx^ta nauiũ classis deducta in anchoris
stetit; Interea cornelius cõsul fraude punica. dũ ad lypparã insulã puenirẽ.
ab hannibale captus in uinculis necatus ẽ; Quẽ mox dyulius cõsul ut audiuit.
cõmisso nauali plio uindicauit. Nã hannibal cũ perditionẽ sui exercitus cer-
neret. scaffa subductus aufugit. hanno uero a scypione cõsule interfectus ẽ; hinc
calatinus cõsul R. dũ camarinã sicilię urbẽ peteret. a penorũ exercitu
circũuentus. calpurnio cõsule auxiliante liberatus ẽ. urbes sicilię romanis sub-
iecte sunt; Cõsules uero dũ in affricã bellũ transferre niterentur. cũ ccc^tis xxx^ta
nauib; siciliã pecierunt; Quib; amilchar penorũ rex occurrens. cõserto
nauali plio. kartaginẽses in fugã uersi. lx^ta & iiii^or naues pdiderunt. uictoresq;
cõsules. in affricã transuecti sunt. clupeaq; urbẽ in dedicionẽ receperunt. Inde
kartaginẽ petentes. ccc^ta castella depopulati sunt; Manlius cõsul affricã
cũ uictrici classe descendens. xxx^ta septẽ captiuorũ cũ ingentib; spoliis romã
reuexit; Regulus cõsul. tres reges. astribalẽ & alterũ astribalẽ & amilcharẽ
bello deuicit. in quo cęsa sunt kartaginẽsiũ. x^cem & septẽ milia. capta autẽ u^que milia.
& x^cem & octo elefanti. In dedicionẽ cessere romanis lxx^ta & duo oppida;
Deinde kartaginenses pacẽ a regulo poposcerunt; Quã cũ impetrare nõ possent.
xantyppũ regẽ lacedemoniorum grecorũ adduxerunt. pugnãq; cũ romanis inierunt; Ingens ibi ru-
ina romanorũ fuit. Nã ccc^ta milia romanorũ militũ in illa cõgressione
pstrata sunt; Regulus autẽ uir nobilis cũ quingentis uiris captus ẽ; Igitur
emilius paulus & fuluius inclitus cõsul audita captione reguli. cũ classe
trescentarũ nauiũ clupeã petit; Cui kartaginẽses cũ pari classe occur-

rentes: nauale bellum cōficiunt; Tunc a romanis centum & IIII kartaginensium naues demerse sunt & xxx cum pugnatoribus capte & xxx v milia militum ex ipsis cesa sunt; Romanorum autem nouem nauibus depressis; mille centumque periere milites; Cōsules postea apud clupeam castra posuerunt. Duo hannones penorum reges eos rursus cum magno exercitu conuenerunt. proelioque cōmisso nouem milia militum pdiderunt. Cum autem romana classis ad italiam pdis onusta remearet; de ccc nauibus cc xx perierunt; & lxxx ui abiectis oneribus liberate sunt; Hinc hasdrubal nouus rex kartaginensis cum elefantis c xxx & equitum peditumque xxx milibus lylibeum ex affrica pperauit. & cum metello cōsule apud panormum pugnam cōmisit; Metellus uero uim beluarum timens; eas in fugam egit. deinde hostium xx milia kartaginensium interfecit; Elefanti xx sex interfecti sunt; centumque & IIII capti & in italiam ducti; Hasdrubal uero cum paucis lylibeum pfugit; atque absens a penis capite dapnatus est; Postea kartaginenses fessi tot malis; pacem petebant a romanis; Quam cum impetrare non potuerunt. regulum quem p v annos captum detinuerant. resectis palpebris postea necauerunt; Interea lutacius cum classe trecentarum nauium in siciliam transuectus. cum apud drepanam ciuitatem pugnam cōsereret; transfixo femore acerrime tandem ereptus est; Porro classis penorum quadringentis nauibus ad siciliam duce hannone cōcurrit; nec tamen lutacius segnior hos celeritate preuenit & apud egades insulas orta luce signum bello dedit. hannoque fugam arripiens affricam petit; De cuius classe naues punice lxiii capte sunt & c xxv demerse. & xxx duo milia hominum capta; cesaque IIII x milia; Romanorum autem naues xii periere; Lutacius deinde ad ericynam ciuitatem quam peni tenebant uenit; ibique duo milia kartaginensium cōserta pugna peremit; Tunc kartaginenses precipiti festinatione ad lutacium cōsulem ac deinde romam mittunt orant pacem; Condiciones autem erant ut sicilia sardaniaque decederent & pro impensis bellicis tria milia talentorum euboicorum equis singulis annis xx penderent. Huius pacis cōdicio habita est p annum tertium & uicesimum ex quo bellum punicum primum fuerat inchoatum;

Belli yllirici.

Apud romam post primum punicum bellum romani p anni spacium sine belli cōflictacionibus quieuerunt. portaeque iani clause sunt post annos felices

cccc l
quadringentos quinquaginta idest a numa pompilio successore romuli sub quo pacifice degerunt usque ad punici belli tempus. Hinc sequenti anno romanorum legati ab illyricis interfecti sunt; post cum ipsis atrocissimum bellum gestum est. in quo multis oppidis populisque deletis reliqui se fulvio et postumio consulibus tradiderunt; Hinc alpini galli cum ulteriore gallia ingens adventare exercitum romanis nuntiatur. Unde permoti consules totius italie ad presidium imperii contraxere vires. Quo facto in utriusque consulis exercitu octingenta (DCCC) milia armatorum fuisse referuntur; Ex quibus romanorum et campanorum fuerunt peditum CCC(ta) XL(ta) VIII(to) milia CC. Equitum vero XXX(ta) VI milia sexcenti; Commisso proelio apud arretium atilius consul occisus est; Octingenta (DCCC) et octoginta (LXXX) milia romanorum cesa sua parte fugerunt; Post hec secundum cum gallis gestum est proelium in quo XL milia gallorum interfecta. Anno sequenti manlius torquatus et fulvius flaccus consules primum trans padum romanas duxere legiones. Pugnatum est ibi cum subribus gallis, quorum interfecta sunt XX(ti) tria milia; Eodem anno flaminius consul adversum gallos conflixit et vicit; In quo proelio novem milia gallorum cesa et decem et septem milia capta sunt; Post hec claudius consul gesatorum XXX milia delevit et viridomarum regem occidit. urbemque mediolanum cepit; Deinde histri novi hostes excitati sunt. quos cornelius minuciusque consules multo quidem romanorum sanguine subegerunt;

Bellu kartaginese

Igitur romani infestissimum atque intolerabilem hostem hannibalem eo tempore perpessi sunt; quod eo modo contigit; Kartaginenses namque gravitur ferebant quod dudum domini gentium insularumque tributa darent. que prius accipere solebant; Urebat nobilem populum ablatum mare. insule rapte; Hinc ultionem puer hannibal ad aras iuraverat patris sui amilcharis; Igitur in causam belli saguntus hispanie nobilis et opulenta civitas amica romani populi electa est; Hannibal causas novorum motuum querens. quam primum bello petit. deinde obsidione cinxit. fame excruciavit. octavo demum mense delevit; Legatos etiam qui romanum populum sociam civitatem direxerant a suo conspectu abstinuit; Inde pyreneum montem transgressus ferro viam aperuit. et nono demum die a pyreneo ad alpes pervenit. gallosque montanos superavit. atque invias rupes igni ferroque rescindit. et quinto die cum labore maximo ad plana pervenit; Fuisse tunc exercitum eius in centum milibus peditum et XX(ti) milibus equitum diffiniunt; Scipio consul hannibali primus occurrit.

cōmissoq; ꝑlio ap̄ tycinū (i. papiā) ipse hannibal ġuit' uulneratus ꝑ Scypionē· uix euasit a
morte ; Cesi ē ibi omīs pene romani exercitus ; Pugnatū ē deinde ab eodē cōsule ad flu-
triuiā : iterūq; romani supati st̄ ; Sempniꝰ cōsul cognito collegę sui casu· a sicilia rediit
& ap̄ eundē fluuiu cōgressus amisso penę exercitu solus euasit ; In eodē tam bello etiā
hānibal sauciatus· in etruriā transiens appennini muni tēpestate correptus· ē clusus obri-
guit· ubi homines & iumta· & elefanti· acerbitate frigoris perierunt ; Igit̄ hānibal sci-
ens flāminiū solū in castris eē · in bellū excitauit · ubi romanus exercitus infeliciter circū-
uentus funditus trucidatus ē · & ipse cōsul occisus· & romanoȝ xxv milia & capta sex mil
& de hānibalis exercitu ceciderunt duo milia ap̄ transumnū lacū ; Hinc cōsules luciū
emiliū· terentiū· varro· cōt hānibalē missi· ap̄ cannas appuliç uicti· omīs perierunt ;
Nā in ea pugna xl iiii milia interfecta st̄ ; Perit in eo bello cōsul emiliꝰ paulus· &
cōsulares & pretorii uiri xx· & senatores occisi & capti xxx· nobiles q̄q; uiri ccc·
pedestriū militū xl milia· equitū tria milia d· Varro cōsul cū l equitib; uenusiū fugit.
Hānibal in testimoniū uictorię suę· tres modios anuloȝ aureoȝ kartaginē misit quos
ex manib; interfectoȝ equitū detraxerat ; Alter tē scypio frat scypionis in hispania plurima
bella gessit· magoneq; penoȝ ducē bello uicit ; Tē romani hortante cornelio scypione
resūptis uirib; dictatorē decimū iuniū creauit ; Iuniꝰ itaq; dictator· iiii legiones unde-
cūq; cōtraxit ; Post hoc luciꝰ p̄tor aduersus gallos pugnare missus cū exercitu cesus est ;
Deinde sempnio graccho· quinto fuluio maximo cōsulib;· claudiꝰ marcellꝰ pretor hānibalis
exercitū ꝑlio fudit ; Scypiones autē in hispania hasdrubalē penoȝ regē grauissimo bello
oppsser· nā xxxv milia militū de exercitu eius minuerunt ; Postea penula centurio ultro
bellū aduersus hānibalē petiit · a quo cū octo milib; militū occisus est ; Post gneiꝰ fuluius
pretor ab hānibale uictus uix euasit ; Eo tpr̄e romani tria transmarina bella iussi
suscepta referunt· unū in macedonia cōt philippū regē· alterū i hispania cōt hasdru-
balē hānibalis frm· tertiū in sardinia cōt sardos· quartūq; cōt hānibalē in italia ;
Decimo anno p̄ q̄ hanibal in italiā uenit [illegible] graccho fuluio· publio· sulpicioq; cōsulib;.
hānibal de cāpania exercitū mouit· & uia latina p̄fectus· trib; milib; ab urbe cōsedit·
& postea usq; ad portā collinā infestus accessit ; Deinde cōsules cū exercitu cōt eū
in cāpo uenientes· tantus subito se ymb a nubib; grandine mixt effudit· ut turbata
agmina uix armis retentis i sua se castra colligerent ; Deinde serenitate reddita cū
in cāpū redissent· rursū uiolentioȝ fusa tēpestas territos refugere coegit ; Tē cōuersus
i regionē hanibal romanā urbē dereliquit ; At uero in hispania ambo scypiones a fratre

hasdrubalis occisi sunt. In campania capua capta est a quinto fulvio proconsule. Principes campanorum veneno mortem sibi consciverunt; Senatum omnem capuę prohibente senatu
fulvius sulpicius necavit; Postea scypio affricanus annis natus xiii imperium in hispania sortitus
ultionem percipue patris et patrui animo intendens. pyreneum montem transgressus. kartaginem novam
cepit. magnamque auri et argenti copiam. ob quod frater hannibalis romam misit; Levinus
consul ex macedonia rediens. agrigentum urbem siciliae expugnavit. ibique hannonem
affrorum ducem cepit; Quadraginta civitates in dedicionem accepit. viginti sex
expugnavit. Hannibal in italia gneium fulvium proconsulem et xi tribunos et iiii x
milia militum interfecit; Marcellus consul cum hannibale triduum continuo dimicavit;
Prima die pari pugna pugnatum est. sequenti victus consul; tercio victor. octo milia hostium interfecit. ipsumque hannibalem cum reliquis fugere in castra compulit; Fabius maximus consul
tarentum quę a romanis descesserat expugnavit et cepit. atque cum duce eius carthalone
delevit. et xxx milia hostium captivorum vendidit. precium in fiscum retulit; Sequenti
anno in italia claudius marcellus consul ab hannibale cum exercitu occisus est; Scypio
in hispania penorum ducem hasdrubalem vicit. et lxxx civitates in potestatem redegit;
Hannibal utrumque consulem marcellum et crispinum insidiis circumventos interfecit; Claudio
nerone. et marco libio salinatore consulibus cum hasdrubal hannibalis frater ab hispaniis per gallias ad italiam veniret. iussusque a kartagine sibi ut fratri cum copiis iungeret. magnaque secum auxilia hispanorum gallorumque deduceret. cum de alpibus descendisset.
ab exercitu romano ignorante hannibale pervenit. cum omni exercitu suo interfectus est;
nam l et viii milia de exercitu hasdrubalis ibi occisa sunt. capta vero v milia cccc quattuor.
et ab exercitu romanorum viii milia ceciderunt; hasdrubalis caput ante castra hannibalis
proiectum est; Quo viso et simul clade penorum cognita anno tercio decimo quam in italia venerat refugit in bryctios; Post hec continuo inter hannibalem et romanos quies a tumultu bellorum intercessisse visa est; Interea scypio universam hispaniam a pyreneo usque oceanum in provinciam redactam: romam venit; Consul licinius crassus in affricam transiit. hannonem amilcaris
filium ducem penorum interfecit. et de eius exercitu xi milia penorum occidit; Sempronius consul cum
hannibale congressus. victus romam refugit; Scypio in affrica, urbes hibernas et uticam nocte
super veniens incendio conflagrassit. et cives urbium ad ignem extinguendum concurrentes
oppressi sunt. et in utrisque xl milia hominum igni ferroque consumpta sunt. capta vero v milia

Romani uicto hanibale kartaginiensib; pax cōcessa est

Hanibal in affricā redijt. flens reliquit italiā. omnisq; italici generis milites qui eū sequi noluerunt interfecit; Deinde kartaginē reuertens colloquium scypionis peciit; Vbi cū se diu attoniti admiratione duo duces clarissimi suspexissent. infecto pacis negotio. plurū certatū ē; Quod diu gestū. magnisq; militū uiribus cōsumatū. romanis uictoriā detulit; Octoginta ibi elefanti capti et occisi sunt. kartaginensiū interfecta sunt xx milia. hanibal autē cū paucis hoc ē iiii militib; inter tumultū elapsus adrumetū cōfugit; Postea kartaginē post sex et xxx annos quā inde paruus cū patre exierat. uenit. cōsultantibusq; senatib. nullā eē residuā spem nisi impetrandę pacē psuasit; Igitur cornelio lentulo publio elio. cōsulib. kartaginensib pax p scypionē. uoluntate senat. popli cōcessa ē. naues quingente in cōspectu ciuiū incensę sunt; Scypio affricanus triumphans urbē ingressus ē. quē terencius comicus kartaginensis nobilis triumfantē post currū secutus ē;

Bellū macedonicū

Quintus flamminius macedones uicit

Anno ab urbe cōdita d xxiiii bellū punicū secūdū finitū ē. cui macedonicū continuo successit; Quod quintus flamminius cōsul sortitus. post multa et grauia bella quib; macedones uicti sunt. pacē philippo regi eorum dedit; Deinde cū lacedemoniis pugnauit. uicto nauide duce ipsorum; Nobilissimos obsides. demetriū philippi filiū. et armenem naudis filiū ante currū duxit; Romani captiui qui sub hanibale per greciam uendita fuerant. rasis capitib. currū triumphantis secuti sunt; Eo tēpore subresboi et cenomanni cū amilcare penorum duce qui in italia remanserant. et cremonā placentiāq; [illegible] uerant. difficillimo bello. a lucio fuluio pretore superati sunt; Postea pcōsul flamminus [illegible] pū regi. et cū eo tracas. macedones. illiricos. bello subegit. et ex eis xl milia trucidauit;

Lacedemones uicit et nauide

Tē cynomani a lucio superati sunt

Antiochi romanis bellū struit

Igitur antiochus rex sirię. bellū cōtra romanos struens. in europā transiit ex asia; Tūc etiā hanibal ppter excitandi belli tumores. clam ex affrica pfectus ad antiochū migrauit; Qui eū apud ephesū inueniens. mox ad bellū impulit; Scypio affricanus inter ceteros legatos ad antiochū missus. etiā cū hanibale colloquiū familiare habuit. sed infecto pacis negocio ab antiocho discessit; Publio cornelio. scypione. marco. acilio. glabrione cōsulib. Antiochus cōmisso bello a cōsule glabrione superat. uix cū paucis ephesū puenit; Is habuit fuit armatorum lx milia. Que omnia cesa captaq; fuerunt; Consul autē scypio cū antiocho [illegible] cōflixit. in quo plus xx milia hostium interfecit; Sequenti anno scypio affricanus [illegible] eumenem attali filiū. aduersus hanibalē qui tūc antiochi classi [illegible] naue gessit; Hanibale uicto atq; in fugā exacto. simulq; omi exercitu [illegible]

Scypio cū hanibale colloquiū habuit

Publius scypio antiochū bello uicit

pacē rogauit; Quā eo iure obtinuit · ut annis ſingulis auri mille talenta romā-
nis pſoluere; Eodē tēpr̄e affricanꝰ ab ingrata ſibi urbe diu exhulans ap̄ amyternū · de mort[e] ſcipio[nis] & hanni[balis]
oppidū morbo periit · & hānibal ap̄ bryſiā bithinię regē cū a romanis repoſceret ·
ueneno ſeſe necauit; In ſicilia te wlcani inſula mari edita miraculo omnib; nē manet;
ANNO ab urbe cōdita dxxx · fuluiꝰ flaccꝰ p̄tor · in citeriore hiſpania maxima p̄lio
xx m mil hostium interfecit · & iiii mil cepit; Hinc gracꝰ ſemp̄[roniꝰ] i hiſpania ulteriore · Bella romano[rum] i hiſpa[nia]
centū quinq; oppida uacuata & quaſſata bellis · ad dedicionē coegit · Hinc luciꝰ poſthiſtumiꝰ
in citeriore hiſpania · xl mil hoſtiū interfecit; Gracꝰ p̄tor · ibidē uero cc oppida expug
nauit & cepit · qb; etiā diebꝫ bellū macedonicū geſtū ē · merito int̄ maxima bela re
ferendū; Nā perſeꝰ philippi filiꝰ quē macedones ſecuti ſt̄ · auxiliarios habuit tracos
cū rege coto · & hyllirycos cū rege gentio · & [illegible] baſternarū; Hic omis exercitꝰ · p̄liū r[omanorum] ſup̄ pſa[s]
cū danubiū ſup glaciem tranſire uellent · glacialis cruſta diſſiluit · & uniuerſus
exercitꝰ ſubmerſꝰ ē; In auxilio romanorū tota p̄mū italia · deinde ptolomeꝰ rex egypti
& ariarates cappadocię · & eumenes aſię · & maſiniſſa numidię fuere; Itaq; aduenientia
craſſo cōſuli · perſeꝰ occurrit · cōmiſſoq; p̄lio miſerabili uictū fugere romanū; Deinde perſeꝰ
hyllirycū tranſgreſſꝰ · ſulbanū oppidū obſeſſū cepit · ubi magnā romanorū multitudinē cepit ·
partē occidit · partē uendidit · partēq; ſecū in macedoniā duxit; Poſtea cū eo emiliꝰ pauluſ · emil[ius] paul[us] perſe[um] cep[it]
cōſul dimicauit & uicit · Nā xx mil peditū in eo bello interfecit; Rex autē perſeꝰ captꝰ in
triumpho cū filiis ante currū actꝰ ē · & pꝰ ap̄ albā in cuſtodia defunctꝰ ē · & filiꝰ eiꝰ
iunior romę cōſcriptꝰ ē; Publiꝰ ſcipio q̄ poſtea affricanꝰ erit · ſeſe militaturū in hiſpa
nia obtulit · ibiq; magnas ſtrages gentiū dedit; TERTIVM PVNICVM BELLVM ·
IGITUR cū ſenatꝰ delendā kartaginē cenſuiſſet · profecti in affricā cōſules · & ſcipio tē tri-
buniꝰ militū · prope uticā maioris affricę caſtra tenuere; Ibi kartaginenſibus
euocatis · iuſſit ſcipio ut arma & naues traderent · Nec mora tāta ui ſ armorū
repente tradita ē · ut facile tota ex his affrica potuiſſet armari; Sed kartaginenſes · carta[go] ... ſcipi[oni] arma dedit
poſtquā arma tradiderūt · dolore permoti · duces ſibi duos haſdrubales creauerūt · & eris
ferriq; inopia · arma aurea atq; argentea fabricari iuſſerūt · & ciuitatē defendere aut
mori elegerūt; Cōſules cū magna cura kartaginē ſtrauerūt; Anno ab urbe cōdita
dcc · pꝰ bellū punicū ſecūdm · gneio cornelio lentulo · lucio · mumioq; cōſulibꝰ
ſcypio cōſul kartaginē ſex diebꝰ cōtinuis noctibꝰq; expugnauit · ciueſq; ad

Destructio kartaginis a scipione

dedicione traxerunt urbemque succenderunt; Rex hasdrubal se ultro dedit; Uxor hasdru-
balis [illegible] et duo filii eius mulierque maiore nobiles uoluntarie precipitio igne consumpti sunt; Ipsa
autem ciuitas xvii continuis diebus arsit; miserumque spectaculum de uarietate condicionis
[illegible] uictoribus suis prebuit; Diruta est kartago anno dcc post quam condita erat;

euersio corinthi

Post ruinam kartaginis euersio corinthi subsecuta est. Mummius consul dimisso me-
tello destructore totius achaie corinthum expugnauit urbem magnam et ferro
flammisque consumpta reliquia uendita sunt; Tum multitudo et uarietas statuarum simulacro-
rumque in illo ciuitatis incendio permixta cum in unum auri argenti atque eris omniumque simul
metallorum fusa esset, nouum genus metalli factum est. unde usque in hodiernum diem es co-
rinthium nominatur; Item metello et mummio consulibus Viriatus in hispania genere lusitanus homo pa-
stor et latro uastando primum, deinde exercitus persequendo consulesque romanorum uincendo. fugando
subiugando. maximo terrori romanis omnibus fuit. Qui praetorem metellum bello superauit. deinde
plautium praetorem multis [illegible] fractum fugauit. postea claudium cum exercitu bello su-
perauit; Viriatus romana insignia in montibus suis in tropheo prefixit; Qui cum per xiiii
annos romanorum duces atque exercitus contriuisset insidiis suorum interfectus est; Deinde man-
cinus consul a pompeio apud numantiam romano suscepto exercitu. adeo infeliciter cuncta
gessit [illegible] ut in suprema desperatione perductus turpissimum foedus cum numantinis facere cogeretur;
Senatus foedus dissolui imperauit et mancinum nudato corpore manibus post tergum reuinctis
ante portam numantinorum exponi; Ibique expositus usque in nocte mansit. a suis desertus. ab
hostibus autem non susceptus. lacrimabile utrisque spectaculum prebuit;. De hispanis.

INTEREA brutus in citeriore hispania lx milia callecorum qui lusitanis in auxilium
uenerant bello superauit. in quo l milia occisa et vi milia capta. pauci fuga eua-
sere; In ulteriore hispania lepidus proconsul uacceos gentem innoxiam et supplicem
senatu prohibente pertinaciter expugnare temptauit; sed mox accepta clade grauissima
improbe pertinacie penas luit; Sex milia quippe romanorum in hoc iniusto bello
cesi sunt. reliqui armis spoliati euaserunt. Tunc rome puer natus est [illegible] triplex

Scipio africanus consul creatus ad delendam infamiam foederis [illegible] quam cum numan-
tinis pepigerat dirigitur; hispaniamque aggressus numantinos inuictos fugere coegit
fossaque urbe munita obsidione numantinos circumuenit; Igitur [illegible] diu [illegible] numantini
et fame cruciati deditionem sui optulerunt; Deinde omnes [illegible] portis [illegible]

laga prius percitione in bello ſeſe opprimerent; Quod ad periculum rom[illegible]
I[illegible] romani [illegible]; aduerſus numantinos fugiendo probarent ſ[illegible] ſcipio prop[illegible]
pugnaſſent; Numantini interfectis ſuis [illegible] bello cedunt · & in urbem reuerſi
tunt · clauſaque urbe interiorem ſuccenderunt · omneſque pariter ferro [illegible] · Atque igni
conſumpti ſunt; Romani nichil ex his penitus habuere neque aurum ut argentum aut
ueſtes neque aliud aliquid · quod ignis conſumere potuiſſet; Igitur deleta numantia ·
ſcypio pacem compoſuit ceteris hiſpanie ciuitatibus; Hinc itaque licinius craſſus conſul
maximus aduerſus aristonicum attali fratrem qui aſiam peruaſerat cum exercitu miſſus ·
preterea magnis regibus uidelicet nicomedie · bithinie · mitridate · ponti ·
armenie · trace · cappadocie · filomene · paflagonie · eorum quoque maximis copiis
adiutus · conſerto tamen bello uictus eſt · & in fugam actus · quidam barbarus latus ipſius
craſſi tranſuerberauit; Perpenna uero conſul audita morte craſſi · & clade roma-
ni exercitus · raptim in aſiam peruolauit · Ariſtonicum recenti uictoria feriatum in
priuſum bello adoreus nudatumque omnibus copiis in fugam uertit · Cuius ſtratonicem
urbem ad quam ille fugerat obſidione cinxiſſet · cruciatum famem ad deditionem
coegit & ariſtonicum romam miſit; Deinde conſul perpenna apud pergamum correptus
morbo obiit · Ariſtonicus autem rome iuſſu ſenatus in carcere ſtrangulatus eſt;
INTEREA conſpiratio ſeruorum in ſicilia longe lateque magnam concitauit tempeſtatem;
Qui dum quadam inſolentia ex se dum obtinerent · conſul piſo VIII milia eorum pa-
tibulis affixit; Cui ſuccedens rutilius · XX milia ex rebellantibus ſeruis trucidauit ·
Apud mynturnam CCCC L ſerui in cruce acti ſunt · & apud ſynueſſam IIII milia
a quinto metello oppreſſa ſunt; Apud delon · etiam ſeruorum multitudo ab oppidanis
oppreſſi ſunt; Eo tempore · locuſtarum in affrica tanta uis efferbuit ut cuncta uirentia &
arborum cortices lignaque arida conſumerent; poſt uento abrepte affricano pelago
immerſe ſunt · de quarum putrefacta congerie tanta peſtilentia conſecuta eſt aeris · ut
auium · pecudum · & beſtiarum corruptione homines morerentur; In numidia ſiquidem in
qua micipſa rex erat · DCCC milia hominum mortua ſunt; Circa oram kartaginenſi lit-
toris & uticenſi · CC milia perierunt · & in ipſa utica ciuitate XXX milia iuuenum militum que
ad preſidium totius affrice ordinata fuerat · extincta ſunt; · Bellum contra gallos;
ANNO uiceſimo ſecto poſt quam kartago euerſa fuerat · iubente ſenatu
iterum reedificata deductiſ illic romanorum ciuibus cum familiis reſtaurata eſt;

Hec domicius proconsul allobroges gallos iuxta oppidum uindalium qui bello uicit. ubi
xx milia allobrogum cesa sunt. et tria milia capta; Interea fabius consul bytuito regi aluernorum
gallie in exercitu suo habente cc lxxx ta milia armatorum; bellum intulit. In quo uicti galli.
c l ta milia ex eis cesa sunt. ut in flumine rodhani mersa; Marcius consul. gallorum gentem sub
radice alpium sitam bello aggressus est; Qui cum se romanis copiis belloque impares intellige-
rent. occisis coniugibus ac liberis in flammas se proiecerunt. Qui uero pagende mortis sue copiam non
habuerunt captique fuerunt. Alii ferro. alii suspendio. alii fame perierunt. Bellum ciuile

IGITUR Iugurta micipse numidarum regis adoptiuus heresque. filium eius hyensalem occidit.
et adherbalem bello uictum affrica expulit; Calpurnium consulem aduersum se missum pecunia cor-
rupit; Preterea cum romam ipse uenisset. omnibus pecunia corruptis. seditiones promisset.
Qua cum egrederetur. infamem notauit eloquio dicens; O urbem uenalem et mature perituram
si emptorem inuenerit; Qui anno sequenti. Aulum postumium cum xl milibus armatorum uicit.
Deinde a metello uictus plus duobus. tria milia perfugarum reddidit. ccc que obsides dedit
postea conditionem pacis non custodiens. marianum consulis astucia deuictus. maurorum regem bocchum ad sua
duxit auxilia. marianumque afflixit exercitum; Postremo apud Sirtam urbem aduersus romanos
cum cccc milibus; occurrit. quos tribus; diebus; bellando ita contriuit. ut romani nullam sibi
deinceps sperarent salutem. cum subito suffragium romanis e celo missum tempestas ualida
exorta est. que romanos conualescere fecit. maurosque et numidas inermes pene reddidit.
Qua fortuna uicit marius. iugurta uero et bocchus fugientes. nonagita milibus suorum amiserunt.
Ergo bocchus pacem peciit. et iugurtam dolo captum ad marium misit; Quem ante currum
suum triumphatorum abegit. et in carcere positum strangulare iussit; Bellum gallorum

HInc marius consul et cepio proconsul aduersum cymbros. et teutonas. et tygurinos.
et ambronas gallorum et germanorum gentes que imperium romanorum inuaserunt. missi
cum magno periculo romani nominis uicti sunt. nam in ea pugna. emilius consularis
captus interfectus est. et duo filii consulis. et lxxx milia romanorum. sociorumque xl milia. Ita ut
omnis perit exercitus. ut x tantum homines remanerent qui miserum nuntium reportarent;
Igitur marius quarto consul tygurinos. et allobroges gallos. duobus plus uicit. ex quibus
cc milia armatorum interfecta sunt. lxxx ta capta. uix tria milia effugisse referuntur;
Mulieres itaque eorum paruulis suis ad saxa collisis. cuncte ferro ac suspendio perierunt.
Teutones deinde et cymbri alpium niues emensi italiam peruaserunt; Marius quinto consul
et catulus aduersum eos missi. pugnauerunt et ex eis cccc. et xl milia occiderunt. absque innu-
mera mulierum multitudine que se suosque paruulos neci dederunt.

IVLIO cesare et mario c̄sulib(us) intestinis causis sociale bellu(m) tota(m) [illegible]
Siquidē liuiu(s) drus(us) tribun(us) latinos om̄s in arma excitauit; Picen[illegible]
marsi · pylingi · marrucini · Samnites · lucani · Cseruiliu(m) p(re)torē ad [illegible]
legatu(m) romanoꝝ ap(ud) asculu(m) occider(unt) · clausaq(ue) ciuitate ciues romanos [illegible]
trucidauer(unt); Igit(ur) pōpeiu(s) p(re)toꝝ cu(m) picentib(us) iussu senat(us) bellu(m) gess[illegible] · et uict(us) [illegible] Iulius
cesar samniciu(m) pugna uict(us) · ceso fugit excercitu; Rutiliu(s) c̄sul mariu(m) legatu(m) sibi
legit · seseq(ue) in insidias marsoꝝ et uniu(er)su(m) agm̄ excercit(us) sui incaut(us) iniecit · Vbi et ipse
c̄sul occis(us) ē · et multi nobiles int(er)fecti; Octo milia romanoꝝ militu(m) cesa s(un)t; M[illegible]
rapas cōtinuo copiis · uictores opp(re)ssit · et viii milia marsoꝝ int(er)fecit · Cepio autē
a vestinis et marsis deduct(us) in insidias · cu(m) excercitu trucidat(us) ē; ROMANOꝜ VICTORIA.

IVLIV(S) (er)g(o) ap(ud) eserniam inclus(us) [illegible] · c̄tractis undiq(ue) copiis adu(er)s(us) samnites et lucanos
dimicans · multa milia hostiu(m) int(er)fecit; Cu(m)q(ue) ab excercitu impatoꝝ appellat(us) esset ·
romaq(ue) nūcios de uictoria misisset · senat(us) saga(m) hoc ē ueste(m) meroris qua(m) exorto soci
ali bello susp(ser)at · spe arridente deposuit · atq(ue) antique toge decorē recuperauit;
Mariu(s) deinde sex milia marsoꝝ cecidit · et vii mil(ia) armis exuit; Sylla cu(m) xx ·
et iiii cohortib(us) (er)g(o) eserniā miss(us) · ubi romani milites p(re)mebant(ur) · maximo bello et magna
cede hostiu(m) urbē sociosq(ue) seruauit; Pōpeiu(s) picentes gui bello fudit; Porciu(s) cato
p(re)tor · et plotiu(s) legat(us) · umbros plurimo sanguine uicerit; Pōpeiu(s) asculu(m) ciuitatē
obsedit · ciuesq(ue) i(n) capu(m) p(ro)p(ri)ētes (er)g(o) ultima opp(re)ssione uicit; Decē et viii marsoꝝ mil(ia)
in ea pugna cu(m) franco rege suo cesa s(un)t · Quo etiā t(em)p(o)rē · Sylla samnites bello
supauit · et plio · xx · et viii mil(ia) samnitu(m) cesa s(un)t; Marrucini · vestini · a sulp[illegible]
legato pōpei uastati s(un)t; Pōpeiu(s) asculu(m) ingress(us) · p(re)fectos · centuriones cunctosq(ue) prin
cipes eoꝝ [illegible] cecidit · securiq(ue) p(er)cussit · seruos p(re)daq(ue) uendidit · reliquos cogens abire [illegible]

ROMĘ primu(m) bellu(m) ciuile c(om)motu(m) ē · a mario · Quod cu(m) audisset sylla q(ui) eo
t(em)p(o)rē erat in asia · ma(n)ibus romā reu(er)s(us) urbē irruit · et mariu(m) ab urbe fugauit ·
ubi tē sulpiciu(s) collega marii occis(us) e; Mariu(s) in minturnensib(us) paludib(us)
sese abscōdit; Q(ui)b(us) ignominiose ptract(us) et truss(us) i(n) carcerē · lapsus e uinculis in africa(m)
transfugit; Igit(ur) mariu(s) colonia(m) ostiensē ingress(us) · omia ibi genera libidinis et au[illegible]
ritie et crudelitatis exercuit · et pōpei fulminis afflat(us) interiit · et eius excerc[illegible]
p(ro) pestilentia corrept(us) periit · nā xi mil(ia) uiroꝝ de castris pōpei mortua s(un)t; Post
cynna c̄sul cu(m) legionib(us) et mariu(s) cu(m) fugitiuis urbē ingressi · nobilissimos [illegible]
et plurimos c̄sulares int(er)fecer(unt); Deinde mariu(s) cu(m) interfectoꝝ [illegible] capita capitolii

ad ſpes baculũ ẽgere [illegible] cum cynna uero cõſule pueſiſſ(et) : in eo(dem)
cõſulat(us) [illegible] monte puer(um) [illegible] fugitiuos exercit(us) [illegible] a cynna exerci(tu)
[illegible] vii [illegible] . P(er) cynnã ab exercitu ſuo uit ſect(us) e ; Interea [illegible]
[illegible] tranſuecta i(n) grecia . cogunt p(er)eib; ſyllã ut romanę urbi ſ[illegible] uenire ; Igit(ur) ſylla u(r)
[illegible] attigit . nouanũ cõſule [illegible] ; [illegible] romanoꝝ . romani occiderũt .
& vi mil [illegible] . Poſtea fabiu(s) regnũ affrice [illegible] manu affectanſ : ap(ud) uticã ẽgeſtiſ
[illegible] uiuu(s) [illegible] ; Deinde põpei(us) carbonẽ caſtriſ expulit . metelli exercitũ
del[illegible] . norb[illegible] [illegible] uiiii mil ; [illegible] Aq(ui)neni cũ exercitu
[illegible] nero x(x) mil ; Sylla cãponiũ d[illegible] x ſamniũ plio uicit . peniteq; [illegible]
lxxx mil . & xii mil ſeſe dederũt ; [illegible] mil ſecit . q(uo)d catullo multi diſplic(uit)
Inde ſylla pueſtr(e) [illegible] ouiſ p(ro)p(ter) [illegible] occidi ; Deinde põpei(us) carbone et
marii [illegible] ; Deinde in affrica tranſuect(us) [illegible] ucica . duce domicio . & x(x) & viii
mil hoſt(ium) [illegible] . Poſtea hyrcã [illegible] numidię interfecit ; Duo bella ciuilia [illegible]
ſyllanũ [illegible] x(x) [illegible] mil romanoꝝ ſupſtĩt . uiroſq; cõſulareſ xxiiii . &
[illegible] lxx [illegible] cc . & inumeroſ popłoſ ; Poſtea albanoꝝ ciuitaſ expugnata
miſerabilit(er) ſubacta e ; Ibi te [illegible] lepidi filiu(s) occiſ(us) e . brutuſq; in alpinã gallię fu(gi)
enſ [illegible] põpeio . ap(ud) regiũ interfect(us) e ; Deinde Sertoriu(s) uir doloſiſſim(us) ſyllã fugi(ens)
dilapſ(us) in hiſpaniã . [illegible] in arma excitauit ; Aduerſũ q(uo)s miſſi metell(us) & do[illegible]
domiciu(s) ab hyrt[illegible] duce ſertorii oppreſſ(us) e ; Metell(us) aut(em) [illegible] põpeio . la[illegible]
ciuitatẽ defendere uolenſ . a ſertore uict(us) [illegible] ; ſertoriuſq; capta ciuitate ac de[illegible]
[illegible] põpeiũ [illegible] uictũ [illegible] e ; Poſtea hyrtuleu(s) cũ metello ẽgreſſ(us) . ap(ud) italicã beryce ui(ctus)
xx mil militũ [illegible] . uictuſq; i(n) luſitaniã rſfugit ; Interea [illegible] põſul gallię i(n) hiſp(aniam)
[illegible] cũ trib; [illegible] & mille [illegible] cũ hyrtuleo pugnã [illegible] . Atq(ue) caſtriſ copiiſq;
nudat(us) . in hylerdã oppidũ pene ſoluſ effugit ; Deinde põpeiu(s) belg[illegible] celtiberię
[illegible] cepit . ibiq; ſertoriũ cũ põpeio ẽgreſſ(us) . x(x) mil militũ [illegible] ; Poſtremo ſertori(us)
decimo anno belli [illegible] interfect(us) . finẽ bello fecit . romaniſq; uictoriã ſine gl(or)ia de(dit)
Deinde põpeiu(s) [illegible] hiſpanoꝝ urbeſ p(er) deditionẽ recepit . aut euertit ;
Publiu(s) [illegible] cycilia . & pãphiliã . peneſ deleuit ; Lyciã & urbeſ ei(us) cepit ;
[illegible] olympũ [illegible] purgat(us) . fiſidyam euertit . Corieũ diruit . tauri q(uo)q; mõt(em)
[illegible] in cylicia [illegible] primuſ [illegible] yſauroſ bello fractoſ in deditionẽ redegit ;
[illegible] coſconiũ põſul [illegible] yllyricũ . p(er)itra ſubactaq; dalmacia . Sa(lonam)
urbẽ florentiſſimã p(er) biennium tandẽ expugnauit . & cepit ;
LVCVLLO [illegible] cõſulib(us) gladiatoreſ lxx & iiii . capue a ludo gn(ei)

GENEALOGIA ODDINIS ET HEMERICI DE FILIIS

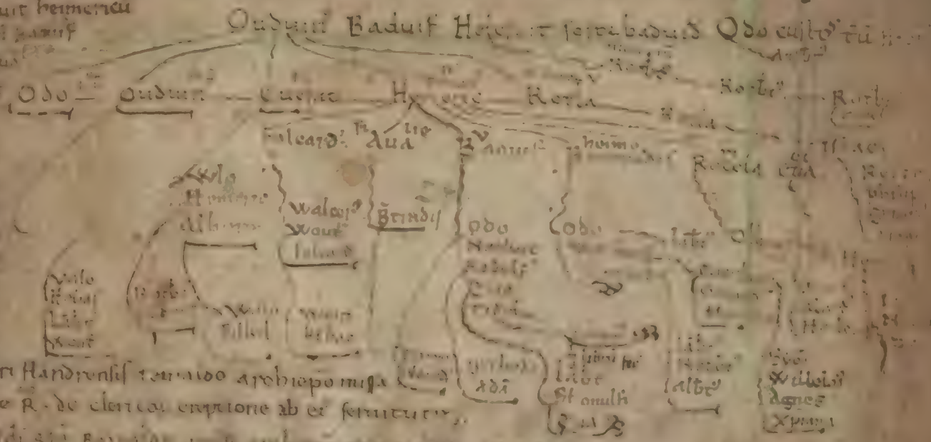

[illegible] clerici flandrensis [illegible] archiepiscopo missa [illegible]

[illegible] comite R. de clericorum [illegible] ab eo [illegible]

[illegible]

Quaternionis xl i hoc. Folia ccc xxviii.

abcdefg [illegible]

[I]N DE MVNDI EXORDIO & ADA · FILIORUMQ· EIUS PROPAGINE
[illegible] PROPHETIS [illegible]
AC · PŌTIFICIB; IUDEA REGETIB; & DE EPIS HIERSOLIMOR[UM]
[illegible]

N principio creationis mūdi · dō angelos · & celestia [illegible]
& t̄ra · & soli · & luna · & stellas · & ex aquis animalia [illegible]
[illegible] & adā [illegible] plasmauit; [illegible] dn̄s ad adā [illegible]
& uolatilia · uidentiq; eo nomina imposuit · Adā [illegible] anno [illegible]
de paradyso genuit caim · & p̄ anno xxx ii genuit abel [illegible]
[illegible] occidit caim [illegible] suū abel · & anno ccc [illegible] genuit Seth
[illegible] qui [illegible] xxx filios · & xxx filias · & anno [illegible] dccc̄ xxx [illegible]
[illegible] in ebron · Habitauit caim in [illegible]
[illegible] nōe [illegible]
[illegible] cu generatione sua [illegible] in [illegible]
Seth aute genuit Enos · Enos g̃ Cainan · Cainan g̃ Malalehel · Mal g̃ [illegible]
Iared g̃ Enoch · Enoch g̃ Mathusalem · Math g̃ Lamech · Lam g̃ Noe
NOe genuit Sem · Cham · & Iaphet · Sem genuit v filios · Elam · Assur · [illegible]
Lud · & Aram · Cham genuit iiii filios · Chus · [illegible] · Chanaan; Iaphet
genuit vii filios · Gomer · Magog · Madai · Iauan · Tubal · Masoch · & Thiras
Sem filius noe cu generatione sua optinuit [illegible] usq; ad oceanum
Cham cu filiis suis optinuit [illegible] a philadelfia [illegible]
Iaphet cu generat̄ sua optinuit [illegible]
maiore [illegible] & omis [illegible] insulas [illegible] Tricentesimo
anno p̄ diluuiū genuit noe filios [illegible]
[illegible] Isti [illegible] menbroth [illegible] babel [illegible]
[illegible] Sem filius noe [illegible] genuit Arfaxat · Arfax g̃ Cainan
[illegible] Sale · Sale g̃ heber · heb g̃ Phaleg · Phal g̃ Reu · Reu g̃ Seruch
Seruch g̃ Nachor · Nach g̃ Tharo · Thara g̃ Abraham · [illegible]
Abraham [illegible] Ismahele de agar [illegible] L [illegible] filii abraham
[illegible] Thema
[illegible] Isaac g̃ Iacob & Esau · [illegible]
[illegible] Zara · Zara g̃ [illegible] Iob [illegible]
[illegible]
[illegible] Iacob [illegible] xii patriarchas
[illegible] Ruben · Simeonē · Leui · Iudā · [illegible]
[illegible] & de Zelpha [illegible] de [illegible]
[illegible] Ioseph aute in babylonia [illegible] est in [illegible]
[illegible]

[illegible] ſub [illegible] pariter cū fr̄ib; uxoreſ cū paruulis in lxx animab;
[illegible] annis fuit. Quoꝝ poſteritaſ cū multo tp̄e mīſiſſe i egypto [illegible]
ē i [illegible] & ioſeph mortuo [illegible] multiplicati dure ſeruitute [illegible] ſt & om̄e maſcu
linū qđ ex eis naſcebat̄ i flumiū mergebat̄; Cū aūt rex manilius regni [illegible]
[illegible] morbo [illegible] quartodecimo oppremit. & i egypto pharao [illegible] nec [illegible]
appellat̄ regnaret: moyſeſ de tribu leui nat̄ [illegible] ē i flumia. Qui i ficella
[illegible] in [illegible] cōperit regiſ filia iuſſit abſtrahi. & qm̄ n̄ habebat filiū
ſiċ filiū adoptauit & dulce [illegible]. Poſt aliqđ u° tēpiſ ſpacio cū ad [illegible]
[illegible] ethiopeſ uſq; ad memphym ciuitatē nobiliſſimā egypti que nc̄
babylonia [illegible] caſtādo [illegible]. Quoſ moyſeſ iuſſu regiſ egypti [illegible]
& fugatoſ in ethiopia in ciuitate ſaba nobilit̄ [illegible] [illegible]. In qua
diu obſiderent. moyſeſ a regiſ filia ethiopū adamat̄ & ei i matrimonio copulat̄.
& i egyptū cū trophęo rediit. Quo triumpho egyptioꝝ p̄ncipeſ acceſſi inuidia.
moyſeſ arrepta fuga. ethiopiſſā [illegible]. interfectoq; egyptio quē cū hebreo [illegible]
[illegible] reperit uenit in madian & iethro ſacerdotiſ filia duxit uxorē. Dūq; filiū
[illegible] [illegible] in monte ſyna colloq̄o fruenſ dn̄i. ab eo in egyptū mittit̄. Cūq;
[illegible] ioſeph. egyptii labore cruciarent. tandē x plagiſ honerati. Anno
cccc xxx p moyſen egreſſi ſt de egypto filii iſrl̄ uidelicet ſex centa milia [illegible]
[illegible] xxx. abſq; mulierib; cū paruulis. pharaone tenebris cū exercitu
ſuo ſequente. Quē dn̄ſ cū uirtute eiꝰ excuſſit in mari rubro. Deinde filii iſrl̄
[illegible] in deſerto. annis xl paſcunt̄ pane angelico. Moyſeſ aūt anno
[illegible] C xx mortuꝰ in monte [illegible] in t'ra moab ſepult' eſt.
Duceſ filioꝝ iſrl̄ p' obitū moyſi; A b adā miliario t'tio & anno dcc xxx
Ioſue rex iſrl̄ & poſt eū. om̄ſ iſti. Eleazar. Adonizebech. Gothoniel. Finees
Aioth. Samgar. Barach. Debora p̄pheta. Gedeon Abimalech. Iorhaſ Thola
Iairuſ [illegible] [illegible] Ebeſan. [illegible] Abdon. Samſon. [illegible]
Heli. Samuel [illegible]. De tribu ū iuda quā genuit iacob de lia: orti ſt uni [illegible]
Aaron. Phareſ. Zara. Eſrom. Arā. Aminadab. Naaſon. Salmō Booz de [illegible]
Obeth [illegible] Ieſſe. de q̄ rex dauid. Salomon. Roboā. Tē Nathan
p̄pheta fuit & [illegible] ut [illegible]. Abia. Aſa. Ioſaphat Tē Heliaſ p̄pheta fuit
Poſtea [illegible] Ioram [illegible] Tē Heliſeuſ p̄pheta fuit. Deinde regeſ Ioathan Achaz.
Tē [illegible] & [illegible] & Oſee & Ionaſ p̄phauerit & rex Ezechiaſ [illegible]
[illegible] capitiuitaſ [illegible] filioꝝ iſrl̄ a ſalmanaſar rege chaldeoꝝ facta ē.
Tē fuit rex manaſſeſ q̄ duct' ē i babylone. Poſt hē fuit rex Amon & Ioſias

[illegible]

Salathiel. Zorobabel. Abiud. Eliachim. Azor. Sadoc. Achim. Eliud. [illegible] Mathan. Iacob. [illegible] XPS. [illegible]

[illegible]

P [illegible]

[illegible]

[illegible] et omni multitudine

ANNO ab orbe condito III CC XLIIII [illegible]

M [illegible] annos DCCC LXII [illegible] agreaet

Ab [illegible] Rom[illegible] incepta

[illegible]

In acuendo ferro: oleo delectatur fit acies extincta in eo. Rubens non est habile ad condendum [illegible] ut medulla cervina ut pice liquida ut [illegible] pungatur.

35 678